

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR **SENAT**

L E G E

**pentru ratificarea Acordului-cadru avansat dintre Uniunea Europeană
și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte, semnat la Bruxelles,
la 13 decembrie 2023**

Parlamentul României adoptă prezenta lege

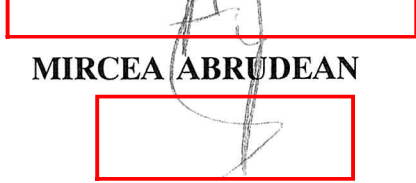
Articol unic.- Se ratifică Acordul-cadru avansat dintre Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte, semnat la Bruxelles, la 13 decembrie 2023.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor articolului 75 și ale articolului 76 alineatul (2) din Constituția României, republicată.

**PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR**

SORIN-MIHAI GRINDEANU

**PREȘEDINTELE
SENATULUI**

MIRCEA ABRUDEAN

București,

Nr.

Acord-cadru avansat între Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica
Chile, pe de altă parte

PREAMBUL

REGATUL BELGIEI,

REPUBLICA BULGARIA,

REPUBLICA CEAHĂ,

REGATUL DANEMARCEI,

REPUBLICA FEDERATĂ GERMANIA

REPUBLICA ESTONIA

IRLANDA,

REPUBLICA ELLENĂ,

REGATUL SPANIEI,

REPUBLICA FRANCEZĂ,

REPUBLICA CROAȚIA,

REPUBLICA ITALIANĂ,

REPUBLICA CIPRU,

REPUBLICA LETONIA

REPUBLICA LITUANIA,

MARELE DUCAT AL LUXEMBURGULUI

UNGARIA,

REPUBLICA MALTA,

REGATUL ȚĂRILOR DE JOS,

REPUBLICA AUSTRIA,

REPUBLICA POLONĂ,

REPUBLICA PORTUGHEZĂ,

ROMÂNIA,

REPUBLICA SLOVENIA,

REPUBLICA SLOVACĂ,

REPUBLICA FINLANDA,

REGATUL SUEDEI

părți contractante la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, denumite în
continuare „statele membre”,

și

UNIUNEA EUROPEANĂ

pe de o parte,

și

REPUBLICA CHILE, denumită în continuare „Chile”,

pe de altă parte,

denumite în continuare în mod colectiv „părțile”,

AVÂND ÎN VEDERE puternicele legături culturale, politice, economice și de cooperare care le unesc.

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul față de principiile democratice, drepturile omului și libertățile fundamentale, statul de drept și buna guvernare, precum și față de realizarea dezvoltării durabile și față de combaterea schimbărilor climatice, care constituie baza parteneriatului și a cooperării lor.

ÎMPĂRTĂȘIND opinia potrivit căreia proliferarea armelor de distrugere în masă și a vectorilor acestora, atât către actorii statali, cât și către cei nestatali reprezintă una dintre cele mai grave amenințări la adresa păcii și a securității internaționale.

CONȘTIENȚĂ de contribuția semnificativă la consolidarea acestor legături adusă de Acordul de instituire a unei asocieri între Comunitatea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte, semnat la Bruxelles, la 18 noiembrie 2002 (denumit în continuare „Acordul de asociere”).

SUBLINIIND caracterul cuprinzător al relației lor și importanța asigurării unui cadru coerent pentru promovarea în continuare a acestora.

AVÂND ÎN VEDERE angajamentul lor de a moderniza Acordul de asociere actual pentru a reflecta noile realități politice și economice și prognozele înregistrate în parteneriatul lor.

RECUNOSCÂND importanța unui sistem multilateral puternic și eficient, bazat pe dreptul internațional, pentru menținerea păcii, prevenirea conflictelor și consolidarea securității internaționale, precum și pentru abordarea provocărilor comune.

AFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a consolida cooperarea cu privire la chestiuni bilaterale, regionale și globale de interes comun și de a utiliza toate instrumentele disponibile pentru a promova activități menite să dezvolte o cooperare internațională activă și reciprocă.

SALUTÂND adoptarea și solicitând punerea în aplicare a Cadrelor de la Sendai pentru reducerea riscului de dezastre pentru perioada 2015-2030, adoptat în cadrul celei de a treia Conferințe mondiale a ONU de la Sendai din 18 martie 2015, a Agendei de acțiune de la Addis Abeba a celei de a treia Conferințe internaționale privind finanțarea pentru dezvoltare, adoptată la Addis Abeba la 13-16 iulie 2015, a Rezoluției 70/1, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite (denumită în continuare „Adunarea Generală a ONU”) la 25 septembrie 2015, care conține documentul final „Transformarea lumii în care trăim: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă” și cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (denumite în continuare „Agenda 2030”), a Acordului de la Paris în temeiul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, întocmit la Paris la 12 decembrie 2015 (denumit în continuare „Acordul de la Paris”), a Noii agende urbane, adoptată în cadrul Conferinței ONU privind locuințele și dezvoltarea urbană durabilă (Habitat III) de la Quito din 20 octombrie 2016 (denumită în continuare „Noia agendă urbană”) și a angajamentelor asumate în cadrul Summitului umanitar mondial de la Istanbul din 23 și 24 mai 2016.

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a promova dezvoltarea durabilă în dimensiunea sa economică, socială și de mediu, angajamentul de a dezvolta comerțul internațional astfel încât să contribuie la dezvoltarea durabilă în aceste trei dimensiuni, care sunt recunoscute ca fiind profund interconectate și consolidându-se reciproc, precum și angajamentul de a promova realizarea obiectivelor Agendei 2030.

REAFIRMÂNDU-ȘI angajamentul de a-și extinde și de a-și diversifica relațiile comerciale în conformitate cu Acordul de la Marrakech privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, întocmit la Marrakech la 15 aprilie 1994, și cu obiectivele și dispozițiile specifice prevăzute în partea III a prezentului acord.

DORIND să își consolideze relațiile economice, în special relațiile comerciale și de investiții, prin consolidarea și îmbunătățirea accesului pe piață și prin contribuția la creșterea economică, rămânând în același timp conștiente de necesitatea de a crește gradul de conștientizare a impactului economic și social al daunelor aduse mediului, al modelelor de producție și de consum nedurabile și al impactului acestora asupra bunăstării umane.

CONVINȘE că prezentul acord va crea un climat care să conducă la intensificarea relațiilor economice durabile dintre ele, în special în sectorul comercial și în cel al investițiilor, care sunt esențiale pentru realizarea dezvoltării economice și sociale, precum și a inovării și modernizării.

RECUNOSCÂND că dispozițiile prezentului acord protejează investițiile și investitorii și sunt destinate să stimuleze activitatea de afaceri reciproc avantajoasă, fără a submina dreptul părților de reglementare în interesul public pe teritoriul lor.

RECUNOSCÂND relația strânsă dintre inovare și comerț, precum și relevanța inovării pentru creșterea economică și dezvoltarea socială și afirmându-și, de asemenea, interesul de a promova niveluri mai ridicate de cooperare în domeniul inovării, cercetării, științei, tehnologiei, transporturilor și în alte domenii conexe, precum și de a promova participarea sectorului public și a celui privat.

AFIRMÂNDU-ȘI dorința de a-și consolida cooperarea în domeniul justiției, al libertății și al securității.

RECUNOSCÂND avantajele reciproce ale cooperării consolidate în domeniul educației, al mediului, al culturii, al cercetării și inovării, al ocupării forței de muncă și al afacerilor sociale, al sănătății și al altor domenii de interes comun.

EXPRIMÂNDU-ȘI hotărârea de a continua consolidarea relațiilor lor prin noi acorduri de cooperare, precum și hotărârea ca o astfel de cooperare să se desfășoare în avantajul țărilor terțe, astfel cum este prevăzut în Memorandumul de înțelegere privind cooperarea internațională semnat de părți în 2015, precum și prin participarea continuă a Republicii Chile la programele regionale ale Uniunii Europene.

REAMINTIND importanța diverselor acorduri semnate de Uniunea Europeană și Chile, prin care s-a încurajat dialogul politic și cooperarea în toate domeniile sectoriale ale relației dintre părți și s-a înregistrat o creștere a comerțului și a investițiilor.

LUÂND ACT de faptul că, în cazul în care părțile decid, în cadrul prezentului acord, să încheie acorduri specifice în domeniul libertății, securității și justiției, care ar putea fi încheiate de către Uniunea Europeană în temeiul titlului V din partea a treia din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), dispozițiile acestor acorduri viitoare nu ar fi obligatorii pentru Irlanda, cu excepția cazului în care Uniunea Europeană, în același timp cu Irlanda în ceea ce privește relațiile lor bilaterale anterioare, notifică Republicii Chile faptul că Irlanda îi revin obligații în temeiul acestor acorduri ca parte a Uniunii Europene, în conformitate cu Protocolul nr. 21 privind poziția Irlandei cu privire la spațiul de libertate, securitate și justiție, anexat la Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și la TFUE. În mod similar, orice măsuri interne ulterioare care sunt adoptate de Uniunea Europeană în temeiul titlului V din partea a treia din TFUE pentru a pune în aplicare prezentul acord nu ar fi obligatorii pentru Irlanda, cu excepția cazului în care Irlanda își comunică intenția de a participa la astfel de măsuri sau de a le accepta, în conformitate cu Protocolul nr. 21. Luând act, de asemenea, de faptul că astfel de acorduri specifice viitoare sau măsuri interne ulterioare ale Uniunii Europene s-ar încadra în domeniul de aplicare al Protocolului nr. 22 privind poziția Danemarcei, anexat la TUE și la TFUE.

CONVIN DUPĂ CUM URMEAZĂ:

PARTEA I PRINCIPII GENERALE ȘI OBIECTIVE

CAPITOLUL I OBIECTIVE, PRINCIPII GENERALE ȘI DEFINIȚII

Articolul 1.1 Obiectivele prezentului acord

Obiectivele prezentului acord sunt următoarele:

- (a) să reafirme asocierea dintre părți pe baza consolidării parteneriatului, a intensificării dialogului politic și a aprofundării cooperării cu privire la chestiuni de interes reciproc, inclusiv inovarea în toate domeniile relevante;
- (b) să încurajeze intensificarea comerțului și a investițiilor între părți prin extinderea și diversificarea relațiilor lor comerciale, ceea ce ar trebui să contribuie la o creștere economică mai semnificativă și la îmbunătățirea calității vieții;

- (c) să consolideze relația de cooperare existentă între părți, inclusiv cooperarea internațională pentru dezvoltare durabilă și încurajarea activității comune, cu scopul de a contribui la punerea în aplicare a Agendei 2030.

Articolul 1.2
Principii generale

- (1) Părțile își confirmă sprijinul ferm pentru principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite.
- (2) Respectarea principiilor democratice și a drepturilor omului conștințite de Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 10 decembrie 1948, și de alte instrumente internaționale relevante referitoare la drepturile omului la care participă părțile, precum și respectarea statului de drept și a bunei guvernări, care reprezintă fundamentul politicilor interne și internaționale ale ambelor părți, constituie un element esențial al prezentului acord.
- (3) Părțile împărtășesc opinia potrivit căreia proliferarea armelor de distrugere în masă și a vectorilor acestora, atât către actorii statali, cât și către actorii nestatali, reprezintă o amenințare majoră la adresa stabilității și securității internaționale.
- (4) Părțile își reafirmă angajamentul de a continua promovarea dezvoltării durabile în toate dimensiunile sale, contribuind la atingerea obiectivelor de dezvoltare durabilă convenite la nivel internațional, inclusiv de a coopera în vederea abordării provocărilor globale în materie de mediu.
- (5) Părțile își confirmă angajamentul de a integra egalitatea de gen și capacitatea femeilor și a fetelor.
- (6) Părțile își reafirmă sprijinul pentru Declarația Organizației Națiunilor Unite privind drepturile popoarelor indigene, adoptată la 13 septembrie 2007, și angajamentele de a respecta diversitatea culturală și de a proteja drepturile popoarelor indigene.
- (7) Părțile pun în aplicare prezentul acord pe baza valorilor comune și a principiilor dialogului, respectului reciproc, parteneriatului egal, multilateralismului, consensului și respectării dreptului internațional.

Articolul 1.3
Definiții

În sensul prezentului acord:

- (a) „Acordul de asociere” înseamnă Acordul de instituire a unei asocieri între Comunitatea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 18 noiembrie 2002;
- (b) „Acordul comercial interimar” înseamnă Acordul comercial interimar privind schimburile comerciale dintre Uniunea Europeană și Republica Chile, semnat la Bruxelles la 13 decembrie 2023;
- (c) „Țară terță” înseamnă o țară sau un teritoriu care se situează în afara domeniului de aplicare teritorială al prezentului acord, astfel cum este prevăzut la articolul 41.2; și
- (d) „Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor” înseamnă Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor, încheiată la Viena la 23 mai 1969.

PARTEA II
DIALOG POLITIC ȘI COOPERARE

CAPITOLUL 2
DIALOGUL POLITIC, POLITICA EXTERNĂ, PACEA ȘI SECURITATEA INTERNAȚIONALĂ, GUVERNANȚA ȘI DREPTURILE OMULUI

Articolul 2.1
Dialogul politic

- (1) Părțile își consolidează dialogul politic și cooperarea la toate nivelurile prin schimburi și consultări cu privire la chestiuni bilaterale, regionale, biregionale, internaționale și multilaterale, în scopul consolidării parteneriatului lor aprofundat.
- (2) Dialogul politic vizează:
- (a) promovarea dezvoltării relațiilor bilaterale și consolidarea parteneriatului părților;
- (b) consolidarea cooperării cu privire la provocări și probleme regionale și globale;
- (c) consolidarea capacităților instituționale ale părților, inclusiv modernizarea statului, descentralizarea și promovarea cooperării interinstituționale.
- (3) Dialogul politic dintre părți poate avea loc sub următoarele forme, după cum se stabilește de comun acord:
- (a) consultări, reuniuni și vizite la nivel înalt;
- (b) consultări, reuniuni și vizite la nivel ministerial;
- (c) reuniuni periodice ale înalților funcționari, inclusiv un dialog politic la nivel înalt;
- (d) dialoguri sectoriale, inclusiv prin schimburi de misiuni și de experți pe teme de interes comun;
- (e) schimburi de delegații și alte contacte între Congresul Național al Republicii Chile și Parlamentul European.

Articolul 2.2
Combaterea proliferării armelor de distrugere în masă

- (1) Părțile consideră că proliferarea armelor de distrugere în masă (ADM) și a vectorilor acestora, atât către actorii statali, cât și către cei nestatali reprezintă una dintre cele mai grave amenințări la adresa stabilității și a securității internaționale. Părțile convin, prin urmare, să coopereze și să contribuie la combaterea proliferării armelor de distrugere în masă și a vectorilor acestora prin respectarea deplină și punerea în aplicare la nivel național a obligațiilor care le revin în temeiul tratatelor și acordurilor internaționale privind dezarmarea și neproliferarea și a altor obligații internaționale relevante. Părțile convin că prezentul alineat constituie un element esențial al prezentului acord.
- (2) De asemenea, părțile convin să coopereze și să contribuie la combaterea proliferării armelor de distrugere în masă și a vectorilor acestora prin:
- (a) luarea de măsuri pentru semnarea, ratificarea sau aderarea, după caz, și punerea în aplicare integrală a tuturor celorlalte instrumente internaționale relevante;
- (b) instituirea unui sistem eficient de control al exporturilor naționale, care să controleze atât exporturile, cât și tranzitul mărfurilor legate de armele de distrugere în masă, inclusiv utilizarea finală a tehnologiilor cu dublă utilizare, și care să prevadă sancțiuni eficiente în cazul încălcării controalelor exporturilor.

Articolul 2.3

Drepturile omului, statul de drept și buna guvernare

- (1) Părțile promovează un dialog regulat, consistent și amplu privind drepturile omului.
- (2) Părțile cooperează în ceea ce privește promovarea și protecția drepturilor omului, inclusiv cu privire la ratificarea și punerea în aplicare a instrumentelor internaționale referitoare la drepturile omului, precum și în ceea ce privește consolidarea principiilor democratice și a statului de drept, promovarea egalității de gen și combaterea discriminării sub toate formele sale.
- (3) Această cooperare poate include:
- (a) sprijinirea dezvoltării și a punerii în aplicare a planurilor naționale de acțiune privind drepturile omului;
 - (b) promovarea drepturilor omului, inclusiv prin intermediul educației și al mass-mediei;
 - (c) consolidarea instituțiilor naționale și regionale din domeniul drepturilor omului, al statului de drept și al bunei guvernări;
 - (d) aprofundarea cooperării cu organismele ONU instituite în temeiul tratatelor și a procedurilor speciale ale Consiliului pentru Drepturile Omului în conformitate cu principiile generale ale dreptului internațional al drepturilor omului;
 - (e) consolidarea coordonării și a cooperării în cadrul instituțiilor ONU din domeniul drepturilor omului și al forurilor regionale și multilaterale relevante;
 - (f) consolidarea capacității naționale, regionale și descentralizate de a aplica principiile și practicile democratice, inclusiv promovarea proceselor electorale conforme cu standardele democratice internaționale;
 - (g) consolidarea bunei guvernări, independente și transparente la nivel local, național, regional și mondial, promovarea responsabilității și a transparenței instituțiilor și sprijinirea participării cetățenilor și a implicării societății civile;
 - (h) colaborarea și coordonarea, după caz, inclusiv în țările terțe, în vederea consolidării principiilor democratice, a drepturilor omului și a statului de drept, ceea ce include existența unui sistem judiciar independent, egalitatea în fața legii, accesul persoanelor la un sprijin juridic public efectiv și dreptul la un proces echitabil, respectarea garanțiilor procedurale și accesul la justiție;
 - (i) promovarea universalității tratatelor internaționale privind drepturile omului și încurajarea părților terțe să își pună în aplicare obligațiile în acest domeniu;
 - (j) depunerea de eforturi pentru a asigura tragera la răspundere pentru încălcările drepturilor omului și abuzurile împotriva acestora și pentru a asigura accesul la căi de atac pentru victimele unor astfel de încălcări și abuzuri.

Articolul 2.4

Egalitatea de gen și capacitatea femeilor și a fetelor

- (1) Părțile promovează egalitatea de gen, exercitarea deplină a tuturor drepturilor omului de către toate femeile și fetele și capacitatea acestora. Părțile recunosc necesitatea egalității de gen și a capacității femeilor și fetelor ca obiectiv de sine stătător, precum și ca vector al democrației, al dezvoltării durabile și favorabile incluziunii, al păcii și securității. Părțile fac schimb de bune practici și explorează noi mecanisme de cooperare și potențiale sinergii între inițiativele respective, cum ar fi politicile și programele, în conformitate cu standardele și angajamentele internaționale, cum ar fi Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei (CEDAW), adoptată de Adunarea Generală a ONU la 18 decembrie 1979, recomandările generale formulate de Comitetul ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor, Declarația de la Beijing și Platforma de acțiune, adoptate în cadrul celei de a patra Conferințe mondiale a femeilor, desfășurate la Beijing în perioada 4-15 septembrie 1995, Programul de acțiune, adoptat în cadrul Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare, care a avut loc la Cairo în perioada 5-13 septembrie 1994 și rezultatul conferințelor de revizuire a acestora, Agenda 2030, Rezoluția 1325 (2000) a Consiliului de Securitate al ONU (RCSONU 1325 (2000)) și rezoluțiile sale ulterioare cu privire la femei, pace și securitate și alte acorduri internaționale care abordează egalitatea de gen și drepturile omului pentru femei și fete la care părțile au aderat.

- (2) O astfel de cooperare poate include:
- (a) cooperarea în vederea atingerii tuturor obiectivelor de dezvoltare durabilă, în special a obiectivului 5 și a Țintelor acestuia;
 - (b) promovarea, protecția și respectarea tuturor drepturilor omului pentru toate femeile și fetele, prevenirea, combaterea și urmărirea penală a tuturor formelor de violență, discriminare și hărțuire împotriva femeilor și fetelor, atât în sfera publică, cât și în cea privată și promovarea activă a drepturilor omului în cazul femeilor și fetelor în conformitate cu cadrul internațional relevant;
 - (c) promovarea activă a integrării sistematice a perspectivei de gen; consolidarea dialogului și a cooperării privind promovarea egalității de gen și a nediscriminării, a dialogului social, a protecției și incluziunii, a agendei privind munca decentă și a politicii în domeniul ocupării forței de muncă;
 - (d) sprijinirea elaborării și a punerii în aplicare a unui plan național de acțiune privind RCSONU 1325 (2000), precum și a punerii în aplicare a agendei privind femeile, pacea și securitatea a Organizației Națiunilor Unite, care constă în RCSONU 1325 (2000) și rezoluțiile sale ulterioare;
 - (e) promovarea participării și a deținerii unui rol de lider în politică de către femei, precum și a accesului acestora la o educație de calitate, a capacității lor și a rolului lor de lider în sectorul economic, precum și a participării lor sporite în toate domeniile vieții, inclusiv în sfera politică, socială, economică și culturală;
 - (f) consolidarea instituțiilor naționale și regionale prin măsuri specifice de abordare și gestionare a aspectelor legate de violența împotriva femeilor, inclusiv prevenirea și protecția împotriva tuturor formelor de violență și hărțuire sexuală și de gen, prin mecanisme de investigare și responsabilizare, furnizarea de îngrijire și sprijin victimelor și promovarea condițiilor de siguranță și securitate pentru femei și fete;
 - (g) asigurarea efectivă a promovării, respectării și protejării drepturilor omului în cazul femeilor și fetelor, combaterea oricărui tip de discriminare și violență împotriva acestora, inclusiv a violenței îndreptate împotriva apărătoarelor drepturilor omului, asigurarea accesului la justiție și luarea măsurilor necesare pentru a elimina impunitatea;
 - (h) consolidarea cooperării cu organismele relevante ale ONU și cu alte organizații internaționale;
 - (i) promovarea activă a analizei de gen și integrarea sistematică a perspectivei de gen în toate aspectele legate de pace și securitate, asigurând în același timp rolul de lider al femeilor și participarea semnificativă a acestora la procesele de pace, la eforturile de mediere, la soluționarea conflictelor și la consolidarea păcii, precum și la misiunile și operațiile civile și militare.

Articolul 2.5

Securitatea internațională și spațiul cibernetic

Părțile își vor consolida cooperarea și schimbul de opinii în domeniul securității cibernetice și în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în contextul păcii și securității internaționale, inclusiv în ceea ce privește normele, principiile comportamentului responsabil al statelor, aderarea la dreptul internațional existent în spațiul cibernetic, elaborarea de măsuri de sporire a încrederii și de consolidare a capacităților.

Articolul 2.6

Combaterea terorismului

- (1) Părțile reafirmă importanța combaterii terorismului și cooperează în ceea ce privește prevenirea și reprimarea actelor de terorism, în conformitate cu dreptul internațional și cu legislația proprie, precum și cu statul de drept. Părțile cooperează, în special:
- (a) în cadrul punerii depline în aplicare a tuturor rezoluțiilor relevante ale Consiliului de Securitate al ONU și ale Adunării Generale a ONU, precum și a convențiilor și instrumentelor internaționale;

- (b) prin promovarea cooperării între statele membre ale ONU în vederea punerii în aplicare efective a Strategiei mondiale a ONU de combatere a terorismului, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 8 septembrie 2006;
- (c) prin schimbul de bune practici în ceea ce privește prevenirea radicalizării care duce la extremism violent și combaterea terorismului;
- (d) prin schimbul de informații privind grupările teroriste și rețelele lor de sprijin, în conformitate cu dreptul național și internațional, și prin sprijinirea, atunci când este fezabil, a inițiativelor regionale de cooperare în materie de aplicare a legii în lupta împotriva terorismului, cu respectarea deplină a drepturilor omului, a dreptului la viață privată și a statului de drept.

Articolul 2.7

Securitatea cetățenilor

- (1) Părțile cooperează în domeniul securității cetățenilor. Ele recunosc faptul că securitatea cetățenilor depășește frontierele naționale și regionale și necesită un dialog și o cooperare mai ample, atât cu o dimensiune regională, cât și cu o dimensiune biregională.

Părțile recunosc importanța luptei împotriva criminalității organizate și a traficului de droguri pentru consolidarea securității cetățenilor. Ele se angajează să sprijine dialogurile biregionale și cooperarea privind securitatea cetățenilor.

- (2) Părțile pot face schimb de experiențe și de bune practici bazate pe dovezi cu privire la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor legate de prevenirea violenței și a criminalității, precum și cu privire la sistemele de măsurare și evaluare a violenței, a criminalității și a insecurității.

Părțile pot face schimb de bune practici bazate pe dovezi în ceea ce privește protecția victimelor infracțiunilor în contextul securității cetățenilor.

- (3) În ceea ce privește prevenirea, părțile pot promova politici publice menite să prevină violența, punând un accent deosebit pe tineri și pe gen.

- (4) Părțile pot face schimb de experiență și de bune practici în domeniul precum promovarea unei culturi care favorizează pacea și lipsa violenței, respectarea legii, reabilitarea, reintegrarea în societate, justiția reparatorie. Standardele și normele internaționale ar trebui să se reflecte în dreptul părților care reglementează sistemele penitenciare respective.

Articolul 2.8

Armele de calibru mic și armamentul ușor și alte arme convenționale

- (1) Părțile recunosc faptul că fabricarea, transferul și circulația ilicite de arme de calibru mic și armament ușor și alte arme convenționale, inclusiv muniția aferentă, precum și acumularea lor în exces, gestionarea inefficientă și răspândirea necontrolată, precum și rezervele de material securizate în mod necorespunzător reprezintă în continuare o amenințare gravă pentru pacea și securitatea internațională.

- (2) Părțile convin să pună în aplicare obligațiile care le revin în ceea ce privește combaterea comerțului ilicit cu arme de calibru mic și armament ușor și cu alte arme convenționale, inclusiv cu muniția aferentă, în temeiul acordurilor internaționale existente, al Protocolului ONU împotriva fabricării și traficului ilegal de arme de foc, piese și componente ale acestora, precum și de muniții, adoptat prin Rezoluția ONU 55/255 din 31 mai 2001 și al rezoluțiilor Consiliului de Securitate al ONU, precum și al angajamentelor asumate în cadrul altor instrumente internaționale aplicabile în acest domeniu, cum ar fi Programul de acțiune al ONU pentru prevenirea, combaterea și eradicarea comerțului ilicit cu arme de calibru mic și armament ușor sub toate aspectele sale, adoptat la 20 iulie 2001.

- (3) Părțile recunosc importanța sistemelor de control intern pentru transferurile de arme convenționale, în conformitate cu standardele și reglementările internaționale existente. Părțile recunosc importanța aplicării acestor controale într-un mod responsabil, pentru a contribui astfel la pacea, securitatea și stabilitatea internațională și regională, la reducerea suferinței umane, precum și la prevenirea deturnării armelor convenționale.

- (4) Părțile se angajează în acest sens să pună în aplicare pe deplin Tratatul privind comerțul cu arme, adoptat la New York la 2 aprilie 2013, și să coopereze în cadrul tratatului, inclusiv în ceea ce privește promovarea universalizării și a punerii în aplicare pe deplin a tratatului de către toate statele membre ale ONU.

- (5) Prin urmare, părțile se angajează să coopereze și să asigure coordonarea, complementaritatea și sinergia în eforturile lor de reglementare sau de îmbunătățire a reglementării comerțului internațional cu arme convenționale, precum și de prevenire, combatere și eradicare a comerțului ilicit cu arme.

Articolul 2.9

Curtea Penală Internațională

- (1) Părțile recunosc faptul că cele mai grave infracțiuni care afectează comunitatea internațională nu trebuie să rămână nepedepsite și depun eforturi pentru a se asigura că acestea sunt investigate și urmărite cu eficacitate în justiție prin întreprinderea de măsuri la nivel național și prin consolidarea cooperării internaționale, inclusiv cu Curtea Penală Internațională (CPI).

- (2) Părțile promovează ratificarea sau aderarea universală la Statutul de la Roma al Curții Penale Internaționale (denumit în continuare „statutul”) și acționează în vederea punerii în aplicare efective la nivel intern a statutului de către statele părți la statut. Părțile fac schimb, după caz, de bune practici privind adoptarea legislației proprii și iau măsuri pentru a proteja integritatea statului.

Articolul 2.10

Cooperarea în materie de gestionare a crizelor internaționale

- (1) Părțile își reafirmă angajamentul de a coopera în ceea ce privește promovarea păcii și a securității internaționale, inclusiv cooperarea în vederea dezvoltării unei abordări de gen în domeniul păcii și securității internaționale.

- (2) Părțile coordonează activitățile de gestionare a crizelor, inclusiv cooperarea în cadrul operațiunilor de gestionare a crizelor.

- (3) Părțile depun eforturi pentru punerea în aplicare a Acordului dintre Uniunea Europeană și Republica Chile de stabilire a unui cadru pentru participarea Republicii Chile la operațiile Uniunii Europene de gestionare a crizelor, semnat la Bruxelles la 30 ianuarie 2014.

CAPITOLUL 3

JUSTIȚIE, LIBERTATE ȘI SECURITATE

Articolul 3.1

Cooperarea judiciară

- (1) Părțile consolidează cooperarea existentă privind asistența judiciară reciprocă și extrădarea pe baza acordurilor internaționale relevante. Părțile consolidează mecanismele existente și, după caz, iau în considerare dezvoltarea de noi mecanisme pentru a facilita cooperarea internațională în acest domeniu. Cooperarea respectivă include, după caz, aderarea la instrumentele internaționale relevante și punerea în aplicare a acestora, precum și o cooperare mai strânsă cu alte rețele relevante de cooperare juridică internațională.

- (2) Părțile convin să dezvolte o cooperare judiciară în materie civilă și comercială, în special în ceea ce privește negocierea, ratificarea și aplicarea convențiilor multilaterale privind cooperarea judiciară în materie civilă, inclusiv convențiile Conferinței de la Haga de drept internațional privat în domeniul cooperării juridice internaționale și al litigiilor, precum și al protecției copilului.

- (3) Părțile cooperează pentru a promova utilizarea mijloacelor electronice de transmitere a documentelor, după caz, precum și a unor standarde înalte de protecție a datelor cu caracter personal, în scopul cooperării judiciare internaționale.

Articolul 3.2

Problema drogurilor la nivel mondial

- (1) Părțile cooperează în vederea asigurării unei abordări integrate, echilibrate și bazate pe dovezi cu privire la problemele provocate de droguri, pentru:
- (a) punerea în aplicare a inițiativelor de reducere a cererii și a măsurilor conexe, inclusiv privind prevenirea și tratamentul, reintegrarea socială, precum și alte aspecte legate de sănătate;
 - (b) promovarea disponibilității substanțelor controlate și a accesului la acestea exclusiv în scopuri medicale și științifice, împiedicând totodată deturarea lor;
 - (c) punerea în aplicare a inițiativelor de reducere a ofertei și a măsurilor conexe, cum ar fi aplicarea eficace a legii și reacția la infracțiunile legate de droguri, combaterea spălării banilor, a comerțului ilicit cu droguri, inclusiv a comerțului cu droguri facilitat prin internet, și promovarea cooperării judiciare;
 - (d) concentrarea pe aspecte transversale, precum drogurile și drepturile omului, tineretul, copiii, genul, femeile și comunitățile, inclusiv prin măsuri de colaborare și cooperare în vederea promovării dezvoltării de programe și acțiuni pentru educație și reintegrare, care să permită reducerea cererii de droguri și de substanțe psihotrope;
 - (e) schimbul de informații și de bune practici cu privire la evoluția realităților, a tendințelor și a circumstanțelor existente, la provocările și amenințările emergente și persistente, inclusiv la noile substanțe psihoactive: acesta poate include reducerea cererii de droguri și analiza criminalistică a materialelor, cum ar fi precursorii de droguri confiscați;
 - (f) consolidarea cooperării internaționale, inclusiv pentru a combate deturarea precursorilor de droguri, a substanțelor chimice esențiale și a produselor sau preparatelor care le conțin, utilizate pentru producția ilicită de stupefiante, substanțe psihotrope și substanțe psihoactive noi;
 - (g) consolidarea dezvoltării alternative, a cooperării regionale, interregionale și internaționale privind o politică echilibrată de control al drogurilor și orientată spre dezvoltare.
- (2) Părțile colaborează în vederea atingerii acestor obiective, inclusiv, atunci când este posibil, prin încurajarea țărilor terțe care nu au făcut deja acest lucru să ratifice și să pună în aplicare convențiile și protocoalele internaționale existente privind controlul drogurilor la care părțile au aderat. Părțile își întemeiază acțiunile pe legile și reglementările proprii aplicabile, pe principiile general acceptate în conformitate cu convențiile relevante ale Organizației Națiunilor Unite privind controlul drogurilor și pe recomandările prevăzute în documentul final al sesiunii extraordinare a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite 2016 intitulat „Angajamentul nostru comun de a aborda și a combate în mod eficient problema drogurilor la nivel mondial”, care reprezintă cel mai recent consens internațional privind politica mondială în materie de droguri, pentru a face bilanțul punerii în aplicare a angajamentelor asumate pentru abordarea și combaterea în comun a problemei drogurilor la nivel mondial.

Articolul 3.3

Migrație internațională și azil

- (1) Părțile cooperează și fac schimb de opinii în cadrul actelor cu putere de lege, al reglementărilor și al competențelor lor respective în domeniul migrației, inclusiv al migrației legale și ilegale, al traficului de persoane și al introducerii ilegale de migranți, al migrației și dezvoltării, al azilului și protecției internaționale, al returnării, al readmisiei, al integrării, al vizelor și al gestionării frontierelor.
- (2) Părțile cooperează, inclusiv prin intermediul unei posibile cooperări tehnice, în ceea ce privește schimbul de informații și de bune practici în materie de politici, reglementări, instituții și societatea civilă, precum și schimbul de date și statistici privind migrația.
- (3) Părțile cooperează pentru a preveni migrația ilegală și a combate introducerea ilegală de migranți. În acest scop:
- (a) Chile readmite pe oricare dintre resortisanții săi aflat în mod ilegal pe teritoriul unui stat membru, la cererea statului respectiv și fără alte formalități, cu excepția cazului în care se prevede altfel printr-un acord specific;
 - (b) fiecare stat membru readmite pe oricare dintre resortisanții săi aflat în mod ilegal pe teritoriul Republicii Chile, la cererea acestuia din urmă și fără alte formalități, cu excepția cazului în care se prevede altfel printr-un acord specific;

- (c) statele membre și Chile le furnizează propriilor resortisanți documente de călătorie adecvate în scopurile menționate la literale (a) și (b) sau acceptă utilizarea documentelor de călătorie eliberate în Uniune, în scopul returnării;
 - (d) părțile stabilesc de comun acord să negocieze un acord specific care să definească obligațiile privind readmisia, inclusiv formele de probă privind cetățenia; acordul respectiv poate include, de asemenea, obligația de a readmite persoane care sunt resortisanți ai unor țări terțe, în conformitate cu dreptul aplicabil al părților.
- (4) Părțile se angajează să consolideze cooperarea internațională în materie de migrație în toate dimensiunile sale, inclusiv în cadrul Organizației Națiunilor Unite, în special în ceea ce privește abordarea cauzelor profunde ale migrației ilegale și ale strămutării forțate, respectând totodată competențele naționale.

Articolul 3.4

Protecția consulară

Autoritățile diplomatice și consulare ale oricărui stat membru reprezentat acordă protecție oricărui resortisant al unui stat membru care nu are o reprezentanță permanentă în Chile, dacă sunt efectiv în măsură să ofere protecție consulară într-un anumit caz, în aceleași condiții precum cele prevăzute pentru resortisanții respectivului stat membru reprezentat.

Articolul 3.5

Spălarea de bani și finanțarea terorismului

Părțile cooperează pentru a preveni și a combate recurgerea la instituțiile lor financiare și întreprinderile și profesile nefinanciare desemnate pentru finanțarea terorismului și spălarea produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni. În acest scop, părțile fac schimb de informații în cadrul legislației proprii și cooperează pentru a asigura punerea în aplicare efectivă și deplină a recomandărilor Grupului de Acțiune Financiară Internațională (GAFI). Această cooperare poate include, printre altele, recuperarea, sechestrarea, confiscarea, urmărirea, identificarea și returnarea activelor sau a fondurilor obținute din produsele provenite din săvârșirea de infracțiuni.

Articolul 3.6

Asigurarea respectării legii și lupta împotriva corupției și a criminalității transnaționale organizate

- (1) Părțile cooperează și fac schimb de opinii cu privire la combaterea criminalității transnaționale organizate, economice și financiare, a traficului de droguri și a drogurilor ilicite, a traficului de persoane și a altor forme asociate de exploatare, a corupției, a contrafacerii, a contrabandei și a tranzacțiilor ilegale prin respectarea obligațiilor lor internaționale reciproce în acest domeniu, inclusiv în materie de asistență juridică reciprocă și cooperare eficace în scopul recuperării activelor sau al fondurilor provenite din săvârșirea de infracțiuni.
- (2) Părțile vor face schimb de experiențe și de bune practici bazate pe dovezi cu privire la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor legate de combaterea corupției și a criminalității transnaționale organizate.
- (3) Părțile dezvoltă un dialog și o cooperare privind asigurarea respectării legii, inclusiv prin continuarea cooperării strategice cu Europol, precum și a cooperării judiciare strategice, inclusiv prin intermediul Eurojust.
- (4) Părțile se angajează să colaboreze în cadrul forurilor internaționale pentru a promova, după caz, aderarea la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptată la 15 noiembrie 2000 prin Rezoluția ONU 55/25 și protocoalele sale adiționale, și punerea în aplicare a acestora.
- (5) Părțile promovează punerea în aplicare a Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la 31 octombrie 2003 prin Rezoluția ONU 58/4, și a mecanismului de evaluare a punerii în aplicare a Convenției Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, instituit de Conferința statelor părți la Convenția ONU împotriva corupției de la Doha, 9-13 noiembrie 2009 (denumit în continuare „mecanismul de evaluare”), inclusiv prin aderarea la principiul transparenței și al participării societății civile la mecanismul de evaluare.

(6) Părțile recunosc importanța combaterii corupției în comerțul și investițiile internaționale și, în acest scop, convin asupra unor dispoziții mai detaliate prevăzute în Protocolul la prezentul acord privind prevenirea și combaterea corupției.

(7) În ceea ce privește lupta împotriva corupției, părțile convin, în special:

(a) să facă schimb de informații relevante și de bune practici în chestiuni precum integritatea, transparența publică și combaterea corupției;

(b) să facă schimb de informații și de bune practici, inclusiv campanii de sensibilizare și metode de educare cu privire la lupta împotriva corupției.

Articolul 3.7

Criminalitatea informatică

(1) Părțile recunosc faptul că criminalitatea informatică este o problemă la nivel mondial care necesită un răspuns la nivel mondial.

(2) Părțile își vor consolida cooperarea pentru prevenirea și combaterea criminalității informatice. În acest scop, părțile vor face schimb de informații și de bune practici în conformitate cu legislația lor și cu angajamentele lor internaționale, cum ar fi Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, întocmită la Budapesta la 23 noiembrie 2001 (denumită în continuare „Convenția de la Budapesta”), într-un mod care respectă pe deplin drepturile omului și în limitele responsabilității lor.

(3) Părțile vor face schimb de informații cu privire la educația și formarea anchetatorilor și a altor profesioniști sau procurori specializați în domeniul criminalității cibernetice și al investigării criminalistice digitale și pot desfășura activități comune de formare în avantajul lor reciproc sau în avantajul unor părți terțe.

(4) Părțile depun eforturi pentru a colabora, după caz, pentru a oferi asistență și sprijin altor state în elaborarea unor legi, politici, practici, educație și formare adecvate, care să fie în conformitate cu Convenția de la Budapesta și să o recunoască drept standardul internațional în prevenirea și combaterea criminalității informatice.

Articolul 3.8

Protecția datelor cu caracter personal

(1) Părțile recunosc importanța protejării drepturilor fundamentale la viață privată și la protecția datelor cu caracter personal. Părțile cooperează pentru a asigura respectarea drepturilor fundamentale respective, inclusiv în domeniul asigurării respectării legii și în contextul prevenirii și combaterii terorismului și a altor forme grave de criminalitate transfrontalieră.

(2) Părțile cooperează pentru a promova un nivel ridicat de protecție a datelor cu caracter personal. Cooperarea la nivel bilateral și multilateral poate include consolidarea capacităților, asistența tehnică, schimbul de informații și de experiență, precum și cooperarea prin intermediul omologilor în materie de reglementare din cadrul organismelor internaționale stabilite de comun acord de către părți.

CAPITOLUL 4 DEZVOLTAREA DURABILĂ

Articolul 4.1

Dezvoltarea durabilă

(1) Părțile promovează dezvoltarea durabilă în cele trei dimensiuni ale sale, și anume socială, economică și de mediu, într-un mod favorabil incluziunii și echilibrat, prin dialog, acțiuni comune, schimburi de bune practici, buna guvernare la toate nivelurile, strategii de dezvoltare durabilă coerente la nivel național și mobilizarea resurselor financiare, utilizând în mod optim instrumentele existente și viitoare.

(2) Părțile abordează provocările legate de realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite, acordând prioritate nevoilor fiecărei părți și asumării responsabilității la nivel național, ținând seama de contextele regionale și locale și creând sinergie și parteneriate cu părțile interesate relevante din acest domeniu, inclusiv cu societatea civilă, administrațiile publice locale, sectorul privat, organizațiile non-profit și mediul academic. Recunoscând rolul central al administrațiilor publice în promovarea dezvoltării, părțile vor coopera, de asemenea, pentru a încuraja sectorul privat, în special întreprinderile mici și mijlocii, să țină seama de dezvoltarea durabilă în practicile asociate acestora.

(3) Părțile recunosc importanța mijloacelor de punere în aplicare, inclusiv a finanțării, a transferului de tehnologie, a cooperării tehnice și a consolidării capacităților, pentru realizarea și monitorizarea Agendei 2030 prin intermediul mai multor părți interesate, inclusiv administrațiile publice, societatea civilă, sectorul privat și alți actori. În acest sens, părțile se angajează să continue să acționeze în direcția consolidării cooperării internaționale, inclusiv prin promovarea utilizării unor instrumente inovatoare în vederea realizării unei dezvoltări durabile.

(4) Părțile cooperează pentru a îmbunătăți durabilitatea modelelor de consum și de producție și depun eforturi pentru a lua măsuri menite să decupleze creșterea economică de degradarea mediului, inclusiv prin intermediul economiei circulare, al politicilor publice și al strategiilor de afaceri.

(5) Părțile depun eforturi pentru a promova utilizarea responsabilă, durabilă și eficientă a resurselor naturale.

(6) Părțile depun eforturi pentru a sensibiliza publicul cu privire la costurile economice și sociale ale daunelor aduse mediului și la impactul acestora asupra bunăstării umane, inclusiv prin utilizarea de dovezi științifice.

(7) Părțile poartă un dialog politic structurat periodic privind dezvoltarea durabilă și realizarea ODD pentru a îmbunătăți coordonarea politicilor în chestiuni de interes comun, precum și calitatea și eficacitatea acestei coordonări.

(8) Părțile colaborează pentru a integra considerentele de gen în toate politicile și instrumentele.

(9) Cooperarea pentru dezvoltare se desfășoară în conformitate cu principiile și politicile relevante convenite la nivel internațional la care au aderat ambele părți.

Articolul 4.2

Cooperarea internațională

(1) Părțile recunosc caracterul reciproc avantajos al cooperării internaționale și valoarea acesteia pentru promovarea proceselor de dezvoltare durabilă.

(2) Părțile vor încuraja cooperarea triunghiulară cu țările terțe în chestiuni de interes comun într-un mod care să respecte pe deplin strategiile și prioritățile beneficiarilor. Părțile promovează consolidarea integrării regionale în America Latină și în zona Caraibelor și recunosc importanța strategică a cooperării biregionale favorabile incluziunii.

Articolul 4.3

Mediu

(1) Părțile convin asupra necesității de a proteja mediul și de a conserva, a reface și a gestiona în mod durabil resursele naturale.

(2) Părțile vor coopera în special în chestiuni precum drepturile de acces privind problemele de mediu, biodiversitatea și zonele protejate, terenurile și solul, apa, calitatea aerului, monitorizarea mediului, evaluarea impactului asupra mediului, gestionarea deșeurilor, răspunderea extinsă a producătorilor, reciclarea și gestionarea substanțelor chimice, evaluarea impactului transporturilor și gestionarea acestora.

(3) Părțile recunosc importanța guvernancei globale în materie de mediu, inclusiv punerea în aplicare a acordurilor multilaterale de mediu la care au aderat și, după caz, a rezoluțiilor Adunării Organizației Națiunilor Unite pentru Mediu și a altor foruri relevante, pentru a aborda provocările de mediu de interes comun. Fiecare parte își reafirmă angajamentul de a pune în aplicare acordurile multilaterale de mediu la care este parte.

(4) Părțile își consolidează cooperarea în ceea ce privește protecția mediului și a sănătății umane și integrarea aspectelor de mediu în toate sectoarele cooperării, după caz, în special în ceea ce privește:

(a) promovarea bunei guvernance în materie de mediu în domeniile prioritare stabilite de comun acord;

(b) promovarea schimbului de informații, de expertiză tehnică și de bune practici în domenii precum:

(i) economia verde și circulară și cele mai bune tehnici disponibile;

(ii) conservarea și utilizarea durabilă a obiectivelor biodiversității, inclusiv cartografierea și evaluarea ecosistemelor și a serviciilor acestora, evaluarea lor și integrarea obiectivelor respective în alte domenii de politică relevante;

(iii) protecția și gestionarea durabilă a pădurilor;

(iv) combaterea comerțului ilegal cu specii sălbatice de faună și floră, inclusiv cu lemn și alte resurse biologice;

(v) buna gestionare a substanțelor chimice și a deșeurilor;

(vi) politica privind resursele de apă, solul și utilizarea terenurilor;

(vii) poluarea aerului și reducerea poluanților cu durată scurtă de viață;

(viii) conservarea și gestionarea mediului costier și marin;

(ix) impactul social și economic al degradării mediului;

(x) impactul asupra mediului al activităților economice și oportunitățile oferite de întreprinderile ecologice;

(xi) accesul la informații, participarea și justiția în probleme de mediu;

(xii) cercetarea academică comună în domeniul mediului.

Articolul 4.4

Schimbările climatice

(1) Părțile recunosc că amenințarea urgentă pe care o reprezintă schimbările climatice necesită acțiuni colective pentru o dezvoltare cu emisii scăzute și reziliență la schimbările climatice.

(2) Părțile recunosc importanța normelor și acordurilor internaționale în domeniul schimbărilor climatice, în special a Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, întocmită la New York la 9 mai 1992 (CCONUSC), a Acordului de la Paris și a Protocolului de la Kyoto la Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, întocmit la Kyoto la 11 decembrie 1997.

(3) Părțile colaborează pentru a-și consolida cooperarea în temeiul CCONUSC, pentru a pune în aplicare Acordul de la Paris și contribuțiile lor stabilite la nivel național în temeiul acordului respectiv.

(4) O astfel de cooperare poate include:

(a) cooperarea în vederea punerii în aplicare a angajamentelor anterioare anului 2020 și a acțiunilor de consolidare a încrederii reciprocă între părți;

(b) facilitarea acțiunilor ulterioare ale părților, bazate pe dezbaterile naționale și pe analiza politicilor;

(c) sprijinirea unei dezvoltări economice cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră, în conformitate cu Acordul de la Paris;

(d) sprijinirea tuturor dialogurilor și angajamentelor constructive din cadrul CCONUSC, în special a celor create pentru a evalua progresele colective în direcția atingerii obiectivelor Acordului de la Paris, cum ar fi evaluarea la nivel global;

(e) dezvoltarea dialogului politic și a cooperării în ceea ce privește punerea în aplicare a cadrului de transparență sporită, instituit prin Acordul de la Paris, în domeniul prioritare convenite de comun acord, inclusiv consolidarea capacităților naționale pentru a atinge niveluri mai ridicate de transparență;

(f) promovarea dialogului bilateral și a cooperării de interes reciproc cu scopul de a sprijini procesele multilaterale, după caz, care pot avea un impact semnificativ asupra reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul maritim internațional și de aviație, în special în cadrul Organizației Aviației Civile Internaționale și al Organizației Maritime Internaționale;

(g) promovarea politicilor și a programelor naționale în domeniul climei, care sprijină obiectivele Acordului de la Paris de atenuare, de adaptare și de aliniere a fluxurilor financiare, inclusiv prin obiectivele și acțiunile cuprinse în contribuțiile stabilite la nivel național ale părților în temeiul acordului respectiv;

(h) sprijinirea acțiunilor de aliniere a fluxurilor de finanțare la o cale către emisii scăzute de gaze cu efect de seră și o evoluție rezilientă la schimbările climatice, cu accent pe o finanțare a combaterii schimbărilor climatice care să fie favorabilă incluziunii, adresându-se persoanelor cele mai sărace și grupurilor care sunt deosebit de vulnerabile la efectele negative ale schimbărilor climatice, cum ar fi femeile și fecile;

(i) promovarea unui dialog privind consolidarea politicilor și a măsurilor de adaptare, inclusiv în chestiuni legate de finanțare, pentru adaptare, evaluarea rezultatelor și creșterea rezilienței;

(j) promovarea sinergiilor în domeniul acțiunilor climatice la toate nivelurile între administrația publică, organizațiile societății civile și întreprinderile private și încurajarea participării sectorului privat în vederea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și rezilientă la schimbările climatice;

(k) promovarea instrumentelor de politică economică pentru combaterea schimbărilor climatice, cum ar fi stabilirea prețului carbonului, instrumentele de piață și taxele pe carbon, după caz;

(l) consolidarea dezvoltării și a implementării unor tehnologii viabile din punct de vedere comercial cu emisii scăzute și a altor tehnologii favorabile climii;

(m) promovarea eforturilor globale de raționalizare și eliminare treptată a subvențiilor ineficiente pentru combustibili fosili care încurajează risipa de resurse, ținând seama pe deplin de nevoile și condițiile specifice ale țărilor în curs de dezvoltare și reducând la minimum posibilul impact negativ asupra dezvoltării acestora, într-un mod care să protejeze comunitățile sărace și afectate;

(n) consolidarea dialogului bilateral cu privire la alte domenii de politică climatică care pot apărea și încurajarea luării în considerare a abordărilor transversale ale Acordului de la Paris și ale Agendei 2030.

Articolul 4.5

Energie durabilă

(1) Părțile recunosc importanța sectorului energetic pentru prosperitatea economică și pentru pacea și stabilitatea internațională și subliniază că transformarea sectorului energetic este esențială pentru atingerea obiectivelor stabilite în Acordul de la Paris și în Agenda 2030. Acestea convin asupra necesității de a îmbunătăți și a diversifica aprovizionarea cu energie, de a promova inovarea, de a spori eficiența energetică pentru a asigura accesul la energie sigură, durabilă, ecologică și la prețuri accesibile. Părțile recunosc că tranziția energetică nu va fi lipsită de costuri și vor sprijini o tranziție justă. Părțile depun eforturi în vederea atingerii obiectivelor respective.

(2) Părțile mențin schimburile de informații privind energia și colaborează la nivel bilateral, regional și multilateral pentru a sprijini piețe deschise și competitive, pentru a face schimb de bune practici, pentru a promova reglementarea transparentă, bazată pe date științifice și pentru a discuta domenii de cooperare în chestiuni legate de energie.

(3) Cooperarea dintre părți în temeiul prezentului articol este pusă în aplicare ținând seama în mod corespunzător de articolul 15.14, astfel încât să se asigure sinergiile.

Articolul 4.6

Guvernanța oceanelor

(1) Părțile recunosc importanța gestionării durabile a oceanelor și mărilor, inclusiv a protecției și conservării mediului marin, a legăturii dintre oceane și climă, a conservării, a utilizării durabile și a gestionării responsabile a pescuitului, a acvaculturii și a altor activități maritime, precum și a contribuției acestora la asigurarea de oportunități ecologice, economice și sociale pentru generațiile prezente și viitoare.

(2) În acest scop, în conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul dreptului internațional, în special al Convenției Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării, înlocuită la Montego Bay, la 10 decembrie 1982, părțile se angajează:

- (a) să promoveze ideea ca statele care sunt în măsură să facă acest lucru să semneze și să ratifice, să aprobe sau să accepte Acordul în temeiul Convenției Națiunilor Unite privind dreptul mării pentru conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității marine în zonele din afara jurisdicției naționale, adoptat la New York la 19 iunie 2023;
- (b) să coopereze în vederea atingerii ODD 14 și a altor ODD conexe, inclusiv în cadrul organismelor și proceselor regionale și multilaterale relevante;
- (c) să contribuie la consolidarea guvernanței internaționale a oceanelor, inclusiv prin eliminarea lacunelor de reglementare și de punere în aplicare;
- (d) să promoveze o mai bună cooperare și consultare, în cadrul organizațiilor, instrumentelor și organismelor internaționale competente și între acestea, în vederea consolidării guvernanței oceanelor și a promovării aplicării eficiente a legii;
- (e) să promoveze și să pună în aplicare în mod eficace măsuri de monitorizare, control și supraveghere, cum ar fi programele de observare, sistemele de monitorizare a navelor, controlul transbordărilor, inspecțiile pe mare și controlul statului portului, precum și sancțiunile aferente, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele lor administrative care vizează conservarea stocurilor de pește și prevenirea pescuitului excesiv;
- (f) să mențină sau să adopte măsuri și să coopereze pentru a combate pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN), inclusiv, dacă este cazul, schimbul de informații cu privire la activitățile de pescuit INN în apele lor și punerea în aplicare a politicilor și a măsurilor pentru a exclude produsele INN din fluxurile comerciale și operațiunile de piscicultură;
- (g) să coopereze cu și, după caz, în cadrul organizațiilor regionale de gestionare a pescuitului în care ambele părți sunt membri, observatori sau părți necontractante cooperante, cu scopul de a realiza buna guvernanță;
- (h) să reducă presiunile asupra oceanelor prin combaterea poluării marine și a deșeurilor marine, inclusiv din surse terestre, materiale plastice și microplastice;
- (i) să coopereze pentru a dezvolta ecosisteme și măsuri de conservare și instrumente de gestionare bazate pe zone, inclusiv zone marine protejate, în conformitate cu legislația fiecărei părți și cu dreptul internațional și pe baza celor mai bune informații științifice disponibile pentru protejarea și refacerea zonelor și resurselor costiere și marine;
- (j) să încurajeze consolidarea siguranței și a securității oceanelor prin schimbul de bune practici în ceea ce privește funcțiile de pază de coastă și supravegherea maritimă, inclusiv prin cooperarea consolidată dintre autoritățile relevante;
- (k) să promoveze instrumente bazate pe suprafață, cum ar fi amenajarea spațiului maritim bazată pe ecosisteme și managementul integrat al zonei costiere, pentru a gestiona și a dezvolta în mod durabil activitățile maritime;
- (l) să coopereze în vederea consolidării cercetării oceanografice și a colectării de date;

- (m) să sprijine cercetarea marină și deciziile bazate pe date științifice pentru gestionarea pescuitului și pentru alte activități de exploatare a resurselor marine;
- (n) să coopereze pentru a reduce la minimum efectele negative ale schimbărilor climatice asupra oceanelor, a coastelor și a ecosistemelor, inclusiv prin atenuarea emisiilor de gaze cu efect de seră, în special a dioxidului de carbon, și să realizeze acțiuni eficiente de adaptare și sprijinirea punerii în aplicare a acordurilor internaționale relevante și a acțiunilor internaționale;
- (o) să promoveze dezvoltarea unei acvaculturi sustenabile și responsabile, inclusiv în ceea ce privește punerea în aplicare a obiectivelor și principiilor cuprinse în Codul de conduită pentru un pescuit responsabil, adoptat la Roma, la 31 octombrie 1995, de Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură;
- (p) să facă schimb de bune practici privind dezvoltarea durabilă a anumitor activități economice maritime de interes pentru părți.

Articolul 4.7

Reducerea riscului de dezastre

- (1) Părțile recunosc necesitatea gestionării riscurilor naționale și mondiale de producere a unor dezastre naturale sau provocate de om.
- (2) Părțile cooperează pentru a îmbunătăți măsurile de prevenire, atenuare, pregătire, răspuns și redresare pentru reducerea riscului de dezastre, promovarea unei culturi a prevenirii și creșterea rezilienței societăților, ecosistemelor și infrastructurii lor și acționează, după caz, la nivel politic bilateral, regional și multilateral pentru a îmbunătăți reducerea riscului de dezastre la nivel mondial.
- (3) Părțile se angajează să promoveze schimbul de informații și de bune practici cu privire la punerea în aplicare și monitorizarea Cadrului de acțiune de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre 2015-2030, adoptat în cadrul celei de a treia Conferințe mondiale a ONU de la Sendai, Japonia, la 18 martie 2015, prin intermediul platformelor regionale și globale de cooperare și, în special, cu privire la evaluarea riscurilor, punerea în aplicare a planurilor de reducere a riscurilor de dezastre la toate nivelurile, și colectarea și utilizarea statisticilor privind dezastrele și a datelor privind pierderile cauzate de dezastre, inclusiv privind evaluarea economică a dezastrelor.

Articolul 4.8

Elaborarea de politici urbane

- (1) Părțile recunosc importanța politicilor de promovare a unei dezvoltări urbane durabile ca mijloc de a contribui în mod eficace la punerea în aplicare a obiectivelor Agendei 2030 și ale Noii agende urbane.
- (2) Părțile promovează cooperarea și parteneriatul cu implicarea tuturor actorilor-cheie din domeniul dezvoltării urbane durabile, în special în ceea ce privește modalitățile de abordare a provocărilor urbane într-un mod integrat și cuprinzător.
- (3) Părțile dezvoltă, ori de câte ori este posibil, oportunități concrete de cooperare interurbană în scopul găsirii unor soluții durabile la provocările urbane, în vederea îmbunătățirii consolidării capacităților prin schimburi de experiență, de practici și prin învățare reciprocă.

Articolul 4.9

Cooperarea în domeniul agriculturii și al dezvoltării rurale (*)

- (1) Părțile cooperează în domeniul agriculturii și al dezvoltării rurale cu obiectivul comun de a spori reziliența și durabilitatea producției alimentare, agricultura durabilă și gestionarea resurselor naturale, cum ar fi acțiunile în domeniul apei și al climei, sistemele alimentare circulare, inclusiv prevenirea și reducerea pierderilor și a risipei de alimente,
- (*) În măsura în care aspectele reglementate de prezentul articol sunt, de asemenea, reglementate de capitolul 14, cooperarea menționată la prezentul articol se va desfășura în conformitate cu capitolul respectiv.

promovarea organizațiilor de producători, indicațiile geografice, cercetarea și inovarea, politicile de dezvoltare rurală și perspectivele pieței agricole.

(2) Părțile recunosc eforturile întreprinse în cadrul forurilor internaționale pentru a consolida securitatea alimentară și alimentația la nivel mondial și agricultura durabilă și se angajează să se implice activ în cooperarea în cadrul acestor foruri pentru a contribui, până în 2030, la eradicarea foametei și a tuturor formelor de malnutriție.

(3) Părțile colaborează pentru a contribui la realizarea Agendei 2030 în sectorul agroalimentar, în special a ODD 1, 2, 12, 15, 17 și a altor ODD relevante.

(4) Părțile încurajează și promovează parteneriatele eficace publice, public-privat și cu societatea civilă, pe baza experienței și a strategiilor de alocare a resurselor aferente parteneriatelor menționate în cadrul ODD 17. În acest scop, părțile depun eforturi pentru a consolida cooperarea și coordonarea bilaterală în ceea ce privește agricultura și dezvoltarea rurală, pe baza principiului obiectivelor lor de durabilitate pe termen lung, menționate în Pactul verde european, în Strategia Uniunii Europene „De la fermă la consumator” și în Strategia UE privind biodiversitatea, precum și în inițiativele din Chile privind durabilitatea sistemelor agroalimentare.

CAPITOLUL 5

PARTENERIATUL ECONOMIC, SOCIAL ȘI CULTURAL

Articolul 5.1

Întreprinderi și industrie

(1) Părțile cooperează în vederea promovării unui mediu favorabil dezvoltării și îmbunătățirii competitivității întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) și a cooperării, după caz, în domeniul politicii industriale. Această cooperare constă în:

- (a) promovarea contactelor între operatorii economici, încurajarea investițiilor mixte și stabilirea unor asocieri în participativ și a unor rețele de informare prin programele orizontale existente;
- (b) schimburi de informații și de experiență privind crearea condițiilor-cadru prin care IMM-urile să devină mai competitive și privind procedurile legate de înființarea IMM-urilor;
- (c) facilitarea activităților IMM-urilor părților;
- (d) promovarea responsabilității și a răspunderii sociale a întreprinderilor și încurajarea practicilor comerciale responsabile, inclusiv consumul și producția durabile.

(2) Părțile cooperează pentru a facilita activitățile relevante stabilite de sectoarele lor private.

Articolul 5.2

Materii prime

(1) Părțile recunosc că o abordare transparentă, bazată pe piață, este cea mai bună modalitate de a crea un mediu favorabil investițiilor în producția și comerțul cu materii prime.

(2) Pe baza interesului reciproc, părțile promovează cooperarea cu privire la chestiuni legate de materiile prime în contexte regionale sau multilaterale relevante sau prin intermediul dialogului bilateral la cererea oricăreia dintre părți. Respectiva cooperare are ca scop promovarea transparenței pe piețele mondiale ale materiilor prime și contribuie la dezvoltarea durabilă.

(3) Cooperarea dintre părți în temeiul prezentului articol este pusă în aplicare ținând seama în mod corespunzător de articolul 15.14, astfel încât să se asigure sinergii.

Articolul 5.3

Conduita profesională responsabilă, afacerile și drepturile omului

(1) Părțile sprijină elaborarea și punerea în aplicare a planurilor naționale de acțiune privind afacerile și drepturile omului, asigurându-se că în planurile respective sunt menționate și încurajate dispoziții eficace privind diligența necesară în domeniul drepturilor omului.

(2) Ținând seama de faptul că statele au datoria de a proteja drepturile omului pe teritoriul lor în ceea ce privește activitatea comercială, părțile promovează o conduită profesională responsabilă, în conformitate cu standardele internaționale aprobate sau sprijinite de părți în temeiul Principiilor directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului, al Orientărilor OCDE pentru întreprinderile multinaționale și al Orientărilor generale ale OCDE privind diligența necesară pentru o conduită responsabilă în afaceri, al Declarației tripartite de principii privind întreprinderile multinaționale și politica socială a Organizației Internaționale a Muncii (OIM) și al Agendei 2030.

Articolul 5.4

Ocuparea forței de muncă și chestiuni sociale

(1) În conformitate cu Agenda 2030, părțile recunosc că eradicarea sărăciei în toate formele și dimensiunile sale, inclusiv sărăcia extremă, reprezintă cea mai mare provocare cu care se confruntă lumea și constituie o cerință indispensabilă pentru dezvoltarea durabilă. În acest sens, părțile convin să facă schimb de informații cu privire la metodele de măsurare a sărăciei pentru a sprijini politicile bazate pe date concrete.

(2) Părțile recunosc că îmbunătățirea nivelului de trai, crearea de locuri de muncă de calitate și promovarea protecției sociale și a muncii decente pentru toți – femei și bărbați – ar trebui să se afle în centrul politicilor sociale și de ocupare a forței de muncă.

(3) Părțile respectă, promovează și pun în aplicare principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă stabilite în Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă, adoptată la Geneva la 18 iunie 1998, și în măsurile subsecvente acesteia, Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, adoptată la 10 iunie 2008, și convențiile fundamentale corespunzătoare ale OIM.

(4) Părțile își consolidează cooperarea, inclusiv între partenerii sociali din domeniul ocupării forței de muncă și al afacerilor sociale, și promovează schimburile de bune practici privind ocuparea forței de muncă, securitatea și sănătatea în muncă, inspecțiile la locul de muncă, munca nedecarată, dialogul social și protecția socială și a muncii, inclusiv o evaluare a impactului economiei informale, precum și gestionarea tranzițiilor în carieră.

(5) Părțile convin să stabilească un dialog periodic pentru a însoți și a examina progresele înregistrate în aceste domenii de interes comun, precum și elaborarea și eficacitatea politicilor lor în aceste domenii.

Articolul 5.5

Persoanele în vârstă și persoanele cu handicap

(1) Părțile se angajează să depună eforturi pentru a asigura bunăstarea, demnitatea și incluziunea efectivă a grupurilor vulnerabile în societățile lor, precum și a celor care se confruntă cu obstacole în calea participării acestora în societate în condiții de egalitate cu ceilalți, în special a persoanelor în vârstă și a persoanelor cu handicap.

(2) Părțile recunosc importanța promovării unei abordări pozitive cu privire la îmbătrânire și a accesibilității la toate nivelurile de-a lungul vieții. Părțile recunosc, de asemenea, importanța respectării obligațiilor în materie de accesibilitate care le revin în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap, adoptată la 13 decembrie 2006.

(3) Părțile convin să coopereze în vederea:

(a) promovării și dezvoltării de acțiuni de sprijinire sau de creștere a oportunităților pe piața muncii pentru persoanele în vârstă și persoanele cu handicap și pentru incluziunea socială a acestora;

- (b) asigurării unei educații favorabile incluziunii și a învățării pe tot parcursul vieții pentru persoanele cu handicap, în special pentru copii și tineri, precum și pentru persoanele în vârstă;
- (c) promovării unor acțiuni specifice, cu accent pe incluziunea persoanelor cu dizabilități mintale și intelectuale și cu probleme de sănătate mintală, precum și pe reabilitarea și recuperarea acestora;
- (d) identificării și a schimbului de bune practici privind dispozitivele de asistență, inclusiv cele care sunt utilizate pentru furnizarea de îngrijiri, pentru a promova o viață independentă, și care pot fi utilizate atât pentru persoanele în vârstă, cât și pentru persoanele cu handicap, inclusiv în situații de dependență;
- (e) îmbunătățirii accesibilității produselor și a serviciilor într-un mod coerent pentru a asigura accesul în condiții de egalitate și fără discriminarea persoanelor cu handicap sau a persoanelor în vârstă.

Articolul 5.6

Tineret

- (1) Părțile recunosc importanța tineretului ca vector al creșterii și prosperității. În acest sens, părțile vor sublinia importanța creării de oportunități de angajare și de locuri de muncă decente pentru tineri, precum și a dezvoltării de proiecte menite să sporească participarea civică a tinerilor.
- (2) Părțile cooperează pentru:
 - (a) facilitarea participării active a tinerilor la societatea civilă;
 - (b) consolidarea cooperării și a schimburilor în domeniul politicii de tineret și al educației nonformale pentru tineri și pentru lucrătorii de tineret;
 - (c) promovarea dezvoltării durabile și favorabile incluziunii prin angajarea într-un dialog în vederea sprijinirii campaniilor de sensibilizare adresate tinerilor cu privire la drepturile omului și nediscriminare.
- (3) În acest cadru, părțile vor desfășura activități comune de combatere a agresivității și a violenței în Instituțiile de învățământ.

Articolul 5.7

Cultură

- (1) Părțile cooperează în cadrul forurilor internaționale relevante, în special al Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), pentru a urmări obiective comune și a promova diversitatea culturală, inclusiv prin punerea în aplicare a Convenției UNESCO asupra protecției și promovării diversității expresiilor culturale, adoptată la Paris la 20 octombrie 2005.
- (2) Părțile promovează un dialog și o cooperare mai strânsă în sectoarele culturale și creative, inclusiv în ceea ce privește tehnologiile emergente și noi și mass-media audiovizuală, ținând seama de acordurile bilaterale existente între Chile și statele membre, pentru a îmbunătăți, printre altele, înțelegerea reciprocă și cunoașterea culturilor lor și schimburile în acest domeniu.
- (3) Părțile depun eforturi pentru a lua măsurile adecvate menite să promoveze schimburile culturale și întreprind inițiative comune în diferite domenii culturale, inclusiv coproducția în domeniul mass-mediei, al cinematografiei și al televiziunii, utilizând instrumentele și cadrele de cooperare disponibile.
- (4) Părțile încurajează dialogul intercultural între organizațiile societății civile, precum și între persoanele din cadrul părților.

Articolul 5.8

Cercetare și inovare

- (1) Părțile cooperează în domeniul cercetării științifice, al dezvoltării tehnologice și al inovării, pe baza interesului comun și a avantajului reciproc, în conformitate cu normele și dispozițiile lor interne. Cooperarea respectivă vizează promovarea dezvoltării sociale și economice, abordarea provocărilor societale globale, atingerea excelenței științifice, îmbunătățirea

competitivității regionale și consolidarea relațiilor dintre părți, contribuind la un parteneriat de lungă durată. Părțile încurajează dialogul politic și utilizează, în mod complementar, diferitele lor instrumente, cum ar fi Acordul de cooperare științifică și tehnologică dintre Comunitatea Europeană și Republica Chile, înlocuit la Bruxelles la 23 septembrie 2002.

(2) Părțile urmăresc:

- (a) îmbunătățirea condițiilor pentru mobilitatea cercetătorilor, a oamenilor de știință, a experților, a studenților și a antreprenorilor și pentru circulația transfrontalieră a materialelor și echipamentelor;
 - (b) facilitarea accesului reciproc la programele, la infrastructurile și centrele de cercetare, la publicațiile și la datele științifice din domeniul științei, tehnologiei și inovării;
 - (c) intensificarea cooperării în domeniul cercetării prenormative și al standardizării;
 - (d) promovarea unor principii comune pentru tratamentul corect și echitabil al drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul proiectelor de cercetare și inovare;
 - (e) încurajarea dialogului politic privind inovarea, care vizează în special IMM-urile, cu scopul de a genera noi bunuri și servicii și de a stimula inovarea tehnologică și spiritul antreprenorial;
 - (f) creșterea numărului de proiecte comune de afaceri în domeniul cercetării și dezvoltării aplicate, care urmăresc să genereze soluții inovatoare la probleme și provocări comune;
 - (g) promovarea rețelor și a legăturilor între instituțiile de cercetare și inovare, cum ar fi universitățile, centrele de cercetare și întreprinderile din regiunile părților, pentru dezvoltarea unor activități apropiate de piață;
 - (h) sprijinirea programelor de inovare socială și publică care vizează îmbunătățirea dezvoltării sociale a regiunilor și, în special, a calității vieții cetățenilor;
 - (i) promovarea cooperării și a schimbului de bune practici, politici și strategii, inclusiv de provocări globale, între responsabilii de elaborarea politicilor, agențiile de inovare și alte părți interesate relevante.
- (3) Părțile promovează următoarele activități care implică organizații guvernamentale, centre de cercetare publice și private, instituții de învățământ superior, agenții și rețele de inovare, precum și alte părți interesate, inclusiv IMM-uri:
 - (a) inițiative comune de sensibilizare cu privire la știință, tehnologie, inovare și programele de consolidare a capacităților, precum și oportunități de participare a fiecărei părți la programele celeilalte;
 - (b) reuniuni și ateliere comune care vizează schimbul de informații, de bune practici și identificarea unor domenii de cercetare comună;
 - (c) acțiuni de cercetare și inovare comune și cofinanțate, inclusiv rețele tematice, în domenii de interes comun;
 - (d) evaluarea și analiza recunoscută reciproc a cooperării științifice și pentru inovare și a diseminării rezultatelor corespunzătoare.

Articolul 5.9

Cooperarea pentru regiunea Antarctică

Părțile recunosc importanța dialogului și a cooperării la nivel bilateral și multilateral în chestiuni legate de regiunea Antarctică. Această cooperare este ghidată prin intermediul dialogului la nivel de experți și al schimbului de bune practici, inclusiv în cadrul Comisiei pentru conservarea faunei și florei marine din Antarctica.

Articolul 5.10

Politica în domeniul digital

- (1) Părțile recunosc că tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC) consolidează dezvoltarea economică, educațională și socială. Părțile fac schimb de opinii cu privire la politicile proprii în acest domeniu.
- (2) Părțile cooperează în ceea ce privește politicile TIC. Această cooperare poate include:
- (a) schimbul de opinii cu privire la diferitele aspecte ale strategiei Uniunii Europene privind piața unică digitală, în special politicile și reglementările privind comunicațiile electronice, inclusiv accesul la serviciile în bandă largă, protecția vieții private și a datelor cu caracter personal, fluxurile de date, cerințele de localizare a datelor, guvernarea electronică, guvernarea deschisă, datele deschise, securitatea internetului, e-sănătatea și independența autorităților de reglementare;
 - (b) schimbul de opinii privind neutralitatea rețelei, ca principiu de promovare a unui internet liber și deschis, precum și crearea și accesul la servicii și aplicații online în beneficiul tuturor cetățenilor;
 - (c) promovarea TIC ca mijloc de dezvoltare socială, culturală și economică, de incluziune socială și digitală și de diversitate culturală, precum și ca instrument esențial pentru stimularea conectivității în școli și dezvoltarea rețelelor academice și de cercetare;
 - (d) dezvoltarea interconectării și a interoperabilității rețelelor de cercetare, a infrastructurilor și a serviciilor de calcul și de date științifice și promovarea unei astfel de dezvoltări în contextul lor regional;
 - (e) cooperarea în domeniul guvernării electronice și al serviciilor de încredere, cum ar fi semnătura electronică și identitatea electronică, cu accent pe schimbul de principii de politică, de informații și de bune practici privind utilizarea TIC pentru modernizarea administrației publice și pentru promovarea unor servicii publice de înaltă calitate și gestionarea transparentă a resurselor publice;
 - (f) schimbul de informații privind standardele, evaluarea conformității și omologarea de tip, printre altele, pentru a facilita comerțul;
 - (g) promovarea schimburilor și a programelor de formare a specialiștilor, în special a tinerilor profesioniști și a femeilor;
 - (h) promovarea competențelor digitale.

Articolul 5.11

Educație și învățământ superior

- (1) Părțile cooperează în domeniul educației cu scopul de a sprijini dezvoltarea capitalului uman, în special la nivelul învățământului superior.
- (2) Pentru a sprijini calitatea și modernizarea sistemelor de învățământ superior, părțile:
- (a) promovează mobilitatea studenților, a cadrelor universitare și a personalului administrativ prin programe existente sau noi;
 - (b) consolidează capacitățile în instituțiile de învățământ superior;
 - (c) îmbunătățesc mecanismele de recunoaștere a calificărilor și a perioadelor de studiu în străinătate, în conformitate cu legislația fiecărei părți.

Articolul 5.12

Navigația civilă prin satelit, observarea Pământului și alte activități spațiale

- (1) Părțile recunosc că activitățile spațiale au un impact pozitiv asupra dezvoltării economice, sociale și durabile a mediului și asupra competitivității industriale.

- (2) Părțile cooperează, în conformitate cu convențiile internaționale și cu legislația proprie, în chestiuni de interes comun în domeniul activităților spațiale civile, cum ar fi:
- (a) cercetarea spațială, inclusiv în ceea ce privește navigația prin satelit și observarea Pământului, prin participarea la programul Orizont Europa;
 - (b) cooperarea privind aplicațiile și serviciile sistemelor globale de navigație prin satelit, inclusiv, în special, cercetarea științifică, cooperarea industrială, comerțul și dezvoltarea pieței, standardele de aplicare, certificarea și măsurile de reglementare;
 - (c) dezvoltarea sistemelor de augmentare cu ajutorul sateliților, în special pentru sistemele de transport aerian sau de augmentare, protecția reciprocă a infrastructurii sistemelor de navigație prin satelit, cooperarea în materie de interoperabilitate, compatibilitate și utilizare a spectrului;
 - (d) observarea Pământului și știința Pământului, inclusiv cooperarea în cadrul forurilor multilaterale și în special Grupul pentru observarea Pământului (GEO) și Comitetul pentru sateliți de observare a Pământului (CEOS), pentru a aborda provocările societale și pentru a facilita parteneriatele de afaceri și de inovare în domeniul observării Pământului în cadrul componentei Copernicus a programului spațial al Uniunii prin identificarea domeniilor de interes comun;
 - (e) comunicații prin satelit.

Articolul 5.13

Turism

- (1) Părțile cooperează în domeniul turismului cu scopul de a îmbunătăți schimbul de informații și de a stabili cele mai bune practici pentru a asigura o dezvoltare echilibrată și durabilă a turismului și pentru a sprijini crearea de locuri de muncă, dezvoltarea economică și îmbunătățirea calității vieții.
- (2) Părțile se axează, în special, pe:
- (a) protecția și punerea în valoare a potențialului patrimoniului natural și cultural;
 - (b) respectarea integrității și a intereselor comunităților locale;
 - (c) promovarea cooperării dintre regiunile părților și regiunile și municipalitățile din părțile învecinate;
 - (d) promovarea schimbului de informații și a cooperării pentru industriile creative și inovarea în sectorul turismului.

Articolul 5.14

Statistică

- (1) Părțile cooperează în domeniul statisticii.
- (2) Această cooperare poate include:
- (a) promovarea armonizării metodologiilor statistice pentru a îmbunătăți comparabilitatea datelor;
 - (b) elaborarea și difuzarea statisticilor oficiale și elaborarea de indicatori;
 - (c) schimbul de cunoștințe și de bune practici între instituțiile oficiale din Chile responsabile pentru chestiuni și proceduri statistice și omologii lor din Uniunea Europeană.

Articolul 5.15

Transport

(1) Părțile cooperează în domeniile relevante ale politicii de transport, inclusiv ale politicii integrate de transport, în vederea dezvoltării și sprijinirii unui sistem de transport eficient, durabil, sigur, securizat și ecologic, atât pentru pasageri, cât și pentru mărfuri.

(2) Această cooperare urmărește să promoveze:

- (a) schimbul de informații cu privire la politicile, standardele și cele mai bune practici în domeniul transporturilor, precum și cu privire la alte subiecte de interes reciproc;
- (b) interconectarea și interoperabilitatea rețelilor;
- (c) o abordare bazată pe un sistem de transport multimodal;
- (d) un mediu favorabil investițiilor;
- (e) siguranța și securitatea sistemelor de transport;
- (f) aspecte legate de mediu în domeniul transporturilor;
- (g) soluții de transport cu emisii scăzute de dioxid de carbon sau fără emisii de dioxid de carbon, cercetare și inovare, soluții inteligente și digitale;
- (h) dialogul și cooperarea la nivel de experți în cadrul forurilor internaționale din domeniul transporturilor;
- (i) soluții durabile de transport, inclusiv în ceea ce privește mobilitatea urbană; și
- (j) facilitarea comerțului, creșterea eficienței și optimizarea operațiunilor de transport și logistică prin digitalizare și simplificarea cerințelor de raportare pentru toate modulele de transport.

CAPITOLUL 6

ALTE DOMENII

Articolul 6.1

Politici macroeconomice

Părțile cooperează și promovează schimbul de informații și de opinii cu privire la politicile și tendințele macroeconomice.

Articolul 6.2

Chestiuni fiscale

Părțile recunosc și se angajează să pună în aplicare principiile bunei guvernări în domeniul fiscal, inclusiv standardele globale privind transparența, schimbul de informații și standardele minime împotriva erodării bazei impozabile și transferului profiturilor (BEPS), precum și să elimine practicile fiscale dăunătoare. Părțile vor promova condiții de concurență echitabile și vor depune eforturi în vederea îmbunătățirii cooperării internaționale în domeniul fiscal pentru a preveni evaziunea fiscală și eluziunea fiscală.

Articolul 6.3

Politica în domeniul protecției consumatorilor

Părțile recunosc importanța asigurării unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor și, în acest scop, depun eforturi pentru a coopera în domeniul politicii de protecție a consumatorilor. Părțile convin că o astfel de cooperare poate implica, în măsura posibilului:

(a) schimbul de informații cu privire la cadrele lor de protecție a consumatorilor, inclusiv cu privire la legislația în materie de protecție a consumatorilor, siguranța produselor de consum, despăgubirea consumatorilor, asigurarea respectării și punerea în aplicare a legislației privind protecția consumatorilor și sensibilizarea consumatorilor;

(b) încurajarea dezvoltării asociațiilor independente de consumatori și a contactelor dintre reprezentanții consumatorilor.

Articolul 6.4

Sănătate publică

Părțile convin să coopereze în domeniul sănătății publice, în special în ceea ce privește prevenirea și controlul bolilor transmisibile, pregătirea pentru combaterea focarelor de boli înalte patologice, asigurarea respectării Regulamentului sanitar internațional (2005), adoptat la 23 mai 2005 de Adunarea Mondială a Sănătății și combaterea rezistenței la antimicrobiene.

Articolul 6.5

Cooperarea în domeniul sportului și al activității fizice

Părțile vor coopera în domeniul sportului și al activității fizice ca modalitate de a contribui la dezvoltarea unui stil de viață activ și sănătos, inclusiv promovând activitatea fizică care îmbunătățește sănătatea în toate grupele de vârstă, promovând rolurile sociale și valorile educaționale ale sportului și combatând amenințările la adresa sportului, cum ar fi dopajul, aranjarea meciurilor, rasismul și violența.

CAPITOLUL 7

MODERNIZAREA STATULUI ȘI A SERVICIULUI PUBLIC, DESCENTRALIZAREA, POLITICA REGIONALĂ ȘI COOPERAREA INTERINSTITUȚIONALĂ

Articolul 7.1

Modernizarea statului

În contextul dialogului politic și al cooperării, părțile vor depune eforturi pentru a face schimb de experiență cu privire la aspecte legate de modernizarea și descentralizarea statului și a administrației publice, desprinzând învățăminte din cele mai bune practici ale părților în materie de eficacitate organizațională la nivel mondial și din legislația și cadrul instituțional existente, cu scopul de a realiza o bună guvernare, inclusiv următoarele:

- (a) recunoașterea autonomiei și a rolului instituțiilor supreme de audit în promovarea bunei guvernări la toate nivelurile prin asigurarea eficienței, a responsabilității, a eficacității și a transparenței;
- (b) promovarea transparenței și a responsabilității în politicile publice și în procesul decizional față de cetățenii lor, precum și consolidarea rolului societății civile în acest domeniu;
- (c) promovarea unei culturi a integrității și probității în serviciul public care să cuprindă întreaga societate, în colaborare cu sectorul privat și cu societatea civilă;
- (d) promovarea, sprijinirea și încurajarea inovării în sectorul public, oferind soluții la problemele și provocările diferitelor sale niveluri și domenii de activitate, astfel încât acestea să genereze valoare publică în ecosistemul de inovare și în societate.

Articolul 7.2

Politica regională și descentralizarea

(1) Părțile recunosc importanța politicilor de promovare a unei dezvoltări regionale și teritoriale echilibrate și durabile. Părțile recunosc importanța regiunilor și a colaborării cu administrațiile subnaționale, precum și modul în care acestea pot adăuga cunoștințe importante cu privire la politicile publice în conformitate cu cerințele viitoarei descentralizări a Republicii Chile.

(2) Părțile vor coopera, ori de câte ori este posibil, în vederea îmbunătățirii sistemelor de guvernare la diferite niveluri, a consolidării capacităților prin schimburi de experiență și de practici și înăvțare reciprocă, a găsirii unor soluții durabile pentru provocările în materie de dezvoltare teritorială și regională, a politicilor care vizează promovarea coeziunii sociale, economice și teritoriale, inclusiv a cooperării transfrontaliere, a elaborării și punerii în aplicare a politicii regionale și a organizării strategiilor de dezvoltare teritorială și a chestiunilor legate de parteneriate, a procedurilor și metodelor de planificare și evaluare, a învțării regionale și a politicilor de specializare inteligentă.

(3) Părțile se angajează să consolideze și să extindă, ori de câte ori este posibil, dinamica și oportunitățile de colaborare între regiunile Uniunii Europene și cele din Chile, prin conceperea și executarea unor programe și proiecte comune care să vizeze realizarea de progrese, printre altele, în ceea ce privește dezvoltarea regională și teritorială.

(4) Părțile vor încerca să facă schimb de experiență și de bune practici privind relațiile dintre descentralizare și punerea în aplicare a politicii regionale.

Articolul 7.3

Cooperare interinstituțională

(1) Părțile se angajează să încurajeze și să faciliteze un dialog și o cooperare mai strânsă între instituțiile implicate în oricare dintre domeniile cuprinse în prezentul acord. În acest scop, părțile încurajează contactele dintre instituțiile Guvernului Republicii Chile și sectorul public și alte instituții relevante din Chile cu omologii lor din Uniunea Europeană pentru a aborda cea mai extinsă cooperare sectorială posibilă, care poate include:

- (a) prevenirea și combaterea corupției;
- (b) formare și sprijin organizațional;
- (c) asistență tehnică acordată instituțiilor din Chile responsabile cu elaborarea, executarea și evaluarea politicilor publice și cu furnizarea de informații privind aceste politici, inclusiv reuniuni ale personalului instituțiilor Uniunii Europene cu omologii lor din Chile;
- (d) schimbul periodic de informații, după caz, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor, și dezvoltarea rețelelor de informații, garantând, în același timp, protecția datelor cu caracter personal în toate domeniile în care este necesar schimbul de date;
- (e) schimbul de informații și de bune practici privind digitalizarea procedurilor de stat legate de furnizarea serviciilor către cetățeni;
- (f) transferul de cunoștințe de specialitate;
- (g) studii preliminare și realizarea în comun a proiectelor care implică o contribuție financiară proporțională;
- (h) elaborarea unor planuri de acțiune, inclusiv a unor puncte focale naționale, calendare și mecanisme de evaluare;
- (i) contribuția la generarea de capacități, competențe și aptitudini în domeniul inovării publice.

(2) Părțile pot, de comun acord, să adauge alte domenii de acțiune la cele menționate la alineatul (1).

PARTEA III COMERȚ ȘI CHESTIUNI LEGATE DE COMERȚ

CAPITOLUL 8 DISPOZIȚII GENERALE ȘI INSTITUȚIONATE

SECȚIUNEA A

Dispoziții generale

Articolul 8.1

Instituirea unei zone de liber schimb

Părțile la prezentul acord instituie o zonă de liber schimb, în conformitate cu articolul XXIV din GATT 1994 și cu articolul V din GATS.

Articolul 8.2

Obiective

Obiectivele prezentei părți a prezentului acord sunt:

- (a) extinderea și diversificarea comerțului cu mărfuri, în conformitate cu articolul XXIV din GATT 1994, între părți prin reducerea sau eliminarea barierelor tarifare și netarifare din calea comerțului;
- (b) facilitarea comerțului cu mărfuri, în special prin dispozițiile privind procedurile vamale și facilitarea comerțului, standardele, reglementările tehnice, procedurile de evaluare a conformității și măsurile sanitare și fitosanitare, menținând, în același timp, dreptul fiecărei părți de a reglementa în vederea atingerii obiectivelor de politică publică;
- (c) liberalizarea comerțului cu servicii, în conformitate cu articolul V din GATS;
- (d) dezvoltarea unui climat economic care să favorizeze creșterea fluxurilor de investiții, îmbunătățirea condițiilor de stabilire pe baza principiului nediscriminării, menținând în același timp dreptul fiecărei părți de a adopta și de a pune în aplicare măsurile necesare pentru urmărirea obiectivelor de politică legitimă;
- (e) facilitarea comerțului și a investițiilor între părți, inclusiv prin intermediul transferului liber al plăților curente și al circulației capitalurilor;
- (f) dezvoltarea unui mediu favorabil investițiilor prin asigurarea unor norme transparente, stabile și predictibile care să garanteze un tratament echitabil pentru investitori și instituirea unui sistem judiciar care să soluționeze litigiile dintre investitori și stat într-un mod eficient, echitabil și previzibil;
- (g) deschiderea efectivă și reciprocă a piețelor de achiziții publice ale părților;
- (h) promovarea inovării și a creativității prin asigurarea protecției adecvate și eficiente a drepturilor de proprietate intelectuală, în conformitate cu obligațiile internaționale aplicabile între părți;
- (i) promovarea unor condiții care să favorizeze concurența nediscriminată, în special în ceea ce privește comerțul și investițiile dintre părți;
- (j) dezvoltarea comerțului internațional într-un mod care să contribuie la dezvoltarea durabilă în dimensiunea sa economică, socială și de mediu; și
- (k) instituirea unui mecanism eficient, echitabil și predictibil de soluționare a litigiilor privind interpretarea și aplicarea prezentei părți a prezentului acord.

Articolul 8.3

Definiții cu aplicabilitate generală

În sensul prezentei părți a prezentului acord, anexele 9, 10-A - 10-E, 13-A - 13-H, 15-A, 15-B, 16-A, 16-B, 16-C, 17-A - 17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A, 21-B, 25, 28-A, 28-B, 29, 32-A, 32-B, 32-C, 38-A și 38-B și protocoalele la prezentul acord:

- (a) „Acordul privind agricultura” înseamnă Acordul privind agricultura din anexa 1A la Acordul OMC;
- (b) „Acordul antidumping” înseamnă Acordul privind punerea în aplicare a articolului VI din Acordul general pentru tarife vamale și comerț, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (c) „taxă vamală” înseamnă orice taxă sau impunere de orice tip, instituită pentru importul unei mărfi sau în legătură cu acesta, fără să includă:
 - (i) nicio impunere echivalentă unei taxe interne aplicate în conformitate cu articolul 9.4 din prezentul acord;
 - (ii) nicio taxă antidumping, de salvagardare specială, compensatorie sau de salvagardare aplicată în conformitate cu GATT 1994, cu Acordul antidumping, cu Acordul privind agricultura, cu Acordul SMC și cu Acordul privind măsurile de salvagardare, după caz; și
 - (iii) nicio taxă sau altă impunere la import sau în legătură cu acesta, care este limitată ca valoare la costul aproximativ al serviciilor furnizate;
- (d) „CPC” înseamnă Clasificarea centrală provizorie a produselor (Statistical Papers, seria M, nr. 77, Departamentul Afaceri Sociale și Economice Internaționale, Oficiul de Statistică al Organizației Națiunilor Unite, New York, 1991);
- (e) „zile” înseamnă zile calendaristice, inclusiv weekenduri și sărbători;
- (f) „existent” înseamnă în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord;
- (g) „GATS” înseamnă Acordul general privind comerțul cu servicii din anexa 1B la Acordul OMC;
- (h) „GATT 1994” înseamnă Acordul general pentru tarife și comerț din 1994, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (i) „marfă a unei părți” înseamnă o marfă internă astfel cum este înțeleasă în GATT 1994 și include mărfurile originare ale părții respective;
- (j) „Sistem armonizat” sau „SA” înseamnă Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor, inclusiv normele generale de interpretare, notele din secțiuni, notele din capitole și notele din subpoziții, elaborat de Organizația Mondială a Vămilor;
- (k) „poziție” înseamnă primele patru cifre ale numărului de clasificare tarifară din Sistemul armonizat;
- (l) „persoană juridică” înseamnă orice entitate juridică constituită în mod corespunzător sau organizată în alt mod în temeiul dreptului aplicabil, în scopuri lucrative sau nu, din sectorul public sau privat, inclusiv orice corporație, trust, societate în nume colectiv, asocieri în participațiune, societate cu asociat unic sau asociație;
- (m) „măsură” înseamnă orice măsură sub formă de act cu putere de lege, act administrativ, normă, procedură, decizie, acțiune administrativă, cerință, practică sau oricare altă formă;
- (n) „măsură luată de una dintre părți” înseamnă orice măsură adoptată sau menținută de (i):
 - (i) administrații publice și autorități de la toate nivelurile;
 - (i) Pentru mai multă claritate, termenul „măsură” include omisiunea unei părți de a întreprinde acțiuni care sunt necesare pentru îndeplinirea obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului acord.

- (ii) organisme neguvernamentale în exercitarea competențelor care le-au fost delegate de administrații publice sau autorități de la toate nivelurile (i); sau
- (iii) orice entitate care acționează, de fapt, conform instrucțiunilor unei părți sau sub conducerea sau controlul unei părți în ceea ce privește măsura respectivă (i);
- (o) „persoană fizică” înseamnă:
 - (i) în cazul părții UE, un resortisant al unui stat membru, în conformitate cu dreptul acestuia (i); și
 - (ii) în cazul Republicii Chile, un resortisant al Republicii Chile, în conformitate cu dreptul acesteia;
- (p) „marfă originară” înseamnă o marfă care se încadrează în regulile de origine prevăzute în capitolul 10;
- (q) „persoană” înseamnă o persoană fizică sau juridică;
- (r) „date cu caracter personal” înseamnă orice informații referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă;
- (s) „Acordul privind măsurile de salvagardare” înseamnă Acordul privind măsurile de salvagardare prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (t) „măsură sanitară sau fitosanitară” înseamnă orice măsură menționată la punctul 1 din anexa A la Acordul SPS;
- (u) „Acordul SMC” înseamnă Acordul privind subvențiile și măsurile compensatorii din anexa 1A la Acordul OMC;
- (v) „Acordul SPS” înseamnă Acordul privind aplicarea măsurilor sanitare și fitosanitare din anexa 1A la Acordul OMC;
- (w) „Acordul BTC” înseamnă Acordul privind barierele tehnice în calea comerțului din anexa 1 la Acordul OMC;
- (x) „Acordul TRIPS” înseamnă Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală din anexa 1C la Acordul OMC; și
- (y) „Acordul OMC” înseamnă Acordul de la Marrakesh privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului, întocmit la 15 aprilie 1994.

Articolul 8.4

Relația cu Acordul OMC și cu alte acorduri existente care intră în domeniul de aplicare al prezentei părți a prezentului acord

- (1) Părțile își afirmă drepturile și obligațiile pe care le au una față de alta în temeiul Acordului OMC și al altor acorduri existente la care au aderat, care intră în domeniul de aplicare al prezentei părți a prezentului acord.
- (2) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca impunând vreunui dintre părți să acționeze într-un mod care este incompatibil cu obligațiile care îi revin în temeiul Acordului OMC.
- (i) Pentru mai multă claritate, obligațiile unei părți în temeiul prezentului acord se aplică unei întreprinderi de stat sau unei alte persoane atunci când aceasta exercită orice autoritate de reglementare sau administrativă sau orice altă autoritate guvernamentală care i-a fost delegată de partea respectivă, cum ar fi autoritatea de a expropria, de a emite licențe, de a aproba tranzacții comerciale sau de a impune cote, taxe sau alte impuneri.
- (i) Pentru mai multă claritate, dacă o parte susține că o entitate acționează conform celor menționate la punctul (iii), părți respective îi revine sarcina probei și trebuie cel puțin să furnizeze indicii solide.
- (i) În sensul capitolelor 17-27, definiția unei „persoane fizice” include și persoanele fizice cu reședință permanentă în Republica Letonia care nu sunt cetățeni ai Republicii Letonia sau ai altui stat, dar care au dreptul, în conformitate cu actele de legislație ale Republicii Letonia, să li se elibereze un pașaport pentru străini.

(3) În cazul existenței unei neconcordanțe între prezentul acord și orice acord existent, altul decât Acordul OMC la care au aderat ambele părți și care intră în domeniul de aplicare al prezentei părți a prezentului acord, părțile se consultă imediat în vederea gășirii unei soluții reciproc avantajoase.

SECȚIUNEA B Dispoziții instituționale

Articolul 8.5

Funcțiile specifice ale Consiliului mixt atunci când acționează în configurația „comerț”

(1) Atunci când Consiliul mixt înființat în conformitate cu articolul 40.1 abordează aspecte legate de prezenta parte a prezentului acord ^(*), acesta poate:

(a) să adopte decizii de modificare:

(i) a listelor tarifare din apendicele 9-1 și 9-2 pentru a accelera eliminarea tarifelor;

(ii) a capitolului 10 și a anexelor 10-A - 10-E;

(iii) a anexelor 13-F și 13-G și a apendicelui 13-F-1;

(iv) a anexelor 16-A, 16-D, 16-E și a punctului 1 din anexa 16-B;

(v) a anexei 21-B;

(vi) a anexei 29;

(vii) a definiției „subvenției” prevăzută la articolul 31.2 alineatul (1) în măsura în care se referă la întreprinderile care furnizează servicii, pentru a încorpora rezultatul discuțiilor ulterioare din cadrul OMC sau al forurilor plurilaterale conexe pe această temă;

(viii) a anexei 32-A în ceea ce privește trimiterile la legislația aplicabilă pe teritoriul părților;

(ix) a anexei 32-B în ceea ce privește criteriile care trebuie incluse în procedura de opoziție;

(x) a anexei 32-C în ceea ce privește indicațiile geografice;

(xi) a anexelor 38-A și 38-B; și

(xii) a oricărei alte dispoziții sau anexe, a oricărui alt protocol sau apendice a cărui modificare este prevăzută în prezenta parte a prezentului acord;

(b) să adopte decizii de interpretare a dispozițiilor din prezenta parte a prezentului acord, care sunt obligatorii pentru părți și pentru toate organismele instituite în temeiul prezentei părți a prezentului acord și pentru comisiile menționate în capitolele 33 și 38;

(c) să înființeze subcomitete suplimentare și alte organisme responsabile pentru aspectele care intră în domeniul de aplicare al prezentei părți a prezentului acord, în conformitate cu articolul 40.3 alineatul (3); și

(d) în cazul în care consideră necesar, să stabilească regulamentul de procedură al subcomitetelor și al altor organisme înființate în conformitate cu articolul 8.8 și cu litera (c) de la prezentul alineat.

(2) Ordinea de zi a unei reuniuni a Consiliului mixt care acționează în configurația „comerț” este stabilită de către coordonatorii prezentei părți a prezentului acord, în temeiul articolului 8.7 alineatul (2).

(*) Pentru mai multă certitudine, Chile va pune în aplicare orice decizie adoptată de Consiliul care acționează în configurația „comerț” prin intermediul *acuerdos de ejecución* (acorduri executive), în conformitate cu dreptul chilian.

Articolul 8.6

Funcțiile specifice ale Comitetului mixt atunci când acționează în configurația „comerț”

(1) Atunci când Comitetul mixt înființat în conformitate cu articolul 40.2 abordează aspecte legate de prezenta parte a prezentului acord ^(*), acesta:

(a) oferă asistență Consiliului mixt în exercitarea funcțiilor sale referitoare la aspecte legate de comerț și investiții;

(b) răspunde de punerea în aplicare corespunzătoare a prezentei părți a prezentului acord; în acest sens și fără a se aduce atingere drepturilor stabilite în capitolul 38, o parte poate supune atenției Comitetului mixt orice chestiune legată de aplicarea sau interpretarea prezentei părți a prezentului acord;

(c) supraveghează elaborarea ulterioară a dispozițiilor prezentei părți a prezentului acord, după caz, și evaluează rezultatele obținute în urma aplicării sale;

(d) caută modalități adecvate de prevenire și soluționare a problemelor care ar putea apărea în alte condiții în domeniile reglementate de prezenta parte a prezentului acord;

(e) supraveghează activitatea tuturor subcomitetelor instituite în temeiul articolului 8.8 și a subcomitetului instituit în temeiul articolului 40.3 alineatul (3) care îndeplinesc sarcini specifice prezentei părți a prezentului acord; și

(f) examinează orice efect produs asupra prezentei părți a prezentului acord de aderarea unui nou stat membru la Uniunea Europeană.

(2) Comitetul mixt care acționează în configurația „comerț” poate:

(a) să înființeze subcomitete suplimentare și alte organisme responsabile pentru aspectele care intră în domeniul de aplicare al prezentei părți a prezentului acord, în conformitate cu articolul 40.3 alineatul (3)

(b) să adopte decizii de modificare a prezentei părți a prezentului acord în temeiul articolului 8.5 alineatul (1) litera (a) și de emitere a interpretărilor menționate la articolul 8.5 alineatul (1) litera (b) între reuniunile Consiliului mixt, în cazul în care Consiliul mixt nu se poate întruni sau în cazul în care se prevede altfel în prezentul acord; și

(c) să stabilească regulamentul de procedură al subcomitetelor și al altor organisme înființate în conformitate cu articolul 8.8 și cu litera (a) de la prezentul alineat, în cazul în care consideră necesar.

(3) Ordinea de zi a unei reuniuni a Comitetului mixt care acționează în configurația „comerț” este stabilită de către coordonatorii prezentei părți a prezentului acord, în temeiul articolului 8.7 alineatul (2).

Articolul 8.7

Coordonatorii prezentei părți a prezentului acord

(1) Fiecare parte desemnează un coordonator pentru prezenta parte a prezentului acord, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului acord, și notifică celeilalte părți datele de contact ale coordonatorului respectiv.

(2) Coordonatorii stabilesc în comun ordinea de zi și desfășoară toate celelalte pregătiri necesare pentru reuniunile Consiliului mixt, ale Comitetului mixt și ale subcomitetelor și ale celorlalte organisme instituite în temeiul articolului 8.8 sau al articolului 40.3 alineatul (3) care îndeplinesc sarcini specifice prezentei părți a prezentului acord. Coordonatorii dau curs, după caz, deciziilor Consiliului mixt și ale Comitetului mixt, care acționează în configurația „comerț”, precum și deciziilor subcomitetelor în cazurile prevăzute la articolele 17.39 și 25.20, după caz.

(*) Pentru mai multă certitudine, Chile va pune în aplicare orice decizie adoptată de Comitetul care acționează în configurația „comerț” prin intermediul *acuerdos de ejecución* (acorduri executive), în conformitate cu dreptul chilian.

Articolul 8.8

Subcomitetele și alte organisme specifice prezentei părți a prezentului acord

(1) Părțile înființează următoarele subcomitete:

- (a) Subcomitetul pentru combaterea corupției în domeniul comerțului și investițiilor;
- (b) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine;
- (c) Subcomitetul pentru servicii financiare;
- (d) Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală;
- (e) Subcomitetul pentru achiziții publice;
- (f) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare;
- (g) Subcomitetul pentru servicii și investiții;
- (h) Subcomitetul pentru sisteme alimentare durabile;
- (i) Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului;
- (j) Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri; și
- (k) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă.

(2) Ordinea de zi a unei reuniuni a subcomitetelor și a celorlalte organisme responsabile pentru aspectele care intră în domeniul de aplicare al prezentei părți a prezentului acord este stabilită de coordonatorii prezentei părți a prezentului acord, în conformitate cu articolul 8.7 alineatul (2).

CAPITOLUL 9
COMERȚUL CU MĂRFURI

Articolul 9.1

Obiectiv

Părțile liberalizează progresiv și reciproc comerțul cu mărfuri în conformitate cu prezenta parte a prezentului acord.

Articolul 9.2

Domeniu de aplicare

Cu excepția cazului în care în prezenta parte a prezentului acord se prevede altfel, prezentul capitol se aplică schimburilor comerciale cu mărfuri ale unei părți.

Articolul 9.3

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexei 9:

- (a) „Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import” înseamnă Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import din anexa 1A la Acordul OMC;

- (b) „tranzacții consulare” înseamnă procedura de obținere, din partea unui consul al părții importatoare pe teritoriul părții exportatoare sau pe teritoriul unei țări terțe, a unei facturi consulare sau a unei vize consulare pentru o factură comercială, un certificat de origine, un manifest, o declarație de export a unui expeditor sau orice alt document vamal în legătură cu importul mărfurilor;
- (c) „Acordul privind determinarea valorii în vamă” înseamnă Acordul privind punerea în aplicare a articolului VII din GATT 1994, prevăzut în anexa 1A la Acordul OMC;
- (d) „procedură de acordare a licențelor de export” înseamnă o procedură administrativă care necesită depunerea unei cereri sau a altor documente (altfel decât cele necesare în general în scopul vămii) la organul (organele) administrativ(e) competent(e), ca o condiție prealabilă pentru exportul de pe teritoriul părții exportatoare;
- (e) „procedură de acordare a licențelor de import” înseamnă o procedură administrativă care necesită depunerea unei cereri sau a altor documente (altfel decât cele necesare în general în scopul vămii) la organul (organele) administrativ(e) competent(e), ca o condiție prealabilă pentru importul pe teritoriul părții importatoare;
- (f) „marfă reprecuată” înseamnă o marfă clasificată în SA la capitolele 84-90 sau la poziția 94.02 cu excepția mărfurilor clasificate la pozițiile 84.18, 85.09, 85.10, 85.16 și 87.03 din SA sau la subpozițiile 8414.51, 8450.11, 8450.12, 8508.1 și 8517.11:
 - (i) care este compusă în întregime sau parțial din părți obținute din mărfuri care au fost utilizate;
 - (ii) ale cărei condiții de performanță și utilizare sunt similare cu cele ale unei mărfi echivalente în stare nouă; și
 - (iii) care beneficiază de aceeași garanție ca și marfa echivalentă în stare nouă;
- (g) „reparare” înseamnă orice operațiune de prelucrare efectuată asupra unei mărfi pentru a remedia defecte de funcționare sau defecte materiale și care implică restabilirea funcției inițiale a mărfii respective sau asigurarea conformității acesteia cu cerințele tehnice pentru utilizare, în absența căreia marfa nu mai poate fi utilizată în mod normal în scopul pentru care a fost destinată; repararea unei mărfi include restaurarea și întreținerea, dar nu include o operațiune sau un proces care:
 - (i) distruge caracteristicile esențiale ale unei mărfi sau creează o marfă nouă sau diferită din punct de vedere comercial;
 - (ii) transformă o marfă nefinită într-o marfă finită; sau
 - (iii) este utilizat pentru îmbunătățirea sau sporirea performanței tehnice a unei mărfi;
- (h) „categorie în etapa eliminării” înseamnă perioada de eliminare a taxelor vamale cuprinsă între zero și șapte ani, după care o marfă este scutită de taxe vamale, cu excepția cazului în care se specifică altfel în listele din anexa 9.

Articolul 9.4

Tratamentul național în materie de impozitare și reglementare internă

Fiecare parte acordă tratament național mărfurilor celeilalte părți în conformitate cu articolul III din GATT 1994, inclusiv cu notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia. În acest scop, articolul III din GATT 1994 și notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia sunt încorporate în prezentul acord și devin parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

Articolul 9.5

Reducerea sau eliminarea taxelor vamale

- (1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, fiecare parte reduce sau elimină taxele vamale aplicate mărfurilor originare din cealaltă parte, în conformitate cu lista sa din anexa 9.
- (2) În sensul alineatului (1), nivelul de bază al taxelor vamale este cel specificat pentru fiecare marfă în listele din anexa 9.

(3) În cazul în care o parte reduce nivelul taxelor vamale aplicabile națiunii celei mai favorizate (denumit în continuare „nivelul CNF”), lista din anexa 9 a părții respective se aplică nivelului redus. În cazul în care o parte își reduce nivelul CNF sub nivelul de bază în raport cu o anumită linie tarifară, partea respectivă calculează rata preferințială aplicabilă care produce reducerea tarifară la nivelul CNF redus aplicat, menținând marja de preferință relativă pentru respectiva linie tarifară atât timp cât nivelul CNF aplicat este mai mic decât nivelul de bază. Marja de preferință relativă pentru orice linie tarifară avută în vedere în fiecare perioadă de eliminare corespunde diferenței dintre nivelul de bază stabilit în lista din anexa 9 a părții respective și nivelul taxei aplicat pentru linia tarifară respectivă în conformitate cu lista menționată, împărțit la nivelul de bază respectiv și exprimat în procente.

(4) La cererea unei părți, părțile se consultă pentru a analiza posibilitatea de a accelera reducerea sau eliminarea taxelor vamale prevăzute în listele din anexa 9. Având în vedere această consultare, Consiliul mixt poate adopta o decizie de modificare a anexei 9 pentru a accelera reducerea sau eliminarea tarifelor respective.

Articolul 9.6

Statu-quo

(1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta parte a prezentului acord, o parte nu majorază nicio taxă vamală stabilită cu nivel de bază în anexa 9 și nu adoptă nicio taxă vamală nouă asupra unei mărfi originare din cealaltă parte.

(2) Pentru mai multă certitudine, o parte poate majora o taxă vamală la nivelul stabilit în anexa 9 pentru perioada respectivă de eliminare în urma unei reduceri unilaterale.

Articolul 9.7

Taxe, impozite și alte impuneri la export

(1) O parte nu introduce și nu menține niciun tip de taxă, impozit sau altă impunere care s-ar aplica la exportul unei mărfi către cealaltă parte sau în legătură cu acesta și nicio taxă internă sau altă impunere pentru o marfă exportată către cealaltă parte care să fie în plus față de taxa sau impunerea care s-ar aplica mărfurilor similare atunci când sunt destinate consumului intern.

(2) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică o parte să aplice la exportul unei mărfi o taxă sau o impunere permisă în temeiul articolului 9.8.

Articolul 9.8

Taxe și formalități

(1) Taxele și alte impuneri aplicate de una dintre părți la importul sau exportul unei mărfi a celeilalte părți sau în legătură cu acesta sunt limitate, ca valoare, la costul aproximativ al serviciilor furnizate și nu constituie un mijloc indirect de protecție pentru mărfurile interne sau impozitarea cu caracter fiscal percepută pentru importuri sau exporturi.

(2) Niciuna dintre părți nu percepe taxe sau alte impuneri la import sau export sau în legătură cu acesta pe o bază *ad valorem*.

(3) Fiecare parte poate să aplice impuneri sau să recupereze costuri numai în cazul în care sunt prestate servicii specifice, inclusiv următoarele:

(a) prezența, când este solicitată, a personalului vamal în afara programului oficial de lucru sau în alte locuri decât birourile vamale;

(b) analize sau expertize ale mărfurilor și cheltuielilor poștale pentru returnarea la solicitant a mărfurilor, în special în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii sau la furnizarea de informații referitoare la aplicarea legislației din domeniul vamal;

(c) examinarea sau prelevarea de eșantioane de mărfuri în scopul verificării, sau distrugerea mărfurilor, în cazul în care apar alte costuri decât cele legate de utilizarea personalului vamal; sau

(d) măsuri excepționale de control, în cazul în care astfel de măsuri sunt necesare din cauza naturii mărfurilor sau a unui risc potențial.

(4) Fiecare parte publică cu promptitudine toate taxele și impunerile pe care le aplică în legătură cu importul sau exportul, astfel încât să permită administrațiilor publice, comercianților și altor părți interesate să ia cunoștință de acestea.

(5) Niciuna dintre părți nu prevede tranzacții consulare, deci nici taxe și impuneri conexe, în legătură cu importul oricărei mărfi a celeilalte părți.

Articolul 9.9

Mărfuri reparate

(1) Niciuna dintre părți nu aplică taxe vamale pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care reîntră pe teritoriul său vamal după ce a fost exportată temporar de pe teritoriul său vamal către teritoriul vamal al celeilalte părți pentru reparații.

(2) Alineatul (1) nu se aplică unei mărfi importate sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar, care este exportată ulterior pentru reparații și nu este reimportată sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar.

(3) Niciuna dintre părți nu aplică taxe vamale pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care este importată temporar de pe teritoriul vamal al celeilalte părți pentru reparații.^(*)

Articolul 9.10

Mărfuri reperlucrate

(1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta parte a prezentului acord, niciuna dintre părți nu acordă mărfurilor reperlucrate ale celeilalte părți un tratament mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă mărfurilor de același tip în stare nouă.

(2) Pentru mai multă certitudine, articolul 9.11 se aplică interdicțiilor de import și export sau restricțiilor privind mărfurile reperlucrate. Dacă una dintre părți adoptă sau menține interdicții de import și export sau restricții privind mărfuri care au fost deja utilizate, partea respectivă nu aplică aceste măsuri mărfurilor reperlucrate.

(3) O parte poate solicita ca mărfurile reperlucrate să fie identificate ca atare în vederea distribuției sau vânzării pe teritoriul său și ca astfel de mărfuri să îndeplinească toate cerințele tehnice în vigoare aplicabile mărfurilor similare în stare nouă.

Articolul 9.11

Restricții la import și la export

Articolul XI din GATT 1994 și notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia sunt încorporate în prezentul acord și sunt incluse *mutatis mutandis* în această parte a prezentului acord. În consecință, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține interdicții sau restricții privind importul unei mărfi a celeilalte părți sau privind exportul sau vânzarea pentru export a unei mărfi destinate teritoriului celeilalte părți decât în conformitate cu articolul XI din GATT 1994, inclusiv cu notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia.

(*) În partea UE, regimul de perfecționare activă, astfel cum este prevăzut în Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii (JO L 269, 10.10.2013, p. 1), este utilizat în sensul prezentului alineat.

Articolul 9.12

Marcarea originii

În cazul în care Chile aplică cerințe obligatorii privind marcarea țării de origine pentru mărfurile părții UE, Comitetul mixt poate decide că mărfurile care poartă mențiunea „Fabricat în UE” sau care poartă un marcaj similar în limba locală îndeplinesc aceste cerințe la importul în Chile. Prezentul articol nu aduce atingere dreptului uneia dintre părți de a specifica tipul de produse pentru care cerințele privind marcarea țării de origine sunt obligatorii. Capitolul 10 nu se aplică prezentului articol.

Articolul 9.13

Proceduri de acordare a licențelor de import

(1) Fiecare parte se asigură că toate procedurile de acordare a licențelor de import aplicabile comerțului cu mărfuri dintre părți sunt neutre în ceea ce privește aplicarea și sunt administrate într-un mod corect, echitabil, nediscriminatoriu și transparent.

(2) O parte adoptă sau menține proceduri de acordare a licențelor de import ca o condiție pentru importul pe teritoriul său de pe teritoriul celeilalte părți numai în cazul în care nu este disponibil în mod rezonabil altă procedură adecvată care să servească unui scop administrativ.

(3) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține nicio procedură neautomată de acordare a licențelor de import ca o condiție pentru importul pe teritoriul său de pe teritoriul celeilalte părți, cu excepția cazului în care o astfel de procedură este necesară pentru punerea în aplicare a unei măsuri compatibile cu prezenta parte a prezentului acord. Partea care adoptă o astfel de procedură neautomată de acordare a licențelor de import indică în mod clar celeilalte părți măsura pusă în aplicare prin procedura respectivă.

(4) Fiecare parte adoptă și administrează procedurile de acordare a licențelor de import în conformitate cu articolele 1, 2 și 3 din Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import. În acest scop, articolele 1, 2 și 3 din acordul menționat sunt încorporate în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

(5) O parte care adoptă proceduri noi de acordare a licențelor de import sau modifică procedurile existente de acordare a licențelor de import notifică cealaltă parte în termen de 60 de zile de la data publicării acestor proceduri noi de acordare a licențelor de import sau a modificărilor aduse procedurilor existente de acordare a licențelor de import. Notificarea trebuie să includă informațiile menționate la prezentul articol alineatul (3) și la articolul 5 alineatul (2) din Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import. Se consideră că o parte respectă această dispoziție dacă a notificat o procedură nouă de acordare a licențelor de import sau orice modificare a unei proceduri existente de acordare a licențelor de import Comitetului pentru licențele de import instituit în conformitate cu articolul 4 din Acordul privind licențele de import, inclusiv informațiile specificate la articolul 5 alineatul (2) din acordul respectiv.

(6) La cererea unei părți, cealaltă parte furnizează cu promptitudine orice informații relevante, inclusiv informațiile specificate la articolul 5 alineatul (2) din Acordul privind procedurile de acordare a licențelor de import, cu privire la orice procedură de acordare a licențelor de import pe care intenționează să o adopte, a adoptat-o sau o menține sau la orice modificare a procedurilor existente de acordare a licențelor de import.

Articolul 9.14

Proceduri de acordare a licențelor de export

(1) Fiecare parte publică orice procedură nouă de acordare a licențelor de export sau orice modificare a unei proceduri existente de acordare a licențelor de export, astfel încât să permită administrațiilor publice, comercianților și altor părți interesate să ia cunoștință de acestea. Această publicare are loc, dacă este posibil, cu 30 de zile înainte ca procedura sau modificarea să producă efecte și, în orice caz, nu mai târziu de data la care procedura sau modificarea respectivă produce efecte.

(2) Fiecare parte se asigură că publicarea procedurilor de acordare a licențelor de export include următoarele informații:

(a) textele procedurilor sale de acordare a licențelor de export sau ale oricăror modificări pe care le aduce procedurilor respective;

(b) mărfurile supuse fiecărei proceduri de acordare a unei licențe de export;

(c) pentru fiecare procedură de acordare a licențelor de export, o descriere a procesului de solicitare a unei licențe de export și orice criterii pe care un solicitant trebuie să le îndeplinească pentru a fi eligibil să solicite o licență de export, cum ar fi deținerea unei licențe de activitate, stabilirea sau menținerea unei investiții sau operarea printr-o anumită formă de stabilire pe teritoriul unei părți;

(d) unul sau mai multe puncte de contact de la care persoanele interesate pot obține informații suplimentare privind condițiile de obținere a unei licențe de export;

(e) organismul sau organismele administrative la care trebuie depusă cererea sau alte documente relevante;

(f) o descriere a oricărei măsuri sau a oricăror măsuri pe care procedura de acordare a licențelor de export este concepută să o (le) pună în aplicare;

(g) perioada în care fiecare procedură de acordare a licențelor de export va fi în vigoare, cu excepția cazului în care procedura rămâne în vigoare până la retragerea sau revizuirea sa printr-o nouă publicare;

(h) dacă partea intenționează să utilizeze o procedură de acordare a licențelor de export pentru a administra un contingent la export, cantitatea totală și, dacă este cazul, valoarea contingentului și datele de deschidere și de închidere a acestuia; și

(i) orice scutiri sau excepții care înlocuiesc cerința de a obține o licență de export, informații privind modul de solicitare sau de utilizare a respectivelor scutiri sau excepții și criteriile de acordare a acestora.

(3) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentului acord, fiecare parte îi notifică celeilalte părți procedurile proprii existente de acordare a licențelor de export. O parte care adoptă proceduri noi de acordare a licențelor de export sau modifică procedurile existente de acordare a licențelor de export notifică cealaltă parte în termen de 60 de zile de la data publicării acestor proceduri noi de acordare a licențelor de export sau a modificărilor aduse procedurilor existente de acordare a licențelor de export. Notificarea include trimiterea la sursa sau sursele în care sunt publicate informațiile solicitate în temeiul alineatului (2) și include, după caz, adresa site-ului sau site-urilor administrației publice relevante.

(4) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând unei părți să acorde o licență de export și nici ca împiedicând una dintre părți să pună în aplicare obligațiile sau angajamentele care îi revin în temeiul rezoluțiilor Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite sau al regimurilor multilaterale de neproliferare și al aranjamentelor de control al exporturilor.

Articolul 9.15

Determinarea valorii în vamă

Fiecare parte determină valoarea în vamă a mărfurilor celeilalte părți care sunt importate pe teritoriul său în conformitate cu articolul VII din GATT 1994 și cu Acordul privind determinarea valorii în vamă. În acest scop, articolul VII din GATT 1994 și notele explicative și dispozițiile suplimentare ale acestuia, precum și articolele 1-17 din Acordul privind determinarea valorii în vamă, inclusiv notele explicative ale acestuia, sunt încorporate în prezentul acord și devin parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

Articolul 9.16

Utilizarea preferințelor

(1) În scopul de a monitoriza funcționarea prezentei părți a prezentului acord și de a calcula ratele de utilizare a preferințelor, părțile fac anual schimb de statistici în materie de importuri pentru o perioadă care începe la un an de la intrarea în vigoare a prezentului acord și se încheie la 10 ani de la finalizarea eliminării tarifelor pentru toate mărfurile în conformitate cu listele din anexa 9. Cu excepția cazului în care Comitetul mixt decide altfel, perioada respectivă se prelungește automat cu cinci ani. Comitetul mixt poate decide să o prelungească și mai mult.

(2) Schimbul de statistici în materie de importuri prevăzut la alineatul (1) cuprinde datele referitoare la cel mai recent an disponibil, inclusiv valoarea și, dacă este cazul, volumul la nivelul liniei tarifare pentru importurile de mărfuri provenite de la cealaltă parte care au beneficiat de un tratament preferențial privind taxele vamale în temeiul prezentei părți a prezentului acord, precum și pentru importurile de mărfuri care nu au beneficiat de un tratament preferențial.

Articolul 9.17

Măsuri specifice privind gestionarea tratamentului preferențial

(1) Părțile cooperează pentru prevenirea, depistarea și combaterea încălcărilor legislației vamale legate de tratamentul preferențial acordat în temeiul prezentului capitol, în conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul capitolului 10 și al Protocolului la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal.

(2) O parte poate, în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (3), să suspende temporar tratamentul preferențial relevant al mărfurilor în cauză atunci când partea respectivă a constatat, pe baza unor informații obiective, convingătoare și verificabile, că cealaltă parte a comis încălcări sistematice la scară largă ale legislației vamale pentru a obține tratamentul preferențial acordat în temeiul prezentului capitol și a constatat:

(a) lipsa sau inadecvarea sistematică a măsurilor luate de cealaltă parte în ceea ce privește verificarea caracterului original al mărfurilor și îndeplinirea celorlalte cerințe prevăzute în Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal, atunci când se identifică sau se împiedică încălcarea regulilor de origine;

(b) refuzul sistematic al celeilalte părți de a efectua verificarea ulterioară a dovezii de origine la cererea părții sau de a comunica la timp rezultatele acesteia sau întârzierea în mod nejustificat a efectuării unei astfel de verificări sau comunicării;

(c) refuzul sau eșecul sistematic al celeilalte părți de a coopera sau de a acorda asistență în vederea respectării obligațiilor care îi revin în temeiul Protocolului la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal în legătură cu tratamentul preferențial.

(3) Partea care a făcut constatarea menționată la alineatul (2) notifică acest lucru, fără întârzieri nejustificate, Comitetului mixt și începe consultări cu cealaltă parte în cadrul Comitetului mixt pentru a ajunge la o soluție acceptabilă pentru ambele părți.

În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la o soluție reciproc acceptabilă în termen de trei luni de la data notificării, partea care a făcut constatarea poate decide să suspende temporar tratamentul preferențial relevant acordat mărfurilor în cauză. Partea respectivă notifică suspendarea temporară, fără întârzieri nejustificate, Comitetului mixt.

Suspendările temporare se aplică numai pe perioada necesară protecției intereselor financiare ale părții în cauză și nu mai mult de șase luni. Cu toate acestea, în cazul în care condițiile care au condus la suspendarea inițială persistă la expirarea perioadei de șase luni, partea în cauză poate decide să reînnoiască suspendarea. Orice suspendare temporară trebuie să facă obiectul unor consultări periodice în cadrul Comitetului mixt.

(4) Fiecare parte publică, în conformitate cu procedurile sale interne, avize destinare importatorilor privind orice notificare sau decizie referitoare la suspendările temporare menționate la alineatul (3).

Articolul 9.18

Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri

Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri instituit în conformitate cu articolul 8.8 alineatul (1):

(a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol și a anexei 9;

(b) promovează comerțul cu mărfuri între părți, inclusiv prin consultări privind îmbunătățirea tratamentului tarifar pentru accesul pe piață în temeiul articolului 9.5 alineatul (4) și alte chestiuni, după caz;

(c) oferă un forum pentru discutarea și soluționarea oricăror chestiuni legate de prezentul capitol;

(d) abordează cu promptitudine barierele din calea comerțului cu mărfuri între părți, în special pe cele legate de aplicarea măsurilor notarifare, și, dacă este cazul, supune aceste aspecte atenției Comitetului mixt spre a fi examinate;

(e) recomandă părților orice modificare sau completare a prezentului capitol;

(f) coordonează schimbul de date pentru utilizarea preferințelor sau de orice alte informații privind comerțul cu mărfuri dintre părți;

(g) examinează orice modificări viitoare ale Sistemului armonizat pentru a se asigura că obligațiile fiecărei părți în temeiul prezentei părți a prezentului acord nu sunt modificate și se consultă în vederea soluționării oricărui conflict în această privință;

(h) îndeplinește funcțiile prevăzute la articolul 15.17.

CAPITOLUL 10

REGULI DE ORIGINE ȘI PROCEDURI DE DETERMINARE A ORIGINII

SECȚIUNEA A

Reguli de origine

Articolul 10.1

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 10-A - 10-E:

(a) „clasificare” înseamnă clasificarea unui produs sau a unui material la un capitol, o poziție sau o subpoziție anume din Sistemul armonizat;

(b) „transport” înseamnă produsele care fie sunt expediate simultan de la un exportator la un destinatar, fie sunt însoțite de un document de transport unic acoperind transportul lor de la exportator la destinatar sau, în absența unui astfel de document, de o factură unică;

(c) „autoritate vamală” înseamnă:

(i) pentru Chile, Serviciul Vamal Național; și

(ii) pentru partea UE, serviciile Comisiei Europene responsabile cu aspectele vamale și administrațiile vamale și orice alte autorități din statele membre responsabile cu aplicarea și asigurarea respectării legislației vamale;

(d) „exportator” înseamnă o persoană situată pe teritoriul unei părți care, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale acelei părți, exportă sau produce produsul original și întocmește un atestat de origine;

(e) „produse identice” înseamnă produse care corespund din toate punctele de vedere celor prezentate în descrierea produsului; descrierea produsului din documentul comercial utilizat pentru întocmirea unui atestat de origine pentru mai multe transporturi trebuie să fie suficient de precisă pentru a identifica în mod clar produsul respectiv și, de asemenea, produsele identice care urmează să fie importate ulterior pe baza atestatului respectiv;

(f) „importator” înseamnă o persoană care importă produsul original și solicită tratament tarifar preferențial pentru acest produs;

(g) „material” înseamnă orice substanță utilizată la fabricarea unui produs, inclusiv orice ingredient, materie primă, componentă sau piesă;

(h) „produs” înseamnă rezultatul fabricării, chiar dacă acesta este destinat utilizării ulterioare ca material în procesul de fabricare a unui alt produs; și

(i) „fabricare” înseamnă orice tip de prelucrare sau transformare, inclusiv asamblarea.

Articolul 10.2

Cerințe generale

(1) În scopul aplicării tratamentului tarifar preferențial de către una dintre părți pentru o marfă originară din cealaltă parte, în conformitate cu prezenta parte a prezentului acord, cu condiția ca produsul să îndeplinească toate celelalte cerințe aplicabile prevăzute în prezentul capitol, se consideră ca fiind originare din cealaltă parte următoarele produse:

- (a) produsele obținute în întregime în partea respectivă, astfel cum se prevede la articolul 10.4;
 - (b) produse fabricate exclusiv din materiale originare din partea respectivă; și
 - (c) produsele fabricate în partea respectivă utilizând materiale neoriginare, cu condiția ca acestea să îndeplinească cerințele prevăzute în anexa 10-B.
- (2) În cazul în care un produs a dobândit caracterul originar în conformitate cu alineatul (1), materialele neoriginare utilizate la fabricarea produsului respectiv nu sunt considerate neoriginare atunci când produsul este încorporat ca material într-un alt produs.
- (3) Cerințele pentru dobândirea caracterului originar trebuie să fie îndeplinite fără întrerupere pe teritoriul unei părți.

Articolul 10.3

Cumul de origine

(1) Un produs originar din una dintre părți este considerat ca fiind originar din cealaltă parte dacă este utilizat ca material la fabricarea unui alt produs pe teritoriul celeilalte părți, cu condiția ca prelucrarea și transformarea efectuate să nu se limiteze la una sau mai multe dintre operațiunile menționate la articolul 10.6.

(2) Materialele clasificate la capitolul 3 din Sistemul armonizat, originare din țările menționate la alineatul (4) litera (b) și utilizate la fabricarea conservelor de ton clasificate la subpoziția 1604.14 din Sistemul armonizat, pot fi considerate ca fiind originare din una dintre părți dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (3) literele (a)-(c) și dacă partea respectivă trimite subcomitetului menționat la articolul 10.31 o notificare în vederea examinării.

(3) Comitetul mixt poate decide, în urma unei recomandări din partea subcomitetului menționat la articolul 10.31, că anumite materiale originare din țările terțe (*), menționate la alineatul (4) de la prezentul articol, pot fi considerate ca fiind originare din una dintre părți dacă materialele respective sunt utilizate la fabricarea unui produs pe teritoriul părții respective, cu condiția ca:

- (a) fiecare parte să aibă un acord comercial în vigoare care instituie o zonă de liber schimb cu țara terță respectivă, în sensul articolului XXIV din GATT 1994;
- (b) originea materialelor menționate la prezentul alineat să fie determinată în conformitate cu regulile de origine aplicabile în temeiul:
 - (i) Acordului comercial al părții UE care instituie o zonă de liber schimb cu țara terță respectivă, dacă materialul în cauză este utilizat la fabricarea unui produs în Chile; și
 - (ii) Acordului comercial al Chile care instituie o zonă de liber schimb cu țara terță respectivă, dacă materialul în cauză este utilizat la fabricarea unui produs în partea UE;
- (c) între partea respectivă și țara terță respectivă să fie în vigoare un acord privind o cooperare administrativă adecvată care să asigure punerea în aplicare deplină a prezentului capitol, inclusiv a dispozițiilor referitoare la utilizarea unei documentații adecvate privind originea materialelor, și partea respectivă să notifice acest acord celeilalte părți;
- (d) producerea sau prelucrarea materialelor efectuată pe teritoriul părții respective să reprezinte mai mult decât una sau mai multe dintre operațiunile menționate la articolul 10.6; și

(*) Pentru referință, termenul „țară terță” este definit la articolul 1.3 litera (c).

(e) părțile să convină cu privire la orice alte condiții aplicabile.

(4) Țările terțe menționate la alineatul (3) sunt:

- (a) țările din America Centrală, și anume Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua și Panama; și
- (b) țările andine, și anume Columbia, Ecuador și Peru.

Articolul 10.4

Produse obținute în întregime

(1) Se consideră ca fiind obținute în întregime pe teritoriul uneia dintre părți următoarele produse:

- (a) plantele și produsele vegetale cultivate sau recoltate pe teritoriul părții respective;
- (b) animalele vii, născute și crescute pe teritoriul părții respective;
- (c) produsele obținute de la animale vii crescute pe teritoriul părții respective;
- (d) produsele obținute prin activități de vânătoare, de instalare de capcane, de pescuit, de recoltare sau de capturare pe teritoriul părții respective, fără a depăși însă limitele exterioare ale apelor teritoriale ale acesteia;
- (e) produsele obținute de la animale sacrificate născute și crescute pe teritoriul părții respective;
- (f) produsele obținute din acvacultură pe teritoriul părții respective, dacă organismele acvatice, inclusiv peștii, moluștele, crustaceele, alte nevertebrate acvatice și plantele acvatice sunt născute sau crescute din stocuri de reproducere, cum ar fi ouă, icre, pești mici, puiet sau larve, prin intervenție în procesul de creștere sau de dezvoltare în scopul îmbunătățirii producției, precum popularea periodică, hrănirea sau protejarea împotriva prădătorilor;
- (g) mineralele sau alte substanțe prezente în stare naturală care nu sunt incluse la literele (a)-(f), extrase sau obținute pe teritoriul părții respective;
- (h) produsele de pescuit maritim și alte produse obținute din mare de o navă a părții respective dincolo de limitele exterioare ale oricăror ape teritoriale;
- (i) produsele fabricate la bordul unui vas-fabrică al părții respective exclusiv din produsele prevăzute la litera (h);
- (j) produsele extrase de o parte sau de o persoană a părții respective din solul sau subsolul marin din afara oricărei mări teritoriale, cu condiția ca partea sau persoana respectivă să aibă drepturi de exploatare a solului sau a subsolului în cauză;
- (k) deșeurile sau resturile provenite din producția de pe teritoriul părții respective sau de la produsele uzate colectate pe teritoriul acesteia, cu condiția ca produsele respective să servească doar la recuperarea materiilor prime; și
- (l) produsele fabricate pe teritoriul părții respective exclusiv din produsele menționate la literele (a)-(k).

(2) Termenii „navă a uneia dintre părți” și „vas-fabrică al uneia dintre părți” de la alineatul (1) literele (h) și (i) înseamnă o navă și, respectiv, un vas-fabrică care:

- (a) este înregistrat(ă) într-un stat membru sau în Chile;
- (b) navighează sub pavilionul unui stat membru sau al Republicii Chile; și
- (c) îndeplinește una dintre următoarele condiții:
 - (i) este deținut(ă) în proporție de peste 50 % de persoane fizice dintr-un stat membru sau din Chile; sau
 - (ii) este deținut(ă) de o persoană juridică care:

(A) are sediul social și locul principal de desfășurare a activității într-un stat membru sau în Chile; și

- (b) este deținută în proporție de peste 50 % de persoane din una dintre părțile respective.

Articolul 10.5

Toleranțe

- (1) În cazul în care materialele neoriginare utilizate la fabricarea unui produs nu îndeplinesc cerințele prevăzute în anexa 10-B, produsul respectiv se consideră ca fiind originar din una dintre părți, cu condiția ca:
- (a) pentru toate produsele ^(*), cu excepția celor clasificate la capitolele 50-63 din Sistemul armonizat, valoarea totală a materialelor neoriginare să nu depășească 10 % din prețul franco fabrică al produsului;
- (b) pentru produsele clasificate la capitolele 50-63 din Sistemul armonizat, toleranțele să fie aplicabile în conformitate cu notele 6-8 din anexa 10-A.
- (2) Alineatul (1) nu se aplică dacă valoarea sau greutatea materialelor neoriginare utilizate pentru fabricarea unui produs depășește oricare dintre procentajele stabilite pentru valoarea sau greutatea maximă a materialelor neoriginare, astfel cum se precizează în cerințele stabilite în anexa 10-B.
- (3) Alineatul (1) nu se aplică produselor obținute în întregime pe teritoriul unei părți, în sensul articolului 10.4. În cazul în care se solicită în temeiul anexei 10-B ca materialele utilizate la fabricarea unui produs să fie obținute în întregime, se aplică alineatele (1) și (2) de la prezentul articol.

Articolul 10.6

Prelucrare sau transformare insuficientă

- (1) În pofida articolului 10.2 alineatul (1) litera (c), un produs nu poate fi considerat ca fiind originar din una dintre părți dacă pe teritoriul părții respective se efectuează doar una sau mai multe dintre următoarele operațiuni efectuate asupra materialelor neoriginare:
- (a) operațiuni de conservare, cum ar fi uscarea, congelarea, păstrarea în saramură sau alte operațiuni similare dacă scopul lor unic este de a asigura menținerea produsului în stare bună pe durata transportului și a depozitării;
- (b) desfacerea și asamblarea pachetelor;
- (c) spălare, curățare; îndepărtarea prafului, a oxidului, a uleiului, a vopselei sau a altor straturi acoperitoare;
- (d) călcarea sau presarea textilelor și a articolelor textile;
- (e) operațiuni simple de vopsire și hustruire;
- (f) decorticarea și măcinarea parțială sau totală a orezului, hustruirea și glazurarea cerealelor și a orezului;
- (g) operațiuni de colorare sau de aromatizare a zahărului sau de formare a bucăților de zahăr; măcinarea parțială sau totală a zahărului cristalizat în formă solidă;
- (h) decorticarea, înlăturarea sămburilor sau curățarea fructelor și legumelor;
- (i) ascuțire, operațiuni simple de măcinare sau de tăiere;
- (j) cernere, triere, sortare, clasificare, aranjare pe categorii sau aranjare pe sortimente;
- (k) simpla punere în sticle, doze, flacoane, saci, lăzi, cutii, simpla fixare pe cartoane sau planșete și toate celelalte operațiuni simple de ambalare;

^(*) Capitolele 1-24 din Sistemul armonizat, în conformitate cu nota 9 din anexa 10-A.

- (l) aplicarea sau imprimarea direct pe produse sau pe ambalajele lor a mărcilor, a etichetelor, a logourilor sau a altor semne distinctive similare;
- (m) simpla amestecare a produselor, chiar din categorii diferite, inclusiv amestecarea zahărului cu orice alt material;
- (n) simpla asamblare a părților de articole în vederea constituirii unui articol complet sau demontarea produselor în părți componente;
- (o) simpla adăugare de apă sau diluarea ori dehidratarea sau denaturarea produselor; sau
- (p) sacrificarea animalelor.
- (2) În sensul alineatului (1), o operațiune este considerată simplă dacă pentru realizarea ei nu sunt necesare nici calificări speciale, nici mașini, nici aparate sau echipamente produse sau instalate în mod special.

Articolul 10.7

Unitatea de luat în considerare

- (1) În scopul aplicării dispozițiilor prezentului capitol, unitatea de luat în considerare este produsul considerat ca unitate de bază pentru clasificarea produsului conform Sistemului armonizat.
- (2) Dacă un transport constă într-un număr de produse identice clasificate la aceeași poziție din Sistemul armonizat, fiecare produs trebuie luat în considerare în mod individual atunci când se aplică dispozițiile prezentului capitol.

Articolul 10.8

Accesorii, piese de schimb și unelte

- (1) Accesorii, piesele de schimb și uneltele livrate cu un echipament, o mașină, un aparat sau un vehicul, care fac parte din echiparea normală și sunt incluse în preț sau care nu sunt facturate separat sunt considerate ca formând un tot unitar cu echipamentul, mașina, aparatul sau vehiculul în cauză.
- (2) Accesorii, piesele de schimb și uneltele menționate la alineatul (1) nu sunt luate în considerare la determinarea originii unui produs decât cu scopul de a calcula valoarea maximă a materialelor neoriginare, dacă produsului i se aplică o valoare maximă a materialelor neoriginare stabilită în anexa 10-B.

Articolul 10.9

Seturi

Seturile, astfel cum sunt definite în regula generală 3 pentru interpretarea Sistemului armonizat, sunt considerate originare din una dintre părți dacă toate componentele lor sunt produse originare. În cazul în care un set este alcătuit din produse originare și neoriginare, setul, în ansamblul său, este considerat originar din una dintre părți, cu condiția ca valoarea produselor neoriginare să nu depășească 15 % din prețul franco fabrică al setului.

Articolul 10.10

Elemente neutre

Pentru a determina dacă un produs se califică drept produs originar din una dintre părți, nu este necesar să se determine originea următoarelor elemente, care ar putea fi utilizate la fabricarea produsului:

- (a) combustibili, energie, catalizatori și solvenți;
- (b) echipamente, dispozitive și furnituri utilizate pentru testarea sau inspectarea produselor;
- (c) mașini, unelte, matrițe și tipare;

- (d) piese de schimb și materiale folosite la întreținerea echipamentelor și a clădirilor;
- (e) lubrifianți, grăsimi, materiale pentru amestecuri și alte materiale utilizate în fabricare sau pentru funcționarea echipamentelor și a clădirilor;
- (f) mănuși, ochelari, încălțăminte, îmbrăcăminte, echipament de protecție și furnituri;
- (g) orice alt material care nu este încorporat în produs, dar a cărui utilizare poate fi demonstrată ca făcând parte din fabricarea produsului.

Articolul 10.11

Ambalaje, materiale de ambalare și recipiente

- (1) În cazul în care, în temeiul regulii generale 5 de interpretare a Sistemului armonizat, materialele de ambalare și recipientele în care un produs este ambalat pentru vânzarea cu amănuntul sunt clasificate împreună cu produsul, materialele de ambalare și recipientele respective nu sunt luate în considerare la determinarea originii produsului decât cu scopul de a calcula valoarea maximă a materialelor neoriginare dacă produsului i se aplică o valoare maximă a materialelor neoriginare în conformitate cu anexa 10-B.
- (2) Ambalajele și recipientele care sunt utilizate pentru a proteja un produs în timpul transportului nu sunt luate în considerare atunci când se determină dacă un produs este originar în una dintre părți.

Articolul 10.12

Separare contabilă pentru materialele fungibile

- (1) Materialele fungibile originare și neoriginare trebuie să fie separate fizic în timpul depozitării pentru a-și menține caracterul originar sau neoriginar, după caz. Materialele respective pot fi utilizate la fabricarea unui produs fără a fi separate fizic în timpul depozitării, cu condiția să se utilizeze o metodă de separare contabilă.
- (2) Metoda separării contabile menționată la alineatul (1) se aplică cu respectarea unei metode de gestionare a stocurilor în conformitate cu principiile contabile general acceptate pe teritoriul părții. Metoda separării contabile garantează că, în orice moment, numărul de produse care ar putea fi considerate originare dintr-o parte nu depășește numărul care ar fi fost obținut prin separarea fizică a stocurilor în timpul depozitării.
- (3) În sensul alineatului (1) „materiale fungibile” înseamnă materialele de aceeași natură și calitate comercială, care au aceleași caracteristici tehnice și fizice și nu pot fi distinse unele de altele după ce sunt încorporate în produsul finit.

Articolul 10.13

Produse returnate

Dacă un produs originar din una dintre părți este exportat din această parte către o țară terță și este returnat părții respective, el este considerat neoriginar, cu excepția cazului în care se poate demonstra, într-un mod considerat satisfăcător de către autoritatea vamală a părții respective, că produsul returnat:

- (a) este identic cu cel exportat; și
- (b) nu a făcut obiectul niciunei operațiuni în afara celor necesare pentru păstrarea lui în stare bună în perioada în care s-a aflat pe teritoriul țării terțe sau pe durata exportului.

Articolul 10.14

Nemodificare

- (1) Un produs originar declarat pentru consum intern în partea importatoare nu trebuie să fie, după export și înainte de a fi declarat pentru consum intern, modificat, transformat în vreun fel sau supus altor operațiuni în afara celor necesare păstrării lui în stare bună sau în afara adăugării sau aplicării de mărci, etichete, sigilii sau alte documente necesare pentru a asigura respectarea cerințelor interne specifice ale părții importatoare.
- (2) Depozitarea sau expunerea unui produs poate avea loc într-o țară terță cu condiția ca acesta să rămână sub supraveghere vamală în țara terță respectivă.
- (3) Fără a se aduce atingere secțiunii B, este permisă divizarea transporturilor pe teritoriul unei țări terțe, dacă este efectuată de către exportator sau sub răspunderea acestuia și cu condiția ca transporturile respective să rămână sub supraveghere vamală în țara terță.
- (4) În cazul în care are loc o îndoială cu privire la respectarea condițiilor prevăzute la alineatele (1)-(3), autoritatea vamală a părții importatoare poate solicita importatorului să facă dovada conformității. Această dovadă poate fi furnizată prin orice mijloc, inclusiv prin documente contractuale de transport, cum ar fi conosamentele, sau prin dovezi faptice sau concrete bazate pe marcarea sau numerotarea coletelor sau prin orice dovezi legate de produsul în sine.

Articolul 10.15

Expoziții

- (1) Produsele originare trimise pentru a fi expuse într-o țară terță și vândute după expoziție pentru a fi importate pe teritoriul unei părți beneficiază la import de dispozițiile prezentei părți a prezentului acord, cu condiția să se demonstreze, într-un mod considerat satisfăcător de către autoritățile vamale:
- (a) că un exportator a expedit produsele respective de pe teritoriul unei părți în țara terță în care a avut loc expoziția și că le-a expus acolo;
- (b) că produsele au fost vândute sau cedate în alt mod de exportatorul respectiv unui destinatar din una dintre părți;
- (c) că produsele au fost expediate în timpul desfășurării expoziției sau imediat după aceea în statul în care au fost trimise pentru expoziție; și
- (d) că, din momentul în care au fost expediate pentru a fi expuse, produsele nu au fost utilizate în alte scopuri decât prezentarea la expoziția respectivă.
- (2) Un atestat de origine se întocmește în conformitate cu secțiunea B și se prezintă autorităților vamale în conformitate cu procedurile vamale ale părții importatoare. Acesta trebuie să menționeze denumirea și adresa expoziției.
- (3) Alineatul (1) se aplică tuturor expozițiilor, târgurilor sau altor manifestări publice similare care au caracter comercial, industrial, agricol și meșteșugăresc, în afara celor organizate în interes privat în magazine sau sedii comerciale în vederea vânzării de produse străine și pe parcursul cărora produsele rămân sub control vamal.
- (4) Autoritățile vamale ale părții importatoare pot solicita dovezi care să ateste că produsele au rămas sub control vamal în țara în care a avut loc expoziția, precum și documente justificative suplimentare privind condițiile în care au fost expuse.

SECȚIUNEA B
Proceduri de determinare a originii

Articolul 10.16

Cerere de tratament tarifar preferențial

- (1) Partea importatoare acordă un tratament tarifar preferențial unui produs originar din cealaltă parte, în înțelesul prezentului capitol, pe baza unei cereri de tratament tarifar preferențial prezentate de importator. Importatorul își asumă răspunderea pentru corectitudinea cererii de tratament tarifar preferențial și pentru respectarea cerințelor prevăzute în prezentul capitol.
- (2) Cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe unul dintre următoarele elemente:
- (a) un atestat de origine întocmit de exportator în conformitate cu articolul 10.17;
- (b) informațiile deținute de importator, sub rezerva condițiilor prevăzute la articolul 10.19.
- (3) Cererea de tratament tarifar preferențial, împreună cu elementele pe care se bazează, astfel cum se menționează la alineatul (2), se include în declarația vamală în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții importatoare.
- (4) Un importator care depune o cerere de tratament preferențial pe baza unui atestat de origine în conformitate cu alineatul (2) litera (a) păstrează atestatul și îl prezintă, la cerere, autorității vamale a părții importatoare.

Articolul 10.17

Atestatul de origine

- (1) Exportatorul unui produs întocmește atestatul de origine pe baza informațiilor care demonstrează că produsul este originar, inclusiv, dacă este cazul, a informațiilor privind caracterul originar al materialelor utilizate la fabricarea produsului.
- (2) Exportatorul este responsabil pentru corectitudinea atestatului de origine întocmit și a informațiilor furnizate în temeiul alineatului (1). În cazul în care exportatorul are motive să considere că atestatul de origine conține sau se bazează pe informații incorecte, exportatorul notifică imediat importatorului orice modificare care afectează caracterul originar al produsului. În acest caz, importatorul corectează declarația de import și plătește toate taxele vamale aplicabile datorate.
- (3) Exportatorul întocmește un atestat de origine în una dintre versiunile lingvistice incluse în anexa 10-C pe o factură sau pe orice alt document comercial care descrie produsul originar suficient de detaliat pentru a permite identificarea acestuia în nomenclatura Sistemului armonizat. Partea importatoare nu solicită importatorului să prezinte o traducere a atestatului de origine.
- (4) Un atestat de origine este valabil timp de un an de la data întocmirii.
- (5) Atestatul de origine poate fi întocmit pentru:
- (a) un singur transport al unui sau al mai multor produse pe teritoriul uneia dintre părți; sau
- (b) mai multe transporturi de produse identice pe teritoriul unei părți în cursul perioadei specificate în atestatul de origine, care nu depășește 12 luni.
- (6) La cererea importatorului și sub rezerva oricăror cerințe impuse de partea importatoare, aceasta permite utilizarea unui singur atestat de origine pentru produsele nemontate sau demontate, în sensul regulii generale 2 litera (a) din Sistemul armonizat, clasificate în secțiunile XV-XXI din Sistemul armonizat, în cazul în care sunt importate separat.

Articolul 10.18

Neconcordanțe minore și erori minore

Autoritatea vamală a părții importatoare nu respinge o cerere de tratament tarifar preferențial din cauza unor neconcordanțe minore între atestatul de origine și documentele prezentate biroului vamal sau a unor erori minore din atestatul de origine.

Articolul 10.19

Informațiile deținute de importator

- (1) Partea importatoare poate stabili, în aceluși timp cu putere de lege și normele sale administrative, condiții pentru a determina care importatori pot solicita un tratament tarifar preferențial pe baza informațiilor deținute de importator.
- (2) În pofida alineatului (1), cunoașterea de către importator a faptului că un produs este originar se bazează pe informații care demonstrează că produsul se califică efectiv drept produs originar și îndeplinește cerințele stabilite în prezentul capitol pentru dobândirea caracterului originar.

Articolul 10.20

Cerințe privind păstrarea evidențelor

- (1) Un importator care solicită tratament tarifar preferențial pentru un produs importat pe teritoriul unei părți:
- (a) în cazul în care cererea de tratament preferențial se bazează pe un atestat de origine, trebuie să păstreze atestatul de origine întocmit de exportator timp de cel puțin trei ani de la data cererii de tratament preferențial pentru produsul respectiv; și
- (b) în cazul în care cererea de tratament preferențial se bazează pe informațiile deținute de importator, trebuie să păstreze informațiile care demonstrează că produsul îndeplinește cerințele prevăzute în prezentul capitol pentru dobândirea caracterului originar timp de cel puțin trei ani de la data cererii de tratament preferențial.
- (2) Un exportator care a întocmit un atestat de origine păstrează, timp de cel puțin patru ani de la întocmirea atestatului de origine, copii ale atestatului de origine și toate celelalte evidențe care demonstrează că produsul îndeplinește cerințele prevăzute în prezentul capitol pentru dobândirea caracterului originar.
- (3) Evidențele care trebuie păstrate în conformitate cu prezentul articol pot fi păstrate în format electronic, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții importatoare sau exportatoare, după caz.

Articolul 10.21

Derogări de la cerințele privind atestatele de origine

- (1) Produsele expediate sub formă de colete unor persoane particulare de către alte persoane particulare sau care fac parte din bagajul personal al călătorilor sunt admise ca produse originare fără a fi necesar un atestat de origine, cu condiția ca aceste produse să nu aibă caracter comercial, să fi fost declarate ca îndeplinind cerințele prezentului capitol și să nu existe nicio îndoielă cu privire la veridicitatea declarației respective.
- (2) Importurile cu caracter ocazional sau care constau numai în produse pentru uzul personal al destinatarilor, al călătorilor sau al familiilor lor sunt considerate importuri lipsite de caracter comercial dacă este evident că, prin natura și cantitatea mărfurilor, acestea nu sunt destinate comercializării, cu condiția ca importul să nu facă parte dintr-o serie de importuri despre care se poate considera în mod rezonabil că au fost efectuate separat, cu scopul de a eluda cerința privind atestatul de origine.
- (3) Valoarea totală a produselor menționate la alineatul (1) nu trebuie să depășească 500 EUR sau suma echivalentă în moneda părții în cazul coletelor ori 1 200 EUR sau suma echivalentă în moneda părții în cazul produselor care fac parte din bagajul personal al călătorilor.

Articolul 10.22

Verificare

(1) Autoritatea vamală a părții importatoare poate verifica caracterul original al unui produs sau dacă celelalte cerințe prevăzute în prezentul capitol sunt îndeplinite pe baza unor metode de evaluare a riscurilor, care pot include selecția aleatorie. În scopul acestei verificări, autoritatea vamală a părții importatoare poate trimite o cerere de informații importatorului care a depus cererea de tratament preferențial în temeiul articolului 10.16.

(2) Autoritatea vamală a părții importatoare care trimite o cerere în temeiul alineatului (1) nu solicită mai mult decât următoarele informații în ceea ce privește originea unui produs:

(a) atestatul de origine, în cazul în care cererea de tratament preferențial s-a bazat pe un atestat de origine; și

(b) informații cu privire la îndeplinirea criteriilor de origine, și anume:

(i) dacă criteriul de origine este „obținut în întregime”, categoria aplicabilă (cum ar fi recoltarea, mineritul, pescuitul) și locul de producție;

(ii) dacă criteriul de origine se bazează pe o modificare a clasificării tarifare, o listă a tuturor materialelor neoriginare, inclusiv clasificarea tarifară a acestora (în format cu 2, 4 sau 6 cifre, în funcție de criteriul de origine);

(iii) dacă criteriul de origine se bazează pe o metodă care utilizează valoarea, valoarea produsului final, precum și valoarea tuturor materialelor neoriginare utilizate la fabricare;

(iv) dacă criteriul de origine se bazează pe greutate, greutatea produsului final, precum și greutatea materialelor neoriginare relevante utilizate în produsul final; și

(v) dacă criteriul de origine se bazează pe un proces de fabricație specific, o descriere a respectivului proces specific.

(3) Atunci când furnizează informațiile solicitate, importatorul poate adăuga orice altă informație pe care o consideră relevantă în scopul verificării.

(4) În cazul în care cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe un atestat de origine în conformitate cu articolul 10.16 alineatul (2) litera (a) eliberat de exportator, importatorul furnizează atestatul de origine respectiv, dar poate răspunde autorității vamale a părții importatoare indicând faptul că informațiile menționate la alineatul (2) litera (b) de la prezentul articol nu pot fi furnizate.

(5) În cazul în care cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe informațiile pe care le deține importatorul, menționate la articolul 10.16 alineatul (2) litera (b), autoritatea vamală a părții importatoare care efectuează verificarea poate, după ce a solicitat informații în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol, să trimită importatorului o cerere suplimentară de informații, dacă autoritatea vamală respectivă consideră că sunt necesare informații suplimentare pentru a verifica caracterul original al produsului sau îndeplinirea celorlalte cerințe prevăzute în prezentul capitol. Autoritatea vamală a părții importatoare poate solicita importatorului documente și informații specifice, dacă este cazul.

(6) În cazul în care autoritatea vamală a părții importatoare decide să suspende acordarea tratamentului tarifar preferențial produselor în cauză în așteptarea rezultatelor unei verificări, aceasta poate oferi importatorului posibilitatea de a acorda liberul de vamă. Ca o condiție pentru acordarea unui astfel de liber de vamă, partea importatoare poate solicita o garanție sau o altă măsură asiguratorie corespunzătoare. Orice suspendare a tratamentului tarifar preferențial încetează cât mai curând posibil după ce autoritatea vamală a părții importatoare a constatat caracterul original al produselor în cauză sau îndeplinirea celorlalte cerințe prevăzute în prezentul capitol.

Articolul 10.23

Cooperare administrativă

(1) Pentru a asigura aplicarea corespunzătoare a prezentului capitol, părțile cooperează între ele, prin intermediul autorităților lor vamale, pentru a verifica caracterul original al unui produs sau îndeplinirea celorlalte cerințe prevăzute în prezentul capitol.

(2) În cazul în care o cerere de tratament tarifar preferențial se bazează pe un atestat de origine în conformitate cu articolul 10.16 alineatul (2) litera (a), autoritatea vamală a părții importatoare care efectuează verificarea poate, după ce a solicitat informații de la importator în conformitate cu articolul 10.22 alineatul (1), să trimită o cerere de informații autorității vamale a părții exportatoare în termen de doi ani de la data cererii de tratament preferențial, dacă autoritatea vamală a părții importatoare consideră că sunt necesare informații suplimentare pentru a verifica caracterul original al produsului sau îndeplinirea celorlalte cerințe prevăzute în prezentul capitol. Autoritatea vamală a părții importatoare poate solicita autorității vamale a părții exportatoare documente și informații specifice, dacă este cazul.

(3) Autoritatea vamală a părții importatoare include următoarele informații în cererea menționată la alineatul (2):

(a) atestatul de origine sau o copie a acestuia;

(b) identitatea autorității vamale care emite solicitarea;

(c) numele exportatorului care urmează să fie verificat;

(d) obiectul și sfera de aplicare a verificării; și

(e) după caz, orice alte documente relevante.

(4) Autoritatea vamală a părții exportatoare poate, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, să efectueze verificarea cerând documente de la exportator și solicitând dovezi sau vizitând sediul exportatorului pentru a examina evidențele și a observa instalațiile utilizate pentru fabricarea produsului.

(5) În urma cererii menționate la alineatul (2), autoritatea vamală a părții exportatoare furnizează autorității vamale a părții importatoare următoarele informații:

(a) documentația solicitată, dacă este disponibilă;

(b) un avis privind caracterul original al produsului;

(c) descrierea produsului care face obiectul verificării și clasificarea tarifară care prezintă relevanță pentru aplicarea regulilor de origine;

(d) o descriere și o explicație a procesului de fabricație, pentru a susține caracterul original al produsului;

(e) informații privind modul în care s-a efectuat verificarea caracterului original al produsului în conformitate cu alineatul (4); și

(f) documente justificative, dacă este cazul.

(6) Autoritatea vamală a părții exportatoare nu transmite autorității vamale a părții importatoare informațiile menționate la alineatul (5) litera (a) sau (f) fără consimțământul exportatorului.

(7) Toate informațiile solicitate, inclusiv orice documente justificative și orice alte informații conexe referitoare la verificare, ar trebui, de preferință, să facă obiectul unui schimb electronic între autoritățile vamale ale părților.

(8) Părțile își comunică reciproc, prin intermediul coordonatorilor desemnați în conformitate cu prezenta parte a prezentului acord, datele de contact ale autorităților lor vamale și orice modificare a acestora în termen de 30 de zile de la modificarea respectivă.

Articolul 10.24

Asistență reciprocă în lupta împotriva fraudei

În cazul unei suspiciuni de încălcare a prezentului capitol, părțile își acordă asistență reciprocă, în conformitate cu Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal.

Articolul 10.25

Respingerea cererilor de tratament tarifar preferențial

(1) Sub rezerva cerințelor prevăzute la alineatele (3)-(5), autoritatea vamală a părții importatoare poate refuza o cerere de tratament tarifar preferențial dacă:

(a) în termen de trei luni de la solicitarea de informații în conformitate cu articolul 10.22 alineatul (1):

(i) importatorul nu a oferit niciun răspuns;

(ii) în cazurile în care cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe un atestat de origine în conformitate cu articolul 10.16 alineatul (2) litera (a), atestatul de origine nu a fost furnizat; sau

(iii) în cazurile în care cererea de tratament tarifar preferențial se bazează pe informațiile deținute de importator, astfel cum se menționează la articolul 10.16 alineatul (2) litera (b), informațiile furnizate de importator sunt inadecvate pentru a se putea confirma caracterul originar al produsului;

(b) în termen de trei luni de la solicitarea de informații suplimentare în conformitate cu articolul 10.22 alineatul (5):

(i) importatorul nu a oferit niciun răspuns; sau

(ii) informațiile furnizate de importator sunt inadecvate pentru a se putea confirma caracterul originar al produsului;

(c) în termen de 10 luni de la solicitarea de informații în conformitate cu articolul 10.23 alineatul (2):

(i) autoritatea vamală a părții exportatoare nu oferă niciun răspuns; sau

(ii) informațiile furnizate de autoritatea vamală a părții exportatoare sunt inadecvate pentru a se putea confirma caracterul originar al produsului.

(2) Autoritatea vamală a părții importatoare poate refuza o cerere de tratament tarifar preferențial în cazul în care importatorul care a formulat cererea nu respectă alte cerințe prevăzute în prezentul capitol decât cele referitoare la caracterul originar al produselor.

(3) În cazul în care autoritatea vamală a părții importatoare are o justificare suficientă pentru a respinge o cerere de tratament tarifar preferențial în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol și în cazul în care autoritatea vamală a părții exportatoare a emis un aviz în conformitate cu articolul 10.23 alineatul (5) litera (b) care confirmă caracterul originar al produselor, autoritatea vamală a părții importatoare notifică autoritatea vamală a părții exportatoare cu privire la intenția sa de a respinge cererea de tratament preferențial în termen de două luni de la primirea avizului respectiv.

(4) Dacă notificarea menționată la alineatul (3) a fost efectuată, se organizează consultări la cererea oricăreia dintre părți, în termen de trei luni de la data notificării respective. Perioada de consultare poate fi prelungită de la caz la caz, de comun acord, de către autoritățile vamale ale părților. Consultarea poate avea loc în conformitate cu procedura stabilită de subcomitetul menționat la articolul 10.31.

(5) După expirarea perioadei prevăzute pentru consultare, autoritatea vamală a părții importatoare refuză cererea de tratament tarifar preferențial numai dacă nu este în măsură să confirme caracterul originar al produsului și după ce a acordat importatorului dreptul de a fi audiat.

Articolul 10.26

Confidențialitate

(1) Fiecare parte păstrează, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, confidențialitatea informațiilor care îi sunt furnizate de către cealaltă parte în temeiul prezentului capitol și protejează informațiile respective împotriva oricărei divulgări.

(2) Informațiile obținute de autoritățile părții importatoare în temeiul prezentului capitol se utilizează numai de către autoritățile respective în sensul prezentului capitol.

(3) Fiecare parte se asigură că informațiile confidențiale colectate în temeiul prezentului capitol nu sunt utilizate în alte scopuri decât administrarea și asigurarea executării deciziilor și a determinărilor referitoare la originea produsului și la aspectele vamale, cu excepția cazului în care persoana sau partea care a furnizat informațiile confidențiale și-a dat acordul în acest sens.

(4) În pofida alineatului (3), o parte poate permite ca informațiile colectate în temeiul prezentului capitol să fie utilizate în cadrul unei proceduri administrative, judiciare sau cvasijudiciare inițiate pentru nerespectarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative din domeniul vamal de punere în aplicare a prezentului capitol. O parte notifică în prealabil persoanei sau părții care a furnizat informațiile în cauză orice astfel de utilizare.

Articolul 10.27

Restituiri și cereri de tratament tarifar preferențial după import

(1) Fiecare parte prevede că un importator poate depune, după import, o cerere de tratament tarifar preferențial și de restituire a oricăror taxe plătite în plus pentru un produs dacă:

(a) importatorul nu a depus o cerere de tratament tarifar preferențial la momentul importului;

(b) cererea este depusă în termen de cel mult doi ani de la data importului; și

(c) produsul în cauză era eligibil pentru tratament tarifar preferențial atunci când a fost importat pe teritoriul părții.

(2) Ca o condiție pentru acordarea tratamentului tarifar preferențial pe baza unei cereri formulate în temeiul alineatului (1), partea importatoare poate solicita importatorului:

(a) să întocmească o cerere de tratament tarifar preferențial în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții importatoare;

(b) să prezinte atestatul de origine, după caz; și

(c) să îndeplinească toate celelalte cerințe aplicabile prevăzute în prezentul capitol în același mod ca și cum tratamentul tarifar preferențial ar fi fost solicitat la momentul importului.

Articolul 10.28

Măsuri și sancțiuni administrative

(1) O parte impune măsuri și sancțiuni administrative, după caz, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, unei persoane care întocmește un document sau dispune întocmirea unui document care conține informații incorecte în scopul obținerii unui tratament tarifar preferențial pentru un produs sau care nu respectă cerințele prevăzute la:

(a) articolul 10.20;

(b) articolul 10.23 alineatul (4) prin refuzul de a furniza dovezi sau de a primi vizite; sau

(c) articolul 10.17 alineatul (2) prin faptul că nu corectează o cerere de tratament tarifar preferențial formulată în declarația vamală și nu plătește taxa vamală adecvată, dacă cererea inițială de tratament tarifar preferențial s-a bazat pe informații incorecte.

(2) Partea respectivă ține seama de articolul 6 alineatul (3.6) din Acordul privind facilitarea comerțului din anexa 1A la Acordul OMC în cazurile în care un importator divulgă în mod voluntar o corectare a unei cereri de tratament preferențial înainte de a primi o cerere de verificare, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții respective.

SECȚIUNEA C
Dispoziții finale

Articolul 10.29
Ceuta și Melilla

- (1) În sensul prezentului capitol, pentru partea UE, termenul „parte” nu include Ceuta și Melilla.
- (2) Produsele originare din Chile beneficiază, atunci când sunt importate în Ceuta și Melilla, în temeiul prezentei părți a prezentului acord, în toate privințele, de același tratament vamal care se aplică produselor originare de pe teritoriul vamal al Uniunii Europene în temeiul Protocolului nr. 2 la Actul de aderare a Regatului Spaniei și a Republicii Portugheze la Uniunea Europeană. Chile acordă importurilor de produse reglementate de prezenta parte a prezentului acord și originare din Ceuta și Melilla același tratament vamal pe care îl acordă produselor importate din partea UE și originare din aceasta.
- (3) Regulile de origine și procedurile de determinare a originii în temeiul prezentului capitol se aplică *mutatis mutandis* produselor exportate din Chile către Ceuta și Melilla și produselor exportate din Ceuta și Melilla către Chile.
- (4) Ceuta și Melilla sunt considerate un singur teritoriu.
- (5) Articolul 10.3 se aplică importurilor și exporturilor de produse între partea UE, Chile și Ceuta și Melilla.
- (6) În funcție de originea produsului, exportatorul introduce „Chile” și „Ceuta și Melilla” la rubrica 3 din textul atestatului de origine din anexa 10-C.
- (7) Autoritatea vamală a Regatului Spaniei este responsabilă de aplicarea prezentului articol în Ceuta și Melilla.

Articolul 10.30
Modificări

Consiliul mixt poate adopta decizii de modificare a prezentului capitol și a anexelor 10-A - 10-E, în conformitate cu articolul 8.5 alineatul (1) litera (a).

Articolul 10.31

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine

- (1) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine (denumit în continuare „subcomitetul”), instituit în conformitate cu articolul 8.8 alineatul (1), este compus din reprezentanți ai părților cu responsabilități în domeniul vamal.
- (2) Subcomitetul este responsabil pentru punerea în aplicare și aplicarea efectivă a prezentului capitol.
- (3) În sensul prezentului capitol, subcomitetul are următoarele funcții:
- (a) examinarea și formularea de recomandări adecvate, după caz, adresate Comitetului mixt cu privire la:
- (i) punerea în aplicare și executarea prezentului capitol; și
- (ii) orice modificare a prezentului capitol și a anexelor 10-A - 10-E propusă de o parte;
- (b) formularea de sugestii adresate Comitetului mixt cu privire la adoptarea de note explicative pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol; și
- (c) examinarea oricăror alte aspecte legate de prezentul capitol, convenite de părți.

Articolul 10.32

Produse aflate în tranzit sau în antrepozit

Părțile pot aplica prezenta parte a prezentului acord produselor care sunt conforme cu prezentul capitol și care, la data intrării în vigoare a prezentului acord, sunt fie în tranzit, fie depozitate temporar într-un antrepozit vamal sau în zone libere de pe teritoriul părții UE sau al Republicii Chile, sub rezerva prezentării unui atestat de origine autorităților vamale ale părții importatoare.

Articolul 10.33

Note explicative

În anexa 10-E sunt prezentate note explicative privind interpretarea, aplicarea și administrarea prezentului capitol.

CAPITOLUL 11

PROCEDURI VAMALE ȘI FACILITAREA COMERȚULUI

Articolul 11.1

Obiective

- (1) Părțile recunosc importanța procedurilor vamale și a facilitării comerțului în contextul evoluției comerțului mondial.
- (2) Părțile recunosc că instrumentele și standardele comerciale și vamale internaționale stau la baza cerințelor și procedurilor de import, export și tranzit.
- (3) Părțile recunosc că actele cu putere de lege și normele administrative din domeniul vamal trebuie să fie nediscriminatorii și că procedurile vamale trebuie să se bazeze pe utilizarea unor metode moderne și a unor controale eficiente pentru combaterea fraudei, protejarea sănătății și siguranței consumatorilor și promovarea comerțului legitim. Fiecare parte ar trebui să își reexamineze periodic actele cu putere de lege, normele administrative și procedurile în domeniul vamal. Părțile recunosc, de asemenea, că procedurile lor vamale nu trebuie să constituie o povară administrativă mai mare și nici să fie mai restrictive pentru comerț decât este absolut necesar pentru realizarea obiectivelor legitime și că acestea trebuie să fie aplicate într-un mod predictibil, consecvent și transparent.
- (4) Părțile convin să își consolideze cooperarea pentru a garanta că actele cu putere de lege, normele administrative și procedurile relevante în domeniul vamal, precum și capacitatea administrativă a administrațiilor relevante îndeplinesc obiectivele de promovare a facilitării comerțului, asigurând totodată un control vamal eficient.

Articolul 11.2

Definiții

În sensul prezentului capitol, „autoritate vamală” înseamnă:

- (a) pentru Chile, *Servicio Nacional de Aduanas* (Serviciul Național al Vămirilor) sau succesorul acestuia; și
- (b) pentru partea UE, serviciile Comisiei Europene responsabile cu aspectele vamale, administrațiile vamale și orice alte autorități din statele membre responsabile cu aplicarea și asigurarea respectării actelor cu putere de lege și a normelor administrative în domeniul vamal.

Articolul 11.3

Cooperare vamală

- (1) Părțile asigură cooperarea în domeniul vamal între autoritățile lor, cu scopul de a garanta îndeplinirea obiectivelor prevăzute la articolul 11.1.

(2) Părțile dezvoltă cooperarea, inclusiv prin:

(a) schimburi de informații cu privire la actele cu putere de lege și normele administrative în domeniul vamal și la punerea lor în aplicare, precum și la procedurile vamale, în principal în următoarele domenii:

(i) simplificarea și modernizarea procedurilor vamale;

(ii) asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale;

(iii) facilitarea operațiunilor de tranzit și de transbordare;

(iv) relațiile cu mediul de afaceri; și

(v) securitatea lanțului de aprovizionare și gestionarea riscurilor;

(b) colaborarea cu privire la aspectele vamale legate de securizarea și facilitarea lanțurilor de aprovizionare comerciale internaționale în conformitate cu cadrul de standarde SAFE pentru securizarea și facilitarea comerțului mondial al Organizației Mondiale a Vămirilor (OMV), adoptat în iunie 2005;

(c) analiza posibilității de elaborare a unor inițiative comune privind importul, exportul și alte regimuri vamale, inclusiv schimbul de bune practici și asistența tehnică, precum și asigurarea furnizării unui serviciu eficient pentru mediul de afaceri; o astfel de cooperare poate include schimburi privind laboratoare vamale, formarea lucrătorilor vamali și noile tehnologii pentru controalele și procedurile vamale;

(d) consolidarea cooperării lor în domeniul vamal în cadrul organizațiilor internaționale, cum ar fi OMC și OMV;

(e) stabilirea, dacă este relevant și adecvat, a recunoașterii reciproce a programelor privind operatorii economici autorizați, inclusiv a măsurilor echivalente de facilitare a comerțului;

(f) efectuarea de schimburi privind tehnicile de gestionare a riscurilor, standardele de risc și controalele de securitate, pentru a stabili, în măsura posibilului, standarde minime pentru tehnicile de gestionare a riscurilor și cerințele și programele aferente;

(g) depunerea de eforturi pentru armonizarea cerințelor în materie de date pentru import, export și alte regimuri vamale, prin implementarea de standarde și elemente de date comune, în conformitate cu modelul de date al OMV;

(h) schimbul reciproc de experiențe în ceea ce privește dezvoltarea și implementarea sistemelor lor de ghișeu unic și, dacă este cazul, dezvoltarea unor seturi comune de elemente de date pentru sistemele respective;

(i) menținerea unui dialog între experții lor relevanți în materie de politici pentru a promova utilitatea, eficiența și aplicabilitatea deciziilor anticipate pentru autoritățile vamale și comercianți; și

(j) schimbul, dacă este relevant și adecvat, prin intermediul unei comunicări structurate și recurente între autoritățile lor vamale, a anumitor categorii de informații din domeniul vamal în scopuri specifice, și anume îmbunătățirea gestionării riscurilor și a eficacității controalelor vamale, vizarea mărfurilor expuse riscurilor în ceea ce privește colectarea veniturilor sau siguranța și securitatea, precum și facilitarea comerțului legitim; acest schimb nu aduce atingere schimburilor de informații care pot avea loc între părți în conformitate cu Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal.

(3) Orice schimb de informații între părți în temeiul prezentului capitol face, *mutatis mutandis*, obiectul cerințelor privind confidențialitatea informațiilor și protecția datelor cu caracter personal prevăzute la articolul 12 din Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal, precum și al oricăror cerințe privind confidențialitatea și respectarea vieții private prevăzute în actele cu putere de lege și normele administrative ale părților.

Articolul 11.4

Asistența administrativă reciprocă

Părțile își acordă reciproc asistență administrativă în domeniul vamal în conformitate cu Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal.

Articolul 11.5

Actele cu putere de lege, normele administrative și procedurile în domeniul vamal

(1) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege, normele administrative și procedurile sale în domeniul vamal:

(a) se bazează pe instrumentele și standardele internaționale în domeniul vamal și comercial, inclusiv pe Convenția internațională privind Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor, întocmită la Bruxelles la 14 iunie 1983, precum și pe cadrul de standarde SAFE pentru securizarea și facilitarea comerțului mondial al OMV și pe modelul de date al OMV și, dacă este cazul, pe elementele de fond ale Convenției de la Kyoto revizuite privind simplificarea și armonizarea regimurilor vamale, întocmită la Kyoto la 18 mai 1973 și adoptată de Consiliul Organizației Mondiale a Vămirilor în iunie 1999;

(b) se bazează pe protecția și facilitarea comerțului legitim prin aplicarea efectivă a cerințelor legislative și respectarea acestora; și

(c) sunt proporționale și nediscriminatorii pentru a evita sarcinile inutile pentru operatorii economici, pentru a oferi facilități suplimentare operatorilor cu niveluri ridicate de conformitate, inclusiv un tratament favorabil în ceea ce privește controalele vamale înainte de acordarea liberului de vamă pentru mărfuri, și pentru a asigura garanții împotriva fraudei și a activităților ilicite sau dăunătoare.

(2) Pentru a îmbunătăți metodele de lucru, garantând totodată nediscriminarea, transparența, eficiența, integritatea și responsabilitatea operațiunilor vamale, fiecare parte:

(a) simplifică și revizuieste, dacă este posibil, cerințele și formalitățile în vederea acordării rapide a liberului de vamă și a vămării rapide a mărfurilor;

(b) depune eforturi în vederea simplificării și a standardizării în continuare a datelor și a documentației cerute de autoritățile vamale și de alte agenții, pentru a reduce timpul și costurile pentru operatori, inclusiv pentru întreprinderile mici și mijlocii; și

(c) se asigură că sunt menținute cele mai înalte standarde de integritate, prin aplicarea unor măsuri care să reflecte principiile convențiilor și instrumentelor internaționale relevante în acest domeniu.

Articolul 11.6

Acordarea liberului de vamă

Fiecare parte se asigură că autoritățile sale vamale, agențiile sale de frontieră sau alte autorități competente:

(a) asigură acordarea promptă a liberului de vamă pentru mărfuri într-o perioadă care nu depășește durata necesară pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative și a formalităților sale în domeniul vamal și în alte domenii legate de comerț;

(b) permit transmiterea și prelucrarea documentelor în prealabil pe cale electronică și a oricăror alte informații necesare înainte de sosirea mărfurilor;

(c) permit acordarea liberului de vamă pentru mărfuri înainte de stabilirea finală a taxelor vamale, a impozitelor și a altor impuneri, sub rezerva constituirii unei garanții, dacă ea este impusă de actele cu putere de lege și normele sale administrative, pentru a garanta plata finală a acestora; și

(d) acordă prioritate corespunzătoare mărfurilor perisabile atunci când planifică și efectuează examinările care ar putea fi necesare.

Articolul 11.7

Proceduri vamale simplificate

Fiecare parte adoptă sau menține măsuri care permit operatorilor care îndeplinesc criteriile specificate în actele cu putere de lege și normele sale administrative să beneficieze de o simplificare suplimentară a procedurilor vamale. Astfel de măsuri pot include declarații vamale care conțin seturi reduse de date sau documente justificative sau declarații vamale periodice pentru determinarea și plata taxelor vamale și a impozitelor care acoperă importuri multiple într-o anumită perioadă după acordarea liberului de vamă pentru respectivele mărfuri importate sau alte proceduri care prevăd acordarea accelerată a liberului de vamă pentru anumite transporturi.

Articolul 11.8

Agenți economici autorizați

(1) Fiecare parte instituie sau menține un program de parteneriat pentru facilitarea comerțului pentru operatorii economici care îndeplinesc criteriile specificate (denumiți în continuare „operatori economici autorizați”).

(2) Criteriile specificate pentru a se califica drept operatori economici autorizați se referă la respectarea sau la riscul de neconformitate cu cerințele prevăzute în actele cu putere de lege, normele administrative sau procedurile fiecărei părți. Criteriile specificate se publică și pot include:

- (a) absența unei încălcări grave sau a unor încălcări repetate ale legislației vamale și ale dispozițiilor fiscale, inclusiv absența unui cazier conținând infracțiuni grave legate de activitatea economică a solicitantului;
 - (b) demonstrarea de către solicitant a unui nivel ridicat de control al operațiunilor sale și al fluxului mărfurilor, prin intermediul unui sistem de gestionare a evidențelor comerciale și, după caz, de transport, care să permită efectuarea adecvată a controalelor vamale;
 - (c) solvabilitate financiară, care se consideră a fi dovedită dacă solicitantul are o situație financiară bună care îi permite să își îndeplinească angajamentele, ținând seama în mod corespunzător de caracteristicile tipului de activitate comercială în cauză;
 - (d) competențe dovedite sau calificări profesionale care sunt în legătură directă cu activitatea desfășurată; și
 - (e) standarde adecvate de securitate și siguranță.
- (3) Criteriile specificate menționate la alineatul (2) nu trebuie să fie concepute sau aplicate astfel încât să permită sau să creeze o discriminare arbitrară sau nejustificată între operatorii economici în cazul în care prevalează aceleași condiții și trebuie să permită participarea întreprinderilor mici și mijlocii.

(4) Programul de parteneriat pentru facilitarea comerțului menționat la alineatul (1) include următoarele beneficii:

- (a) cerințe reduse privind documentele și datele, după caz;
- (b) o rată mai scăzută a inspecțiilor și examinărilor fizice, după caz;
- (c) proceduri simplificate și durată scurtă de acordare a liberului de vamă, după caz;
- (d) utilizarea garanțiilor, inclusiv, dacă este cazul, a garanțiilor globale sau a garanțiilor reduse; și
- (e) controlul mărfurilor la sediul operatorului economic autorizat sau la un alt loc autorizat de autoritățile vamale.

(5) Programul de parteneriat pentru facilitarea comerțului menționat la alineatul (1) poate include și beneficii suplimentare, cum ar fi:

- (a) plata amânată a taxelor vamale, a impozitelor și a altor impuneri;
- (b) o declarație vamală unică pentru toate importurile sau exporturile efectuate într-o anumită perioadă; sau
- (c) disponibilitatea unui punct de contact dedicat pentru a oferi asistență în domeniul vamal.

Articolul 11.9

Cerințe privind datele și documentele

(1) Fiecare parte se asigură că formalitățile, datele și documentele de import, export și tranzit:

- (a) sunt adoptate și aplicate în vederea acordării rapide a liberului de vamă, dacă sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea liberului de vamă;

(b) sunt adoptate și aplicate într-un mod care vizează reducerea timpului și a costurilor de conformare pentru comercianți sau operatori;

(c) reprezintă alternativa cea mai puțin restrictivă pentru comerț, în cazul în care două sau mai multe alternative sunt disponibile, în mod rezonabil, pentru îndeplinirea obiectivului sau a obiectivelor de politică în cauză; și

(d) nu sunt menținute, inclusiv părți ale acestora, dacă nu mai sunt necesare.

(2) Fiecare parte aplică proceduri vamale comune și utilizează documente vamale uniforme pentru acordarea liberului de vamă pe întreg teritoriul său vamal.

Articolul 11.10

Utilizarea tehnologiilor informației și a plății electronice

(1) Fiecare parte utilizează tehnologii informaționale care accelerează procedurile de acordare a liberului de vamă pentru mărfuri, pentru a facilita schimbul comercial dintre părți.

(2) Fiecare parte:

- (a) pune la dispoziție, prin mijloace electronice, o declarație vamală necesară pentru importul, exportul sau tranzitul mărfurilor;
 - (b) permite depunerea declarației vamale în format electronic;
 - (c) instituie un mijloc de a asigura schimbul electronic de informații vamale cu comunitatea sa comercială;
 - (d) promovează schimbul electronic de date între operatori și autoritățile vamale, precum și cu alte agenții conexe; și
 - (e) utilizează sisteme electronice de gestionare a riscurilor pentru evaluare și direcționare care permit autorităților sale vamale să își concentreze inspecțiile asupra mărfurilor cu risc ridicat și care facilitează acordarea liberului de vamă și circulația mărfurilor cu risc scăzut.
- (3) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care permit opțiunea de plată electronică a taxelor vamale, a impozitelor, a altor taxe și impuneri percepute de autoritățile vamale la import și export.

Articolul 11.11

Gestionarea riscurilor

(1) Fiecare parte adoptă sau menține un sistem de gestionare a riscurilor pentru controlul vamal.

(2) Fiecare parte concepe și aplică gestionarea riscurilor astfel încât să evite discriminarea arbitrară ori nejustificată sau restricțiile disimulate ale comerțului internațional.

(3) Fiecare parte își concentrează controlul vamal și alte controale relevante la frontieră asupra transporturilor care prezintă un risc ridicat și accelerează acordarea liberului de vamă pentru transporturile care prezintă un risc redus. De asemenea, fiecare parte poate selecta, în mod aleatoriu, transporturi care să fie supuse controalelor respective, ca parte a gestionării riscurilor.

(4) Fiecare parte își bazează gestionarea riscurilor pe evaluarea riscurilor realizată cu ajutorul unor criterii de selecție adecvate.

Articolul 11.12

Audit postvămire

(1) În vederea accelerării acordării liberului de vamă pentru mărfuri, fiecare parte adoptă sau menține un audit postvămire pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul vamal și în alte domenii legate de comerț.

- (2) Fiecare parte efectuează audituri postvămire într-un mod bazat pe riscuri.
- (3) Fiecare parte efectuează auditurile postvămire într-o manieră transparentă. În cazul în care s-a efectuat un audit și s-au obținut rezultate concludente, partea respectivă îi notifică persoanei ale cărei evidențe au fost auditate, fără întârziere, rezultatele, motivarea rezultatelor și drepturile și obligațiile persoanei respective.
- (4) Părțile recunosc că informațiile obținute în cadrul unui audit postvămire pot fi utilizate în cadrul unor proceduri administrative sau judiciare ulterioare.
- (5) Ori de câte ori este posibil, fiecare parte utilizează rezultatul auditului postvămire în aplicarea gestionării riscurilor.

Articolul 11.13

Transparență

- (1) Părțile recunosc importanța unor consultări organizate în timp util cu reprezentanții sectorului comercial cu privire la propunerile legislative și la procedurile generale referitoare la chestiuni vamale și comerciale. În acest scop, fiecare parte prevede consultări adecvate între administrații și mediul de afaceri.
- (2) Fiecare parte se asigură că cerințele și procedurile sale vamale și conexe răspund în continuare nevoilor mediului de afaceri, urmând cele mai bune practici și rămân cât mai puțin restrictive cu putință.
- (3) Fiecare parte prevede consultări periodice adecvate între agențiile de frontieră și comercianți sau alte părți interesate de pe teritoriul său.
- (4) Fiecare parte publică cu promptitudine, într-un mod nediscriminatoriu și accesibil, inclusiv online, și înainte de aplicarea acestora, noile acte cu putere de lege și norme administrative referitoare la aspectele vamale și de facilitare a comerțului, precum și modificările și interpretările acestor acte cu putere de lege și norme administrative. Astfel de acte cu putere de lege și norme administrative, precum și modificările și interpretările acestora, le includ pe cele referitoare la:
- (a) regimurile de import, de export și de tranzit, inclusiv procedurile portuare și aeroportuare și alte proceduri privind punctele de intrare, precum și formularele și documentele necesare;
 - (b) nivelul aplicat al taxelor și al impozitelor de orice tip impuse pentru importuri sau exporturi ori în legătură cu acestea;
 - (c) taxele și impunerile prevăzute de către organismele guvernamentale sau pentru acestea asupra importului, exportului sau tranzitului ori în legătură cu acestea;
 - (d) normele pentru clasificarea produselor în scopuri vamale sau determinarea valorii lor în vamă;
 - (e) actele cu putere de lege, normele administrative și deciziile administrative general aplicabile cu privire la regulile de origine;
 - (f) restricțiile sau interdicțiile la import, export sau tranzit;
 - (g) dispozițiile privind sancțiunile pentru încălcarea formalităților în materie de import, export sau tranzit;
 - (h) acordurile sau părți ale acestora cu orice țară sau țări referitoare la import, export sau tranzit;
 - (i) procedurile referitoare la administrarea contingentelor tarifare;
 - (j) programul de funcționare și procedurile pentru birourile vamale din porturi și punctele de trecere a frontierei;
 - (k) punctele de contact pentru solicitări de informații; și
 - (l) alte anunțuri relevante cu caracter administrativ referitoare la literale (a)-(k).

- (5) Fiecare parte se asigură că există o perioadă rezonabilă între publicarea ⁽¹⁾ și intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege, a normelor administrative și a procedurilor, precum și a taxelor sau impunerilor noi sau modificate.
- (6) Fiecare parte înființează sau menține unul sau mai multe puncte de informare pentru a răspunde cererilor rezonabile de informații din partea administrațiilor publice, a operatorilor și a altor părți interesate cu privire la chestiuni vamale și la alte aspecte legate de comerț. Punctele de informare răspund solicitărilor într-o perioadă rezonabilă stabilită de fiecare parte, care poate varia în funcție de natura sau complexitatea cererii. Niciuna dintre părți nu solicită plata unei taxe pentru a răspunde la solicitările de informații sau pentru a furniza formularele și documentele necesare.

Articolul 11.14

Decizii anticipate

- (1) În sensul prezentului articol, prin „decizie anticipată” se înțelege o decizie scrisă furnizată unui solicitant înainte de importul unei mărfi care face obiectul cererii, care stabilește tratamentul pe care partea îl acordă mărfii la momentul importului în ceea ce privește:
- (a) clasificarea tarifară a mărfii;
 - (b) originea mărfii; și
 - (c) orice alt aspect convenit de părți.
- (2) Fiecare parte emite o decizie anticipată prin intermediul autorităților sale vamale. Decizia anticipată respectivă se emite într-un mod rezonabil și limitat în timp solicitantului care a depus o cerere scrisă, inclusiv în format electronic, care conține toate informațiile necesare în conformitate cu acele cu putere de lege și normele administrative ale părții emitente.
- (3) Decizia anticipată este valabilă pentru o perioadă de cel puțin trei ani de la data la care produce efecte, cu excepția cazului în care legea, faptele sau circumstanțele care au stat la baza deciziei anticipate inițiale s-au schimbat.
- (4) O parte poate refuza să emită o decizie anticipată în cazul în care faptele și circumstanțele care stau la baza deciziei anticipate fac obiectul unui control administrativ sau juridicțional sau în cazul în care cererea nu se referă la utilizarea preconizată a deciziei anticipate. În cazul în care una dintre părți refuză să emită o decizie anticipată, partea respectivă îi notifică acest lucru cu promptitudine solicitantului, în scris, precizând faptele relevante și temeiul deciziei sale.
- (5) Fiecare parte publică cel puțin:
- (a) cerințele pentru solicitarea unei decizii anticipate, inclusiv informațiile care trebuie furnizate și formatul;
 - (b) termenul până la care aceasta va emite o decizie anticipată; și
 - (c) perioada de valabilitate a deciziei anticipate.
- (6) În cazul în care o parte revocă sau modifică sau anulează o decizie anticipată, aceasta transmite solicitantului o notificare scrisă în care prezintă faptele relevante și temeiul deciziei sale. O parte revocă, modifică sau anulează o decizie anticipată cu efect retroactiv numai în cazul în care hotărârea s-a bazat pe informații incomplete, incorecte, false sau înșelătoare furnizate de solicitant.
- (7) O decizie anticipată emisă de una dintre părți este obligatorie pentru partea respectivă în ceea ce privește solicitantul. Decizia anticipată este, de asemenea, obligatorie pentru solicitant.
- (8) La cererea scrisă a solicitantului, fiecare parte asigură reexaminarea deciziei anticipate sau a deciziei de revocare, de modificare sau de anulare a respectivei decizii anticipate.

⁽¹⁾ Pentru mai multă certitudine, publicarea se referă la punerea la dispoziția publicului a actelor cu putere de lege și a normelor administrative.

(9) Sub rezerva cerințelor de confidențialitate prevăzute în actele cu putere de lege și normele sale administrative, fiecare parte pune la dispoziția publicului, inclusiv online, elementele de fond ale deciziilor sale anticipare.

Articolul 11.15

Tranzit și transbordare

- (1) Fiecare parte asigură facilitarea și controlul efectiv al operațiunilor de tranzit și al celor de transbordare pe teritoriul său.
- (2) Fiecare parte promovează și pune în aplicare regimuri de tranzit regionale cu scopul de a facilita comerțul.
- (3) Fiecare parte asigură cooperarea și coordonarea între autoritățile sale și agențiile sale relevante în cauză pentru a facilita traficul în tranzit.
- (4) Fiecare parte permite ca mărfurile destinate importului să fie deplasate pe teritoriul său, sub control vamal, de la un birou vamal de intrare către un alt birou vamal situat pe teritoriul său, de unde mărfurile urmează să primească liber de vamă sau să fie vămuite, dacă toate cerințele legale sunt îndeplinite.

Articolul 11.16

Comisionari în vamă

- (1) O parte nu introduce utilizarea obligatorie a comisionarilor în vamă ca cerință pentru ca operatorii să își îndeplinească obligațiile în ceea ce privește importul, exportul și tranzitul mărfurilor.
- (2) Fiecare parte își publică măsurile cu privire la utilizarea comisionarilor în vamă.
- (3) Părțile aplică norme transparente, nediscriminatorii și proporționale atunci când acordă licențe comisionarilor în vamă.

Articolul 11.17

Inspecții înainte de expediere

Părțile nu impun utilizarea inspecțiilor înainte de expediere, astfel cum sunt definite în Acordul privind inspecția înainte de expediere din anexa 1A la Acordul OMC, sau a oricărei alte activități de inspecție efectuate la destinație, înainte de vămuire, de către societăți private.

Articolul 11.18

Căi de atac

- (1) Fiecare parte prevede proceduri eficiente, rapide, nediscriminatorii și ușor accesibile care să garanteze dreptul de a contesta acțiunile, hotărârile și deciziile administrative ale autorităților vamale sau ale altor autorități competente cu implicații asupra importului sau exportului de mărfuri sau asupra mărfurilor aflate în tranzit.
- (2) Procedurile căii de atac pot include proceduri de control administrativ desfășurate de autoritatea de supraveghere și proceduri de control jurisdicțional al deciziilor luate la nivel administrativ în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți.
- (3) Orice persoană care a depus o cerere la autoritățile vamale sau la alte autorități competente pentru a obține o decizie și care nu a obținut o decizie cu privire la cererea respectivă în termenele stabilite are, de asemenea, dreptul de a exercita o cale de atac.
- (4) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale vamale sau alte autorități competente furnizează persoanelor cărora li se emit decizii administrative motivele care stau la baza deciziilor respective pentru a facilita, dacă este necesar, recursul la căi de atac.

Articolul 11.19

Sancțiuni

- (1) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul vamal prevăd ca sancțiunile aplicate pentru încălcări ale actelor cu putere de lege, ale normelor administrative sau ale cerințelor procedurale să fie proporționale și nediscriminatorii.
- (2) Fiecare parte se asigură că orice sancțiune impusă pentru încălcarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal este impusă numai persoanei responsabile din punct de vedere juridic pentru încălcarea respectivă.
- (3) Fiecare parte se asigură că sancțiunea impusă se bazează pe faptele și circumstanțele cazului și este proporțională cu amploarea și gravitatea încălcării. Fiecare parte evită stimulentele și conflictele de interese în ceea ce privește evaluarea și colectarea sancțiunilor.
- (4) Fiecare parte este încurajată să ia în considerare divulgarea prealabilă către o autoritate vamală a circumstanțelor unei încălcări a actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal, ca un posibil factor atenuant atunci când stabilește o sancțiune.
- (5) În cazul în care o parte impune o sancțiune pentru o încălcare a actelor cu putere de lege, a normelor administrative sau a cerințelor sale procedurale în domeniul vamal, aceasta furnizează o explicație în scris persoanei căreia îi impune sancțiunea, specificând natura încălcării și actele cu putere de lege, normele administrative sau procedurile aplicabile în temeiul cărora a fost impus cuantumul sau intervalul sancțiunii pentru încălcarea respectivă.

Articolul 11.20

Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine

- (1) Subcomitetul pentru proceduri vamale, facilitarea comerțului și reguli de origine (denumit în continuare „subcomitetul”) este înstituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1).
- (2) Subcomitetul asigură punerea în aplicare corespunzătoare a prezentului capitol, respectarea la frontieră a drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile competente în conformitate cu capitolul 32 secțiunea C subsecțiunea 2, cu Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal și cu orice dispoziție suplimentară din domeniul vamal convenită între părți și examinează toate aspectele care decurg din aplicarea acestora.
- (3) Funcțiile subcomitetului includ:
 - (a) monitorizarea punerii în aplicare și a administrării prezentului capitol și a capitolului 10;
 - (b) asigurarea unui forum pentru consultări și discutarea tuturor chestiunilor legate de domeniul vamal, inclusiv, în special, a procedurilor vamale, a determinării valorii în vamă, a regimurilor tarifare, a nomenclaturii vamale, a cooperării vamale și a asistenței administrative reciproce în domeniul vamal;
 - (c) asigurarea unui forum pentru consultarea și discutarea aspectelor legate de regulile de origine și de cooperarea administrativă, precum și de măsurile la frontieră pentru drepturile de proprietate intelectuală; și
 - (d) consolidarea cooperării privind elaborarea, aplicarea și asigurarea respectării procedurilor vamale, asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal, regulile de origine și cooperarea administrativă.
- (4) Subcomitetul poate formula recomandări cu privire la aspectele menționate la alineatul (2). Consiliul mixt sau Comitetul mixt are competența de a adopta decizii privind recunoașterea reciprocă a tehnicilor de gestionare a riscurilor, a standardelor privind riscurile, a controalelor de securitate și a programelor de parteneriat pentru facilitarea comerțului, inclusiv a unor aspecte cum ar fi transmiterea datelor și beneficiile convenite.

Articolul 11.21

Admitere temporară

- (1) În sensul prezentului articol, „admitere temporară” înseamnă regimul vamal conform căruia anumite mărfuri, inclusiv mijloace de transport, pot fi aduse pe un teritoriu vamal cu exonerare condiționată de plata taxelor la import și a altor impozite și fără aplicarea unor interdicții la import sau a unor restricții cu caracter economic. Mărfurile respective

trebuie să fie importate pentru un anumit scop și trebuie să fie destinate reexportului într-o anumită perioadă și fără să fi suferit modificări, cu excepția deprecierii normale în urma utilizării lor.

(2) Fiecare parte acordă admitere temporară, cu exonerarea totală de plata taxelor la import și a altor impozite și fără aplicarea unor restricții la import sau a unor interdicții de ordin economic⁽¹²⁾, conform dispozițiilor din actele sale cu putere de lege și normele sale administrative, pentru următoarele mărfuri:

(a) mărfuri destinate prezentării sau utilizării la expoziții, târguri, reuniuni sau manifestări similare, care includ mărfurile care urmează să fie prezentate sau să facă obiectul unei demonstrații la o manifestare, mărfurile destinate utilizării pentru prezentarea unor produse străine la o manifestare și materialele, inclusiv instalațiile de interpretare, aparatele de înregistrare audio și video, precum și filmele cu caracter educativ, științific sau cultural destinate utilizării la reuniuni, conferințe și congrese internaționale, și mărfuri obținute cu ocazia unor astfel de evenimente din mărfuri plasate sub regim de admitere temporară; fiecare parte poate solicita emiterea unei autorizații guvernamentale sau a unei garanții sau a unui depozit înainte de eveniment;

(b) materiale profesionale, care înseamnă: materiale de presă sau de radiodifuziune sau televiziune necesare reprezentanților presei sau ai organismelor de radiodifuziune și televiziune care se deplasează pe teritoriul unei alte țări pentru a realiza reportaje sau pentru a transmite sau a înregistra anumite programe; materiale cinematografice necesare unei persoane care se deplasează pe teritoriul unei alte țări pentru a realiza un anumit film sau anumite filme; orice alt material necesar exercitării meseriei, profesiei sau vocației unei persoane care se deplasează pe teritoriul unei alte țări pentru a realiza o anumită sarcină, cu condiția ca materialele să nu fie utilizate pentru fabricarea industrială sau pentru ambalarea mărfurilor sau, cu excepția uneltor manuale, pentru exploatarea resurselor naturale, pentru construcția, repararea sau întreținerea clădirilor sau pentru execuția unor lucrări de terasament sau proiecte similare; aparatele auxiliare ale materialelor menționate mai sus și accesoriile acestora; și piesele componente importate în vederea reparării materialelor profesionale admise temporar;

(c) mărfuri importate în legătură cu o operațiune comercială, atunci când importul nu constituie în sine o operațiune comercială, cum ar fi: ambalaje care sunt importate goale sau pline pentru a fi reexportate sau care sunt importate goale pentru a fi reexportate pline; recipiente pline cu mărfuri sau goale și accesoriile și materialele recipientelor admise temporar care fie sunt importate cu un recipient pentru a fi reexportate separat sau cu un alt recipient, fie sunt importate separat pentru a fi reexportate cu un alt recipient și piesele componente importate în vederea reparațiilor containerelor în regim de admitere temporară; paleți; eșantioane; filme publicitare;

(d) mărfuri importate exclusiv în scop educativ, științific sau cultural, cum ar fi materiale științifice sau didactice, materiale pentru bunăstare destinate marinarilor, precum și orice altă marfă importată în legătură cu activități educative, științifice sau culturale; piese de schimb pentru materialele științifice și pedagogice în regim de admitere temporară; și unelte special proiectate pentru întreținerea, controlul, calibrarea sau repararea materialelor respective;

(e) efecte personale, care înseamnă toate articolele, noi sau uzate, de care poate avea nevoie un călător în mod rezonabil pentru uz personal în cursul călătoriei sale, ținând seama de toate aspectele acestei călătorii, cu excepția oricăror mărfuri importate în scopuri comerciale; și mărfuri importate în scop sportiv, precum articole sportive și alte materiale destinate utilizării de către călători la competiții sau demonstrații sportive sau în scopul antrenamentelor pe teritoriul pentru care a fost acordată admiterea temporară;

(f) material de publicitate turistică, care înseamnă mărfuri importate pentru încurajarea publicului să viziteze o țară străină, în special pentru a asista la reuniuni sau manifestări cu caracter cultural, religios, turistic, sportiv sau profesional care au loc în țara respectivă; fiecare parte poate solicita constituirea unei garanții sau a unui depozit pentru astfel de mărfuri;

(g) mărfuri importate în scop umanitar, care înseamnă materialul medico-chirurgical și de laborator și transporturile de urgență, de exemplu vehicule sau alte mijloace de transport, pături, corturi, case prefabricate sau alte mărfuri de primă necesitate, expediate în vederea ajutorării celor afectați de catastrofe naturale și alte dezastre; și

⁽¹²⁾ Pentru mai multă certitudine, admiterea temporară a mărfurilor menționate la alineatele (1) și (2) de la prezentul articol și aduse în Chile din Uniunea Europeană nu este supusă plății taxei stabilite la articolul 107 din Ordonanța vamală din Chile (*Ordenanza de Aduana*) cuprinsă în Decretul nr. 30 al Ministerului Finanelor, Jurnalul Oficial, 4 iunie 2005 (*Decreto con Fuerza de Ley 30 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, 04 de junio de 2005*).

(h) animale importate în scopuri specifice, precum câini sau cai de poliție, câini de căutare, câini pentru nevăzători, câini de salvare, animale în scopul participării la spectacole, expoziții, concursuri, competiții sau demonstrații, animale în scopul participării la spectacole cum ar fi animalele de circ, călătorii (inclusiv animalele de companie ale călătorilor), executarea unei lucrări sau a unui transport, uz medical, cum ar fi producția de venin de șarpe.

(3) Fiecare parte acceptă, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative⁽¹³⁾, admiterea temporară a mărfurilor menționate la alineatul (2), precum și, indiferent de originea acestora, carnetele ATA eliberate pe teritoriul celeilalte părți în conformitate cu Convenția privind admiterea temporară, întocmită la Istanbul la 26 iunie 1990, aprobată pe teritoriul celeilalte părți și garantate de o asociație care face parte din lanțul internațional de garanții, certificate de autoritățile competente și valabile pe teritoriul vamal al părții importatoare.

Articolul 11.22

Mărfuri reparate

(1) În sensul prezentului articol, „reparare” înseamnă orice operațiune de prelucrare efectuată asupra unei mărfi pentru a remedia un defect de funcționare sau un defect material și care implică restabilirea funcției inițiale a mărfii respective sau asigurarea conformității acesteia cu cerințele tehnice pentru utilizare, în absența căreia marfa nu mai poate fi utilizată în mod normal în scopul pentru care a fost destinată. Repararea include restaurarea și întreținerea, dar nu include o operațiune sau un proces care:

(a) distruge caracteristicile esențiale ale unei mărfi sau creează o marfă nouă sau diferită din punct de vedere comercial;

(b) transformă o marfă nefinită într-o marfă finită; sau

(c) sunt utilizate pentru îmbunătățirea sau sporirea performanței tehnice a unei mărfi.

(2) Niciuna dintre părți nu aplică taxe vamale pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care reîntră pe teritoriul său vamal după ce a fost exportată temporar de pe teritoriul său vamal către teritoriul vamal al celeilalte părți pentru reparații.

(3) Alineatul (2) nu se aplică unei mărfi importate sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar, care este exportată ulterior pentru reparații și nu este reimportată sub control vamal, în zone de liber schimb sau cu un statut similar.

(4) Niciuna dintre părți nu aplică taxe vamale pentru o marfă, indiferent de originea acesteia, care este importată temporar de pe teritoriul vamal al celeilalte părți pentru reparații.

Articolul 11.23

Taxe și formalități

(1) Taxele și alte impuneri pe care una dintre părți le aplică pentru importul sau exportul unei mărfi a celeilalte părți sau în legătură cu acesta sunt limitate, ca valoare, la costul aproximativ al serviciilor furnizate și nu constituie un mijloc indirect de protecție în ceea ce privește mărfurile interne sau o impozitare cu caracter fiscal percepută pentru importuri sau exporturi.

(2) Niciuna dintre părți nu percepe taxe sau alte impuneri pentru importul sau exportul unei mărfi a celeilalte părți sau în legătură cu acesta pe o bază *ad valorem*.

(3) Fiecare parte poate să aplice impuneri sau să recupereze costuri numai în cazul în care sunt prestate servicii specifice, inclusiv următoarele:

(a) prezența, când este solicitată, a personalului vamal în afara programului oficial de lucru sau în alte locuri decât birourile vamale;

⁽¹³⁾ Pentru mai multă certitudine, în cazul Republicii Chile, carnetele ATA sunt acceptate în conformitate cu Decretul nr. 103 din 2004 al Ministerului Afacerilor Externe (*Decreto N°103 de 2004 del Ministerio de Relaciones Exteriores*), care pune în aplicare Convenția privind admiterea temporară și anexele A, B1, B2 și B3 la aceasta, cu rezervele indicate în mod corespunzător, și modificările la aceasta.

- (b) analiza sau expertiza mărfurilor și cheltuielilor postale pentru returnarea la solicitant a mărfurilor, în special în ceea ce privește deciziile referitoare la informațiile obligatorii sau la furnizarea de informații referitoare la aplicarea legislației din domeniul vamal;
- (c) examinarea sau prelevarea de eșantioane de mărfuri în scopul verificării sau distrugerii mărfurilor, în cazul în care implică alte costuri decât cele legate de utilizarea personalului vamal; sau
- (d) măsuri excepționale de control, în cazul în care astfel de măsuri sunt necesare din cauza naturii mărfurilor sau a unui risc potențial.
- (4) Fiecare parte publică prompt toate taxele și impunerile pe care le-ar putea aplica în legătură cu importul sau exportul, astfel încât să permită administrațiilor publice, comercianților și altor părți interesate să ia cunoștință de acestea.
- (5) Niciuna dintre părți nu prevede tranzacții consulare, deci nici taxe și impuneri conexe, în legătură cu importul oricărei mărfi a celeilalte părți.

CAPITOLUL 12

INSTRUMENTE DE APĂRARE COMERCIALĂ

SECȚIUNEA A

Taxe antidumping și compensatorii

Articolul 12.1

Dispoziții generale

- (1) Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul Acordului antidumping și al Acordului SMC.
- (2) În sensul prezentei secțiuni, regulile de origine preferențiale prevăzute în capitolul 10 nu se aplică.

Articolul 12.2

Transparență

- (1) Investigațiile și măsurile antidumping și antisubvenție ar trebui utilizate în deplină conformitate cu cerințele relevante ale OMC prevăzute în Acordul antidumping și în Acordul SMC și ar trebui să se bazeze pe un sistem echitabil și transparent.
- (2) Fiecare parte asigură, cât mai curând posibil după instituirea de măsuri provizorii și, în orice caz, înainte de luarea unei decizii finale, comunicarea completă a tuturor faptelor și considerentelor esențiale pe care își întemeiază decizia de aplicare a măsurilor definitive. O astfel de comunicare nu aduce atingere articolului 6.5 din Acordul antidumping, și nici articolului 12.4 din Acordul SMC. Fiecare parte comunică faptele și considerentele esențiale în scris și acordă părților interesate suficient timp pentru a-și prezenta observațiile cu privire la acestea.
- (3) Fiecărei părți interesate i se acordă posibilitatea de a fi audiată pentru a-și exprima punctul de vedere în cursul unei investigații antidumping sau antisubvenție, cu condiția ca acest lucru să nu întârzie inutil desfășurarea investigației.

Articolul 12.3

Luarea în considerare a interesului public

Fiecare parte ia în considerare situația industriei sale naționale, a importatorilor și a asociațiilor reprezentative ale acestora, a utilizatorilor reprezentativi și a organizațiilor de consumatori reprezentative, în măsura în care aceștia au furnizat informații relevante autorităților de investigație în intervalul de timp relevant. O parte poate decide să nu aplice măsuri antidumping sau compensatorii pe baza unor astfel de informații.

Articolul 12.4

Regula taxei celei mai mici

În cazul în care o parte impune o taxă antidumping asupra mărfurilor celeilalte părți, valoarea acestei taxe nu depășește marja de dumping. Ori de câte ori este posibil, taxa antidumping ar trebui să fie mai mică decât această marjă în cazul în care o astfel de taxă mai mică ar fi suficientă pentru a elimina prejudiciul adus industriei naționale.

Articolul 12.5

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 38 nu se aplică prezentei secțiuni.

SECȚIUNEA B

Măsuri de salvagardare globale

Articolul 12.6

Dispoziții generale

Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul articolului XIX din GATT 1994, al Acordului privind măsurile de salvagardare și al articolului 5 din Acordul privind agricultura.

Articolul 12.7

Transparență și instituirea de măsuri definitive

- (1) În pofida articolului 12.6, partea care deschide o investigație globală privind salvagardarea sau care intenționează să aplice măsuri de salvagardare globale transmite imediat, la cererea celeilalte părți și cu condiția ca aceasta din urmă să aibă un interes substanțial, o notificare scrisă conținând toate informațiile pertinente care conduc la deschiderea unei investigații globale privind salvagardarea sau la aplicarea unor măsuri de salvagardare globale, inclusiv cu privire la constatările provizorii, dacă este cazul. Prezenta dispoziție nu aduce atingere articolului 3 alineatul (2) din Acordul privind măsurile de salvagardare.
- (2) Atunci când instituie măsuri de salvagardare globale definitive, fiecare parte depune eforturi pentru a le institui într-un mod care afectează cel mai puțin comerțul bilateral, cu condiția ca partea afectată de măsuri să aibă un interes substanțial, astfel cum este definit la alineatul (4).
- (3) În sensul alineatului (2), dacă o parte consideră că sunt îndeplinite cerințele legale pentru instituirea de măsuri de salvagardare globale definitive și intenționează să aplice astfel de măsuri, aceasta notifică cealaltă parte și acordă posibilitatea de a organiza consultări bilaterale, cu condiția ca cealaltă parte să aibă un interes substanțial, astfel cum este definit la alineatul (4). În cazul în care nu se ajunge la o soluție satisfăcătoare în termen de 15 zile de la notificare, partea importatoare poate adopta măsurile de salvagardare globale adecvate pentru a remedia problema.
- (4) În sensul prezentului articol, se consideră că o parte are un interes substanțial atunci când se numără printre cei mai mari cinci furnizori ai mărfii importate în cea mai recentă perioadă de trei ani, fie ca volum absolut, fie ca valoare absolută.

Articolul 12.8

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 38 nu se aplică prezentei secțiuni.

SECȚIUNEA C

Măsuri de salvagardare bilaterale

Subsecțiunea I

Dispoziții generale

Articolul 12.9

Definiții

În sensul prezentei secțiuni:

- (a) „industrie națională” înseamnă, în ceea ce privește o marfă importată, totalitatea producătorilor de mărfuri similare sau direct concurenți care își desfășoară activitatea pe teritoriul unei părți sau producătorii ale căror producții colective de mărfuri similare sau direct concurenți constituie o proporție majoră din producția internă totală a acestor mărfuri;
- (b) „perioadă de tranziție” înseamnă:
 - (i) o perioadă de șapte ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord; sau
 - (ii) pentru orice marfă pentru care lista din anexa 9 a părții care aplică o măsură de salvagardare bilaterală prevede o perioadă de eliminare a tarifelor de șapte ani, perioada de eliminare a tarifelor pentru marfa respectivă plus doi ani.

Articolul 12.10

Aplicarea unei măsuri de salvagardare bilaterale

- (1) În pofida secțiunii B, în cazul în care, ca urmare a reducerii sau eliminării unei taxe vamale în conformitate cu prezenta parte a prezentului acord, o marfă originară din una dintre părți este importată pe teritoriul celeilalte părți în cantități atât de mari, în termeni absoluți sau în raport cu producția internă, și în astfel de condiții încât cauzează sau amenință să cauzeze un prejudiciu grav producătorilor interni de mărfuri similare sau direct concurenți, partea importatoare poate lua măsuri de salvagardare bilaterale adecvate în condițiile și în conformitate cu procedurile prevăzute în prezenta secțiune.
- (2) În cazul în care sunt îndeplinite condițiile de la alineatul (1), partea importatoare poate aplica una dintre următoarele măsuri de salvagardare bilaterale:
 - (a) suspendarea reducerii suplimentare a nivelului taxei vamale pentru marfa în cauză, prevăzută în prezenta parte a prezentului acord; sau
 - (b) creșterea nivelului taxei vamale pentru marfa în cauză la un nivel care să nu depășească valoarea cea mai mică dintre:
 - (i) nivelul taxei vamale aplicat națiunii celei mai favorizate pentru marfa în cauză în vigoare la data aplicării măsurii; sau
 - (ii) nivelul taxei vamale aplicat națiunii celei mai favorizate pentru marfa în cauză în vigoare în ziua imediat anterioară datei intrării în vigoare a prezentului acord.

Articolul 12.11

Standarde pentru măsurile de salvagardare bilaterale

- (1) O măsură de salvagardare bilaterală nu poate fi aplicată:
 - (a) decât în măsura în care și pe perioada necesară pentru prevenirea sau remedierea unui prejudiciu grav sau a unei amenințări de producere a unui prejudiciu grav pentru industria națională;
 - (b) pe o perioadă mai mare de doi ani; perioada poate fi prelungită cu încă doi ani dacă autoritatea de investigație competentă a părții importatoare determină, în conformitate cu procedurile prevăzute în prezenta secțiune, faptul că măsura continuă să fie necesară pentru prevenirea sau remedierea unui prejudiciu grav sau a unei amenințări de producere a unui prejudiciu grav pentru industria națională, cu condiția ca perioada totală de aplicare a măsurii de salvagardare bilaterale, inclusiv perioada de aplicare inițială și orice prelungire a acesteia, să nu depășească patru ani; sau
 - (c) după expirarea perioadei de tranziție, astfel cum este definită la articolul 12.9 litera (b).
- (2) Atunci când una dintre părți încetează să aplice o măsură de salvagardare bilaterală, nivelul taxei vamale este nivelul care ar fi fost în vigoare pentru marfa în cauză în conformitate cu lista din anexa 9.
- (3) Pentru a facilita adaptarea industriei în cauză într-o situație în care durata preconizată a unei măsuri de salvagardare bilaterale depășește un an, partea care aplică măsura o liberalizează progresiv la intervale regulate în cursul perioadei de aplicare.

Articolul 12.12

Măsuri de salvagardare bilaterale provizorii

- (1) În circumstanțe critice în care o întârziere ar antrena un prejudiciu dificil de remediat, o parte poate aplica o măsură de salvagardare bilaterală cu titlu provizoriu, fără îndeplinirea cerințelor de la articolul 12.21 alineatul (1), sub rezerva unei determinări preliminare a existenței unor elemente de probă evidente conform cărora importurile unei mărfi originare din cealaltă parte au crescut ca urmare a reducerii sau eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentei părți a prezentului acord și că aceste importuri produc sau amenință să producă un prejudiciu grav industriei naționale.
- (2) Durata oricărei măsuri de salvagardare bilaterale provizorii nu depășește 200 de zile, perioadă în care partea care aplică măsura respectă normele procedurale relevante prevăzute în subsecțiunea 2. Partea care aplică măsura de salvagardare bilaterală provizorie rambursează cu promptitudine orice majorare tarifară în cazul în care investigația descrisă în subsecțiunea 2 nu duce la constatarea că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 12.10 alineatul (1). Durata măsurii de salvagardare bilaterale provizorii se consideră că făcând parte din perioada descrisă la articolul 12.11 alineatul (1) litera (b).
- (3) Partea care aplică o măsură de salvagardare bilaterală provizorie informează cealaltă parte cu privire la adoptarea unor astfel de măsuri provizorii și, la cererea celeilalte părți, sesizează imediat Comitetul mixt în vederea examinării.

Articolul 12.13

Compensație și suspendarea concesiilor

- (1) O parte care aplică o măsură de salvagardare bilaterală se consultă cu partea ale cărei produse fac obiectul măsurii pentru a conveni asupra unei compensații adecvate de liberalizare a comerțului sub forma unor concesii cu efecte comerciale substanțial echivalente. Partea care aplică o măsură de salvagardare bilaterală oferă posibilitatea unor astfel de consultări în termen de cel mult 30 de zile după aplicarea măsurii de salvagardare bilaterale.
- (2) În cazul în care consultările menționate la alineatul (1) nu conduc la obținerea unui acord privind compensația de liberalizare a comerțului în termen de 30 de zile de la începerea consultărilor, partea ale cărei mărfuri fac obiectul măsurii de salvagardare bilaterale poate suspenda aplicarea concesiilor care au efecte substanțial echivalente asupra comerțului celeilalte părți.
- (3) Partea ale cărei mărfuri fac obiectul măsurii de salvagardare bilaterale notifică în scris cealaltă parte cu cel puțin 30 de zile înainte de a suspenda aplicarea concesiilor în conformitate cu alineatul (2).

(4) Obligația de a oferi compensații în temeiul alineatului (1) și dreptul de a suspenda aplicarea concesiunilor în temeiul alineatului (2):

(a) nu pot fi exercitate pentru primele 24 de luni în care o măsură de salvagardare bilaterală este în vigoare, cu condiția ca măsura respectivă să fi fost aplicată ca urmare a unei creșteri absolute a importurilor; și

(b) începează la data încetării măsurii de salvagardare bilaterale.

Articolul 12.14

Intervalul de timp dintre două măsuri bilaterale de salvagardare și aplicarea neparalelă a măsurilor de salvagardare

(1) O parte nu aplică o măsură bilaterală de salvagardare astfel cum este menționată în prezenta secțiune pentru importul unei mărfi care a făcut deja obiectul unei astfel de măsuri, cu excepția cazului în care s-a scurs o perioadă egală cu jumătate din perioada în care s-a aplicat măsura de salvagardare pentru perioada imediat precedentă. O măsură bilaterală de salvagardare care a fost aplicată de mai multe ori pentru aceeași marfă nu poate fi prelungită cu încă doi ani, astfel cum se prevede la articolul 12.11 alineatul (1) litera (b).

(2) O parte nu aplică, în privința aceluiași mărfi și în cursul aceleiași perioade:

(a) o măsură de salvagardare bilaterală sau o măsură de salvagardare bilaterală provizorie în temeiul prezentei părți a prezentului acord; și

(b) o măsură de salvagardare globală în conformitate cu articolul XIX din GATT 1994 și cu Acordul privind măsurile de salvagardare.

Articolul 12.15

Regiunile ultraperiferice (*) ale Uniunii Europene

(1) În cazul în care o marfă originară din Chile este importată pe teritoriul uneia sau mai multor regiuni ultraperiferice ale Uniunii Europene în cantități atât de mari și în astfel de condiții încât cauzează sau amenință să cauzeze o deteriorare gravă a situației economice a regiunii ultraperiferice în cauză, partea UE poate aplica, după examinarea soluțiilor alternative, în mod excepțional, măsuri de salvagardare bilaterale limitate la teritoriul regiunii în cauză.

(2) În sensul alineatului (1), „deteriorare gravă” înseamnă dificultăți majore într-un sector economic care produce mărfuri similare sau direct concurente. Determinarea deteriorării grave se bazează pe factori obiectivi, inclusiv pe următoarele:

(a) creșterea volumului importurilor, în termeni absoluți sau în raport cu producția internă și cu importurile din alte surse; și

(b) efectul importurilor menționate la alineatul (1) asupra situației industriei sau a sectorului economic vizat, inclusiv, printre altele, asupra nivelului vânzărilor, a producției, a situației financiare și a ocupării forței de muncă.

(3) Fără a se aduce atingere alineatului (1), alte dispoziții din prezenta secțiune aplicabile măsurilor de salvagardare bilaterale se aplică, de asemenea, oricăror măsuri de salvagardare adoptate în temeiul prezentului articol. Orice mențiune referitoare la un „prejudiciu grav” din alte dispoziții ale prezentei secțiuni se interpretează ca „deteriorare gravă” atunci când se aplică în legătură cu regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene.

(*) La data intrării în vigoare a prezentului acord, regiunile ultraperiferice ale Uniunii Europene sunt: Guadelupa, Guyana Franceză, Martinica, Réunion, Mayotte, St. Martin, Insulele Azore, Insulele Madeira și Insulele Canare. Prezentul articol se aplică, de asemenea, unei părți sau unui teritoriu de peste mări care își schimbă statutul în cel de regiune ultraperiferică printr-o decizie a Consiliului European în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 355 alineatul (6) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, de la data adoptării deciziei respective. În cazul în care, în urma procedurii respective, o regiune ultraperiferică a Uniunii Europene încetează să mai aibă acest statut, prezentul articol încetează să se aplice părții sau teritoriului de peste mări respectiv de la data deciziei Consiliului European în acest sens. Partea UE notifică Chile cu privire la orice schimbare survenită cu privire la teritoriile considerate regiuni ultraperiferice ale Uniunii Europene.

Subsecțiunea 2

Norme procedurale aplicabile măsurilor de salvagardare bilaterale

Articolul 12.16

Legislația aplicabilă

Pentru aplicarea măsurilor de salvagardare bilaterale, autoritatea de investigație competentă a fiecărei părți respectă dispozițiile prezentei subsecțiuni. În cazurile care nu sunt reglementate de prezenta subsecțiune, autoritatea de investigație competentă aplică normele stabilite în temeiul dreptului părții din care face parte autoritatea respectivă.

Articolul 12.17

Deschiderea unei proceduri de salvagardare

(1) O autoritate de investigație competentă a unei părți poate deschide o procedură privind măsuri de salvagardare bilaterale (denumită în continuare „procedura de salvagardare”) la cererea scrisă (*) a industriei naționale sau în numele acesteia sau, în circumstanțe excepționale, din proprie inițiativă.

(2) Se consideră că cererea a fost făcută de către sau în numele industriei naționale în cazul în care este susținută de producători naționali a căror producție colectivă reprezintă mai mult de 50 % din producția națională totală de mărfuri similare sau direct concurente, produse de partea din industria națională care își exprimă fie sprijinul, fie opoziția față de cerere. Cu toate acestea, o autoritate de investigație competentă nu deschide o investigație în cazul în care producătorii interni care își exprimă sprijinul pentru cerere reprezintă mai puțin de 25 % din producția internă totală de mărfuri similare sau direct concurente, produse de industria națională.

(3) Odată ce o autoritate de investigație competentă a inițiat investigația, cererea scrisă menționată la alineatul (1) este pusă la dispoziția părților interesate, cu excepția informațiilor confidențiale pe care le conține.

(4) După deschiderea unei proceduri de salvagardare, autoritatea de investigație competentă publică un avis de deschidere a procedurii de salvagardare în jurnalul oficial al părții respective. Anunțul identifică:

(a) entitatea care a depus cererea scrisă, dacă este cazul;

(b) marfa importată care face obiectul procedurii de salvagardare;

(c) subpoziția și numărul poziției tarifare la care este clasificată marfa importată;

(d) tipul de măsură propusă care urmează să fie aplicată;

(e) audierea publică în temeiul articolului 12.20 litera (a) sau termenul în care părțile interesate pot depune o cerere de audiere în temeiul articolului 12.20 litera (b);

(f) locul în care cererea scrisă și orice alte documente neconfidențiale depuse în cursul procedurii pot fi examinate; și

(g) numele, adresa și numărul de telefon ale biroului care trebuie contactat pentru informații suplimentare.

(5) În ceea ce privește o procedură de salvagardare inițiată în conformitate cu alineatul (1) pe baza unei cereri scrise, autoritatea de investigație competentă în cauză nu publică avizul prevăzut în temeiul alineatului (4) fără a evalua mai întâi cu atenție dacă cererea scrisă îndeplinește cerințele legislației sale interne și cerințele prevăzute la alineatele (1) și (2) și dacă include elemente de probă rezonabile care să demonstreze că importurile unei mărfi originare din cealaltă parte au crescut ca urmare a reducerii sau eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentei părți a prezentului acord și că importurile respective cauzează sau amenință să cauzeze presupusul prejudiciu grav.

(*) Pentru partea UE, această cerere poate fi depusă de unul sau mai multe state membre în numele industriei naționale.

Articolul 12.18

Investigația

(1) O parte aplică o măsură de salvagardare bilaterală numai după ce a fost efectuată o investigație de către autoritatea sa de investigație competentă în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) și cu articolul 4 alineatul (2) litera (c) din Acordul privind măsurile de salvagardare; în acest scop, articolul 3 alineatul (1) și articolul 4 alineatul (2) litera (c) din Acordul privind măsurile de salvagardare sunt incluse în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

(2) În cadrul investigației menționate la alineatul (1), partea respectă cerințele prevăzute la articolul 4.2 litera (a) din Acordul privind măsurile de salvagardare. În acest scop, articolul 4.2 litera (a) din Acordul privind măsurile de salvagardare este inclus în prezentul acord și face parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

(3) În cazul în care o parte notifică, în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol și cu articolul 3 alineatul (1) din Acordul privind măsurile de salvagardare, că aplică sau prelungește o măsură de salvagardare bilaterală, notificarea respectivă trebuie să includă:

(a) elemente de probă privind existența unui prejudiciu grav sau a unei amenințări de prejudiciu grav cauzate de creșterea importurilor unei mărfi originare din cealaltă parte, ca urmare a reducerii sau eliminării unei taxe vamale în temeiul prezentei părți a prezentului acord; investigația demonstrează, pe baza unor elemente de probă obiective, existența unei legături de cauzalitate între creșterea importurilor mărfii în cauză și prejudiciul grav sau amenințarea unui prejudiciu grav; factorii cunoscuți, alții decât creșterea importurilor, sunt, de asemenea, examinați pentru a se asigura că prejudiciul grav sau amenințarea unui prejudiciu grav cauzat de acei alți factori nu este atribuită creșterii importurilor;

(b) o descriere precisă a mărfii originare care face obiectul măsurii de salvagardare bilaterale, inclusiv a poziției sau a subpoziției sale din cadrul codului SA, pe care se bazează listele de angajamente tarifare din anexa 9;

(c) o descriere exactă a măsurii de salvagardare bilaterale;

(d) data introducerii măsurii de salvagardare bilaterale, durata preconizată a acesteia și, dacă este cazul, un calendar pentru liberalizarea progresivă a măsurii, în conformitate cu articolul 12.11 alineatul (3); și

(e) în cazul prelungirii unei măsuri de salvagardare bilaterale, elemente de probă care arată că industria națională în cauză se adaptează.

(4) La cererea unei părți a cărei marfă face obiectul unei proceduri de salvagardare în temeiul prezentei secțiuni, partea care desfășoară procedura respectivă inițiază consultări cu partea solicitantă pentru a examina o notificare în temeiul alineatului (1) sau orice anunț public sau raport emis de autoritatea de investigație competentă în legătură cu procedura de salvagardare.

(5) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de investigație competentă finalizează orice investigație în temeiul prezentului articol în termen de 12 luni de la data deschiderii acesteia.

Articolul 12.19

Informații confidențiale

(1) Orice informație de natură confidențială sau care este furnizată cu titlu confidențial este tratată ca fiind confidențială de către autoritatea de investigație competentă, dacă se prezintă motive întemeiate în acest sens. Astfel de informații nu sunt divulgate fără permisiunea părții interesate care le-a furnizat.

(2) Părțile interesate care furnizează informații confidențiale sunt rugate să furnizeze rezumate neconfidențiale ale acestora sau, în cazul în care părțile respective precizează că informațiile nu pot fi rezumate, să prezinte motivele pentru care nu pot fi rezumate. Rezumatele trebuie să fie suficient de detaliate pentru a permite o înțelegere rezonabilă a conținutului informațiilor transmise cu titlu confidențial. Cu toate acestea, dacă autoritatea de investigație competentă constată că o cerere de tratament confidențial nu este justificată și dacă partea interesată în cauză nu dorește nici să facă publice informațiile, nici să autorizeze divulgarea lor în mod generalizat sau sub formă de rezumat, autoritatea de investigație competentă poate să nu țină seama de aceste informații, cu excepția cazului în care se poate demonstra, într-un mod considerat satisfăcător de autoritatea respectivă, pe baza unor informații din surse adecvate, că informațiile sunt corecte.

Articolul 12.20

Audieri

În cursul fiecărei proceduri de salvagardare, autoritatea de investigație competentă:

(a) organizează o audiere publică, după un preaviz rezonabil, pentru a permite tuturor părților interesate și oricărei asociații reprezentative a consumatorilor să se prezinte în persoană sau să fie reprezentate prin avocat pentru a prezenta elemente de probă și pentru a fi audiate cu privire la un presupus prejudiciu grav sau la amenințarea cu producerea unui prejudiciu grav, precum și cu privire la măsurile reparatorii adecvate; sau

(b) oferă tuturor părților interesate posibilitatea de a fi audiate, în cazul în care acestea au depus, în termenul stabilit în avizul de deschidere menționat la articolul 12.17 alineatul (4), o cerere scrisă prin care să demonstreze că este posibil să fie afectate de rezultatul investigației și că există motive speciale pentru ca acestea să fie audiate oral.

Articolul 12.21

Notificări, examinare în cadrul Comitetului mixt și publicări

(1) În cazul în care o parte consideră că există una dintre circumstanțele prevăzute la articolul 12.10 alineatul (1) sau la articolul 12.15 alineatul (1), aceasta înaintează de îndată chestiunea spre examinare Comitetului mixt. Comitetul mixt poate formula orice recomandare necesară pentru remedierea situațiilor apărute. În cazul în care Comitetul mixt nu a formulat nicio recomandare în vederea remedierii circumstanțelor sau nu s-a ajuns la nicio altă soluție satisfăcătoare în termen de 30 de zile de la data la care partea scizează Comitetul mixt, partea importatoare poate adopta măsurile de salvagardare bilaterale adecvate pentru a remedia circumstanțele în conformitate cu prezenta secțiune.

(2) În sensul alineatului (1), partea importatoare furnizează părții exportatoare toate informațiile relevante, inclusiv elementele de probă privind existența unui prejudiciu grav sau a unei amenințări de producere a unui prejudiciu grav pentru producătorii interni ai mărfurilor similare și direct concurente, cauzat de creșterea importurilor, o descriere precisă a mărfii implicate și măsura de salvagardare bilaterală propusă, data propusă pentru instituire și durata preconizată.

(3) Partea care adoptă măsura de salvagardare bilaterală publică în jurnalul său oficial constatările și concluziile motivate la care a ajuns cu privire la toate aspectele pertinente de fapt și de drept, inclusiv descrierea produsului importat și a situației care a dus la instituirea de măsuri în conformitate cu articolul 12.10 alineatul (1) sau cu articolul 12.15 alineatul (1), legătura de cauzalitate dintre această situație și creșterea importurilor, precum și forma, nivelul și durata măsurilor.

Articolul 12.22

Acceptarea documentelor în limba engleză în cadrul procedurilor de salvagardare

Pentru a facilita depunerea documentelor în cadrul procedurilor de salvagardare, autoritatea de investigație competentă a părții responsabile de procedură acceptă documentele prezentate în limba engleză de către părțile interesate, cu condiția ca părțile respective să transmită ulterior, într-un termen mai lung stabilit de autoritatea competentă, o traducere a documentelor în limba procedurii de salvagardare.

CAPITOLUL 13

MĂSURI SANITARE ȘI FITOSANITARE

Articolul 13.1

Obiective

Prezentul capitol are ca obiective:

(a) protejarea sănătății oamenilor, a animalelor și a plantelor pe teritoriile părților, facilitând în același timp comerțul între părți cu animale, produse de origine animală, plante, produse vegetale și alte produse care fac obiectul măsurilor sanitare și fitosanitare (SPS), prin:

(i) îmbunătățirea transparenței, a comunicării și a cooperării dintre părți cu privire la măsurile SPS;

(ii) instituirea de mecanisme și proceduri pentru facilitarea comerțului; și

(iii) continuarea punerii în aplicare a principiilor Acordului SPS;

(b) cooperarea în cadrul furniilor multilaterale și în domeniul siguranței alimentare, al sănătății animalelor și al protecției plantelor;

(c) cooperarea cu privire la alte chestiuni sanitare sau fitosanitare sau în cadrul altor foruri.

Articolul 13.2

Obiectiv multilaterale

Partile își ratifică drepturile și obligațiile asumate în temeiul Acordului OMC și în special în temeiul Acordului SPS. Aceste drepturi și obligații stau la baza activităților părților în temeiul prezentului capitol.

Document de aplicare

Articolul 13.3

Prezentul capitol se aplică:

(a) tuturor măsurilor SPS, astfel cum sunt definite în anexa A la Acordul SPS, în măsura în care acestea afectează comerțul dintre părți;

(b) cooperării în cadrul furniilor multilaterale recunoscute în cadrul Acordului SPS;

(c) cooperării în domeniul siguranței alimentare, al sănătății animalelor și al protecției plantelor; și

(d) cooperării cu privire la orice alte aspecte sanitare și fitosanitare în cadrul oricăror alte foruri, după cum convin părțile.

Articolul 13.4

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 13-A - 13-H:

(a) se aplică definițiile din anexa A la Acordul SPS, precum și cele din Codex Alimentarius, din cadrul Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor și din Convenția internațională pentru protecția plantelor, înlocuind la Roma la 17 noiembrie 1997; și

(b) „zonă protejată” înseamnă, pentru un anumit organism dăunător reglementat, o parte geografică definită în mod oficial a teritoriului unei părți în care se aplică mecanismul de gestionare dăunător nu este stabil în poziția condițiilor favorabile și a prezentei sale în alte părți ale teritoriului părții respective.

Articolul 13.5

Autorități competente

(1) Autoritățile competente ale părților sunt autoritățile responsabile cu punerea în aplicare a măsurilor menționate în prezentul capitol, astfel cum se prevede în anexa 13-A.

(2) În conformitate cu articolul 13.1.2, părțile se informează reciproc cu privire la orice modificări semnificative în ceea ce privește structura, organizarea sau repartizarea competențelor autorităților competente.

Recunoașterea statutului în ceea ce privește bolile și infecțiile animalelor și în ceea ce privește organismele dăunătoare

Articolul 13.6

(1) Măsurile de dispoziții se aplică statutului în ceea ce privește bolile și infecțiile animalelor, inclusiv zoonozelor:

(a) pentru importarea recunoscută, în scopuri comerciale, statul în ceea ce privește sănătatea animală al părții (a) subpunctul (i) din anexa 13-C, în ceea ce privește bolile animalelor specificate în apendicele 13-B-1, biera exportată sau al regiunilor acerte, astfel cum este stabilit de partea exportatoare în conformitate cu punctul 1 biera

(b) în cazul în care o parte consideră că teritoriul său sau oricare dintre regiunile sale are un statut special în ceea ce privește o boală specifică a animalelor, alia decât bolile animalelor menționate în apendicele 13-B-1, aceasta poate solicita recunoașterea statutului respectiv în conformitate cu criteriile stabilite la punctul 3 din anexa 13-C; partea importatoare poate solicita garanții în ceea ce privește importurile de animale vii și de produse de origine animală care sunt adecvate statutului definit al părții respective, în conformitate cu recomandările organizațiilor de standardizare; și

(c) părțile recunosc că statutul teritoriilor sau al regiunilor sau statului unui sector sau subsector al părților legat de prevalența sau incidența unei boli a animalelor, alia decât bolile animalelor prevăzute în apendicele 13-B-1, sau de importarea sau incidenta unei boli a animalelor, alia decât bolile animalelor prevăzute în apendicele 13-B-1, sau de comercializarea sau incidenta unei boli a animalelor, alia decât bolile animalelor prevăzute în apendicele 13.1.1 și 13.1.4, fiecare parte adoptă, fără întârzieri nejustificate, măsurile legislative și administrative necesare pentru a permite comerțul în temeiul literelor (a), (b) și (c) de la prezentul alineat.

(2) Măsurile de dispoziții se aplică statutului în ceea ce privește organismele dăunătoare:

(a) părțile recunosc, în scopuri comerciale, statul în ceea ce privește organismele dăunătoare pentru organismele dăunătoare specificate în apendicele 13-B-2; și

(b) fără a se aduce atingere articolului 13.9 și 13.15 și cu excepția cazului în care partea importatoare ridică o obiecție explicată și solicită informații de sprijin sau suplimentare, consultări sau verificări în conformitate cu articolul 13.11 și 13.14, fiecare parte adoptă, fără întârzieri nejustificate, măsurile legislative și administrative necesare pentru a permite comerțul în temeiul literelor (a) de la prezentul alineat.

Articolul 13.7

Recunoașterea deciziilor de regionalizare în ceea ce privește bolile și infecțiile animalelor și dăunătorii

(1) Părțile recunosc conceptul de regionalizare și îl aplică comerțului dintre ele.

(2) Deciziile de regionalizare în ceea ce privește bolile animalelor necesare și adecvate enumerate în apendicele 13-B-1 și organismele dăunătoare enumerate în apendicele 13-B-2 se adoptă în conformitate cu anexa 13-C.

(3) În ceea ce privește bolile animalelor și în conformitate cu articolul 13.1.4, partea exportatoare care solicită recunoașterea de către partea importatoare a unei decizii de regionalizare notifică măsurile de stabilire a regionalizării cu o explicație completă și cu date justificative pentru determinabilitate și decizii sale.

(4) Fără a se aduce atingere articolului 13.15 și cu excepția cazului în care partea importatoare ridică o obiecție explicată și solicită informații suplimentare, consultări sau verificări în conformitate cu articolul 13.11 și 13.14 în termen de 15 zile lucrătoare de la primirea informației suplimentare, partea importatoare notifică măsurile de stabilire a regionalizării în termen de 25 de zile lucrătoare de la primirea cererii de verificare.

(5) Consultările multilaterale la alineatul (4) de la prezentul articol au loc în conformitate cu articolul 13.1.4 alineatul (2). Partea importatoare evaluează informațiile suplimentare în termen de 15 zile lucrătoare de la primirea informațiilor suplimentare. Verificarea menționată la alineatul (4) de la prezentul articol se efectuează în conformitate cu articolul 13.1.1 și în termen de 25 de zile lucrătoare de la primirea cererii de verificare.

(6) În ceea ce privește daunătorii, fiecare parte se asigură că comerțul cu plante, produse vegetale și alte produse în seama de statului în ceea ce privește organismele dăunătoare recunoscut de cealaltă parte. Partea exportatoare care solicită recunoașterea unei decizii de regionalizare de către cealaltă parte notifică celelalte părți măsurile și deciziile sale, în conformitate cu standardele internaționale relevante pentru măsuri fitosanitare ale Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), inclusiv standardul 4 „Cerințe pentru stabilirea zonelor indemne de daunători”, standardul 8 „Determinarea statutului unei zone în ceea ce privește organismele dăunătoare” și alte standarde internaționale pentru măsuri fitosanitare considerate adecvate de către părți. Fără a se aduce atingere articolului 13.15 și cu excepția cazului în care una dintre părți ridică o obiecție explicită și solicită informații suplimentare, consultări sau verificări în conformitate cu articolele 13.11 și 13.14 în termen de trei luni de la primirea deciziei de regionalizare, părțile consideră decizia respectivă ca fiind acceptată.

(7) Consultările menționate la alineatul (4) de la prezentul articol au loc în conformitate cu articolul 13.14 alineatul (2). Partea importatoare evaluează orice informații suplimentare în termen de trei luni de la primirea unor astfel de informații suplimentare. Fiecare parte efectuează verificarea menționată la alineatul (4) de la prezentul articol în conformitate cu articolul 13.11 și în termen de 12 luni de la primirea unei cereri de verificare, ținând seama de caracteristicile biologice ale daunătorilor și ale culturii în cauză.

(8) După finalizarea procedurilor prevăzute la alineatele (2)-(7) de la prezentul articol și fără a aduce atingere articolului 13.15, fiecare parte adoptă, fără întârzieri nejustificate, măsurile legislative și administrative necesare pentru a permite comerțul pe această bază.

Articolul 13.8

Recunoașterea echivalenței

(1) Părțile pot recunoaște echivalența pentru o măsură individuală, un grup de măsuri sau sisteme aplicabile unui sector sau subsector.

(2) În scopul recunoașterii echivalenței, părțile urmează procesul de consultare menționat la alineatul (3). Acest proces include o demonstrare obiectivă a echivalenței de către partea exportatoare și o evaluare obiectivă a demonstrației sale respective de către partea importatoare, în vederea unei posibile recunoașteri a echivalenței de către partea importatoare.

(3) În termen de trei luni de la primirea de către partea importatoare a unei cereri a părții exportatoare de recunoaștere a echivalenței unică sau mai multor măsuri care afectează unul sau mai multe sectoare sau subsectoare, părțile inițiază un proces de consultare, care include etapele prevăzute în anexa 13-E. În cazul mai multor cereri din partea părții exportatoare, părțile convin, la cererea părții importatoare, în cadrul subcomitetului menționat la articolul 13.16, asupra unui calendar în conformitate cu care părțile inițiază procesul menționat la prezentul alineat.

(4) Cu excepția cazului în care se convine altfel, partea importatoare finalizează evaluarea echivalenței, astfel cum se prevede în anexa 13-E, în termen de cel mult 180 de zile de la primirea din partea părții exportatoare a demonstrației sale de echivalență, astfel cum se prevede în anexa respectivă. Ca excepție în cazul culturilor sezoniere, este justificat să se finalizeze evaluarea echivalenței la o dată ulterioară, dacă acest lucru este necesar pentru a permite verificarea măsurilor fitosanitare pe parcursul unei perioade adecvate de creștere a unei culturi.

(5) Sectoarele sau subsectoarele prioritare ale fiecărei părți pentru care poate fi inițiat un proces de consultare, astfel cum se menționează la alineatul (3) de la prezentul articol, trebuie stabilite, după caz, în ordinea priorității, în appendicele 13-E-1. Subcomitetul menționat la articolul 13.16 poate recomanda Consiliului mixt să modifice lista respectivă, inclusiv ordinea priorității.

(6) Partea importatoare poate retrage sau suspenda recunoașterea echivalenței, pe baza unei modificări de către una dintre părți a măsurilor care afectează echivalența în cauză, cu condiția respectării următoarelor proceduri:

(a) În conformitate cu articolul 13.13, partea exportatoare informează partea importatoare cu privire la orice modificare propusă a unei măsuri a părții exportatoare pentru care este recunoscută echivalența și cu privire la efectul probabil al modificării propuse asupra echivalenței respective; în termen de 30 de zile lucrătoare de la primirea informațiilor respective, partea importatoare informează partea exportatoare dacă echivalența respectivă va continua să fie recunoscută pe baza modificării propuse; și

(b) În conformitate cu articolul 13.13, partea importatoare informează partea exportatoare cu privire la orice modificare propusă a unei măsuri a părții importatoare pe care s-a bazat recunoașterea echivalenței și cu privire la efectul probabil al modificării propuse asupra recunoașterii echivalenței; în cazul în care partea importatoare nu continuă să recunoască

această echivalență, părțile pot stabili de comun acord condițiile pentru reiniierea procesului menționat la alineatul (3) pe baza modificării propuse.

(7) Fără a se aduce atingere articolului 13.15, partea importatoare nu retrage și nu suspendă recunoașterea echivalenței înainte de intrarea în vigoare a modificării propuse de oricare dintre părți.

(8) Recunoașterea echivalenței, retragerea sau suspendarea recunoașterii echivalenței rămâne exclusiv în sarcina părții importatoare, care hotărăște conform cadrului său administrativ și legislativ, inclusiv în ceea ce privește plantele, produsele vegetale și alte produse, potrivit comunicărilor în conformitate cu standardul internațional pentru măsuri fitosanitare al FAO nr. 13 „Orientări pentru notificarea neconformității și a acțiunilor de urgență”, precum și cu alte standarde internaționale pentru măsuri fitosanitare, după caz. Partea importatoare furnizează părții exportatoare o explicație completă în scris și datele justificative cu privire la determinările și deciziile vizate de prezentul articol. În caz de nerecunoaștere a echivalenței, de retragere sau suspendare a recunoașterii echivalenței, partea importatoare informează partea exportatoare cu privire la condițiile de reiniiere a procesului menționat la alineatul (3).

Articolul 13.9

Transparență și condiții comerciale

(1) Părțile aplică condiții generale de import. Fără a se aduce atingere deciziilor luate în conformitate cu articolul 13.7, condițiile de import ale părții importatoare sunt aplicabile întregului teritoriu al părții exportatoare. În conformitate cu articolul 13.13, partea importatoare informează partea exportatoare cu privire la cerințele sale sanitare și fitosanitare la import. Această informare include, după caz, modelele de certificate sau atestate oficiale solicitate de partea importatoare.

(2) Pentru notificarea modificărilor sau a propunerilor de modificare a condițiilor menționate la alineatul (1) de la prezentul articol, fiecare parte respectă articolul 7 din Acordul SPS și anexa B la acești decizii ulterioare adoptate de Comitetul OMC privind măsurile sanitare și fitosanitare. Fără a se aduce atingere articolului 13.15, partea importatoare ia în considerare timpul de transport între teritoriile părților atunci când stabilește data intrării în vigoare a oricăror modificări ale condițiilor menționate la alineatul (1) de la prezentul articol.

(3) În cazul în care partea importatoare nu respectă cerințele de notificare menționate la alineatul (2), aceasta continuă să accepte, timp de 30 de zile de la data intrării în vigoare a modificării în cauză, orice certificat oficial sau atestat care garantează condițiile de import aplicabile înainte de modificarea respectivă.

(4) Atunci când acordă acces pe piață unui sau mai multor sectoare sau subsectoare ale părții UE în conformitate cu condițiile menționate la alineatul (1), Chile aprobă orice cerere de export ulterioară depusă de statele membre pe baza unui dosar complet de informații aflat la dispoziția Comisiei Europene, cunoscut sub denumirea de profil de țară, cu excepția cazului în care Chile, în circumstanțe specifice limitate și atunci când consideră necesar, solicită informații suplimentare.

(5) În termen de 90 de zile de la recunoașterea echivalenței în conformitate cu articolul 13.8, o parte ia măsurile legislative și administrative necesare pentru punerea în aplicare a acestei recunoașteri a echivalenței pentru a permite comerțul între părți în sectoarele și subsectoarele în care partea importatoare recunoaște toate măsurile SPS ale părții exportatoare ca fiind echivalente. Pentru animalele, produsele de origine animală, plantele, produsele vegetale și alte produse care fac obiectul măsurilor SPS în cauză, modelul de certificat oficial sau de document oficial solicitat de partea importatoare poate fi înlocuit cu un certificat în conformitate cu anexa 13-H.

(6) Pentru produsele menționate la alineatul (5) din sectoarele sau subsectoarele pentru care una sau o parte a măsurilor, dar nu toate măsurile sunt recunoscute ca fiind echivalente, părțile continuă schimburile comerciale reciproce pe baza respectării condițiilor menționate la alineatul (1). La cererea părții exportatoare, se aplică alineatul (7).

(7) În sensul prezentului capitol, partea importatoare nu condiționează importurile de produse ale celeilalte părți de obținerea unor licențe de import.

(8) În ceea ce privește condițiile generale de import care afectează comerțul dintre părți, părțile inițiază, la cererea părții exportatoare, consultări în conformitate cu articolul 13.14, pentru a stabili condiții de import alternative sau suplimentare pentru partea importatoare. Dacă este cazul, părțile își bazează respectivele condiții alternative sau suplimentare de import pe măsurile părții exportatoare recunoscute ca fiind echivalente de către partea importatoare. În cazul în care părțile convin

asupra unor condiții de import alternative sau suplimentare, partea importatoare adoptă, în termen de 90 de zile de la stabilirea lor, măsurile legislative sau administrative necesare pentru a permite importurile pe această bază.

(9) În ceea ce privește importurile de animale, produse provenite de la animale, produse de origine animală și subproduse de origine animală, partea importatoare aprobă, la cererea părții exportatoare însoțită de garanțiile corespunzătoare, fără inspecție prealabilă și în conformitate cu anexa 13-D, unități situate pe teritoriul părții exportatoare. Cu excepția cazului în care partea exportatoare solicită informații suplimentare, partea importatoare adoptă, în termen de 30 de zile lucrătoare de la primirea cererii de aprobare însoțită de garanțiile corespunzătoare, măsurile legislative sau administrative necesare pentru a permite importurile pe această bază.

(10) Lista inițială a unităților este aprobată de o parte în conformitate cu anexa 13-D.

(11) La cererea unei părți, cealaltă parte furnizează o explicație completă și date justificative pentru determinările și deciziile care intră sub incidența prezentului articol.

Articolul 13.10

Proceduri de certificare

- (1) În sensul procedurilor de certificare, părțile respectă principiile și criteriile stabilite în anexa 13-H.
- (2) O parte eliberează certificatele sau documentele oficiale menționate la articolul 13.9 alineatele (1), (5) și (6), astfel cum se prevede în anexa 13-H.
- (3) Subcomitetul menționat la articolul 13.16 poate recomanda Comitetului mixt sau Consiliului mixt să adopte o decizie de stabilire a normelor care trebuie urmate în cazul certificării electronice sau al retragerii sau înlocuirii certificatelor.

Articolul 13.11

Verificare

- (1) În scopul punerii efective în aplicare a prezentului capitol, fiecare parte are dreptul:
 - (a) să efectueze, în conformitate cu orientările stabilite în anexa 13-F, o verificare integrală sau parțială a programului total de control al autorităților competente ale celeilalte părți; cheltuielile aferente acestei verificări sunt suportate de partea care efectuează verificarea;
 - (b) de la o dată care urmează să fie stabilită de către părți, să solicite celeilalte părți, integral sau parțial, programul total de control al părții respective și un raport privind rezultatele controalelor efectuate în cadrul programului respectiv; și
 - (c) în ceea ce privește restele de laborator aferente produselor de origine animală, să solicite ca cealaltă parte să participe la programul periodic de teste comparative pentru teste specifice organizate de laboratorul de referință al părții solicitante; costurile legate de această participare sunt suportate de partea participantă.
- (2) Oricare dintre părți poate împărtăși rezultatele și concluziile verificărilor sale unor țări terțe și le poate pune la dispoziția publicului.
- (3) Subcomitetul menționat la articolul 13.16 poate recomanda Consiliului mixt să modifice anexa 13-F, ținând seama în mod corespunzător de activitățile relevante desfășurate de organizațiile internaționale.
- (4) Rezultatele verificărilor menționate la prezentul articol pot contribui la măsurile luate de o parte sau de părți menționate la articolele 13.6-13.9 și 13.12.

Articolul 13.12

Controale la import și taxe de inspecție

- (1) Controalele la import efectuate de partea importatoare asupra transporturilor provenite din partea exportatoare respectă principiile stabilite în anexa 13-G. Rezultatele controalelor respective pot contribui la procesul de verificare menționat la articolul 13.11.
- (2) Frecvența controalelor fizice la import aplicate de fiecare parte este stabilită în anexa 13-G. Subcomitetul menționat la articolul 13.16 poate recomanda ca Consiliul mixt să modifice anexa 13-G.
- (3) O parte se poate abate de la frecvența stabilită în anexa 13-G, în limitele competențelor sale și în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, ca urmare a progreselor realizate în conformitate cu articolele 13.8 și 13.9 sau ca urmare a verificărilor, a consultărilor sau a altor măsuri prevăzute în prezentul capitol.
- (4) Taxele de inspecție nu trebuie să depășească costurile suportate de autoritatea competentă pentru efectuarea controalelor la import și să fie echitabile în raport cu taxele percepute pentru inspecția produselor naționale similare.
- (5) Partea importatoare informează partea exportatoare cu privire la orice modificare, oferind inclusiv motivele modificării respective, adună măsurilor care afectează controalele la import și taxele de inspecție, precum și cu privire la orice modificare semnificativă a procedurii administrative pentru controalele respective.
- (6) Pentru produsele menționate la articolul 13.9 alineatul (5), părțile pot conveni să reducă reciproc frecvența controalelor fizice la import.
- (7) Subcomitetul poate recomanda Consiliului mixt condițiile de aprobare a controalelor la import ale fiecărei părți în vederea adaptării frecvenței acestora sau a înlocuirii lor, pentru ca acestea să fie aplicabile de la o anumită dată. Condițiile respective sunt incluse în anexa 13-G printr-o decizie a Consiliului mixt. Începând cu această dată, părțile își pot aproba reciproc controalele la import pentru anumite produse în vederea reducerii frecvenței acestora sau a înlocuirii lor.

Articolul 13.13

Schimbul de informații

- (1) Părțile desfășoară în mod sistematic schimburi de informații relevante pentru punerea în aplicare a prezentului capitol pentru a clabora standarde, pentru a furniza asigurări, pentru a institui o încredere reciprocă și pentru a demonstra eficacitatea programelor controlate. Dacă este cazul, schimbul de informații poate include un schimb de funcționari.
- (2) Părțile desfășoară, de asemenea, schimburi de informații cu privire la alte subiecte relevante, inclusiv:
 - (a) evenimente semnificative privind produsele reglementate de prezentul capitol, inclusiv schimbul de informații prevăzut la articolele 13.8 și 13.9;
 - (b) rezultatele procedurilor de verificare prevăzute la articolul 13.11;
 - (c) rezultatele controalelor la import prevăzute la articolul 13.12 în cazul transporturilor respinse sau neconforme de animale și produse de origine animală;
 - (d) avize științifice relevante pentru prezentul capitol și elaborate sub responsabilitatea unei părți; și
 - (e) alerte rapide relevante pentru comerț care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol.
- (3) O parte prezintă documente sau date științifice forumului științific relevant pentru a justifica orice opinie sau afirmație formulată cu privire la o chestiune care decurge din prezentul capitol, în vederea evaluării în timp util. Rezultatele acestei evaluări sunt puse la dispoziția părților.
- (4) Atunci când informațiile menționate la prezentul articol au fost puse la dispoziție de către o parte printr-o notificare adresată OMC în conformitate cu articolul 7 din Acordul SPS și anexa B la acesta sau pe site-ul său oficial, accesibil publicului și gratuit, se consideră că schimbul informațiilor prevăzute la prezentul articol a avut loc.

(5) În cazul organismelor dăunătoare care prezintă un pericol cunoscut și imediat pentru o parte, comunicarea directă către partea respectivă se face prin poștă sau e-mail. Părțile respectă orientările furnizate de standardul internațional pentru măsuri fitosanitare nr. 17 al FAO „Raportarea dăunătorilor”.

(6) Părțile fac schimb de informații menționate la prezentul articol prin e-mail, fax sau poștă.

Articolul 13.14 Notificare și consultări

(1) O parte notifică celelalte părți, în termen de două zile lucrătoare de la apariția oricărui risc grav sau semnificativ pentru sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor, incluzând urgențele legate de controlul alimentelor sau situațiile în care există un risc clar identificat de efecte grave asupra sănătății asociate consumului de produse animale sau vegetale, riscul respectiv și, în special, următoarele:

- (a) măsurile care afectează deciziile de regionalizare menționate la articolul 13.7;
- (b) prezența sau evoluția unei boli a animalelor sau a unui organism dăunător dintre cele enumerate în anexa 13-B;
- (c) constatări de importanță epidemiologică sau riscuri asociate importante în ceea ce privește bolile animalelor și dăunătorii care nu sunt enumerați în anexa 13-B sau care sunt boli noi ale animalelor sau dăunătorii noi;
- (d) măsuri suplimentare care depășesc cadrul cerințelor de bază ale măsurilor lor sanitare luate pentru a controla sau a eradică bolile animalelor sau dăunătorii sau pentru a proteja sănătatea publică, precum și orice modificări ale politicilor profilactice, inclusiv ale politicilor de vaccinare.
- (2) În cazul în care o parte are motive serioase de îngrijorare cu privire la un risc pentru sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor, partea respectivă poate solicita consultări cu cealaltă parte cu privire la situația în cauză. Consultările respective au loc cât mai curând posibil și, în orice caz, în termen de 13 zile lucrătoare de la data solicitării. În cadrul acestor consultări, fiecare parte depune eforturi pentru a furniza toate informațiile necesare pentru a evita perturbarea comerțului și pentru a ajunge la o soluție reciproc acceptabilă, compatibilă cu protecția sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor.

(3) O parte poate solicita ca consultările menționate la alineatul (2) de la prezentul articol să se desfășoare prin videoconferință sau prin audioconferință. Partea solicitantă pregătește procesul-verbal al consultărilor, care este supus aprobării părților. În sensul acestei aprobări, se aplică articolul 13.13 alineatul (6).

Articolul 13.15 Clauza de salvagardare

(1) În cazul în care partea exportatoare adoptă măsuri interne pentru a controla o cauză care ar putea constitui un risc grav pentru sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor, partea respectivă, fără a aduce atingere alineatului (2), ia măsuri echivalente pentru a preveni introducerea riscului pe teritoriul părții importatoare.

(2) Partea importatoare poate, din cauza unui risc grav pentru sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor, să adopte măsurile provizorii necesare pentru protecția sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor. Pentru mărfurile care sunt transportate între părți atunci când se aplică astfel de măsuri provizorii, partea importatoare ia în considerare soluția cea mai adecvată și proporțională pentru a evita perturbările inutile ale comerțului.

(3) Partea care ia măsurile menționate la prezentul articol notifică acest lucru celeilalte părți în termen de o zi lucrătoare de la decizia de a pune în aplicare măsurile respective. La cererea uneia dintre părți și în conformitate cu articolul 13.14 alineatul (2), părțile desfășoară consultări cu privire la situația în cauză în termen de 13 zile lucrătoare de la notificare. Părțile țin seama în mod corespunzător de orice informații furnizate în cursul acestor consultări și depun eforturi pentru a evita perturbările inutile ale comerțului, luând în considerare, dacă este cazul, rezultatul consultărilor în temeiul articolului 13.14 alineatul (2).

Articolul 13.16 Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare

(1) Subcomitetul pentru măsuri sanitare și fitosanitare (denumit în continuare „subcomitetul”), înființat în conformitate cu articolul 8.8 alineatul (1), este compus din reprezentanți ai părților cu responsabilități în domeniul SPS.

(2) Subcomitetul:

- (a) monitorizează punerea în aplicare și analizează aspectele legate de prezentul capitol și examinează toate aspectele care pot apărea în legătură cu punerea sa în aplicare; și
- (b) formulează recomandări Consiliului mixt cu privire la modificarea anexelor în conformitate cu articolul 8.5 alineatul (1) litera (a), în special având în vedere progresele înregistrate în cadrul consultărilor și al procedurilor prevăzute în prezentul capitol.
- (3) Subcomitetul convine asupra acțiunilor care trebuie întreprinse în vederea atingerii obiectivelor din prezentul capitol. Subcomitetul stabilește obiective și jaloane pentru acțiunile respective. Subcomitetul evaluează rezultatele acțiunilor respective.
- (4) Subcomitetul poate recomanda Consiliului mixt sau Comitetului mixt, în conformitate cu articolul 40.3 alineatul (3), să înființeze grupuri de lucru tehnice, după caz, formate din reprezentanți la nivel de experți ai fiecărei părți, care să identifice și să abordeze problemele tehnice și științifice care decurg din aplicarea prezentului capitol.
- (5) Subcomitetul poate recomanda Consiliului mixt sau Comitetului mixt să adopte o decizie privind un regulament de procedură specific pentru acest subcomitet, având în vedere caracterul specific al aspectelor SPS.

Articolul 13.17 Cooperarea în cadrul forurilor multilaterale

- (1) Părțile promovează cooperarea în cadrul forurilor multilaterale relevante în domeniul SPS, în special în cadrul organizațiilor internaționale de standardizare recunoscute în cadrul Acordului SPS.
- (2) Subcomitetul instituit în temeiul articolului 13.16 este forumul relevant pentru schimbul de informații și cooperarea cu privire la aspectele menționate la alineatul (1) de la prezentul articol.

Articolul 13.18 Cooperarea în domeniul siguranței alimentare, al sănătății animalelor și al protecției plantelor

- (1) Părțile depun eforturi pentru a facilita cooperarea științifică între organismele părților responsabile cu evaluarea științifică în domeniul siguranței alimentare, al sănătății animale și al protecției plantelor.
- (2) Subcomitetul poate recomanda Consiliului mixt sau Comitetului mixt, în conformitate cu articolul 40.3 alineatul (3), să instituie un grup de lucru tehnic privind cooperarea științifică, astfel cum se menționează la alineatul (1) de la prezentul articol (denumit în continuare „grupul de lucru”), format din reprezentanți la nivel de experți ai organismelor științifice menționate la alineatul (1) de la prezentul articol, numiți de fiecare parte.
- (3) Consiliul mixt sau Comitetul mixt care instituie grupul de lucru definește mandatul, sfera de activitate și programul de lucru al grupului de lucru respectiv.
- (4) Grupul de lucru poate face schimb de informații, inclusiv cu privire la:
 - (a) informații științifice și tehnice; și
 - (b) colectarea datelor.

- (5) Activitatea desfășurată de grupul de lucru nu afectează independența agențiilor naționale sau regionale ale fiecărei părți.
- (6) Fiecare parte se asigură că reprezentanții numiți în conformitate cu alineatul (2) nu sunt afectați de conflicte de interes în temeiul dreptului părții respective.

Articolul 13.19

Aplicarea teritorială pentru partea UE

- (1) Prin derogare de la articolul 41.2, pentru partea UE, prezentul capitol se aplică teritoriilor statelor membre, astfel cum se prevede în anexa I la Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁹⁾, iar în ceea ce privește plantele, produsele vegetale și alte produse, astfel cum se prevede la articolul 1 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽²⁰⁾.
- (2) Părțile înțeleg că, în ceea ce privește teritoriul Uniunii Europene, se ține seama de specificitatea acestuia, iar Uniunea Europeană este recunoscută ca entitate unică.

CAPITOLUL 14

COOPERAREA PRIVIND SISTEMELE ALIMENTARE DURABILE

Articolul 14.1

Obiectiv

Obiectivul prezentului capitol este de a stabili o cooperare strânsă între părți în vederea angajării în tranziția către durabilitatea sistemelor lor alimentare respective. Părțile recunosc importanța consolidării politicilor și a definirii programelor care contribuie la dezvoltarea unor sisteme alimentare durabile, favorabile incluziunii, sănătoase și reziliente, precum și a rolului comerțului în atingerea obiectivului respectiv.

Articolul 14.2

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică cooperării dintre părți în vederea îmbunătățirii durabilității sistemelor lor alimentare.
- (2) Prezentul capitol stabilește dispoziții pentru cooperarea cu privire la aspecte specifice ale sistemelor alimentare durabile, printre care:
- (a) durabilitatea lanțului alimentar și reducerea pierderilor și a risipei de alimente;
 - (b) combaterea fraudei alimentare în cadrul lanțului alimentar;
 - (c) bunăstarea animalelor;
 - (d) combaterea rezistenței la antimicrobiene; și

⁽¹⁹⁾ Regulamentul (UE) 2017/625 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2017 privind controalele oficiale și alte activități oficiale efectuate pentru a asigura aplicarea legislației privind alimentele și furajele, a normelor privind sănătatea și bunăstarea animalelor, sănătatea plantelor și produsele de protecție a plantelor, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 999/2001, (CE) nr. 396/2005, (CE) nr. 1069/2009, (CE) nr. 1107/2009, (UE) nr. 1151/2012, (UE) nr. 652/2014, (UE) 2016/429 și (UE) 2016/2031 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Regulamentelor (CE) nr. 1/2005 și (CE) nr. 1099/2009 ale Consiliului și a Directivelor 98/58/CE, 1999/74/CE, 2007/43/CE, 2008/119/CE și 2008/120/CE ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 854/2004 și (CE) nr. 883/2004 ale Parlamentului European și ale Consiliului, precum și a Directivelor 89/608/CEE, 89/662/CEE, 90/425/CEE, 91/496/CEE, 96/23/CE, 96/93/CE și 97/78/CE ale Consiliului și a Deciziei 92/438/CEE a Consiliului (Regulamentul privind controalele oficiale) (JO UE L 95, 7.4.2017, p. 1).

⁽²⁰⁾ Regulamentul (UE) 2016/2031 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind măsurile de protecție împotriva organismelor dăunătoare plantelor, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 228/2013, (UE) nr. 652/2014 și (UE) nr. 1143/2014 ale Parlamentului European și ale Consiliului și de abrogare a Directivelor 69/464/CEE, 74/647/CEE, 93/85/CEE, 98/57/CE, 2000/29/CE, 2006/91/CE și 2007/33/CE ale Consiliului (JO UE L 317, 23.11.2016, p. 4).

- (e) reducerea utilizării îngrășămintelor și a pesticidelor chimice pentru care o evaluare a riscurilor a arătat că acestea prezintă riscuri inacceptabile pentru sănătate sau pentru mediu.
- (3) Prezentul capitol se aplică, de asemenea, cooperării dintre părți în cadrul forurilor multilaterale.
- (4) Prezentul capitol se aplică fără a se aduce atingere aplicării altor capitole referitoare la sistemele alimentare sau la durabilitate, în special capitolele 13, 16 și 33.

Articolul 14.3

Definiții

- (1) În sensul prezentului capitol:
- (a) „lanț alimentar” înseamnă toate etapele, de la producția primară până la vânzarea către consumatorul final, inclusiv producția, prelucrarea, fabricarea, transportul, importul, depozitarea, distribuția și vânzarea către consumatorul final;
 - (b) „producție primară” înseamnă producția, creșterea sau cultivarea de produse primare, inclusiv recoltarea, mușul și producția de animale de fermă înainte de sacrificare, precum și vânătoarea și pescuitul și recoltarea produselor sălbatice; și
 - (c) „sistem alimentar durabil” înseamnă un sistem alimentar care furnizează alimente sigure, nutritive și suficiente pentru toți, fără a compromite bazele economice, sociale și de mediu necesare pentru a genera securitate alimentară și nutriție pentru generațiile viitoare; un astfel de sistem alimentar durabil:
 - (i) este profitabil (durabilitate economică);
 - (ii) are beneficii ample pentru societate (durabilitate socială); și
 - (iii) are un impact pozitiv sau neutru asupra mediului natural, inclusiv asupra schimbărilor climatice (durabilitate mediului).

Articolul 14.4

Durabilitatea lanțului alimentar și reducerea pierderilor și a risipei de alimente

- (1) Părțile recunosc interconexiunea dintre sistemele alimentare actuale și schimbările climatice. Părțile cooperează pentru a reduce efectele negative ale sistemelor alimentare asupra mediului și a climei, precum și pentru a consolida reziliența acestor sisteme.
- (2) Părțile recunosc că pierderile și risipa de alimente au un impact negativ asupra dimensiunii sociale, economice și de mediu a sistemelor alimentare.
- (3) Părțile cooperează în domenii printre care se pot număra:
- (a) producția alimentară durabilă, inclusiv agricultura, creșterea gradului de bunăstare a animalelor, promovarea agriculturii ecologice și reducerea utilizării antimicrobiene, îngrășămintelor și pesticidelor chimice pentru care o evaluare a riscurilor arată că acestea prezintă un risc inacceptabil pentru sănătate sau pentru mediu;
 - (b) durabilitatea lanțului alimentar, inclusiv producția alimentară, metodele și practicile de prelucrare;
 - (c) o alimentație sănătoasă și sustenabilă, care să reducă amprenta de carbon a consumului;
 - (d) reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră ale sistemelor alimentare, creșterea absorbanților de carbon și inversarea declinului biodiversității;
 - (e) inovarea și tehnologiile care contribuie la adaptarea și reziliența la impactul schimbărilor climatice;

- (f) elaborarea unor planuri de urgență pentru a asigura securitatea aprovizionării cu alimente în perioade de criză; și
- (g) reducerea pierderilor și a risipei de alimente în conformitate cu obiectivul de dezvoltare durabilă 12, ținta 12.3, astfel cum este definit în Agenda 2030.
- (4) Cooperarea în temeiul prezentului articol poate include schimbul de informații, expertiză și experiență, precum și cooperarea în domeniul cercetării și inovării.

Articolul 14.5

Combaterea fraudei în cadrul lanțului alimentar

- (1) Părțile recunosc că fraudă poate afecta siguranța lanțului alimentar, poate pune în pericol durabilitatea sistemelor alimentare și poate compromite practicile comerciale loiale, încrederea consumatorilor și reziliența piețelor alimentare.
- (2) Părțile cooperează pentru a detecta și a evita fraudă în cadrul lanțului alimentar prin:
 - (a) schimbul de informații și de experiență pentru a îmbunătăți detectarea și combaterea fraudei în cadrul lanțului alimentar; și
 - (b) furnizarea de asistență necesară pentru a colecta dovezi cu privire la practicile care sunt sau par a fi neconforme cu normele lor sau care prezintă un risc pentru sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor sau pentru mediu sau care induc în eroare consumatorii.

Articolul 14.6

Bunăstarea animalelor

- (1) Părțile recunosc că animalele sunt ființe sensibile și că utilizarea animalelor în sistemele de producție alimentară implică responsabilitatea asigurării bunăstării lor. Părțile respectă condițiile comerciale pentru animalele de fermă și produsele de origine animală care vizează protejarea bunăstării animalelor.
- (2) Părțile urmăresc să ajungă la o înțelegere comună cu privire la standardele internaționale în materie de bunăstare a animalelor ale Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor (OMSA).
- (3) Părțile cooperează în ceea ce privește elaborarea și punerea în aplicare a standardelor de bunăstare a animalelor în fermă, în timpul transportului, precum și la sacrificarea și uciderea animalelor, în conformitate cu legislația proprie.
- (4) Părțile își consolidează colaborarea în materie de cercetare în domeniul bunăstării animalelor pentru a elabora în continuare standarde de bunăstare a animalelor bazate pe date științifice.
- (5) Subcomitetul menționat la articolul 14.8 poate aborda și alte aspecte din domeniul bunăstării animalelor.
- (6) Părțile fac schimb de informații, expertiză și experiență în domeniul bunăstării animalelor.
- (7) Părțile cooperează în cadrul OMSA și pot coopera în cadrul altor foruri internaționale, cu scopul de a promova elaborarea în continuare de standarde și de bune practici în materie de bunăstare a animalelor, precum și punerea în aplicare a acestora.

- (8) În conformitate cu articolul 40.3 alineatul (3), Consiliul mixt sau Comitetul mixt poate institui un grup de lucru tehnic pentru a sprijini subcomitetul menționat la articolul 14.8 în punerea în aplicare a prezentului articol.

Articolul 14.7

Combaterea rezistenței la antimicrobiene

- (1) Părțile recunosc că rezistența la antimicrobiene reprezintă o amenințare gravă la adresa sănătății umane și animale și că utilizarea antimicrobiene, în special utilizarea lor abuzivă și excesivă la animale, contribuie la dezvoltarea globală a rezistenței la antimicrobiene și reprezintă un risc major pentru sănătatea publică. Părțile recunosc că natura acestei amenințări necesită o abordare transnațională.
- (2) Fiecare parte elimină treptat utilizarea medicamentelor antimicrobiene ca promotori de creștere.
- (3) În conformitate cu abordarea de tip „O singură sănătate”, fiecare parte:
 - (a) ține seama de orientările, standardele, recomandările și acțiunile existente și viitoare elaborate în cadrul organizațiilor internaționale relevante pentru elaborarea de inițiative și planuri naționale menite să promoveze utilizarea prudentă și responsabilă a antimicrobiene în producția animalieră și în practica veterinară;
 - (b) promovează, în cazul în care părțile decid astfel de comun acord, utilizarea responsabilă și prudentă a antimicrobiene, inclusiv reducerea utilizării antimicrobiene în producția animalieră și eliminarea treptată a utilizării antimicrobiene ca promotori de creștere în producția animalieră; și
 - (c) sprijină elaborarea și punerea în aplicare a unor planuri de acțiune internaționale privind combaterea rezistenței la antimicrobiene, în cazul în care părțile consideră că acest lucru este adecvat.
- (4) În conformitate cu articolul 40.3 alineatul (3), Consiliul mixt sau Comitetul mixt poate institui un grup de lucru tehnic pentru a sprijini subcomitetul menționat la articolul 14.8 în punerea în aplicare a prezentului articol.

Articolul 14.8

Subcomitetul pentru sisteme alimentare durabile

- (1) Subcomitetul pentru sisteme alimentare durabile (denumit în continuare „subcomitetul”), instituit în conformitate cu articolul 8.8 alineatul (1), este compus din reprezentanți ai părților cu responsabilități în domeniul sistemelor alimentare durabile.
- (2) Subcomitetul monitorizează punerea în aplicare a prezentului capitol și examinează toate aspectele care apar în legătură cu punerea în aplicare a acestuia.
- (3) Subcomitetul convine asupra acțiunilor care trebuie întreprinse în vederea atingerii obiectivelor din prezentul capitol. Subcomitetul stabilește obiective și jaloane pentru acțiunile respective și monitorizează progresele înregistrate de părți în ceea ce privește instituirea unor sisteme alimentare durabile. Subcomitetul evaluează în fiecare perioadă rezultatele punerii în aplicare a acțiunilor respective.
- (4) Subcomitetul poate recomanda Consiliului mixt sau Comitetului mixt, în conformitate cu articolul 40.3 alineatul (3), înființarea de grupuri de lucru tehnice formate din reprezentanți la nivel de experți ai fiecărei părți, pentru a identifica și a aborda problemele tehnice și științifice care decurg din aplicarea prezentului capitol.
- (5) Subcomitetul recomandă Comitetului mixt să stabilească norme pentru atenuarea potențialelor conflicte de interes pentru participanții la reuniunile subcomitetului și la reuniunile oricărui grup de lucru tehnic menționat în prezentul capitol. Comitetul mixt adoptă o decizie de stabilire a normelor respective.

Articolul 14.9

Cooperarea în cadrul forurilor multilaterale

- (1) Părțile cooperează, după caz, în cadrul forurilor multilaterale pentru a promova tranziția globală către sisteme alimentare durabile care să contribuie la realizarea obiectivelor convenite la nivel internațional privind mediul, natura și protecția climatică.
- (2) Subcomitetul este forumul pentru schimbul de informații și pentru cooperarea în domeniile reglementate de alineatul (1) de la prezentul articol.

Articolul 14.10

Dispoziții suplimentare

- (1) Activitățile subcomitetului nu afectează independența agențiilor naționale sau regionale ale părților.
- (2) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu aduce atingere drepturilor sau obligațiilor fiecărei părți de a proteja informațiile confidențiale, în conformitate cu legislația fiecărei părți. Atunci când o parte transmite informații considerate confidențiale în conformitate cu legislația sa celeilalte părți în temeiul prezentului capitol, cealaltă parte tratează informațiile respective ca fiind confidențiale, cu excepția cazului în care partea care transmite informațiile convine altfel.
- (3) Respectând pe deplin dreptul de reglementare al fiecărei părți, nicio dispoziție din prezentul capitol nu se interpretează ca obligând o parte:
- (a) să își modifice cerințele de import;
- (b) să se abată de la procedurile interne privind pregătirea și adoptarea măsurilor de reglementare;
- (c) să întrerundă acțiuni care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și atinge obiectivele de politică publică; sau
- (d) să adopte un anumit rezultat în materie de reglementare.

CAPITOLUL 15

ENERGIE ȘI MATERII PRIME

Articolul 15.1

Obiectiv

Obiectivul prezentului capitol este de a promova dialogul și cooperarea în sectorul energiei și al materiilor prime în beneficiul reciproc al părților, de a promova comerțul și investițiile durabile și echitabile, asigurând condiții de concurență echitabile în aceste sectoare, precum și de a consolida competitivitatea lanțurilor valorice conexe, inclusiv al valorii adăugate, în conformitate cu prezentul acord.

Articolul 15.2

Principii

- (1) Fiecare parte își păstrează dreptul suveran de a stabili dacă zone de pe teritoriul său, precum și din zona economică exclusivă, sunt disponibile pentru explorarea, producția și transportul de produse energetice și de materii prime.
- (2) În conformitate cu prezentul capitol, părțile își reafirmă dreptul de a reglementa pe teritoriile lor pentru a atinge obiectivele de politică legitime în domeniul energiei și al materiilor prime.

Articolul 15.3

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 15-A și 15-B:

- (a) „autorizație” înseamnă permisiunea, licența, concesiunea sau un instrument administrativ sau contractual similar prin care autoritatea competentă a unei părți permite unei entități să desfășoare o anumită activitate economică pe teritoriul său în conformitate cu cerințele stabilite în autorizație;
- (b) „echilibrare” înseamnă toate acțiunile și procesele, în toate intervalele de timp, prin care operatorii de sistem asigură, în mod continuu, menținerea frecvenței sistemului într-un interval de stabilitate predefinit și respectarea volumului rezervelor necesare cu privire la calitatea cerută;

- (c) „produse energetice” înseamnă bunurile din care se generează energie și care sunt enumerate la codul SA corespunzător din anexa 15-A;
- (d) „hidrocarburi” înseamnă mărfurile enumerate prin codul SA corespunzător din anexa 15-A;
- (e) „materii prime” înseamnă: substanțele utilizate la fabricarea produselor industriale, inclusiv mineruri, concentrate, zguri, cenușă și produse chimice; materiale brute, prelucrate și rafinate; deșeuri metalice; resturi și resturi de retopire, enumerate la capitolele SA corespunzătoare din anexa 15-A;
- (f) „energie din surse regenerabile” înseamnă energie produsă din surse solare, eoliene, hidroelectrice, geotermale, biologice sau oceanice sau din alte surse ambientale regenerabile;
- (g) „combustibili din surse regenerabile” înseamnă biocombustibili, biolichide, combustibili din biomasă și combustibili din surse regenerabile de origine nebiologică, inclusiv combustibili sintetici din surse regenerabile și hidrogen din surse regenerabile;
- (h) „standarde” înseamnă standardele în sensul capitolului 16;
- (i) „operator de sistem” înseamnă:
- (i) pentru partea UE: o persoană responsabilă cu exploatarea și asigurarea întreinerii și dezvoltării sistemului de distribuție sau transport de energie electrică într-o anumită zonă și cu asigurarea capacității pe termen lung a acestor sisteme; și
- (ii) pentru Chile: un organism independent responsabil cu coordonarea funcționării sistemelor electrice interconectate, care asigură performanța economică eficientă, siguranța și fiabilitatea sistemului electric și oferă accesul liber la sistemul de transport; și
- (j) „reglementări tehnice” înseamnă reglementări tehnice în sensul capitolului 16.

Articolul 15.4

Monopoluri la import și la export

Niciuna dintre părți nu desemnează și nu menține un monopol desemnat la import sau la export. În sensul prezentului articol, termenul „monopol la import sau la export” înseamnă dreptul exclusiv sau autorizația exclusivă acordată de una dintre părți unei entități de a importa produse energetice sau materii prime din cealaltă parte sau de a exporta produse energetice sau materii prime către cealaltă parte (*).

Articolul 15.5

Prețuri de export (*)

- (1) Nicio parte nu impune celeilalte părți, pentru exporturile sale de produse energetice sau de materii prime, un preț mai mare decât prețul perceput pentru astfel de produse atunci când acestea sunt destinate pieței interne, prin intermediul unei măsurii, inclusiv licențele sau cerințele privind prețul minim.
- (2) În pofida alineatului (1) de la prezentul articol, Chile poate introduce sau menține măsuri care au ca obiectiv promovarea valorii adăugate, prin furnizarea de materii prime unor sectoare industriale la prețuri preferențiale, astfel încât acestea să poată apărea în Chile, cu condiția ca aceste măsuri să îndeplinească condițiile prevăzute în anexa 15-B.

(*) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere capitolelor 17, 18 și 29 și listele din anexele 17-A-17-C și anexa 29 și nu se aplică dreptului care rezultă din acordarea unui drept de proprietate intelectuală.

(**) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere anexei 29.

Articolul 15.6

Prețuri interne reglementate

- (1) Părțile recunosc importanța unor piețe competitive ale energiei pentru a oferi o gamă largă de opțiuni în ceea ce privește furnizarea de produse energetice și pentru a spori bunăstarea consumatorilor. Părțile recunosc, de asemenea, că nevoile și abordările în materie de reglementare pot fi diferite de la o piață la alta.
- (2) Ca urmare a dispozițiilor alineatului (1), fiecare parte se asigură, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, că aprovizionarea cu produse energetice se bazează pe principiile pieței.
- (3) O parte poate reglementa prețul perceput pentru furnizarea de produse energetice numai prin impunerea unei obligații de serviciu public.
- (4) În cazul în care o parte impune o obligație de serviciu public, aceasta se asigură că obligația respectivă este clar definită, transparentă și nediscriminatorie și nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor obligației de serviciu public.

Articolul 15.7

Autorizație pentru explorare și producția de produse energetice și materii prime

- (1) Fără a se aduce atingere capitolului 20, în cazul în care o parte solicită o autorizație pentru a explora sau a produce produse energetice și materii prime, partea respectivă se asigură că o astfel de autorizație este acordată în urma unei proceduri publice și nediscriminatorii⁽⁹⁾.
- (2) Partea respectivă publică, printre altele, tipul de autorizație, domeniul relevant sau partea din aceasta, precum și data sau termenul propus pentru acordarea autorizației, astfel încât să permită solicitanților potențial interesați să depună cereri.
- (3) O parte poate deroga de la alineatul (2) de la prezentul articol și de la articolul 20.3 în oricare dintre următoarele cazuri legate de hidrocarburi:
- (a) dacă zona a făcut obiectul unei proceduri anterioare care nu a avut ca rezultat acordarea unei autorizații;
 - (b) dacă zona este disponibilă permanent pentru explorare sau producerea de produse energetice și de materii prime; sau
 - (c) dacă s-a renunțat la autorizația acordată înainte de data expirării sale.
- (4) Fiecare parte poate impune unei entități care a primit o autorizație să plătească o contribuție financiară sau o contribuție în natură. Contribuția financiară sau în natură se stabilește astfel încât să nu influențeze gestionarea și procesul decizional al unei astfel de entități.
- (5) Fiecare parte se asigură că, în cazul în care cererea sa e respinsă, solicitantul este informat cu privire la motivele respingerii, astfel încât acesta să poată recurge la procedurile de exercitare a căilor de atac sau de control, dacă este necesar. Procedurile de exercitare a căilor de atac sau de control sunt publicate în prealabil.

Articolul 15.8

Evaluarea impactului asupra mediului

- (1) O parte se asigură că se efectuează o evaluare a impactului asupra mediului⁽¹⁰⁾ înainte de acordarea autorizației pentru un proiect sau o activitate legată de energie sau de materii prime care ar putea avea un impact semnificativ asupra populației, a sănătății umane, a biodiversității, a terenurilor, a solului, a apei, a aerului sau a climei, a patrimoniului cultural sau a peisajului. Evaluarea respectivă identifică și evaluează un astfel de impact semnificativ.

⁽⁹⁾ Pentru mai multă claritate, în cazul oricărei neconcordanțe între prezentul articol și capitolele 17 și 18 și anexele 17-A, 17-B și 17-C, capitolele și anexele respective prevăd că în ceea ce privește dispozițiile neconcordante.

⁽¹⁰⁾ Pentru Chile, „evaluarea impactului asupra mediului” înseamnă studiul impactului asupra mediului, astfel cum este definit în Legea nr. 19.300 titlul 1 articolul 2 litera (i) sau în actul care îi va succeda acesteia și astfel cum este reglementat de articolul 11 din legea menționată.

- (2) Fiecare parte se asigură că informațiile relevante sunt puse la dispoziția publicului ca parte a procesului de evaluare a impactului asupra mediului și oferă publicului timp și posibilitatea de a participa la acest proces și de a prezenta observații.

- (3) Fiecare parte publică și ține seama de constatările evaluării impactului asupra mediului înainte de acordarea autorizației pentru proiectul sau activitatea în cauză.

Articolul 15.9

Accesul terților la infrastructura de transport energetic

- (1) Fiecare parte se asigură că operatorii de sistem de pe teritoriul său acordă acces nediscriminatoriu la infrastructura energetică pentru transportul energiei electrice oricărei entități a unei părți. În cea mai mare măsură posibilă, accesul la infrastructura de transport al energiei electrice se acordă într-un termen rezonabil de la data cererii de acces prezentate de entitatea respectivă.

- (2) Fiecare parte permite, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, unei entități a unei părți să acceseze și să utilizeze infrastructura de transport al energiei electrice pentru transportul energiei electrice în condiții rezonabile și nediscriminatorii, inclusiv nediscriminarea între tipurile de surse de energie electrică, și la tarife care reflectă costurile. Fiecare parte publică termenele și condițiile de acces la infrastructura de transport al energiei electrice și de utilizare a acesteia.

- (3) În polida alineatului (1), o parte poate introduce sau menține în actele cu putere de lege și în normele sale administrative derogări specifice de la dreptul de acces al terților pe baza unor criterii obiective, cu condiția ca acestea să fie necesare pentru îndeplinirea unui obiectiv de politică legitim. Aceste derogări se publică înainte de a începe să se aplice.

- (4) Părțile recunosc relevanța normelor prevăzute la alineatele (1), (2) și (3) și pentru infrastructura de gaze naturale. O parte care nu aplică astfel de norme referitoare la infrastructura de gaze trebuie să depună eforturi în acest sens, în special pentru transportul de combustibili din surse regenerabile, recunoscând în același timp diferențele în ceea ce privește maturitatea și organizarea pieței.

Articolul 15.10

Accesul la infrastructură al furnizorilor de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie

- (1) Fără a se aduce atingere articolelor 15.7, 15.9 și 15.11, fiecare parte se asigură că furnizorilor de energie din surse regenerabile ai celeilalte părți li se acordă acces la rețeaua de energie electrică și posibilitatea de a o utiliza pentru instalațiile de producere a energiei electrice din surse regenerabile situate pe teritoriul său, în condiții rezonabile și nediscriminatorii.

- (2) În sensul alineatului (1), fiecare parte se asigură, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, că întreprinderile sale de transport și operatorii de sistem, în ceea ce privește furnizorii de energie electrică din surse regenerabile ai celeilalte părți:

- (a) permit racordarea între noile instalații de producere a energiei electrice din surse regenerabile și rețeaua de energie electrică fără a impune condiții discriminatorii;
- (b) permit utilizarea fiabilă a rețelei de energie electrică;
- (c) furnizează servicii de echilibrare; și
- (d) se asigură că există măsuri operaționale adecvate legate de rețea și de piață pentru a reduce la minimum restricționarea energiei electrice produse din surse regenerabile.

- (3) Alineatul (2) nu aduce atingere dreptului legitim al fiecărei părți de a reglementa pe teritoriul său pentru a atinge obiective de politică legitime, cum ar fi necesitatea de a menține siguranța în funcționare și stabilitatea sistemului de energie electrică, pe baza unor criterii obiective și nediscriminatorii.

Articolul 15.11

Organism independent

- (1) Fiecare parte menține sau instituie unui sau mai multe organisme independente din punct de vedere funcțional care:
- (a) stabilesc sau aprobă termenele, condițiile și tarifele pentru accesul la rețeaua electrică și utilizarea acesteia; și
 - (b) soluționează litigiile privind termenele, condițiile și tarifele corespunzătoare pentru accesul la rețeaua de energie electrică și utilizarea acesteia, într-un termen rezonabil.
- (2) În îndeplinirea sarcinilor și în exercitarea competențelor prevăzute la alineatul (1), organismul sau organismele respective acționează în mod transparent și imparțial față de utilizatorii, proprietarii și operatorii de sistem ai rețelei de energie electrică.

Articolul 15.12

Cooperarea în materie de standarde

- (1) În vederea prevenirii, identificării și eliminării barierelor tehnice inutile din calea comerțului cu produse energetice și materii prime, capitolul 16 se aplică produselor și materialelor respective.
- (2) În conformitate cu articolele 16.4 și 16.6, părțile promovează, după caz, cooperarea dintre organismele lor de reglementare și de standardizare relevante în domenii precum eficiența energetică, energia durabilă și materiile prime, pentru a contribui la comerț, investiții și dezvoltare durabilă, printre altele prin:
- (a) convergența sau armonizarea, dacă este posibil, a standardelor lor actuale respective, pe baza interesului reciproc și a reciprocității și în conformitate cu modalitățile care urmează să fie convenite de autoritățile de reglementare și de organismele de standardizare în cauză;
 - (b) analize, metodologii și abordări comune, dacă este posibil, pentru a sprijini și a facilita elaborarea de teste și standarde de măsurare relevante, în cooperare cu organismele de standardizare relevante;
 - (c) elaborarea de standarde comune, dacă este posibil, privind eficiența energetică și energia din surse regenerabile; și
 - (d) promovarea standardelor privind materiile prime, producerea de energie din surse regenerabile și echipamentele eficiente din punct de vedere energetic, inclusiv proiectarea și etichetarea produselor, dacă este cazul, prin intermediul inițiativelor de cooperare internațională existente.
- (3) În scopul punerii în aplicare a prezentului capitol, părțile urmăresc să încurajeze dezvoltarea și utilizarea de standarde deschise și interoperabilitatea rețelelor, a sistemelor, a dispozitivelor, a aplicațiilor sau a componentelor din sectorul energiei și al materiilor prime.

Articolul 15.13

Cercetare, dezvoltare și inovare

Părțile recunosc că cercetarea, dezvoltarea și inovarea sunt elemente-cheie pentru dezvoltarea în continuare a eficienței, durabilității și competitivității în sectorul energiei și al materiilor prime. Părțile cooperează, după caz, printre altele în ceea ce privește:

- (a) promovarea cercetării, a dezvoltării, a inovării și a diseminării tehnologiilor, a proceselor și a practicilor ecologice și eficiente din punctul de vedere al costurilor în domeniul energiei și al materiilor prime;
- (b) promovarea adăugării de valoare, în beneficiul reciproc al părților, și consolidarea capacității de producție în domeniul energiei și al materiilor prime; și
- (c) consolidarea capacităților în contextul inițiativelor de cercetare, dezvoltare și inovare.

Articolul 15.14

Cooperarea în domeniul energiei și al materiilor prime

- (1) Părțile cooperează, după caz, în domeniul energiei și al materiilor prime, printre altele pentru:
- (a) reducerea sau eliminarea măsurilor care, în sine sau împreună cu alte măsuri, ar putea denatura comerțul și investițiile, inclusiv măsuri cu caracter tehnic, de reglementare sau economic, care afectează sectorul energiei sau al materiilor prime;
 - (b) discutarea, ori de câte ori este posibil, a pozițiilor lor în cadrul forurilor internaționale în care se discută aspecte relevante legate de comerț și investiții și promovarea programelor internaționale în domeniul eficienței energetice, al energiei din surse regenerabile și al materiilor prime; și
 - (c) promovarea unei conduite profesionale responsabile, în conformitate cu standardele internaționale care au fost aprobate sau sunt sprijinite de părți, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale, în special capitolul IX privind știința și tehnologia.

Cooperarea tematică în domeniul energiei

- (2) Părțile recunosc necesitatea de a accelera utilizarea surselor de energie regenerabile și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, de a crește eficiența energetică și de a promova inovarea, și pentru a asigura accesul la energie sigură, durabilă și la prețuri accesibile. Părțile cooperează cu privire la orice chestiune relevantă de interes reciproc, cum ar fi:
- (a) energia din surse regenerabile, în special în ceea ce privește tehnologiile, integrarea în sistemul de energie electrică și accesul la acesta, stocarea și flexibilitatea, precum și întregul lanț de aprovizionare cu hidrogen din surse regenerabile;
 - (b) eficiența energetică, inclusiv reglementarea, bunele practici și sistemele de încălzire și răcire eficiente și durabile;
 - (c) electromobilitatea și instalarea infrastructurii de încărcare; și
 - (d) piețe ale energiei deschise și competitive.

Cooperarea tematică în domeniul materiilor prime

- (3) Părțile recunosc angajamentul lor comun față de aprovizionarea responsabilă și producția durabilă de materii prime, precum și interesul lor reciproc de a facilita integrarea lanțurilor valorice ale materiilor prime. Părțile cooperează cu privire la orice chestiune relevantă de interes reciproc, cum ar fi:
- (a) practicile miniere responsabile și sustenabilitatea lanțurilor valorice ale materiilor prime, inclusiv contribuția lanțurilor valorice ale materiilor prime la îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU;
 - (b) lanțurile valorice ale materiilor prime, inclusiv valoarea adăugată; și
 - (c) identificarea domeniilor de interes reciproc pentru cooperarea în domeniul activităților de cercetare, dezvoltare și inovare care acoperă întregul lanț valoric al materiilor prime, inclusiv tehnologiile de vârf, mineritul inteligent și minerele digitale.
- (4) La dezvoltarea activităților de cooperare, părțile iau în considerare resursele disponibile. Activitățile pot fi desfășurate cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice aflate la dispoziția părților.
- (5) Activitățile de cooperare pot fi dezvoltate și puse în aplicare cu participarea organizațiilor internaționale, a forurilor mondiale și a instituțiilor de cercetare, conform celor convenite între părți.
- (6) Atunci când pun în aplicare prezentul articol, părțile promovează, după caz, o coordonare adecvată în ceea ce privește punerea în aplicare a articolelor 4.5 și 5.2.

Articolul 15.15

Tranziția energetică și combustibilii din surse regenerabile

- (1) În scopul punerii în aplicare a prezentului capitol, părțile recunosc contribuția importantă a combustibililor din surse regenerabile, printre altele a hidrogenului din surse regenerabile, inclusiv a derivatelor acestora, și a combustibililor sintetici din surse regenerabile, la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în vederea combaterii schimbărilor climatice.
- (2) În conformitate cu articolul 15.12 alineatul (2), părțile cooperează, după caz, în ceea ce privește convergența sau armonizarea, dacă este posibil, a sistemelor de certificare a combustibililor din surse regenerabile, de exemplu sisteme cu privire la emisiile generate pe durata ciclului de viață și la standardele de siguranță.
- (3) În ceea ce privește combustibilii din surse regenerabile, părțile cooperează, de asemenea, pentru:
- (a) identificarea, reducerea și eliminarea, după caz, a măsurilor care pot denatura comerțul bilateral, inclusiv a măsurilor cu caracter tehnic, de reglementare și economic;
- (b) încurajarea inițiativelor care facilitează comerțul bilateral, în vederea promovării producției de hidrogen din surse regenerabile; și
- (c) promovarea utilizării combustibililor din surse regenerabile, având în vedere contribuția acestora la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.
- (4) Părțile încurajează, după caz, elaborarea și punerea în aplicare a standardelor internaționale și cooperarea în materie de reglementare în ceea ce privește combustibilii din surse regenerabile și cooperează în cadrul forurilor internaționale relevante în vederea dezvoltării unor sisteme de certificare relevante care să evite apariția unor bariere nejustificate în calea comerțului.

Articolul 15.16

Excepție pentru sistemele electrice mici și izolate

- (1) În scopul punerii în aplicare a prezentului capitol, părțile recunosc că actele cu putere de lege și normele lor administrative pot prevedea regimuri speciale pentru sistemele electrice mici și izolate.
- (2) În temeiul alineatului (1), o parte poate menține, adopta sau aplica măsuri cu privire la sistemele electrice mici și izolate care derogă de la articolele 15.6, 15.7, 15.9, 15.10 și 15.11, cu condiția ca aceste măsuri să nu constituie restricții disimulate în calea comerțului sau a investițiilor între părți.

Articolul 15.17

Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri

- (1) Subcomitetul pentru comerțul cu mărfuri (denumit în continuare „subcomitetul”), instituit în conformitate cu articolul 8.8 alineatul (1), este responsabil de punerea în aplicare a prezentei capitole și a anexelor 15-A și 15-B. Funcțiile prevăzute la articolul 9.18 literele (a), (c), (d) și (e) se aplică prezentului capitol, *mutatis mutandis*.
- (2) În conformitate cu articolele 15.12, 15.13, 15.14 și 15.15, subcomitetul poate recomanda ca părțile să stabilească sau să faciliteze alte mijloace de cooperare între ele în domeniul energiei și al materiilor prime.
- (3) În cazul în care părțile stabilesc acest lucru de comun acord, subcomitetul se reunește în sesiuni dedicate punerii în aplicare a prezentului capitol. Anunci când pregătește astfel de sesiuni, fiecare parte poate lua în considerare, după caz, contribuții ale părților interesate sau ale experților relevanți.
- (4) Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru a facilita punerea în aplicare a prezentei capitole, inclusiv prin asigurarea implicării corespunzătoare a reprezentanților săi, notifică celelalte părți datele sale de contact și notifică cu promptitudine celelalte părți orice modificare a acestor date de contact. Pentru Chile, punctul de contact este un reprezentant din partea Subsecretariatului pentru relații economice internaționale al Ministerului Afacerilor Externe sau la succesorul acestuia.

CAPITOLUL 16

BARIERELE TEHNICE ÎN CALEA COMERȚULUI

Articolul 16.1

Obiectiv

Prezentul capitol are ca obiectiv stimularea și facilitarea comerțului cu mărfuri între părți prin prevenirea, identificarea și eliminarea barierele tehnice inutile din calea comerțului și prin promovarea unei cooperări sporite în materie de reglementare.

Articolul 16.2

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică elaborării, adoptării și aplicării tuturor standardelor, reglementărilor tehnice și procedurilor de evaluare a conformității, astfel cum sunt definite în anexa 1 la Acordul BTC, care pot avea un impact asupra comerțului cu mărfuri dintre părți.
- (2) În pofida alineatului (1), prezentul capitol nu se aplică:
- (a) specificațiilor pentru achiziții elaborate de organismele guvernamentale pentru necesitățile de producție sau consum ale acestor organisme, care sunt reglementate de capitolul 28; sau
- (b) măsurilor sanitare și fitosanitare care fac obiectul capitolului 13.

Articolul 16.3

Includerea anumitor dispoziții din Acordul BTC

Articolele 2-9 din Acordul BTC și anexele 1 și 3 la acesta se încorporează în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis*.

Articolul 16.4

Standarde internaționale

- (1) Standardele internaționale elaborate de organizațiile enumerate în anexa 16-A sunt considerate a fi standardele internaționale relevante în sensul articolelor 2 și 5 și al anexei 3 la Acordul BTC, cu condiția ca, în elaborarea lor, organizațiile respective să fi respectat principiile și procedurile stabilite în Decizia Comitetului OMC privind barierele tehnice în calea comerțului în ceea ce privește principiile pentru elaborarea de standarde, orientări și recomandări internaționale referitoare la articolele 2, 5 și anexa 3 la Acordul BTC. ⁽¹²⁾
- (2) La cererea unei părți, Consiliul mixt poate adopta o decizie de modificare a anexei 16-A, în conformitate cu articolul 8.5 alineatul (1) litera (a).

Articolul 16.5

Reglementări tehnice

- (1) Părțile recunosc importanța efecăuării, în conformitate cu normele și procedurile fiecărei părți, a unei evaluări a impactului în materie de reglementare al reglementărilor tehnice planificate.
- (2) Fiecare parte evaluează soluțiile cu sau fără caracter de reglementare disponibile ca alternativă pentru reglementarea tehnică propusă, care pot îndeplini obiectivele legitime ale părții, în conformitate cu articolul 2.2 din Acordul BTC.

⁽¹²⁾ G/TBT/9, 13 noiembrie 2000, anexa 4.

(3) Fiecare parte utilizează standardele internaționale relevante ca bază pentru reglementările sale tehnice, cu excepția cazului în care partea care elaborează reglementarea tehnică poate demonstra că respectivele standarde internaționale ar constitui mijloace ineficace sau inadecvate de îndeplinire a obiectivelor legitime urmărite.

(4) În cazul în care o parte nu utilizează standarde internaționale ca bază pentru o reglementare tehnică, aceasta identifică, la cererea celeilalte părți, orice abatere substanțială de la standardul internațional relevant și explică motivele pentru care astfel de standarde au fost considerate un mijloc ineficient sau inadecvat pentru îndeplinirea obiectivului urmărit și furnizează dovezile științifice sau tehnice pe care se bazează evaluarea respectivă.

(5) Ca urmare a obligației care îi revine fiecărei părți în temeiul articolului 2.3 din Acordul BTC, fiecare parte își revizuieste, în conformitate cu propriile norme și proceduri, reglementările tehnice în vederea creșterii convergenței acestor reglementări tehnice cu standardele internaționale relevante. O parte ia în considerare, printre altele, orice evoluție nouă a standardelor internaționale relevante și dacă circumstanțele care au dus la divergențe față de un standard internațional relevant continuă să existe.

Articolul 16.6

Cooperarea în materie de reglementare

(1) Părțile recunosc că există o gamă largă de mecanisme de cooperare în materie de reglementare care pot contribui la eliminarea sau evitarea creării de bariere tehnice în calea comerțului.

(2) Fiecare parte poate propune celeilalte părți activități specifice de cooperare în materie de reglementare în domeniile vizate de prezentul capitol. Propunerile respective se transmit punctului de contact menționat la articolul 16.13 și constau în:

- (a) schimburi de informații privind abordările și practicile de reglementare; sau
- (b) inițiative de aliniere în continuare a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității cu standardele internaționale relevante.

Cealaltă parte răspunde propunerii într-un termen rezonabil.

(3) Punctele de contact menționate la articolul 16.13 informează Comitetul mixt cu privire la activitățile de cooperare desfășurate în temeiul prezentului articol.

(4) Părțile depun eforturi pentru a face schimb și a colabora cu privire la mecanismele de facilitare a acceptării rezultatelor evaluării conformității în vederea eliminării barierelor tehnice inutile din calea comerțului.

(5) Părțile încurajează cooperarea dintre organizațiile lor responsabile cu reglementarea tehnică, standardizarea, evaluarea conformității, acreditarea și metrologia, indiferent dacă sunt guvernamentale sau neguvernamentale, în vederea abordării aspectelor reglementate de prezentul capitol.

(6) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți:

- (a) să se abată de la procedurile sale de pregătire și de adoptare a măsurilor de reglementare;
- (b) să ia măsuri care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și atinge obiectivele de politică publică; sau
- (c) să obțină un anumit rezultat în materie de reglementare.

(7) În sensul prezentului articol și al dispozițiilor privind cooperarea prevăzute în anexele 16-A - 16-E, Comisia Europeană acționează în numele părții UE.

Articolul 16.7

Cooperarea privind supravegherea pieței, conformitatea și siguranța produselor nealimentare

(1) Părțile recunosc importanța cooperării în ceea ce privește supravegherea pieței, conformitatea și siguranța produselor nealimentare pentru facilitarea comerțului și protecția consumatorilor și a altor utilizatori, precum și importanța consolidării încrederii reciproce pe baza schimbului de informații.

(2) În sensul prezentului articol:

- (a) „produse de consum” înseamnă bunuri destinate sau care pot fi utilizate de consumatori, cu excepția alimentelor, a dispozitivelor medicale și a medicamentelor; și
- (b) „supravegherea pieței” înseamnă activitățile desfășurate și măsurile luate de autoritățile publice, inclusiv activitățile desfășurate și măsurile luate în cooperare cu operatorii economici, pe baza procedurilor unice părți care permit părții respective să monitorizeze sau să trateze aspecte legate de conformitatea produselor cu cerințele prevăzute în actele cu putere de lege și normele sale administrative sau siguranța produselor.

(3) Pentru a garanta funcționarea independentă și imparțială a supravegherii pieței, fiecare parte asigură:

- (a) separarea funcțiilor de supraveghere a pieței de funcțiile de evaluare a conformității; și
- (b) absența oricărui interes care ar afecta imparțialitatea autorităților de supraveghere a pieței în efectuarea controlului sau a supravegherii operatorilor economici.

(4) Părțile pot coopera și pot face schimb de informații în domeniul siguranței și conformității produselor nealimentare, în special în ceea ce privește următoarele aspecte:

- (a) activități și măsuri de supraveghere a pieței și de asigurare a aplicării legii;
- (b) metode de evaluare a riscurilor și testarea produselor;
- (c) rechemări coordonate ale produselor sau alte măsuri similare;
- (d) chestiuni științifice, tehnice și de reglementare care vizează îmbunătățirea siguranței și conformității produselor nealimentare;
- (e) aspecte nou-apărute cu relevanță considerabilă pentru sănătate și siguranță;
- (f) activități legate de standardizare; și
- (g) schimburi de funcționari.

(5) Partea UE poate furniza Republicii Chile informații selectate din sistemul său de alertă rapidă cu privire la produsele de consum, astfel cum se menționează în Directiva 2001/95/CE a Parlamentului European și a Consiliului⁽²⁾ sau în actul care îi va succeda, iar Chile poate furniza părții UE informații selectate privind siguranța produselor de consum și măsurile preventive, restrictive și corective luate cu privire la produsele de consum. Schimbul de informații poate lua forma:

- (a) unui schimb nesistematic, în cazuri specifice justificate în mod corespunzător, cu excepția datelor cu caracter personal; și
- (b) unui schimb sistematic bazat pe un sistem stabilit printr-o decizie a Consiliului mixt, care urmează să fie prevăzută în anexa 16-D.

⁽²⁾ Directiva 2001/95/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 decembrie 2001 privind siguranța generală a produselor (JO UE L 11, 15.1.2002, p. 4).

(6) Consiliul mixt poate să adopte o decizie pentru a stabili un sistem privind schimbul regulat de informații, inclusiv prin mijloace electronice, referitor la măsurile luate cu privire la produsele nealimentare neconforme, altele decât cele reglementate de alineatul (5) de la prezentul articol, care urmează să fie prevăzute în anexa 16-E.

(7) Fiecare parte utilizează informațiile obținute în temeiul alineatelor (4), (5) și (6) exclusiv în scopul protecției consumatorilor, a sănătății, a siguranței sau a mediului.

(8) Fiecare parte tratează drept confidențiale informațiile obținute în temeiul alineatelor (4), (5) și (6).

(9) În sistemele menționate la alineatul (5) litera (b) și la alineatul (6) se precizează definiția produsului, tipul de informații care urmează să facă obiectul schimbului, modalitățile de efectuare a schimbului și aplicarea normelor de confidențialitate și de protecție a datelor cu caracter personal.

(10) În conformitate cu articolul 8.5 alineatul (1) litera (a), Consiliul mixt are competența de a adopta decizii în vederea stabilirii sau modificării sistemelor prevăzute în anexele 16-D și 16-E.

Articolul 16.8

Standarde

(1) În vederea armonizării standardelor pe o bază cât mai largă, fiecare parte încurajează organismele de standardizare înființate pe teritoriul său, precum și organismele regionale de standardizare în care partea respectivă sau organismele de standardizare înființate pe teritoriul său sunt membre:

(a) să participe, în limita resurselor de care dispun, la elaborarea standardelor internaționale de către organismele internaționale de standardizare relevante;

(b) să utilizeze standardele internaționale relevante ca bază pentru standardele pe care le elaborează, exceptând cazurile în care standardele internaționale respective sunt ineficace sau inadecvate, de exemplu din cauza unui nivel de protecție insuficient, a unor factori climatici sau geografici fundamentali sau a unor probleme tehnologice fundamentale;

(c) să evite duplicarea activităților organismelor internaționale de standardizare sau suprapunerile cu acestea;

(d) să revizuiască, la intervale regulate, standardele naționale și regionale care nu au la bază standarde internaționale relevante, pentru a spori convergența acestora cu standardele internaționale relevante;

(e) să coopereze cu organismele de standardizare relevante ale celeilalte părți în cadrul activităților internaționale de standardizare, inclusiv în cadrul organismelor internaționale de standardizare sau la nivel regional; și

(f) să promoveze cooperarea bilaterală între acestea și cu organismele de standardizare ale celeilalte părți.

(2) Părțile ar trebui să facă schimb de informații cu privire la:

(a) utilizarea standardelor în sprijinul reglementărilor tehnice; și

(b) procesele proprii de standardizare și măsura în care utilizează standardele internaționale, regionale sau subregionale ca bază pentru standardele naționale.

(3) În cazul în care standardele devin obligatorii prin încorporarea sau menționarea într-un proiect de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității, se aplică obligațiile de transparență prevăzute la articolul 16.10 din prezentul acord și la articolul 2 sau 5 din Acordul BTC.

Articolul 16.9

Evaluarea conformității

(1) Dispozițiile de la articolul 16.5 cu privire la elaborarea, adoptarea și aplicarea reglementărilor tehnice se aplică, de asemenea, *mutatis mutandis*, procedurilor de evaluare a conformității.

(2) În cazul în care o parte solicită o evaluare a conformității ca mijloc de asigurare pozitivă că un produs respectă o reglementare tehnică, partea respectivă:

(a) selectează proceduri de evaluare a conformității care sunt proporționale cu riscurile implicate;

(b) examinează, sub rezerva actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative, utilizarea unei declarații de conformitate a furnizorului ca una din modalitățile posibile de a demonstra conformitatea cu o reglementare tehnică; și

(c) la cererea celeilalte părți, furnizează informații cu privire la criteriile utilizate pentru a selecta procedurile de evaluare a conformității pentru anumite produse.

(3) În cazul în care una dintre părți solicită evaluarea conformității de către o parte terță ca asigurare pozitivă că un produs respectă o reglementare tehnică și nu a rezervat sarcina respectivă unei autorități guvernamentale, astfel cum se prevede la alineatul (4), partea respectivă:

(a) utilizează în mod preferențial acreditarea pentru recunoașterea organismelor de evaluare a conformității;

(b) utilizează în mod preferențial standardele internaționale pentru acreditarea și evaluarea conformității, precum și acordurile internaționale care implică organismele de acreditare ale părților, de exemplu prin intermediul mecanismelor Cooperării Internaționale pentru Acreditarea Laboratoarelor (ILAC) și ale Forumului Internațional de acreditare (IAF);

(c) aderă sau, după caz, încurajează organismele sale de evaluare a conformității să adere la orice acord sau aranjament internațional funcțional pentru armonizarea sau facilitarea acceptării rezultatelor generate de evaluările conformității;

(d) se asigură că, în cazul în care pentru un anumit produs sau set de produse au fost desemnate mai multe organisme de evaluare a conformității, operatorii economici pot alege care organism de evaluare a conformității va efectua procedura de evaluare a conformității;

(e) se asigură că organismele de evaluare a conformității sunt independente de producători, importatori și operatorii economici în general și că nu există conflicte de interese între organismele de acreditare și organismele de evaluare a conformității;

(f) permite organismelor de evaluare a conformității să utilizeze subcontractanți pentru efectuarea de teste sau inspecții în legătură cu evaluarea conformității, inclusiv subcontractanți situați pe teritoriul celeilalte părți; nicio dispoziție de la prezenta literă nu se interpretează ca interzicând unei părți să solicite subcontractanților să îndeplinească aceleași cerințe pe care organismul de evaluare a conformității cu care a încheiat un contract ar trebui să le îndeplinească pentru a efectua ei înșiși încercările sau inspecțiile care fac obiectul contractului; și

(g) publică pe site-urile oficiale o listă a organismelor pe care le-a desemnat să efectueze evaluările conformității și informații relevante cu privire la domeniul de aplicare al desemnării fiecărui astfel de organism.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică una dintre părți să impună ca evaluarea conformității pentru anumite produse să fie efectuată de autoritățile guvernamentale desemnate de aceasta. În astfel de cazuri, partea respectivă:

(a) limitează taxele de evaluare a conformității la costul aproximativ al serviciilor furnizate și, la cererea solicitantului unei evaluări a conformității, explică modul în care taxele pe care le percepe pentru o astfel de evaluare a conformității au o valoare limitată la costul aproximativ al serviciilor furnizate; și

(b) pune la dispoziția publicului taxele de evaluare a conformității sau le furnizează la cerere.

(5) În pofida alineatelor (2), (3) și (4) de la prezentul articol, în cazurile în care partea UE acceptă declarația de conformitate a furnizorului în domeniile enumerate în anexa 16-B, Chile prevede, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, o procedură eficientă și transparentă de acceptare a certificatelor și a rapoartelor de încercare emise de organismele de evaluare a conformității care sunt situate pe teritoriul părții UE și care au fost acreditate de un organism de acreditare care este membru al acordurilor internaționale de recunoaștere reciprocă ale ILAC și IAF ca o garanție că un produs este conform cu cerințele reglementărilor tehnice din Chile.

(6) În sensul prezentului articol, prin „declarație de conformitate a furnizorului” se înțelege un atestat de primă parte emis de producător pe răspunderea exclusivă a acestuia, pe baza rezultatelor unui tip adecvat de activitate de evaluare a conformității și excluzând evaluarea obligatorie de către terți, ca garanție că un produs este conform cu o reglementare tehnică care stabilește astfel de proceduri de evaluare a conformității.

(7) La cererea oricăreia dintre părți, subcomitetul menționat la articolul 16.14 revizuieste lista de domenii de la alineatul (1) din anexa 16-B. Subcomitetul poate recomanda Consiliului mixt respectiv să modifice anexa 16-B, în conformitate cu articolul 8.5 alineatul (1) litera (a).

Articolul 16.10

Transparență

(1) În conformitate cu normele și procedurile sale și fără a aduce atingere capitolului 36, atunci când elaborează reglementări tehnice majore care pot avea un efect semnificativ asupra comerțului cu mărfuri, fiecare parte se asigură că există proceduri privind transparența care permit persoanelor părților să contribuie prin intermediul unui proces de consultare publică, cu excepția cazului în care apar sau riscă să apară probleme urgente legate de siguranță, sănătate, protecția mediului sau securitatea națională.

(2) Fiecare parte permite persoanelor celeilalte părți să participe la procesul de consultare menționat la alineatul (1) în condiții nu mai puțin favorabile decât cele acordate propriilor sale persoane și face publice rezultatele acestui proces de consultare.

(3) Fiecare parte acordă o perioadă de cel puțin 60 de zile de la data la care a transmis notificarea către Registrul central de notificări al OMC cu privire la propunerile de reglementări tehnice și de proceduri de evaluare a conformității, perioadă în care cealaltă parte să prezinte observații scrise, cu excepția cazului în care apar sau riscă să apară probleme urgente legate de siguranță, sănătate, protecția mediului sau securitatea națională. O parte ia în considerare orice cerere rezonabilă din partea celeilalte părți de prelungire a termenului pentru prezentarea observațiilor.

(4) În cazul în care textul notificat nu este redactat în una dintre limbile oficiale ale OMC, partea care face notificarea furnizează o descriere detaliată și cuprinzătoare a conținutului reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității propuse în formatul de notificare al OMC.

(5) În cazul în care una dintre părți primește observații scrise, astfel cum se menționează la alineatul (3), aceasta:

(a) la cererea celeilalte părți, discută observațiile scrise cu participarea autorității sale de reglementare competente, într-un moment în care acestea pot fi luate în considerare; și

(b) răspunde în scris la observații până cel târziu la data publicării reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității adoptate.

(6) Fiecare parte depune eforturi pentru a publica pe un site răspunsurile sale la observațiile scrise menționate la alineatul (3) pe care le primește de la cealaltă parte, cel târziu la data publicării reglementării tehnice sau a procedurii de evaluare a conformității adoptate.

(7) O parte oferă, la cererea celeilalte părți, informații privind obiectivele, temeiul juridic și justificarea pentru o reglementare tehnică sau o procedură de evaluare a conformității pe care partea respectivă a adoptat-o sau își propune să o adopte.

(8) Fiecare parte se asigură că reglementările tehnice și procedurile de evaluare a conformității pe care le-a adoptat sunt accesibile gratuit prin intermediul site-urilor oficiale sau al jurnalelor oficiale online.

(9) Fiecare parte oferă informații referitoare la adoptarea și intrarea în vigoare a respectivei reglementări tehnice sau procedurii de evaluare a conformității și la textul final adoptat printr-un addendum la notificarea inițială transmisă către Registrul central de notificări al OMC.

(10) Fiecare parte permite un interval rezonabil între publicarea reglementărilor tehnice și intrarea lor în vigoare, sub rezerva condițiilor specificate la articolul 2.12 din Acordul BTC. În sensul prezentului articol, „interval rezonabil” înseamnă o perioadă de cel puțin șase luni, cu excepția cazului în care o astfel de perioadă ar fi ineficace pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite.

(11) O parte ia în considerare orice cerere rezonabilă din partea celeilalte părți, primită înainte de sfârșitul perioadei pentru prezentarea de observații menționată la alineatul (3), de prelungire a perioadei dintre publicarea reglementării tehnice și intrarea sa în vigoare, cu excepția cazului în care întârzierea ar fi ineficace pentru îndeplinirea obiectivelor legitime urmărite.

Articolul 16.11

Marcare și etichetare

(1) Părțile afirmă că reglementările lor tehnice care includ sau abordează exclusiv marcarea sau etichetarea respectă principiile prevăzute la articolul 2.2 din Acordul BTC.

(2) Cu excepția cazului în care acest lucru este necesar pentru îndeplinirea obiectivelor legitime menționate la articolul 2.2 din Acordul BTC, o parte care solicită marcarea sau etichetarea obligatorie a produselor:

(a) solicită numai informații care sunt relevante pentru consumatorii sau utilizatorii produsului sau informații care indică conformitatea produsului cu cerințele tehnice obligatorii;

(b) nu solicită aprobarea, înregistrarea sau certificarea prealabilă a marcatelor sau a etichetelor produselor, nici plata unor taxe, ca o condiție prealabilă pentru introducerea pe piața sa a unor produse care, în rest, respectă cerințele sale tehnice obligatorii;

(c) în cazul în care impune operatorilor economici utilizarea unui număr unic de identificare, eliberează un astfel de număr operatorilor economici ai celeilalte părți fără întârzieri nejustificate și în mod nediscriminatoriu;

(d) cu condiția ca elementele enumerate mai jos să nu inducă în eroare, să nu fie contradictorii sau să nu genereze confuzie în legătură cu informațiile solicitate în partea care importă mărfurile, partea permite:

(i) informații furnizate în alte limbi, pe lângă limba obligatorie pe teritoriul părții care importă mărfurile;

(ii) nomenclaturi, pictograme, simboluri sau grafică acceptate la nivel internațional; și

(iii) informații suplimentare, pe lângă cele obligatorii pe teritoriul părții care importă mărfurile;

(e) acceptă ca etichetarea, inclusiv etichetarea suplimentară sau corectarea etichetării, să se realizeze în antrepozite vamale sau în alte zone desemnate din țara importatoare, ca alternativă la etichetarea în țara de origine, cu excepția cazului în care se prevede ca etichetarea respectivă să fie realizată, din motive de sănătate publică sau de siguranță, de către persoane autorizate; și

(f) depune eforturi pentru a accepta etichete nepermanente sau detașabile sau includerea de informații relevante în documentația de însoțire, mai degrabă decât etichete atașate fizic la produs.

Articolul 16.12

Discuții tehnice și consultări

(1) O parte poate solicita celeilalte părți să furnizeze informații cu privire la orice aspect vizat de prezentul capitol. Cealaltă parte furnizează informațiile respective într-un termen rezonabil.

(2) Dacă una dintre părți consideră că un proiect sau o propunere de reglementare tehnică sau de procedură de evaluare a conformității a celeilalte părți ar putea avea un efect negativ important asupra comerțului dintre părți, partea respectivă poate solicita discuții tehnice privind preocuparea acesteia în legătură cu măsura în cauză. Cererea se face în scris și identifică:

(a) măsura;

(b) dispozițiile prezentului capitol care suscită preocupările părții solicitante; și

(c) motivele cererii, inclusiv o descriere a preocupărilor părții solicitante cu privire la măsura în cauză.

(3) Partea respectivă transmite o cerere în temeiul prezentului articol punctului de contact al celeilalte părți desemnat în temeiul articolului 16.13.

(4) La cererea unei părți, părțile se reunesc pentru a discuta preocupările exprimate în cererea menționată la alineatul (2), față în față sau prin videoconferință sau teleconferință, în termen de 60 de zile de la data cererii. Părțile depun toate eforturile pentru a ajunge la o soluționare reciproc satisfăcătoare a problemei cât mai rapid posibil.

(5) În cazul în care partea solicitantă consideră că problema este urgentă, aceasta poate solicita celeilalte părți să se reunească într-un termen mai scurt. Cealaltă parte ia în considerare cererea respectivă.

(6) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor vreunui dintre părți în temeiul capitolului 38.

Articolul 16.13

Puncte de contact

(1) Fiecare parte desemnează un punct de contact pentru facilitarea cooperării și a coordonării, în temeiul prezentului capitol, și notifică celeilalte părți datele de contact ale acestuia. O parte notifică celeilalte părți, cu promptitudine, orice modificare a acestor date de contact.

(2) Punctele de contact colaborează pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol și cooperarea dintre părți cu privire la toate aspectele referitoare la barierele tehnice în calea comerțului. Punctele de contact:

- (a) organizează discuțiile și consultările tehnice menționate la articolul 16.12;
 - (b) examinează cu promptitudine chestiunile puse în discuție de către cealaltă parte în legătură cu elaborarea, adoptarea, aplicarea sau asigurarea respectării standardelor, a reglementărilor tehnice sau a procedurilor de evaluare a conformității;
 - (c) la cererea unei părți, organizează discuții cu privire la orice aspect care decurge din prezentul capitol; și
 - (d) fac schimb de informații privind evoluțiile în cadrul forurilor regionale, multilaterale și neguvernamentale în materie de standarde, reglementări tehnice și proceduri de evaluare a conformității.
- (3) Punctele de contact comunică între ele prin orice metodă convenită care este adecvată pentru îndeplinirea funcțiilor lor.

Articolul 16.14

Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului

Subcomitetul privind barierele tehnice în calea comerțului (denumit în continuare „subcomitetul”) instituit în conformitate cu articolul 8.8 alineatul (1):

- (a) monitorizează punerea în aplicare și administrarea prezentului capitol;
- (b) consolidează cooperarea în ceea ce privește elaborarea și îmbunătățirea standardelor, a reglementărilor tehnice și a procedurilor de evaluare a conformității;
- (c) stabilește domenii prioritare de interes reciproc pentru activitățile viitoare din cadrul prezentului capitol și ia în considerare propuneri de noi inițiative;
- (d) monitorizează și discută evoluțiile din cadrul Acordului BTC; și
- (e) întreprinde orice alte acțiuni despre care părțile consideră că le vor sprijini în punerea în aplicare a prezentului capitol și a Acordului BTC.

CAPITOLUL 17

INVESTIȚIILE

SECȚIUNEA A

Dispoziții generale

Articolul 17.1

Domeniu de aplicare

Prezentul capitol nu se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la instituțiile financiare ale celeilalte părți, la investitoriii celeilalte părți sau la investițiile acestora în instituții financiare de pe teritoriul părții respective, astfel cum sunt definite la articolul 25.2.

Articolul 17.2

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 17-A, 17-B și 17-C:

- (a) „activități desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă activități, inclusiv servicii prestate, care nu sunt desfășurate pe bază comercială și nici în concurență cu unul sau mai mulți operatori economici;
- (b) „servicii de reparare și de întreținere a aeronavelor” înseamnă activități de acest fel atunci când sunt efectuate asupra unei aeronave sau a unei părți dintr-o aeronavă retrasă din serviciu și nu includ așa-numita întreținere la linie;
- (c) „servicii privind sistemele informatizate de rezervare (SIR)” înseamnă serviciile furnizate de sisteme informatizate care conțin informații despre orarele transportatorilor aerieni, locurile disponibile, tarife și regulile de stabilire a prețurilor, prin intermediul cărora pot fi făcute rezervări sau pot fi eliberate bilete;
- (d) „investiție reglementată” înseamnă o investiție care este deținută sau controlată, direct sau indirect, de unul sau mai mulți investitori ai unei părți pe teritoriul celeilalte părți, realizată în conformitate cu dreptul aplicabil și care există la data intrării în vigoare a prezentului acord sau este stabilită ulterior;
- (e) „furnizare transfrontalieră de servicii” înseamnă furnizarea unui serviciu:
 - (i) de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți; sau
 - (ii) pe teritoriul unei părți către un consumator de servicii al celeilalte părți;
- (f) „activități economice” înseamnă activități cu caracter industrial, comercial sau profesional sau activități artizanale, inclusiv prestarea de servicii, cu excepția activităților desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale;
- (g) „întreprindere” înseamnă o persoană juridică, o sucursală sau o reprezentanță înființată prin stabilire;
- (h) „stabilire” înseamnă înființarea, inclusiv achiziționarea ⁽¹⁴⁾ unei întreprinderi de către un investitor al unei părți pe teritoriul celeilalte părți;
- (i) „monedă liber convertibilă” înseamnă o monedă care poate fi convertită în monede, care este tranzacționată pe scară largă pe piețele valutare internaționale și utilizată pe scară largă în tranzacțiile internaționale;

⁽¹⁴⁾ Se consideră că termenul „achiziționare” include participarea la capitalul unei persoane juridice în vederea stabilirii sau menținerii unor legături economice durabile.

(j) „servicii de handling la sol” înseamnă furnizarea la un aeroport, pe bază de comision sau contract, a următoarelor servicii: reprezentarea, administrarea și supravegherea companiei aeriene; handlingul pasagerilor; handlingul bagajelor; servicii la rampă; servicii de catering, cu excepția preparării alimentelor; handlingul mărfurilor și al poștei aeriene; alimentarea cu combustibil a unei aeronave, întreținerea și curățarea aeronavelor; transportul de suprafață; și exploatarea zborurilor, administrarea echipajului și planificarea zborurilor; serviciile de handling la sol nu includ: handlingul propriu; securitatea; întreținerea la linie; repararea și întreținerea aeronavelor; sau gestionarea sau exploatarea infrastructurii aeroportuale centralizate esențiale, cum ar fi instalațiile pentru degivare, sistemele de distribuție a combustibilului, sistemele de handling al bagajelor și sistemele fixe de transport din interiorul aeroportului;

(k) „investiție” înseamnă orice activ pe care un investitor îl deține sau îl controlează, direct sau indirect, care are caracteristicile unei investiții, inclusiv o anumită durată, angajarea de capital sau de alte resurse, așteptarea unui câștig sau a unui profit sau asumarea riscului; formele pe care le poate lua o investiție includ:

(i) o întreprindere;

(ii) părți sociale, acțiuni și alte forme de participare la capital în cadrul unei întreprinderi;

(iii) obligațiuni, obligațiuni negarantate și alte titluri de creanță ale unei întreprinderi;

(iv) contracte futures, opțiuni și alte instrumente derivate;

(v) concesiuni, licențe, autorizații, permise și alte drepturi similare conferite în temeiul dreptului intern ⁽¹⁴⁾;

(vi) contracte la cheie, de construcție, de management, de producție, de concesiune sau de finanțare participativă cu participare la profit și alte contracte similare, inclusiv cele care implică prezența proprietății unui investitor pe teritoriul unei părți;

(vii) drepturi de proprietate intelectuală;

(viii) orice alte bunuri mobile sau imobile, corporale sau necorporale și drepturi de proprietate conexe, cum ar fi contractele de leasing, ipotecile, drepturile de retenție și gajurile;

pentru mai multă certitudine:

(i) veniturile care sunt investite sunt tratate ca investiții și orice modificare a formei în care activele sunt investite sau reinvestite nu afectează calificarea lor drept investiții, cu condiția ca forma luată de o investiție sau reinvestire să își mențină conformitatea cu definiția investiției;

(ii) investiția nu include un ordin sau o hotărâre pronunțată în cadrul unei acțiuni judiciare sau administrative;

(l) „investitor al unei părți” înseamnă o persoană fizică sau juridică a unei părți care dorește să stabilească, stabilește sau a stabilit o întreprindere în conformitate cu litera (h);

(m) „persoană juridică a unei părți” înseamnă ⁽¹⁵⁾:

(i) pentru partea UE:

(A) o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu dreptul Uniunii Europene sau cel puțin cel al unuia dintre statele sale membre și care este implicată în activități comerciale substanțiale ⁽¹⁶⁾ pe teritoriul Uniunii Europene; și

⁽¹⁴⁾ Pentru mai multă certitudine, dacă o concesiune, o licență, o autorizație, un permis sau un instrument similar prezintă caracteristicile unei investiții depinde, printre altele, de factori precum natura și amploarea drepturilor pe care titularul le are în temeiul legislației părții respective.

⁽¹⁵⁾ Pentru mai multă certitudine, companiile de transport maritim menționate în prezenta definiție sunt considerate persoane juridice ale unei părți doar în ceea ce privește activitățile pe care le desfășoară în legătură cu furnizarea de servicii de transport maritim.

⁽¹⁶⁾ În conformitate cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), partea UE consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru, consacrat la articolul 54 din TFUE, ca fiind echivalent cu conceptul de „activități comerciale substanțiale”.

(B) companiile de transport maritim stabilite în afara Uniunii Europene și controlate de persoane fizice ale unui stat membru, ale căror nave sunt înregistrate într-un stat membru și arborează pavilionul acestuia;

(ii) pentru Chile:

(A) o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu legislația din Chile și implicată în activități comerciale substanțiale pe teritoriul Republicii Chile; și

(B) companiile de transport maritim stabilite în afara Republicii Chile și controlate de persoane fizice ale Republicii Chile, ale căror nave sunt înregistrate în Republica Chile și arborează pavilionul acesteia;

(n) „exploatare” înseamnă conducerea, administrarea, menținerea, folosirea, beneficierea, vânzarea sau o altă formă de cedare a unei întreprinderi de către un investitor al unei părți pe teritoriul celeilalte părți;

(o) „venituri” înseamnă toate sumele generate de o investiție sau o reinvestire sau care sunt obținute din acestea, inclusiv profiturile, dividendele, câștigurile de capital, redevențe, dobânzile, plățile în legătură cu drepturile de proprietate intelectuală, plățile în natură și orice alte venituri legale;

(p) „vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian” înseamnă posibilitățile pe care le are transportatorul aerian în cauză de a-și vinde și de a-și comercializa liber serviciile de transport aerian, inclusiv toate aspectele comercializării, cum ar fi cercetarea de piață, publicitatea și distribuția; aceste activități nu includ stabilirea prețurilor pentru serviciile de transport aerian și nici condițiile aplicabile;

(q) „serviciu” înseamnă orice serviciu, indiferent de sector, cu excepția serviciilor furnizate în exercitarea autorității guvernamentale; și

(r) „tribunal” înseamnă tribunalul de primă instanță instituit în temeiul articolului 17.34.

Articolul 17.3

Dreptul de reglementare

Părțile își afirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi protejarea sănătății publice, serviciile sociale, educația, siguranța, mediul, inclusiv schimbările climatice, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor sau promovarea și protejarea diversității culturale.

Articolul 17.4

Relația cu alte capitole

(1) În cazul unei neconcordanțe între prezentul capitol și capitolul 25, acesta din urmă prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante.

(2) O cerință a unei părți ca un furnizor de servicii al celeilalte părți să constituie o obligațiune sau o altă formă de garanție financiară, ca o condiție pentru furnizarea transfrontalieră a unui serviciu pe teritoriul său, nu este suficientă pentru ca prezentul capitol să se aplice respectivei furnizări transfrontaliere a serviciului în cauză. Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la obligațiunea sau garanția financiară constituită, dacă o astfel de obligațiune sau garanție financiară este o investiție reglementată.

Articolul 17.5

Refuzul acordării de avantaje

Oricare dintre părți poate refuza acordarea avantajelor care decurg din prezentul capitol unui investitor al celeilalte părți sau unei investiții reglementate dacă partea care refuză adoptă sau menține măsuri legate de menținerea păcii și securității internaționale, inclusiv de protecția drepturilor omului, care:

- (a) interzic tranzacțiile cu investitorul sau cu investiția reglementată în cauză; sau
- (b) ar fi încălcate sau eludate dacă avantajele oferite de prezentul capitol ar fi acordate investitorului sau investiției reglementate respective, inclusiv dacă măsurile interzic tranzacțiile cu o persoană care deține sau controlează investitorul sau investiția reglementată.

Articolul 17.6

Subcomitetul pentru servicii și investiții

Subcomitetul pentru servicii și investiții (denumit în continuare „subcomitetul”) este instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1). Atunci când abordează aspecte legate de investiții, subcomitetul monitorizează și asigură punerea în aplicare corespunzătoare a prezentului capitol și a anexelor 17-A, 17-B și 17-C.

SECȚIUNEA 8

Liberalizarea investițiilor și nediscriminarea

Articolul 17.7

Domeniu de aplicare

(1) Prezentă secțiune se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte pe teritoriul său, care au un impact asupra stabilirii unei întreprinderi sau a exploatarei unei investiții reglementate în toate activitățile economice de către un investitor al celeilalte părți.

(2) Prezentă secțiune nu se aplică:

- (a) serviciilor audiovizuale;
- (b) cabotajului maritim național ⁽²⁹⁾; sau
- (c) serviciilor aeriene interne și internaționale sau serviciilor conexe în sprijinul serviciilor aeriene ⁽³⁰⁾, regulate sau neregulate, și serviciilor direct legate de exercitarea drepturilor de trafic, altele decât:
- (i) serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava respectivă este retrasă din exploatare;
- (ii) vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian;
- (iii) serviciile privind sistemele informatizate de rezervare (STR); și
- (iv) serviciile de handling la sol.
- (3) Articolele 17.8, 17.9, 17.11, 17.12 și 17.13 nu se aplică în ceea ce privește achizițiile publice.
- (4) Articolele 17.8, 17.9, 17.11 și 17.13 nu se aplică în ceea ce privește subvențiile acordate de o parte, inclusiv împrumuturile, garanțiile și asigurările care beneficiază de sprijin guvernamental.

⁽²⁹⁾ Fără a se aduce atingere domeniului activităților care pot fi considerate cabotaj în conformitate cu legislația națională relevantă, cabotajul maritim național, în conformitate cu prezentul capitol, reglementează transportul de pasageri sau de mărfuri între un port sau un punct situat în Chile sau într-un stat membru și un alt port sau punct situat în Chile sau în același stat membru, inclusiv pe platforma sa continentală, astfel cum prevede Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării, precum și traficul care începe și se termină în același port sau punct situat în Chile sau într-un stat membru.

⁽³⁰⁾ Pentru mai multă certitudine, serviciile aeriene sau serviciile conexe în sprijinul serviciilor aeriene includ următoarele servicii: transportul aerian; serviciile furnizate folosind o aeronavă al căror scop principal nu este transportul de mărfuri sau de pasageri – cum ar fi zboruri de stingere a incendiilor, pregătire pentru zbor, turism, pulverizare, supraveghere, cartografiere, fotografiere, salțiuni cu parașuta, remorcare planoarelor, transport cu elicopterul pentru exploatare forestieră și construcții și alte servicii aeriene agricole, industriale și de inspecție; închirierea de aeronave cu echipaj; și serviciile de exploatare a aeroporturilor.

Articolul 17.8

Accesul pe piață

În sectoarele sau subsectoarele în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, în ceea ce privește accesul pe piață prin stabilirea sau exploatarea de către investitori ai celeilalte părți sau de către întreprinderi care reprezintă o investiție reglementată, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subdiviziuni teritoriale, o măsură care:

- (a) limitează numărul de întreprinderi care pot desfășura o anumită activitate economică, sub formă de contingente numerice, monopoluri sau drepturi exclusive sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (b) limitează valoarea totală a tranzacțiilor sau a activelor, sub forma contingentelor numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (c) limitează numărul total de operațiuni sau cantitatea totală a producției, exprimate în unități numerice determinate, sub forma contingentelor sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice ⁽³¹⁾;
- (d) restricționează sau impune anumite tipuri de entitate juridică sau de asociere în participațiune prin care un investitor al celeilalte părți poate desfășura o activitate economică; sau
- (e) limitează numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector sau pe care le poate angaja o întreprindere și care sunt necesare pentru desfășurarea unei activități economice și direct legate de aceasta, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.

Articolul 17.9

Tratament național

(1) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor care reprezintă o investiție reglementată, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare ⁽³²⁾, propriilor investitori și întreprinderilor acestora.

(2) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și investițiilor reglementate, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare ⁽³³⁾, propriilor investitori și investițiilor acestora.

(3) Tratamentul acordat de o parte în temeiul alineatelor (1) și (2) înseamnă:

- (a) în ceea ce privește o administrație publică regională sau locală din Chile, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către nivelul de guvernare respectiv pentru investitorii din Chile și pentru investițiile acestora pe teritoriul său;
- (b) în ceea ce privește o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația publică respectivă pentru investitorii statului membru respectiv și pentru investițiile acestora pe teritoriul său ⁽³⁴⁾.

⁽²⁹⁾ Literale (a), (b) și (c) nu se referă la măsurile adoptate pentru a limita producția unui produs agricol sau pescăresc.

⁽³¹⁾ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

⁽³²⁾ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

⁽³³⁾ Pentru mai multă certitudine, tratamentul acordat de o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru include nivelul regional și local de guvernare, după caz.

Articolul 17.10

Achiziții publice

- (1) Fiecare parte se asigură că întreprinderilor care reprezintă o investiție reglementată li se acordă un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, propriilor întreprinderi în ceea ce privește orice măsură referitoare la achiziționarea de bunuri sau servicii de către o entitate contractantă în scopuri guvernamentale.
- (2) Aplicarea obligației de tratament național prevăzută la prezentul articol se supune excepțiilor de securitate și de ordin general prevăzute la articolul 28.3.

Articolul 17.11

Clauza națiunii celei mai favorizate

- (1) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor care reprezintă o investiție reglementată, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare⁽¹⁴⁾, investitorilor unei țări terțe și întreprinderilor acestora.
- (2) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și investițiilor reglementate, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare⁽¹⁵⁾, investitorilor unei țări terțe și investițiilor acestora.
- (3) Alineatele (1) și (2) nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să acorde investitorilor celeilalte părți sau investițiilor reglementate avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea standardelor, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi pentru desfășurarea unei activități economice, sau din măsuri prudențiale.
- (4) Pentru mai multă certitudine, tratamentul menționat la alineatele (1) și (2) nu include procedurile sau mecanismele de soluționare a litigiilor în materie de investiții, prevăzute în alte tratate internaționale de investiții sau acorduri comerciale. Dispozițiile de fond din alte tratate internaționale de investiții sau acorduri comerciale nu constituie în sine „tratament” conform alineatelor (1) și (2) și, prin urmare, nu pot conduce la o încălcare a prezentului articol, în absența unor măsuri adoptate sau menținute de una dintre părți. Măsurile unei părți aplicate în temeiul unor astfel de dispoziții de fond pot constitui „tratament” în temeiul prezentului articol și, prin urmare, pot conduce la o încălcare a prezentului articol.

Articolul 17.12

Cerințe de performanță

- (1) O parte nu poate, în legătură cu stabilirea unei întreprinderi sau cu exploatarea unei investiții a unei părți sau a unei țări terțe pe teritoriul său, să impună sau să aplice vreodată cerință sau să execute vreun angajament:
- (a) de a exporta un anumit nivel sau procent de bunuri sau servicii;
- (b) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
- (c) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul său sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul său;
- (d) de a corela în vreun fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea intrărilor de valută asociate cu întreprinderea respectivă;
- (e) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care întreprinderea respectivă le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută;

⁽¹⁴⁾ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

⁽¹⁵⁾ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

- (f) de a transfera tehnologie, un proces de producție sau alte cunoștințe protejate către o persoană fizică sau o întreprindere de pe teritoriul său;
- (g) de a furniza în mod exclusiv de pe teritoriul părții respective bunurile pe care le produce sau serviciile pe care le prestează către o anumită piață regională sau către piața mondială;
- (h) de a stabili pe teritoriul său sediul central al investitorului respectiv pentru o anumită regiune a lumii mai vastă decât teritoriul părții respective sau pentru piața mondială;
- (i) de a angaja un anumit număr sau procent de resortisanți ai țării respective;
- (j) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului; sau
- (k) în ceea ce privește contractele de licență existente în momentul în care este impusă sau aplicată cerința sau este executat angajamentul ori în ceea ce privește eventualele contracte de licență viitoare⁽¹⁶⁾ încheiate în mod liber între investitor și o persoană fizică sau juridică sau orice altă entitate de pe teritoriul său, dacă cerința este impusă sau aplicată sau dacă angajamentul este executat într-un mod care interferează direct cu contractul de licență respectiv prin exercitarea autorității guvernamentale extrajudiciare a unei părți, de a adopta:
- (i) o anumită rată sau un quantum al redevenței sub un anumit nivel în temeiul unui contract de licență; sau
- (ii) o anumită durată a unui contract de licență.
- (2) Pentru mai multă certitudine, alineatul (1) litera (k) nu se aplică atunci când contractul de licență este încheiat între investitor și una dintre părți.
- (3) Niciuna dintre părți nu condiționează primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei întreprinderi a unei părți sau a unei țări terțe, de respectarea vreunui dintre următoarele cerințe:
- (a) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
- (b) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul lor sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul lor;
- (c) de a corela în orice fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea fluxurilor de intrări de valută străină asociate cu întreprinderea respectivă;
- (d) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care întreprinderea respectivă le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută; sau
- (e) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.
- (4) Alineatul (3) nu se interpretează ca împiedicând o parte să condiționeze primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei întreprinderi de către un investitor al unei părți sau al unei țări terțe, de respectarea unei cerințe de a amplasa producția, de a furniza un serviciu, de a forma sau angaja lucrători, de a construi sau de a extinde anumite instalații ori de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare pe teritoriul său.
- (5) Alineatul (1) literele (f) și (k) nu se aplică dacă:
- (a) o parte autorizează utilizarea unui drept de proprietate intelectuală în conformitate cu articolul 31 sau 31a din Acordul TRIPS ori adoptă sau menține măsuri care impun divulgarea unor date sau informații proprietate care intră sub incidența articolului 39 alineatul (3) din Acordul TRIPS și sunt conforme cu acesta; sau

⁽¹⁶⁾ Un contract de licență menționat la prezenta literă înseamnă un contract privind acordarea de licențe pentru tehnologie, un proces de producție sau alte cunoștințe care fac obiectul unui drept de proprietate.

- (b) cerința este impusă sau aplicată sau executarea angajamentului este cerută de o instanță judecătorească, de un tribunal administrativ sau de o autoritate de concurență pentru a remedia o practică determinată în urma unui proces judiciar sau administrativ a fi o încălcare a dreptului concurenței al părții respective.
- (6) Alineatul (1) literele (a), (b) și (c) și alineatul (3) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor de calificare pe care trebuie să le îndeplinească bunurile sau serviciile pentru a putea fi incluse în programe de promovare a exportului și de ajutor extern.
- (7) Alineatul (3) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor impuse de o parte importatoare cu privire la conținutul pe care trebuie să îl aibă bunurile pentru a beneficia de tarife preferențiale sau de contingente preferențiale.
- (8) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să permită furnizarea transfrontalieră a unui anumit serviciu în cazul în care partea respectivă adoptă sau menține, în legătură cu furnizarea serviciului respectiv, restricții sau interdicții care sunt conforme cu rezervele, condițiile sau calificările specificate cu privire la un sector, un subsector sau o activitate dintre cele enumerate în anexele 17-A, 17-B și 17-C.
- (9) Prezentul articol nu aduce atingere angajamentelor asumate de o parte în temeiul Acordului OMC.

Articolul 17.13

Membrii echipei de conducere și consiliile de administrație

O parte nu impune ca o întreprindere a părții respective care este o investiție reglementată să numească persoane fizice de o anumită cetățenie în calitate de membri ai consiliilor de administrație sau într-o funcție de conducere superioară, cum ar fi cea de cadru de conducere sau de director.

Articolul 17.14

Măsuri neconforme

- (1) Articolele 17.9, 17.11, 17.12 și 17.13 nu se aplică:
- (a) eventualelor măsuri neconforme existente menționate de:
- (i) pentru partea UE:
- (A) Uniunea Europeană, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1;
- (B) administrația publică centrală a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1;
- (C) o administrație publică de nivel regional a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1; sau
- (D) o administrație publică de nivel local; și
- (ii) pentru Chile:
- (A) administrația publică centrală, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-2;
- (B) o administrație publică de nivel regional, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-2; sau
- (C) o administrație publică de nivel local;
- (b) continuărilor sau reînnoirilor imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat; sau
- (c) unei modificări aduse oricăreia dintre măsurile neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat, în cazul în care modificarea respectivă nu reduce conformitatea măsurii, în forma acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolul 17.9, 17.11, 17.12 sau 17.13.

- (2) Articolele 17.9, 17.11, 17.12 și 17.13 nu se aplică măsurilor luate de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute în lista sa din anexa 17-B.
- (3) Niciuna dintre părți nu solicită, în temeiul unei măsuri adoptate după data intrării în vigoare a prezentului acord și care face obiectul uneia dintre rezervele sale prevăzute în anexa 17-B, unui investitor al celeilalte părți, pe motive de cetățenie, să vândă sau să cedeze în alt mod o investiție reglementată existentă la momentul intrării în vigoare a măsurii.
- (4) Articolul 17.8 nu se aplică niciunei măsuri a unei părți care este conformă cu angajamentele prevăzute în anexa 17-C.
- (5) Articolele 17.9 și 17.11 nu se aplică niciunei măsuri a unei părți care constituie o excepție sau o derogare de la articolul 3 sau 4 din Acordul TRIPS, astfel cum se prevede în mod expres la articolele 3, 4 și 5 din acordul respectiv.
- (6) Pentru mai multă certitudine, articolele 17.9 și 17.11 nu se interpretează ca împiedicând o parte să impună cerințe privind informațiile, inclusiv în scopuri statistice, în legătură cu stabilirea sau exploatarea de către investitori ai celeilalte părți sau de către o investiție reglementată, cu condiția ca acest lucru să nu reprezinte o modalitate de eludare a obligațiilor care îi revin părții respective în temeiul articolelor menționate.

SECȚIUNEA C

Protecția investițiilor

Articolul 17.15

Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte care au un impact asupra:

- (a) investițiilor reglementate; și
- (b) investitorilor unei părți în ceea ce privește exploatarea unei investiții reglementate.

Articolul 17.16

Investiții și măsuri de reglementare

- (1) Articolul 17.3 se aplică prezentei secțiuni în conformitate cu prezentul articol.
- (2) Prezenta secțiune nu se interpretează ca un angajament al unei părți de a nu își modifica cadrul juridic și de reglementare, inclusiv într-un mod care ar putea afecta exploatarea investițiilor reglementate sau a așteptărilor investitorului referitoare la profituri.
- (3) Pentru mai multă certitudine, simplul fapt că o subvenție sau un grant nu a fost acordat, reînnoit sau menținut sau că a fost modificat sau redus de către o parte nu constituie o încălcare a obligațiilor în temeiul prezentei secțiuni, chiar dacă acest lucru provoacă pierderi sau daune investiției reglementate:
- (a) în absența unui angajament specific în temeiul legii sau a unui contract de a emite, reînnoi sau menține subvenția sau grantul în cauză; sau
- (b) în conformitate cu clauzele sau condițiile pentru acordarea, reînnoirea, menținerea, modificarea sau reducerea subvenției sau a grantului.

(4) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție din prezenta secțiune nu se interpretează ca împiedicând o parte să întrerupă acordarea unei subvenții⁽¹⁷⁾ sau să solicite rambursarea acesteia. În cazul în care o astfel de acțiune a fost dispusă de una dintre autoritățile sale competente⁽¹⁸⁾, sau ca impunând părții respective să despăgubească investitorul în consecință.

Articolul 17.17

Tratamentul investitorilor și al investițiilor reglementate

(1) Fiecare parte acordă pe teritoriul său investițiilor reglementate și investitorilor celeilalte părți și investitorilor, în ceea ce privește investițiile reglementate ale acestora, un tratament corect și echitabil, precum și protecție și securitate deplină în conformitate cu alineatele (2)-(6).

(2) O parte încalcă obligația de tratament corect și echitabil menționată la alineatul (1) dacă o măsură sau o serie de măsuri constituie⁽¹⁹⁾:

- (a) denegarea de dreptate în cadrul procedurilor penale, civile sau administrative;
- (b) o încălcare a fundamentală a garanțiilor procedurale în cadrul procedurilor judiciare și administrative;
- (c) caracterul arbitrar vădit;
- (d) discriminarea specifică din motive vădit abuzive, cum ar fi sexul, rasa sau convingerile religioase; sau
- (e) tratamentul abuziv al investitorilor, cum ar fi acțiunile coercitive, constrângerea, hărțuirea.

(3) La stabilirea încălcării menționate la alineatul (2), tribunalul poate lua în considerare declarațiile specifice și lipsite de ambiguitate făcute unui investitor de către o parte, pe care investitorul s-a bazat în mod rezonabil pentru a decide să realizeze sau să mențină investiția reglementată, dar pe care partea le-a retras ulterior.

(4) Protecția și securitatea deplină astfel cum se menționează la alineatul (1) se referă la obligațiile părții în ceea ce privește securitatea fizică a investitorilor și a investițiilor reglementate⁽²⁰⁾.

(5) Pentru mai multă certitudine, încălcarea unei alte dispoziții a prezentului acord sau o încălcare a oricărui alt acord internațional nu constituie o încălcare a prezentului articol.

(6) Faptul că o măsură încalcă dreptul unei părți nu constituie în sine, o încălcare a prezentului articol. Pentru a constata dacă măsura încalcă prezentul articol, tribunalul ia în considerare dacă o parte nu a acționat în mod inconsecvent cu alineatele (1)-(4).

⁽¹⁷⁾ În cazul părții UE, „subvenția” include „ajutorul de stat”, astfel cum este definit în dreptul Uniunii Europene.

⁽¹⁸⁾ În cazul părții UE, autoritățile competente abilitate să dispună acțiunile menționate la prezentul alineat sunt Comisia Europeană sau o instanță sau un tribunal dintr-un stat membru, atunci când aplică dreptul Uniunii Europene privind ajutoarele de stat.

⁽¹⁹⁾ Pentru mai multă certitudine, pentru a determina dacă o măsură sau o serie de măsuri constituie o încălcare a obligației privind tratamentul corect și echitabil, tribunalul ia în considerare, printre altele, următoarele:

- (i) în ceea ce privește litera (a) și (b), dacă măsura sau seria de măsuri implică abateri grave care aduc atingere corectitudinii judiciare: simplul fapt că constituie de către un investitor o măsură atacată în cadrul unei proceduri interne a fost respins sau a eșuat în alt mod nu constituie în sine o denegare de dreptate în sensul literelor (a) și (b);
- (ii) în ceea ce privește litera (c) și (d), dacă măsura sau seria de măsuri nu a fost în mod vădit întemeiată pe argumente sau fapte sau dacă a fost în mod vădit întemeiată pe motive nelegitime, cum ar fi prejudecata sau favorizarea unei părți; doar ilegalitatea sau doar aplicarea inconsecventă sau discutabilă a unei politici sau proceduri nu constituie, în sine, un caracter arbitrar evident în sensul literelor (c) și (d);
- (iii) în ceea ce privește litera (e), dacă o parte a acționat ultra vires, și dacă episoadele de presupusă constrângere sau hărțuire au fost repetate și susținute.

⁽²⁰⁾ Pentru mai multă certitudine, protecția și securitatea deplină se referă la obligațiile unei părți de a acționa atât cât este necesar și justificat pentru a proteja securitatea fizică a investitorilor și a investițiilor reglementate.

Articolul 17.18

Tratamentul în caz de tulburări civile

(1) Investitorii unei părți ale cărei investiții reglementate suferă pierderi ca urmare a unui război sau a unui alt conflict armat, a unei revoluții sau a altor tulburări civile sau a unei stări de urgență națională⁽²¹⁾ pe teritoriul celeilalte părți beneficiază de un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat de partea respectivă propriilor investitori sau investitorilor oricărei părți terțe, în ceea ce privește restituirea, despăgubirea, compensațiile sau alte forme de soluționare.

(2) Fără a se aduce atingere alineatului (1), investitorilor unei părți care, în una dintre situațiile menționate la alineatul respectiv, suferă pierderi pe teritoriul celeilalte părți, li se acordă de către partea respectivă o restituire sau o compensație promptă, adecvată și eficientă, în cazul în care aceste pierderi rezultă din:

- (a) rechiziționarea investiției reglementate sau a unei părți din aceasta de către forțele armate sau autoritățile celeilalte părți; sau
- (b) distrugerea investiției reglementate sau a unei părți a acesteia de către forțele armate sau autoritățile celeilalte părți, care nu a fost impusă de necesitatea situației.

(3) Valoarea despăgubirii menționate la alineatul (2) de la prezentul articol se stabilește în conformitate cu articolul 17.19 alineatul (2), de la data rechiziționării sau a distrugerii până la data plății efective.

Articolul 17.19

Exproprierea⁽²²⁾

(1) O parte nu naționalizează sau nu expropriează o investiție reglementată, în mod direct sau indirect, prin măsuri cu efect echivalent naționalizării sau exproprierii (denumită în continuare „expropriere”), cu excepția:

- (a) celor care deservesc un scop public;
- (b) celor efectuate în mod nediscriminatoriu;
- (c) celor efectuate în schimbul plății unei compensații prompte, adecvate și efective; și
- (d) celor care asigură respectarea garanțiilor procedurale.

(2) Compensația menționată la alineatul (1) litera (c) trebuie:

- (a) să fie plătită fără întârziere;
- (b) să fie echivalentă cu valoarea justă de piață a investiției expropriate imediat înaintea datei la care a avut loc exproprierea (denumită în continuare „data exproprierii”) sau la care exproprierea iminentă a devenit cunoscută, luându-se în considerare data care survine mai întâi;
- (c) să fie pe deplin realizabilă și liber transferabilă în orice monedă liber convertibilă; și
- (d) să includă dobânda la o rată comercială normală de la data exproprierii până la data plății.

(3) Investitorul afectat are dreptul, în temeiul legislației părții care face exproprierea, la o examinare promptă a cererii sale și a evaluării investiției sale de către o autoritate judiciară sau o altă autoritate independentă a părții respective, în conformitate cu principiile stabilite la prezentul articol.

(4) Prezentul articol nu se aplică eliberării de licențe obligatorii acordate în legătură cu drepturile de proprietate intelectuală sau revocării, limitării sau creării unor astfel de drepturi, în măsura în care o astfel de eliberare, revocare, limitare sau creare este conformă cu Acordul TRIPS⁽²³⁾.

⁽²¹⁾ Pentru mai multă certitudine, simpla declarare a stării de urgență la nivel național nu constituie în sine o încălcare a acestei dispoziții.

⁽²²⁾ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol se interpretează în conformitate cu anexa 17-D.

⁽²³⁾ Pentru mai multă certitudine, revocarea drepturilor de proprietate intelectuală menționate la prezentul alineat include anularea sau revocarea unor astfel de drepturi, iar limitarea drepturilor de proprietate intelectuală include, de asemenea, excepții de la astfel de drepturi.

Articolul 17.20

Transferuri ⁽⁴⁾

(1) Fiecare parte permite ca toate transferurile legate de o investiție reglementată să fie efectuate într-o monedă liber convertibilă, în mod liber și fără întârziere și la cursul de schimb al pieței, în vigoare la data transferului. Astfel de transferuri includ:

- (a) aporturi la capital;
- (b) profituri, dividende, câștiguri de capital și alte venituri, încasări din vânzarea integrală sau parțială a investiției sau din lichidarea parțială sau totală a investiției reglementate;
- (c) dobânzi, redevențe, comisioane de gestiune, taxe de asistență tehnică și alte taxe;
- (d) plăți efectuate în baza unui contract încheiat de investitorul celeilalte părți sau prin investiția sa reglementată, inclusiv plățile efectuate în temeiul unui acord de împrumut;
- (e) venituri și alte remunerații ale personalului angajat din străinătate care prestează activități legate de o investiție reglementată;
- (f) plățile efectuate în conformitate cu articolele 17.18 și 17.19; și
- (g) plăți care decurg din aplicarea secțiunii D.

(2) O parte nu poate solicita investitorilor săi să transfere sau să îi sancționeze pe investitorii săi pentru netransferarea veniturilor, câștigurilor, profiturilor sau a altor sume derivate sau care pot fi atribuite investițiilor reglementate pe teritoriul celeilalte părți.

Articolul 17.21

Subrogare

În cazul în care o parte sau orice agenție desemnată de partea respectivă efectuează o plată către un investitor al părții respective în temeiul unei garanții, al unui contract de asigurare sau al unei alte forme de despăgubire pe care a încheiat-o cu privire la o investiție reglementată, cealaltă parte pe teritoriul căreia a fost efectuată investiția reglementată recunoaște subrogarea sau transferul oricărui drepturi pe care investitorul le-ar fi deținut în temeiul prezentului capitol în ceea ce privește investiția reglementată în absența subrogării, iar investitorul nu urmărește drepturile respective în măsura subrogării.

Articolul 17.22

Denunțare

(1) În cazul în care prezentul acord este denunțat în temeiul articolului 41.13, prezenta secțiune și secțiunea D continuă să producă efecte, pentru o perioadă suplimentară de cinci ani de la data denunțării, în ceea ce privește investițiile efectuate înainte de data rezilierii.

(2) Perioada menționată la alineatul (1) se prelungește cu o singură perioadă suplimentară de cinci ani, cu condiția să nu fie în vigoare niciun alt acord privind protecția investițiilor între părți.

(3) Prezentul articol nu se aplică în cazul în care aplicarea provizorie a prezentului acord încetează și acordul nu intră în vigoare.

Articolul 17.23

Relația cu alte acorduri

(1) La data intrării în vigoare a prezentului acord, acordurile dintre statele membre și Chile enumerate în anexa 17-F, inclusiv drepturile și obligațiile care decurg din acestea, încetează să mai producă efecte și sunt înlocuite și se abrogă prin prezenta parte a prezentului acord.

⁽⁴⁾ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol face obiectul anexei 17-E.

(2) În cazul aplicării provizorii a secțiunilor C și D din prezentul capitol în conformitate cu articolul 41.5 alineatul (2), aplicarea acordurilor enumerate în anexa 17-F, inclusiv a drepturilor și a obligațiilor care decurg din acestea, se suspendă de la data de la care părțile aplică cu titlu provizoriu secțiunile C și D din prezentul capitol în conformitate cu articolul 41.5. În cazul în care aplicarea provizorie a secțiunilor respective încetează și prezentul acord nu intră în vigoare, suspendarea încetează, iar acordurile enumerate în anexa 17-F își reiau efectele.

(3) În pofida alineatelor (1) și (2), o cerere în temeiul unui acord enumerat în anexa 17-F poate fi introdusă în conformitate cu normele și procedurile stabilite în acordul respectiv, cu condiția ca:

- (a) creșta să rezulte dintr-o presupusă încălcare a acordului respectiv care a avut loc înainte de data suspendării acordului în temeiul alineatului (2) sau, în cazul în care acordul nu este suspendat în temeiul alineatului (2), înainte de data intrării în vigoare a prezentului acord; și
- (b) să nu fi trecut mai mult de trei ani de la data suspendării acordului în temeiul alineatului (2) sau, în cazul în care acordul respectiv nu este suspendat în temeiul alineatului (2), de la data intrării în vigoare a prezentului acord până la data depunerii cererii.

(4) În pofida alineatelor (1) și (2), în cazul în care aplicarea cu titlu provizoriu a secțiunilor C și D din prezentul capitol încetează și prezentul acord nu intră în vigoare, se poate depune o cerere în temeiul prezentului acord, în conformitate cu normele și procedurile stabilite în prezentul acord, cu condiția ca:

- (a) cererea să fie rezultatul unei presupuse încălcări a prezentului acord care a avut loc în perioada de aplicare provizorie a secțiunilor C și D din prezentul capitol; și
- (b) să nu fi trecut mai mult de trei ani de la data încetării aplicării provizorii până la data introducerii cererii.

(5) În sensul prezentului articol, definiția „intrării în vigoare a prezentului acord” prevăzută la articolul 41.5 nu se aplică.

Articolul 17.24

Conduita profesională responsabilă

(1) Fără a se aduce atingere capitolului 33, fiecare parte încurajează investițiile reglementate să includă în politicile lor interne principiile și orientările recunoscute la nivel internațional privind responsabilitatea socială a întreprinderilor sau conduita responsabilă în afaceri, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale. Declarația tripartită de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială și Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului.

(2) Părțile reafirmă importanța desfășurării de către investitori a unui proces de diligență necesară pentru a identifica, a preveni, a atenua și a ține seama de riscurile de mediu și sociale și de impactul investițiilor lor.

SECȚIUNEA D

Soluționarea litigiilor în materie de investiții și sistemul jurisdicțional în materie de investiții

Subsecțiunea 1

Domeniu de aplicare și definiții

Articolul 17.25

Domeniu de aplicare și definiții

(1) Prezenta secțiune se aplică unui litigiu între un reclamant al unei părți și cealaltă parte, care rezultă dintr-o presupusă încălcare în temeiul articolului 17.9 alineatul (2) sau al articolului 17.11 alineatul (2) sau în temeiul secțiunii C, care ar cauza pierderi sau prejudicii reclamantului sau întreprinderii sale stabilite pe plan local.

(2) Prezenta secțiune se aplică, de asemenea, cererilor reconvenționale în conformitate cu articolul 17.31.

- (3) O creanță cu privire la restructurarea datoriei unei părți se decide în conformitate cu anexa 17-G.
- (4) În sensul prezentei secțiuni:
- (a) „reclamant” înseamnă un investitor al unei părți care este parte la un litigiu în materie de investiții cu cealaltă parte și care intenționează să introducă sau a introdus o cerere, în temeiul prezentei secțiuni, fie:
- (i) în nume propriu; sau
- (ii) în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local pe care o deține sau o controlează; întreprinderea stabilită pe plan local este tratată ca resortisant al unui alt stat contractant în sensul articolului 25 alineatul (2) litera (b) din Convenția ICSID;
- (b) „părțile la litigiu” înseamnă reclamantul și pârâul;
- (c) „Norme privind instrumentul suplimentar ICSID” înseamnă Normele privind Facilitatea suplimentară pentru administrarea procedurilor de către Secretariatul Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții;
- (d) „Convenția ICSID” înseamnă Convenția pentru soluționarea diferendelor cu privire la investiții dintre state și resortisanți ai altor state, întocmită la Washington la 18 martie 1965;
- (e) „întreprindere stabilită pe plan local” înseamnă o persoană juridică stabilită pe teritoriul unei părți și deținută sau controlată de un investitor al celeilalte părți^(*);
- (f) „Convenția de la New York” înseamnă Convenția Organizației Națiunilor Unite pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, întocmită la New York la 10 iunie 1958;
- (g) „parte care nu participă la litigiu” înseamnă Chile, dacă pârâul este partea UE sau partea UE, dacă pârâul este Chile;
- (h) „procedură”, cu excepția cazului în care se prevede altfel, înseamnă o procedură în fața tribunalului sau a tribunalului de apel în temeiul prezentei secțiuni;
- (i) „pârâ” înseamnă Chile, în cazul în care reclamantul este un investitor din partea UE sau înseamnă Uniunea Europeană sau statul membru în cauză, astfel cum se stabilește în temeiul articolului 17.28, în cazul în care reclamantul este un investitor din Chile;
- (j) „finanțare de către terți” înseamnă orice finanțare acordată unei părți la litigiu, de către o persoană care nu este parte la litigiu, pentru a finanța parțial sau integral costul procedurii în schimbul unei remunerații care depinde de rezultatul litigiului sau sub forma unei donații sau a unei subvenții^(**);
- (k) „Regulile de arbitraj UNCITRAL” înseamnă Regulile de arbitraj ale Comisiei Organizației Națiunilor Unite pentru dreptul comercial internațional; și
- (l) „Regulile de transparență UNCITRAL” înseamnă Regulile de transparență UNCITRAL în arbitrajul între state și investitori străini în temeiul tratatelor.

^(*) O persoană juridică este: (a) deținută de o persoană a celeilalte părți dacă peste 50 % din participația în capitalurile proprii ale acesteia este deținută în mod real de o persoană a părții respective; (b) controlată de o persoană a celeilalte părți, în cazul în care această persoană are competența de a numi majoritatea administratorilor săi sau de a conduce în alt mod din punct de vedere juridic acțiunile sale.

^(**) Pentru mai multă certitudine, o astfel de finanțare poate fi furnizată, direct sau indirect, unei părți la litigiu, unei întreprinderi afiliate sau reprezentantului acesteia.

Subsecțiunea 2

Soluționarea alternativă a litigiilor și consultări

Articolul 17.26

Mediere

- (1) Părțile la litigiu pot conveni, în orice moment, să recurgă la mediere.
- (2) Recurgerea la mediere este voluntară și nu aduce atingere poziției juridice a vreunui dintre părțile la litigiu.
- (3) Procedurile de mediere sunt reglementate de normele prevăzute în anexa 17-H și, dacă sunt disponibile, de normele privind medierea adoptate de subcomitet^(*). Subcomitetul depune toate eforturile pentru a se asigura că normele privind medierea sunt adoptate cel târziu în prima zi a aplicării cu titlu provizoriu sau a intrării în vigoare a prezentului acord, după caz, și, în orice caz, în termen de cel mult doi ani de la data respectivă.
- (4) La data intrării în vigoare a prezentului acord, subcomitetul întocmește o listă de șase persoane cu o înaltă ținută morală și cu competență recunoscută în domeniul dreptului, al comerțului, al industriei sau al finanțelor, pe care se poate conta pentru a exercita o judecată independentă și care sunt dispuse și capabile să servească drept mediatori.
- (5) Mediatorul este numit de comun acord de părțile la litigiu. Părțile la litigiu pot solicita în comun președintelui tribunalului să numească un mediator de pe lista stabilită în conformitate cu prezentul articol sau, în absența unei liste, dintre persoanele propuse de oricare dintre părți. Mediatorii respectă anexa 17-I, *mutatis mutandis*.
- (6) După ce părțile la litigiu convin să recurgă la mediere, termenele prevăzute la articolul 17.27 alineatul (5), articolul 17.27 alineatul (8), articolul 17.54 alineatul (10) și articolul 17.55 alineatul (5) se suspendă de la data la care s-a convenit să se recurgă la mediere până la data la care oricare dintre părțile la litigiu decide să pună capăt medierii, printr-o notificare scrisă adresată mediatorului și celeilalte părți la litigiu. La cererea ambelor părți la litigiu, tribunalul sau tribunalul de apel suspendă procedura.

Articolul 17.27

Consultări și soluționarea pe cale amiabilă

- (1) Un litigiu poate și ar trebui, în măsura posibilului, să fie soluționat pe cale amiabilă prin negocieri, bune oficii sau mediere și, dacă este posibil, înainte de depunerea unei cereri de consultare în temeiul prezentului articol. O astfel de soluționare poate fi convenită în orice moment, inclusiv după începerea procedurilor în temeiul subsecțiunii 5.
- (2) O soluție convenită de comun acord între părțile la litigiu în temeiul alineatului (1) se notifică părții care nu participă la litigiu în termen de 15 zile de la data când s-a ajuns la respectiva soluție de comun acord. Fiecare parte la litigiu trebuie să respecte și să se conformeze oricărei soluții stabilite de comun acord la care s-a ajuns în conformitate cu prezentul articol sau cu articolul 17.26. Subcomitetul supraveghează punerea în aplicare a unei astfel de soluții stabilite de comun acord, iar partea la soluția convenită de comun acord raportează periodic subcomitetului cu privire la punerea în aplicare a soluției respective.
- (3) În cazul în care un litigiu nu poate fi soluționat în conformitate cu alineatul (1) de la prezentul articol, un reclamant al unei părți care invocă o încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 17.25 alineatul (1) și care intenționează să depună o cerere de despăgubire prezintă celeilalte părți o cerere de consultare.
- (4) Cererea conține următoarele informații:
- (a) numele și adresa reclamantului și, în cazul în care o astfel de cerere este introdusă în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local, numele, adresa și locul de constituire ale întreprinderii stabilite pe plan local;
- (b) o descriere a investiției, precum și a dreptului de proprietate și de control asupra acesteia;
- (c) dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1) despre care se presupune că au fost încălcate;

^(*) Orice termen menționat în anexa 17-H poate fi modificat prin acordul părților la litigiu.

(d) temeiul juridic și factual al cererii, inclusiv măsura despre care se presupune că este incompatibilă cu dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1);

(e) obiectul cererii și valoarea estimată a daunelor pretinse; și

(f) informații privind beneficiarul real și structura corporativă a reclamantului și dovezi care să stabilească faptul că reclamantul este un investitor al celeilalte părți și că deține sau controlează investiția și, în cazul în care acționează în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local, pe care o deține sau controlează, că întreprinderea a fost stabilită pe plan local.

(5) Cu excepția cazului în care părțile la litigiul convin asupra unei perioade mai lungi, consultările încep în termen de 60 de zile de la data depunerii cererii de consultări.

(6) Dacă părțile la litigiul nu convin altfel, locul de desfășurare a consultărilor este:

(a) Santiago, în cazul în care consultările se referă la o presupusă încălcare de către Chile;

(b) Bruxelles, în cazul în care consultările se referă la o presupusă încălcare de către Uniunea Europeană; sau

(c) capitala statului membru în cauză, în cazul în care consultările se referă exclusiv la o presupusă încălcare de către statul membru respectiv.

(7) Părțile la litigiul pot conveni să organizeze consultări prin videoconferință sau prin alte mijloace, dacă este cazul.

(8) Cererea de consultare se depune:

(a) în termen de trei ani de la data la care reclamantul sau, dacă reclamantul acționează în numele întreprinderii stabilite pe plan local, data la care întreprinderea stabilită pe plan local a luat cunoștință sau ar fi trebuit să ia cunoștință pentru prima dată de măsura despre care se presupune că este incompatibilă cu dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1) și de pierderea sau prejudiciul despre care se presupune că a fost suferit ca urmare a acesteia; sau

(b) în termen de doi ani de la data la care reclamantul sau, dacă reclamantul acționează în numele întreprinderii stabilite pe plan local, data la care întreprinderea stabilită pe plan local încetează să mai formuleze pretenții sau să mai intensifice o acțiune în fața unui tribunal sau a unei instanțe naționale în temeiul dreptului unei părți și, în orice caz, în termen de cel mult cinci ani de la data la care reclamantul sau, dacă reclamantul acționează în numele întreprinderii stabilite pe plan local, data la care întreprinderea stabilită pe plan local a luat cunoștință sau ar fi trebuit să ia cunoștință pentru prima dată de măsura despre care se presupune că este incompatibilă cu dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1) și de pierderea sau prejudiciul presupus a fi fost suferit ca urmare a acesteia.

(9) În cazul în care reclamantul nu a depus o cerere în temeiul articolului 17.30 în termen de 18 luni de la depunerea cererii de consultare, se consideră că reclamantul și-a retras cererea de consultări și, dacă este cazul, notificarea prin care se solicită stabilirea părții în temeiul articolului 17.28, și nu poate depune o cerere în temeiul prezentei secțiuni cu privire la aceeași presupusă încălcare. Termenul respectiv poate fi prelungit prin acordul părților la litigiul implicat în consultări.

(10) O încălcare continuă nu poate reinnoi sau întrerupe perioadele prevăzute la alineatul (8).

(11) În cazul în care cererea de consultări se referă la o presupusă încălcare a prezentului acord de către partea UE, aceasta se trimite Uniunii Europene. În cazul în care se identifică în conformitate cu articolul 17.28 o presupusă încălcare a prezentului acord de către un stat membru, cererea de consultări se trimite, de asemenea, statului membru în cauză.

Subsecțiunea 3

Depunerea unei cereri și condiții anterioare

Articolul 17.28

Cererea de stabilire a părții

(1) În cazul în care litigiul nu poate fi soluționat în termen de 90 de zile de la depunerea cererii de consultări, cererea se referă la o presupusă încălcare a prezentului acord de către partea UE, iar reclamantul intenționează să inițieze proceduri în temeiul articolului 17.30, reclamantul transmite Uniunii Europene o notificare prin care solicită stabilirea părții.

(2) Notificarea identifică măsurile cu privire la care reclamantul intenționează să inițieze o procedură. În cazul în care este identificată o măsură a unui stat membru, o astfel de notificare se trimite, de asemenea, statului membru în cauză.

(3) După ce a luat o decizie, partea UE informează reclamantul cât mai curând posibil și, în orice caz, nu mai târziu de 60 de zile de la data primirii notificării menționate la alineatul (1), dacă Uniunea Europeană sau un stat membru este părțea (*).

(4) În cazul în care reclamantul nu a fost informat cu privire la stabilirea părții în termen de 60 de zile de la transmiterea comunicării menționate la alineatul (3), părțea este:

(a) statul membru, dacă măsura sau măsurile identificate în notificarea menționată la alineatul (1) sunt exclusiv măsuri ale unui stat membru; sau

(b) Uniunea Europeană, în cazul în care măsura sau măsurile identificate în notificarea menționată la alineatul (1) includ măsuri ale Uniunii Europene.

(5) În cazul în care reclamantul introduce o cerere în temeiul articolului 17.30, el face acest lucru pe baza constatărilor comunicate, astfel cum se menționează la alineatul (3) de la prezentul articol, și, în cazul în care nicio astfel de constatare nu a fost comunicată reclamantului, în temeiul alineatului (4) de la prezentul articol.

(6) În cazul în care fie Uniunea Europeană, fie un stat membru acționează în calitate de pâră în urma unei constatări efectuate în temeiul alineatului (3), nici Uniunea Europeană, nici statul membru în cauză nu pot invoca inadmisibilitatea cererii sau lipsa de competență a tribunalului sau nu pot invoca în alt mod faptul că cererea sau hotărârea este nefondată sau nulă pe motiv că pâră ar trebui sau ar fi trebuit să fie Uniunea Europeană, mai degrabă decât statul membru, sau viceversa.

(7) Tribunalul și instanța de apel sunt obligate să se bazeze pe hotărârea luată în conformitate cu alineatul (3) sau, în cazul în care o astfel de hotărâre nu a fost comunicată reclamantului, în temeiul alineatului (4).

(8) Nicio dispoziție a prezentului acord sau a normelor aplicabile privind soluționarea litigiilor nu împiedică schimbul tuturor informațiilor referitoare la un litigiul între Uniunea Europeană și statul membru în cauză.

Articolul 17.29

Cerințe pentru depunerea unei cereri

(1) Înainte de a depune o cerere, reclamantul:

(a) revocă orice cerere sau procedură pendinte în fața oricărei instanțe naționale sau internaționale în temeiul dreptului intern sau internațional cu privire la orice măsură presupusă a constitui o încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 17.25 alineatul (1);

(b) prezintă o renunțare scrisă prin care se angajează să nu inițieze nicio plângere sau procedură în fața vreunei instanțe naționale sau internaționale în temeiul dreptului intern sau internațional cu privire la orice măsură care se presupune că ar constitui o încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 17.25 alineatul (1);

(*) Pentru mai multă certitudine, partea UE face o astfel de stabilire exclusiv în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 912/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 de instituire a unui cadru pentru gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat, stabilite prin acordurile internaționale la care Uniunea Europeană este parte (JO UE L 257, 28.8.2014, p. 121).

(c) dacă o declarație conform căreia nu va executa nicio hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni înainte ca aceasta să devină definitivă în conformitate cu articolul 17.56 și că nu va sesiza niciun tribunal sau nicio instanță națională sau internațională pentru a contesta o hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni sau pentru a cere revizuirea, abrogarea, anularea, reexaminarea sau nici nu va iniția nicio altă procedură similară în fața unei instanțe sau a unui tribunal sau nicio instanță națională sau internațională cu privire la o hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni.

(2) Tribunalul respinge o cerere formulată de un reclamant care a introdus o altă cerere la tribunal sau la orice altă instanță sau alt tribunal național sau internațional cu privire la aceeași măsură precum cea presupusă a fi incompatibilă cu dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1), cu excepția cazului în care reclamantul își retrage cererea pendinte. Prezentul alineat nu se aplică în cazul în care reclamantul depune o cerere la o instanță națională, solicitând măsuri reparatorii provizorii sau pronunțarea unei hotărâri declarative.

(3) În sensul prezentului articol, reclamantul include investitorul și, în cazul în care investitorul a acționat în numele întreprinderii stabilite pe plan local, întreprinderea stabilită pe plan local. În plus, în sensul alineatului (1) litera (a) și al alineatului (2), reclamantul include, de asemenea:

(a) dacă cererea este depusă de un investitor care acționează în nume propriu, toate persoanele care, direct sau indirect, au o participație în capitalurile proprii ale investitorului sau sunt controlate de acesta și susțin că au suferit aceeași pierdere sau același prejudiciu ⁽⁴⁾ ca investitorul; sau

(b) dacă cererea este înaintată de un investitor care acționează în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local tuturor persoanelor care, direct sau indirect, au o participație în capitalurile proprii sau sunt controlate de întreprinderea stabilită pe plan local și susțin că au suferit același pierdere sau prejudiciu ⁽⁴⁾ ca și întreprinderea stabilită pe plan local.

Articolul 17.30

Depunerea unei cereri

(1) În cazul în care litigiul nu poate fi soluționat în termen de șase luni de la depunerea cererii de consultări și, dacă este cazul, au trecut cel puțin trei luni de la depunerea notificării prin care se solicită o stabilire a părăului în conformitate cu articolul 17.28, reclamantul poate depune o cerere la tribunal, cu condiția ca acesta să îndeplinească cerințele prevăzute la prezentul articol și la articolul 17.32.

(2) O cerere poate fi înaintată tribunalului în temeiul unuia dintre următoarele seturi de norme privind soluționarea litigiilor:

(a) Convenția ICSID, cu condiția ca atât părătul, cât și statul reclamantului să fie părți la Convenția ICSID;

(b) regulile privind mecanismul suplimentar ICSID, cu condiția ca părătul sau statul reclamantului să fie parte la Convenția ICSID;

(c) Regulile de arbitraj UNCITRAL; sau

(d) orice alte norme convenite de părțile la litigiul la cererea reclamantului.

(3) Normele privind soluționarea litigiilor menționate la alineatul (2) se aplică sub rezerva normelor prevăzute în prezenta secțiune, astfel cum sunt completate de orice norme adoptate de subcomitet.

(4) Toate cererile identificate de reclamant în prezentarea cererii sale în temeiul prezentului articol se bazează pe informațiile identificate în cererea sa de consultare în temeiul articolului 17.27 alineatul (4) literele (c) și (d).

(5) Cererile prezentate în numele unei categorii compuse din mai mulți reclamanți neidentificați sau prezentate de un reprezentant care intenționează să deslășoare procedurile în interesul mai multor reclamanți identificați sau neidentificați care delegă toate deciziile referitoare la procedură în numele lor nu sunt admisibile.

⁽⁴⁾ Pentru mai multă certitudine, aceeași pierdere sau același prejudiciu înseamnă pierderea sau prejudiciul care decurge din aceeași măsură și pe care persoana încearcă să o recupereze în aceeași calitate ca reclamantul (de exemplu, în cazul în care reclamantul acționează în calitate de acționar, această dispoziție ar acoperi o persoană afiliată care urmărește, de asemenea, recuperarea în calitate de acționar).

⁽⁵⁾ Pentru mai multă certitudine, aceeași pierdere sau același prejudiciu înseamnă pierderea sau prejudiciul care decurge din aceeași măsură și pe care persoana încearcă să o recupereze în aceeași calitate ca reclamantul (de exemplu, în cazul în care reclamantul acționează în calitate de acționar, această dispoziție ar acoperi o persoană afiliată care urmărește, de asemenea, recuperarea în calitate de acționar).

(6) Pentru mai multă certitudine, un reclamant nu poate depune o cerere în temeiul prezentei secțiuni în cazul în care investigația sa a fost realizată prin declarații false frauduloase, disimulare, corupție sau conduită care constituie un abuz de procedură.

Articolul 17.31

Cereri reconvenționale

(1) Părătul poate introduce o cerere reconvențională ca urmare a nerespectării de către reclamant a unei obligații internaționale aplicabile pe teritoriul ambelor părți ⁽¹⁾, care decurge din temeiul de fapt al cererii ⁽²⁾.

(2) Cererea reconvențională se depune cel târziu până la data depunerii cererii reconvenționale sau a memoriului în apărare al părătului sau într-o etapă ulterioară a procedurii, în cazul în care tribunalul decide că întârzierea a fost justificată în circumstanțele date.

(3) Pentru mai multă certitudine, consimțământul reclamantului cu privire la procedurile prevăzute în prezenta secțiune, astfel cum se menționează la articolul 17.32, include depunerea de cereri reconvenționale de către părăt.

Articolul 17.32

Consimțământ

(1) Părătul consimte la introducerea unei cereri în temeiul prezentei secțiuni.

(2) Consimțământul vizat la alineatul (1) și introducerea unei cereri conform prezentei secțiuni sunt considerate a îndeplini cerințele prevăzute:

(a) la articolul 25 din Convenția ICSID și în regulile privind mecanismul suplimentar ICSID, în ceea ce privește acordul scris al părților la litigiul; și

(b) la articolul II din Convenția Organizației Națiunilor Unite pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, încheiată la New York la data de 10 iunie 1958 (denumită în continuare „Convenția de la New York”), pentru un acord în scris.

(3) Se consideră că reclamantul își dă consimțământul în conformitate cu procedurile prevăzute în prezenta secțiune la momentul depunerii cererii în temeiul articolului 17.30.

Articolul 17.33

Finanțare din partea terților

(1) În cazul în care o parte la litigiul a primit sau primește finanțare din partea terților sau a solicitat să primească finanțare din partea terților, partea la litigiul care beneficiază de aceasta comunică celelalte părți la litigiul și formațiunii tribunalului sau, în cazul în care formațiunea tribunalului nu este înființată, președintelui tribunalului, numele și adresa finanțatorului terț și, dacă este cazul, ale beneficiarului real final și ale structurii corporative.

(2) Partea la litigiul face divulgarea în temeiul alineatului (1) în momentul depunerii unei cereri sau, în cazul în care finanțarea de către un terț este organizată după depunerea unei cereri, fără întârziere, de îndată ce se încheie acordul sau se face donația sau grantul. Partea la litigiul notifică de îndată tribunalului orice modificare a informațiilor divulgate.

(3) Tribunalul poate dispune divulgarea de informații suplimentare cu privire la mecanismul de finanțare și la finanțatorul terț, în cazul în care consideră că acest lucru este necesar în orice etapă a procedurii.

⁽¹⁾ Pentru mai multă certitudine, obligațiile menționate la prezentul alineat se bazează pe angajamentele juridice la care părțile au consimțit.

⁽²⁾ La cererea uneia dintre părți, Consiliul mixt emite interpretări obligatorii în temeiul articolului 17.38 alineatul (6) pentru a clarifica domeniul de aplicare al obligațiilor internaționale menționate la prezentul alineat.

Subsecțiunea 4

Sistemul jurisdicțional în materie de investiții

Articolul 17.34

Tribunalul de primă instanță

(1) Se înființează un tribunal de primă instanță (denumit în continuare „tribunalul”) pentru a soluționa cererile introduse în temeiul articolului 17.30.

(2) La intrarea în vigoare a prezentului acord, Comitetul mixt numește nouă judecători în cadrul tribunalului. Trei dintre judecătorii sunt resortisanți ai unui stat membru, trei sunt resortisanți ai Republicii Chile și trei sunt resortisanți ai unor țări terțe. La numirea judecătorilor, Comitetul mixt este încurajat să ia în considerare necesitatea de a asigura diversitatea și o reprezentare de gen echitabilă.

(3) Comitetul mixt poate decide să mărească sau să reducă numărul judecătorilor cu mulți de trei. Numirile suplimentare se fac în conformitate cu criteriile prevăzute la alineatul (2).

(4) Judecătorii trebuie să dețină calificările cerute în țările ai căror resortisanți sunt pentru a fi numiți în funcții judiciare sau să fie juriști cu competență recunoscută. Aceștia trebuie să aibă o expertiză confirmată în drept public internațional. Se recomandă ca judecătorii să aibă expertiză în dreptul comercial internațional și în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri internaționale de investiții sau din acorduri comerciale internaționale.

(5) Judecătorii sunt numiți pentru un mandat de cinci ani. Cu toate acestea, mandatul celor cinci judecători, și anume doi resortisanți ai unui stat membru, doi resortisanți ai Republicii Chile și un resortisant al unei țări terțe, din cei nouă numiți imediat după intrarea în vigoare a prezentului acord, care urmează să fie stabiliți prin tragere la sorți, se extinde la opt ani. De îndată ce devin vacante, locurile vor fi reocupate. Un judecător numit pentru a înlocui un alt judecător al cărui mandat nu a expirat rămâne în funcție pe perioada rămasă din mandatul predecesorului. Un judecător care își exercită funcția în cadrul unei formațiuni a tribunalului la expirarea mandatului său poate, cu autorizarea președintelui tribunalului, să își exercite în continuare funcția în cadrul formațiunii până la încheierea lucrărilor formațiunii respective și, numai în acest scop, poate fi considerat în continuare judecător al tribunalului.

(6) Tribunalul are un președinte și un vicepreședinte responsabil cu aspectele organizatorice, cu sprijinul unui secretariat. Președintele și vicepreședintele sunt selectați prin tragere la sorți pentru un mandat de doi ani dintre judecătorii care sunt resortisanți ai unor țări terțe. Aceștia își exercită mandatul prin rotație, prin tragere la sorți de către copreședinții Comitetului mixt. Vicepreședintele acționează în calitate de președinte atunci când președintele nu este disponibil.

(7) Tribunalul judecă cauzele în formațiuni alcătuite din trei judecători, dintre care unul este resortisant al unui stat membru, unul resortisant al Republicii Chile și unul resortisant al unei țări terțe. Formațiunea este prezidată de judecătorul resortisant al unei țări terțe.

(8) Atunci când se introduce o cerere în temeiul articolului 17.30, președintele tribunalului stabilește componența formațiunii tribunalului care judecă cauza prin rotație, asigurându-se că componența formațiunilor este aleatorie și imprevizibilă, oferind în același timp șanse egale tuturor judecătorilor să își exercite funcția.

(9) În pofida alineatului (7) de la prezentul articol, părțile la litigiu pot conveni ca o cauză să fie judecată de un singur judecător care este resortisant al unei țări terțe, care urmează să fie numit de președintele tribunalului. Părțile ia în considerare în spirit pozitiv o astfel de cerere din partea reclamantului, în special în cazul în care despăgubirile sau daunele-interese solicitate au o valoare relativ scăzută. O astfel de cerere ar trebui formulată în același timp cu depunerea cererii în temeiul articolului 17.30.

(10) Tribunalul își stabilește propriile proceduri de lucru, după ce discută cu părțile.

(11) Judecătorii sunt disponibili în orice moment și în termen scurt și rămân la curent cu activitățile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei părți a prezentului acord.

(12) Pentru a asigura disponibilitatea acestora, judecătorilor li se plătește un onorariu lunar care urmează să fie stabilit prin decizie a Comitetului mixt. Președintele tribunalului și, dacă este cazul, vicepreședintele primesc un onorariu echivalent cu onorariul stabilit în conformitate cu articolul 17.35 alineatul (11) pentru fiecare zi lucrată în exercitarea funcțiilor de președinte al tribunalului în temeiul prezentei secțiuni.

(13) Onorariul lunar se plătește de către părți, ținând seama de nivelurile lor de dezvoltare respective, într-un cont gestionat de secretariatul Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții (ICSID). În cazul în care una dintre părți nu plătește onorariul lunar, cealaltă parte poate alege să plătească onorariul respectiv. Orice astfel de aranjate rămân exigibile, cu dobânda corespunzătoare. Comitetul mixt revizuește periodic cuantumul și repartizarea taxelor respective și poate recomanda ajustări relevante.

(14) Cu excepția cazului în care Comitetul mixt adoptă o decizie în temeiul alineatului 15 de la prezentul articol, cuantumul celorlalte onorarii și cheltuieli ale judecătorilor dintr-o formațiune a tribunalului se stabilește în conformitate cu regulamentul 14 punctul 1 din Regulamentele administrative și financiare ale Convenției ICSID în vigoare la data depunerii cererii și se alocă de către tribunal între părțile la litigiu în conformitate cu articolul 17.54 alineatele (5), (6) și (7).

(15) În urma unei decizii a Comitetului mixt, onorariul lunar și alte onorarii și cheltuieli pot fi transformate permanent într-un salariu obișnuit. În acest caz, judecătorii își exercită funcțiile cu normă întreagă, iar Comitetul mixt stabilește remunerația acestora și aspectele organizatorice conexe. Judecătorii care primesc un salariu obișnuit nu pot exercita nicio activitate profesională, remunerată sau nu, cu excepția cazului în care președintele tribunalului acordă în mod excepțional o derogare.

(16) Secretariatul ICSID asigură secretariatul tribunalului și îi furnizează un sprijin adecvat. Cheltuielile pentru un astfel de sprijin sunt alocate de tribunal între părțile la litigiu în conformitate cu articolul 17.54 alineatele (5), (6) și (7).

Articolul 17.35

Tribunalul de apel

(1) Se înființează un tribunal de apel permanent pentru judecarea apelurilor împotriva hotărârilor pronunțate de tribunal.

(2) La intrarea în vigoare a prezentului acord, Comitetul mixt numește șase membri ai tribunalului de apel. Doi dintre membri trebuie să fie resortisanți ai unui stat membru, doi trebuie să fie resortisanți ai Republicii Chile și doi trebuie să fie resortisanți ai unor țări terțe. La numirea membrilor tribunalului de apel, Comitetul mixt este încurajat să ia în considerare necesitatea de a asigura diversitatea și o reprezentare de gen echitabilă.

(3) Comitetul mixt poate decide să mărească numărul membrilor tribunalului de apel cu mulți de trei. Numirile suplimentare se fac în conformitate cu criteriile prevăzute la alineatul (2).

(4) Membrii tribunalului de apel trebuie să dețină calificările necesare în țările ai căror resortisanți sunt pentru a fi numiți în cele mai înalte funcții judiciare sau să fie juriști cu competențe recunoscute. Aceștia trebuie să aibă o expertiză confirmată în drept public internațional. Se recomandă ca judecătorii să aibă expertiză în dreptul comercial internațional și în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri internaționale de investiții sau din acorduri comerciale internaționale.

(5) Membrii tribunalului de apel sunt numiți pentru un mandat de cinci ani. Cu toate acestea, mandatul a trei dintre cei șase membri numiți imediat după intrarea în vigoare a prezentului acord, care urmează să fie stabiliți prin tragere la sorți, se prelungește la opt ani. De îndată ce devin vacante, locurile vor fi reocupate. Un membru numit pentru a înlocui un alt membru, al cărui mandat nu a expirat, rămâne în funcție pe perioada rămasă din mandatul predecesorului. Un membru care face parte dintr-o formațiune a tribunalului de apel la expirarea mandatului său are posibilitatea, cu autorizarea președintelui tribunalului de apel, să își exercite în continuare funcția în formațiune până la încheierea procedurilor formațiunii respective și, numai în acest scop, poate fi considerat în continuare membru al tribunalului de apel.

(6) Tribunalul de apel are un președinte și un vicepreședinte responsabil cu aspectele organizatorice, cu sprijinul unui secretariat. Președintele și vicepreședintele sunt selectați prin tragere la sorți pentru un mandat de doi ani, din rândul membrilor care sunt resortisanți ai unor țări terțe. Aceștia își exercită mandatul prin rotație, prin tragere la sorți de către copreședinții Comitetului mixt. Vicepreședintele acționează în calitate de președinte atunci când președintele nu este disponibil.

(7) Tribunalul de apel judecă cauzele de atac în formațiuni alcătuite din trei membri, dintre care unul este resortisant al unui stat membru, unul resortisant al Republicii Chile și unul resortisant al unei țări terțe. Formațiunea este prezidată de membrul care este resortisant al unei țări terțe.

(8) Președintele tribunalului de apel stabilește componența formațiunii care audiază prin rotație fiecare cale de atac, asigurându-se că componența fiecărei formațiuni este aleatorie și imprevizibilă, oferind în același timp șanse egale tuturor membrilor de a-și exercita funcția.

(9) Tribunalul de apel își stabilește propriile proceduri de lucru, după ce discută cu părțile.

(10) Toți membrii care fac parte din tribunalul de apel sunt disponibili în orice moment și în termen scurt și rămân la curent cu activitățile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei părți a prezentului acord.

(11) Pentru a asigura disponibilitatea acestora, membrii tribunalului de apel primesc un onorariu lunar și primesc un onorariu pentru fiecare zi lucrată în calitate de membru, care urmează să se stabilească prin decizie a Comitetului mixt. Președintele tribunalului de apel și, dacă este cazul, vicepreședintele primesc un onorariu pentru fiecare zi lucrată în exercitarea funcțiilor de președinte al tribunalului de apel în temeiul prezentei secțiuni.

(12) Remunerația membrilor tribunalului de apel este plătită de către părți, ținând seama de nivelurile lor de dezvoltare respective, într-un cont gestionat de secretariatul ICSID. În cazul în care una dintre părți nu plătește onorariul lunar, cealaltă parte poate alege să plătească onorariul respectiv. Orice astfel de aranjate rămân exigibile, cu dobânda corespunzătoare. Comitetul mixt revizuește periodic cuantumul și repartizarea taxelor respective și poate recomanda ajustări relevante.

(13) În urma unei decizii a Comitetului mixt, onorariul lunar și onorariile pentru zilele lucrate pot fi transformate permanent într-un salariu obișnuit. În acest caz, membrii tribunalului de apel își exercită funcțiile cu normă întreagă, iar Comitetul mixt le stabilește remunerația și aspectele organizatorice conexe. Membrii tribunalului de apel care primesc un salariu obișnuit nu pot exercita nicio activitate profesională, remunerată sau nu, cu excepția cazului în care președintele tribunalului de apel acordă în mod excepțional o derogare.

(14) Secretariatul ICSID asigură secretariatul tribunalului de apel și îi furnizează un sprijin avocat. Cheltuielile pentru un astfel de sprijin sunt alocate de tribunalul de apel între părțile la litigiul în conformitate cu articolul 17.54 alineatele (5), (6) și (7).

Articolul 17.36

Norme etice

(1) Judecătorii tribunalului și membrii tribunalului de apel sunt aleși din rândul unor persoane a căror independență este mai presus de orice îndoială. Aceștia nu trebuie să aibă nicio legătură cu nicio administrație publică⁽¹⁾. Ei nu trebuie să accepte instrucțiuni de la nicio administrație publică sau de la nicio organizație cu privire la aspecte legate de litigiul. Ei nu participă la soluționarea unor litigii care ar putea crea un conflict de interese direct sau indirect. Aceștia se conformează anexei 17-1. La numire, ei se abțin să acționeze în calitate de avocat sau de expert sau de martor numit de o parte în orice litigiul aflat pe rol sau nou în materie de investiții, în temeiul prezentului acord sau al oricărui alt acord sau sistem juridic național.

(2) În cazul în care o parte la litigiul consideră că un judecător al tribunalului sau un membru al tribunalului de apel nu îndeplinește condițiile prevăzute la alineatul (1), aceasta trimite președintelui tribunalului sau președintelui tribunalului de apel, după caz, o cerere de recuzare în ceea ce privește numirea. Cererea de recuzare se transmite în termen de 15 zile de la data la care componența formațiunii tribunalului sau a tribunalului de apel a fost comunicată părții la litigiul sau în termen de 15 zile de la data la care faptele relevante au fost aduse la cunoștința acestuia, în cazul în care faptele respective nu puteau fi cunoscute, în mod rezonabil, în momentul constituirii formațiunii. Cererea de recuzare indică motivele care stau la baza contestației.

(3) Dacă, în termen de 15 zile de la data cererii de recuzare, judecătorul recuzat al tribunalului sau membrul recuzat al tribunalului de apel alege să nu demisioneze din formațiunea respectivă, președintele tribunalului sau, după caz, președintele tribunalului de apel, după audierea părților la litigiul și după ce a oferit judecătorului tribunalului sau membrului tribunalului de apel posibilitatea de a formula observații, emite o decizie în termen de 45 de zile de la primirea cererii de recuzare și înștiințează imediat părțile la litigiul și pe ceilalți judecători sau membri ai formațiunii respective.

⁽¹⁾ Pentru mai multă certitudine, faptul că o persoană primește un venit de la administrația publică sau că a fost angajată anterior de administrația publică sau că are o relație de familie cu un funcționar public nu o face, în sine, necompatibilă.

(4) În cazul cererilor de recuzare împotriva numirii președintelui tribunalului în cadrul unei formațiuni, decizia este luată de președintele tribunalului de apel și viceversa.

(5) La recomandarea motivată a președintelui tribunalului de apel⁽¹⁾, părțile pot decide, printr-o decizie a Comitetului mixt, să revoce un judecător al tribunalului sau un membru al tribunalului de apel în cazul în care conduita lor este incompatibilă cu obligațiile prevăzute la alineatul (1) de la prezentul articol și este incompatibil cu statutul lor de membru în continuare al tribunalului sau al tribunalului de apel. În cazul în care este vorba despre presupusa conduită a președintelui tribunalului de apel, președintele tribunalului emite recomandarea motivată. Articolul 17.34 alineatul (2) și articolul 17.35 alineatul (2) se aplică *mutatis mutandis* pentru ocuparea posturilor vacante care pot apărea în temeiul prezentului alineat.

Articolul 17.37

Mecanismele multilaterale de soluționare a litigiilor

Părțile depun eforturi pentru a coopera în vederea instituirii unui tribunal multilateral pentru investiții pentru soluționarea litigiilor în materie de investiții. La intrarea în vigoare între părți a unui acord internațional care prevede un astfel de mecanism multilateral aplicabil litigiilor în temeiul prezentei părți a prezentului acord, părțile relevante din prezenta secțiune încetează să se aplice. Comitetul mixt poate adopta o decizie care să precizeze măsurile tranzitorii necesare.

Subsecțiunea 5

Desfășurarea procedurii

Articolul 17.38

Dreptul aplicabil și normele de interpretare

(1) Tribunalul stabilește dacă măsura cu privire la care reclamantul formulează o cerere este incompatibilă cu oricare dintre dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1).

(2) Atunci când se pronunță, tribunalul aplică prezentul acord și alte norme de drept internațional aplicabile între părți. Acesta interpretează dispozițiile prezentului acord în conformitate cu normele obișnuite de interpretare a dreptului internațional public, codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor.

(3) Pentru mai multă certitudine, la determinarea consecvenței unei măsuri cu dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1), tribunalul ia în considerare, după caz, legislația unei părți ca element de fapt. În acest scop, tribunalul urmărește interpretarea obișnuită acordată unei astfel de legislații de către instanțele sau autoritățile părții respective și orice înțeles dat unei astfel de legislații de către tribunal nu este obligatoriu pentru instanțele judecătorești sau autoritățile părții respective.

(4) Pentru mai multă certitudine, tribunalul nu are competența de a determina legalitatea unei măsuri, presupusă a constitui o încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 17.25 alineatul (1), în conformitate cu dreptul unei părți la litigiul.

(5) Pentru mai multă certitudine, în cazul în care un investitor al unei părți depune o plângere în temeiul prezentei secțiuni, inclusiv o cerere prin care se pretinde că o parte a încălcat articolul 17.17, investitorului îi revine sarcina de a-și dovedi pretențiile, în conformitate cu principiile generale de drept internațional aplicabile litigiului.

(6) În cazul în care apar motive serioase de îngrijorare cu privire la chestiuni de interpretare referitoare la secțiunea C⁽¹⁾ sau D, Consiliul mixt poate adopta decizii de interpretare a prezentului acord. Orice astfel de interpretare este obligatorie pentru tribunal și pentru tribunalul de apel. Consiliul mixt poate decide că o interpretare are efect obligatoriu cu începere de la o anumită dată.

⁽¹⁾ Această recomandare nu aduce atingere capacității Comitetului mixt de a atrage atenția președintelui tribunalului de apel asupra conduitei unui judecător al tribunalului sau a unui membru al tribunalului de apel care ar putea încălca obligațiile prevăzute la alineatul (1) și ar putea fi incompatibilă cu continuarea statutului lor de membru al tribunalului sau al tribunalului de apel.

⁽²⁾ Astfel cum se menționează la articolul 17.25.

Articolul 17.39

Interpretarea anexelor

(1) În urma unei cereri de consultări în temeiul articolului 17.27 alineatul (3), părătul poate solicita în scris subcomitetului să stabilească dacă și, în caz afirmativ, care este gradul în care măsura care face obiectul cererii de consultări intră în domeniul de aplicare al unei măsuri neconforme prevăzute în anexa 17-A sau 17-B.

(2) Această cerere adresată subcomitetului se transmite cât mai curând posibil după primirea cererii de consultare. La cererea subcomitetului, termenele menționate la articolul 17.27 alineatul (5), la articolul 17.27 alineatul (8), la articolul 17.54 alineatul (10) și la articolul 17.55 alineatul (5) se suspendă.

(3) Subcomitetul încearcă, cu bună-credință, să adopte decizia solicitată. Orice astfel de decizie se transmite cu promptitudine părților la litigiu.

(4) În cazul în care subcomitetul nu a luat o decizie în termen de trei luni de la data solicitării, suspendarea acestor perioade de timp încetează să se aplice.

Articolul 17.40

Alte cereri

În cazul în care se introduc cereri în temeiul prezentei secțiuni, al capitolului 38 sau al unui alt acord internațional cu privire la aceeași presupusă încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 17.25 alineatul (1) și există un potențial de suprapunere a despăgubirilor sau cererea în temeiul celui alt acord internațional ar putea avea un impact semnificativ asupra soluționării cererii introduse în temeiul prezentei secțiuni, tribunalul ia în considerare, dacă este cazul, după audierea părților la litigiu, procedurile în temeiul capitolului 38 sau al celui alt acord internațional în decizia, ordinul sau hotărârea sa. În acest scop, tribunalul poate, de asemenea, să suspende judecarea cauzei. Atunci când acționează în temeiul prezentului articol, tribunalul respectă articolul 17.54 alineatul (10).

Articolul 17.41

Prevenirea eludării

Pentru mai multă certitudine, tribunalul își declină competența dacă litigiul a luat naștere sau era previzibil în mod rezonabil în momentul în care reclamantul a dobândit dreptul de proprietate sau controlul asupra investiției care face obiectul litigiului sau s-a implicat în restructurarea unei întreprinderi și, cu condiția ca tribunalul să stabilească, pe baza împrejurărilor de fapt ale cauzei, că reclamantul a dobândit dreptul de proprietate sau controlul asupra investiției sau s-a implicat în restructurarea unei întreprinderi cu scopul principal de a introduce cererea în temeiul prezentei secțiuni. Posibilitatea de a-și declina competența în astfel de circumstanțe nu aduce atingere altor obiecții legate de competență care pot fi luate în considerare de tribunal.

Articolul 17.42

Cereri vădit neîntemeiate

(1) În termen de cel mult 30 de zile de la constituirea formațiunii tribunalului în temeiul articolului 17.34 alineatul (7) și, în orice caz, înainte de prima sesiune a formațiunii tribunalului, sau nu mai târziu de 30 de zile de la data la care părătul a luat cunoștință de faptele pe care se întemeiază obiecția, părătul poate formula o obiecție susținând că cererea este vădit neîntemeiată.

(2) Părătul precizează cât mai exact posibil motivele care stau la baza obiecției.

(3) După ce a acordat părților la litigiu posibilitatea de a-și prezenta observațiile cu privire la obiecție, tribunalul pronunță, în prima sesiune a formațiunii tribunalului sau imediat după aceea, o decizie sau o hotărâre provizorie cu privire la obiecție, precizând motivele care stau la baza acesteia. În cazul în care obiecția este primită după prima sesiune a formațiunii tribunalului, tribunalul emite o astfel de decizie sau hotărâre provizorie cât mai curând posibil, și în orice caz nu mai târziu de 120 de zile de la formularea obiecției. Atunci când se pronunță cu privire la obiecție, tribunalul consideră că faptele invocate de reclamant sunt adevărate și poate, de asemenea, să ia în considerare orice fapte relevante care nu sunt contestate.

(4) Decizia tribunalului nu aduce atingere dreptului unei părți la litigiu de a se opune, în temeiul articolului 17.43 sau în cursul procedurii, fondului juridic al unei cereri și nu aduce atingere competenței tribunalului de a aborda alte obiecții cu titlu preliminar.

Articolul 17.43

Cereri neîntemeiate de drept

(1) Fără a se aduce atingere competenței tribunalului de a aborda alte obiecții cu titlu preliminar sau dreptului unui părăt de a prezenta astfel de obiecții în orice moment oportun, tribunalul instrumentează și soluționează cu titlu preliminar orice obiecție prezentată de părăt care susține că o cerere sau orice parte a acesteia, prezentată în temeiul prezentei secțiuni, de drept, nu este o cerere pentru care poate fi pronunțată o sentință în favoarea reclamantului în temeiul articolului 17.54, chiar dacă s-a plecat de la premisa că faptele invocate de reclamant sunt adevărate. Tribunalul poate examina, de asemenea, orice alte fapte pertinente care nu fac obiectul litigiului.

(2) O obiecție în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol se înaintează tribunalului cât mai curând posibil după constituirea formațiunii tribunalului și, în orice caz, nu mai târziu de data fixată de tribunal pentru ca părătul să își prezinte cererea reconvențională sau memoriul în apărare. O obiecție în temeiul alineatului (1) nu poate fi formulată atât timp cât o procedură în temeiul articolului 17.42 este pendinte, cu excepția cazului în care tribunalul, după ce a ținut seama în mod corespunzător de circumstanțele cauzei, acordă permisiunea de a formula o obiecție în temeiul prezentului articol.

(3) La primirea unei obiecții în temeiul alineatului (1) și cu excepția cazului în care consideră că obiecția este în mod vădit nefondată, tribunalul suspendă orice procedură pe fond, stabilește un calendar de examinare a obiecției în conformitate cu orice calendar pe care l-a stabilit pentru examinarea oricărei alte chestiuni preliminare și pronunță o decizie sau o hotărâre provizorie cu privire la obiecție, precizând motivele care stau la baza acesteia.

Articolul 17.44

Transparență

(1) Regulile de transparență UNCITRAL se aplică *mutatis mutandis* litigiilor în temeiul prezentei secțiuni, în plus față de următoarele reguli.

(2) Următoarele documente sunt incluse în lista documentelor menționate la articolul 3 alineatul (1) din Regulile de transparență UNCITRAL: acordul să se recurgă la medierea menționată la articolul 17.26 din prezentul acord, cererea de consultare menționată la articolul 17.27 din prezentul acord, notificarea prin care se solicită stabilirea părătului și stabilirea părătului menționată la articolul 17.28 din prezentul acord, cererea de recuzare și decizia cu privire la recuzare menționată la articolul 17.36 din prezentul acord, precum și cererea de conexare menționată la articolul 17.53 din prezentul acord.

(3) Pentru mai multă certitudine, probele pot fi puse la dispoziția publicului în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) din Regulile de transparență UNCITRAL.

(4) În poseda articolului 2 din Regulile de transparență UNCITRAL, partea UE sau Chile, după caz, pune la dispoziția publicului, în timp util și înainte de constituirea formațiunii, cererea de consultări menționată la articolul 17.27 din prezentul acord, comunicarea prin care s-a solicitat stabilirea părătului și decizia privind stabilirea părătului menționate la articolul 17.28 din prezentul acord, sub rezerva ocultării informațiilor confidențiale sau protejate⁽⁴⁾. Aceste documente pot fi puse la dispoziția publicului prin comunicarea către registrul menționat în Regulile de transparență UNCITRAL.

(5) Orice parte la litigiu care intenționează să utilizeze în cadrul unei audieri informații desemnate ca fiind confidențiale sau protejate informează tribunalul în acest sens.

(6) Orice parte la litigiu care susține că anumite informații constituie informații confidențiale sau protejate trebuie să le denumească în mod clar ca atare atunci când sunt transmise tribunalului.

(7) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție din prezenta secțiune nu impune părătului să refuze accesul publicului la informațiile care trebuie divulgate în temeiul legislației sale.

⁽⁴⁾ Pentru mai multă certitudine, informații confidențiale sau protejate înseamnă informațiile definite și stabilite în conformitate cu articolul 7 din Regulile de transparență UNCITRAL.

Articolul 17.45

Măsuri provizorii

Tribunalul poate dispune măsuri de protecție provizorii pentru a proteja drepturile unei părți la litigiul sau pentru a se asigura de competența deplină a tribunalului, inclusiv un ordin de a păstra elementele de probă aflate în posesia sau sub controlul unei părți la litigiul sau de protecție a competenței tribunalului. Tribunalul nu poate dispune sechestrarea bunurilor sau împiedica aplicarea tratamentului presupus a constitui o încălcare.

Articolul 17.46

Suspendarea acțiunii

În cazul în care, în urma introducerii unei cereri în temeiul prezentei secțiuni, reclamantul nu ia nicio măsură în cadrul acțiunii în cursul unei perioade de 180 de zile consecutive sau al unor perioade convenite de părțile la litigiul, se consideră că reclamantul și-a retras cererea și a suspendat acțiunea. Tribunalul, la cererea părții și după notificarea părților la litigiul, ia act de suspendarea acțiunii printr-un ordin și pronunță o hotărâre cu privire la cheltuielile de judecată. După pronunțarea unui astfel de ordin, tribunalul nu mai are competență. Reclamantul nu poate introduce ulterior o cerere cu același obiect.

Articolul 17.47

Garanție pentru cheltuieli de judecată

(1) Pentru mai multă certitudine, la cererea părții, tribunalul poate dispune ca reclamantul să furnizeze o garanție pentru toate sau o parte din cheltuielile de judecată, în cazul în care există motive întemeiate să se creadă că reclamantul riscă să nu poată onora o eventuală hotărâre privind cheltuielile de judecată pronunțată împotriva sa.

(2) În cazul în care garanția pentru cheltuieli de judecată nu este furnizată integral în termen de 30 de zile de la data pronunțării hotărârii tribunalului sau în orice alt termen stabilit de tribunal, tribunalul informează părțile la litigiul în acest sens și poate dispune suspendarea sau închiderea procedurii.

(3) Tribunalul ia în considerare toate probele furnizate în legătură cu circumstanțele menționate la alineatul (1), inclusiv existența unei finanțări din partea unor terți.

Articolul 17.48

Partea care nu participă la litigiul

(1) Nu mai târziu de 30 de zile de la primire sau imediat după soluționarea unui litigiul având ca obiect informații confidențiale sau protejate, părțile furnizează părții care nu participă la litigiul:

(a) cererea de consultări menționată la articolul 17.27, comunicarea prin care se solicită stabilirea părții menționate la articolul 17.28, cererea menționată la articolul 17.30 și orice alte documente anexate la aceste documente;

(b) la cererea părții care nu participă la litigiul:

(i) memoriile, memoriile, note informative, cereri și alte documente prezentate tribunalului de o parte la litigiul;

(ii) observațiile scrise prezentate tribunalului de către un terț;

(iii) procese-verbale sau transcrieri ale audierilor tribunalului, în cazul în care sunt disponibile; și

(iv) ordine, hotărâri și decizii ale tribunalului; și

(c) la cerere și pe cheltulala părții care nu participă la litigiul, toate sau o parte dintre probele care au fost prezentate tribunalului.

(2) Partea care nu participă la litigiul are dreptul de a participa la o audiere organizată în temeiul prezentei secțiuni.

(3) Tribunalul acceptă sau, după consultarea părților la litigiul, poate invita partea care nu participă la litigiul să prezinte observații scrise sau orale cu privire la aspectele legate de interpretarea prezentului acord. Tribunalul se asigură că părților la litigiul li se acordă o posibilitate rezonabilă de a prezenta observații cu privire la orice comunicare a părții care nu participă la litigiul.

Articolul 17.49

Intervenția terților

(1) Tribunalul permite oricărei persoane care poate dovedi un interes direct și actual în circumstanțele specifice ale litigiului (denumit în continuare „intervenientul”) să intervină în calitate de terț. Intervenția se limitează la sprijinirea, în totalitate sau parțial, a situației juridice a uneia dintre părțile la litigiul.

(2) Cererea de intervenție trebuie depusă în termen de 90 de zile de la data publicării cererii în conformitate cu articolul 17.30. Tribunalul se pronunță cu privire la cerere în termen de 90 de zile de la data la care cererea a fost depusă, după ce a acordat părților la litigiul posibilitatea de a-și prezenta observațiile.

(3) În cazul în care cererea de intervenție este admisă, intervenientul primește o copie a fiecărui ordin procedural notificat sau comunicat părților la litigiul, cu excepția, dacă este cazul, a informațiilor confidențiale sau protejate. Intervenientul poate depune un memoriu în intervenție într-un termen stabilit de tribunal după comunicarea ordinului procedural. Părțile la litigiul au posibilitatea de a răspunde la memoriul în intervenție. Intervenientului i se permite să participe la audierile organizate în temeiul prezentei secțiuni și să facă o declarație orală.

(4) În cazul exercitării unei căi de atac, intervenientul are dreptul să intervină în fața tribunalului de apel. Alineatul (3) se aplică *mutatis mutandis*.

(5) Dreptul de intervenție conferit de prezentul articol nu aduce atingere posibilității tribunalului de a accepta observații de tip *amicus curiae* din partea unor terți care au un interes semnificativ în cadrul procedurilor, în conformitate cu articolul 4 din Regulile de transparență UNCITRAL.

(6) Pentru mai multă certitudine, faptul că o persoană este creditor al reclamantului nu este considerat suficient în sine pentru a stabili că persoana respectivă are un interes direct și actual în circumstanțele specifice ale litigiului.

Articolul 17.50

Raportare ale experților

Fără a se aduce atingere numirii altor tipuri de experți, atunci când acest lucru este autorizat de normele aplicabile menționate la articolul 17.30 alineatul (2), tribunalul, la cererea unei părți la litigiul sau din proprie inițiativă, după consultarea părților la litigiul, poate numi unul sau mai mulți experți care să îi raporteze în scris cu privire la orice aspect de fapt privind mediul, sănătatea, siguranța sau alte aspecte ridicate de o parte la litigiul în cadrul procedurii.

Articolul 17.51

Despăgubiri și alte compensații

Tribunalul nu acceptă ca mijloc de apărare valabil sau ca o cerere similară faptul că reclamantul sau întreprinderea stabilită pe plan local a primit sau va primi o despăgubire sau o altă compensație în temeiul unui contract de asigurare sau de garanție în ceea ce privește întreaga despăgubire solicitată sau o parte din aceasta în cadrul unui litigiul inițiat în temeiul prezentei secțiuni.

Articolul 17.52

Rolul părților

(1) O parte nu poate introduce o acțiune internațională cu privire la un litigiul înaintat în temeiul articolului 17.30, cu excepția cazului în care cealaltă parte nu a respectat și nu s-a conformat hotărârii pronunțate în litigiul respectiv. Acest lucru nu exclude posibilitatea soluționării litigiilor în temeiul capitolului 38 cu privire la o măsură cu aplicare generală, chiar dacă

se presupune că măsura respectivă a încălcat prezentul acord în ceea ce privește o investigație specifică cu privire la care a fost inițiat un litigiu în temeiul articolului 17.30. Prezentul alineat nu aduce atingere articolului 17.48.

- (2) Alineatul (1) nu exclude schimbările informale cu scopul unic de a facilita soluționarea litigiului.

Articolul 17.53

Conexare

(1) În cazul în care două sau mai multe cereri care au fost prezentate separat în temeiul prezentei secțiuni au în comun o chestiune de drept sau de fapt și rezultă din aceleași fapte și circumstanțe, părătul poate adresa președintelui tribunalului o cerere de examinare conexată a tuturor acestor cereri sau a unei părți a acestora. Cererea trebuie să precizeze:

- (a) numele și adresele părților la litigiile a căror conexare este solicitată;

- (b) sfera de aplicare a conexării solicitate; și

- (c) motivele care stau la baza solicitării.

- (2) De asemenea, părătul transmite cererea fiecărui reclamant în cadrul cererilor pe care părătul dorește să le conexeze.

(3) În cazul în care toate părțile la litigiul din cadrul cererilor care urmează să fie conexate convin asupra examinării conexate a cererilor, părțile respective la litigiul înaintează o cerere comună președintelui tribunalului în conformitate cu alineatul (1). Cu excepția cazului în care președintele tribunalului stabilește că cererea este în mod vădit nefondată, președintele tribunalului constituie, în termen de 30 de zile de la primirea unei astfel de cereri, o nouă formațiune (denumită în continuare „formațiunea însărcinată cu conexarea”) a tribunalului, în conformitate cu articolul 17.34, care are competență asupra unora sau a tuturor cererilor, integral sau parțial, care fac obiectul cererii respective.

(4) În cazul în care părțile la litigiul menționate la alineatul (3) de la prezentul articol nu ajung la un acord privind conexarea în termen de 30 de zile de la primirea cererii de conexare menționate la alineatul (1) de la prezentul articol de către ultimul reclamant care trebuie să o primească, președintele tribunalului constituie o formațiune a tribunalului însărcinată cu conexarea în conformitate cu articolul 17.34. Formațiunea însărcinată cu conexarea își asumă competența asupra unora sau a tuturor cererilor, integral sau parțial, în cazul în care, după examinarea punctelor de vedere ale părților la litigiul, consideră că cererile depuse în temeiul articolului 17.30 au în comun o chestiune de drept sau de fapt și decurg din aceleași evenimente sau circumstanțe, iar consolidarea respectivă ar servi cel mai bine intereselor soluționării echitabile și eficiente a cererilor, inclusiv interesului de a asigura coerența hotărârilor.

(5) În cazul în care reclamantul nu au convenit asupra normelor de soluționare a litigiilor incluse în lista prevăzută la articolul 17.30 alineatul (2) în termen de 30 de zile de la data primirii cererii de examinare conexată de către ultimul reclamant care trebuie să o primească, examinarea conexată a cererilor este prezentată formațiunii tribunalului însărcinate cu conexarea, în conformitate cu Regulile de arbitraj UNCITRAL, sub rezerva normelor prevăzute în prezenta secțiune.

(6) Formațiunile tribunalului constituite în temeiul articolului 17.34 își cedează competența în ceea ce privește cererile sau părți ale acestora pentru care este competentă formațiunea însărcinată cu conexarea, iar procedurile acestor formațiuni se suspendă. Hotărârea formațiunii însărcinate cu conexarea a tribunalului în ceea ce privește părțile cererilor pentru care și-a asumat competența este obligatorie pentru formațiunile care au competență pentru judecarea celorlalte cereri, de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 17.56.

(7) Un reclamant a cărui cerere face obiectul conexării își poate retrage cererea sau partea acesteia care face obiectul conexării din procedura de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului articol, și, în acest caz, o astfel de cerere sau parte a acesteia nu poate fi prezentată din nou în temeiul articolului 17.30.

(8) La cererea părătului, formațiunea însărcinată cu conexarea a tribunalului poate decide, pe aceeași bază și cu același efect ca la alineatele (3)-(6), dacă are competență asupra unei cereri care intră în domeniul de aplicare al alineatului (1) sau asupra unei părți a acesteia, care este introdusă după inițierea procedurii de conexare.

(9) La cererea unuia dintre reclamanti, formațiunea tribunalului însărcinată cu conexarea poate lua măsuri pentru a păstra confidențialitatea informațiilor confidențiale sau protejate ale reclamantului față de alți reclamanti. Aceste măsuri pot consta în transmiterea către ceilalți reclamanti a unor versiuni oculate ale documentelor care conțin informații confidențiale sau protejate sau în desfișurarea anumitor părți ale audierii cu ușile închise.

Articolul 17.54

Hotărârea provizorie

(1) În cazul în care tribunalul concluzionează că părătul a încălcat oricare dintre dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1) invocate de reclamant, tribunalul poate, pe baza unei cereri din partea reclamantului și după audierea părților la litigiul, să decidă numai:

- (a) daune-interese și orice dobânzi aplicabile; și

- (b) restituirea proprietății, caz în care hotărârea prevede faptul că părătul poate plăti daune-interese și orice dobânzi aplicabile în locul restituirii, stabilite în conformitate cu articolul 17.19.

În cazul în care cererea a fost depusă în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local, orice hotărâre în temeiul prezentului alineat prevede că:

- (a) orice daune și dobânzi se plătesc întreprinderii stabilite pe plan local;

- (b) orice restituire a proprietății de realizează către întreprinderea stabilită pe plan local.

Pentru mai multă certitudine, tribunalul nu poate acorda alte căi de atac decât cele menționate la primul paragraf și nici nu poate dispune abrogarea, încetarea sau modificarea măsurii în cauză.

(2) Daunele-interese nu trebuie să fie mai mari decât pierderea suferită de reclamant sau, în cazul în care reclamantul a acționat în numele întreprinderii stabilite pe plan local, de întreprinderea stabilită pe plan local, ca urmare a încălcării dispozițiilor relevante menționate la articolul 17.25 alineatul (1), din care se scad orice daune-interese anterioare sau despăgubiri deja acordate de partea în cauză. Tribunalul stabilește aceste daune-interese pe baza observațiilor părților la litigiul și ia în considerare, dacă este cazul, culpa contributivă, intenționată sau din neglijență, sau lipsa atenuirii daunelor.

(3) Pentru mai multă certitudine, în cazul în care un investitor al unei părți depune o cerere în temeiul articolului 17.30, acesta poate recupera numai pierderile sau daunele pe care le-a suferit în calitate de investitor al unei părți.

- (4) Tribunalul nu dispune acordarea de daune-interese punitive.

(5) Tribunalul dispune ca partea care a căzut în pretenții să suporte cheltuielile de judecată. În situații excepționale, tribunalul poate repartiza aceste cheltuieli între părțile la litigiul, dacă stabilește că repartizarea este adecvată circumstanțelor cazului.

(6) Tribunalul alocă, de asemenea, alte costuri rezonabile, inclusiv cheltuielile rezonabile de reprezentare și asistență juridică, care urmează să fie suportate de partea la litigiul care cade în pretenții atunci când respinge o cerere și pronunță o hotărâre în temeiul articolului 17.42 sau 17.43. În alte circumstanțe, tribunalul stabilește alocarea altor costuri rezonabile, inclusiv a costurilor rezonabile de reprezentare și asistență juridică între părțile la litigiul, ținând seama de rezultatul procedurii și alte circumstanțe relevante, cum ar fi conduita părților la litigiul.

(7) În cazul în care numai anumite părți din cereri au avut câștig de cauză, cheltuielile de judecată se ajustează proporțional cu numărul sau cu importanța părților care au avut câștig de cauză.

- (8) Tribunalul de apel stabilește și repartizează cheltuielile în conformitate cu prezentul articol.

(9) În termen de cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord, Comitetul mixt adoptă norme suplimentare privind taxele pentru a stabili valoarea maximă a cheltuielilor cu reprezentarea și asistența juridică, care pot fi suportate de anumite categorii de părți la litigiul care au căzut în pretenții, ținând seama de resursele financiare ale acestora.

(10) Tribunalul pronunță o hotărâre provizorie în termen de 24 de luni de la data introducerii cererii. În cazul în care acest termen nu poate fi respectat, tribunalul adoptă o decizie în acest sens, care precizează părților la litigiul motivele acestei întârzieri și indică o dată estimată pentru emiterea hotărârii provizorii.

Articolul 17.55

Procedura căii de atac

- (1) Oricare dintre părțile la litigiu poate contesta o hotărâre provizorie în fața tribunalului de apel, în termen de 90 de zile de la pronunțarea acesteia. Motivele invocate în calea de atac sunt:
- (a) o eroare a tribunalului în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dreptului aplicabil;
- (b) faptul că tribunalul a săvârșit o eroare vădită în aprecierea faptelor, inclusiv, dacă este cazul, în aprecierea legislației unei părți; sau
- (c) cele prevăzute la articolul 52 din Convenția ICSID, în măsura în care nu intră sub incidența literelor (a) sau (b) de la prezentul alineat.
- (2) Tribunalul de apel respinge calea de atac în cazul în care constată că acesta nu este fondată. Tribunalul de apel poate, de asemenea, să respingă calea de atac în regim de urgență în cazul în care este evident că este în mod vădit nefondată.
- (3) În cazul în care tribunalul de apel constată că apelul este întemeiat, decizia tribunalului de apel modifică sau infirmă, în întregime sau parțial, constatările și concluziile juridice ale hotărârii provizorii. Decizia precizează cu exactitate modul în care a modificat sau inversat constatările și concluziile relevante ale tribunalului.
- (4) În cazul în care faptele stabilite de tribunal permit acest lucru, tribunalul de apel aplică propriile constatări și concluzii juridice ale faptelor respective și pronunță o hotărâre definitivă. Dacă acest lucru nu este posibil, tribunalul de apel trimite cauza spre rejudecare tribunalului.
- (5) Ca regulă generală, procedura căii de atac nu poate depăși 180 de zile de la data notificării formale a deciziei unei părți la litigiu de a exercita o cale de atac până la data emiterii hotărârii tribunalului de apel. În cazul în care tribunalul de apel consideră că nu poate pronunța hotărârea în termen de 180 de zile, acesta informează în scris părțile la litigiu cu privire la motivele întârzierii și indică termenul în care estimează că o pronunță. În niciun caz, procedura nu poate depăși 270 de zile.
- (6) Partea la litigiu care exercită calea de atac furnizează o garanție pentru costurile procedurii de apel.
- (7) Articolele 17.33, 17.44, 17.45, 17.46, 17.48 și, dacă este cazul, alte dispoziții ale prezentei secțiuni se aplică *mutatis mutandis* în ceea ce privește procedura căii de atac.

Articolul 17.56

Hotărârea definitivă

- (1) O hotărâre provizorie pronunțată în temeiul prezentei secțiuni devine definitivă dacă niciuna dintre părțile la litigiu nu a introdus o cale de atac împotriva hotărârii provizorii în temeiul articolului 17.55.
- (2) În cazul în care o hotărâre provizorie a fost atacată, iar tribunalul de apel a respins calea de atac în temeiul articolului 17.55, hotărârea provizorie devine definitivă la data respingerii căii de atac de către tribunalul de apel.
- (3) În cazul în care o hotărâre provizorie a fost atacată, iar tribunalul de apel a pronunțat o hotărâre definitivă, hotărârea provizorie, astfel cum a fost modificată sau anulată de tribunalul de apel, devine definitivă la data pronunțării hotărârii definitive a tribunalului de apel.
- (4) În cazul în care o hotărâre provizorie a fost atacată, iar tribunalul de apel a modificat sau a anulat constatările și concluziile juridice ale hotărârii provizorii și a trimis cauza spre rejudecare tribunalului, tribunalul își revizuește hotărârea provizorie, după audierea părților la litigiu, dacă este cazul, pentru a reflecta constatările și concluziile tribunalului de apel. Tribunalul este obligat să respecte constatările tribunalului de apel. Tribunalul depune toate eforturile pentru a pronunța hotărârea revizuită în termen de 90 de zile de la primirea hotărârii tribunalului de apel. Hotărârea provizorie revizuită devine definitivă după 90 de zile de la data emiterii sale.

- (5) Hotărârea definitivă include orice decizie definitivă a tribunalului de apel pronunțată în temeiul articolului 17.55.

Articolul 17.57

Executarea hotărârilor

- (1) O hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni nu este executorie înainte ca aceasta să devină definitivă în temeiul articolului 17.56. Hotărârile definitive pronunțate în temeiul prezentei secțiuni sunt obligatorii pentru părțile la litigiu și nu pot face obiectul unui apel, recurs, al unei revizui, anulări, abrogări sau al oricărei alte căi de atac^(*).
- (2) Fiecare parte recunoaște o hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni ca fiind obligatorie și asigură executarea obligației pecuniare pe teritoriul său ca și cum ar fi o hotărâre definitivă a unui tribunal sau a unei instanțe naționale a părții respective.
- (3) Executarea hotărârii este reglementată de actele cu putere de lege și normele administrative referitoare la executarea hotărârilor sau a sentințelor care sunt în vigoare în țara în care se solicită executarea.
- (4) Pentru mai multă certitudine, articolul 41.10 nu împiedică recunoașterea, executarea și asigurarea respectării hotărârilor pronunțate în temeiul prezentei secțiuni.
- (5) În sensul articolului 1 din Convenția de la New York, hotărârile definitive pronunțate în temeiul prezentei secțiuni sunt hotărâri arbitrale referitoare la cereri care se consideră că decurg dintr-o relație sau o tranzacție comercială.
- (6) Pentru mai multă certitudine și sub rezerva alineatului (1) de la prezentul articol, în cazul în care o cerere a fost supusă soluționării litigiilor în temeiul articolului 17.30 alineatul (2) litera (a) din prezentul acord, o hotărâre definitivă emisă în temeiul prezentei secțiuni se califică drept hotărâre în temeiul secțiunii 6 din Convenția ICSID.

CAPITOLUL 18

COMERȚUL TRANSFRONTALIER CU SERVICII

Articolul 18.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică măsurilor luate de una dintre părți care au efecte asupra comerțului transfrontalier cu servicii deslășurat de furnizorii de servicii ai celeilalte părți. Printre aceste măsuri se numără cele care afectează:
- (a) producerea, distribuția, comercializarea, vânzarea și furnizarea unui serviciu;
- (b) achiziționarea, utilizarea sau plata unui serviciu;
- (c) utilizarea și accesul la servicii pe care una dintre părți le solicită a fi oferite publicului, în general, în legătură cu furnizarea unui serviciu, inclusiv rețelele de distribuție, transport și telecomunicații; și
- (d) furnizarea unei obligațiuni sau a altei forme de garanție financiară, ca o condiție pentru furnizarea unui serviciu.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică pentru:
- (a) serviciile financiare, astfel cum sunt definite la articolul 25.2;
- (b) serviciile audiovizuale;

^(*) Pentru mai multă certitudine, acest lucru nu împiedică o parte la litigiu să solicite tribunalului să revizuiască o hotărâre sau să interpreteze o hotărâre în conformitate cu normele aplicabile privind soluționarea litigiilor, în cazul în care această posibilitate este disponibilă în temeiul normelor aplicabile.

(c) cabotajul maritim național („c”);

(d) serviciile de avertare incrimale sau serviciile de conexiune în sprijinul serviciilor avertare incrimale („CSA”) regulate sau nerulate în conformitate cu legislația aplicabilă de exercitarea drepturilor de trafic alie de dețineră;

(i) serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava respectivă este retrasă din exploatare;

(ii) vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian;

(iii) serviciile privind sistemele informatizate de rezervare (SIR); și

(iv) service de handling la sol;

(e) achizitiilor publice; și

(f) subsanarea şi/sau găraniilor acordate de o parte sau de o interpretare a definiţiei de stat, în scopul asigurării găraniilor şi/sau găraniilor care deţin în posesia de găraniilor.

Definisi

Articolul 18.2

in sensul prezentaui capitol si al anexelor 17-A, 17-B si 17-C.

(a) "serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor" înseamnă activități de acest fel atunci când sunt efectuate asupra unei aeronave sau a unei părți dintr-o aeronavă atunci când este retras din serviciu și nu includ așa-numita întreținere la linie;

(b) „serviciu privat” înseamnă activitatea de rezervare a sistemelor informatizate de rezervare („SIR”) înseamnă activitățile furnizate de sisteme informatizate care conțin informații despre oarece transportatori aerieni, locurile disponibile, tarife și regulile de stabilire a prețurilor, prin intermediul cărora pot fi făcute rezervări sau pot fi eliberate bilete;

(c) "comerț transfrontalier cu servicii" sau "furnizare transfrontalieră de servicii" înseamnă furnizarea unui serviciu;

(ii) de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți; sau

ii) pe teritoriul unei părți către un consumator de servicii al celeilalte părți;

(d) "interpretare" înseamnă o persoană juridică, o sucursală sau o reprezentanță înființată prin stabilire;

[illegible]

Fără a se aduce atingere domeniului activităților care pot fi considerate cabotaj în conformitate cu legislația națională relevantă, cabotajul maritim trebuie să fie în conformitate cu următoarele criterii:

– un punct de încălcare în Chile sau în jurul său trebuie să fie un alt punct situat în Chile sau în jurul său, inclusiv pe teritoriul său continental, astfel încât un punct de încălcare să fie în Chile sau în jurul său în conformitate cu legislația națională relevantă;

– încălcare în același port sau punct situat în Chile sau în jurul său în conformitate cu legislația națională relevantă;

– încălcare în același punct sau punct situat în Chile sau în jurul său în conformitate cu legislația națională relevantă.

[illegible]

(f) "persoană juridică a unei părți" înseamnă (66):

(i) pentru parca UE;

(A) o persoană juridică constituită în conformitate cu dreptul Uniunii Europene sau cel puțin cel al uneia dintre statele sale membre și care este implicată în activități comerciale substanțiale⁽⁶¹⁾ pe teritoriul Uniunii Europene; și

(g) companiile de transport maritim stabilite în ara Uniunii Europene și controlate de persoane fizice ale unui stat membru, ale căror nave sunt investigate într-un stat membru și arborază pavilionul acestui stat;

(ii) permanente Chile:

(v) o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu legislația din Chile și implicată în activități comerciale substanțiale pe teritoriul Republicii Chile; și

(b) companiile de transport maritim stabilite in afara Republicii Chile si controlate de persoane fizice ale Republicii Chile, ale caror nave sunt investigate in Republica Chile si arboreaza pavilionul acestora;

[illegible]

(b) "serviciu" înseamnă orice serviciu, indiferent de sector, cu excepția serviciilor furnizate în exercitarea autorității guvernamentale;

(i) „serviciu prestat în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă orice serviciu care nu este prestat nici pe bază comercială, nici în concurență cu unul mult furnizor de servicii; și

(f) „furnizor de servicii al unei părți” înseamnă orice persoană fizică sau juridică a unei părți care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu.

Articolul 18.3

Dreptul de reglementare

Partea și realizăm dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitimă, cum ar fi promovarea sănătății publice, serviciile sociale, educația, siguranța, mediuul, inclusiv schimbările climatice, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor sau promovarea și protecția diversității culturale.

Tratamiento nacional

Articolul 18.4

(1)	Fișare parte acordă serviciilor și furnizorilor de servicii al celorlalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor servicii și propriilor furnizori de servicii.
(2)	Tratatul acordat de una dintre părți în teritoriul alincautului (1) înscamant.

furnizorilor de servicii proprii;

Forma una unită de capital contribuitorilor, compusă de transportatori maritimi monșoni, în prezent activitate pe care le deslășoară cu încredere și în legătură cu furnizarea de servicii de transport maritim. În conformitate cu noțiunile Transmisiile de statului a Comunității Europene și OMC (WTO/93/1), întrucât au fost considerate ca fiind activități comerciale, acestea au fost tratate privat.

(b) în ceea ce privește o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația publică respectivă serviciilor proprii și furnizorilor de servicii proprii.

(3) Oricare dintre părți poate să îndeplinească cerința prevăzută la alineatul (1) acordând serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament identic din punct de vedere formal cu cel acordat propriilor servicii și furnizori de servicii sau diferit din punct de vedere formal de tratamentul acordat propriilor servicii și furnizori de servicii.

(4) Se consideră că un tratament identic din punct de vedere formal sau diferit din punct de vedere formal este mai puțin favorabil dacă modifică condițiile de concurență în favoarea serviciilor sau a furnizorilor de servicii ai unei părți în comparație cu furnizorii de servicii ai celeilalte părți.

(5) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând unei părți să compenseze dezavantajele concurențiale inerente care decurg din caracterul străin al serviciilor relevante sau al furnizorilor de servicii relevanți.

Articolul 18.5

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Fiecare parte acordă serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, serviciilor și furnizorilor de servicii dintr-o țară terță.

(2) Alineatul (1) nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să acorde serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea standardelor, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi pentru desfășurarea unei activități economice, sau din măsuri prudențiale.

(3) Pentru mai multă certitudine, tratamentul menționat la alineatul (1) nu include procedurile sau mecanismele de soluționare a litigiilor prevăzute în alte tratate internaționale și în alte acorduri comerciale. Dispozițiile de fond din alte tratate internaționale sau acorduri comerciale nu constituie în sine „tratament” astfel cum este menționat la alineatul (1) și, prin urmare, nu pot conduce la o încălcare a prezentului articol, în absența unor măsuri adoptate sau menținute de una dintre părți. Măsurile unei părți aplicate în temeiul unor astfel de dispoziții de fond pot constitui „tratament” în temeiul prezentului articol și, prin urmare, pot conduce la o încălcare a prezentului articol.

Articolul 18.6

Prezența locală

Niciuna dintre părți nu impune unui furnizor de servicii al celeilalte părți să stabilească sau să mențină o întreprindere sau să fie rezident pe teritoriul său ca o condiție pentru furnizarea transfrontalieră a serviciilor.

Articolul 18.7

Accesul pe piață

În sectoarele sau subsectoarele în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subdiviziuni teritoriale, măsuri care:

(a) impun limitări cu privire la:

(i) numărul de furnizori de servicii, sub formă de contingente numerice, monopoluri, furnizori exclusivi de servicii sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

(ii) valoarea totală a tranzacțiilor cu servicii sau a activelor sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

(iii) numărul total de operațiuni de servicii sau cantitatea totală de servicii furnizate exprimată în unități numerice determinate sub formă de contingente sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice^(*); sau

(iv) numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector de servicii sau pe care un furnizor de servicii le poate angaja și care sunt necesare pentru furnizarea unui serviciu specific și se ocupă direct de acest serviciu, sub forma contingentelor numerice sau a cerințelor unui test privind necesitățile economice; sau

(b) restricționează sau impun anumite tipuri de entitate juridică sau de asociere în participațiune prin care un furnizor de servicii poate furniza un serviciu.

Articolul 18.8

Măsuri neconforme

(1) Articolele 18.4, 18.5 și 18.6 nu se aplică:

(a) eventualelor măsuri neconforme existente menținute de:

(i) pentru partea UE:

(A) Uniunea Europeană, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1;

(B) administrația publică centrală a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1;

(C) o administrație publică de nivel regional a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1; sau

(D) o administrație publică de nivel local; și

(ii) pentru Chile:

(A) administrația publică centrală, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-2;

(B) o administrație publică de nivel regional, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-2; sau

(C) o administrație publică de nivel local;

(b) continuării sau reînnoirii imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat; sau

(c) unei modificări a unei măsuri neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat, în cazul în care modificarea nu reduce conformitatea măsurii, în forma acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolele 18.4, 18.5 și 18.6.

(2) Articolele 18.4, 18.5 și 18.6 nu se aplică unei măsuri luate de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute în lista din anexa 17-B.

(3) Articolul 18.7 nu se aplică niciunei măsuri luate de o parte în ceea ce privește sectoarele, subsectoarele sau activitățile angajate, astfel cum se prevede în anexa 17-C.

Articolul 18.9

Refuzul acordării de avantaje

Oricare dintre părți poate refuza acordarea avantajelor care decurg din prezentul capitol unui furnizor de servicii al celeilalte părți dacă partea care refuză adoptă sau menține măsuri legate de menținerea păcii și securității internaționale, inclusiv de protecția drepturilor omului, care:

(a) interzic tranzacțiile cu furnizorul de servicii respectiv sau cu o persoană care deține sau controlează furnizorul de servicii respectiv; sau

(*) Acest punct nu reglementează măsurile unei părți care limitează factorii de producție pentru furnizarea de servicii.

- (b) ar fi încălcate sau eludate dacă avantajele care decurg din prezentul capitol ar fi acordate furnizorului de servicii respectiv.

Articolul 18.10

Subcomitetul pentru servicii și investiții

Subcomitetul pentru servicii și investiții (denumit în continuare „subcomitetul”) este instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1). Atunci când abordează aspecte legate de servicii, subcomitetul monitorizează și asigură punerea în aplicare corespunzătoare a prezentului capitol, a capitolelor 19, 20, 21, 22, 23, 24 și 26 și a anexelor 17-A - 17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A și 21-B.

CAPITOLUL 19

PREZENȚA TEMPORARĂ A PERSOANELOR FIZICE ÎN SCOPURI DE AFACERI

Articolul 19.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică măsurilor luate de una dintre părți cu privire la desfășurarea de activități economice prin intrarea și șederea temporară pe teritoriul părții respective a unor persoane fizice ale celeilalte părți care sunt persoane aflate în vizită de afaceri în vederea stabilirii, investiții, persoane transferate în cadrul aceleiași companii, persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt, furnizori de servicii pe bază de contract și profesioniști independenți.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică sectoarelor menționate la articolul 18.1 alineatul (2) literele (b), (c) și (d).
- (3) Prezentul capitol nu se aplică măsurilor luate de una dintre părți care au efecte asupra persoanelor fizice ale celeilalte părți care intenționează să intre pe piața sa a forței de muncă sau măsurilor privind cetățenia, naționalitatea, reședința sau angajarea pe bază de contract cu durată nedeterminată.
- (4) Nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică o parte să aplice măsuri pentru reglementarea admiterii sau a șederii temporare a persoanelor fizice ale celeilalte părți pe teritoriul său, inclusiv măsurile necesare pentru a proteja integritatea frontierei sale și pentru a asigura trecerea ordonată a frontierei sale de către persoanele fizice, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie aplicate într-o manieră care să anuleze sau să reducă avantajele ce decurg pentru cealaltă parte din prezenta parte a prezentului acord.
- (5) Simplul fapt că o parte impune obținerea unei vize de către persoanele celeilalte părți nu se consideră că ar anula sau ar afecta avantajele de care beneficiază cealaltă parte în temeiul prezentei părți a prezentului acord.
- (6) În măsura în care nu sunt asumate angajamentele în temeiul prezentului capitol, toate cerințele prevăzute în legislația unei părți cu privire la intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice continuă să se aplice, inclusiv actele cu putere de lege și normele administrative privind perioada de ședere.
- (7) În pofida prezentului capitol, toate cerințele prevăzute în legislația unei părți privind munca și măsurile de securitate socială, inclusiv actele cu putere de lege și normele administrative privind salariile minime și acordurile salariale colective, continuă să se aplice.
- (8) Angajamentele în temeiul prezentului capitol privind intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice în scopuri profesionale nu se aplică în cazurile în care intenția sau efectul intrării și al șederii temporare este de a perturba sau de a influența în alt mod rezultatul unui litigiu sau al unei negocieri în materie de muncă sau de conducere sau angajarea unei persoane fizice care este implicată în acel litigiu.

Articolul 19.2

Definiții

- (1) Definițiile de la articolele 17.2 și 18.2 se aplică prezentului capitol și anexelor 19-A, 19-B și 19-C, cu excepția definiției investitorului din una dintre părți de la articolul 17.2 alineatul (1) litera (f).
 - (2) În sensul prezentului capitol și al anexelor 19-A, 19-B și 19-C:
 - (a) „vânzători de servicii sau bunuri pentru întreprinderi” înseamnă persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care:
 - (i) sunt reprezentanți ai unui furnizor de servicii sau de bunuri al unei părți în scopul negocierii vânzării de servicii sau de bunuri sau al încheierii de acorduri de vânzare de servicii sau bunuri pentru furnizorul respectiv, inclusiv: participarea la reuniuni sau conferințe; participarea la consultări cu colegii din mediul de afaceri; și preluarea de comenzi sau negocierea de contracte cu o întreprindere situată pe teritoriul celeilalte părți;
 - (ii) nu sunt angajate în prestarea unui serviciu în cadrul unui contract încheiat între o întreprindere fără prezență comercială pe teritoriul părții unde persoanele aflate în vizită de afaceri pe termen scurt se află în situație de ședere temporară și un consumator din teritoriul respectiv; și
 - (iii) nu sunt comisionari;
 - (b) „persoane aflate în vizită de afaceri în scopuri de stabilire” înseamnă persoane fizice care ocupă un post de conducere în cadrul unei persoane juridice a unei părți, care sunt responsabile cu stabilirea unei întreprinderi a persoanei juridice respective pe teritoriul celeilalte părți, care nu oferă sau furnizează servicii și nici nu se implică în alte activități economice decât cele necesare în scop de stabilire și care nu primesc remunerație dintr-o sursă situată în cealaltă parte;
 - (c) „furnizori de servicii pe bază de contract” înseamnă persoane fizice angajate de o persoană juridică a unei părți, care nu este stabilită pe teritoriul celeilalte părți și nu este o agenție de servicii de plasare și furnizare de personal și nici nu acționează prin intermediul unei astfel de agenții, și care a încheiat un contract de bună-credință cu un consumator final din cealaltă parte în vederea furnizării de servicii în cealaltă parte, pentru executarea contractului de furnizare de servicii fiind necesară prezența temporară a angajaților săi pe teritoriul părții respective^(*);
 - (d) „profesioniști independenți” înseamnă persoane fizice implicate în furnizarea unui serviciu și care sunt stabilite în calitate de lucrători care desfășoară activități independente pe teritoriul unei părți, dar nu și pe teritoriul celeilalte părți și care au încheiat cu un consumator final din cealaltă parte un contract de bună-credință (altfel decât printr-o agenție de servicii de plasare și furnizare de personal) în vederea furnizării de servicii în cealaltă parte, pentru care este necesară prezența lor temporară pe teritoriul celeilalte părți^(*);
 - (e) „instalatori și personal responsabil cu întreținerea” înseamnă persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care dețin cunoștințe de specialitate esențiale pentru obligația contractuală a unui vânzător sau locator, care prestează servicii sau instruiesc lucrători în vederea prestării de servicii, în temeiul unei garanții sau al unui alt contract de prestări de servicii accesoriu vânzării sau închirierii de echipamente sau utilaje comerciale sau industriale, inclusiv servicii informatice și conexe, achiziționate sau închiriate de la o întreprindere situată în afara teritoriului părții în care se solicită înurea și șederea temporară, pe întreaga durată a garanției sau a contractului de servicii;
 - (f) „persoane transferate în cadrul aceleiași companii” înseamnă persoane fizice care au fost angajate de o persoană juridică a unei părți sau au fost parteneri ai acesteia timp de cel puțin un an, care sunt transferate temporar la o întreprindere a persoanei juridice respective de pe teritoriul celeilalte părți și care se încadrează în una dintre următoarele categorii:
 - (i) directori;
 - (ii) specialiști;
 - (iii) angajați stagiați;
- ^(*) Contractul de furnizare de servicii menționat la prezenta literă trebuie să respecte cerințele prevăzute în dreptul părții în care se execută contractul.
- ^(*) Contractul de furnizare de servicii menționat la prezenta literă trebuie să respecte cerințele prevăzute în dreptul părții în care se execută contractul.

- (g) „investitor” înseamnă o persoană fizică ce stabilește pe teritoriul celeilalte părți o întreprindere în cadrul căreia persoana fizică respectivă sau persoana juridică ce angajează persoana fizică a angajat sau este în curs de a angaja un capital considerabil și care dezvoltă sau administrează funcționarea întreprinderii în cauză într-o funcție de supraveghere sau de execuție;
- (h) „directori sau cadre de conducere” înseamnă persoane fizice care ocupă posturi de conducere în cadrul unei persoane juridice a unei părți, care asigură în principal managementul întreprinderii pe teritoriul celeilalte părți⁽⁶⁾, sub supraveghere generală sau îndrumare în principal din partea cadrelor de conducere superioare, a consiliului de administrație sau a acționarilor ori a echivalenților acestora, și ale căror responsabilități includ:
- (i) conducerea întreprinderii sau a unui departament ori a unei subdiviziuni a acesteia;
 - (ii) să asigure supravegherea și controlul activității desfășurate de alți membri ai personalului care exercită funcții de supraveghere, de specialitate sau de conducere; și
 - (iii) exercitarea autorității personale de a recruta și a concedia personalul sau de a face recomandări privind recrutarea, concedierea personalului sau luarea altor măsuri privind personalul;
- (i) „persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt” înseamnă persoane fizice care solicită intrarea și șederea temporară pe teritoriul celeilalte părți, care nu sunt implicate în vânzări directe către publicul larg, care nu primesc remunerație dintr-o sursă situată pe teritoriul celeilalte părți și care se încadrează în una dintre următoarele categorii:
- (i) vânzători de servicii sau bunuri pentru întreprinderi;
 - (ii) instalatori și personal responsabil cu întreținerea;
 - (j) „specialiști” înseamnă persoane fizice care lucrează în cadrul unei persoane juridice a unei părți și care dețin cunoștințe de specialitate esențiale pentru domeniile de activitate, tehnicile sau gestionarea întreprinderii; la evaluarea cunoștințelor de specialitate ale specialiștilor, se ține seama nu doar de cunoștințele specifice întreprinderii, ci și de măsura în care persoana respectivă are un grad înalt de calificare, inclusiv experiență profesională privind un anumit tip de muncă sau activitate care necesită cunoștințe tehnice specifice, precum și de eventuala apartenență la o profesie acreditată; și
 - (k) „angajați stagiați” înseamnă persoane fizice care dețin o diplomă universitară și care sunt transferate temporar în scopul dezvoltării profesionale sau pentru a dobândi o formare în tehnici sau metode de afaceri^(6a).

Articolul 19.3

Persoane transferate în cadrul aceleiași companii, persoane aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii și investitori

- (1) Sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante prevăzute în anexa 19-A, fiecare parte:
- (a) permite intrarea și șederea temporară a persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii, a persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii și a investitorilor celeilalte părți;
 - (b) permite angajarea pe teritoriul său a persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii ale celeilalte părți;
 - (c) nu menține și nu adoptă limitări sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice cu privire la numărul total de persoane fizice, dintr-un anumit sector, cărora li se permite intrarea în calitate de persoane aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii sau de investitori sau care pot fi angajate ca persoane transferate în cadrul aceleiași companii, nici pentru o subdiviziune teritorială, nici pentru întregul său teritoriu; și

⁽⁶⁾ Pentru mai multă certitudine, această definiție nu exclude directorii care, deși nu îndeplinesc direct sarcini legate de furnizarea efectivă a serviciilor, îndeplinesc sarcini care sunt necesare pentru furnizarea serviciilor, în cursul executării atribuțiilor lor descrise în prezenta definiție.

^(6a) Întreprinderii-gazdă i se poate solicita să depună, spre aprobare prealabilă, un program de formare care să acopere durata șederii, demonstrând că scopul șederii este formarea profesională. Pentru AT, CZ, DE, FR, ES, HU și LT, formarea trebuie să aibă legătură cu diploma universitară obținută.

- (d) acordă persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii, persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii și investitorilor celeilalte părți, în ceea ce privește șederea lor temporară pe teritoriul său, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, propriilor persoane fizice.

(2) Durata admisibilă a șederii este:

- (a) pentru Chile, o perioadă de până la doi ani care poate fi prelungită, fără a fi necesară solicitarea unei reședințe permanente, cu condiția ca condițiile pe care se bazează șederea să fie rămână în vigoare; și
- (b) pentru partea UE, o perioadă de până la trei ani pentru directori și specialiști, de până la un an pentru angajații stagiați și investitori, și de până la 90 de zile în cursul oricărei perioade de șase luni pentru persoanele aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii.

Articolul 19.4

Persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt

- (1) Sub rezerva excluderilor din domeniul de aplicare prevăzut la articolul 17.7 alineatul (2) și sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante prevăzute în anexa 19-A, o parte permite intrarea și șederea temporară a persoanelor aflate în vizită de afaceri pe termen scurt fără cerința deținerii unui permis de muncă, fără efectuarea unui test privind necesitățile economice și fără alte proceduri de aprobare prealabilă cu intenție similară.
- (2) Dacă persoanele aflate în vizită de afaceri pe termen scurt ale unei părți sunt implicate în furnizarea unui serviciu către un consumator pe teritoriul părții în care se află temporar, partea respectivă le acordă, în ceea ce privește furnizarea serviciului respectiv, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor furnizori de servicii.
- (3) Durata admisibilă a șederii este de până la 90 de zile în cursul unei perioade de 12 luni.

Articolul 19.5

Furnizori de servicii pe bază de contract și profesioniști independenți

- (1) Fiecare parte permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a furnizorilor de servicii pe bază de contract ai celeilalte părți în sectoarele, subsectoarele și activitățile prevăzute în anexa 19-B, sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante specificate în aceasta și cu condiția:
- (a) ca persoanele fizice să fie implicate în furnizarea unui serviciu în calitate de angajați ai unei persoane juridice care a obținut un contract de servicii pentru cel mult 12 luni;
 - (b) ca persoanele fizice care intră pe teritoriul celeilalte părți să fi fost angajate ca salariați ai persoanei juridice menționate la litera (a) timp de cel puțin un an imediat înainte de data depunerii unei cereri de intrare pe teritoriul celeilalte părți și să dețină, la data cererii de intrare, cel puțin trei ani de experiență profesională, dobândită după împlinirea vârstei majoratului, în sectorul de activitate care face obiectul contractului;
 - (c) ca persoanele fizice care intră pe teritoriul celeilalte părți să dețină:
 - (i) o diplomă universitară sau o calificare care atestă cunoștințe de un nivel echivalent^(6b); și
 - (ii) calificări profesionale, dacă acestea sunt necesare pentru exercitarea unei activități în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în care este prestat serviciul;
 - (d) ca persoana fizică să nu primească altă remunerație pentru furnizarea serviciilor pe teritoriul celeilalte părți în afară de cea plătită de persoana juridică ce angajează persoana fizică; și
 - (e) ca accesul acordat în temeiul prezentului articol să se refere numai la activitatea de servicii care face obiectul contractului și să nu confere dreptul de a utiliza gradul profesional al părții în care este prestat serviciul.

^(6b) În cazul în care diploma sau calificarea nu a fost obținută pe teritoriul părții în care este furnizat serviciul, partea respectivă poate să examineze dacă aceasta este echivalentă cu o diplomă universitară solicitată pe teritoriul său.

(2) Fiecare parte permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a profesioniștilor independenți ai celeilalte părți în sectoarele, subsectoarele și activitățile prevăzute în anexa 19-B, sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante specificate în aceasta și cu condiția:

- (a) ca contractul încheiat să nu aibă o durată mai mare de 12 luni;
- (b) ca persoanele fizice să dețină, la data depunerii cererii de intrare și de ședere temporară, cel puțin șase ani de experiență profesională în sectorul de activitate care face obiectul contractului;
- (c) ca persoanele fizice care intră pe teritoriul celeilalte părți să dețină:
 - (i) o diplomă universitară sau o calificare care atestă cunoștințe de un nivel echivalent (*); și
 - (ii) calificări profesionale, dacă acestea sunt necesare pentru exercitarea unei activități în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în care este prestat serviciul;
- (d) ca accesul acordat în temeiul prezentului articol să se refere numai la activitatea de servicii care face obiectul contractului și să nu confere dreptul de a utiliza gradul profesional al părții în care este prestat serviciul.
- (3) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține limitări cu privire la numărul total de furnizori de servicii pe bază de contract sau de profesioniști independenți ai celeilalte părți cărora li se permit intrarea și șederea temporară, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.
- (4) O parte acordă furnizorilor de servicii pe bază de contract și profesioniștilor independenți ai celeilalte părți, în ceea ce privește furnizarea acestor servicii pe teritoriul său, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor furnizori de servicii.
- (5) Durata admisibilă a șederii este:
 - (a) pentru partea UE, o perioadă cumulată de maximum șase luni în orice perioadă de 12 luni sau durata contractului, oricare dintre acestea este mai mică; și
 - (b) pentru Chile, o perioadă de până la un an care poate fi prelungită cu perioade ulterioare, cu condiția ca condițiile pe care se bazează șederea să rămână în vigoare.

Articolul 19.6 Măsuri neconforme

În cazul în care măsura relevantă afectează intrarea sau șederea temporară a persoanelor fizice în scopuri de afaceri, articolul 19.3 alineatul (1) literele (c) și (d) și articolul 19.5 alineatele (3) și (4) nu se aplică:

(a) unei măsuri neconforme existente luate de oricare dintre părți la nivelul:

(i) pentru partea UE:

- (A) Uniunii Europene, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1;
- (B) administrației publice centrale a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1;
- (C) unei administrații publice regionale a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1; sau
- (D) unei administrații publice locale, alta decât cea menționată la litera (C); și

(ii) pentru Chile:

- (A) administrației publice centrale, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-2;

(*) În cazul în care diploma sau calificarea nu a fost obținută pe teritoriul părții în care este furnizat serviciul, partea respectivă poate să examineze dacă aceasta este echivalentă cu o diplomă universitară solicitată pe teritoriul său.

(B) unei administrații publice regionale, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-2; sau

(C) unei administrații publice locale;

(b) continuării sau reînnoirii imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat;

(c) unei modificări aduse oricăreia dintre măsurile neconforme menționate la literele (a) și (b), în cazul în care modificarea respectivă nu reduce conformitatea măsurii, în forma acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolul 19.3 alineatul (1) literele (c) și (d) și cu articolul 19.5 alineatele (3) și (4); sau

(d) unei măsuri luate de una dintre părți, care este conformă cu o condiție sau o calificare prevăzută în anexa 17-B.

Articolul 19.7

Transparență

(1) Fiecare parte pune la dispoziția publicului informații referitoare la intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice ale celeilalte părți menționate la articolul 19.1 alineatul (1).

(2) Informațiile menționate la alineatul (1) de la prezentul articol includ, dacă este cazul, următoarele informații:

- (a) categoriile de vize, permise sau orice tip similar de autorizație privind intrarea și șederea temporară;
- (b) documentația necesară și condițiile care trebuie îndeplinite;
- (c) metoda de depunere a cererii și opțiuni pentru locul de depunere a acesteia, precum oficiile consulare sau online;
- (d) taxele și un calendar orientativ pentru prelucrarea cererilor;
- (e) durata maximă a șederii pentru fiecare tip de autorizație menționat la litera (a) de la prezentul alineat;
- (f) condițiile pentru orice prelungire sau reînnoire posibilă;
- (g) regulile referitoare la însoțitori aflați în întreținere;
- (h) procedurile de control sau de contestare disponibil(e); și
- (i) legislația cu aplicabilitate generală referitoare la intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice.

(3) În ceea ce privește informațiile menționate la alineatele (1) și (2) de la prezentul articol, fiecare parte depune eforturi pentru a informa prompt cealaltă parte cu privire la introducerea oricăror noi cerințe sau proceduri și la orice modificări ale cerințelor sau procedurilor care au efecte asupra eficacității cererilor de acordare a intrării, a șederii temporare și, dacă este cazul, a permisiunii de a lucra pe teritoriul părții respective.

Articolul 19.8

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 38 nu se aplică refuzului de a acorda intrarea și șederea temporară, cu excepția cazului în care chestiunea implică un model de practică.

CAPITOLUL 20
REGLEMENTAREA INTERNĂ

Articolul 20.1

Domeniu de aplicare și definiții

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate de părți cu privire la cerințele și procedurile de acordare a licențelor, la cerințele și procedurile în materie de calificare, la formalitățile și la standardele tehnice ^(*) care au efecte asupra:

- (a) furnizării transfrontaliere de servicii;
- (b) a furnizării unui serviciu sau a desfășurării oricărei alte activități economice prin stabilirea unei întreprinderi sau exploatarea unei investiții reglementate; sau
- (c) a furnizării unui serviciu prin șederea temporară a anumitor categorii de persoane fizice ale unei părți pe teritoriul celeilalte părți, astfel cum sunt prevăzute la articolul 19.1.

(2) Prezentul capitol se aplică numai sectoarelor pentru care o parte și-a asumat angajamente specifice în temeiul capitolelor 17, 18 și 19 și în cazul în care aceste angajamente specifice respective sunt aplicabile.

(3) În pofida alineatului (2), prezentul capitol nu se aplică cerințelor și procedurilor de acordare a licențelor, cerințelor și procedurilor de calificare și standardelor tehnice referitoare la:

- (a) fabricarea de produse chimice de bază și de alte produse chimice;
- (b) fabricarea de produse din cauciuc;
- (c) fabricarea de produse din plastic;
- (d) fabricarea de motoare, generatoare și transformatoare electrice;
- (e) fabricarea de acumulatori, pile și baterii de pile electrice; și
- (f) reciclarea deșeurilor și a resturilor metalice și nemetalice.

(4) În pofida alineatului (1), prezentul capitol nu se aplică măsurilor luate de o parte în cazul în care acestea constituie limitări care fac obiectul programării în temeiul articolelor 17.5 și 17.6, al articolului 17.11 alineatul (1), al articolului 17.11 alineatul (2), al articolelor 18.4, 18.6 și 18.7, al articolului 18.8 alineatul (1), al articolului 18.8 alineatul (2), al articolului 19.3 alineatul (1), al articolului 19.4 alineatul (2), al articolului 19.5 alineatul (1) și al articolului 19.6.

(5) În sensul prezentului capitol:

- (a) „autorizație” înseamnă o permisiune de a desfășura oricare dintre activitățile menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (c), care rezultă dintr-o procedură pe care solicitantul trebuie să o respecte pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de acordare a licențelor, cu cerințele de calificare sau cu standardele tehnice;
- (b) „autoritate competentă” înseamnă o administrație publică sau autoritate centrală, regională sau locală ori un organism neguvernamental în exercitarea competențelor care îi sunt delegate de administrații publice sau autorități centrale, regionale sau locale, care este abilitat(ă) să ia decizii privind autorizarea furnizării unui serviciu, inclusiv prin stabilirea unei întreprinderi, sau privind autorizarea desfășurării unei alte activități economice;
- (c) „proceduri de acordare a licențelor” înseamnă norme administrative sau procedurale pe care trebuie să le respecte o persoană fizică sau juridică ce dorește o autorizație, inclusiv o modificare sau reînnoire a unei autorizații, pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de acordare a licențelor;
- (d) „cerințe de acordare a licențelor” înseamnă alte cerințe de fond decât cerințele de calificare, pe care o persoană fizică sau juridică trebuie să le respecte pentru obținerea, modificarea sau reînnoirea unei autorizații;

^(*) Pentru mai multă certitudine, în ceea ce privește măsurile referitoare la standardele tehnice, prezentul capitol se aplică doar măsurilor care au efecte asupra comerțului cu servicii.

- (e) „proceduri de calificare” înseamnă norme administrative sau procedurale pe care trebuie să le respecte o persoană fizică sau juridică pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de calificare, în vederea obținerii unei autorizații; și
 - (f) „cerințe de calificare” înseamnă cerințe de fond referitoare la competența unei persoane fizice de a furniza un serviciu și pe care o persoană fizică sau juridică trebuie să le respecte pentru obținerea, modificarea sau reînnoirea unei autorizații.
- (6) În sensul prezentului capitol, se aplică, de asemenea, definițiile prevăzute la articolele 17.2 și 18.2.

Articolul 20.2

Condițiile de acordare a licențelor și de calificare

(1) Fiecare parte se asigură că măsurile referitoare la cerințele de acordare a licențelor, procedurile de acordare a licențelor, cerințele de calificare și procedurile de calificare se bazează pe criterii care împiedică autoritățile competente să își exercite competența de evaluare în mod arbitrar ^(*).

(2) Criteriile menționate la alineatul (1) trebuie să fie:

- (a) clare;
- (b) obiective și transparente; și
- (c) accesibile în prealabil publicului și persoanelor interesate.

(3) Fiecare parte își încurajează autoritățile competente ca, atunci când adoptă standarde tehnice, să adopte standarde tehnice elaborate prin proceduri deschise și transparente și încurajează organismele, inclusiv organizațiile internaționale relevante ^(*), desemnat pentru a elabora standarde tehnice să utilizeze proceduri deschise și transparente.

(4) Sub rezerva disponibilității, o autorizație se acordă de îndată ce se stabilește, pe baza unei examinări corespunzătoare, că au fost îndeplinite condițiile necesare pentru obținerea unei autorizații.

(5) În cazul în care numărul licențelor disponibile pentru o anumită activitate este limitat din cauza cantității reduse de resurse naturale disponibile sau din cauza capacității tehnice reduse, fiecare parte aplică o procedură de selecție a potențialilor candidați care să ofere garanții depline în ceea ce privește imparțialitatea și transparența, inclusiv, în special, comunicarea către public de informații adecvate privind lansarea, desfășurarea și încheierea procedurii.

(6) Sub rezerva alineatului (5), la stabilirea normelor pentru procedura de selecție, fiecare parte poate lua în considerare obiective de politică legitime, inclusiv considerente privind sănătatea, siguranța, protecția mediului și conservarea patrimoniului cultural.

Articolul 20.3

Procedurile de acordare a licențelor și de calificare

(1) Procedurile și formalitățile de acordare a licențelor și de calificare trebuie să fie clare și publicate în prealabil și nu trebuie să constituie în sine o restricționare a furnizării unui serviciu sau a desfășurării oricărei alte activități economice. Fiecare parte depune eforturi pentru ca aceste proceduri și formalități să fie cât mai simple cu putință și nu complică și nu întârzie în mod nejustificat furnizarea serviciului sau desfășurarea oricărei alte activități economice.

(2) În cazul în care este necesară o autorizație, fiecare parte publică sau pune în alt mod la dispoziția publicului, cu promptitudine, informațiile necesare pentru ca solicitantul să se conformeze cerințelor și procedurilor de obținere, menținere, modificare și reînnoire a autorizației respective. Aceste informații includ cel puțin următoarele, în cazul în care există:

- ^(*) Pentru mai multă certitudine, aceste criterii pot include, printre altele, competența și capacitatea de a furniza un serviciu sau de a desfășura orice altă activitate economică, inclusiv de a face acest lucru într-un mod compatibil cu cerințele de reglementare ale unei părți, cum ar fi cerințele în materie de sănătate și de mediu. Autoritățile competente pot evalua ponderea care trebuie acordată fiecărui criteriu.
- ^(*) Termenul „organizații internaționale relevante” se referă la organismele internaționale din care pot face parte organismele relevante ale ambelor părți.

- (a) cerințele și procedurile;
 - (b) datele de contact ale autorităților competente relevante;
 - (c) taxele;
 - (d) standardele tehnice;
 - (e) procedurile de contestare sau de control al deciziilor referitoare la cereri;
 - (f) procedurile de monitorizare sau de asigurare a respectării termenelor și condițiilor pentru licențe și calificări;
 - (g) posibilitățile de implicare a publicului, cum ar fi prin intermediul audierilor sau al observațiilor; și
 - (h) calendarele orientative pentru prelucrarea unei cereri.
- (3) Orice taxă de autorizare ⁽⁷⁾ suportată de solicitanți trebuie să fie rezonabilă, transparentă și să nu restricționeze în sine furnizarea serviciului relevant sau desfășurarea activității economice relevante.
- (4) Fiecare parte se asigură că procedurile utilizate de autoritatea competentă și deciziile adoptate de aceasta în procesul de autorizare sunt imparțiale față de toți solicitanții. Autoritatea competentă ia decizia în mod independent și nu răspunde față de nicio persoană care furnizează serviciile sau care desfășoară activitățile economice pentru care este necesară autorizarea.
- (5) În cazul în care există anumite termene pentru solicitarea autorizării, solicitantului i se acordă un termen rezonabil pentru depunerea cererii. Dacă este posibil, autoritatea competentă ar trebui să accepte cererile în format electronic în aceleași condiții de autentificare care se aplică cererilor pe suport de hârtie.
- (6) Autoritatea competentă procedează la prelucrarea unei cereri după depunerea acesteia, fără întârzieri nejustificate. Fiecare parte depune eforturi pentru a stabili calendarul orientativ pentru prelucrarea unei cereri și, la cererea solicitantului și fără întârzieri nejustificate, se asigură că autoritatea competentă furnizează informații cu privire la stadiul cererii. Fiecare parte se asigură că prelucrarea unei cereri, inclusiv luarea unei decizii definitive, este finalizată într-un termen rezonabil de la data depunerii cererii complete.
- (7) Într-un termen rezonabil după primirea unei cereri pe care o consideră incompletă, autoritatea competentă informează solicitantul în acest sens, îi precizează, în cazul în care acest lucru este realizabil, informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii și îi oferă ocazia de a corecta deficiențele din cerere.
- (8) Autoritatea competentă acceptă copii ale documentelor autentificate în conformitate cu legislația părții respective, în locul documentelor originale, cu excepția cazului în care autoritatea competentă solicită documente originale pentru a proteja integritatea procesului de autorizare.
- (9) În cazul în care o cerere este respinsă de autoritatea competentă, solicitantul trebuie să fie informat, fie la cererea sa, fie la inițiativa autorității competente, în scris și fără întârzieri nejustificate. În principiu, solicitantul trebuie să fie informat cu privire la motivele deciziei de respingere a cererii și cu privire la termenul pentru introducerea unei căi de atac împotriva deciziei respective. Solicitantul trebuie să aibă posibilitatea, într-un termen rezonabil, să depună din nou o cerere.
- (10) Fiecare parte se asigură că, după ce este acordată, autorizația intră în vigoare fără întârzieri nejustificate și în conformitate cu termenele și condițiile specificate în aceasta.
- (11) În cazul în care pentru acordarea autorizației sunt necesare examinări, autoritatea competentă se asigură că astfel de examinări au loc la intervale cu o frecvență rezonabilă și acordă un termen rezonabil pentru ca solicitanții să depună cererea de susținere a examinării.

⁽⁷⁾ Taxele de autorizare nu includ taxele pentru utilizarea resurselor naturale, plățile pentru licențe, proceduri de ofertare sau alte mijloace nediscriminatorii de atribuire a concesiunilor sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

Articolul 20.4

Reexaminare

În cazul în care rezultatele negocierilor referitoare la articolul VI alineatul (4) din GATS intră în vigoare, părțile examinează în comun aceste rezultate. În cazul în care examinarea comună estimează că încorporarea acestor rezultate în prezenta parte a prezentului acord ar îmbunătăți disciplinele cuprinse în acesta, părțile decid de comun acord dacă să includă aceste rezultate în prezenta parte a prezentului acord.

Articolul 20.5

Administrarea măsurilor cu aplicare generală

Fiecare parte se asigură că toate măsurile cu aplicare generală care au efecte asupra comerțului cu servicii sunt administrate în mod rezonabil, obiectiv și imparțial.

Articolul 20.6

Contestarea deciziilor administrative

Fiecare parte menține sau instituie instanțe judiciare, arbitrale sau administrative sau proceduri care asigură, la cererea unui investitor sau furnizor de servicii prejudiciat, examinarea cu promptitudine și, în cazuri justificate, luarea unor măsuri corective corespunzătoare în cazul unor decizii administrative care au efecte asupra stabilității, a furnizării transfrontaliere de servicii sau a prezenței temporare a persoanelor fizice aflate în vizită de afaceri. În cazul în care aceste proceduri nu sunt independente de agenția însărcinată să adopte decizia administrativă în cauză, fiecare parte se asigură că procedurile respective permit o examinare obiectivă și imparțială.

CAPITOLUL 21

RECUNOAȘTEREA RECIPROCĂ A CALIFICĂRILOR PROFESIONALE

Articolul 21.1

Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale

- (1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să solicite ca persoanele fizice să dețină calificările necesare și experiența profesională necesară pe teritoriul pe care este desfășurată activitatea, pentru sectorul de activitate în cauză.
 - (2) Fiecare parte încurajează organismele profesionale sau autoritățile relevante pentru sectorul de activitate în cauză de pe teritoriul său să elaboreze și să prezinte Subcomitetului pentru servicii și investiții, menționat la articolul 18.10, recomandări comune privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale. Aceste recomandări comune trebuie să fie sprijinite de o evaluare bazată pe date concrete:
- (a) a valorii economice a unui acord preconizat privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale (denumit în continuare „acordul privind recunoașterea reciprocă”); și
 - (b) a compatibilității regimurilor respective, și anume a măsurilor în care cerințele aplicate de fiecare parte pentru autorizare, acordare de licențe, funcționare și certificare sunt compatibile.
- (3) La primirea unei recomandări comune, Subcomitetul pentru servicii și investiții examinează coerența acesteia cu prezenta parte a prezentului acord într-un termen rezonabil. În urma acestei examinări, subcomitetul respectiv poate elabora și recomanda Consiliului mixt să adopte, în temeiul articolului 8.5 alineatul (1) litera (a), o decizie privind un acord de recunoaștere reciprocă pentru a stabili sau a modifica acordurile de recunoaștere reciprocă prevăzute în anexa 21-B ⁽⁷⁾.

⁽⁷⁾ Pentru mai multă certitudine, acordurile de recunoaștere reciprocă nu conduc la recunoașterea automată a calificărilor profesionale, ci stabilesc, în interesul reciproc al părților, condițiile pentru acordarea recunoașterii unor astfel de calificări de către autoritățile competente.

(4) Un acord, astfel cum este menționat la alineatul (3) de la prezentul articol, prevede condițiile de recunoaștere a calificărilor profesionale dobândite în țările UE și a calificărilor profesionale dobândite în țările în legătură cu o activitate care face obiectul capitolului 17, 18, 19 sau 26.

(5) Oricând este necesar la acordarea acordului de recunoaștere profesională prevăzută în anexa 21-A se iau în considerare la elaborarea recomandărilor comune menționate la alineatul (2) de la prezentul articol și de către Consiliul mixt atunci când analizează oportunitatea adoptării acordului menționat la alineatul (3) de la prezentul articol.

SERVICIILE DE LIVRARE

CAPITOLUL 22

Document de aplicare și definiții

Articolul 22.1

(1) Prezentul capitol stabilește principiile cadrului de reglementare specific pentru toate serviciile de livrare.

(2) În sensul prezentului capitol:

(a) „serviciu de livrare” înseamnă serviciile postale și de curierat sau expres, inclusiv activitățile de colectare, sortare, transport și livrare a trimiterilor postale;

(b) „serviciu de curierat rapid” înseamnă colectarea, sortarea, transportul și livrarea de trimiteri postale cu o viteză mai mare și cu mai multă fiabilitate și pot include elemente cu valoare adăugată, cum ar fi colectarea de la punctul de origine, livrarea personală la destinație, posibilitatea de urmărirea trimiterilor postale, posibilitatea schimbării destinației și a destinației în timpul tranzitului sau confirmarea de primire;

(c) „serviciu de curierat rapid internațional” înseamnă servicii de curierat rapid internațional furnizate prin intermediul Cooperativei de Servicii de Curier Rapid Internațional, care este o asociație voluntară de operatori poștali desemnați în cadrul Uniunii Poștale Universale;

(d) „licență” înseamnă o autorizație acordată unui furnizor individual de servicii de livrare de către o autoritate de reglementare competentă, care stabilește proceduri, obligații și cerințe specifice sectorului serviciilor de livrare;

(e) „trimiteri postale” înseamnă o trimiteri cu o greutate de până la 31,5 kg, adresată în forma finală în care trebuie să fie transportată de către orice tip de furnizor de servicii de livrare, public sau privat, și poate include trimiteri precum scrisori, colic, ziare sau cataloage;

(f) „monopol poștal” înseamnă dreptul exclusiv de a furniza servicii de livrare specificate pe teritoriul unei țări în cadrul legislației poștale respective;

(g) „serviciu universal” înseamnă furnizarea permanentă a unui serviciu de livrare de calitate specificată la toate punctele de pe teritoriul unei țări, la prețuri rezonabile pentru toți utilizatorii.

Articolul 22.2

Serviciu universal

(1) Fiecare parte are dreptul de a defini tipul de obligație de serviciu universal pe care dorește să o mențină. Fiecare parte care menține o obligație de serviciu universal o gestionează într-un mod transparent, nediscriminatoriu și neutru în raport cu toți furnizorii de servicii de livrare care trebuie să o respecte.

(2) Dacă oricare dintre părți impune ca serviciile de curierat rapid internațional la intrare să fie furnizate pe bază de servicii universale, partea respectivă nu acordă tratament preferențial serviciilor respective în comparație cu alte servicii de curierat rapid internațional.

Prevenirea practicilor care denaturează piața

Articolul 22.3

Fiecare parte se asigură că un furnizor de servicii de livrare care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol poștal nu recurge la practici care denaturează piața, cum ar fi:

(a) utilizarea încălzitorilor provizorii din furnizarea unui serviciu care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol poștal pentru a subvenționa furnizarea unui serviciu de curierat rapid sau a ofertei serviciu de livrare neuniversal; sau

(b) o discriminare nejustificată între clienți, cum ar fi întreruperea, excluderea de volum mare de corespondență sau consolidarea, în ceea ce privește tarifele sau alte clauze și condiții pentru furnizarea unui serviciu de livrare care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol poștal.

Articolul 22.4

Licențe

(1) Dacă una dintre părți prevede obligația deținerii unei licențe pentru furnizarea serviciilor de livrare, aceasta pune la dispoziție publicul:

(a) toate cerințele în materie de acordare a licenței și perioada necesară în mod normal pentru luarea unei decizii cu privire la o cerere de licență; și

(b) termenul și condițiile licenței.

(2) Procedurile, obligațiile și cerințele pentru obținerea unei licențe trebuie să fie transparente, nediscriminatorii și bazate pe criterii obiective.

(3) În cazul în care o cerere de licență este respinsă de autoritatea de reglementare competentă, aceasta informează în scris solicitantul cu privire la motivele respingerii. Fiecare parte stabilește sau menține o procedură de atac prin intermediul unui organism independent de părțile implicate în procedura de solicitare a licenței. Organismul respectiv poate fi un tribunal sau o instanță judecătorească.

Articolul 22.5

Independența autorităților de reglementare

(1) Fiecare parte se asigură că nicio autoritate responsabilă cu reglementarea serviciilor de livrare nu răspunde în fața niciunui furnizor de servicii de livrare și că deciziile și procedurile pe care le adoptă autoritatea de reglementare sunt imparțiale, nediscriminatorii și transparente față de toți participanții la piață de pe teritoriul său.

(2) Fiecare parte se asigură că autoritatea responsabilă cu reglementarea serviciilor de livrare își îndeplinește sarcinile în timp util și dispune de resurse financiare și umane adecvate.

CAPITOLUL 23

SERVICIILE DE TELECOMUNICAȚII

Document de aplicare

Articolul 23.1

(1) Prezentul capitol stabilește principiile cadrului de reglementare pentru furnizarea de rețele și servicii de telecomunicații, liberalizate în cadrul capitolului 17 și 18.

(2) Prezentul capitol nu se aplică serviciilor care furnizează sau exercită un control editorial asupra conținutului transmis prin intermediul rețelilor și serviciilor de telecomunicații.

Articolul 23.2

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „facilități asociate” înseamnă serviciile, infrastructura fizică și alte instalații asociate cu o rețea sau un serviciu de telecomunicații, care permit sau sprijină furnizarea de servicii prin rețeaua sau serviciul respectiv sau care pot face acest lucru și poate include clădiri sau intrări în clădiri, cablajul clădirilor, antene, turnuri și alte construcții de sprijin, conducte, tuburi, piloni, guri de vizitare și dulapuri;
- (b) „infrastructură esențială” înseamnă infrastructura unei rețele publice sau ale unui serviciu public de telecomunicații care:
 - (i) este furnizată exclusiv sau predominant de un singur furnizor sau de un număr limitat de furnizori; și
 - (ii) nu poate fi înlocuită din punct de vedere economic sau tehnic pentru furnizarea unui serviciu;
- (c) „interconectare” înseamnă legătura rețelilor publice de telecomunicații utilizate de aceiași furnizori sau de furnizori diferiți de rețele sau servicii de telecomunicații pentru a permite utilizatorilor unui furnizor să comunice cu utilizatorii acelui furnizor sau ai unui alt furnizor ori să aibă acces la serviciile oferite de alt furnizor, indiferent dacă serviciile sunt furnizate de către furnizorii implicați în rețea sau de către orice alt furnizor care are acces la aceasta;
- (d) „servicii de acces la internet” înseamnă servicii publice de telecomunicații care asigură accesul la internet pe teritoriul unei părți și astfel asigură conectivitatea dintre, teoretic, toate punctele terminale conectate la internet, indiferent de tehnologia de rețea și de echipamentele terminale utilizate;
- (e) „circuit închiriat” înseamnă servicii sau infrastructură de telecomunicații între două sau mai multe puncte desemnate, inclusiv cele virtuale, care rezervă capacitate pentru utilizarea exclusivă de către un utilizator sau pentru punerea lor exclusiv la dispoziția acestuia;
- (f) „furnizor principal” înseamnă un furnizor de rețea sau servicii de telecomunicații care are capacitatea de a influența în mod considerabil condițiile de participare, în ceea ce privește prețul și oferta, pe o piață relevantă a rețelilor și serviciilor de telecomunicații, ca urmare a controlului pe care îl deține asupra infrastructurii esențiale sau a utilizării poziției sale pe piața în cauză;
- (g) „elemente de rețea” înseamnă o infrastructură sau echipamente utilizate pentru furnizarea unui serviciu public de telecomunicații, inclusiv caracteristicile, funcțiile și capacitățile oferite prin intermediul infrastructurii sau al echipamentului în cauză;
- (h) „portabilitatea numerelor” înseamnă:
 - (i) pentru partea UE, posibilitatea pe care o are un abonat care solicită acest lucru de a-și păstra numărul de telefon existent, în același loc în cazul abonaților de telefonie fixă, atunci când se transferă de la un furnizor de servicii publice de telecomunicații la un alt furnizor din aceeași categorie, fără a pierde din calitate, fiabilitate sau beneficii; și
 - (ii) pentru Chile, posibilitatea pe care o are un utilizator final de a-și păstra, la cerere, numărul de telefon existent atunci când se transferă de la un furnizor de servicii publice de telecomunicații la un altul, fără a pierde din calitate, fiabilitate sau beneficii;
- (i) „rețea publică de telecomunicații” înseamnă orice rețea de telecomunicații utilizată în întregime sau în principal pentru furnizarea de servicii publice de telecomunicații între punctele terminale ale rețelei;
- (j) „serviciu public de telecomunicații” înseamnă orice serviciu de telecomunicații care este oferit publicului larg;
- (k) „abonat” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care este parte la un contract încheiat cu un furnizor de servicii publice de telecomunicații pentru furnizarea serviciilor respective;
- (l) „telecomunicații” înseamnă transmisia și recepția de semnale prin mijloace electromagnetice;

- (m) „rețea de telecomunicații” înseamnă sisteme de transmisie și, după caz, echipamente de comutare sau de rutare și alte resurse, inclusiv elemente de rețea inactive, care permit transmisia și recepția semnalelor prin fir, prin radio, prin mijloace optice sau prin alte mijloace electromagnetice;
- (n) „autoritate de reglementare din sectorul telecomunicațiilor” înseamnă organismul sau organismele însărcinate de una dintre părți cu reglementarea rețelilor și a serviciilor de telecomunicații care intră sub incidența prezentului capitol ^(*);
- (o) „serviciu de telecomunicații” înseamnă un serviciu care constă în întregime sau în principal în transmisia și recepția de semnale, inclusiv semnale de radiodifuziune, prin rețele de telecomunicații, inclusiv prin rețele utilizate pentru radiodifuziune;
- (p) „serviciu universal” înseamnă ansamblul minim de servicii de o anumită calitate care trebuie puse la dispoziția tuturor utilizatorilor pe teritoriul unei părți, indiferent de situația lor geografică, la un preț accesibil; și
- (q) „utilizator” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce utilizează o rețea sau un serviciu public de telecomunicații.

Articolul 23.3

Autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor

- (1) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din domeniul telecomunicațiilor este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice furnizor de rețea, servicii sau echipamente de telecomunicații și că deciziile adoptate de autoritatea sa de reglementare în domeniul telecomunicațiilor și procedurile utilizate de aceasta sunt imparțiale față de toți participanții la piață.
- (2) Partea care păstrează proprietatea sau controlul asupra unor furnizori de rețea, servicii sau echipamente de telecomunicații asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare a telecomunicațiilor de activitățile aferente dreptului de proprietate sau controlului.
- (3) În vederea asigurării independenței și imparțialității autorităților de reglementare din sectorul telecomunicațiilor, fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din acest sector nu deține un interes financiar și nu menține un rol de exploatare sau de gestionare în cadrul vreunui furnizor de rețea, servicii sau echipamente de telecomunicații.
- (4) Fiecare parte se asigură că furnizorii de rețea, servicii sau echipamente de telecomunicații nu influențează deciziile și procedurile autorității de reglementare în domeniul telecomunicațiilor.
- (5) Fiecare parte acordă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de reglementare și de supraveghere, precum și resursele financiare și umane adecvate pentru a-și îndeplini sarcinile care îi sunt atribuite în vederea asigurării respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol. Această competență se exercită într-un mod transparent și în timp util. Sarcinile respective sunt făcute publice într-o formă ușor accesibilă și clară, în special în cazul în care sarcinile respective sunt atribuite mai multor organisme.
- (6) Fiecare parte conferă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de a se asigura că furnizorii de rețea sau servicii de telecomunicații îi transmit cu promptitudine, la cerere, toate informațiile, inclusiv financiare, care sunt necesare pentru a permite autorității de reglementare din acest sector să își îndeplinească sarcinile în conformitate cu prezentul capitol. Orice informație furnizată trebuie să fie tratată în conformitate cu cerințele de confidențialitate.
- (7) Fiecare parte se asigură că un utilizator sau un furnizor de rețea sau servicii de telecomunicații care este afectat de o decizie emisă de autoritatea sa de reglementare din sectorul telecomunicațiilor are dreptul de a contesta decizia respectivă în fața unui organism independent de autoritatea în cauză și de celelalte părți afectate de decizia respectivă. Până la primirea rezultatului procedurii de atac, decizia emisă de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor rămâne valabilă, cu excepția cazului în care se acordă măsuri provizorii în conformitate cu dreptulul părții autorității respective.

^(*) Pentru mai multă certitudine, autoritatea de reglementare din domeniul telecomunicațiilor include orice autoritate însărcinată de una dintre părți cu asigurarea respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol.

Articolul 23.4

Autorizația de a furniza rețele sau servicii de telecomunicații

- (1) În cazul în care o parte solicită o autorizație pentru furnizarea de rețele sau servicii de telecomunicații, aceasta stabilește o perioadă rezonabilă necesară în mod normal autorității de reglementare din domeniul telecomunicațiilor pentru a decide cu privire la cererea de autorizare, comunică acest termen solicitantului în mod transparent și depune eforturi pentru a lua o decizie cu privire la cerere în termenul comunicat ⁽⁷⁾.
- (2) Toate criteriile de autorizare și procedurile aplicabile trebuie să fie cât mai simple posibile, obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale. Toate obligațiile și condițiile impuse pentru autorizare sau aferente acestora trebuie să fie nediscriminatorii, transparente, proporționale și trebuie să vizeze serviciile furnizate.
- (3) Fiecare parte se asigură că un solicitant primește în scris motivele pentru respingerea sau revocarea unei autorizații sau pentru impunerea unor condiții specifice furnizorului. În cazul unui astfel de refuz, revocare sau impunere, un solicitant poate introduce o cale de atac în fața unui organism de soluționare a căilor de atac.
- (4) Taxele administrative care se aplică furnizorilor, dacă există, trebuie să fie obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale cu costurile administrative generate în mod rezonabil de gestionarea, controlul și asigurarea respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol ⁽⁸⁾.

Articolul 23.5

Interconectare

Fără a se aduce atingere articolului 23.9, fiecare parte se asigură că orice furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său are dreptul și, la cererea unui alt furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său, obligația de a negocia interconectarea în scopul furnizării de rețele sau servicii publice de telecomunicații pe teritoriul său.

Articolul 23.6

Acces și utilizare

- (1) Fiecare parte se asigură că oricărui furnizor de servicii al celeilalte părți i se acordă acces la orice rețele sau servicii publice de telecomunicații și dreptul de utilizare a acestora conform unor clauze și condiții rezonabile și nediscriminatorii ⁽⁹⁾, în conformitate cu , printre altele, alineatele (2)-(5).
- (2) Fiecare parte se asigură că orice furnizor de servicii al celeilalte părți poate să acceseze și să utilizeze orice serviciu public de telecomunicații oferit în interiorul sau în afara granițelor sale, inclusiv circuite închiriate private, și în acest scop se asigură, sub rezerva alineatului (5), că furnizorului respectiv i se permite:
- (a) să achiziționeze sau să închirieze și să conecteze echipamente terminale sau alte echipamente utilizate ca interfață de rețea și care sunt necesare pentru furnizarea serviciilor sale;
 - (b) să interconecteze circuitele închiriate sau deținute de sectorul privat cu rețelele publice de telecomunicații ori cu circuitele închiriate sau deținute de un alt furnizor de servicii de telecomunicații; și
 - (c) să utilizeze protocoalele de exploatare pe care le doresc pentru furnizarea oricăror servicii, altele decât cele necesare pentru a asigura disponibilitatea serviciilor de telecomunicații pentru publicul larg.

⁽⁷⁾ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu împiedică o parte să autorizeze furnizarea de rețele sau servicii de telecomunicații printr-o simplă notificare, fără a fi nevoie să aștepte o decizie a autorității de reglementare din domeniul telecomunicațiilor.

⁽⁸⁾ Taxele administrative nu includ plăți pentru drepturile de utilizare a resurselor limitate și contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

⁽⁹⁾ În sensul prezentului articol, „nediscriminatoriu” înseamnă clauza națiunii celei mai favorizate și tratament național, astfel cum sunt definite la articolele 17.9, 17.11, 18.4 și 18.5, precum și conform unor clauze și condiții care nu sunt mai puțin favorabile decât cele acordate oricărui alt utilizator de rețele sau servicii publice de telecomunicații similare în situații similare.

(3) Fiecare parte se asigură că un furnizor de servicii al celeilalte părți poate utiliza rețelele sau serviciile publice de telecomunicații pentru transferul informațiilor în interiorul și în afara granițelor sale, inclusiv pentru comunicațiile interne ale furnizorului de servicii respectiv și pentru accesul la informațiile cuprinse în baze de date sau stocate sub altă formă care poate fi citită automat pe teritoriul oricărei părți.

(4) În poseda alineatului (3), o parte poate lua măsurile care sunt necesare pentru a garanta securitatea și confidențialitatea comunicațiilor, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie aplicate într-o manieră care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată sau o restricție disimulată asupra comerțului cu servicii.

(5) Fiecare parte se asigură că accesul la rețelele și serviciile publice de telecomunicații și utilizarea acestora nu sunt supuse niciunei alte condiții pe teritoriul său în afara celor necesare:

- (a) pentru a garanta responsabilitățile de serviciu public ale furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații, în special capacitatea acestora de a-și pune serviciile la dispoziția publicului larg; sau
- (b) pentru a proteja integritatea tehnică a rețelelor sau serviciilor publice de telecomunicații.

Articolul 23.7

Soluționarea litigiilor în materie de telecomunicații

(1) Fiecare parte se asigură că, în caz de litigiu între furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații în legătură cu drepturile sau obligațiile care decurg din prezentul capitol și la cererea oricăreia dintre părțile implicate în litigiu, autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor emite, într-un termen rezonabil, o decizie cu caracter obligatoriu pentru a soluționa litigiul.

(2) Fiecare parte se asigură că decizia emisă de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor este pusă la dispoziția publicului, sub rezerva cerințelor privind secretul comercial prevăzute în actele cu putere de lege și normele sale administrative. Autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor furnizează părților la litigiu o expunere completă a motivelor pe care se întemeiază decizia. Părțile implicate în litigiu au dreptul de a ataca decizia respectivă, în conformitate cu articolul 23.3 alineatul (7).

(3) Fiecare parte se asigură că procedura menționată la alineatele (1) și (2) nu împiedică niciuna dintre părțile implicate în litigiu să introducă o acțiune în fața unei autorități judiciare, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză.

Articolul 23.8

Garanții concurențiale aplicate furnizorilor principali

Fiecare parte adoptă sau menține măsuri adecvate pentru a nu permite furnizorilor de rețele sau servicii de telecomunicații care, separat sau împreună, constituie un furnizor principal să adopte sau să mențină practici anticoncurențiale, inclusiv:

- (a) practicarea unei subvenționări încrucișate anticoncurențiale;
- (b) utilizarea informațiilor obținute de la concurenți în scopuri anticoncurențiale; și
- (c) nepunerea la dispoziția altor furnizori de servicii în timp util a informațiilor tehnice referitoare la instalațiile esențiale și a informațiilor relevante din punct de vedere comercial care le sunt necesare pentru furnizarea serviciilor.

Articolul 23.9

Interconectare cu furnizorii principali

(1) Fiecare parte se asigură că furnizorii principali de rețele sau servicii publice de telecomunicații asigură interconectarea în orice punct care oferă această posibilitate tehnică din cadrul rețelei. Furnizorii principali asigură această interconectare:

(a) în baza unor clauze și condiții, inclusiv în ceea ce privește tarifele, standardele tehnice, specificările, calitatea și întreținerea, nediscriminator și la o calitate care să nu fie mai puțin favorabilă decât cea asigurată pentru propriile servicii similare sau pentru servicii similare ale filialelor sale ori ale altor întreprinderi afiliate;

(c) The proposed standard for the use of the word "and" in the title of a document is not appropriate. The word "and" is used in the title of a document to indicate that the document is a joint effort of two or more entities. The proposed standard would require the use of the word "and" in the title of a document only if the document is a joint effort of two or more entities. This is not a reasonable requirement, as it would require the use of the word "and" in the title of a document even if the document is not a joint effort of two or more entities. The proposed standard is not appropriate.

(c) la cercetare, în alte puncte decât punctele terminale ale rețelei, a ofertei majorității utilizatorilor, cu perceperea unor taxe care reflectă costul construirii și instalării și al furnizării suplimentare necesare.

(2) Fiecare parte pune la dispoziția publicului procedurile aplicabile pentru interconectarea cu un furnizor principal.

(3) Fiecare parte se asigură că furnizorii principali pun la dispoziția publicului fie acordurile lor de interconectare, fie ofertele lor de interconectare de rezervă, după caz.

Accesul la infrastructura esențială a furnizorilor principali

Articoli 23, 10

[illegible]

Resource Institute

Articolul 23.11

[illegible]

(2) Fiecare parte pune la dispoziția publicului utilizarea actuală a benzilor de frecvență alocate, dar nu este necesară identificarea detaliată a spectrului radio alocat pentru utilizări guvernamentale specifice.

[illegible]

Portabilitatea numerelor

Articulus 23.12

Fiecare parte se asigură că furnizorii de servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său asigură portabilitatea numerelor, în timp util și conform unor clauze și condiții rezonabile.

Service universal

Articolul 23.13

(1) Fiecare parte are dreptul să delimiteze tipul de obligații de serviciu universal pe care dorește să le mențină și să decidă asupra domeniului lor de aplicare și a punctelor lor de aplicare.

(2) Obligațiile de servicii universale nu vor fi considerate anticoncurențiale în sine, cu condiția să se administreze în mod proporțional, transparent și nediscriminatoriu. Administrarea unor astfel de obligații trebuie să se realizeze în cea mai mică măsură posibilă și să nu fie mai puțin necesară decât este necesar pentru îndeplinirea serviciului universal definit de paragraful 1 în cauză.

(3) Fiecare parte se asigură că procedurile pentru desemnarea furnizorilor serviciilor universale sunt deschise tuturor furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații și desemnarea furnizorilor serviciilor universale sunt deschise tuturor mecanismilor eficienți, transparent și nediscriminatoriu.

(4) În cazul în care o parte decide să finanțeze furnizarea serviciului universal de către un furnizor, aceasta se asigură că finanțarea respectivă nu depășește costul net rezidual al obligației de serviciu universal.

Confidentialitate informajlor

Arthrocolui 23.14

(1) Fiecare parte se asigură că furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații care obțin informații confidențiale de la un utilizator de rețele sau servicii de telecomunicații în cadrul încercărilor de aranjamente în temeiul articolului 23, 5, 23.6 și 23.9 și 23.10 nu divulgă aceste informații doar în scopul pentru care au fost oferite și respectă în continuare confidențialitatea unor astfel de informații.

[illegible]

Participative steering

Articolul 23.15

În ceea ce privește furnizarea de rețele sau servicii de telecomunicații, altele decât transmiterea radiodifuziei, prin prezența capitalului străin în forma unor impozite ce trebuie să fie plătite de către asocieri în participare și nu limitate la participarea a investitorilor străini în formă de societate cu răspundere limitată.

Accesul deschis și nediscriminatoriu la internet

Articolul 23.16

(1) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri pentru a se asigura că furnizorii de servicii de acces la internet permit utilizatorilor accesul la servicii de accesare și să distribuie informațiile, conținutul și serviciile pe care le doresc.

(2) Alinașul (1) nu aduce atingere acelor cu putere de lege și normelor administrative ale unei părți referitoare la legalitatea informațiilor, a conținutului sau a serviciilor menționate la alinaatul respectiv.

(3) În pofta alimentului (1), furnizorii de servicii de acces la internet pot pune în aplicare măsuri nediscriminatorii⁽⁷⁾, rezonabile, transparente și proporționale de gestionare a rețelei, în conformitate cu accele cu putere de lege și norme administrative ale unei țări.

(4) Fiecare parte adoptă sau menține măsurile pentru a se asigura că furnizorii de servicii de acces la internet permit utilizatorilor acestor servicii să utilizeze dispozitive pe care le doresc, cu condiția ca aceste dispozitive să nu afecteze securitatea altor dispozitive, a rețelei sau a serviciilor furnizate prin rețea.

(27) Sub rezerva excepțiilor prevăzute în actele cu putere de lege și normele administrative ale unui stat,

Articolul 23.17 Roaming internațional

(1) Partilele depun eforturi pentru a coopera în vederea promovării unor tarife transparente și rezonabile pentru serviciile de roaming internațional în așa fel încât să poată contribui la promovarea dezvoltării comerțului între părți și la creșterea bunăstării consumatorilor.

(2) Fiecare parte poate lua măsuri în vederea sportului transparenței și a concurenței în ceea ce privește tarifele de roaming internațional și alternativele tehnologice la serviciile de roaming, precum:

- (a) asigurarea faptului că informațiile cu privire la tarifele cu amănuntul sunt ușor accesibile publicului; și
- (b) reducerea la minimum a obstacolelor din calea utilizării unor alternative tehnologice la serviciile de roaming, care să le permită utilizatorilor finali, atunci când vizitează teritoriul unei părți venit din pe teritoriul celeilalte părți, să aibă acces la servicii de telecomunicații utilizând orice dispozitiv dorsc.

CAPITOLUL 24 SERVICIILE ÎN DOMENIUL TRANSPORTULUI MARITIM INTERNAȚIONAL

Articolul 24.1

Domeniul de aplicare, definiții și principii

(1) Prezentul capitol stabilește principiile privind liberalizarea serviciilor de transport maritim internațional în temeiul capitolului 17, 18 și 19.

(2) În sensul prezentului capitol, al capitolului 17, 18 și 19 și al anexelor 17-A, 17-B și 17-C:

(a) „servicii de staționare și depozitare a containerelor” înseamnă activități care constau în depozitarea containerelor, alți în zone portuare, cât și în interiorul teritoriului, în vederea umplerii sau a golirii, a reparării lor și a punerii lor la dispoziție pentru expedier;

(b) „servicii de vâlmuire” sau „servicii de brokeraj vamal” înseamnă activități care constau în îndepărtarea, în numele altelei părți, a formalităților vamale privind importul, exportul sau transportul mărfurilor, în numele unei alte părți, indiferent dacă acest serviciu reprezintă principala activitate a furnizorului de servicii sau o completare obișnuită a activității sale principale;

(c) „operatori de transport din usă în usă sau multimodal” înseamnă transportul de mărfuri prin intermediul mai multor moduri de transport, incluzând un parcurs maritim internațional, pe baza unui singur document de transport;

(d) „servicii de logătură” înseamnă transportul precabli și ulcior pe mare al mărfurilor internaționale, inclusiv al mărfurilor containerizate, între porturi situate pe teritoriul unei alte părți, în drum spre o destinație din alaltă teritoriului părți respective;

(e) „servicii de expediere de mărfuri” înseamnă activitatea care constă în organizarea și monitorizarea operațiunilor de transport în numele transportatorilor, prin achiziționarea serviciilor de transport și a serviciilor conexe, întocmirea documentelor și furnizarea de informații comerciale;

(f) „mărfuri internaționale” înseamnă mărfurile transportate între un port al unei state membre și un port al celeilalte părți sau al unei țări terțe sau între un port al unei state membre și un port al altui stat membru;

(g) „servicii de transport maritim internațional” înseamnă transportul de pasageri sau de mărfuri cu nave maritime între un port al unei părți și un port al celeilalte părți sau al unei țări terțe, inclusiv încheierea de contracte directe cu furnizorii altor servicii de transport, astfel încât operatorii de transport la domiciliu sau multimodal să fie cuprinse în cadrul unui document de transport unic, dar nu includ dreptul de a furniza astfel de alic servicii de transport;

(h) „servicii de agențurare maritimă” înseamnă activități care constau în reprezentarea, într-o zonă geografică dată, în calitate de agent, a întreprinderilor comerciale ale unei sau mai multor companii maritime de linie sau companii de transport maritim, în urmărirea scopuri:

(f) comercializarea și vânzarea serviciilor de transport maritim și a serviciilor conexe, de la facturare, precum și emisia de comasamente în numele companiilor, achiziționarea și revânzarea serviciilor conexe necesare, întocmirea documentelor și furnizarea de informații comerciale sau

(g) reprezentarea companiilor care organizează escala navei sau preluarea încărcăturilor atunci când este necesar;

(h) „servicii maritime auxiliare” înseamnă servicii de manipulare a încărcăturilor maritime, servicii de vâlmuire, servicii de staționare și depozitare a containerelor, servicii de agențurare maritimă și servicii de expediere de mărfuri; și

(i) încărcarea sau descărcarea mărfurilor pe sau de pe o navă;

(ii) ambarcarea sau deambararea mărfurilor; și

(iii) recepționarea sau livrarea și depozitarea în siguranță a mărfurilor înainte de expediere sau după descărcare.

(3) Având în vedere nivelurile existente de liberalizare între părți în ceea ce privește transportul maritim internațional, se aplică următoarele principii:

(a) părțile aplică efectiv principiul accesului necesar la piețele și schimburile comerciale maritime internaționale pe o bază comercială și nediscriminatorie; și

(b) fiecare parte acordă navelor care abordează pavilionul celeilalte părți sau care sunt exploatate de furnizori de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat proprietarilor navei în ceea ce privește, inclusiv privind accesul la porturi, utilizarea infrastructurii și a serviciilor portuare și utilizarea serviciilor maritime auxiliare, precum și în ceea ce privește taxele și costurile aferente, instalațiile vamale și alocarea danșilor și a instalațiilor de încălzire și descărcare.

(c) se abțin să introducă dispoziții privind parajarea încărcăturii în viloarele acorduri cu țări terțe privind serviciile de transport maritim, inclusiv vacuul solid și lichid și traficul de linie, și reziliată, într-un interval rezonabil de timp, astfel de clauze de parajare a încărcăturii, dacă sunt prevăzute în acorduri precedente; și

(d) de la intrarea în vigoare a prezentei acord, abrogă toate măsurile unilaterale și toate obstacolele administrative, tehnice sau de alt tip care ar putea constitui o restricție distorsionată sau ar putea avea efecte discriminatorii asupra liberalizării de a furniza servicii de transport maritim internațional și se abțin să introducă astfel de măsuri și obstacole.

(5) Fiecare parte permite furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți să definească și să funcționeze pe teritoriul său în conformitate cu condițiile prevăzute în lista sa de angajamente specifice din anexele 17-A, 17-B și 17-C.

(6) Fiecare parte pune la dispoziție furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți, conform unor clauze și condiții rezonabile și nediscriminatorii, următoarele servicii portuare: pilotaj, asistență la remorcare și raculunc, aprovizionare, alimnare cu combustibil și cu apă, colctarea gunoului și eliminarea apelor de balast, servicii de depozitare, asistență la navigație, servicii operaționale la țărm, esențiale pentru exploatarea navelor, inclusiv comunicații și aprovizionare cu apă și energie electrică, instalații pentru reparații de urgență, locuri de ancoraj, și dane și servicii de acostare.

(7) Fiecare parte acordă furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți permisiunea de reamplasă containerele goale, proprii sau închiriate, care nu sunt transportate ca marfă contra cost, între porturile Republicii Chila sau între porturile unui stat membru.

CAPITOLUL 25
SERVICIILE FINANCIARE

Articolul 25.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de o parte cu privire la:
- (a) instituțiile financiare ale celeilalte părți;
- (b) investitorii celeilalte părți și investițiile acestor investitori în instituții financiare de pe teritoriul părții; sau
- (c) comerțul transfrontalier cu servicii financiare.
- (2) Pentru mai multă certitudine, capitolul 17 se aplică unei măsuri:
- (a) referitoare la un investitor al unei părți și o investiție a acestuia într-un furnizor de servicii financiare care nu este o instituție financiară; și
- (b) care nu este o măsură referitoare la furnizarea de servicii financiare, la un investitor al unei părți sau la o investiție a acestuia pe teritoriul celeilalte părți într-o instituție financiară.
- (3) Dispozițiile capitolului 17 și 18 se aplică măsurilor care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol numai în cazul în care dispozițiile respective sunt încorporate în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta.
- (4) Articolele 17.5, 17.16-17.23 și 18.9 se încorporează în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta.
- (5) Secțiunea D din capitolul 17 este încorporată în prezentul capitol și face parte din acesta numai pentru afirmațiile conform cărora o parte a încălcat articolul 17.16, 17.17, 17.18, 17.19, 17.20, 17.21, articolul 25.3 alineatul (2) sau articolul 25.5 alineatul (2).
- (6) Prezentul capitol nu se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de o parte cu privire la:
- (a) activități desfășurate de o bancă centrală sau de o autoritate monetară sau de o altă entitate publică în aplicarea politicii monetare sau a politicii cursului de schimb;
- (b) activități sau servicii care fac parte dintr-un plan public de pensii sau un sistem legal de asigurări sociale; sau
- (c) activități sau servicii realizate în contul sau cu garanția ori cu utilizarea resurselor financiare ale părții respective, inclusiv ale entităților sale publice.
- (7) În pofida alineatului (6), prezentul capitol se aplică în cazul în care o parte permite ca oricare dintre activitățile sau serviciile menționate la alineatul (6) litera (b) sau (c) să fie realizate de instituțiile sale financiare în concurență cu o entitate publică sau cu o instituție financiară.
- (8) Articolele 25.3 și 25.5-25.9 nu se aplică în ceea ce privește achizițiile publice.
- (9) Articolele 25.3 și 25.5-25.8 nu se aplică în ceea ce privește subvențiile acordate de o parte, inclusiv împrumuturile, garanțiile și asigurările care beneficiază de sprijin guvernamental.

Articolul 25.2

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexei 25:

- (a) „furnizor de servicii financiare transfrontaliere al unei părți” înseamnă o persoană a unei părți care este implicată în activitatea de furnizare de servicii financiare pe teritoriul părții în cauză și care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu financiar prin furnizarea transfrontalieră a unui astfel de serviciu;
- (b) „furnizare transfrontalieră de servicii financiare” sau „comerț transfrontalier cu servicii financiare” înseamnă furnizarea unui serviciu financiar:
- (i) de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți; sau
- (ii) pe teritoriul unei părți de către o persoană a părții respective către un consumator de servicii al celeilalte părți;
- (c) „instituție financiară” înseamnă un furnizor al unui sau al mai multor servicii financiare care este reglementat sau supravegheat în ceea ce privește furnizarea serviciilor respective ca instituție financiară în temeiul dreptului părții pe al cărei teritoriu se află, inclusiv o sucursală de pe teritoriul părții respective a furnizorului de servicii financiare al cărui sediu central se află pe teritoriul celeilalte părți;
- (d) „serviciu financiar” înseamnă un serviciu de natură financiară, inclusiv serviciile de asigurări și serviciile conexe asigurărilor, serviciile bancare și alte servicii financiare (cu excepția asigurărilor). Serviciile financiare includ următoarele activități:
- (i) servicii de asigurări și servicii conexe asigurărilor:
- (A) asigurări directe (inclusiv coasigurări):
- (1) asigurări de viață; și
- (2) asigurări generale;
- (B) reasigurări și retrocesiuni;
- (C) activități de intermediere a asigurărilor, de exemplu activități de brokeraj și de agenție; și
- (D) servicii auxiliare asigurărilor, cum ar fi serviciile de consultanță, de actuarial, de evaluare a riscurilor și de soluționare a cererilor de despăgubire; și
- (ii) servicii bancare și alte servicii financiare (cu excepția asigurărilor):
- (A) acceptarea depozitelor și a altor fonduri rambursabile de la public;
- (B) împrumuturi de orice tip, inclusiv credite de consum, credite ipotecare, factoring și finanțarea tranzacțiilor comerciale;
- (C) leasingul financiar;
- (D) toate serviciile de plăți și transferuri monetare, inclusiv cărți de credit, carduri de cumpărături și cărți de debit, cecuri de călătorie și cecuri bancare;
- (E) garanțiile și angajamentele;
- (F) tranzacționarea, în cont propriu sau în contul clienților, pe o piață valutară, o piață extrabursieră sau de alt tip, a următoarelor:
- (1) instrumente ale pieței monetare (inclusiv cecuri, efecte de comerț, certificate de depozit);
- (2) valută;
- (3) produse derivate, inclusiv futures și opțiuni;
- (4) instrumente pe cursul de schimb și pe rata dobânzii, inclusiv produse cum ar fi swapuri și contracte forward pe rata dobânzii;
- (5) valori mobiliare; sau
- (6) alte instrumente negociabile și active financiare, inclusiv lingouri;

- (G) participarea la emisiunile de titluri de valoare de orice tip, inclusiv subscrierea și plasarea (publică sau privată) în calitate de agent și prestarea de servicii legate de aceste emisiuni;
- (H) intermedierea pe piețele interbancare;
- (I) gestionarea activelor, ca de exemplu gestionarea numerarului sau a portofoliului, toate formele de gestionare a plasamentelor colective, gestionarea fondurilor de pensii, precum și serviciile de custodie, de depozitare și fiduciare;
- (J) servicii de decontare și compensare a activelor financiare, inclusiv a valorilor mobiliare, a produselor financiare derivate și a altor instrumente negociabile;
- (K) furnizarea și transferul de informații financiare, prelucrarea datelor financiare și software-ul aferent; și
- (L) servicii de consultanță, de intermediere și alte servicii financiare auxiliare privind toate activitățile enumerate la subpunctele (A)-(K), inclusiv furnizarea de informații privind creditele și evaluarea dosarelor de credit, cercetări și consultanță privind investițiile și portofoliile de investiții, precum și consultanță privind achizițiile, restructurările și strategiile societăților;
- (e) „furnizor de servicii financiare al unei părți” înseamnă o persoană fizică sau juridică a unei părți care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu financiar, dar nu include o entitate publică;
- (f) „investiție” înseamnă o investiție astfel cum este definită la articolul 17.2 litera (k), cu excepția faptului că, în sensul prezentului capitol și al anexei 25, în ceea ce privește „creditele” și „titlurile de creanță”:
- (i) un împrumut sau un titlu de creanță emis de o instituție financiară este o investiție numai dacă este tratat drept capital reglementat de partea pe teritoriul căreia se află instituția financiară; și
- (ii) un împrumut acordat de o instituție financiară sau un titlu de creanță deținut de o instituție financiară, altul decât un împrumut sau un titlu de creanță emis de o instituție financiară menționată la litera (i), nu este o investiție;
- pentru mai multă certitudine, un împrumut acordat de un furnizor transfrontalier de servicii financiare sau un titlu de creanță deținut de acesta, altul decât un împrumut pentru o instituție financiară sau un titlu de creanță emis de o instituție financiară, este o investiție în sensul capitolului 17 dacă un astfel de împrumut sau titlu de creanță îndeplinește criteriile definiției „investiții” prevăzute la articolul 17.2 litera (k);
- (g) „investitor al unei părți” înseamnă o persoană fizică sau juridică a unei părți care intenționează să efectueze, efectuează sau a efectuat o investiție în instituții financiare de pe teritoriul celeilalte părți;
- (h) „persoană juridică a unei părți” înseamnă:
- (i) pentru partea UE: o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu dreptul Uniunii Europene sau cel puțin cel al unuia dintre statele sale membre și care este implicată în activități comerciale substanțiale ⁽⁷⁹⁾ pe teritoriul Uniunii Europene; și
- (ii) pentru Chile: o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu legislația din Chile și implicată în activități comerciale substanțiale pe teritoriul Republicii Chile;
- (i) „serviciu financiar nou” înseamnă un serviciu de natură financiară, inclusiv orice serviciu referitor la produse existente și noi sau la modul în care este livrat un produs, care nu este furnizat de niciun furnizor de servicii financiare pe teritoriul unei părți, dar care este furnizat pe teritoriul celeilalte părți;
- (j) „entitate publică” înseamnă:

⁽⁷⁹⁾ În conformitate cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), partea UE consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru, consacrat la articolul 54 din TFUE, ca fiind echivalent cu conceptul de „activități comerciale substanțiale”.

- (i) o administrație publică, o bancă centrală sau o autoritate monetară a unei părți sau o entitate deținută ori controlată de către una dintre părți, care este însărcinată în principal cu exercitarea unor funcții publice sau a unor activități desfășurate în scopuri publice, dar nu include o entitate însărcinată în principal cu furnizarea unor servicii financiare în condiții comerciale; sau
- (ii) o entitate privată care îndeplinește funcții ce îi revin în mod normal unei bănci centrale sau unei autorități monetare, atunci când exercită respectivele funcții; și
- (k) „organism de autoreglementare” înseamnă un organism neguvernamental, inclusiv o bursă sau piață de valori mobiliare sau futures, agenție de compensare sau altă organizație sau asociație, care exercită autoritatea de reglementare sau de supraveghere asupra furnizorilor de servicii financiare sau a instituțiilor financiare conform legii sau prin delegare din partea administrațiilor publice sau a autorităților centrale, regionale sau locale, după caz.

Articolul 25.3

Tratament național

- (1) Fiecare parte acordă investitorilor în instituțiile financiare ale celeilalte părți și întreprinderilor care constituie investiții în instituții financiare, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul pe care îl acordă ⁽⁸⁰⁾, în situații similare, propriilor investitori în instituțiile financiare și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.
- (2) Fiecare parte acordă investitorilor în instituțiile financiare ale celeilalte părți și investițiilor acestora în instituții financiare, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul pe care îl acordă, în situații similare ⁽⁸¹⁾, propriilor investitori în instituțiile financiare și investițiilor lor în instituțiile financiare.
- (3) Tratamentul acordat de o parte în temeiul alineatelor (1) și (2) înseamnă:
- (a) în ceea ce privește o administrație publică regională sau locală din Chile, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către nivelul respectiv al administrației publice respective pentru investitori în instituții financiare din Chile și pentru investițiile acestora în instituții financiare de pe teritoriul său;
- (b) în ceea ce privește o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația publică respectivă pentru investitori în instituții financiare ai statului membru respectiv și pentru investițiile acestora în instituții financiare de pe teritoriul său ⁽⁸²⁾.

Articolul 25.4

Achiziții publice

- (1) Fiecare parte se asigură că instituțiilor financiare ale celeilalte părți stabilite pe teritoriul său li se acordă un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, propriilor instituții financiare în ceea ce privește orice măsură referitoare la achiziționarea de bunuri sau servicii de către o entitate contractantă în scopuri guvernamentale.
- (2) Aplicarea obligației de tratament național prevăzută la prezentul articol continuă să se supună excepțiilor de securitate și de ordin general prevăzute la articolul 28.3.
- ⁽⁸⁰⁾ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.
- ⁽⁸¹⁾ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.
- ⁽⁸²⁾ Pentru mai multă certitudine, tratamentul acordat de o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru include nivelul regional și local de guvernare, după caz.

- (f) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.
- (2) Niciuna dintre părți nu condiționează primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei instituții financiare a unei părți sau a unei părți terțe, de respectarea vreuneia dintre următoarele cerințe:
- (a) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
- (b) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul lor sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul lor;
- (c) de a corela în orice fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea fluxurilor de intrări de valută străină asociate cu instituția financiară respectivă;
- (d) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care instituția financiară le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută; sau
- (e) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.
- (3) Alineatul (2) nu se interpretează ca împiedicând o parte să condiționeze primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei instituții financiare de către un investitor al unei părți sau al unei părți terțe, de respectarea unei cerințe de a amplasa producția, de a furniza un serviciu, de a forma sau angaja lucrători, de a construi sau de a extinde anumite instalații ori de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare pe teritoriul său.
- (4) Alineatul (1) litera (f) nu se aplică dacă:
- (a) o parte autorizează utilizarea unui drept de proprietate intelectuală în conformitate cu articolul 31 sau 31a din Acordul TRIPS ori adoptă sau menține măsuri care impun divulgarea unor date sau informații proprietate care intră sub incidența articolului 39 alineatul (3) din Acordul TRIPS și sunt conforme cu acesta; sau
- (b) cerința este impusă sau executarea angajamentului este cerută de o instanță judecătorească, de un tribunal administrativ sau de o autoritate de concurență pentru a remedia o practică determinată în urma unui proces judiciar sau administrativ a fi o încălcare a dreptului concurenței a părții în cauză.
- (5) Alineatul (1) literele (a), (b) și (c) și alineatul (2) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor de calificare pe care trebuie să le îndeplinească bunurile sau serviciile pentru a putea fi incluse în programe de promovare a exportului și de ajutor extern.
- (6) Alineatul (2) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor impuse de o parte importatoare cu privire la conținutul pe care trebuie să îl aibă bunurile pentru a beneficia de tarife preferențiale sau de contingente preferențiale.
- (7) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să permită furnizarea transfrontalieră a unui anumit serviciu în cazul în care partea respectivă adoptă sau menține, în legătură cu furnizarea serviciului respectiv, restricții sau interdicții care sunt conforme cu rezervele, condițiile sau calificările specificate cu privire la un sector, un subsector sau o activitate dintre cele enumerate în anexa 25.
- (8) Prezentul articol nu aduce atingere angajamentelor asumate de o parte în temeiul Acordului OMC.

Articolul 25.10

Măsuri neconforme

- (1) Articolele 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 și 25.9 nu se aplică:
- (a) eventualelor măsuri neconforme existente menținute de:
- (i) pentru partea UE:

- (A) Uniunea Europeană, astfel cum se prevede în secțiunea C din apendicele 25-1;
- (B) administrația publică centrală a unui stat membru, astfel cum se prevede în secțiunea C din apendicele 25-1;
- (C) o administrație publică de nivel regional a unui stat membru, astfel cum se prevede în secțiunea C din apendicele 25-1; sau
- (D) o administrație publică de nivel local; și
- (ii) pentru Chile:
- (A) administrația publică centrală, astfel cum se prevede în secțiunea C din apendicele 25-2;
- (B) o administrație publică de nivel regional, astfel cum se prevede în secțiunea C din apendicele 25-2; sau
- (C) o administrație publică de nivel local;
- (b) continuării sau reînnoirii imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat; sau
- (c) unei modificări aduse oricăreia dintre măsurile neconforme menționate la prezentul alineat litera (a), în cazul în care modificarea respectivă nu reduce conformitatea măsurii, în forma acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolul 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 sau 25.9.
- (2) Articolele 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 și 25.9 nu se aplică unei măsuri luate de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute de partea respectivă în secțiunea D din apendicele 25-1 și, respectiv, 25-2.
- (3) Niciuna dintre părți nu solicită, în temeiul unei măsuri adoptate după data intrării în vigoare a prezentului acord și care face obiectul secțiunii D din apendicele 25-1 sau 25-2, unui investitor al celeilalte părți, pe motive de cerățenie, să vândă sau să cedeze în alt mod o instituție financiară existentă la momentul intrării în vigoare a măsurii.
- (4) Articolul 25.6 nu se aplică unei măsuri luate de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute de partea respectivă în secțiunea B din apendicele 25-1 sau 25-2.
- (5) În cazul în care o parte a exprimat o rezervă la articolul 17.9, 17.11, 17.12, 17.13, 18.4 sau 18.5 din anexa 17-A sau 17-B, rezerva respectivă constituie, de asemenea, o rezervă la articolul 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 sau 25.9, după caz, în situația în care sectorul, subsectorul sau activitatea care face obiectul rezervei intră sub incidența prezentului capitol.

Articolul 25.11

Excepție prudențială

- (1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică niciuna dintre părți să adopte sau să mențină măsuri din motive prudențiale precum:
- (a) pentru protecția investitorilor, a deponenților, a deținătorilor de polițe sau a persoanelor față de care furnizorii de servicii financiare au obligații fiduciare; sau
- (b) pentru asigurarea integrității și stabilității sistemului financiar al unei părți.
- (2) În cazul în care aceste măsuri nu sunt compatibile cu dispozițiile prezentei părți a prezentului acord, ele nu pot fi utilizate de niciuna dintre părți ca mijloc de a se sustrage de la angajamentele sau obligațiile sale care decurg din prezenta parte a prezentului acord.

Articolul 25.12

Tratamentul acordat informațiilor

Nicio dispoziție din prezenta parte a prezentului acord nu se interpretează ca impunând unei părți obligația de a divulga informații referitoare la afacerile și la conturile clienților individuali sau orice informații confidențiale sau proiectate deținute de entitățile publice.

Articolul 25.5

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Fiecare parte acordă investitorilor în instituții financiare ai celeilalte părți și întreprinderilor acestora care constituie investiții în instituții financiare, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare ^(*), investitorilor în instituții financiare ai unei țări terțe și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.

(2) Fiecare parte acordă investitorilor în instituțiile financiare ale celeilalte părți și investițiilor acestora în instituții financiare, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul pe care îl acordă, în situații similare ^(*), investitorilor în instituțiile financiare dintr-o țară terță și investițiilor lor în instituțiile financiare.

(3) Alineatele (1) și (2) nu se interpretează ca impunând uinea dintre părți să acorde investitorilor în instituții financiare ai celeilalte părți sau investițiilor acestora în instituții financiare avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea standardelor, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi pentru desfășurarea unei activități economice, sau din măsuri prudențiale.

(4) Pentru mai multă certitudine, tratamentul menționat la alineatele (1) și (2) nu include procedurile sau mecanismele de soluționare a litigiilor în materie de investiții prevăzute în alte tratate internaționale de investiții sau acorduri comerciale. Dispozițiile de fond din alte tratate internaționale de investiții sau acorduri comerciale nu constituie în sine „tratament” conform alineatelor (1) și (2) și, prin urmare, nu pot conduce la o încălcare a prezentului articol, în absența unor măsuri adoptate sau menținute de una dintre părți. Măsurile unei părți aplicate în temeiul unor astfel de dispoziții de fond pot constitui „tratament” în temeiul prezentului articol și, prin urmare, pot conduce la o încălcare a prezentului articol.

Articolul 25.6

Accesul pe piață

(1) În sectoarele sau subsectoarele enumerate în secțiunea B din appendicele 25-1 și 25-2 în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, în ceea ce privește accesul pe piață prin stabilirea sau exploatarea de instituții financiare de către investitori ai celeilalte părți, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subdiviziuni teritoriale, o măsură care:

- (a) limitează numărul de instituții financiare, sub formă de contingente numerice, monopoliuri, furnizori exclusivi de servicii sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (b) limitează valoarea totală a tranzacțiilor sau a activelor serviciilor financiare, sub forma unor contingente numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (c) limitează numărul total de operațiuni ale serviciilor financiare sau cantitatea totală de servicii financiare produse, exprimate în unități numerice determinate sub forma unor contingente sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (d) limitează numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector al serviciilor financiare sau pe care o instituție financiară le poate angaja, care sunt necesare pentru furnizarea unui anumit serviciu financiar și care se ocupă direct de furnizarea acestuia, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice; sau
- (e) restricționează sau impune anumite tipuri de entitate juridică sau de asociere în participațiune prin care o instituție financiară poate furniza un serviciu.

(2) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu împiedică o parte să solicite unei instituții financiare să furnizeze anumite servicii financiare prin intermediul unor entități juridice distincte dacă, în conformitate cu legislația părții respective, gama de servicii financiare furnizată de instituția financiară în cauză nu poate fi furnizată prin intermediul unei singure entități.

^(*) Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

^(*) Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

Articolul 25.7

Furnizare transfrontalieră de servicii financiare

(1) Articolele 18.4, 18.5, 18.6 și 18.7 sunt încorporate în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor care au efecte asupra furnizorilor de servicii financiare transfrontaliere care furnizează serviciile financiare prevăzute în secțiunea A din appendicele 25-1 și 25-2.

(2) O parte permite persoanelor situate pe teritoriul său, precum și persoanelor fizice proprii, indiferent de locul unde se află, să achiziționeze servicii financiare de la furnizori de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți situate pe teritoriul celeilalte părți. Această obligație nu impune unei părți să permită furnizorilor respectivi să facă afaceri sau să își ofere serviciile pe teritoriul său. Oricare dintre părți poate defini sintagmele „a face afaceri” și „a-și oferi serviciile” în sensul acestei obligații, cu condiția ca definițiile respective să nu fie incompatibile cu alineatul (1) de la prezentul articol.

(3) Fără a se aduce atingere altor mijloace de reglementare prudențială a comerțului transfrontalier cu servicii financiare, o parte poate solicita înregistrarea sau autorizarea furnizorilor de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți și a instrumentelor financiare.

Articolul 25.8

Membrii echipei de conducere și consiliile de administrație

Niciuna dintre părți nu impune ca o instituție financiară a celeilalte părți care este stabilită pe teritoriul său să numească persoane fizice de o anumită cetățenie în calitate de membri ai consiliilor de administrație sau într-o funcție de conducere, cum ar fi cea de cadru de conducere sau de director.

Articolul 25.9

Cerințe de performanță

(1) În legătură cu stabilirea sau cu exploatarea unei instituții financiare a unei părți sau a unei țări terțe pe teritoriul său, o parte nu impune și nu aplică nicio cerință și nu aplică niciun angajament:

- (a) de a exporta un anumit nivel sau procent de bunuri sau servicii;
- (b) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
- (c) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul său sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul său;
- (d) de a corela în vreun fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea intrărilor de valută asociate cu instituția financiară respectivă;
- (e) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care instituția financiară le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută;
- (f) de a transfera tehnologie, un proces de producție sau alte cunoștințe protejate către o persoană fizică sau o întreprindere de pe teritoriul său;
- (g) de a furniza în mod exclusiv de pe teritoriul părții respective bunurile pe care le produce sau serviciile pe care le furnizează către o anumită piață regională sau către piața mondială;
- (h) de a stabili pe teritoriul său sediul central al instituției financiare respective pentru o anumită regiune a lumii mai vastă decât teritoriul părții respective sau pentru piața mondială;
- (i) de a angaja un anumit număr sau procent de resortisanți ai țării respective; sau

Articolul 25.13

Reglementare internă și transparență

(1) Capitolul 20, cu excepția articolului 20.1 alineatul (5) literele (c)-(f), și capitolul 36 nu se aplică măsurilor luate de o parte care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol.

(2) În cazul în care acest lucru este realizabil și în conformitate cu sistemul său juridic pentru adoptarea măsurilor, fiecare parte:

(a) publică în prealabil:

(i) actele cu putere de lege și normele administrative cu aplicabilitate generală pe care propune să le adopte în legătură cu aspecte care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol; sau

(ii) documente care oferă suficiente detalii cu privire la aceste posibile noi acte cu putere de lege și norme administrative pentru a permite persoanelor interesate și celelalte părți să evalueze dacă și în ce mod interesele lor ar putea fi afectate în mod semnificativ;

(b) oferă persoanelor interesate și celelalte părți o posibilitate rezonabilă de a prezenta observații cu privire la actele cu putere de lege și normele administrative propuse sau la documentele publicate în temeiul literei (a);

(c) ține seama de observațiile prezentate în conformitate cu litera (b); și

(d) acordă un termen rezonabil între publicarea oricăror acte cu putere de lege și norme administrative în temeiul literei (a) punctul (i) și data la care furnizorii de servicii financiare trebuie să se conformeze acestora.

(3) Prezentul articol se aplică măsurilor luate de o parte referitoare la cerințele și procedurile de acordare a licențelor, precum și la cerințele și procedurile de calificare și se aplică numai în sectoarele pentru care partea respectivă și-a asumat angajamente specifice în temeiul prezentului capitol și în cazul în care aceste angajamente specifice sunt aplicabile.

(4) În cazul în care o parte adoptă sau menține măsuri referitoare la autorizația pentru furnizarea unui serviciu financiar, aceasta se asigură că:

(a) măsurile respective se bazează pe criterii obiective și transparente ^(*);

(b) procedurile de autorizare sunt imparțiale și adecvate pentru ca solicitanții să demonstreze că îndeplinesc cerințele, dacă acestea există; și

(c) procedurile de autorizare în sine nu împiedică în mod nejustificat îndeplinirea cerințelor.

(5) În cazul în care o parte solicită o autorizație ^(**) pentru furnizarea unui serviciu financiar, aceasta publică sau pune în alt mod la dispoziția publicului, cu promptitudine, informațiile necesare pentru ca solicitantul să se conformeze cerințelor și procedurilor de obținere, menținere, modificare și reînnoire a autorizației respective. Aceste informații includ, printre altele, dacă sunt disponibile:

(a) cerințele și procedurile pentru obținerea, menținerea, modificarea și reînnoirea respectivei autorizații;

(b) datele de contact ale autorităților competente relevante;

(c) procedurile de contestare sau de control al deciziilor referitoare la cereri;

(d) procedurile de monitorizare sau de asigurare a respectării termenelor și condițiilor pentru licențe și calificări; și

(e) posibilitățile de implicare a publicului, cum ar fi prin intermediul audierilor sau al observațiilor.

^(*) Aceste criterii pot include, printre altele, competența și capacitatea de a furniza un serviciu, inclusiv capacitatea de a face acest lucru într-un mod compatibil cu cerințele de reglementare ale unei părți. Autoritățile competente pot evalua ponderea care trebuie acordată fiecărui criteriu.

^(**) În sensul prezentului capitol, „autorizație” înseamnă permisiunea de a furniza un serviciu financiar, acordată în urma unei proceduri pe care solicitantul trebuie să o urmeze pentru a demonstra conformitatea cu cerințele pentru acordarea licențelor sau cu cerințele de calificare.

(6) În cazul în care o parte solicită o autorizație pentru furnizarea unui serviciu financiar, autoritățile competente ale părții respective:

(a) în cazul în care acest lucru este posibil, permit solicitantului să depună o cerere în orice moment pe parcursul anului ^(*);

(b) dacă există anumite termene pentru solicitarea autorizării, acordă un termen rezonabil pentru depunerea cererii;

(c) inițiază prelucrarea cererii fără întârzieri nejustificate;

(d) depun eforturi pentru a accepta cererile în format electronic în aceleași condiții de autentificare care li se aplică cererilor pe suport de hârtie; și

(e) acceptă copii ale documentelor autentificate în conformitate cu dreptul părții în cauză, în locul documentelor în original, cu excepția cazului în care sunt necesare documentele în original pentru a proteja integritatea procesului de autorizare.

(7) Fiecare parte depune eforturi pentru ca aceste proceduri și formalități de autorizare să fie cât mai simple cu putință și nu complice și nu întârzie în mod nejustificat furnizarea serviciului financiar respectiv.

(8) Fiecare parte depune eforturi pentru a stabili calendarul orientativ pentru prelucrarea unei cereri și, la cererea solicitantului și fără întârzieri nejustificate, furnizează informații cu privire la stadiul cererii.

(9) În cazul în care o autoritate competentă consideră că o cerere este incompletă în vederea prelucrării în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative ale părții respective, aceasta, într-un termen rezonabil și în măsura în care este realizabil:

(a) informează solicitantul că cererea este incompletă;

(b) la cererea solicitantului, identifică informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii sau oferă în alt mod îndrumări privind motivul pentru care cererea este considerată incompletă; și

(c) oferă solicitantului posibilitatea ^(**) de a prezenta informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii.

(10) În cazul în care niciuna dintre acțiunile prevăzute la alineatul (9) litera (a), (b) sau (c) nu este posibilă, autoritățile competente se asigură totuși că, în cazul în care cererea este respinsă din cauza caracterului incomplet, informează solicitantul în acest sens într-un termen rezonabil.

(11) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale competente furnizează solicitanților, în legătură cu taxele de autorizare ^(**) pe care le percep, o listă a taxelor sau informații privind modul în care sunt stabilite cuantumul acestora și nu utilizează taxele ca mijloc de evitare a angajamentelor sau a obligațiilor părții în cauză.

(12) O autoritate competentă ia decizia în mod independent și nu răspunde în fața niciunei persoane care furnizează serviciile pentru care este necesară licența sau autorizația.

(13) Fiecare parte se asigură că prelucrarea unei cereri, inclusiv luarea unei decizii definitive, este finalizată într-un termen rezonabil de la data depunerii cererii complete și că solicitantul este informat cu privire la decizia referitoare la cerere, în scris, în măsura în care acest lucru este posibil.

(14) În cazul în care o cerere este respinsă de autoritatea competentă, solicitantul trebuie să fie informat, fie la cererea sa, fie la inițiativa autorității competente, în scris și fără întârzieri nejustificate. În măsura în care acest lucru este posibil, solicitantul este informat cu privire la motivele deciziei de respingere a cererii și cu privire la termenul pentru introducerea unei căi de atac împotriva deciziei respective. Solicitantul ar trebui să aibă posibilitatea, în limitele unui termen rezonabil, să depună din nou o cerere.

(15) În cazul în care pentru acordarea autorizației sunt necesare examinări, autoritatea competentă le programează la intervale cu o frecvență rezonabilă și acordă un termen rezonabil pentru ca solicitanții să depună cererea de susținere a examinării.

^(*) Pentru mai multă certitudine, autoritățile competente nu sunt obligate să înceapă examinarea cererilor în afara programului lor de lucru și a zilelor lucrătoare oficiale.

^(**) Această posibilitate nu impune unei autorități competente să acorde prelungiri ale termenelor.

^(**) Taxele de autorizare nu includ taxele pentru utilizarea resurselor naturale, plățile pentru licitații, proceduri de ofertare sau alte mijloace nediscriminatorii de atribuire a concesiunilor sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

(16) Fiecare parte se asigură că, după ce este acordată, autorizarea intră în vigoare fără întârzieri nejustificate, în conformitate cu termenele și condițiile specificate în aceasta.

Articolul 25.14

Servicii financiare noi pentru teritoriul unei părți

(1) O parte permite unei instituții financiare a celeilalte părți, alta decât o sucursală, să furnizeze orice serviciu financiar nou pe care prima parte l-ar permite propriilor instituții financiare în conformitate cu legislația sa, în situații similare, cu condiția ca introducerea noilor servicii financiare să nu necesite acte cu putere de lege sau norme administrative noi sau modificarea actelor cu putere de lege sau a normelor administrative existente.

(2) O parte poate stabili forma instituțională și juridică prin care serviciul financiar nou poate fi furnizat și poate solicita o autorizare pentru furnizarea serviciului respectiv. În cazul în care este necesară o astfel de autorizare, se adoptă o decizie într-un termen rezonabil, iar autorizarea respectivă se refuză numai din motive prudentiale.

(3) Prezentul articol nu împiedică o instituție financiară a unei părți să solicite celeilalte părți să analizeze posibilitatea autorizării furnizării unui serviciu financiar care nu este furnizat pe teritoriul niciunei părți. Cererii i se aplică dreptul părții care primește cererea și nu este supusă obligațiilor prevăzute la prezentul articol.

Articolul 25.15

Organisme de autoreglementare

În cazul în care o parte impune unei instituții financiare sau unui furnizor de servicii financiare transfrontaliere al celeilalte părți obligația de a fi membru, de a participa sau de a avea acces la un organism de autoreglementare pentru a furniza un serviciu financiar pe teritoriul său, partea respectivă se asigură că organismul de autoreglementare respectă obligațiile prevăzute la articolele 17.9, 17.11, 18.4 și 18.5.

Articolul 25.16

Sisteme de plată și compensare

În conformitate cu termenele și condițiile de acordare a tratamentului național, fiecare parte acordă instituțiilor financiare ale celeilalte părți stabilite pe teritoriul său acces la sistemele de plată și de compensare operate de entități publice, precum și la facilitățile oficiale de finanțare și refinanțare disponibile pe parcursul desfășurării normale a activității. Prezentul articol nu oferă acces la facilitățile de creditor de ultimă instanță ale părții.

Articolul 25.17

Subcomitetul pentru servicii financiare

(1) Subcomitetul pentru servicii financiare (denumit în continuare „subcomitetul”), instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1), este compus din reprezentanți ai părților responsabili pentru serviciile financiare.

(2) Subcomitetul:

(a) supraveghează punerea în aplicare a prezentului capitol;

(b) examinează chestiunile referitoare la serviciile financiare care îi sunt prezentate de către o parte;

(c) poartă un dialog privind reglementarea sectorului serviciilor financiare cu scopul de a îmbunătăți cunoașterea reciprocă a sistemelor de reglementare ale părților și de a coopera pentru elaborarea de standarde internaționale; și

(d) participă la procedurile de soluționare a litigiilor în conformitate cu articolul 25.20.

Articolul 25.18

Discuții tehnice și consultări

(1) O parte poate solicita discuții tehnice și consultări cu cealaltă parte cu privire la orice chestiune care decurge din prezenta parte a prezentului acord și care are un impact asupra serviciilor financiare. Cealaltă parte examinează această cerere într-un spirit pozitiv. Părțile raportează subcomitetului rezultatele discuțiilor și consultărilor lor.

(2) Fiecare parte se asigură că, în cadrul acestor discuții tehnice și consultări, delegația sa include funcționari cu expertiză relevantă în domeniul serviciilor financiare.

(3) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți:

(a) să deroge de la actele cu putere de lege și normele sale administrative relevante privind schimbul de informații între autoritățile de reglementare financiară sau de la cerințele unui acord sau aranjament între autoritățile financiare ale părților; sau

(b) să solicite autorităților de reglementare să ia o măsură care ar interfera cu anumite aspecte de reglementare, de supraveghere, administrative sau de aplicare.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca împiedicând o parte care are nevoie de informații în scopuri de supraveghere cu privire la o instituție financiară situată pe teritoriul celeilalte părți sau la un furnizor de servicii financiare transfrontaliere al celeilalte părți să contacteze autoritatea de reglementare a celeilalte părți pentru a solicita informațiile.

(5) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor vreunui dintre părți în temeiul capitolului 38.

Articolul 25.19

Soluționarea litigiilor

(1) Capitolul 38, inclusiv anexele 38-A și 38-B, se aplică, astfel cum a fost modificat prin prezentul articol, soluționării litigiilor privind aplicarea sau interpretarea prezentului capitol.

(2) Pe lângă cerințele prevăzute la articolul 38.9, membrii comisiei trebuie să aibă competențe sau experiență în dreptul serviciilor financiare sau în practica acestora, ceea ce poate include reglementarea instituțiilor financiare, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(3) Subcomitetul recomandă Comitetului mixt respectiv să întocmească o listă cu cel puțin 15 persoane care îndeplinesc cerințele menționate la alineatul (2), care doresc și sunt în măsură să îndeplinească funcția de membru al comisiei. Comitetul mixt întocmește această listă în termen de cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Lista se compune din trei subliste:

(a) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor părții UE;

(b) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Republicii Chile; și

(c) o sublistă a persoanelor care nu sunt resortisanți ai niciunei părți și care exercită funcția de președinte al comisiei.

(4) Fiecare sublistă este alcătuită din cel puțin cinci persoane. Comitetul mixt se asigură că lista cuprinde în orice moment acest număr minim de persoane.

(5) În sensul prezentului capitol, lista menționată la alineatul (3) de la prezentul articol înlocuiește, după întocmire, lista stabilită în conformitate cu articolul 38.8 alineatul (1).

Articolul 25.20

Soluționarea litigiilor în materie de investiții privind serviciile financiare

- (1) Secțiunea D din capitolul 17, astfel cum a fost modificată prin prezentul articol, se aplică:
- (a) litigiilor în materie de investiții referitoare la măsurile adoptate sau menținute de o parte referitoare la investitori și la investițiile acestora în instituții financiare cărora li se aplică prezenta parte a prezentului acord și în care un investitor susține că o parte a încălcat articolul 25.3 alineatul (2), articolul 25.5 alineatul (2), articolul 17.17, 17.18, 17.19 sau 17.20; sau
- (b) litigiilor în materie de investiții inițiate în temeiul capitolului 17, în care a fost invocat articolul 25.11.
- (2) În cazul unui litigiu în materie de investiții în temeiul alineatului (1) litera (a) de la prezentul articol sau în cazul în care părătul invocă articolul 25.11 în temeiul alineatului (1) litera (b) de la prezentul articol, în termen de 60 de zile de la depunerea unei cereri la tribunal în conformitate cu articolul 17.30, formațiunea tribunalului care audiază cauza poate numi, după consultarea părților la litigiu și în temeiul articolului 17.50, unul sau mai mulți experți de pe lista adoptată în temeiul articolului 25.19 care să îi raporteze cu privire la orice chestiune de fapt referitoare la serviciile financiare, ridicată de o parte la litigiu în cadrul procedurii.
- (3) Având în vedere importanța dreptului unei părți de a adopta sau de a menține măsuri din motive prudentiale, în cazul în care astfel de măsuri intră sub incidența articolului 25.11, articolul respectiv se aplică drept memoriu în apărare valabil împotriva unei cereri bazate pe oricare dintre celelalte dispoziții din prezenta parte a prezentului acord, inclusiv articolul 17.17. În urma unei cereri de consultări în temeiul articolului 17.27, părătul poate sesiza în scris subcomitetul solicitând acestuia să stabilească dacă și, în caz afirmativ, care este gradul în care măsura care face obiectul respectivei cereri de consultări este justificată în temeiul articolului 25.11. O astfel de sesizare se face cât mai curând posibil după primirea cererii de consultare. În urma unei astfel de sesizări, termenele menționate la articolele 17.27, 17.28 și 17.30 se suspendă.
- (4) În urma unei sesizări în temeiul alineatului (3), subcomitetul încearcă cu bună credință să ia o decizie. Orice astfel de decizie se transmite cu promptitudine părților la litigiu.
- (5) În măsura în care subcomitetul decide că măsura este justificată în temeiul articolului 25.11, nicio cerere nu poate fi înaintată tribunalului în temeiul articolului 17.30.
- (6) În cazul în care subcomitetul nu a luat o decizie în termen de trei luni de la sesizarea efectuată în temeiul alineatului (3) de la prezentul articol, suspendarea termenelor menționate la alineatul respectiv încetează să se aplice.
- (7) Faptul că părătul nu face o sesizare în temeiul alineatului (3) de la prezentul articol nu aduce atingere dreptului părătului de a invoca articolul 25.11 drept memoriu în apărare într-o etapă ulterioară a procedurii. Tribunalul nu formulează nicio concluzie defavorabilă ca urmare a faptului că subcomitetul nu a convenit asupra unei decizii.

CAPITOLUL 26
COMERȚUL DIGITALSECȚIUNEA A
Dispoziții generaleArticolul 26.1
Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică comerțului efectuat prin mijloace electronice.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică serviciilor audiovizuale.

Articolul 26.2

Definiții

- (1) Prezentului capitol i se aplică definițiile de la articolele 17.2 și 18.2.
- (2) În sensul prezentului capitol:
- (a) „consumator” înseamnă orice persoană fizică sau juridică, dacă acest lucru este prevăzut de actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză, care utilizează sau solicită un serviciu public de telecomunicații în scopuri care nu sunt legate de activitatea sa comercială, industrială sau profesională;
- (b) „comunicare de marketing direct” înseamnă orice formă de publicitate comercială prin care o persoană fizică sau juridică comunică mesaje de marketing în mod direct utilizatorilor finali prin intermediul unui serviciu public de telecomunicații și cuprinde cel puțin mesajele transmise prin poșta electronică și mesajele text și multimedia;
- (c) „autentificare electronică” înseamnă un proces care permite confirmarea:
- (i) identificării electronice a unei persoane fizice sau juridice; sau
- (ii) a originii și integrității unor date în format electronic;
- (d) „sigiliu electronic” înseamnă date în format electronic utilizate de o persoană juridică, care sunt atașate la alte date în format electronic sau asociate logic cu acestea pentru asigurarea originii și a integrității acelor alte date;
- (e) „semnătură electronică” înseamnă date în format electronic atașate la alte date în format electronic sau asociate logic cu acestea și care îndeplinesc următoarele cerințe:
- (i) sunt utilizate de o persoană fizică în scopul de a accepta datele în format electronic la care se raportează; și
- (ii) sunt legate de datele în format electronic la care se raportează, astfel încât orice modificare ulterioară a datelor în format electronic poate fi detectată;
- (f) „servicii electronice de încredere” înseamnă un serviciu electronic care constă în crearea, verificarea și validarea semnăturilor electronice, a sigiliilor electronice, a mărcilor temporale electronice, a distribuției electronice înregistrate, a autentificării unui site și a certificatelor aferente serviciilor respective;
- (g) „utilizator final” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce utilizează sau solicită un serviciu public de telecomunicații, fie în calitate de consumator, fie, dacă acest lucru este prevăzut de actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți, în scopuri legate de activitatea comercială, industrială sau profesională;
- (h) „date cu caracter personal” înseamnă date cu caracter personal astfel cum sunt definite la articolul 8.3 litera (f); și
- (i) „serviciu public de telecomunicații” înseamnă un serviciu public de telecomunicații astfel cum este definit la articolul 23.2 litera (j).

Articolul 26.3
Dreptul de reglementare

Părțile își reafirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi protejarea sănătății publice, serviciile sociale, educația, siguranța, mediul, inclusiv schimbările climatice, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor sau promovarea și protejarea diversității culturale.

Articolul 26.4

Excepții

Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică părțile să adopte sau să mențină măsuri în conformitate cu articolele 25.11, 39.1 și 39.2 pentru motivele de interes public prevăzute la articolele respective.

SECȚIUNEA B

Fluxuri de date și protecția datelor cu caracter personal

Articolul 26.5

Fluxuri transfrontaliere de date

Părțile se angajează să asigure fluxuri transfrontaliere de date pentru a facilita comerțul digital. În acest sens, nicio parte nu restricționează fluxurile transfrontaliere de date între părți prin:

- (a) solicitarea de a utiliza instalații informatice sau elemente de rețea de pe teritoriul părții respective pentru prelucrare, inclusiv prin impunerea utilizării unor instalații informatice sau elemente de rețea care sunt certificate sau aprobate pe teritoriul părții respective;
- (b) solicitarea de a localiza datele pe teritoriul părții respective pentru stocare sau prelucrare;
- (c) interzicerea stocării sau a prelucrării pe teritoriul celeilalte părți; sau
- (d) condiționarea transferului transfrontalier de date de utilizarea unor instalații informatice sau elemente de rețea de pe teritoriul părții respective ori de cerințe de localizare pe teritoriul părții respective.

Articolul 26.6

Protecția datelor cu caracter personal și a vieții private

(1) Fiecare parte recunoaște că protecția datelor cu caracter personal și a vieții private este un drept fundamental și că standardele înalte în acest sens contribuie la încrederea în economia digitală și la dezvoltarea comerțului.

(2) Fiecare parte poate adopta și menține măsurile pe care le consideră adecvate pentru a asigura protecția datelor cu caracter personal și a vieții private, inclusiv adoptarea și aplicarea unor norme privind transferul transfrontalier de date cu caracter personal. Nicio dispoziție a prezentei părți a prezentului acord nu afectează protecția datelor cu caracter personal și a vieții private asigurată de măsurile luate de una dintre părți.

SECȚIUNEA C

Dispoziții specifice

Articolul 26.7

Taxe vamale asupra transmisiilor electronice

Nicio parte nu aplică taxe vamale pentru transmisiile electronice între o persoană a părții respective și o persoană a celeilalte părți.

Articolul 26.8

Excluderea autorizării prealabile

(1) Niciuna dintre părți nu impune obligația autorizării prealabile pentru simplul motiv că serviciul este furnizat online^(*) și nici nu adoptă și nu menține o altă cerință cu efect echivalent.

(2) Alineatul (1) nu se aplică serviciilor de telecomunicații, serviciilor de radiodifuziune, serviciilor de jocuri de noroc, serviciilor de reprezentare juridică sau serviciilor furnizate de notari sau de profesii echivalente în măsura în care acestea presupun o participare directă și specifică exercitării autorității publice.

Articolul 26.9

Încheierea de contracte prin mijloace electronice

(1) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege și normele sale administrative permit încheierea de contracte prin mijloace electronice și că cerințele legale pentru procesele contractuale nu creează obstacole în calea utilizării contractelor încheiate prin mijloace electronice și nu conduc la lipsirea de efect juridic și de valabilitate a unor astfel de contracte pentru că au fost încheiate prin mijloace electronice.

(2) Alineatul (1) nu se aplică:

- (a) serviciilor de radiodifuziune, serviciilor de jocuri de noroc și serviciilor de reprezentare juridică;
- (b) serviciilor furnizate de notari sau de profesii echivalente în măsura în care acestea presupun o participare directă și specifică exercitării autorității publice; și
- (c) contractelor care instituie sau transferă drepturi asupra bunurilor imobile, contractelor care necesită prin lege implicarea instanțelor, a autorităților publice sau a profesiei care exercită o autoritate publică, contractelor de garanție acordată și garanțiilor reale furnizate de persoane care acționează în scopuri care nu sunt legate de activitatea lor profesională, precum și contractelor reglementate de dreptul familiei sau de dreptul succesoral.

Articolul 26.10

Servicii electronice de încredere și autentificare electronică

(1) Niciuna dintre părți nu neagă efectul juridic sau admisibilitatea ca element de probă în cadrul procedurilor judiciare sau administrative a unui serviciu electronic de încredere sau a unei autentificări electronice numai pe baza faptului că este în format electronic.

(2) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține măsuri care:

- (a) ar interzice părților la o tranzacție electronică să determine reciproc metoda de autentificare electronică adecvată pentru tranzacția lor; sau
- (b) ar împiedica părțile la o tranzacție electronică să aibă posibilitatea de a dovedi autorităților judiciare sau administrative că tranzacția electronică respectă toate cerințele legale cu privire la serviciile electronice de încredere sau la autentificarea electronică.

(3) În pofida alineatului (2), o parte poate solicita ca, pentru o anumită categorie de tranzacții electronice, metoda autentificării electronice sau a serviciului electronic de încredere:

- (a) să fie certificată de o autoritate acreditată în conformitate cu legislația sa; sau
- (b) să îndeplinească anumite standarde de performanță, care trebuie să fie obiective, transparente și nediscriminatorii și să vizeze exclusiv caracteristicile specifice ale categoriei de tranzacții electronice în cauză.

(*) Un serviciu este furnizat online atunci când este furnizat prin mijloace electronice și nu presupune prezența simultană a persoanelor.

Articolul 26.11

Încrederea consumatorilor în mediul online

(1) Părțile recunosc importanța consolidării încrederii consumatorilor în comerțul digital. Fiecare parte adoptă sau menține măsuri pentru a asigura protecția efectivă a consumatorilor implicați în tranzacții de comerț electronic, inclusiv măsuri care:

- (a) interzic practicile comerciale frauduloase și înșelătoare;
 - (b) impun furnizorilor de bunuri și servicii să acționeze cu bună-credință și să respecte practicile comerciale loiale, inclusiv prin interzicerea obligării consumatorilor la plata bunurilor și serviciilor nesolicitate;
 - (c) impun furnizorilor de bunuri sau servicii să furnizeze consumatorilor informații clare și complete cu privire la identitatea și datele lor de contact^(*), precum și cu privire la bunuri sau servicii, la tranzacție și la drepturile aplicabile ale consumatorilor; și
 - (d) oferă consumatorilor acces la căi de atac pentru a-și revendica drepturile, inclusiv dreptul la măsuri reparatorii în cazurile în care bunurile sau serviciile, deși achitate, nu sunt livrate sau furnizate astfel cum s-a convenit.
- (2) Părțile recunosc importanța cooperării dintre agențiile lor naționale de protecție a consumatorilor sau alte organisme relevante cu privire la activitățile legate de comerțul electronic pentru a spori încrederea consumatorilor.

Articolul 26.12

Comunicări de marketing direct nesolicitate

- (1) Fiecare parte se asigură că utilizatorii finali sunt protejați în mod eficace împotriva comunicărilor de marketing direct nesolicitate.
- (2) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri eficace privind comunicările de marketing direct nesolicitate care:
- (a) impun furnizorilor de comunicări de marketing direct nesolicitate să se asigure că destinatarii pot să împiedice primirea în continuare a comunicărilor respective; sau
 - (b) impun consimțământul destinatarilor, astfel cum se specifică în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, pentru a primi comunicări de marketing direct.
- (3) În ceea ce privește comunicările de marketing direct, fiecare parte se asigură că acestea sunt clar identificabile ca atare, prezintă în mod clar persoana în numele căreia au fost trimise și conțin informațiile necesare pentru a permite utilizatorilor finali să solicite încetarea primirii lor, în mod gratuit și în orice moment.

Articolul 26.13

Interzicerea transferului obligatoriu de cod sursă sau a accesului la acesta

(1) Niciuna dintre părți nu solicită transferul sau accesul la codul sursă al software-ului deținut de o persoană fizică sau juridică a celeilalte părți. Prezentul alineat nu se aplică transferului voluntar sau acordării accesului la codul sursă pe o bază comercială de către o persoană a celeilalte părți, de exemplu în contextul unei tranzacții de achiziții publice sau al unui contract negociat în mod liber. Nicio dispoziție a prezentului alineat nu împiedică o persoană a unei părți să acorde licența software-ului său în mod gratuit și cu sursă deschisă.

(2) Pentru mai multă certitudine, articolele 25.11, 39.1 și 39.2 se pot aplica măsurilor unei părți adoptate sau menținute în contextul unei proceduri de certificare.

(*) În cazul furnizorilor de servicii intermediari, identitatea și datele lor de contact include, de asemenea, identitatea și datele de contact ale furnizorului real al bunului sau serviciului.

(3) Nicio dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere:

- (a) cerințelor impuse de o instanță, un tribunal administrativ sau o autoritate de concurență pentru a remedia o încălcare a dreptului concurenței;
- (b) protecției și asigurării respectării drepturilor de proprietate intelectuală; sau
- (c) dreptului unei părți de a lua măsuri în conformitate cu articolul 28.3.

Articolul 26.14

Cooperarea în materie de reglementare în ceea ce privește comerțul digital

- (1) Părțile cooperează prin schimbul de informații cu privire la legislația lor, precum și cu privire la punerea în aplicare a acesteia, în ceea ce privește aspectele de reglementare care decurg din comerțul digital, inclusiv:
- (a) recunoașterea și facilitarea serviciului electronic de încredere și a autentificării electronice transfrontaliere interoperabile;
 - (b) tratamentul comunicărilor de marketing direct;
 - (c) protecția consumatorilor în mediul online; și
 - (d) orice alt aspect de reglementare relevant pentru dezvoltarea comerțului digital.
- (2) Părțile mențin un dialog bazat pe schimbul de informații menționat la alineatul (1).
- (3) Prezentul articol nu se aplică normelor și măsurilor unei părți privind protecția datelor cu caracter personal și a vieții private, nici în ceea ce privește transferul transfrontalier de date cu caracter personal.

Articolul 26.15

Reexaminare

La cererea oricăreia dintre părți, Subcomitetul pentru servicii și investiții menționat la articolul 18.10 examinează punerea în aplicare a prezentului capitol, în special având în vedere schimbările relevante care au un impact asupra comerțului digital și care ar putea rezulta din noile modele de afaceri sau tehnologii. Subcomitetul pentru servicii și investiții își prezintă constatările și poate formula recomandările necesare Comitetului munit.

CAPITOLUL 27

CIRCULAȚIA CAPITALURILOR, PLĂȚI ȘI TRANSFERURI ȘI MĂSURI DE SALVGARDARE TEMPORARE

Articolul 27.1

Obiectiv și domeniu de aplicare

Obiectivul prezentului capitol este de a permite libera circulație a capitalurilor și efectuarea plășilor aferente tranzacțiilor liberalizate în temeiul prezentei părți din prezentul acord^(*).

(*) Pentru mai multă certitudine, prezentul capitol face obiectul anexei 17-E.

Articolul 27.2

Cont curent

Fără a se aduce atingere altor dispoziții ale prezentei părți a prezentului acord, fiecare parte autorizează, într-o monedă liber convertibilă și în conformitate cu Statutul Fondului Monetar Internațional adoptat la Bretton Woods, New Hampshire, la 22 iulie 1944, orice transferuri sau plăți cu privire la tranzacțiile aferente balanței contului curent care intră sub incidența prezentei părți a prezentului acord.

Articolul 27.3

Circulația capitalurilor

Fără a se aduce atingere altor dispoziții ale prezentei părți din prezentul acord, fiecare parte autorizează, în ceea ce privește tranzacțiile aferente contului de capital și contului financiar al balanței de plăți, libera circulație a capitalurilor în scopul liberalizării investițiilor și a altor tranzacții, astfel cum se prevede în capitolele 17, 18 și 25.

Articolul 27.4

Aplicarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative referitoare la circulația capitalurilor, plăți sau transferuri

(1) Articolele 17.20, 27.1 și 27.3 nu se interpretează ca împiedicând o parte să aplice propriile acte cu putere de lege și norme administrative referitoare la:

- (a) faliment, insolvență sau protejarea drepturilor creditorilor;
- (b) emiterea, comercializarea sau tranzacționarea instrumentelor financiare, precum titluri de valoare, contracte futures sau instrumente financiare derivate;
- (c) raportarea financiară sau înregistrarea contabilă a circulației capitalurilor, a plăților sau a transferurilor dacă acest lucru este necesar pentru a veni în sprijinul autorităților de aplicare a legii sau al autorităților de reglementare financiară;
- (d) infracțiuni penale, practici înșelătoare sau frauduloase;
- (e) asigurarea respectării ordinelor sau a hotărârilor pronunțate în cadrul procedurilor judiciare sau administrative; sau
- (f) sistemele de securitate socială, sistemele publice de pensii sau sistemele de economisire obligatorie.

(2) Actele cu putere de lege și normele administrative menționate la alineatul (1) se aplică în mod echitabil și nediscriminatoriu, și nu într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a circulației capitalurilor, a plăților sau a transferurilor.

Articolul 27.5

Măsuri temporare de salvagardare

În circumstanțe excepționale în care există sau riscă să apară dificultăți majore pentru funcționarea uniunii economice și monetare a Uniunii Europene, partea UE poate adopta sau menține măsuri de salvagardare cu privire la circulația capitalurilor, la plăți și la transferuri pe o perioadă de cel mult șase luni. Măsurile respective trebuie să fie limitate la strictul necesar.

Articolul 27.6

Restricții în caz de dificultăți în ceea ce privește balanța de plăți și finanțarea externă

(1) Dacă una dintre părți se confruntă sau riscă să se confrunte cu dificultăți majore în ceea ce privește balanța de plăți sau finanțarea externă, partea respectivă poate adopta sau menține măsuri restrictive în ceea ce privește circulația capitalurilor, plățile sau transferurile (*).

(*) Pentru mai multă claritate, dificultățile majore existente sau potențiale în ceea ce privește balanța de plăți sau finanțarea externă pot fi cauzate, printre altele, de dificultăți majore, existente sau potențiale, legate de politicile monetare sau de curs de schimb.

(2) Măsurile menționate la alineatul (1) de la prezentul articol trebuie:

- (a) să fie conforme cu Statutul Fondului Monetar Internațional, după caz;
- (b) să nu depășească ceea ce este necesar pentru a face față situației menționate la alineatul (1) de la prezentul articol;
- (c) să fie temporare și să fie eliminate progresiv pe măsură ce situația menționată la alineatul (1) de la prezentul articol se ameliorează;
- (d) să evite afectarea inutilă a intereselor comerciale, economice și financiare ale celeilalte părți; și
- (e) să fie nediscriminatorii față de părțile terțe în situații similare.

(3) În cazul comerțului cu mărfuri, fiecare parte poate adopta sau menține măsuri restrictive pentru a-și proteja poziția financiară externă sau balanța de plăți. Astfel de măsuri trebuie să fie conforme cu GATT 1994 și cu înțelegerea privind dispozițiile referitoare la balanța de plăți ale Acordului general pentru tarife și comerț din 1994.

(4) În cazul comerțului cu servicii, fiecare parte poate adopta sau menține măsuri restrictive pentru a-și proteja poziția financiară externă sau balanța de plăți. Astfel de măsuri trebuie să fie conforme cu articolul XII din GATS.

(5) O parte care adoptă sau menține măsurile menționate la alineatele (1) și (2) le notifică cu promptitudine celeilalte părți.

(6) În cazul în care se adoptă sau se mențin măsuri restrictive în temeiul prezentului articol, părțile se consultă în cel mai scurt timp în cadrul Subcomitetului pentru servicii și investiții, cu excepția cazului în care astfel de consultări au loc în cadrul altor foruri în care ambele părți sunt membre. Consultările evaluează dificultățile legate de balanța de plăți sau de poziția financiară externă, care au condus la măsurile respective, luând în considerare, printre altele, factori precum:

- (a) natura și amploarea dificultăților;
- (b) mediul economic și comercial extern; și
- (c) măsurile corective alternative care pot fi disponibile.

(7) În cadrul consultărilor desfășurate în temeiul alineatului (6) se examinează conformitatea măsurilor restrictive cu alineatele (1) și (2). Respectivul consultări se bazează pe toate constatările relevante cu caracter statistic sau factual prezentate de Fondul Monetar Internațional (FMI), dacă sunt disponibile, iar concluziile iau în considerare evaluarea efectuată de FMI privind balanța de plăți și poziția financiară externă a părții în cauză.

CAPITOLUL 28

ACHIZIȚII PUBLICE

Articolul 28.1

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 28-A și 28-B:

- (a) „bunuri și servicii comerciale” înseamnă bunuri și servicii de tipul celor care sunt în general vândute sau oferite spre vânzare în comerț altor cumpărători decât autoritățile publice, cumpărate de regulă de aceștia și utilizate în alte scopuri decât cele ale autorităților publice;
- (b) „serviciu de construcții” înseamnă un serviciu care are ca obiectiv realizarea prin orice mijloace a unor lucrări civile sau de construcții, pe baza diviziunii 51 din CPC;
- (c) „licitație electronică” înseamnă un proces repetitiv care implică utilizarea de mijloace electronice pentru prezentarea de către furnizori a unor prețuri noi și/sau a unor valori noi pentru elementele cuantificabile ale ofertei, altele decât prețul, care au legătură cu criteriile de evaluare, sau ambele, ceea ce duce la o clasificare sau la o reclassificare a ofertelor;

- (d) „în scris” sau „scris(ă)” înseamnă orice expresie scrisă cu litere sau cu cifre care poate fi citită, reprodușă și comunicată ulterior; aceasta poate include informațiile transmise și stocate prin mijloace electronice;
- (e) „procedură de negociere” înseamnă o metodă de achiziție prin care entitatea contractantă contactează unul sau mai mulți furnizori aleși de ea;
- (f) „măsură” înseamnă orice act cu putere de lege, normă administrativă, procedură, orientare sau practică administrativă sau orice acțiune a unei entități contractante legată de o achiziție publică reglementată;
- (g) „listă multifuncțională” înseamnă o listă de furnizori cu privire la care o entitate contractantă a hotărât că îndeplinesc condițiile de includere pe lista respectivă, pe care entitatea contractantă intenționează să o folosească de mai multe ori;
- (h) „anunț de intenție” înseamnă un anunț publicat de o entitate contractantă prin care invită furnizorii interesați să depună o cerere de participare, o ofertă sau ambele;
- (i) „operațiune de compensare” înseamnă orice condiție sau măsură care încurajează dezvoltarea locală sau îmbunătățește contul balanței de plăți al unei părți, cum ar fi utilizarea conținutului de origine națională, acordarea de licențe pentru tehnologie, investițiile, comerțul în contrapartidă și o acțiune sau o cerință similară;
- (j) „licitație deschisă” înseamnă o metodă de achiziție prin care toți furnizorii interesați pot depune o ofertă;
- (k) „entitate contractantă” înseamnă o entitate care intră sub incidența secțiunii A, B sau C din anexa 28-A sau 28-B;
- (l) „furnizor calificat” înseamnă un furnizor care este recunoscut de o entitate contractantă ca îndeplinind condițiile de participare;
- (m) „licitație selectivă” înseamnă o metodă de achiziție prin care numai furnizorii calificați sunt invitați de entitatea contractantă să depună o ofertă;
- (n) „serviciile” includ serviciile de construcții, în absența unor dispoziții contrare;
- (o) „standard” înseamnă un document aprobat de un organism recunoscut care prevede, pentru utilizare comună și repetată, norme, orientări sau caracteristici pentru bunuri sau servicii sau pentru procesele și metodele de producție aferente acestora, document a cărui respectare nu este obligatorie și care, de asemenea, poate să includă sau să se refere exclusiv la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun, serviciu, proces sau metodă de producție;
- (p) „furnizor” înseamnă o persoană sau un grup de persoane care furnizează sau ar putea furniza bunuri sau servicii; și
- (q) „specificație tehnică” înseamnă o cerință din cadrul documentației de achiziție care:
- (i) definește caracteristicile:
 - (A) bunurilor care urmează să fie achiziționate, inclusiv calitatea, performanța, siguranța și dimensiunile acestora sau procesele și metodele de producție a acestora; sau
 - (B) serviciilor care urmează să fie achiziționate, inclusiv calitatea, performanța și siguranța acestora sau procesele sau metodele de furnizare a acestora; sau
 - (ii) se referă la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun sau serviciu.

Articolul 28.2

Obiectul și domeniul de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică oricărei măsuri privind achizițiile publice reglementate, indiferent dacă sunt sau nu efectuate exclusiv sau parțial prin mijloace electronice.

- (2) În sensul prezentului capitol, „achiziție publică reglementată” înseamnă o procedură de achiziție publică desfășurată în scopuri guvernamentale:
- (a) pentru un bun, un serviciu sau orice combinație a acestora:
 - (i) astfel cum se specifică în anexa 28-A sau 28-B; și
 - (ii) care nu sunt achiziționate pentru a fi comercializate sau revândute sau pentru a fi utilizate în producția sau furnizarea de mărfuri sau servicii care se comercializează sau se revând;
 - (b) prin orice mijloace contractuale, inclusiv: cumpărare, leasing și închiriere sau cumpărare în rate, cu sau fără opțiuni de cumpărare;
 - (c) a cărei valoare, estimată în conformitate cu alineatele (6)-(8) de la prezentul articol, este egală sau mai mare decât pragul relevant specificat în anexa 28-A sau 28-B la momentul publicării unui anunț în conformitate cu articolul 28.6;
 - (d) de către o entitate contractantă; și
 - (e) care nu este exclusă în alt mod din domeniul de aplicare în temeiul alineatului (3) de la prezentul articol sau în temeiul anexei 28-A sau 28-B.
- (3) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în anexa 28-A sau 28-B, prezentul capitol nu se aplică:
- (a) achiziției sau închirierii de terenuri, de construcții existente sau de alte bunuri imobile sau a drepturilor asupra acestora;
 - (b) acordurilor necontractuale sau oricărei forme de asistență pe care o parte o acordă, inclusiv acorduri de cooperare, granturi, împrumuturi, subvenții, infuzii de capital, garanții și stimulente fiscale;
 - (c) achizițiilor sau cumpărării de servicii ale agențiilor fiscale sau ale depozitarilor, de servicii de lichidare și de gestionare pentru instituții financiare reglementate sau de servicii legate de vânzarea, de răscumpărarea și de distribuirea datoriei publice, inclusiv de împrumuturi și de obligațiuni de stat, de bonuri de trezorerie sau de alte titluri de valoare;
 - (d) contractelor de ocupare a forței de muncă în sectorul public;
 - (e) achizițiilor publice efectuate:
 - (i) în scopul precis de acordare de asistență internațională, inclusiv de ajutor pentru dezvoltare;
 - (ii) în cadrul procedurii sau condiției specifice prevăzute într-un acord internațional referitor la staționarea trupelor sau la implementarea în comun a unui proiect de către părțile semnatare; sau
 - (iii) în cadrul procedurii sau condiției specifice a unei organizații internaționale sau finanțate prin granturi, împrumuturi sau alt tip de asistență internațională, în cazul în care procedura sau condiția aplicabilă nu ar fi conformă cu prezentul capitol; sau
 - (f) serviciilor financiare.
- (4) Prezentul capitol se aplică tuturor achizițiilor reglementate de anexa 28-A sau 28-B, în care angajamentele fiecărei părți sunt stabilite după cum urmează:
- (a) în secțiunea A din anexele 28-A și 28-B, entitățile guvernamentale centrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;
 - (b) în secțiunea B din anexele 28-A și 28-B, entitățile guvernamentale subcentrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;
 - (c) în secțiunea C din anexele 28-A și 28-B, toate celelalte entități ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;
 - (d) în secțiunea D din anexele 28-A și 28-B, mărfurile care sunt reglementate de prezentul capitol;
 - (e) în secțiunea E din anexele 28-A și 28-B, serviciile, altele decât serviciile de construcții, care sunt reglementate de prezentul capitol;

- (f) în secțiunea F din anexele 28-A și 28-B, serviciile de construcții care sunt reglementate de prezentul capitol;
- (g) în secțiunea G din anexele 28-A și 28-B, concesiunile de lucrări publice care sunt reglementate de prezentul capitol;
- (h) în secțiunea H din anexele 28-A și 28-B, note generale;
- (i) în secțiunea I din anexele 28-A și 28-B, mass-media în care partea își publică anunțurile de achiziții publice, anunțurile de atribuire și alte informații legate de sistemul său de achiziții publice, astfel cum se prevede în prezentul capitol;
- (j) în secțiunea J din anexa 28-B, cursul de schimb care trebuie utilizat pentru valorile prag.
- (5) În cazul în care, în cadrul unei achiziții publice reglementate, o entitate contractantă solicită unor persoane care nu intră sub incidența anexei 28-A sau 28-B să organizeze proceduri de achiziții publice în conformitate cu anumite cerințe, articolul 28.4 se aplică *mutatis mutandis* acestor cerințe.
- (6) Atunci când estimează valoarea unei achiziții publice pentru a se asigura dacă este vorba de achiziții publice reglementate, o entitate contractantă:
- (a) nu împarte achiziția publică în mai multe achiziții publice și nici nu selectează sau utilizează o anumită metodă de evaluare pentru a estima valoarea unei achiziții publice în vederea excluderii totale sau parțiale a acestora din domeniul de aplicare al prezentului capitol; și
- (b) include valoarea totală maximă estimată a achiziției publice pe toată durata sa, indiferent dacă este atribuită unuia sau mai multor furnizori, luând în considerare toate formele de remunerare, inclusiv:
- (i) prime, taxe, comisioane și dobânzi; și
- (ii) în cazul în care achiziția publică oferă posibilitatea unor opțiuni, valoarea totală a acestor opțiuni.
- (7) În cazul în care o solicitare individuală de achiziție publică conduce la atribuirea a mai mult de un contract sau la atribuirea de contracte în părți separate (denumite în continuare „contracte recurente”), baza de calcul pentru valoarea totală maximă estimată este:
- (a) valoarea contractelor recurente pentru același tip de bunuri sau servicii, atribuite în decursul ultimelor 12 luni sau în ultimul exercițiu financiar al entității contractante, corectată, dacă este posibil, pentru a ține seama de modificările anticipate de cantitate sau de valoare a bunurilor ori a serviciilor contractate pentru următoarele 12 luni; sau
- (b) valoarea estimată a contractelor repetitive pentru același tip de bun sau de serviciu care urmează să fie atribuite în decursul celor 12 luni care urmează atribuirii contractului inițial sau în timpul exercițiului financiar al entității contractante.
- (8) În cazul achizițiilor publice prin leasing, închiriere sau cumpărare în rate de bunuri sau servicii ori al achizițiilor publice pentru care nu se specifică un preț total, baza de evaluare este:
- (a) pentru contractele cu durată determinată:
- (i) în cazul în care durata contractului este egală sau mai mică de 12 luni, valoarea maximă totală estimată pentru întreaga durată;
- (ii) în cazul în care durata este mai mare de 12 luni, valoarea maximă totală estimată, care include orice valoare reziduală estimată;
- (b) pentru contractele pe perioadă nedeterminată, tranșa lunară estimată înmulțită cu 48;
- (c) în cazul în care nu se poate stabili cu certitudine dacă durata contractului este determinată, se aplică litera (b).

Articolul 28.3

Securitate și excepții de ordin general

- (1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune sau să nu dezvăluie informații pe care le consideră necesare pentru protejarea intereselor sale esențiale în materie de securitate în legătură cu achizițiile de arme, muniții sau materiale de război sau cu privire la achizițiile indispensabile pentru securitatea națională sau pentru apărarea națională.
- (2) Sub rezerva cerinței ca astfel de măsuri să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între părți în cazurile în care există aceleași condiții sau ar constitui o restricție disimulată în calea comerțului internațional, nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând o parte să instituie sau să aplice măsuri:
- (a) necesare pentru protejarea moralei publice, a ordinii sau a siguranței publice;
- (b) necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;
- (c) necesare pentru protejarea proprietății intelectuale; sau
- (d) legate de produse sau servicii furnizate de persoane cu handicap, instituții filantropice sau prin munca deșinușilor.
- (3) Părțile înțeleg că litera (b) de la alineatul (2) include măsurile de mediu necesare pentru a proteja viața sau sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor.

Articolul 28.4

Principii generale

Nediscriminare

- (1) În ceea ce privește orice măsură privind achizițiile publice reglementate, fiecare parte, inclusiv entitățile contractante ale acestora, acordă, imediat și necondiționat bunurilor și serviciilor celeilalte părți și furnizorilor celeilalte părți care oferă bunurile sau serviciile unei părți, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul pe care partea respectivă, inclusiv entitățile sale contractante, îl acordă bunurilor, serviciilor și furnizorilor proprii.
- (2) În ceea ce privește orice măsură referitoare la achizițiile publice reglementate, o parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia:
- (a) nu acordă unui furnizor stabilit pe plan local un tratament mai puțin favorabil decât cel acordat unui alt furnizor stabilit pe plan local, pe baza gradului de control străin sau de participare străină la capital; sau
- (b) nu discriminează un furnizor stabilit pe plan local pe baza faptului că bunurile sau serviciile oferite de furnizorul respectiv pentru o anumită achiziție publică sunt bunuri sau servicii ale celeilalte părți.

Utilizarea mijloacelor electronice

- (3) Părțile se asigură că toate comunicările și schimburile de informații pentru achizițiile publice reglementate se efectuează prin mijloace electronice, inclusiv pentru publicarea informațiilor privind achizițiile publice, a anunșurilor și a documentației de licitație, precum și pentru primirea ofertelor. Atunci când efectuează o achiziție publică reglementată prin mijloace electronice, o entitate contractantă:
- (a) se asigură că procedura de achiziții publice este desfășurată folosind sisteme de tehnologie a informațiilor și software, inclusiv cele legate de autentificarea și criptarea informațiilor, care sunt disponibile publicului larg și interoperabile cu alte sisteme de tehnologie a informațiilor și software disponibile publicului larg;
- (b) instituie și menține mecanisme care asigură integritatea cererilor de participare și a ofertelor, fiind capabile inclusiv să înregistreze momentul primirii ofertelor și să prevină accesul necorespunzător la acestea; și
- (c) utilizează mijloace electronice de informare și comunicare pentru publicarea anunșurilor și a documentației de licitație în cadrul procedurilor de achiziții publice și, în cea mai mare măsură posibilă, pentru depunerea ofertelor.

Desfășurarea procedurii de achiziții publice

(4) O entitate contractantă organizează procedurile de achiziții publice reglementate într-un mod transparent și imparțial care:

(a) respectă dispozițiile prezentului capitol, utilizând metode precum licitația deschisă, licitația selectivă și licitația restrânsă;

(b) evită conflictele de interese și practicile de corupție, în conformitate cu legislația relevantă.

Reguli de origine

(5) În sensul achizițiilor publice care fac obiectul prezentului capitol, o parte nu aplică reguli de origine bunurilor importate din cealaltă parte care sunt diferite de regulile de origine pe care partea respectivă le aplică în cursul normal al schimburilor comerciale pentru importurile aceluiași bunuri.

Compensări

(6) În ceea ce privește achizițiile publice reglementate, o parte, inclusiv entitățile sale contractante, nu are în vedere, nu solicită, nu impune și nu aplică nicio compensare în nicio etapă a achiziției publice.

Măsuri care nu sunt specifice achizițiilor publice

(7) Alineatele (1) și (2) nu se aplică taxelor vamale și impunerilor de orice natură aplicate la import sau în legătură cu importul, modului de percepere a acestor taxe și impuneri și altor reglementări sau formalități de import și măsurilor care afectează comerțul cu servicii, altele decât măsurile care guvernează achizițiile publice reglementate.

Măsuri anticorupție

(8) Fiecare parte se asigură că dispune de măsuri adecvate pentru a aborda și a preveni corupția în cadrul achizițiilor publice. Astfel de măsuri pot include proceduri prin care se asigură faptul că devin neeligibili pentru participarea la achizițiile publice ale părții respective, fie pe o perioadă nedeterminată, fie pentru o anumită perioadă, furnizorii cu privire la care autoritățile judiciare ale părții au stabilit, printr-o hotărâre definitivă, că s-au angajat în acte de dare sau luare de mită, în acțiuni frauduloase sau în alte acțiuni ilegale în legătură cu achizițiile publice pe teritoriul părții în cauză. Fiecare parte se asigură, de asemenea, că dispune de politici și proceduri pentru a elimina, în măsura posibilului, sau pentru a gestiona orice potențial conflict de interese din partea celor implicați în achiziții publice sau care au influență asupra unei achiziții publice.

Articolul 28.5

Informații privind sistemul de achiziții publice

(1) Fiecare parte:

(a) publică cu promptitudine orice acte cu putere de lege, norme administrative, decizii judiciare, hotărâri administrative cu aplicabilitate generală și clauze contractuale standard care sunt obligatorii în temeiul unui act cu putere de lege sau al unei norme administrative și care sunt incluse ca referință în anunțuri, în documentația de licitație și în procedura de achiziții publice reglementate, precum și orice modificări ale acestora prin mijloacele electronice sau pe suport de hârtie desemnate oficial la nivel național, care sunt difuzate pe scară largă și rămân accesibile publicului; și

(b) furnizează celelalte părți, la cerere, o explicație a acestora.

(2) Secțiunea I din anexa 28-A și, respectiv, din anexa 28-B conține o listă care cuprinde:

(a) mijloacele electronice sau pe suport de hârtie în care partea în cauză publică informațiile prevăzute la alineatul (1);

(b) mijloacele electronice sau pe suport de hârtie în care partea în cauză publică anunțurile prevăzute la articolul 28.6, la articolul 28.8 alineatul (9) și la articolul 28.17 alineatul (2); și

(c) adresa sau adresele de internet la care partea în cauză publică:

(i) statisticile sale privind achizițiile publice, în temeiul articolului 28.17 alineatul (4); sau

(ii) anunțurile sale privind contractele atribuite în temeiul articolului 28.17 alineatul (5).

(3) Fiecare parte notifică cu promptitudine subcomitetului menționat la articolul 28.21 orice modificare a informațiilor sale enumerate în secțiunea I din anexa 28-A și, respectiv, din anexa 28-B.

Articolul 28.6

Anunțuri

Anunțul de intenție

(1) Pentru fiecare achiziție publică reglementată, o entitate contractantă publică un anunț de intenție, cu excepția situațiilor prevăzute la articolul 28.14.

(2) Cu excepția unor dispoziții contrare din prezentul capitol, fiecare anunț de intenție include:

(a) denumirea și adresa entității contractante și alte informații necesare în vederea contactării entității contractante și a obținerii tuturor documentelor relevante privind achiziția publică, costurile acestora și condițiile de plată, dacă este cazul;

(b) o descriere a achiziției publice, inclusiv natura și cantitatea bunurilor sau a serviciilor care urmează să fie achiziționate sau, în cazul în care cantitatea nu este cunoscută, cantitatea estimată;

(c) în cazul contractelor repetate, dacă este posibil, o estimare a perioadei publicării următoarelor anunțuri de intenție;

(d) o descriere a eventualelor opțiuni;

(e) termenul în care se vor livra bunurile sau serviciile sau durata contractului;

(f) metoda de achiziții publice care va fi utilizată și dacă aceasta va implica negocieri sau un mecanism de licitație electronică;

(g) atunci când este cazul, adresa și eventualele termene pentru depunerea cererilor de participare la procedura de achiziție;

(h) adresa și termenul pentru depunerea ofertelor;

(i) limba sau limbile în care pot fi depuse ofertele sau cererile de participare, dacă acestea pot fi depuse într-o altă limbă decât o limbă oficială a părții entității contractante;

(j) o listă și o scurtă descriere a condițiilor pentru participarea furnizorilor, inclusiv a cerințelor privind documente sau certificări specifice care trebuie prezentate de furnizori în legătură cu achiziția publică, cu excepția cazului în care aceste cerințe sunt incluse în documentația de licitație care este pusă la dispoziție tuturor furnizorilor interesați odată cu anunțul de intenție;

(k) în cazul în care, în temeiul articolului 28.8 alineatul (5), entitatea contractantă intenționează să selecteze un număr limitat de furnizori calificați care să fie invitați să participe la licitație, criteriile care vor fi utilizate pentru a-i selecta și numărul de furnizori cărora li se va permite să depună oferte; și

(l) o mențiune conform căreia achiziția publică este reglementată de prezentul capitol.

Anunțul succint

(3) Pentru fiecare achiziție publică preconizată, entitatea contractantă publică un anunț succint care trebuie să fie ușor accesibil în același moment în care publică anunțul de intenție, și în una dintre limbile oficiale ale OMC (*). Anunțul succint trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

(a) obiectul achiziției publice;

(*) Pentru mai multă certitudine, limbile oficiale ale OMC sunt engleza, spaniola și franceza.

(b) ultima zi în care se pot depune oferte sau, după caz, o eventuală ultimă zi în care se pot depune cereri de participare la procedura de achiziție publică sau cereri de includere pe o listă multifuncțională; și

(c) adresa la care se pot solicita documentele referitoare la procedura de achiziții publice.

Anunțul de achiziții publice planificate

(4) Entitățile contractante sunt încurajate să publice cât mai devreme în cursul fiecărui exercițiu financiar un anunț privind planurile lor de achiziții publice viitoare (denumit în continuare „anunț de achiziții publice planificate”). Anunțul de achiziții publice planificate ar trebui să includă obiectul achiziției publice și data planificată a publicării anunțului de intenție.

(5) O entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 28-A sau 28-B poate utiliza un anunț de achiziții publice planificate ca anunț de intenție, cu condiția ca acesta să includă toate informațiile menționate la alineatul (2) de la prezentul articol de care dispune entitatea, precum și o declarație prin care furnizorii interesați ar trebui să își exprime față de entitatea contractantă interesul pentru respectiva procedură de achiziții publice.

Norme comune anunțurilor

(6) Anunțul de intenție, anunțul succint și anunțul de achiziții publice planificate trebuie să fie accesibile direct, prin mijloace electronice, în mod gratuit, prin intermediul unui punct unic de acces pe internet. În plus, anunțurile pot fi publicate, de asemenea, pe un suport de hârtie adecvat, care trebuie să fie difuzat pe scară largă și să rămână ușor accesibil publicului, cel puțin până la expirarea termenului indicat în anunț.

Mijlocul de comunicare adecvat, pe suport de hârtie și electronic, este enumerat de fiecare parte în secțiunea I din anexa 28-A și, respectiv, din anexa 28-B.

(7) În poseda cerințelor prevăzute la alineatul (6) privind accesibilitatea, prin mijloace electronice și gratuite prin intermediul unui punct unic de acces, a anunțurilor de intenție, a anunțurilor succinte și a anunțurilor de achiziții publice planificate, Chile creează, de la data intrării în vigoare a prezentului acord și pentru o perioadă de tranziție de trei ani până când punctul unic de acces va fi pe deplin operațional, un portal ca alternativă temporară la un punct unic de acces, care ar trebui să fie accesibil în mod gratuit și ar trebui să furnizeze linkuri către platformele sau site-urile pe care sunt publicate anunțurile. Portalul trebuie să conțină linkuri către maximum patru site-uri, și anume:

(a) *Mercado público;*

(b) *Ministerio de Obras Públicas;*

(c) *Dirección General de Concesiones; și*

(d) *Diario Oficial.*

(8) Părțile prevăd o examinare periodică a alineatului (7) de la prezentul articol, inclusiv o discuție în cadrul subcomitetului menționat la articolul 28.21, în special cu privire la stadiul punerii în aplicare a punctului unic de acces.

Articolul 28.7

Condiții de participare

(1) O entitate contractantă limitează condițiile de participare la o procedură de achiziții publice la condițiile esențiale pentru a asigura faptul că un furnizor dispune de capacități juridice, financiare, comerciale și tehnice pentru a se achita de obligațiile care îi revin în cazul în care este declarat câștigător al procedurii de achiziții publice respective.

(2) Atunci când stabilește condițiile de participare, o entitate contractantă:

(a) nu impune condiția ca, pentru ca un furnizor să participe la o procedură de achiziții publice, acesta trebuie să fi câștigat anterior unul sau mai multe contracte atribuite de o entitate contractantă a unei părți;

(b) poate solicita o experiență anterioară relevantă, în cazul în care aceasta este esențială pentru ca furnizorul să îndeplinească cerințele procedurii de achiziții publice; și

(c) nu impune ca experiența anterioară pe teritoriul părții să fie o condiție a procedurii de achiziții publice.

(3) Atunci când evaluează dacă un furnizor îndeplinește condițiile de participare, entitatea contractantă:

(a) evaluează capacitatea financiară și competențele comerciale și tehnice ale furnizorului pe baza activităților economice ale acestuia desfășurate atât pe teritoriul părții din care face parte entitatea contractantă, cât și în afara acestuia; și

(b) își bazează evaluarea pe condițiile pe care entitatea contractantă le-a specificat în prealabil în anunțuri sau în documentația de licitație.

(4) În cazul în care există dovezi justificative și cu condiția ca prezentul alineat să nu fie aplicat într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între părți, o parte, inclusiv entitățile sale contractante, poate exclude un furnizor din motive precum:

(a) faliment;

(b) fals în declarații;

(c) neajunsuri semnificative sau persistente la îndeplinirea unei cerințe sau a unei obligații de fond în cadrul unui contract sau al unor contracte încheiate anterior;

(d) hotărâri definitive pronunțate cu privire la infracțiuni grave sau alte delikte grave;

(e) abateri profesionale grave sau fapte sau omisiuni care se reflectă negativ asupra integrității comerciale a furnizorului; sau

(f) neplata impozitelor.

Articolul 28.8

Calificarea furnizorilor

Sisteme de înregistrare și proceduri de calificare

(1) O parte, inclusiv entitățile sale contractante, poate menține un sistem de înregistrare în cadrul căruia furnizorii interesați sunt obligați să se înregistreze și să furnizeze anumite informații. În acest caz, partea respectivă se asigură că furnizorii interesați au acces, prin mijloace electronice, la informațiile privind sistemul de înregistrare și că pot solicita înregistrarea în orice moment. Autoritatea competentă îi informează într-un termen rezonabil cu privire la decizia de a aproba sau respinge această solicitare. În cazul în care solicitarea este respinsă, decizia se motivează în mod corespunzător.

(2) Fiecare parte se asigură că:

(a) entitățile sale contractante depun eforturi pentru reducerea la minimum a diferențelor dintre procedurile lor de calificare; și

(b) în cazul în care entitățile sale contractante mențin sisteme de înregistrare, entitățile depun eforturi în vederea reducerii la minimum a diferențelor în ceea ce privește sistemele respective.

(3) O parte, inclusiv entitățile sale contractante, nu adoptă și nici nu aplică un sistem de înregistrare sau o procedură de calificare care are drept scop sau efect crearea de obstacole inutile în calea participării furnizorilor celeilalte părți în cadrul procedurii sale de ofertare.

Licitație selectivă

(4) În cazul în care intenționează să utilizeze licitația selectivă, o entitate contractantă:

(a) include în anunțul de intenție cel puțin informațiile prevăzute la articolul 28.6 alineatul (2) literele (a), (b), (f), (g), (j), (k) și (l) și invită furnizorii să depună o cerere de participare; și

(b) pune la dispoziția furnizorilor calificați, până la începerea perioadei de depunere a ofertelor, cel puțin informațiile prevăzute la articolul 28.6 alineatul (2) literele (c), (d), (e), (f) și (g) și le notifică acest lucru în temeiul articolului 28.12 alineatul (3) litera (b).

(5) O entitate contractantă permite tuturor furnizorilor calificați să participe la o anumită procedură de achiziții publice, exceptând situația în care entitatea contractantă menționează în anunțul de intenție o limitare a numărului de furnizori cărora li se va permite să depună oferte și criteriile sau motivele pentru selecția numărului limitat de furnizori. O invitație de a depune o ofertă se adresează numărului de furnizori care este necesar pentru a asigura concurența.

(6) În cazul în care documentația de licitație nu este pusă la dispoziția publicului de la data publicării anunțului menționat la alineatul (4), entitatea contractantă se asigură că documentele respective sunt puse la dispoziție concomitent tuturor furnizorilor calificați selectați în conformitate cu alineatul (5).

Liste multifuncționale

(7) O entitate contractantă poate utiliza o listă de furnizori multifuncțională, cu condiția ca un anunț prin care furnizorii interesați sunt invitați să solicite includerea pe listă:

(a) să fie publicat anual; și

(b) în cazul în care este publicat prin mijloace electronice, să fie pus la dispoziție în mod permanent, pe suportul adecvat menționat în secțiunea I din anexele 28-A și 28-B.

(8) Anunțul prevăzut la alineatul (7) cuprinde:

(a) o descriere a bunurilor sau serviciilor sau a categoriilor acestora pentru care se poate folosi lista;

(b) condițiile de participare pe care furnizorii trebuie să le îndeplinească pentru a figura pe listă și metodele pe care entitatea contractantă le va utiliza pentru a verifica dacă un furnizor îndeplinește condițiile;

(c) denumirea și adresa entității contractante și alte informații necesare în vederea contactării entității și a obținerii tuturor documentelor relevante privind lista;

(d) perioada de valabilitate a listei și mijloacele de reînnoire sau de încetare a utilizării acesteia sau, dacă nu se prevede perioada de valabilitate, o mențiune referitoare la metoda prin care se va notifica încetarea utilizării listei; și

(e) o mențiune că lista poate fi utilizată pentru achizițiile publice reglementate de prezentul capitol.

(9) În pofida alineatului (7), atunci când valabilitatea unei liste multifuncționale este de trei ani sau mai puțin, o entitate contractantă poate publica anunțul menționat la alineatul (7) numai o dată, la începutul perioadei de valabilitate a listei, cu condiția ca:

(a) anunțul să precizeze perioada de valabilitate și să nu mai fie publicate anunțuri ulterioare; și

(b) să fie publicat prin mijloace electronice și pus la dispoziție în mod permanent în timpul perioadei de valabilitate.

(10) O entitate contractantă permite furnizorilor să solicite în orice moment să fie incluși pe o listă multifuncțională și îi include pe listă, într-un termen rezonabil de scurt, pe toți furnizorii calificați.

(11) În cazul în care un furnizor care nu este inclus pe o listă multifuncțională depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice bazată pe o listă multifuncțională, împreună cu toate documentele necesare, în termenul prevăzut la articolul 28.12 alineatul (2), entitatea contractantă examinează cererea. Entitatea contractantă nu poate refuza să ia în calcul furnizorul respectiv pentru procedura de achiziții publice pe motiv că entitatea contractantă nu dispune de suficient timp pentru a examina cererea, decât în cazuri excepționale în care, având în vedere complexitatea achiziției publice, entitatea nu poate finaliza examinarea cererii în termenul prevăzut pentru prezentarea ofertelor.

Entitățile din secțiunile B și C din anexa 28-A sau 28-B

(12) O entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 28-A sau 28-B poate utiliza un anunț prin care invită furnizorii să solicite includerea pe o listă multifuncțională ca anunț de intenție, cu condiția ca:

(a) anunțul să fie publicat în conformitate cu alineatul (7) de la prezentul articol și să includă informațiile prevăzute la alineatul (8) de la prezentul articol, cât mai multe din informațiile cerute la articolul 28.6 alineatul (2) și o declarație conform căreia anunțul reprezintă un anunț de intenție sau că numai furnizorii de pe lista multifuncțională vor primi anunțurile de achiziție viitoare acoperite de lista multifuncțională; și

(b) entitatea să ofere cu promptitudine furnizorilor care și-au exprimat față de entitate interesul pentru o anumită procedură de achiziții publice suficiente informații pentru a le permite să își evalueze interesul pentru procedura respectivă, inclusiv toate celelalte informații necesare în temeiul articolului 28.6 alineatul (2), în măsura în care informațiile respective sunt disponibile.

(13) O entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 28-A sau 28-B poate permite unui furnizor care a solicitat includerea pe o listă multifuncțională în conformitate cu alineatul (10) de la prezentul articol să depună o ofertă în cadrul unei anumite proceduri de achiziții publice în cazul în care entitatea contractantă are suficient timp pentru a analiza dacă furnizorul respectiv îndeplinește condițiile de participare.

Informații privind deciziile entității contractante

(14) Entitatea contractantă informează prompt orice furnizor care depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice sau o solicitare de includere pe o listă multifuncțională cu privire la decizia entității contractante referitoare la respectiva cerere sau solicitare.

(15) În cazul în care entitatea contractantă respinge cererea unui furnizor de participare la o procedură de achiziții publice sau solicitarea acestuia de includere pe o listă multifuncțională, dacă nu îl mai recunoaște ca fiind un furnizor calificat sau îl elimină de pe o listă multifuncțională, entitatea îl informează cu promptitudine pe furnizor și, la cererea acestuia, îi transmite o explicație în scris a motivelor deciziei sale.

Articolul 28.9

Specificații tehnice

(1) O entitate contractantă nu întocmește, nu adoptă și nu aplică nicio specificație tehnică și nu stabilește nicio procedură de evaluare a conformității care are drept scop sau efect crearea unor obstacole inutile în calea comerțului internațional.

(2) Dacă este cazul, atunci când stabilește specificațiile tehnice pentru mărfurile sau serviciile care fac obiectul procedurii de achiziții publice, entitatea contractantă:

(a) definește specificațiile tehnice bazate mai degrabă pe cerințe de performanță și de funcționare decât pe cerințe de proiectare sau descriptive; și

(b) fundamentează specificațiile tehnice pe standarde internaționale, dacă acestea există, sau le fundamentează pe reglementări tehnice naționale, pe standarde naționale recunoscute sau pe coduri pentru construcții, dacă astfel de standarde internaționale nu există.

(3) Atunci când în specificațiile tehnice se utilizează caracteristici de proiectare sau descriptive, entitatea contractantă indică, atunci când este cazul, că va lua în considerare ofertele de mărfuri sau servicii echivalente care îndeplinesc, în mod demonstrabil, cerințele procedurii de achiziții publice, incluzând formulări precum „sau echivalent(ă)” în documentația de licitație.

(4) Entitatea contractantă nu stabilește specificații tehnice care impun sau care se referă la o anumită marcă sau denumire comercială, brevet, drept de autor, model sau tip, origine specifică ori la un anumit producător sau furnizor, cu excepția cazului în care nu există un mod îndejuns de precis sau de inteligibil de a descrie cerințele respectivei proceduri de achiziții publice și cu condiția ca, în astfel de cazuri, entitatea să includă în documentația de licitație formulări precum „sau echivalent(ă)”.

(5) Entitatea contractantă nu solicită și nici nu acceptă, într-o manieră în care ar putea avea ca efect înlăturarea concurenței, o consultanță care poate fi folosită în pregătirea sau adoptarea oricărei specificații tehnice pentru o anumită procedură de achiziții publice din partea unei persoane care poate avea un interes comercial în ceea ce privește procedura respectivă.

(6) Pentru mai multă certitudine, fiecare parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, poate, în conformitate cu dispozițiile prezentului articol, elabora, adopta sau aplica specificații tehnice cu scopul de a promova conservarea resurselor naturale sau de a proteja mediul.

Articolul 28.10

Documentația de licitație

(1) O entitate contractantă pune la dispoziția furnizorilor documentația de licitație, care include toate informațiile necesare pentru a le permite furnizorilor să pregătească și să depună oferte admisibile. Cu excepția cazului în care informațiile respective sunt prevăzute deja în anunțul de intenție, documentația de licitație include o descriere completă privind:

- (a) achiziția publică, inclusiv natura și cantitatea bunurilor sau serviciilor care urmează a fi achiziționate sau, în cazul în care cantitatea nu este cunoscută, cantitatea estimată și orice cerințe care trebuie îndeplinite, inclusiv orice specificație tehnică, certificat de evaluare a conformității, planuri, desene sau materiale instructive;
- (b) toate condițiile de participare, inclusiv o listă a informațiilor și a documentelor pe care furnizorii sunt obligați să le prezinte în ceea ce privește condițiile de participare;
- (c) toate criteriile de evaluare pe care entitatea le va aplica la atribuirea contractului și, exceptând cazul în care prețul este singurul criteriu, importanța relativă a criteriilor respective;
- (d) atunci când entitatea contractantă va desfășura procedura de achiziție publică prin mijloace electronice, orice cerințe privind autentificarea și criptarea sau alte cerințe legate de transmiterea informațiilor prin mijloace electronice;
- (e) atunci când entitatea contractantă va organiza o licitație electronică, regulile, inclusiv identificarea elementelor ofertei legate de criteriile de evaluare, pe baza cărora va fi desfășurată licitația;
- (f) atunci când ofertele vor fi deschise în cadrul unei ședințe publice, data, ora și locul deschiderii și, după caz, persoanele autorizate să fie prezente;
- (g) orice alte clauze sau condiții, inclusiv condițiile de plată și orice limitare a mijloacelor prin care pot fi depuse ofertele, de exemplu trimiterea pe suport de hârtie sau prin mijloace electronice; și
- (h) orice date la care trebuie livrate bunurile sau prestate serviciile.

(2) La stabilirea unei date de livrare a bunurilor sau de prestare a serviciilor care fac obiectul procedurii de achiziții publice, entitatea contractantă ține seama de anumiți factori precum complexitatea procedurii de achiziții publice, nivelul de subcontractare necesar și intervalul de timp realist necesar pentru producția, scoaterea din stoc și transportul mărfurilor de la punctul de livrare sau pentru furnizarea serviciilor.

(3) Criteriile de evaluare menționate în anunțul de intenție sau în documentația de licitație pot include, printre altele, prețul și alte elemente de cost, calitatea, valoarea tehnică, caracteristicile de mediu și condițiile de livrare.

(4) În cel mai scurt timp posibil, o entitate contractantă:

- (a) pune la dispoziție documentația de licitație pentru a garanta că furnizorii interesați dispun de suficient timp pentru a depune oferte admisibile;
- (b) furnizează, la cerere, documentația de licitație oricărui furnizor interesat; și
- (c) răspunde oricărei cereri rezonabile de informații relevante, adresată de orice furnizor interesat sau participant în termenul stabilit în legislația fiecărei țări, cu condiția ca aceste informații să nu ofere furnizorului respectiv un avantaj față de ceilalți furnizori.

Modificări

(5) În cazul în care entitatea contractantă modifică criteriile sau cerințele prevăzute în anunțul de intenție sau în documentația de licitație pusă la dispoziția furnizorilor care participă la procedură sau modifică ori publică din nou anunțul sau documentația de licitație, aceasta transmite în scris orice astfel de modificări sau anunțul ori documentația de licitație modificată(ă) sau republicată(ă):

- (a) tuturor furnizorilor care participă la procedură în momentul modificării, al amendării sau al republicării, dacă aceștia sunt cunoscuți de către entitate, și, în toate celelalte cazuri, în același mod în care au fost puse la dispoziție informațiile inițiale; și

- (b) într-un termen adecvat, având în vedere natura și complexitatea achiziției publice, care să le permită furnizorilor respectivi să își modifice ofertele și să le depună din nou, după caz.

Articolul 28.11

Considerente de mediu și sociale

(1) O parte poate permite entităților sale contractante să utilizeze considerente de mediu și sociale pe tot parcursul procedurii de achiziții publice, cu condiția ca acestea să nu fie discriminatorii, să respecte interdicția de compensare prevăzută la articolul 28.4 alineatul (6) și să aibă legătură cu obiectul contractului.

(2) Pentru mai multă certitudine, considerentele de mediu și sociale nu trebuie să fie pregătite, adoptate sau aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată sau o restricție disimulată în calea comerțului dintre țări.

Articolul 28.12

Termene

(1) O entitate contractantă acordă furnizorilor, în conformitate cu necesitățile proprii rezonabile, suficient timp pentru a pregăti și a depune cereri de participare și oferte admisibile, ținând seama de factori precum:

- (a) natura și complexitatea achiziției;
- (b) măsura în care anticipează că va fi necesară subcontractarea; și

(c) în cazul în care nu sunt utilizate mijloace electronice, timpul necesar pentru transmiterea ofertelor prin alte mijloace decât cele electronice, atât din străinătate, cât și din țara respectivă.

Aceste termene, inclusiv eventualele prelungiri ale acestora, sunt aceleași pentru toți furnizorii interesați sau participanți.

(2) O entitate contractantă care utilizează licitația selectivă stabilește un termen pentru depunerea cererilor de participare, care nu poate fi, în principiu, mai scurt de 25 de zile de la data publicării anunțului de intenție. În cazul în care o stare de urgență justificată în mod corespunzător de către entitatea contractantă face ca un astfel de termen să nu fie posibil, termenul poate fi redus la nu mai puțin de 10 zile.

(3) Cu excepția alineatelor (4), (5), (7) și (8), o entitate contractantă stabilește un termen de depunere a ofertelor, care nu este mai scurt de 40 de zile:

- (a) în cazul unei licitații deschise, de la data publicării anunțului de intenție; sau
- (b) în cazul unei licitații selective, de la data la care entitatea contractantă le comunică furnizorilor că vor fi invitați să prezinte oferte, indiferent dacă se utilizează sau nu o listă multifuncțională.

(4) O entitate contractantă poate reduce termenul de depunere a ofertelor, stabilit în conformitate cu alineatul (3), la nu mai puțin de 10 zile dacă:

(a) entitatea contractantă a publicat un anunț de achiziții publice planificate, astfel cum este prevăzut la articolul 28.6 alineatul (4), cu cel puțin 40 de zile și cel mult 12 luni înainte de publicarea anunțului de intenție, iar anunțul de achiziții publice planificate conține:

- (i) o descriere a procedurii de achiziții publice;
- (ii) termenele-limită aproximative pentru prezentarea ofertelor sau a cererilor de participare;
- (iii) o declarație a faptului că furnizorii interesați ar trebui să își exprime față de entitatea contractantă interesul cu privire la achiziție;

(iv) adresa de la care se pot obține documentele referitoare la procedura de achiziții publice; și

(v) cât mai multe dintre informațiile prevăzute a fi incluse în anunțul de intenție în conformitate cu articolul 28.6 alineatul (2), în măsura disponibilității acestora;

(b) în cazul contractelor recurente, entitatea contractantă indică într-un anunț de intenție inițial faptul că în anunțurile ulterioare se vor stabili termenele de depunere a ofertelor, în termenul prezentului alineat; sau

(c) respectarea termenului de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) nu este posibilă din cauza apariției unei situații urgente, justificate corespunzător de entitatea contractantă.

(5) O entitate contractantă poate reduce cu cinci zile termenul de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) pentru fiecare dintre următoarele situații:

(a) anunțul de intenție se publică prin mijloace electronice;

(b) toată documentația de licitație este pusă la dispoziție prin mijloace electronice de la data publicării anunțului de intenție; și

(c) entitatea acceptă depunerea de oferte prin mijloace electronice.

(6) Aplicarea alineatului (5) coroborat cu alineatul (4) nu poate conduce în niciun caz la o reducere a termenului de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la mai puțin de 10 zile de la data publicării anunțului de intenție.

(7) În pofda oricărei alte dispoziții de la prezentul articol, dacă o entitate contractantă achiziționează bunuri sau servicii comerciale ori o combinație a acestora, entitatea respectivă poate reduce termenul de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la cel puțin 13 zile, cu condiția să publice simultan, prin mijloace electronice, anunțul de intenție și documentația de licitație. În plus, dacă entitatea contractantă acceptă oferte de bunuri sau servicii comerciale prin mijloace electronice, aceasta poate reduce termenul stabilit în conformitate cu alineatul (3) la cel puțin 10 zile.

(8) În cazul în care o entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 28-A sau 28-B a selectat toți furnizorii calificați sau un număr limitat al acestora, termenul de depunere a ofertelor poate fi stabilit de comun acord între entitatea contractantă și furnizorii selectați. În absența unui acord, termenul nu poate fi mai scurt de 10 zile.

Articolul 28.13

Negocierea

(1) O parte poate prevedea ca entitățile sale contractante să desfășoare negocieri cu furnizorii în cadrul unei achiziții publice reglementate:

(a) dacă entitatea contractantă și-a exprimat intenția de a desfășura negocieri în anunțul de intenție prevăzut la articolul 28.6 alineatul (2); sau

(b) atunci când din evaluare rezultă că nicio ofertă nu este în mod clar cea mai avantajoasă în ceea ce privește criteriile specifice de evaluare stabilite în anunțul de intenție referitor la contractul de achiziție publică sau în documentația de licitație.

(2) O entitate contractantă:

(a) se asigură că orice eliminare a furnizorilor care participă la negocieri este efectuată în conformitate cu criteriile de evaluare prevăzute în anunțul de intenție sau în documentația de licitație; și

(b) dacă negocierile sunt încheiate, stabilește, pentru restul furnizorilor participanți, un termen comun de depunere a unor eventuale oferte noi sau revizuite.

Articolul 28.14

Procedura de licitație restrânsă

(1) Cu condiția să nu aplice prezenta dispoziție în scopul evitării concurenței între furnizori sau într-o manieră care să creeze o discriminare față de furnizorii celeilalte părți sau o protecție în favoarea furnizorilor interni, entitatea contractantă poate recurge la procedura de licitație restrânsă și poate opta să nu aplice articolele 28.6, 28.7, 28.8, 28.10, 28.12, 28.13, 28.15 și 28.16 în oricare dintre următoarele situații:

(a) dacă:

(i) nu a fost depusă nicio ofertă sau niciun furnizor nu a solicitat participarea;

(ii) niciuna dintre ofertele depuse nu îndeplinește cerințele esențiale ale documentației de licitație;

(iii) niciunul dintre furnizori nu a îndeplinit condițiile de participare; sau

(iv) ofertele depuse au fost declarate coluzive de către autoritatea competentă, cu condiția ca cerințele din documentația de licitație să nu fie modificate substanțial;

(b) dacă bunurile sau serviciile pot fi furnizate numai de către un anumit furnizor și nu există bunuri sau servicii alternative sau substitutive rezonabile din oricare dintre următoarele motive:

(i) obiectul achiziției este o operă de artă;

(ii) protecția acordată prin brevete, drepturi de autor sau alte drepturi exclusive; sau

(iii) absența concurenței din motive tehnice;

(c) în cazul achiziției de livrări suplimentare efectuate de către furnizorul inițial de mărfuri sau servicii, care nu au fost incluse în procedura de achiziții publice inițială, atunci când schimbarea furnizorului de astfel de mărfuri sau servicii suplimentare:

(i) nu poate fi realizată din motive economice sau tehnice, precum cerințe privind interschimbabilitatea sau interoperabilitatea cu echipamente, software, servicii sau instalații existente achiziționate în cadrul procedurii de achiziții publice inițiale; și

(ii) i-ar cauza entității contractante inconveniente substanțiale sau ar dubla semnificativ costurile suportate de entitatea contractantă;

(d) atunci când și în măsura în care este strict necesar, din motive de extremă urgență apărute ca urmare a unor evenimente care nu puteau fi prevăzute de entitatea contractantă, bunurile sau serviciile nu ar putea fi obținute la timp prin organizarea unei licitații deschise sau selective;

(e) în cazul mărfurilor achiziționate pe o piață de materii prime;

(f) în cazul în care o entitate contractantă achiziționează un prototip sau un bun sau un serviciu nou, care a fost dezvoltat la cererea sa și pentru aceasta, în cursul unui anumit contract de cercetare, de experimentare, de studiu sau de dezvoltare inițială; dezvoltarea inițială a unui prototip sau a unui bun sau serviciu nou poate include producția sau furnizarea limitată în scopul încorporării rezultatelor testelor de pe teren și pentru a demonstra că bunul sau serviciul este adecvat pentru producția sau furnizarea pe scară largă la standarde acceptate de calitate, însă nu include producția sau furnizarea pe scară largă pentru a stabili viabilitatea comercială sau pentru a amortiza cheltuielile de cercetare și dezvoltare;

(g) în cazul achizițiilor efectuate în condiții extrem de avantajoase disponibile numai pe o perioadă foarte scurtă cu ocazia unor acte prin care se dispune în mod atipic de bunuri, precum cele generate de lichidări, de administrări judiciare sau de falimente, dar nu în cazul achizițiilor curente de la furnizori obișnuiți; sau

(h) atunci când contractul este atribuit câștigătorului unui concurs de proiecte, cu condiția ca:

(i) modul în care a fost organizat concursul să respecte principiile prezentului capitol, în special referitor la publicarea unui anunț de intenție; și

(ii) participanții să fi fost evaluați de un juriu independent, în vederea atribuirii unui contract de proiectare unul câștigător.

(2) Entitatea contractantă întocmește un raport în scris cu privire la fiecare contract atribuit în conformitate cu alineatul (1). Raportul conține denumirea entității contractante, valoarea și tipul de bunuri sau servicii care fac obiectul procedurii de achiziții și o declarație în care se precizează circumstanțele și condițiile prevăzute la alineatul (1) care au justificat utilizarea procedurii restrânse.

Articolul 28.15

Licitații electronice

În cazul în care intenționează să organizeze o procedură de achiziții publice reglementată prin intermediul unei licitații electronice, entitatea contractantă pune la dispoziție fiecărui participant, înainte să înceapă licitația electronică:

- (a) metoda de evaluare automată, inclusiv formula matematică, care se bazează pe criteriile de evaluare prevăzute în documentația de licitație și care va fi utilizată la clasificare sau la reclasificare în timpul licitației;
- (b) rezultatele oricărei evaluări inițiale a elementelor ofertei sale în cazul în care contractul se atribuie pe baza criteriului ofertei celei mai avantajoase; și
- (c) orice alte informații relevante referitoare la modul de desfășurare a licitației.

Articolul 28.16

Tratarea ofertelor și atribuirea contractelor

Tratarea ofertelor

- (1) O entitate contractantă primește, deschide și tratează toate ofertele în cadrul unor proceduri care garantează echitatea și imparțialitatea procesului de achiziții publice, precum și confidențialitatea ofertelor.
- (2) O entitate contractantă nu penalizează niciun furnizor a cărui ofertă este primită după termenul specificat pentru primirea ofertelor dacă întârzierea se datorează exclusiv unei erori de tratare a ofertei din partea entității contractante.
- (3) Atunci când o entitate contractantă oferă unui furnizor ocazia de a corecta erori neintenționate de formă în perioada dintre deschiderea ofertelor și atribuirea contractului, entitatea contractantă oferă aceeași ocazie tuturor furnizorilor participanți.

Atribuirea contractelor

- (4) Pentru a fi luată în considerare la atribuirea contractului, o ofertă trebuie să fie elaborată în scris și, în momentul deschiderii ofertelor, trebuie să îndeplinească cerințele esențiale prevăzute în anunțuri și în documentația de licitație și să aparțină unui furnizor care îndeplinește condițiile de participare.
- (5) Cu excepția cazului în care constată că nu este în interesul public să atribuie un contract, entitatea atribuie contractul furnizorului cu privire la care a stabilit că are capacitatea de a duce la îndeplinire contractul și că, pe baza doar a criteriilor de evaluare precizate în anunțuri și în documentația de licitație, a depus:

- (a) cea mai avantajoasă ofertă; sau
- (b) prețul cel mai scăzut, dacă prețul este singurul criteriu.

(6) Atunci când entitatea contractantă primește o ofertă care prevede un preț neobișnuit de scăzut față de prețurile prevăzute în celelalte oferte depuse, poate verifica cu furnizorul dacă furnizorul îndeplinește condițiile de participare și poate executa contractul.

(7) O entitate contractantă nu utilizează opțiuni, nu anulează o procedură de achiziții publice sau nu modifică contracte care au fost deja atribuite într-un mod care clădează obligațiile prevăzute în prezentul capitol.

ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2024/1759/oj

(8) Fiecare parte depune toate eforturile pentru a prevedea, ca regulă generală, o perioadă de așteptare între atribuirea și încheierea unui contract, cu scopul de a acorda suficient timp ofertanților necâștigători pentru a examina și a contesta decizia de atribuire.

Articolul 28.17

Transparența informațiilor privind procedura de achiziții publice

Informații oferite furnizorilor

(1) Entitatea contractantă aduce la cunoștința furnizorilor participanți, cu promptitudine, deciziile sale referitoare la atribuirea contractului și, la cererea unui furnizor, transmite informațiile respective în scris. Sub rezerva articolului 28.18 alineatele (2) și (3), entitatea contractantă îi transmite, la cerere, unui furnizor a cărui ofertă nu a fost considerată câștigătoare o explicație cu privire la motivele pentru care entitatea nu a selectat oferta sa și avantajele relative ale ofertei declarate câștigătoare.

Publicarea informațiilor privind atribuirea contractelor

(2) În termen de cel mult 72 de zile de la atribuirea fiecărui contract care intră sub incidența prezentului capitol, o entitate contractantă publică un anunț prin mijlocul de comunicare adecvat, electronic sau pe suport de hârtie, menționat în secțiunea 1 din anexa 28-A sau 28-B. În cazul în care entitatea contractantă publică anunțul doar prin mijloace electronice, informațiile trebuie să rămână ușor accesibile pentru o perioadă rezonabilă. Anunțul include cel puțin următoarele informații:

- (a) o descriere a bunurilor sau serviciilor achiziționate;
- (b) numele și adresa entității contractante;
- (c) numele furnizorului câștigător;
- (d) valoarea ofertei declarate câștigătoare sau a ofertelor cu cel mai mare și cel mai mic preț luate în considerare la atribuirea contractului;
- (e) data atribuirii; și
- (f) tipul metodei de achiziționare utilizate și, în cazurile în care s-a utilizat procedura restrânsă în conformitate cu articolul 28.14, o descriere a circumstanțelor care justifică utilizarea acesteia.

Menținerea documentației, a rapoartelor și a trasabilității electronice

- (3) Fiecare entitate contractantă trebuie să păstreze, pentru o perioadă de cel puțin trei ani de la data la care atribuie un contract:
- (a) documentația și rapoartele procedurilor de licitație și ale contractelor atribuite referitoare la achizițiile publice reglementate, inclusiv rapoartele prevăzute la articolul 28.14; și
- (b) date care să asigure trasabilitatea adecvată a desfășurării prin mijloace electronice a achizițiilor publice reglementate.

Schimbul de date statistice

(4) La cererea celeilalte părți și în vederea discuțiilor din cadrul subcomitetului menționat la articolul 28.21, fiecare parte pune la dispoziția celeilalte părți statistici privind achizițiile publice reglementate de bunuri, servicii și servicii de construcții, inclusiv, în cea mai mare măsură posibilă, statistici privind concesiunile de lucrări. În conformitate cu articolul 28.23, părțile cooperează pentru a obține o mai bună înțelegere reciprocă a statisticilor privind achizițiile publice.

(5) În cazul în care o parte solicită ca anunțurile referitoare la contractele atribuite, în conformitate cu alineatul (2) de la prezentul articol, să fie publicate prin mijloace electronice și dacă anunțurile respective sunt accesibile publicului prin intermediul unei baze de date unice, într-o formă care permite o analiză a contractelor vizate, partea în cauză poate să prezinte, în locul raportării adresate subcomitetului menționat la articolul 28.21, un link către site, împreună cu orice instrucțiuni necesare pentru accesarea și utilizarea datelor respective.

ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2024/1759/oj

Articolul 28.18

Comunicarea informațiilor

Furnizarea de informații părților

(1) La cererea celeilalte părți, o parte furnizează cu promptitudine orice informații necesare pentru a stabili dacă o achiziție publică reglementată s-a desfășurat în mod corect, imparțial și în conformitate cu prezentul capitol, inclusiv informații privind caracteristicile și avantajele relative ale ofertei declarate câștigătoare. În cazul în care comunicarea informațiilor respective ar aduce prejudicii concurenței în cadrul licitațiilor viitoare, partea care primește informațiile nu le divulgă niciunui furnizor decât după consultarea părții care a furnizat informațiile și după primirea acordului acesteia.

Nedivulgarea informațiilor

(2) În pofida oricărei alte dispoziții de la prezentul capitol, o parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, nu comunică unui anumit furnizor informații care ar putea aduce prejudicii concurenței echitabile între furnizori, cu excepția cazului în care acest lucru este impus de lege sau cu acordul scris al furnizorului care a pus la dispoziție informațiile respective.

(3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca impunând unei părți, inclusiv entităților contractante, autorităților și organismelor sale de control jurisdicțional să divulge informații confidențiale, în cazul în care divulgarea acestora:

- (a) ar împiedica aplicarea legii;
- (b) ar putea aduce atingere concurenței echitabile între furnizori;
- (c) ar aduce prejudicii intereselor comerciale legitime ale anumitor persoane, inclusiv protecției proprietății intelectuale; sau
- (d) ar fi contrar interesului public.

Articolul 28.19

Procedurile de control interne

(1) Fiecare parte stabilește o procedură de control administrativ sau jurisdicțional rapidă, eficientă, transparentă și nediscriminatorie prin care un furnizor poate reclama, în contextul unei achiziții publice reglementate în care furnizorul respectiv are sau a avut un interes:

- (a) o încălcare a prezentului capitol; sau
- (b) nerespectarea măsurilor unei părți de punere în aplicare a prezentului capitol, în cazul în care furnizorul nu are dreptul de a contesta direct o încălcare a prezentului capitol în temeiul legislației unei părți.

Normele procedurale pentru toate contestațiile se elaborează în scris și sunt puse la dispoziția publicului larg.

(2) În cazul în care un furnizor depune o reclamație, în contextul unei achiziții publice reglementate în care furnizorul are sau a avut un interes, prin care invocă existența unei încălcări sau nerespectări menționate la alineatul (1), partea în cauză își încurajează entitatea contractantă care desfășoară procedura de achiziții publice și furnizorul să soluționeze reclamația prin consultări. Entitatea analizează imparțial și în timp util orice astfel de reclamație într-un mod care nu aduce prejudicii participării furnizorului în cauză la proceduri de achiziții publice aflate în curs sau viitoare ori dreptului acestuia de a cere măsuri corective în cadrul procedurii de control administrativ sau jurisdicțional.

(3) Fiecărui furnizor i se acordă un interval de timp suficient pentru a pregăti și a depune o contestație, interval care în niciun caz nu este mai scurt de 10 zile de la data la care furnizorul a luat cunoștință de motivul reclamației sau ar fi trebuit în mod rezonabil să ia cunoștință de acesta.

(4) Fiecare parte stabilește sau desemnează cel puțin o autoritate administrativă sau judiciară imparțială, care este independentă de entitățile sale contractante, pentru a primi și a analiza o reclamație depusă de un furnizor în contextul unei achiziții publice reglementate.

(5) În cazul în care un alt organism decât una dintre autoritățile menționate la alineatul (4) examinează într-o primă etapă o reclamație, partea respectivă se asigură că furnizorul are dreptul de a ataca decizia inițială în fața unei autorități administrative sau judiciare independente de entitatea contractantă a cărei procedură de achiziții publice face obiectul reclamației.

(6) Fiecare parte se asigură că deciziile unui organism de control jurisdicțional, care nu este instanță judecătorească, se supun unui control jurisdicțional sau că organismul de control jurisdicțional are garanții procedurale care prevăd că:

- (a) entitatea contractantă răspunde în scris contestației și divulgă toate documentele relevante organismului de control jurisdicțional;
 - (b) participanții la proceduri (denumiți în continuare „participanții”) au dreptul de a fi audiați înainte ca organismul de control jurisdicțional să ia o decizie cu privire la reclamație;
 - (c) participanții au dreptul să fie reprezentați și însoțiți;
 - (d) participanții au acces la toate procedurile;
 - (e) participanții au dreptul de a solicita ca procedurile să se desfășoare în public și să fie prezentați martori; și
 - (f) hotărârile sau recomandările organismului de control jurisdicțional se adoptă cu promptitudine, în scris, și includ o explicație a motivelor care stau la baza fiecărei hotărâri sau recomandări.
- (7) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care prevăd:

- (a) măsuri provizorii prompte, menite să îi permită furnizorului să participe în continuare la procedura de achiziții publice: astfel de măsuri interimare pot duce la suspendarea procesului de achiziții publice; procedurile pot prevedea că se poate ține cont de consecințele negative majore asupra intereselor vizate, inclusiv asupra interesului public, atunci când se decide dacă ar trebui aplicate astfel de măsuri; decizia de a nu acționa se motivează în scris; și
- (b) atunci când un organism de control jurisdicțional a constatat că a existat o încălcare sau nerespectare prevăzută la alineatul (1), acțiuni corective sau compensații pentru pierderea sau prejudiciul suferit, care pot fi limitate la costurile pregătirii ofertei sau la costurile ocazionate de reclamație, sau ambele.

Articolul 28.20

Modificări și rectificări ale domeniului de aplicare

(1) Partea UE poate modifica sau rectifica anexa 28-A, iar Republica Chile poate modifica sau rectifica anexa 28-B.

Modificări

(2) În cazul în care una dintre părți intenționează să își modifice anexa, astfel cum se menționează la alineatul (1), partea respectivă:

- (a) notifică acest lucru în scris celeilalte părți; și
- (b) include în notificare o propunere de ajustări compensatorii adecvate pentru cealaltă parte, în vederea menținerii unui nivel al domeniului de aplicare comparabil cu cel existent anterior modificării.

(3) În pofida alineatului (2) litera (b) de la prezentul articol, o parte nu este obligată să ofere ajustări compensatorii dacă modificarea se referă la o entitate asupra căreia partea respectivă a eliminat în mod efectiv exercitarea oricărui control sau influență din partea sa. Controlul sau influența administrației publice asupra achizițiilor publice reglementate ale entităților enumerate în secțiunea A, B sau C din anexa 28-A sau 28-B este considerat(a) a fi eliminat(a) efectiv în cazul în care este vizată achiziția publică a entității respective, dacă entitatea este expusă concurenței pe piețe la care accesul nu este restricționat.

(4) În cazul în care o parte notifică celeilalte părți, în conformitate cu alineatul (2), o modificare preconizată a anexei sale, cealaltă parte obiectează în scris în cazul în care contestă:

(a) faptul că o ajustare propusă în conformitate cu alineatul (2) litera (b) este adecvată pentru a menține un nivel comparabil al acoperirii convenite; sau

(b) faptul că modificarea vizează o entitate asupra căreia controlul sau influența părții respective s-a încheiat efectiv în conformitate cu alineatul (3).

Cealaltă parte depune o obiecție scrisă în temeiul prezentului alineat în termen de 45 de zile de la primirea notificării menționate la alineatul (2) litera (a) de la prezentul articol. În cazul în care partea respectivă nu depune nicio obiecție scrisă în termenul respectiv, se consideră că a acceptat ajustarea sau modificarea, inclusiv în sensul capitolului 38.

Rectificări

(5) Părțile consideră următoarele modificări ale anexei 28-A sau 28-B ca fiind rectificări de natură pur formală, cu condiția ca ele să nu afecteze acoperirea existentă prevăzută în prezentul capitol:

(a) o modificare a denumirii unei entități;

(b) fuziunea a două sau mai multe entități enumerate în secțiunea A, B sau C din anexa 28-A sau 28-B;

(c) separarea unei entități enumerate în secțiunea A, B sau C din anexa 28-A sau 28-B în două sau mai multe entități care sunt adăugate, toate, la entitățile enumerate în aceeași secțiune din anexa 28-A sau 28-B.

(6) În cazul în care o parte propune o rectificare a anexei 28-A sau, respectiv, 28-B, partea respectivă notifică acest lucru celeilalte părți din doi în doi ani după data intrării în vigoare a prezentului acord.

(7) O parte poate notifica celeilalte părți o obiecție la o rectificare propusă în termen de 45 de zile de la primirea notificării. În cazul în care o parte transmite o obiecție, aceasta precizează motivele pentru care consideră că rectificarea propusă nu este o modificare prevăzută la alineatul (5) și descrie efectul rectificării propuse asupra acoperirii convenite prevăzute în prezentul capitol. În cazul în care nicio astfel de obiecție nu este transmisă în scris în termen de 45 de zile de la primirea notificării, se consideră că cealaltă parte a fost de acord cu rectificarea propusă.

Consultări și soluționarea litigiilor

(8) În cazul în care cealaltă parte ridică obiecții cu privire la modificarea sau rectificarea propusă în termen de 45 de zile, părțile încearcă să soluționeze chestiunea prin consultări, după primirea notificării. În cazul în care părțile nu ajung la un parte în termen de 60 de zile de la primirea obiecției, partea care dorește să își modifice sau să își rectifice anexa poate supune chestiunea procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei părți din prezentul acord. Modificarea sau rectificarea propusă va produce efecte numai atunci când ambele părți au fost de acord sau pe baza unei decizii definitive în conformitate cu procedura prevăzută în capitolul 38.

(9) Faptul că nu se ajunge la un acord în cadrul procedurii de consultare prevăzute la alineatul (8) de la prezentul articol nu scutește părțile de obligația de a desfășura consultări în temeiul capitolului 38.

Articolul 28.21

Subcomitetul pentru achiziții publice

La cererea unei părți, Subcomitetul pentru achiziții publice (denumit în continuare „subcomitetul”) înstituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1) se reunește pentru a aborda chestiuni legate de punerea în aplicare și funcționarea prezentului capitol, inclusiv următoarele:

(a) chestiuni privind achizițiile publice care îi sunt sesizate de una dintre părți;

(b) monitorizarea activităților de cooperare întreprinse de părți, astfel cum se prevede la articolul 28.23;

(c) facilitarea participării întreprinderilor mici și mijlocii la achizițiile publice reglementate, astfel cum se prevede la articolul 28.22; și

(d) discuții privind stadiul punerii în aplicare a punctului unic de acces în temeiul articolului 28.6 alineatul (7).

ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_international/2024/1759/oj

Articolul 28.22

Facilitarea participării întreprinderilor mici și mijlocii

(1) Părțile recunosc contribuția importantă pe care întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) o pot aduce la creșterea economică și la ocuparea forței de muncă, precum și importanța facilitării participării IMM-urilor la achizițiile publice.

(2) Părțile recunosc importanța achizițiilor publice electronice pentru facilitarea participării IMM-urilor la procedurile de achiziții publice prin asigurarea transparenței.

(3) Părțile recunosc, de asemenea, importanța alianțelor de afaceri dintre furnizorii fiecărei părți și, în special, dintre IMM-uri, inclusiv participarea în comun la procedurile de licitație.

(4) Părțile pot:

(a) să furnizeze informații referitoare la măsurile pe care le utilizează pentru a contribui, a promova, a încuraja sau a facilita participarea IMM-urilor la achizițiile publice;

(b) să coopereze la elaborarea unor mecanisme de informare a IMM-urilor cu privire la mijloacele de participare la achizițiile publice reglementate în temeiul prezentului capitol.

(5) Pentru a facilita participarea IMM-urilor la achizițiile publice reglementate, fiecare parte, în măsura în care este posibil:

(a) precizează o definiție a IMM-urilor într-un portal electronic;

(b) depune eforturi pentru a pune la dispoziție întreaga documentație de licitație în mod gratuit;

(c) ia orice altă măsură menită să faciliteze participarea IMM-urilor la achizițiile publice reglementate de prezentul capitol, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie discriminatorii față de întreprinderile celeilalte părți.

Articolul 28.23

Cooperare

(1) Părțile depun toate eforturile pentru a dezvolta activități de cooperare în vederea realizării unei mai bune înțelegeri a sistemelor lor de achiziții publice și a unui acces mai bun la piețele lor, în domeniul precum:

(a) schimbul de experiență și de informații, cum ar fi cadrele de reglementare, cele mai bune practici și statisticile;

(b) facilitarea participării furnizorilor la achizițiile publice reglementate, în special în ceea ce privește IMM-urile;

(c) dezvoltarea și extinderea utilizării mijloacelor electronice în sistemele de achiziții publice;

(d) consolidarea capacităților prin încurajarea învățării reciproce între funcționarii publici și personalul entităților contractante în vederea îndeplinirii dispozițiilor prezentului capitol.

(2) Părțile informează subcomitetul menționat la articolul 28.21 cu privire la orice astfel de activitate.

Articolul 28.24

Negocieri ulterioare

Subcomitetul privind achizițiile publice menționat la articolul 28.21 examinează funcționarea prezentului capitol și, în termen de cel mult patru ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, poate propune Comitetului mixt respectiv să recomande ca părțile să poarte noi negocieri în vederea deschiderii unui acces suplimentar la piață.

ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_international/2024/1759/oj

CAPITOLUL 29

ÎNTEPRINDERILE DEȚINUTE DE STAT, ÎNTEPRINDERILE CĂRORA LI S-AU CONFERIT DREPTURI SAU PRIVILEGIU SPECIALE ȘI MONOPOLURILE DESEMNAȚE

Articolul 29.1

Domeniu de aplicare

- (1) Părțile își afirmă drepturile și obligațiile care le revin în temeiul articolului XVII alineatele (1)-(3) din GATT 1994, al înțelegerii privind interpretarea articolului XVII din GATT 1994, precum și în temeiul articolului VIII alineatele (1), (2) și (5) din GATS.
- (2) Prezentul capitol se aplică în cazul unei întreprinderi deținute de stat, al unei întreprinderi căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și al unui monopol desemnat (denumită în continuare „entitate”) care desfășoară activități comerciale. În cazul în care o entitate desfășoară atât activități comerciale, cât și activități necomerciale^(*), numai activitățile comerciale sunt reglementate de prezentul capitol.
- (3) Prezentul capitol se aplică întreprinderilor deținute de stat, întreprinderilor căreia li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurilor desemnate de la toate nivelurile de guvernare.
- (4) Prezentul capitol nu se aplică achiziției publice de către o parte a unui bun sau a unui serviciu achiziționat în scopuri guvernamentale, și nu în vederea revânzării comerciale sau în vederea furnizării unui bun sau serviciu destinat vânzării comerciale, indiferent dacă achiziția respectivă este o „achiziție reglementată” astfel cum este definită la articolul 28.2.
- (5) Prezentul capitol nu se aplică niciunui serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale.
- (6) Prezentul capitol nu se aplică unei întreprinderi de stat, unei întreprinderi căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau unui monopol desemnat dacă, în oricare dintre ultimele trei exerciții financiare consecutive, veniturile anuale provenite din activitățile comerciale ale entității respective au fost mai mici de 100 de milioane de drepturi speciale de tragere (DST)^(**).
- (7) Articolul 29.4 nu se aplică sectoarelor de servicii care nu intră în domeniul de aplicare al prezentului acord.
- (8) Articolul 29.4 nu se aplică în cazul în care o întreprindere deținută de stat, o întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau un monopol desemnat al unei părți efectuează achiziții și vânzări de bunuri sau servicii în temeiul:
- (a) unei măsuri neconforme existente pe care partea respectivă o menține, o continuă, o reînnoiește sau o modifică în conformitate cu articolul 17.14, 18.8 sau 25.10, astfel cum este prevăzută în lista sa din anexa 17-A; sau
- (b) unei măsuri neconforme pe care partea respectivă o adoptă sau o menține în ceea ce privește sectoarele, subsectoarele sau activitățile în conformitate cu articolul 17.14, 18.8 sau 25.10, astfel cum este prevăzută în lista sa din anexa 17-B.

Articolul 29.2

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexei 29:

- (a) „activități comerciale” înseamnă activități desfășurate de o întreprindere al căror rezultat final este producerea unui bun sau furnizarea unui serviciu care urmează să fie vândut pe piața relevantă în cantități și la prețuri stabilite de întreprinderea respectivă și care sunt întreprinse cu orientare spre profit^(**);

^(*) Activitățile necomerciale pot include îndeplinirea unui mandat legitim de serviciu public sau orice activitate direct legată de furnizarea apărării naționale sau a siguranței publice.

^(**) În primii cinci ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord, pragul va fi de mai puțin de 200 de milioane DST.

^(**) Pentru mai multă claritate, „activitățile comerciale” exclude activitățile desfășurate de o întreprindere care funcționează fără scop lucrativ sau pe principiul recuperării costurilor.

- (b) „considerente de ordin comercial” înseamnă considerente legate de preț, calitate, disponibilitate, vandabilitate, transport și alte clauze și condiții de achiziționare sau de vânzare ori alți factori care ar fi luați în considerare, în mod normal, în deciziile comerciale ale unei întreprinderi private care își desfășoară activitatea în conformitate cu principiile economice de piață în ramura de activitate relevantă sau sectorul relevant;
- (c) „a desemna” înseamnă a stabili sau a autoriza un monopol sau a extinde domeniul de aplicare al unui monopol astfel încât să acopere un bun sau un serviciu suplimentar;
- (d) „monopol desemnat” înseamnă o entitate, inclusiv un grup de entități sau o agenție guvernamentală, care, pe o piață relevantă de pe teritoriul unei părți, este desemnată ca unic furnizor sau cumpărător al unui bun sau serviciu, dar nu include o entitate căreia i s-a conferit un drept exclusiv de proprietate intelectuală, acest drept exclusiv nefiind în sine suficient ca entitatea să fie considerată drept monopol desemnat;
- (e) „întreprindere căreia i s-au conferit drepturi sau privilegii speciale”^(*) înseamnă o întreprindere, publică sau privată, căreia una dintre părți i-a conferit drepturi sau privilegii speciale, în drept sau în fapt; o parte conferă drepturi sau privilegii speciale atunci când desemnează sau limitează la două sau mai multe numărul întreprinderilor autorizate să furnizeze un bun sau un serviciu, ținând seama de reglementarea sectorială specifică în temeiul căreia a fost conferit dreptul sau privilegiul respectiv, altele decât în funcție de criterii obiective, proporționale și nediscriminatorii, ceea ce afectează în mod semnificativ capacitatea oricărei alte întreprinderi de a furniza același bun sau serviciu în aceeași zonă geografică în condiții în mod semnificativ echivalente;
- (f) „serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă un serviciu furnizat în exercitarea autorității guvernamentale conform definiției prevăzute la articolul 1 alineatul (3) litera (b) din GATS, inclusiv conform definiției prevăzute în anexa privind serviciile financiare la GATS, după caz; și
- (g) „întreprindere deținută de stat” înseamnă o întreprindere deținută sau controlată de una dintre părți^(**).

Articolul 29.3

Dispoziții generale

Fără a se aduce atingere drepturilor și obligațiilor care îi revin unei părți în temeiul prezentului capitol, nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să înființeze sau să mențină întreprinderi deținute de stat, să desemneze sau să mențină monopoluri ori să confere întreprinderilor drepturi sau privilegii speciale.

Articolul 29.4

Tratamentul nediscriminatoriu și considerentele de ordin comercial

- (1) O parte se asigură că întreprinderile deținute de stat, întreprinderile căreia li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate, atunci când desfășoară activități comerciale:
- (a) acționează în conformitate cu considerentele de ordin comercial la cumpărarea sau vânzarea unui bun sau a unui serviciu, cu excepția cazului în care îndeplinește condiții ale mandatului său de serviciu public care nu sunt incompatibile cu litera (b) sau (c) de la prezentul alineat;
- (b) atunci când achiziționează un bun sau un serviciu:
- (i) acordă bunurilor sau serviciilor furnizate de o întreprindere a celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă bunurilor sau serviciilor similare furnizate de întreprinderi ale părții în cauză; și
- (ii) acordă bunurilor sau serviciilor furnizate de o întreprindere care este o investiție reglementată conform definiției de la articolul 17.2 alineatul (1) litera (d) de pe teritoriul părții respective un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă bunurilor sau serviciilor similare furnizate de întreprinderi de pe piața relevantă de pe teritoriul părții respective care sunt investiții ale unor investitori ai părții respective; și

^(*) Pentru mai multă claritate, acordarea unei licențe unui număr limitat de întreprinderi pentru alocarea unei resurse rare în funcție de criterii obiective, proporționale și nediscriminatorii nu este în sine un drept special sau un privilegiu.

^(**) Pentru stabilirea dreptului de proprietate sau a controlului, toate elementele de drept și de fapt relevante trebuie să fie examinate de la caz la caz.

(c) atunci când vinde un bun sau un serviciu:

- (i) acordă unei întreprinderi a celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă întreprinderilor părții în cauză; și
 - (ii) acordă unei întreprinderi care este o investiție reglementată conform definiției de la articolul 17.2 alineatul (1) litera (d) de pe teritoriul părții respective un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă întreprinderilor de pe piața relevantă de pe teritoriul părții respective care sunt investiții ale unor investitori ai părții respective.
- (2) Alineatul (1) nu împiedică întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au acordat drepturi sau privilegii speciale ori monopolurile desemnate:
- (a) să achiziționeze sau să furnizeze bunuri ori servicii cu clauze sau condiții diferite, inclusiv privind prețul, cu condiția ca astfel de clauze sau condiții diferite să fie stabilite în conformitate cu considerentele de ordin comercial; sau
 - (b) să refuze să achiziționeze sau să furnizeze bunuri ori servicii, cu condiția ca acest refuz să fie în conformitate cu considerentele de ordin comercial.

Articolul 29.5

Cadru de reglementare

- (1) Părțile utilizează în mod optim standardele internaționale aplicabile, inclusiv Orientările OCDE privind guvernarea corporativă a întreprinderilor deținute de stat, după caz.
- (2) Fiecare parte se asigură că orice organism de reglementare sau orice alt organism care exercită o funcție de reglementare și care este înființat sau menținut de partea respectivă:

 - (a) este independent de oricare dintre întreprinderile pe care le reglementează și nu răspunde în fața acestora, astfel încât să se asigure eficacitatea funcției de reglementare; și
 - (b) în circumstanțe similare acționează imparțial⁽¹⁰⁹⁾ cu privire la toate întreprinderile pe care le reglementează, inclusiv întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurile desemnate⁽¹¹⁰⁾.

- (3) Fiecare parte aplică în mod consecvent și nediscriminatoriu actele cu putere de lege și normele sale administrative întreprinderilor deținute de stat, întreprinderilor cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale și monopolurilor desemnate.

Articolul 29.6

Transparență

- (1) O parte (denumită în continuare „partea solicitantă”) care are un motiv să creadă că interesele sale în temeiul prezentului capitol sunt afectate de activitățile comerciale ale unei întreprinderi deținute de stat, ale unei întreprinderi cărora li s-au acordat drepturi și privilegii speciale sau ale unui monopol desemnat al celeilalte părți poate solicita celeilalte părți (denumită în continuare „partea solicitată”) să furnizeze în scris informații cu privire la activitățile comerciale ale entității respective legate de punerea în aplicare a prezentului capitol.
- (2) Partea solicitantă include, într-o cerere formulată în temeiul alineatului (1), o explicație cu privire la modul în care consideră că activitățile entității respective pot afecta interesele sale în temeiul prezentului capitol și specifică informațiile pe care le solicită dintre cele enumerate la alineatul (3).
- (3) Partea solicitată furnizează următoarele informații, în conformitate cu alineatele (1) și (2):

⁽¹⁰⁹⁾ Pentru mai multă certitudine, imparțialitatea cu care organismul de reglementare își exercită funcțiile de reglementare trebuie să fie evaluată în funcție de metoda sau practica generală a organismului de reglementare respectiv.

⁽¹¹⁰⁾ Pentru mai multă certitudine, în cazul sectoarelor în privința cărora părțile au convenit, în alte capitole ale prezentului acord, asupra unor obligații specifice referitoare la organismul de reglementare respectiv, prevalează dispozițiile relevante din celelalte capitole.

- (a) proprietatea și structura de vot a entității, indicând procentul de acțiuni pe care partea respectivă, întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate ale acesteia îl dețin cumulativ și procentul drepturilor de vot pe care îl dețin cumulativ în cadrul entității respective;
 - (b) descrierea oricăror acțiuni speciale, drepturi de vot speciale sau alte drepturi speciale pe care le dețin partea respectivă, întreprinderile deținute de stat, întreprinderile cărora li s-au conferit drepturi sau privilegii speciale sau monopolurile desemnate ale acesteia, dacă aceste drepturi sunt diferite de cele aferente acțiunilor ordinare ale entității în cauză;
 - (c) structura organizatorică a entității și componența consiliului său de administrație sau a unui organ echivalent;
 - (d) descrierea departamentelor guvernamentale sau a organismelor publice care reglementează sau monitorizează entitatea: descrierea obligațiilor de raportare care îi sunt impuse de departamentele guvernamentale sau organismele publice respective și practicile departamentelor guvernamentale respective sau ale oricăror organisme publice în ceea ce privește numirea, revocarea sau remunerarea cadrelor superioare de conducere și a membrilor consiliului său de administrație sau al oricărui alt organ de conducere echivalent;
 - (e) veniul anual al entității și activele totale din cea mai recentă perioadă de trei ani pentru care există informații disponibile;
 - (f) orice derogare, imunitate și măsură conexă de care beneficiază entitatea în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative ale părții solicitate; și
 - (g) orice informații suplimentare cu privire la entitate care sunt disponibile publicului, inclusiv rapoartele financiare anuale și auditurile efectuate de părți terțe.
- (4) Alineatele (1), (2) și (3) nu obligă o parte să divulge informații-confidențiale a căror divulgare nu ar fi conformă cu actele cu putere de lege și cu normele sale administrative, ar împiedica asigurarea respectării legii sau ar contraveni în alt mod interesului public ori ar aduce atingere intereselor comerciale legitime ale anumitor întreprinderi.
- (5) În cazul în care partea solicitată nu dispune de informațiile solicitate, partea respectivă comunică motivele în scris părții solicitante.

Articolul 29.7

Anexa specifică fiecărei părți

- (1) Articolul 29.4 nu se aplică în ceea ce privește activitățile neconforme ale întreprinderilor deținute de stat sau ale monopolurilor desemnate pe care o parte le enumeră în lista sa din anexa 29 în conformitate cu termenii din lista părții respective.
- (2) La cererea oricăreia dintre părți, Consiliul mixt poate adopta o decizie de modificare a anexei 29 în temeiul articolului 8.5 alineatul (1) litera (a) și, în orice caz, ia în considerare modificarea anexei 29 în termen de cinci ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

CAPITOLUL 30

POLITICA ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI

Articolul 30.1

Principii

Părțile recunosc importanța unei concurențe libere și nedaturate în cadrul comerțului și al investițiilor. Părțile recunosc faptul că practicile anticoncurențiale sunt susceptibile să denatureze buna funcționare a piețelor și să reducă avantajele liberalizării comerțului.

Articolul 30.2
Cadrul de reglementare

- (1) Fiecare parte menține sau adoptă un drept al concurenței care se aplică tuturor sectoarelor economiei⁽¹⁴³⁾ și abordează în mod eficace următoarele practici:
- (a) acordurile dintre întreprinderi, deciziile asociațiilor de întreprinderi și practicile concertate care au ca obiect sau ca efect împiedicarea, restricționarea sau denaturarea concurenței;
- (b) abuzurile de poziție dominantă ale uneia sau mai multor întreprinderi; și
- (c) concentrările între întreprinderi care împiedică în mod semnificativ concurența efectivă, în special ca urmare a creării sau a consolidării unei poziții dominante.
- (2) Fiecare parte se asigură că toate întreprinderile, private sau publice, fac obiectul dreptului concurenței menționat la alineatul (1).
- (3) Aplicarea dreptului concurenței al fiecărei părți nu ar trebui să împiedice, în drept sau în fapt, îndeplinirea vreunei sarcini specifice de interes public atribuite întreprinderilor în cauză. Derogările de la dreptul concurenței al unei părți ar trebui să fie limitate la sarcinile de interes public, să fie limitate la ceea ce este strict necesar pentru îndeplinirea obiectivului de politică publică urmărit și să fie transparente.

Articolul 30.3
Punerea în aplicare

- (1) Fiecare parte menține o autoritate independentă din punctul de vedere al funcționării care este responsabilă cu punerea în aplicare deplină și asigurarea respectării efective a dreptului concurenței menționat la articolul 30.2 și care este dotată în mod corespunzător cu competențele și resursele necesare în acest scop.
- (2) Fiecare parte aplică dreptul concurenței într-un mod transparent și nediscriminatoriu, respectând principiul echității procedurale și principiul dreptului la apărare al întreprinderilor în cauză, indiferent de cetățenia lor și de modul de deținere în proprietate.

Articolul 30.4
Cooperare

- (1) Părțile recunosc că este în interesul lor comun să promoveze cooperarea cu privire la chestiunile legate de politica în domeniul concurenței și la asigurarea respectării acesteia.
- (2) Pentru a facilita cooperarea, autoritățile de concurență ale părților pot face schimb de informații, sub rezerva normelor de confidențialitate prevăzute în actele cu putere de lege și normele lor administrative.
- (3) Autoritățile de concurență ale părților depun eforturi pentru a-și coordona, în măsura posibilului și dacă este cazul, activitățile de asigurare a respectării legislației în cazul unor comportamente similare sau conexe sau al unor situații similare sau conexe.

⁽¹⁴³⁾ Pentru mai multă certitudine, la nivelul Uniunii Europene, dreptul concurenței se aplică sectorului agricol în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 1308/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de instituire a unei organizații comune a piețelor produselor agricole și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 922/72, (CEE) nr. 234/79, (CE) nr. 1037/2001 și (CE) nr. 1234/2007 ale Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 671).

Articolul 30.5
Consultări

- (1) Pentru a încuraja înțelegerea reciprocă între părți sau pentru a aborda chestiuni specifice privind interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, părțile inițiază cu promptitudine, la cererea oricăreia dintre ele, consultări cu privire la orice chestiune referitoare la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol⁽¹⁴⁴⁾. Partea care solicită consultări indică, dacă este cazul, impactul pe care îl are chestiunea respectivă asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți.
- (2) Pentru a facilita consultările menționate la alineatul (1), fiecare parte face eforturi pentru a-i furniza celeilalte părți informații neconfidențiale relevante.

Articolul 30.6
Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 38 nu se aplică prezentului capitol.

CAPITOLUL 31
SUBVENȚII

Articolul 31.1
Principii

Părțile recunosc că se pot acorda subvenții dacă sunt necesare pentru realizarea unor obiective de politică publică. Cu toate acestea, părțile recunosc faptul că anumite subvenții sunt susceptibile să denatureze buna funcționare a piețelor și să reducă avantajele liberalizării comerțului și ale concurenței. Prin urmare, în principiu, o parte nu acordă subvenții dacă acestea afectează sau sunt susceptibile să afecteze comerțul și concurența dintre părți.

Articolul 31.2
Definiție și domeniu de aplicare

- (1) În sensul prezentului capitol, „subvenție” înseamnă o măsură care îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 1.1 din Acordul SMC, indiferent dacă este acordată unei întreprinderi care furnizează bunuri sau unei întreprinderi care furnizează servicii⁽¹⁴⁵⁾.
- (2) Prezentul capitol se aplică subvențiilor care sunt specifice în conformitate cu articolul 2 din Acordul SMC.
- (3) Prezentul capitol se aplică subvențiilor acordate oricărei întreprinderi, inclusiv întreprinderilor private și publice.
- (4) Fiecare parte se asigură că subvențiile acordate întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea de servicii de interes economic general fac obiectul normelor prevăzute în prezentul capitol, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea sarcinilor specifice atribuite întreprinderilor respective. Sarcinile atribuite trebuie să fie transparente, iar orice limitare sau abatere de la aplicarea normelor prevăzute în prezentul capitol nu trebuie să depășească ceea ce este strict necesar pentru îndeplinirea sarcinilor respective.
- (5) Articolul 31.5 nu se aplică subvențiilor legate de comerțul cu mărfuri care fac obiectul anexei 1 la Acordul privind agricultura.
- (6) Articolele 31.5 și 31.6 nu se aplică sectorului audiovizual.

⁽¹⁴⁴⁾ Pentru partea UE, interlocutorul este DG Concurență din cadrul Consiliului European.

⁽¹⁴⁵⁾ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere rezultatului discuțiilor ulterioare purtate în cadrul OMC sau al forurilor plurilaterale conexe cu privire la definirea subvențiilor pentru servicii.

(7) Articolele 31.5 și 31.6 nu se aplică subvențiilor acordate pentru a sprijini populațiile indigene și comunitățile acestora în dezvoltarea lor economică ⁽¹⁰⁹⁾. Aceste subvenții trebuie să fie specifice, proporționale și transparente.

(8) Articolele 31.5 și 31.6 nu se aplică subvențiilor acordate pentru repararea pagubelor provocate de dezastre naturale sau de alte evenimente excepționale.

(9) Articolul 31.5 nu se aplică subvențiilor care sunt acordate temporar pentru a răspunde unei urgențe economice ⁽¹¹⁰⁾. Astfel de subvenții trebuie să fie proporționale și specifice pentru a remedia urgența economică respectivă.

(10) Consiliul mixt poate adopta o decizie de modificare a definiției „subvenției” prevăzute la alineatul (1) de la prezentul articol în măsura în care aceasta se referă la întreprinderile care furnizează servicii, pentru a încorpora rezultatul discuțiilor ulterioare din cadrul OMC sau al forurilor plurilaterale conexe pe această temă, în temeiul articolului 8.5 alineatul (1) litera (a).

Articolul 31.3

Relația cu Acordul OMC

Prezentul capitol se aplică fără a se aduce atingere drepturilor și obligațiilor unei părți care decurg din articolul XV din GATS, din articolul XVI din GATT 1994, din Acordul SMC și din Acordul privind agricultura.

Articolul 31.4

Transparență

(1) În ceea ce privește orice subvenție acordată sau menținută pe teritoriul său, fiecare parte pune la dispoziție următoarele informații:

- (a) temeiul juridic și scopul subvenției;
- (b) forma subvenției;
- (c) cuantumul subvenției sau suma înscrisă în buget pentru subvenție; și
- (d) dacă este posibil, numele beneficiarului subvenției.

(2) O parte îndeplinește cerințele prevăzute la alineatul (1) de la prezentul articol prin:

- (a) notificare în temeiul articolului 25 din Acordul SMC, cu condiția ca notificarea să conțină toate informațiile menționate la alineatul (1) de la prezentul articol și să fie prezentată cel puțin o dată la doi ani;
- (b) notificare în temeiul articolului 18 din Acordul privind agricultura; sau
- (c) publicarea de către partea respectivă sau în numele acesteia pe un site accesibil publicului, până la data de 31 decembrie a anului calendaristic care urmează anului în care a fost acordată sau menținută subvenția.

⁽¹⁰⁹⁾ În sensul prezentului alineat, populațiile indigene și comunitățile acestora sunt considerate a fi cele definite în dreptul fiecărei părți. Pentru partea UE, dreptul său cuprinde atât dreptul Uniunii Europene, cât și dreptul fiecăruia dintre statele sale membre.

⁽¹¹⁰⁾ Prin „urgență economică” se înțelege un eveniment economic care cauzează o perturbare gravă a economiei unei părți. Pentru partea UE, prin „economia unei părți” se înțelege economia Uniunii Europene sau a unui sau mai multor state membre ale acesteia.

Articolul 31.5

Consultări

(1) În cazul în care o parte consideră că o subvenție acordată de cealaltă parte are sau ar putea avea un efect negativ asupra intereselor sale comerciale sau asupra concurenței, partea respectivă (denumită în continuare „partea solicitantă”) îi poate comunica celeilalte părți (denumită în continuare „partea solicitată”) această preocupare în scris și poate solicita consultări cu privire la chestiunea respectivă. O astfel de cerere trebuie să includă o explicație a modului în care subvenția are sau ar putea avea un efect negativ asupra intereselor comerciale ale părții solicitante sau asupra concurenței.

(2) În sensul alineatului (1), partea solicitantă poate solicita părții solicitate următoarele informații cu privire la subvenție:

- (a) temeiul juridic și obiectivul de politică sau scopul subvenției;
- (b) forma subvenției;
- (c) datele și durata subvenției și orice alte termene aferente subvenției;
- (d) cerințele privind eligibilitatea pentru subvenție;
- (e) suma totală sau suma anuală înscrisă în buget pentru subvenție;
- (f) dacă este posibil, numele beneficiarului subvenției; și
- (g) orice alte informații care permit evaluarea efectului negativ al subvenției.

(3) Partea solicitată furnizează în scris informațiile solicitate în temeiul alineatului (2) în termen de cel mult 60 de zile de la data primirii cererii.

(4) În cazul în care partea solicitată nu furnizează, integral sau parțial, informațiile solicitate în temeiul alineatelor (2) și (3), partea solicitată explică motivele în scris.

(5) În cazul în care, după primirea informațiilor solicitate și în urma consultărilor, partea solicitantă consideră că subvenția în cauză are sau poate avea un efect negativ semnificativ asupra intereselor sale comerciale sau asupra concurenței, partea solicitată depune toate eforturile pentru a elimina sau a reduce la minimum efectul respectiv.

Articolul 31.6

Subvenții supuse unor condiții

(1) La acordarea următoarelor subvenții, fiecare parte aplică următoarele condiții:

(a) în ceea ce privește subvențiile prin care o administrație publică, în mod direct sau indirect, își asumă răspunderea de a garanta datoriile sau pasivele anumitor întreprinderi, condiția ca acoperirea datoriilor sau a pasivelor să nu fie nelimitată în privința cuantumului datoriilor sau pasivelor respective sau ca durata răspunderii administrației publice respective să nu fie nelimitată; și

(b) în ceea ce privește subvențiile acordate întreprinderilor insolabile sau aflate în dificultate, cum ar fi împrumuturile și garanțiile, granturile în numerar, injecțiile de capital, aportul de active sub prețul pieței și scutirile fiscale, cu o durată mai mare de un an, condiția să fi fost elaborat un plan de restructurare credibil, bazat pe ipoteze realiste, cu scopul de a asigura revenirea, într-un termen rezonabil, a întreprinderilor insolabile sau aflate în dificultate la viabilitatea pe termen lung și cu contribuția întreprinderii în cauză, cu excepția întreprinderilor mici și mijlocii, la costurile de restructurare.

(2) Alineatul (1) litera (b) nu se aplică subvențiilor acordate întreprinderilor ca sprijin temporar de lichiditate sub forma garanțiilor pentru împrumuturi sau a împrumuturilor limitate la suma de care este nevoie doar pentru a menține în activitate întreprinderea aflată în dificultate pentru perioada necesară adoptării unui plan de restructurare sau de lichidare.

(3) Prezentul articol se aplică numai subvențiilor care afectează sau sunt susceptibile să afecteze comerțul și concurența celeilalte părți.

(4) Prezentul articol nu se aplică subvențiilor:

- (a) care sunt acordate pentru a asigura ieșirea ordonată de pe piață a unei societăți; sau
- (b) ale căror cuantumul sau bugete cumulate sunt mai mici de 170 000 DST per întreprindere pe o perioadă de trei ani consecutivi.

Articolul 31.7

Utilizarea subvențiilor

Fiecare parte se asigură că întreprinderile utilizează subvențiile doar pentru obiectivul de politică definit explicit pentru care au fost acordate ⁽¹⁶⁷⁾.

Articolul 31.8

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 38 nu se aplică articolului 31.5 alineatul (5).

Articolul 31.9

Confidențialitate

(1) Atunci când fac schimb de informații în conformitate cu prezentul capitol, părțile iau în considerare limitările impuse de legislația lor privind secretul profesional și de afaceri și asigură protecția secretelor de afaceri și a altor informații confidențiale.

(2) În cazul în care una dintre părți comunică informații în temeiul prezentului capitol, partea care le primește păstrează confidențialitatea informațiilor respective.

CAPITOLUL 32

PROPRIETATEA INTELECTUALĂ

SECȚIUNEA A

Dispoziții generale

Articolul 32.1

Obiective

(1) Obiectivele prezentului capitol sunt următoarele:

- (a) facilitarea producerii și a comercializării de produse și servicii inovatoare și creative între părți, contribuind astfel la dezvoltarea unei economii mai durabile și mai favorabile incluziunii pentru părți;
- (b) facilitarea și reglementarea comerțului dintre părți, precum și reducerea denaturărilor și a obstacolelor din calea acestui comerț; și
- (c) atingerea unui nivel adecvat și eficient de protecție și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală.

⁽¹⁶⁷⁾ Pentru mai multă certitudine, atunci când o parte a instituit cadre legislative și procedurile administrative adecvate în acest sens, obligația este considerată îndeplinită.

(2) Obiectivele prevăzute la articolul 7 din Acordul TRIPS se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis*.

Articolul 32.2

Domeniu de aplicare

(1) Fiecare parte își respectă angajamentele asumate în temeiul tratatelor internaționale în domeniul proprietății intelectuale la care a aderat, inclusiv al Acordului TRIPS.

(2) Prezentul capitol completează și precizează drepturile și obligațiile care îi revin fiecărei părți în temeiul Acordului TRIPS și al altor tratate internaționale în domeniul proprietății intelectuale.

(3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să aplice dispoziții ale legislației sale care introduc standarde mai ridicate pentru protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, cu condiția ca acestea să fie compatibile cu prezentul capitol. Fiecare parte este liberă să stabilească metoda adecvată de punere în aplicare a prezentului capitol în cadrul propriului sistem juridic și al propriei practici juridice.

Articolul 32.3

Principii

(1) Principiile prevăzute la articolul 8 din Acordul TRIPS se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis*.

(2) Având în vedere obiectivele de politică publică aflate la baza sistemelor interne, părțile recunosc necesitatea ca, prin intermediul sistemelor lor de proprietate intelectuală, respectând în același timp principiile transparenței, ținând seama de interesele părților interesate relevante, inclusiv ale titularilor de drepturi, ale utilizatorilor și ale publicului larg, să facă următoarele:

- (a) să promoveze inovarea și creativitatea; și
- (b) să faciliteze difuzarea informațiilor, a cunoștințelor, a tehnologiei, a culturii și a artelor.

Articolul 32.4

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 32-A, 32-B și 32-C:

- (a) „Convenția de la Berna” înseamnă Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, întocmită la Berna la 9 septembrie 1886, astfel cum a fost modificată la 28 septembrie 1979;
- (b) „proprietate intelectuală” înseamnă toate categoriile de drepturi de proprietate intelectuală care intră sub incidența subsecțiunilor 1-7 din secțiunea B a prezentului capitol sau a secțiunilor 1-7 din partea II a Acordului TRIPS; protecția proprietății intelectuale include protecția împotriva concurenței neloiale în temeiul articolului 10a din Convenția de la Paris;
- (c) „Convenția de la Paris” înseamnă Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883, astfel cum a fost revizuită ultima dată la Stockholm la 14 iulie 1967 și astfel cum a fost modificată la 28 septembrie 1979;
- (d) „Convenția de la Roma” înseamnă Convenția internațională pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, întocmită la Roma la 26 octombrie 1961; și
- (e) „OMPI” înseamnă Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale.

Articolul 32.5
Tratament național

(1) Pentru toate categoriile de drepturi de proprietate intelectuală reglementate de prezentul capitol, fiecare parte acordă resortisanților celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă propriilor resortisanți în ceea ce privește protecția⁽¹⁰⁹⁾ drepturilor de proprietate intelectuală, sub rezerva excepțiilor care sunt deja prevăzute în Convenția de la Paris, în Convenția de la Berna, în Convenția de la Roma sau în Tratatul asupra proprietății intelectuale în materie de circuite integrate întocmit la Washington la 26 mai 1989 și în Tratatul OMPI privind interpretările și execuțiile și fonogramele (WPPT) întocmit la Geneva la 20 decembrie 1996. În privința artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, această obligație se aplică numai pentru drepturile prevăzute în prezentul capitol.

(2) O parte poate să se prevaleze de excepțiile permise în temeiul alineatului (1) în ceea ce privește procedurile sale judiciare și administrative, inclusiv să solicite unui resortisant al celeilalte părți să desemneze un domiciliu ales pe teritoriul său ori să numească un reprezentant pe teritoriul său, cu condiția ca această excepție:

(a) să fie necesară pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege sau a normelor administrative ale părții în cauză care nu sunt incompatibile cu prezentul capitol; și

(b) să nu fie aplicată într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a comerțului.

(3) Alineatul (1) nu se aplică procedurilor prevăzute în acordurile multilaterale încheiate sub auspiciile OMPI referitoare la dobândirea sau păstrarea drepturilor de proprietate intelectuală.

Articolul 32.6
Proprietatea intelectuală și sănătatea publică

(1) Părțile recunosc importanța Declarației privind Acordul TRIPS și sănătatea publică, adoptată la Doha la 14 noiembrie 2001 de Conferința ministerială a OMC (denumită în continuare „Declarația de la Doha”). În interpretarea și punerea în aplicare a drepturilor și obligațiilor care decurg din prezentul capitol, părțile asigură coerența cu Declarația de la Doha.

(2) Fiecare parte pune în aplicare articolul 31 a din Acordul TRIPS, precum și anexa și apendicele la anexa respectivă, care au intrat în vigoare la 23 ianuarie 2017.

Articolul 32.7
Epuizare

Nicio dispoziție din prezenta parte a prezentului acord nu împiedică o parte să stabilească dacă sau în ce condiții se aplică epuizarea drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul sistemului său juridic.

⁽¹⁰⁹⁾ În sensul prezentului alineat, termenul „protecție” include aspectele care afectează disponibilitatea, dobândirea, domeniul de aplicare, păstrarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, precum și aspectele care afectează utilizarea drepturilor de proprietate intelectuală abordate în mod specific în prezentul capitol. În plus, în sensul prezentului alineat, termenul „protecție” include și măsuri de prevenire a eludării măsurilor tehnologice eficiente și măsuri referitoare la informațiile privind regimul drepturilor.

SECȚIUNEA 8
Standardele privind drepturile de proprietate intelectuală

Subsecțiunea 1
Drepturile de autor și drepturile conexe

Articolul 32.8
Acorduri internaționale

(1) Fiecare parte își afirmă angajamentul față de următoarele tratate, pe care le respectă:

(a) Convenția de la Berna;

(b) Convenția de la Roma;

(c) Tratatul OMPI privind dreptul de autor (TDA), întocmit la Geneva la 20 decembrie 1996;

(d) WPPT; și

(e) Tratatul de la Marrakesh pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate, adoptat la Marrakesh la 27 iunie 2013.

(2) Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a ratifica sau a adera la Tratatul de la Beijing privind interpretările și execuțiile audiovizuale, adoptat la Beijing la 24 iunie 2012.

Articolul 32.9
Autori

Fiecare parte acordă autorilor dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice:

(a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a operelor lor;

(b) orice formă de distribuție către public, prin vânzarea originalului sau a copiilor operelor lor ori prin alte mijloace;

(c) orice comunicare către public a operelor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual; și

(d) închirierea comercială către public a originalului sau a copiilor programelor lor informatice sau a operelor lor cinematografice.

Articolul 32.10
Artiști interpreți sau executanți

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al artiștilor interpreți sau executanți de a autoriza sau de a interzice:

(a) fixarea⁽¹⁰⁹⁾ interpretărilor sau execuțiilor lor;

(b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;

⁽¹⁰⁹⁾ „Fixare” înseamnă incorporarea sunetelor sau a reprezentărilor acestora, pe un suport care permite perceperea lor, reproducerea lor sau comunicarea lor cu ajutorul unui dispozitiv.

- (c) distribuirea către public, prin vânzare sau prin alte mijloace, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (d) punerea la dispoziția publicului a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual; și
- (e) radiodifuzarea fără fir și comunicarea către public a interpretărilor sau execuțiilor lor, cu excepția cazului în care interpretarea sau execuția este ea însăși deja o execuție sau interpretare radiodifuzată sau efectuată pornind de la o fixare.

Articolul 32.11

Producători de fonograme

Fiecare parte prevede dreptul exclusiv al producătorilor de fonograme de a autoriza sau de a interzice:

- (a) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă a fonogramelor lor;
- (b) distribuirea către public, prin vânzare sau printr-un alt tip de transfer de proprietate, a fonogramelor lor, inclusiv a copiilor acestora;
- (c) punerea la dispoziția publicului a fonogramelor lor, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment ales în mod individual; și
- (d) închirierea comercială către public a fonogramelor lor.

Articolul 32.12

Organisme de radiodifuziune

Fiecare parte prevede pentru organismele de radiodifuziune dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice:

- (a) fixarea emisiunilor lor transmise prin mijloace fără fir;
- (b) reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, totală sau parțială, prin orice mijloc și sub orice formă, a fixărilor emisiunilor lor transmise prin mijloace fără fir; și
- (c) redifuzarea prin mijloace fără fir a emisiunilor lor, precum și comunicarea către public⁽¹¹⁰⁾ a emisiunilor lor, dacă respectiva comunicare este realizată în locuri accesibile publicului prin plata unei taxe de intrare.

Articolul 32.13

Radiodifuzarea și comunicarea către public a fonogramelor publicate în scopuri comerciale⁽¹¹¹⁾

- (1) Fiecare parte prevede un drept pentru a se asigura că utilizatorul plătește o remunerație echitabilă unică artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme atunci când o fonogramă publicată în scopuri comerciale sau o reproducere a unei astfel de fonograme este utilizată pentru radiodifuzare sau pentru comunicare către public⁽¹¹²⁾.
- (2) Fiecare parte se asigură că remunerația echitabilă unică prevăzută la alineatul (1) este repartizată între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme. În absența unui acord între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme, fiecare parte poate adopta acte legislative prin care să stabilească modalitățile de repartizare a acestei remunerații echitabile unice între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme.

⁽¹¹⁰⁾ Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului alineat nu împiedică o parte să stabilească condițiile în care poate fi exercitat acest drept, în conformitate cu articolul 13 litera (d) din Convenția de la Roma.

⁽¹¹¹⁾ Fiecare parte poate acorda artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme drepturi mai extinse în ceea ce privește radiodifuzarea și comunicarea către public a fonogramelor publicate în scopuri comerciale.

⁽¹¹²⁾ În sensul prezentului articol, „comunicarea către public” nu include punerea la dispoziția publicului a unei fonograme, prin mijloace cu fir sau fără fir, astfel încât oricine să poată avea acces la aceasta din orice loc și în orice moment ales în mod individual.

Articolul 32.14

Durata protecției

- (1) Drepturile autorului unei opere se aplică pe întreaga durată a vieții autorului respectiv și timp de cel puțin 70 de ani de la decesul său, indiferent de data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului⁽¹¹³⁾.
- (2) În cazul unei opere comune, durata protecției prevăzută la alineatul (1) se calculează de la data decesului ultimului supraviețuitor dintre autori.
- (3) În cazul operelor anonime sau publicate sub pseudonim, durata protecției este de cel puțin 70 de ani de la data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului. Cu toate acestea, dacă pseudonimul adoptat de autor nu lasă nicio îndoaială asupra identității autorului sau dacă autorul își dezvăluie identitatea în perioada menționată la prezentul alineat, durata de protecție care se aplică este cea prevăzută la alineatul (1).
- (4) Durata de protecție a operelor cinematografice sau audiovizuale expiră la cel puțin 70 de ani de la data decesului ultimului supraviețuitor dintre autori. Persoanele care trebuie să fie considerate autori ai unei opere cinematografice sau audiovizuale sunt stabilite de actele de putere de lege și normele administrative ale părților.
- (5) Drepturile organismelor de radiodifuziune încetează după 50 de ani de la data primei difuzări a unei emisiuni.
- (6) Drepturile artiștilor interpreți sau executanți încetează după cel puțin 50 de ani de la data fixării interpretării sau execuției; totuși:
 - (a) dacă fixarea interpretării sau executării este publicată în mod legal sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, este comunicată în mod legal către public în perioada de 50 de ani menționată în prezentul alineat, durata protecției se calculează de la data primei astfel de publicări sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, de la prima astfel de comunicare către public; în cazul în care una dintre părți prevede ambele posibilități, durata protecției se calculează de la evenimentul care survine mai devreme; și
 - (b) dacă fixarea interpretării sau executării într-o fonogramă este publicată în mod legal sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, este comunicată în mod legal către public în perioada de 50 de ani menționată în prezentul alineat, durata protecției încetează la cel puțin 70 de ani de la data primei astfel de publicări sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, de la prima astfel de comunicare către public; în cazul în care una dintre părți prevede ambele posibilități, durata protecției se calculează de la evenimentul care survine mai devreme.
- (7) Drepturile producătorilor de fonograme încetează la cel puțin 50 de ani de la data fixării. Totuși, dacă fonograma este publicată în mod legal sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, este comunicată în mod legal către public în perioada respectivă, drepturile respective încetează la cel puțin 70 de ani de la data primei astfel de publicări sau, în cazul în care acest lucru este prevăzut de una dintre părți, de la prima astfel de comunicare către public. Părțile pot adopta sau menține măsuri eficace pentru a se asigura că profitul generat în cursul celor 20 de ani de protecție, ulterior perioadei de 50 de ani este repartizat în mod echitabil între artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme.

Articolul 32.15

Drept de suită

- (1) Fiecare parte prevede, în beneficiul autorului unei opere originale de artă grafică sau plastică, un „drept de suită”, care trebuie definit ca un drept inalienabil la care nu se poate renunța, nici chiar anticipat, de a încasa o redevență pe baza prețului de vânzare obținut la orice revânzare a operei, ulterioară primei înstrăinări a operei de către autor⁽¹¹⁴⁾.
- (2) Dreptul de suită la alineatul (1) se aplică tuturor actelor de revânzare care implică profesioniști ai pieței obiectelor de artă, cum ar fi saloane, galerii de artă și, în general, orice comerciant de opere de artă, în calitate de vânzători, cumpărători sau intermediari.
- (3) Fiecare parte poate prevedea că dreptul de suită menționat la alineatul (1) nu se aplică actelor de revânzare în cazul în care vânzătorul a achiziționat opera direct de la autorul acesteia cu mai puțin de trei ani înainte de data revânzării în cauză și dacă prețul de revânzare nu depășește o anumită sumă minimă.

⁽¹¹³⁾ Dacă o parte prevede o durată specială a protecției în cazurile în care o persoană juridică este desemnată ca titular al drepturilor, durata protecției este de cel puțin 70 de ani de la data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului.

⁽¹¹⁴⁾ În poziția prezentului articol, pentru Chile, articolul 36 primul paragraf din Legea nr. 17.366 din 28 august 1970, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 21.045 din 13 octombrie 2017, poate continua să se aplice în ceea ce privește calcularea redevențelor.

Articolul 32.16

Gestiunea colectivă a drepturilor

(1) Părțile promovează cooperarea dintre societățile lor de gestiune colectivă cu scopul de a favoriza disponibilitatea operelor și a altui obiect protejat pe teritoriul părților și transferul veniturilor provenite din drepturi între societățile lor de gestiune colectivă pentru utilizarea acestor opere sau a altui obiect protejat.

(2) Părțile promovează transparența societăților de gestiune colectivă, în special cu privire la veniturile provenite din drepturi pe care le colectează, la deducerile pe care le aplică asupra veniturilor provenite din drepturi pe care le colectează, la utilizarea veniturilor provenite din drepturi colectate, la politica de repartizare și la repertoriul lor.

(3) Fiecare parte se asigură că societățile de gestiune colectivă stabilite pe teritoriul unei părți care reprezintă o altă societate de gestiune colectivă stabilită pe teritoriul celeilalte părți prin intermediul unui acord de reprezentare sunt încurajate să achite cu exactitate, cu regularitate și cu diligență sumele datorate societății de gestiune colectivă reprezentate și să furnizeze societății de gestiune colectivă reprezentate informații privind cantumul veniturilor provenite din drepturi pe care le colectează în numele acesteia și privind deducerile aplicate asupra veniturilor respective provenite din drepturi.

Articolul 32.17

Limitări și excepții

Fiecare parte prevede limitări sau excepții privind drepturile stabilite la articolele 32.9-32.13 doar în anumite cazuri speciale care nu aduc atingere exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nici nu cauzează un prejudiciu nejustificat intereselor legitime ale titularului drepturilor.

Articolul 32.18

Protecția măsurilor tehnologice

(1) Fiecare parte prevede o protecție juridică adecvată împotriva eludării oricărei măsuri tehnologice eficiente pe care persoana în cauză o efectuează cu bună știință sau având motive întemeiate să știe că urmărește acest obiectiv.

(2) Fiecare parte prevede o protecție juridică adecvată împotriva fabricării, importului, distribuției, vânzării, închirierii, publicității în scopul vânzării sau închirierii ori posesiunii în scopuri comerciale a dispozitivelor, produselor sau componentelor ori împotriva furnizării de servicii care:

- (a) fac obiectul unei promovări, publicități sau vânzări în scopul eludării oricăror măsuri tehnologice eficiente;
- (b) au doar un scop sau o utilizare semnificativă din punct de vedere comercial limitat(ă), în afară de eludarea unor măsuri tehnologice eficiente; sau
- (c) sunt proiectate, produse, adaptate sau realizate în principal în scopul de a permite sau de a facilita eludarea oricăror măsuri tehnologice eficiente.

(3) În sensul prezentei subsecțiuni, „măsură tehnologică” înseamnă orice tehnologie, dispozitiv sau componentă care, în cursul normal al exploatarea sale, este proiectată pentru a preveni sau a limita, în ceea ce privește operele sau alte obiecte protejate⁽¹⁾, acțiunile care nu sunt autorizate de titularul dreptului de autor sau al unui drept conex, conform legislației unei părți. Măsurile tehnologice sunt considerate eficiente dacă utilizarea unei opere sau a unui alt obiect protejat este controlată de titularii de drepturi prin aplicarea unui procedeu de control al accesului sau de protecție, cum ar fi criptarea, bruierea sau alte transformări ale operei sau ale altui obiect protejat, sau a unui mecanism de control al copierii, care îndeplinește obiectivul de protecție.

⁽¹⁾ Pentru mai multă certitudine, termenul „opere sau alte obiecte protejate” nu se aplică operelor sau altor obiecte protejate pentru care durata protecției a expirat.

(4) În pofida protecției juridice prevăzute la alineatul (1) de la prezentul articol, în absența unor măsuri voluntare luate de titularii de drepturi, fiecare parte poate lua măsuri adecvate, dacă este necesar, pentru a se asigura că protecția juridică adecvată împotriva eludării măsurilor tehnologice eficiente prevăzută în conformitate cu prezentul articol nu îi împiedică pe beneficiarii excepțiilor sau limitărilor prevăzute în conformitate cu articolul 32.17 să se bucure de respectivele excepții sau limitări.

Articolul 32.19

Obligații referitoare la informațiile privind regimul drepturilor

(1) Fiecare parte asigură protecție juridică adecvată împotriva oricărei persoane care, în cunoștință de cauză, desfășoară fără a fi abilitată oricare dintre următoarele acțiuni, în cazul în care persoana respectivă știe sau are motive întemeiate să știe că, procedând astfel, provoacă, permite, facilitează sau ascunde o încălcare a oricărui drept de autor sau drept conex prevăzut în dreptul părții respective:

- (a) eliminarea sau modificarea oricăror informații în format electronic privind regimul drepturilor; și
- (b) distribuirea, importul în vederea distribuției, radiodifuzarea, comunicarea către public sau punerea la dispoziția publicului a unor opere sau a altor obiecte protejate în temeiul prezentei subsecțiuni, din care au fost eliminate sau modificate fără autorizare informațiile în format electronic privind regimul drepturilor.

(2) În sensul prezentului articol, „informații privind regimul drepturilor” înseamnă orice informații furnizate de titularii de drepturi care identifică opera sau alt obiect protejat menționat în prezentul articol, autorul sau orice alt titular de drepturi sau informații despre termenii și condițiile de utilizare a operei sau a altui obiect protejat, precum și orice numere sau coduri care reprezintă astfel de informații.

(3) Alineatul (2) se aplică dacă oricare dintre informațiile menționate la alineatul respectiv este asociată unei copii a unei opere sau a altui obiect protejat menționat în prezentul articol sau apare în legătură cu o comunicare către public a operei sau a obiectului protejat respectiv.

Subsecțiunea 2

Mărci

Articolul 32.20

Acorduri internaționale

Fiecare parte:

- (a) respectă Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor, adoptat la Madrid la 27 iunie 1989, astfel cum a fost modificat la 12 noiembrie 2007;
- (b) respectă Tratatul privind dreptul mărcilor, întocmit la Geneva la 27 octombrie 1994, și Aranjamentul de la Nisa din 15 iunie 1957 privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor, astfel cum a fost modificat la 28 septembrie 1979; și
- (c) depune toate eforturile rezonabile pentru a adera la Tratatul de la Singapore privind dreptul mărcilor, întocmit la Singapore la 27 martie 2006.

Articolul 32.21

Drepturi conferite de o marcă

Fiecare parte prevede că titularul unei mărci înregistrate deține dreptul exclusiv de a împiedica terții care nu au consimțământul titularului să utilizeze, în cursul operațiunilor lor comerciale, semne identice sau similare cu cele pentru care este înregistrată marca, în cazul în care această utilizare riscă să creeze confuzie. În cazul utilizării unui semn identic pentru produse sau servicii identice, riscul de a se crea confuzie este prezumat.

Articolul 32.22

Procedura de înregistrare

- (1) Fiecare parte prevede un sistem pentru înregistrarea mărcilor, în care fiecare decizie negativă definitivă luată de autoritatea relevantă în materie de mărci, inclusiv deciziile de refuz parțial al înregistrării, se motivează în mod corespunzător și se comunică în scris părții relevante.
- (2) Fiecare parte oferă terților posibilitatea de a se opune cererilor de înregistrare a mărcilor sau, după caz în conformitate cu legislația sa, înregistrărilor de mărci. Aceste proceduri de opoziție sunt contradictorii.
- (3) Fiecare parte prevede o bază de date electronică aflată la dispoziția publicului care conține cererile de înregistrare a mărcilor și înregistrările mărcilor.

Articolul 32.23

Mărci notorii

Pentru a pune în aplicare protecția mărcilor notorii, astfel cum este menționată la articolul 6a din Convenția de la Paris și la articolul 16 alineatele (2) și (3) din Acordul TRIPS, părțile afirmă importanța Recomandării comune referitoare la dispozițiile privind protecția mărcilor notorii, adoptată de Adunarea Uniunii de la Paris pentru Protecția Proprietății Industriale și de Adunarea generală a OMPI în cadrul celei de a treizeci și patra serii de sesiuni ale adunărilor statelor membre ale OMPI, care a avut loc în perioada 20-29 septembrie 1999.

Articolul 32.24

Excepții de la drepturile conferite de o marcă

- (1) Fiecare parte:
- (a) prevede utilizarea echitabilă a termenilor descriptivi ca excepție limitată de la drepturile conferite de mărci; și
- (b) poate să prevadă și alte excepții limitate.
- (2) Alineatul (1) se aplică cu condiția ca excepțiile să țină seama de interesele legitime ale titularilor mărcilor și ale terților.
- (3) Dreptul conferit de marcă nu permite titularului său să interzică unui terț utilizarea, în cadrul operațiunilor comerciale:
- (a) a numelui sau a adresei sale;
- (b) a indicațiilor privind felul, calitatea, cantitatea, destinația, valoarea, proveniența geografică sau data fabricației produsului sau a furnizării serviciului sau a altor caracteristici ale produsului sau serviciului; sau
- (c) a mărcii, atunci când aceasta este necesară pentru indicarea destinației unui produs sau a unui serviciu, în special ca accesorii sau piese de schimb.
- (4) Alineatul (3) se aplică în cazul în care utilizarea de către un terț se face în conformitate cu practicile loiale în materie industrială sau comercială⁽¹¹⁸⁾.
- (5) O parte poate să prevadă că dreptul conferit de marcă nu permite titularului său să interzică unui terț utilizarea, în cadrul operațiunilor comerciale, a unui drept anterior cu aplicabilitate locală dacă dreptul respectiv este recunoscut în dreptul părții respective și este utilizat în limita teritoriului pe care este recunoscut.

⁽¹¹⁸⁾ Ca alternativă, o parte poate supune această utilizare condiției de a nu induce în eroare sau de a nu crea confuzie în rândul părții relevante a publicului.

Articolul 32.25

Cauze de decădere

- (1) Fiecare parte prevede că titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale dacă, în decursul unei perioade neîntrerupte de cinci ani, marca nu a fost utilizată efectiv pe teritoriul relevant în legătură cu produsele sau serviciile pentru care este înregistrată și dacă nu există motive întemeiate pentru neutilizare. Cu toate acestea, o parte poate să prevadă că nicio persoană nu poate reclama decăderea din drepturi a titularului unei mărci dacă, între încheierea perioadei de cinci ani și prezentarea cererii de decădere, marca a început sau a reînceput să fie utilizată efectiv. Totuși, începerea sau reluarea utilizării într-un interval de trei luni înainte de prezentarea cererii de decădere, termen care a început să curgă cel mai devreme la încheierea perioadei neîntrerupte de cinci ani de neutilizare, nu este luată în considerare dacă pregătirile pentru începerea sau reluarea utilizării intervin doar după ce titularul a luat cunoștință de eventuala depunere a cererii de decădere.
- (2) Titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale și în cazul în care, ulterior datei la care a fost înregistrată marca și ca urmare a activității sau inactivității titularului, aceasta a devenit denumirea comercială obișnuită a unui produs sau serviciu pentru care este înregistrată⁽¹¹⁹⁾.

Articolul 32.26

Cereri formulate cu rea-credință

O marcă poate fi declarată nulă în cazul în care cererea de înregistrare a mărcii a fost făcută cu rea-credință de către solicitant. Fiecare parte poate să prevadă, de asemenea, că o astfel de marcă nu se înregistrează.

Subsecțiunea 3

Desene și modele⁽¹¹⁹⁾

Articolul 32.27

Acorduri internaționale

Fiecare parte depune toate eforturile rezonabile pentru a adera la Actul de la Geneva al Aranjamentului de la Haga privind înregistrarea internațională a desenelor și modelelor industriale, adoptat la Geneva la 2 iulie 1999.

Articolul 32.28

Protecția desenelor și modelelor înregistrate⁽¹¹⁹⁾

- (1) Fiecare parte prevede protecția desenelor și modelelor create în mod independent care sunt noi sau originale⁽¹²⁰⁾. Această protecție este furnizată prin înregistrare și conferă titularului un drept exclusiv în conformitate cu dispozițiile prezentului articol.

- (2) Un titular al unui desen sau model industrial înregistrat are dreptul să împiedice terții care nu au consimțământul său cel puțin să fabrice, să vândă, să importe, să exporte produsul care conține sau încorporează desenul sau modelul protejat ori să utilizeze articole care conțin sau încorporează desenul sau modelul protejat. În cazul în care aceste acțiuni sunt întreprinse în scopuri comerciale, aduc atingere în mod nejustificat exploatarea normală a desenului sau modelului sau nu sunt compatibile cu practicile comerțului echitabil.

⁽¹¹⁹⁾ Titularul unei mărci poate fi decăzut din drepturile sale și în cazul în care, ulterior datei la care a fost înregistrată marca și ca urmare a utilizării ei de către titular sau cu consimțământul acestuia pentru produsele sau serviciile pentru care este înregistrată, marca poate să inducă în eroare publicul, în special în ceea ce privește natura, calitatea sau originea geografică a produselor sau serviciilor respective.

⁽¹²⁰⁾ Trimiterile la desene și modele din prezentul capitol se citesc ca trimiteri la desenele și modelele industriale înregistrate.

⁽¹²¹⁾ Unirea acordă protecție și unui desen sau model neînregistrat dacă acesta îndeplinește cerințele Regulamentului (CE) nr. 6/2002 al Consiliului din 12 decembrie 2001 privind desenele sau modelele industriale comunitare (JO UE L 3, 5.1.2002, p. 1).

⁽¹²²⁾ O parte poate să prevadă în legislația sa că poate fi impusă și cerința ca desenele sau modelele să aibă caracter individual. Partea UE consideră că un desen sau model are caracter individual dacă impresia globală pe care o produce asupra utilizatorului vizat este diferită de cea produsă asupra unui astfel de utilizator de orice desen sau model industrial făcut public.

(3) Un desen sau un model aplicat unui produs sau încorporat într-un produs care constituie o parte componentă a unui produs complex este considerat ca fiind nou și original:

- (a) numai dacă, după încorporarea în produsul complex, partea componentă rămâne vizibilă în timpul unei utilizări normale a produsului complex și
- (b) numai în măsura în care caracteristicile vizibile ale părții componente menționate la litera (a) îndeplinesc, în sine, cerința în materie de nouitate sau de originalitate.
- (4) În sensul alineatului (3) litera (a), „utilizare normală” înseamnă utilizarea de către utilizatorul final, excluzând lucrările de întreținere, de service sau de reparații.

Articolul 32.29

Durata protecției

Durata protecției disponibilă este de cel puțin 15 ani de la data depunerii cererii.

Articolul 32.30

Excepții și excluderi

- (1) Fiecare parte poate să prevadă excepții limitate de la protecția desenelor și modelelor, cu condiția ca aceste excepții să nu intre în conflict în mod nerezonabil cu exploatarea normală a desenelor sau modelelor protejate și să nu aducă prejudicii nerezonabile intereselor legitime ale titularului desenului sau modelului protejat, ținând seama de interesele legitime ale terților.
- (2) Protecția desenelor sau modelelor nu se extinde asupra desenelor sau modelelor impuse în mod esențial de considerente de ordin tehnic sau funcțional.
- (3) Un desen sau un model nu trebuie să conștie în caracteristicile ale aspectului unui produs care trebuie să fie reproduse obligatoriu în forma și dimensiunile lor exacte pentru ca produsul în care este încorporat sau căruia i se aplică desenul sau modelul respectiv să poată fi conectat mecanic la un alt produs, să poată fi plasat în interiorul sau în jurul unui alt produs sau atașat la un alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să își poată îndeplini funcția proprie.
- (4) Prin derogare de la alineatul (3), un desen sau model poate să conștie într-un desen sau model care are drept obiectiv să permită asamblarea sau conectarea multiplă a unor produse interschimbabile în interiorul unui sistem modular.

Articolul 32.31

Relația cu dreptul de autor

Un desen sau model este eligibil, de asemenea, pentru a beneficia de protecția acordată în temeiul legislației privind drepturile de autor a unei părți începând cu data la care desenul sau modelul a fost creat sau a fost fixat sub orice formă. Fiecare parte stabilește măsura și condițiile în care se conferă o astfel de protecție, inclusiv gradul de originalitate necesar.

Subsecțiunea 4

Indicații geografice

Articolul 32.32

Definiție și domeniu de aplicare

- (1) În sensul prezentei părți a prezentului acord, „indicație geografică” înseamnă o indicație care identifică un produs ca fiind originar de pe teritoriul unei părți sau dintr-o regiune sau o localitate de pe teritoriul acestora în cazul în care o anumită calitate, reputație sau altă caracteristică a produsului poate fi atribuită, în mod esențial, originii sale geografice.

- (2) Prezenta subsecțiune se aplică indicațiilor geografice care identifică produsele enumerate în anexa 32-C.

(3) Părțile convin să ia în considerare, după intrarea în vigoare a prezentului acord, extinderea domeniului de aplicare al indicațiilor geografice reglementate de prezenta subsecțiune la alte tipuri de indicații geografice care nu intră sub incidența alineatului (2), în special la artizanat, ținând seama de evoluțiile legislative ale părților.

(4) O parte protejează indicațiile geografice ale celeilalte părți, în conformitate cu prezenta subsecțiune, cu condiția ca indicațiile geografice respective să fie protejate ca atare în țara de origine.

Articolul 32.33

Indicații geografice incluse în listă

Fiecare parte, după examinarea atât a legislației celeilalte părți menționate în anexa 32-A, cât și a indicațiilor geografice ale celeilalte părți enumerate în anexa 32-C și după finalizarea măsurilor de publicitate adecvate, în conformitate cu legislația și practicile sale, protejează indicațiile geografice ale celeilalte părți enumerate în anexa 32-C, în conformitate cu nivelul de protecție stabilit în prezenta subsecțiune.

Articolul 32.34

Modificarea listei indicațiilor geografice

(1) Părțile convin asupra posibilității de a modifica lista indicațiilor geografice din anexa 32-C în temeiul articolului 32.40 alineatul (1). O adăugire de către una dintre părți la lista indicațiilor geografice din anexa 32-C nu poate depăși 45 de indicații geografice o dată la trei ani după data intrării în vigoare a prezentului acord. Părțile adaugă noi indicații geografice după finalizarea procedurii de opoziție în conformitate cu criteriile prevăzute în anexa 32-B și după examinarea indicațiilor geografice, într-un mod considerat satisfăcător de ambele părți.

(2) În cazul în care o modificare a listei indicațiilor geografice din anexa 32-C se referă la o modificare minoră legată de ortografia unei indicații geografice incluse în listă sau de menționarea denumirii zonei geografice căreia îi poate fi atribuită, se aplică procedura menționată la articolul 32.40 alineatul (4).

(3) Orică adăugare sau schimbare a unei indicații geografice în temeiul alineatului (1) sau (2) se face de comun acord între părți.

Articolul 32.35

Domeniul de aplicare al protecției indicațiilor geografice

(1) Indicațiile geografice enumerate în anexa 32-C, inclusiv cele adăugate în temeiul articolului 32.34, sunt protejate împotriva:

- (a) oricărei utilizări comerciale a indicației geografice respective pentru un produs care este de același tip și care:

- (i) nu provine din locul de origine specificat în anexa 32-C pentru indicația geografică respectivă; sau

- (ii) este originar din locul de origine specificat în anexa 32-C pentru indicația geografică respectivă, dar care nu a fost produs sau fabricat în conformitate cu caietul de sarcini al denumirii protejate, chiar dacă denumirea este însoțită de termeni precum „gen”, „tip”, „stil”, „imitație”, „gust” sau alte expresii similare;

- (b) utilizării, în descrierea sau prezentarea unui produs, a oricăror mijloace care indică sau sugerează că produsul în cauză provine dintr-o altă zonă geografică decât adevăratul loc de origine, într-un mod care riscă să inducă în eroare publicul în ceea ce privește originea geografică a produsului;

- (c) oricărei utilizări care constituie un act de concurență neloială în sensul articolului 10a din Convenția de la Paris, inclusiv împotriva exploatării reputației unei indicații geografice sau a oricărei indicații false sau înșelătoare cu privire la proveniența, originea, natura sau calitățile esențiale ale produsului, pe partea interioară sau exterioară a ambalajului, în materialul publicitar sau în documentele referitoare la produse, precum și împotriva oricărei practici care ar putea induce în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine a produsului.

- (2) Indicațiile geografice protejate nu devin generice pe teritoriile părților.
- (3) Nu există nicio obligație în temeiul prezentei subsecțiuni de a proteja indicațiile geografice care nu sunt sau nu mai sunt protejate pe teritoriul lor de origine.
- (4) O parte nu exclude posibilitatea ca protecția sau recunoașterea unei indicații geografice să poată fi anulată de autoritățile competente de pe teritoriul său de origine pe baza faptului că termenul protejat sau recunoscut a încetat să mai îndeplinească condițiile pe baza cărora a fost acordată inițial protecția sau recunoașterea pe teritoriul său de origine.
- (5) Fiecare parte notifică celeilalte părți faptul că o indicație geografică a încetat să mai fie protejată pe teritoriul său de origine. Notificarea respectivă se efectuează în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 32.40.
- (6) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu aduce atingere dreptului oricărei persoane de a-și folosi, în cursul comercializării, numele propriu sau al predecesorului său, cu excepția cazului în care numele respectiv este folosit cu scopul de a induce în eroare publicul.
- (7) Protecția prevăzută în prezenta subsecțiune se aplică traducerii indicațiilor geografice enumerate în anexa 32-C dacă utilizarea traducerii riscă să inducă în eroare publicul.
- (8) În cazul în care o traducere a unei indicații geografice este identică sau conține termeni generici sau descriptivi, inclusiv substantive și adjective, sau termeni uzuali folosiți în limbajul comun ca denumire comună pentru un produs pe teritoriul unei părți sau dacă o indicație geografică nu este identică, dar conține un astfel de termen, dispozițiile prezentei subsecțiuni nu aduc atingere dreptului oricărei persoane de a utiliza termenul în asociere cu produsul respectiv.
- (9) Protecția prevăzută în prezenta subsecțiune nu se aplică unei componente individuale a unui termen cu mai multe componente care este protejat ca indicație geografică specificată în apendicele 32-C-1, dacă componenta individuală ⁽¹¹⁾ este un termen folosit în limbajul comun ca denumire comună a produsului asociat.
- (10) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu împiedică utilizarea pe teritoriul unei părți, cu privire la orice produs, a denumirii unui soi de plante sau a unei rase de animale ⁽¹²⁾.
- (11) În ceea ce privește noi indicații geografice pe care o parte intenționează să le adauge în conformitate cu articolul 32.34, nu există nicio dispoziție care să oblige o parte să protejeze o indicație geografică identică cu termenul uzual folosit în limbajul comun ca denumire comună a produsului asociat pe teritoriul părții respective ⁽¹³⁾.

Articolul 32.36

Dreptul de utilizare a indicațiilor geografice

- (1) O denumire protejată în temeiul prezentei subsecțiuni ca indicație geografică poate fi utilizată de orice operator care comercializează un produs care respectă caietul de sarcini corespunzător.
- (2) O denumire protejată în temeiul prezentei subsecțiuni ca indicație geografică nu face obiectul vreunei înregistrări a utilizatorilor sau al altor taxe.

⁽¹¹⁾ Astfel cum se prevede în apendicele 32-C-1, care conține termeni pentru care nu se solicită protecție.

⁽¹²⁾ Notele explicative din anexa 32-C definesc soiurile de plante și rasele de animale a căror utilizare este permisă.

⁽¹³⁾ Atunci când o parte, pentru a stabili dacă să adauge noile indicații geografice, stabilește dacă un termen este termenul uzual folosit în limbajul comun ca denumire comună pentru produsul relevant pe teritoriul său, autoritățile unei părți sunt abilitate să ia în considerare modul în care consumatorii înțeleg termenul respectiv pe teritoriul părții respective. Prin urmare, factorii relevanți pentru modul în care îi înțeleg consumatorii se pot număra următorii: (a) dacă termenul este utilizat pentru a face referință la tipul de produs în cauză, astfel cum este indicat de surse pertinente, precum dicționare, ziare și site-uri relevante; sau (b) modul în care produsul la care se referă termenul este comercializat și utilizat în schimburile comerciale pe teritoriul părții în cauză.

Articolul 32.37

Relația dintre mărci și indicațiile geografice

- (1) Părțile refuză înregistrarea unei mărci a cărei utilizare ar încălca articolul 32.35 și care se referă la același tip de produs ca indicația geografică, cu condiția ca cererea de înregistrare a unei astfel de mărci să fie depusă după data cererii de protecție a indicației geografice pe teritoriul părții în cauză.
- (2) Mărcile înregistrate cu încălcarea alineatului (1) se anulează din oficiu sau la cererea unei părți interesate, în conformitate cu legislația și practicile părților.
- (3) În cazul indicațiilor geografice menționate la articolul 32.33, data depunerii cererii de protecție menționate la alineatele (1) și (2) este 1 noiembrie 2022.
- (4) În cazul indicațiilor geografice adăugate la anexa 32-C în conformitate cu articolul 32.34, data depunerii cererii de protecție este data transmiterii către cealaltă parte a unei cereri de protecție a unei indicații geografice, sub rezerva încheierii cu succes a procesului de modificare a listei indicațiilor geografice protejate menționat la articolul 32.34.
- (5) Părțile protejează indicațiile geografice și în cazul în care există o marcă anterioară. O marcă anterioară înregistrată cu bună-credință poate fi reînnoită și poate face obiectul unor modificări care necesită depunerea unei noi cereri de înregistrare de marcă, cu condiția ca modificările respective să nu submineze protecția indicațiilor geografice și să nu existe motive de anulare a mărcii în temeiul dreptului părților.
- (6) În sensul alineatului (5) de la prezentul articol, o „marcă anterioară” înseamnă o marcă a cărei utilizare încălca articolul 32.35, pentru care s-a depus o cerere de înregistrare sau care a fost consacrată prin utilizare, dacă această posibilitate este prevăzută de legislația în cauză, cu bună-credință pe teritoriul uneia dintre părți înainte de data la care cererea de protecție a indicației geografice este depusă de cealaltă parte în temeiul prezentei părți a prezentului acord.

Articolul 32.38

Asigurarea respectării protecției

Fiecare parte asigură respectarea protecției prevăzute la articolele 32.35, 32.36 și 32.37 prin măsuri administrative, la cererea unei părți interesate. Fiecare parte prevede, în legislația și practicile sale, măsuri administrative și judiciare suplimentare pentru a preveni sau a opri utilizarea ilegală a indicațiilor geografice protejate.

Articolul 32.39

Norme generale

- (1) O parte nu este obligată să protejeze ca indicație geografică o denumire în temeiul prezentei subsecțiuni dacă denumirea respectivă este în contradicție cu denumirea unui soi de plante sau a unei rase de animale și, în consecință, ar putea induce în eroare consumatorul cu privire la adevărata origine a produsului.
- (2) În cazul în care indicațiile geografice ale părților sunt omonime, o parte acordă protecție fiecărei indicații geografice a celeilalte părți, cu condiția să existe o diferențiere suficientă în practică între condițiile de utilizare și prezentarea denumirilor, astfel încât să nu se inducă în eroare consumatorul.
- (3) În cazul în care, în contextul negocierilor bilaterale cu o țară terță, una dintre părți propune protejarea unei indicații geografice a respectivei țări terțe care este omonimă cu o indicație geografică a celeilalte părți, aceasta este informată și i se oferă posibilitatea de a prezenta observații înainte ca indicația geografică respectivă să fie protejată.
- (4) Importul, exportul și comercializarea produselor corespunzătoare indicațiilor geografice enumerate în anexa 32-C se efectuează în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative aplicabile pe teritoriul părții în care produsele sunt introduse pe piață.
- (5) Orice chestiune care decurge din caietele de sarcini ale produsului pentru indicațiile geografice protejate este tratată în cadrul subcomitetului menționat la articolul 32.40.

(6) Indicațiile geografice protejate în temeiul prezentei subsecțiuni pot fi anulate numai de către partea din care este originar produsul. O parte notifică celelalte părți faptul că o indicație geografică enumerată în anexa 32-C a încetat să mai fie protejată pe teritoriul său. În urma unei astfel de notificări, anexa 32-C se modifică în conformitate cu articolul 32.40 alineatul (3).

(7) Caietul de sarcini al produsului menționat în prezenta subsecțiune trebuie să fie cel aprobat, incluzând eventualele modificări aprobate, de asemenea, de autoritățile părții de pe teritoriul căreia este originar produsul.

Articolul 32.40

Subcomitet, cooperare și transparență

(1) În sensul prezentei subsecțiuni, Subcomitetul menționat la articolul 32.66 poate recomanda Consiliului mixt să modifice, în temeiul articolului 8.5 alineatul (1) litera (a):

(a) anexa 32-A în ceea ce privește trimiterile la legislația aplicabilă pe teritoriul părților;

(b) anexa 32-B în ceea ce privește criteriile care trebuie incluse în procedura de opoziție; și

(c) anexa 32-C în ceea ce privește indicațiile geografice.

(2) În sensul prezentei subsecțiuni, subcomitetul menționat la articolul 32.66 este responsabil de schimbul de informații cu privire la:

(a) evoluțiile actelor legislative și ale politicilor privind indicațiile geografice;

(b) indicațiile geografice, în scopul luării în considerare a protecției lor în conformitate cu prezenta subsecțiune; și

(c) orice alt aspect de interes comun în domeniul indicațiilor geografice.

(3) În urma notificării menționate la articolul 32.39 alineatul (6), subcomitetul recomandă ca Consiliul mixt să modifice anexa 32-C în conformitate cu alineatul (1) litera (c) de la prezentul articol pentru a pune capăt protecției în temeiul prezentei părți a prezentului acord.

(4) În cazul unei modificări minore legate de ortografia unei indicații geografice specificate sau de menționarea denumirii zonei geografice căreia îi poate fi atribuită, o parte notifică această modificare celelalte părți în cadrul subcomitetului, împreună cu explicația sa. Subcomitetul recomandă ca Consiliul mixt să modifice anexa 32-C, în conformitate cu articolul 8.5 alineatul (6) litera (a), prin această modificare minoră.

(5) Părțile păstrează un contact permanent, în mod direct sau prin intermediul subcomitetului, cu privire la toate aspectele legate de punerea în aplicare și funcționarea prezentei subsecțiuni. În special, o parte poate solicita celelalte părți informații privind caietul de sarcini al unui produs și modificările acestuia, precum și privind punctele de contact pentru asigurarea respectării normelor administrative.

(6) Părțile pot pune la dispoziția publicului caietul de sarcini al produsului sau o fișă rezumată a acestuia și punctele de contact pentru asigurarea respectării normelor administrative corespunzătoare indicațiilor geografice ale celelalte părți care sunt protejate în temeiul prezentei subsecțiuni.

Articolul 32.41

Alte măsuri de protecție

(1) Prezenta subsecțiune se aplică fără a se aduce atingere drepturilor și obligațiilor care le revin părților în conformitate cu Acordul OMC sau cu orice alt acord multilateral privind dreptul proprietății intelectuale la care partea UE și Chile au aderat.

(2) Prezenta subsecțiune nu aduce atingere dreptului de a solicita recunoașterea și protecția unei indicații geografice în temeiul legislației relevante a părților.

Subsecțiunea 5

Brevete

Articolul 32.42

Acorduri internaționale

Fiecare parte ⁽¹²⁴⁾ respectă Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor, înlocuit la Washington la 19 iunie 1970, astfel cum a fost modificat la 28 septembrie 1979, modificat ultima dată la 3 octombrie 2001.

Articolul 32.43

Protecție suplimentară în cazul întârzierilor în acordarea aprobării de comercializare pentru produsele farmaceutice

(1) Părțile recunosc că produsele farmaceutice protejate de un brevet pe teritoriile lor pot face obiectul unei proceduri de aprobare a comercializării sau de autorizare sanitară înainte de a fi introduse pe piață.

(2) Fiecare parte prevede un mecanism adecvat și eficient care acordă o durată de protecție suplimentară pentru a despăgubi titularul brevetului pentru reducerea perioadei efective de valabilitate a brevetului care rezultă din întârzieri nerezonabile ⁽¹²⁵⁾ în acordarea primei aprobări de comercializare sau a primei autorizații sanitare pe teritoriul său. Durata de protecție suplimentară nu trebuie să depășească cinci ani.

(3) În pofida alineatului (2), o parte poate să prevadă o protecție suplimentară, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, pentru un produs care este protejat de un brevet și care a făcut obiectul procedurii de aprobare a comercializării sau de autorizare sanitară, pentru a despăgubi titularul unui brevet pentru reducerea protecției efective conferite de brevet. Durata unei astfel de protecții suplimentare nu depășește cinci ani ⁽¹²⁶⁾.

(4) Pentru mai multă certitudine, la punerea în aplicare a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, fiecare parte poate să prevadă condiții și limitări, cu condiția ca partea respectivă să continue să pună în aplicare prezentul articol.

(5) Fiecare parte depune toate eforturile pentru a prelucra cererile de aprobare a comercializării sau de autorizație sanitară pentru produsele farmaceutice în mod eficient și în timp util, în vederea evitării întârzierilor nerezonabile sau inutile. Pentru a evita întârzierile nerezonabile, o parte poate adopta sau menține proceduri care accelerează prelucrarea cererilor de aprobare a comercializării sau de autorizație sanitară.

Subsecțiunea 6

Protecția informațiilor nedivulgate

Articolul 32.44

Domeniul de aplicare al protecției secretelor comerciale

(1) Atunci când își îndeplinește obligația de respectare a Acordului TRIPS, în special a articolului 39 alineatele (1) și (2), fiecare parte prevede proceduri judiciare civile și măsuri reparatorii adecvate în materie civilă pentru orice deținător de secrete comerciale, cu scopul de a preveni dobândirea, utilizarea sau divulgarea unui secret comercial și de a obține reparatii pentru o astfel de acțiune ori de câte ori este efectuată într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale.

⁽¹²⁴⁾ În ceea ce privește partea UE, obligația prevăzută la prezentul articol este îndeplinită de statele membre.

⁽¹²⁵⁾ În sensul prezentului articol, o întârziere nerezonabilă include cel puțin o întârziere de peste doi ani în oferirea primului răspuns solicitantului începând de la data depunerii cererii de acordare a aprobării de comercializare sau a autorizației sanitare. La stabilirea acestei întârzieri nu este necesar să fie luate în considerare întârzierile apărute în acordarea unei aprobări de comercializare sau a unei autorizații sanitare din cauza unor perioade imputabile solicitantului sau a oricărei perioade care nu depinde de autoritatea care prelucreză cererea de aprobare a comercializării sau de autoritatea care efectuează înregistrarea sanitară.

⁽¹²⁶⁾ Această durată maximă nu aduce atingere unei eventuale prolongări suplimentare a perioadei de protecție în cazul produselor farmaceutice pentru care au fost efectuate studii pediatrice, iar rezultatele studiilor respective sunt reflectate în informațiile referitoare la produs.

(2) În sensul prezentei subsecțiuni:

(a) „secret comercial” înseamnă informații care:

(i) sunt secrete în sensul că nu sunt, ca întreg sau astfel cum se prezintă sau se articulează elementele acestora, cunoscute la nivel general sau ușor accesibile persoanelor din cercurile care se ocupă, în mod normal, de tipul de informații în cauză;

(ii) au valoare comercială prin faptul că sunt secrete; și

(iii) au făcut obiectul unor măsuri rezonabile, în circumstanțele date, luate de persoana care deține în mod legal controlul asupra informațiilor respective, pentru a fi păstrate secrete;

(b) „deținătorul secretului comercial” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce deține în mod legal controlul asupra unui secret comercial.

(3) În sensul prezentei subsecțiuni, sunt considerate contrare practicilor comerciale loiale cel puțin următoarele comportamente:

(a) dobândirea unui secret comercial fără acordul deținătorului acestuia, ori de câte ori este săvârșită prin accesul neautorizat, însușirea sau copierea unor documente, obiecte, materiale, substanțe sau fișiere electronice care se află în mod legal sub controlul deținătorului secretului comercial și care conțin secretul comercial sau din care poate fi dedus acesta;

(b) utilizarea sau divulgarea unui secret comercial ori de câte ori aceasta este săvârșită fără acordul deținătorului secretului comercial, de o persoană despre care se constată că îndeplinește una dintre următoarele condiții:

(i) a dobândit secretul comercial într-un mod menționat la litera (a);

(ii) încalcă un acord de confidențialitate sau orice altă obligație de a nu divulga secretul comercial; sau

(iii) încalcă o obligație contractuală sau de altă natură de a limita utilizarea secretului comercial;

(c) dobândirea, utilizarea sau divulgarea unui secret comercial, ori de câte ori aceasta este săvârșită de o persoană care, în momentul dobândirii, utilizării sau divulgării, avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință, în circumstanțele date, de faptul că secretul comercial a fost obținut, direct sau indirect, de la o altă persoană care a utilizat sau a divulgat secretul comercial în mod ilegal în înțeleșul literii (b).

(4) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu se interpretează ca impunând vreunul dintre părți să considere unul dintre următoarele comportamente contrare practicilor comerciale loiale:

(a) descoperirea sau crearea independență, de către o persoană, a informațiilor relevante;

(b) ingineria inversă a unui produs de către o persoană care se află în mod legal în posesia acestuia și căreia nu i se aplică nicio obligație valabilă din punct de vedere legal de a limita dobândirea informațiilor relevante;

(c) dobândirea, utilizarea sau divulgarea de informații impusă sau permisă de legislația părții respective; sau

(d) utilizarea de către angajați a experienței și a competențelor dobândite în mod onest în cadrul desfășurării normale a activității lor profesionale.

(5) Nicio dispoziție a prezentei subsecțiuni nu se interpretează în sensul unei îngrădiri a libertății de exprimare și de informare, inclusiv a libertății mass-mediei, astfel cum este protejată pe teritoriul fiecăreia dintre părți.

Articolul 32.45

Proceduri judiciare civile și măsuri reparatorii privind secretele comerciale

(1) Fiecare parte se asigură că nicio persoană care participă la procedurile judiciare civile menționate la articolul 32.44 sau care are acces la documente care fac parte din aceste proceduri nu are voie să folosească sau să divulge secrete comerciale sau presupuse secrete comerciale pe care autoritățile judiciare competente, ca răspuns la o cerere motivată corespunzător a unei părți interesate, le-au calificat drept confidențiale și de care persoana respectivă a luat cunoștință în urma acestei participări sau a acestui acces.

(2) În cadrul procedurilor judiciare civile menționate la articolul 32.44, fiecare parte prevede că autoritățile sale judiciare sunt abilitate cel puțin:

(a) să dispună măsuri provizorii, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți, pentru a preveni dobândirea, utilizarea sau divulgarea secretelor comerciale într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale;

(b) să emită o ordonanță președințială pentru a preveni dobândirea, utilizarea sau divulgarea secretelor comerciale într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale;

(c) să dispună ca persoana care avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință de faptul că dobândește, utilizează sau divulgă un secret comercial într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale să plătească deținătorului secretului comercial daune-interese adecvate, stabilite în funcție de prejudiciul efectiv suferit ca urmare a dobândirii, utilizării sau divulgării în modul respectiv a secretului comercial;

(d) să ia măsuri specifice pentru a păstra confidențialitatea oricăror secrete comerciale sau presupuse secrete comerciale prezentate în cadrul procedurilor civile privind presupusa dobândire, utilizare și divulgare a unui secret comercial într-un mod care contravine practicilor comerciale loiale; aceste măsuri specifice pot include, în conformitate cu dreptul părții în cauză, posibilitatea:

(i) de a limita accesul la anumite documente, în întregime sau în parte;

(ii) de a restricționa accesul la ședințele de judecată și la înregistrările sau transcrierile aferente acestora;

(iii) de a pune la dispoziție o versiune neconfidențială a hotărârii judecătorești, din care au fost eliminate sau oculte pasajele care conțin secrete comerciale;

(e) să impună sancțiuni părților sau oricărei persoane care participă la procedurile judiciare și care nu respectă sau refuză să respecte hotărârile autorităților judiciare competente privind protecția secretului comercial sau a presupusului secret comercial.

(3) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale judiciare nu sunt obligate să aplice procedurile judiciare și măsurile reparatorii menționate la articolul 32.44 dacă comportamentul care contravine practicilor comerciale loiale se desfășoară în conformitate cu legislația sa, pentru a dezvălui abateri, fapte reprobabile sau activități ilegale sau în scopul protejării unui interes legitim recunoscut de legislația părții respective.

Articolul 32.46

Protecția datelor nedivulgate referitoare la produsele farmaceutice

(1) În cazul în care o parte solicită, cu o condiție pentru aprobarea comercializării sau autorizarea sanitară a unui produs farmaceutic nou care utilizează o entitate chimică nouă care nu a fost aprobată anterior, prezentarea unui test nedivulgat sau a altor date nedivulgate, necesare pentru a determina dacă utilizarea produsului respectiv este sigură și eficientă, partea respectivă protejează aceste date împotriva divulgării către terți, dacă generarea datelor respective implică un efort considerabil, cu excepția cazului în care divulgarea este necesară pentru un interes public superior sau dacă se iau măsuri pentru a se asigura protecția datelor împotriva utilizării comerciale neioale.

(2) Fiecare parte se asigură că, timp de cel puțin cinci ani de la data primei aprobări de comercializare sau a primei autorizări sanitare pe teritoriul părții în cauză, un produs farmaceutic autorizat ulterior pe baza rezultatelor testelor preclinice și ale studiilor clinice intervenționale prezentate în cererea pentru prima aprobare de comercializare sau prima autorizare sanitară nu este introdus pe piață fără consimțământul explicit al titularului primei aprobări de comercializare sau al primei autorizări sanitare.

(3) Nu există nicio limitare pentru niciuna dintre părți cu privire la punerea în aplicare a unor proceduri de autorizare simplificate pentru produsele farmaceutice pe baza studiilor de bioechivalență și de biodisponibilitate.

(4) Fiecare parte poate prevedea condiții și limitări în ceea ce privește punerea în aplicare a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, cu condiția ca partea respectivă să continue să pună în aplicare prezentul articol.

Articolul 32.47

Protecția datelor referitoare la produsele agrochimice

(1) În cazul în care o parte solicită, ca o condiție pentru acordarea autorizărilor de comercializare pentru un produs agrochimic care utilizează o entitate chimică nouă, prezentarea de teste sau rapoarte de studii referitoare la siguranța și eficacitatea produsului respectiv, partea în cauză nu acordă o autorizare pentru un alt produs agrochimic pe baza rezultatelor testelor sau rapoartelor de studii fără consimțământul persoanei care le-a prezentat anterior, timp de cel puțin zece ani de la data primei autorizări de comercializare a produsului agrochimic.

(2) O parte poate limita protecția în temeiul prezentului articol la testele sau rapoartele de studii care îndeplinesc următoarele condiții:

(a) sunt necesare în scopul autorizării sau al modificării unei autorizări pentru a permite utilizarea produsului agrochimic la alte culturi; și

(b) sunt certificate ca fiind conforme cu principiile de bună practică de laborator sau de bună practică experimentală.

(3) Fiecare parte poate stabili norme pentru a se evita repetarea testelor pe animale vertebrate.

(4) Fiecare parte poate să prevadă condiții și limitări la punerea în aplicare a obligațiilor prevăzute în prezentul articol, cu condiția ca partea respectivă să continue să pună în aplicare prezentul articol.

Subsecțiunea 7

Solurile de plante

Articolul 32.48

Protecția drepturilor de proprietate asupra solurilor de plante

Părțile protejează drepturile de proprietate asupra solurilor de plante, în conformitate cu Convenția Internațională pentru protecția noilor soluri de plante, adoptată la 2 decembrie 1961, astfel cum a fost revizuită ultima dată la Geneva la 19 martie 1991 (denumită în continuare „Convenția UPOV”), inclusiv excepțiile de la dreptul amelioratorului prevăzute la articolul 15 din Convenția UPOV, și cooperează pentru a promova și a asigura respectarea acestor drepturi.

SECȚIUNEA C

Asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

Subsecțiunea 1

Proceduri civile și administrative pentru asigurarea respectării normelor

Articolul 32.49

Obligații generale

(1) Fiecare parte își reafirmă angajamentele asumate în cadrul Acordului TRIPS și asigură respectarea drepturilor de proprietate intelectuală în conformitate cu legislația și practicile sale. Părțile prevăd măsurile, procedurile și măsurile reparatorii prevăzute în prezenta subsecțiune.

(2) Prezenta secțiune nu se aplică drepturilor care intră sub incidența secțiunii B subsecțiunea 6.

(3) O parte prevede măsuri, proceduri și măsuri reparatorii care sunt corecte și echitabile și care nu presupun o complexitate sau costuri inutile, termene nerezonabile sau întârzieri nejustificate.

(4) Măsurile, procedurile și măsurile reparatorii menționate la alineatul (3) trebuie să fie eficace, proporționale și disuasive și să se aplice astfel încât să se evite crearea de bariere în calea comerțului legitim și să se instituie garanții împotriva utilizării lor abuzive.

(5) Nicio dispoziție a prezentei secțiuni nu creează nicio obligație pentru niciuna dintre părți.

(a) de instituire, pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, a unui sistem judiciar distinct de cel care vizează asigurarea respectării legislației în general; sau

(b) în ceea ce privește repartizarea resurselor între mijloacele de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală și mijloacele de asigurare a respectării legislației în general.

Articolul 32.50

Persoane autorizate să solicite aplicarea de măsuri, proceduri și măsuri reparatorii pentru asigurarea respectării legislației

Fiecare parte recunoaște ca persoane autorizate să solicite aplicarea măsurilor, a procedurilor și a măsurilor reparatorii menționate în prezenta secțiune și în partea III a Acordului TRIPS următoarele categorii:

(a) titularii de drepturi de proprietate intelectuală în conformitate cu legislația fiecărei părți;

(b) toate celelalte persoane autorizate să utilizeze drepturile respective, în special beneficiarii de licențe, în măsura în care acest lucru este permis și în conformitate cu legislația fiecărei părți;

(c) organismele de gestiune colectivă a drepturilor de proprietate intelectuală care sunt recunoscute periodic ca având dreptul de a-i reprezenta pe titularii de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care acest lucru este permis și în conformitate cu legislația fiecărei părți;

(d) entitățile ⁽¹²⁾ care sunt recunoscute periodic ca având dreptul de a-i reprezenta pe titularii de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care acest lucru este permis și în conformitate cu legislația fiecărei părți.

⁽¹²⁾ Pentru Chile, termenul „entități” înseamnă „federații și asociații”. Pentru partea UE, termenul „entități” înseamnă „organisme de protecție profesională”.

Articolul 32.51

Elemente de probă

- (1) Fiecare parte se asigură că, încă înainte de începutul procedurilor de examinare pe fond a cauzei, la prezentarea unei cereri de către o parte care a prezentat mijloace de probă accesibile în mod rezonabil în sprijinul afirmației sale conform căreia dreptul său de proprietate intelectuală a fost încălcat sau este pe cale să fie încălcat, autoritățile judiciare competente pot să dispună adoptarea de măsuri provizorii prompte și eficiente pentru a conserva mijloacele de probă relevante în ceea ce privește presupusa încălcare, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale în conformitate cu legislația părții respective. Atunci când dispun măsuri provizorii, autoritățile judiciare iau în considerare interesele legitime ale presupusului autor al încălcării.
- (2) Măsurile provizorii menționate la alineatul (1) pot include descrierea detaliată, cu sau fără prelevarea de eșantioane, ori confiscarea fizică a produselor care fac obiectul presupusei încălcări și, în cazurile adecvate, confiscarea materialelor și a echipamentelor utilizate cu precădere pentru a produce sau a distribui aceste mărfuri, precum și a documentelor referitoare la acestea.
- (3) Fiecare parte ia, în cazul în care un drept de proprietate intelectuală este încălcat la nivel comercial, măsurile necesare pentru a permite autorităților judiciare competente să dispună, după caz și la cererea unei părți, comunicarea documentelor bancare, financiare sau comerciale aflate sub controlul părții adverse, sub rezerva protejării informațiilor confidențiale.

Articolul 32.52

Dreptul la informare

- (1) Fiecare parte se asigură că, în cursul procedurilor civile referitoare la încălcarea unui drept de proprietate intelectuală și ca răspuns la o cerere justificată și proporțională a reclamantului, autoritățile judiciare competente pot să dispună ca autorul încălcării sau orice altă persoană să furnizeze informații privind originea și rețelele de distribuție ale produselor sau serviciilor care încălcă un drept de proprietate intelectuală.
- (2) În sensul alineatului (1), „orice altă persoană” înseamnă o persoană despre care, cel puțin:
- (a) s-a constatat că deține la scară comercială produse care încălcă un drept;
 - (b) s-a constatat că folosește la scară comercială servicii care încălcă un drept;
 - (c) s-a constatat că furnizează la scară comercială servicii utilizate în activități care încălcă un drept; sau
 - (d) care a fost indicată de către persoana menționată în prezentul alineat ca fiind implicată în producerea, fabricarea sau distribuția unor produse care încălcă un drept sau în furnizarea unor servicii care încălcă un drept.
- (3) Informațiile prevăzute la alineatul (1) pot cuprinde, după caz:
- (a) numele și adresele producătorilor, ale fabricanților, ale distribuitorilor, ale furnizorilor și ale altor deținători anteriori ai produselor sau serviciilor, precum și ale angrosiștilor și ale vânzătorilor cu amănuntul destinați;
 - (b) cantitățile produse, fabricate, livrate, primite sau comandate, precum și prețul obținut pentru produsele sau serviciile în cauză.
- (4) Prezentul articol se aplică fără a se aduce atingere actelor cu putere de lege ale unei părți care:
- (a) acordă titularului dreptul de a primi informații mai cuprinzătoare;
 - (b) reglementează utilizarea în acțiunile civile a informațiilor comunicate în temeiul prezentului articol;
 - (c) reglementează răspunderea pentru utilizarea abuzivă a dreptului la informare;
 - (d) dau posibilitatea de a refuza furnizarea de informații care ar constrânge persoana menționată la alineatul (1) să recunoască participarea proprie sau participarea rudelor apropiate la o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală; sau
 - (e) reglementează protecția confidențialității surselor de informații sau prelucrarea datelor cu caracter personal.

Articolul 32.53

Măsuri provizorii și asigurătorii

- (1) Fiecare parte se asigură că autoritățile judiciare pot, la cererea reclamantului, să emită împotriva presupusului autor al încălcării o ordonanță președințială menită să prevină orice încălcare iminentă a unui drept de proprietate intelectuală sau să interzică, cu titlu provizoriu și, dacă este cazul, sub rezerva plății unei daune cominatorii, atunci când legislația părții respective prevede acest lucru, continuarea presupuselor încălcări ale dreptului în cauză sau să subordoneze continuarea respectivă constituirii unor garanții destinate să asigure despăgubirea titularului dreptului. De asemenea, se poate emite o ordonanță președințială, în aceleași condiții, după caz, și împotriva unui terț⁽¹²⁾ asupra căruia autoritatea judiciară relevantă are jurisdicție și ale cărui servicii sunt utilizate pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală.
- (2) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale judiciare pot dispune, la cererea reclamantului, sechestrarea sau predarea⁽¹³⁾ mărfurilor despre care se crede că ar aduce atingere unui drept de proprietate intelectuală, pentru a împiedica introducerea sau circulația lor în circuitele comerciale.
- (3) În cazul unei presupuse încălcări săvârșite la scară comercială, fiecare parte se asigură că, dacă reclamantul dovedește că există circumstanțe care ar pune în pericol recuperarea prejudiciului, autoritățile judiciare ale părții respective pot dispune sechestrul asigurător asupra bunurilor mobile și imobile în cauză, inclusiv blocarea conturilor bancare și a altor active ale presupusului autor al încălcării. În acest scop, autoritățile competente pot dispune comunicarea unor documente bancare, financiare sau comerciale ori accesul corespunzător la informațiile relevante.

Articolul 32.54

Măsuri reparatorii

- (1) Fiecare parte se asigură că, la cererea reclamantului și fără a aduce atingere daunelor-interese datorate titularului de drepturi ca urmare a încălcării săvârșite, autoritățile judiciare sunt abilitate să dispună, fără nicio compensație, distrugerea sau cel puțin scoaterea definitivă din circuitele comerciale a produselor despre care s-a constatat că încălcă un drept de proprietate intelectuală. Dacă este cazul, autoritățile judiciare competente pot dispune și distrugerea materialelor și a echipamentelor utilizate preponderent pentru crearea sau fabricarea produselor respective.
- (2) Autoritățile judiciare ale fiecărei părți trebuie să fie abilitate să dispună ca aceste măsuri să fie puse în aplicare pe cheltuielile autorului încălcării, cu excepția cazului în care se invocă motive speciale care împiedică acest lucru.
- (3) Atunci când se examinează o cerere de măsuri reparatorii, se iau în considerare nevoia de proporționalitate între gravitatea încălcării și măsurile reparatorii dispuse, precum și interesele terților.

Articolul 32.55

Ordonanțe președințiale

Fiecare parte se asigură că, în cazul în care o hotărâre judecătorească constată o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile judiciare pot emite o ordonanță președințială de interdicție a continuării încălcării împotriva autorului încălcării și, după caz, împotriva unui terț⁽¹⁴⁾ asupra căruia autoritatea judiciară relevantă are jurisdicție și ale cărui servicii sunt utilizate pentru a încălca un drept de proprietate intelectuală.

Articolul 32.56

Măsuri alternative

Fiecare parte poate să prevadă că, în cazurile în care este necesar și la cererea persoanei susceptibile să facă obiectul măsurilor prevăzute la articolul 32.54 sau 32.55, autoritățile judiciare pot dispune plata unei despăgubiri bănești în favoarea părții vătămate în locul aplicării măsurilor prevăzute la articolul 32.54 sau 32.55, dacă persoana respectivă a acționat fără intenție și fără neglijență, dacă aplicarea măsurilor în chestiune ar cauza persoanei respective un prejudiciu disproporționat și dacă despăgubirile bănești acordate părții vătămate par a fi, în mod rezonabil, satisfăcătoare.

⁽¹²⁾ În sensul prezentului articol, o parte poate să prevadă că termenul „terț” include un intermediar.

⁽¹³⁾ O parte poate alege între confiscare și predare atunci când pune în aplicare prezentul alineat.

⁽¹⁴⁾ În sensul prezentului articol, o parte poate să prevadă că termenul „terț” include un intermediar.

Articolul 32.57

Daune-interese

(1) Fiecare parte se asigură că, la cererea părții vătămate, autoritățile judiciare dispun ca autorul încălcării care, cu bună știință sau având motive întemeiate să știe, s-a implicat într-o activitate care încalcă un drept de proprietate intelectuală să plătească titularului dreptului daune-interese adecvate pentru a compensa prejudiciul pe care titularul dreptului l-a suferit ca urmare a încălcării.

(2) La stabilirea valorii daunelor-interese în temeiul alineatului (1), autoritățile judiciare ale fiecărei părți trebuie să fie abilitate să ia în considerare, printre altele, orice măsură legitimă a valorii pe care titularul de drepturi o prezintă, inclusiv pierderea de profit, valoarea produselor sau a serviciilor care fac obiectul încălcării, măsurată prin prețul pieței sau prin prețul de vânzare cu amănuntul sugerat⁽¹³⁾. Cel puțin în cazurile de încălcare a dreptului de autor sau a drepturilor conexe și în cazurile de contrafacere a mărcilor, fiecare parte prevede că, în cadrul procedurilor judiciare civile, autoritățile sale judiciare sunt abilitate să dispună ca autorul încălcării să plătească titularului de drepturi profiturile obținute care pot fi atribuite încălcării, ca alternativă la daunele-interese, în plus față de acestea sau ca parte a acestora.

(3) Ca alternativă la dispozițiile de la alineatul (2), fiecare parte poate să prevadă că autoritățile sale judiciare sunt abilitate, atunci când este cazul, să fixeze o sumă forfetară pentru daunele-interese, pe baza unor elemente cum ar fi, cel puțin, cuantumul redevențelor sau al taxelor care ar fi fost datorate dacă persoana care a încălcat un drept de proprietate intelectuală ar fi solicitat autorizația de a utiliza dreptul în cauză.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu împiedică părțile să prevadă că, dacă autorul încălcării a încălcat un drept de proprietate intelectuală nefiind în cunoștință de cauză sau neavând motive întemeiate să știe, autoritățile sale judiciare pot dispune recuperarea profiturilor sau plata de daune-interese, care pot fi prestabilite, în favoarea părții prejudiciate.

Articolul 32.58

Cheltuieli de judecată

Fiecare parte prevede că autoritățile judiciare naționale, dacă este cazul, sunt abilitate să dispună, la încheierea procedurilor judiciare civile privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală, ca partea care pierde să plătească părții care are câștig de cauză cheltuielile de judecată și alte cheltuieli, astfel cum este prevăzut în dreptul părții în cauză.

Articolul 32.59

Publicarea hotărârilor judecătorești

Fiecare parte se asigură că, în cadrul acțiunilor în justiție introduse ca urmare a încălcării unui drept de proprietate intelectuală, autoritățile judiciare pot dispune, la cererea reclamantului și pe cheltuiala autorului încălcării, măsuri adecvate pentru difuzarea informațiilor cu privire la hotărâre, inclusiv afișarea hotărârii, precum și publicarea integrală sau parțială a acesteia.

Articolul 32.60

Prezumpția calității de autor sau de titular al dreptului

Părțile recunosc că, în scopul aplicării măsurilor, a procedurilor și a măsurilor reparatorii prevăzute în prezenta secțiune:

(a) pentru ca autorul unei opere literare sau artistice să fie considerat ca atare și îndreptățit, prin urmare, să introducă o acțiune în constatarea încălcării drepturilor, este suficient, până la proba contrară, ca numele autorului să fie menționat pe operă în modul obișnuit; și

(b) litera (a) se aplică *mutatis mutandis* titularilor drepturilor conexe dreptului de autor în ceea ce privește obiectul protejat de acestea.

⁽¹³⁾ În ceea ce privește partea UE, aceasta ar include, după caz, și alte elemente decât factorii economici, cum ar fi prejudiciul moral cauzat titularului de drepturi prin încălcare.

Articolul 32.61

Proceduri administrative

În măsura în care poate fi dispusă o măsură reparatorie civilă ca urmare a unor proceduri administrative pe fondul cauzei, aceste proceduri trebuie să respecte principiul echivalenței, în esență, cu cele enunțate în dispozițiile relevante ale prezentei subsecțiuni.

Subsecțiunea 2

Asigurarea respectării legislației la frontieră

Articolul 32.62

Măsuri la frontieră

(1) În ceea ce privește mărfurile supuse controlului vamal, fiecare parte adoptă sau menține proceduri prin care un titular de drepturi poate depune cereri prin care solicită autorităților competente să suspende eliberarea mărfurilor suspectate sau să rețină mărfurile suspectate. În sensul prezentei subsecțiuni, „mărfuri suspectate” înseamnă mărfuri suspectate de încălcarea unor mărci, drepturi de autor sau drepturi conexe, indicații geografice, brevete, modelele de utilitate, desene sau modele industriale sau topografii de circuite integrate.

(2) Fiecare parte trebuie să dispună de sisteme electronice pentru gestionarea de către autoritățile sale competente a cererilor aprobate sau înregistrate.

(3) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale competente nu percep taxe pentru a-și acoperi cheltuielile administrative ocazionate de prelucrarea unei cereri sau a unei înregistrări.

(4) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale competente decid cu privire la aprobarea sau înregistrarea cererilor într-un interval de timp rezonabil.

(5) Fiecare parte se asigură că cererea aprobată sau înregistrată se aplică transporturilor multiple.

(6) În ceea ce privește mărfurile supuse controlului vamal, fiecare parte se asigură că autoritățile sale vamale pot acționa din proprie inițiativă pentru a suspenda eliberarea mărfurilor suspectate de încălcarea unor mărci sau drepturi de autor sau pentru a reține astfel de mărfuri.

(7) Autoritățile vamale utilizează analiza riscurilor pentru a identifica mărfurile suspectate. Fiecare parte pune în aplicare prezentul alineat în conformitate cu legislația sa.

(8) Fiecare parte poate să dispună de proceduri care permit distrugerea mărfurilor suspectate, fără a fi necesare proceduri administrative sau judiciare prealabile pentru stabilirea formală a încălcărilor, în cazul în care persoanele vizate sunt de acord cu distrugerea sau nu se opun acesteia. În cazul în care mărfurile respective nu sunt distruse, fiecare parte se asigură că, în afara unor circumstanțe excepționale, mărfurile respective sunt eliminate din circuitul comercial într-un astfel de mod încât să se evite prejudicierea titularului de drepturi.

(9) Fiecare parte poate dispune de proceduri care permit distrugerea rapidă a mărcilor contrafăcute și a mărfurilor piratate transmise prin mesageria poștală sau prin serviciile de curierat.

(10) O parte poate decide să nu aplice prezentul articol în cazul importului de mărfuri introduse pe piață într-o țară terță de către titularul de drepturi sau cu consimțământul acestuia. Părțile pot decide, de asemenea, să nu aplice prezentul articol mărfurilor cu caracter necomercial aflate în bagajele personale ale călătorilor.

(11) Autoritățile vamale ale părților întrețin un dialog periodic și promovează cooperarea cu părțile interesate relevante și cu alte autorități cu atribuții în asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală.

(12) Părțile cooperează în ceea ce privește comerțul internațional cu mărfuri suspectate. În special, în măsura în care este posibil, părțile fac schimb de informații cu privire la comerțul cu mărfuri suspectate care afectează una dintre părți.

(13) Fără a se aduce atingere altor forme de cooperare, în legătură cu încălcările legislației în materie de drepturi de proprietate intelectuală a cărei asigurare a respectării intră în competența autorităților vamale ale unei părți în conformitate cu prezentul articol, se aplică Protocolul la prezentul acord privind asistența administrativă reciprocă în domeniul vamal.

Articolul 32.63

Coerența cu GATT și cu Acordul TRIPS

În vederea punerii în aplicare a măsurilor la frontieră pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile sale vamale, indiferent dacă acestea intră sau nu sub incidența prezentei subsecțiunii, fiecare parte asigură coerența cu obligațiile care îi revin în temeiul GATT 1994 și al Acordului TRIPS și, în special, cu articolul V din GATT 1994 și cu articolul 41 și secțiunea 4 din partea III a Acordului TRIPS.

SECȚIUNEA D

Dispoziții finale

Articolul 32.64

Cooperare

- (1) Părțile cooperează în vederea sprijinirii punerii în aplicare a angajamentelor și obligațiilor asumate în temeiul prezentului capitol.
- (2) Domeniile de cooperare în materie de protecție a drepturilor de proprietate intelectuală și de asigurare a respectării acestora pot include următoarele activități:
 - (a) schimbul de informații privind cadrul juridic referitor la drepturile de proprietate intelectuală și normele relevante în materie de protecție și de asigurare a respectării acestora;
 - (b) schimbul de experiență între părți cu privire la progresul legislativ;
 - (c) schimbul de experiență între părți privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală;
 - (d) schimbul de experiență între părți privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală la nivel central și subcentral de către autoritățile vamale, polițienești, administrative și judiciare;
 - (e) coordonarea pentru prevenirea exporturilor de mărfuri contrafăcute, inclusiv cu țările terțe;
 - (f) asistența tehnică, consolidarea capacităților, schimbul de personal și formarea personalului;
 - (g) protejarea și apărarea drepturilor de proprietate intelectuală și difuzarea de informații în această privință, printre altele către mediul de afaceri și societatea civilă;
 - (h) sensibilizarea publicului cu privire la consumatori și la titularii de drepturi, precum și consolidarea cooperării instituționale, în special între oficiile lor pentru proprietate intelectuală;
 - (i) promovarea activă a sensibilizării și a educării publicului larg cu privire la politicile privind drepturile de proprietate intelectuală;
 - (j) colaborarea între sectorul public și cel privat cu implicarea IMM-urilor, inclusiv la evenimente sau reuniuni axate pe IMM-uri, în ceea ce privește protejarea și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și reducerea încălcărilor; și
 - (k) elaborarea unor strategii eficace de identificare a categoriilor de public și a programelor de comunicare pentru a sensibiliza într-o mai mare măsură consumatorii și mijloacele de informare în masă cu privire la impactul încălcării drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv riscul pentru sănătate și siguranță și legătura cu criminalitatea organizată.
- (3) Fiecare parte poate pune la dispoziția publicului caietul de sarcini al produselor sau o fișă rezumat a caietului de sarcini respectiv și punctele de contact relevante pentru controlul sau gestionarea indicațiilor geografice ale celeilalte părți, care sunt protejate în temeiul subsecțiunii 4 a secțiunii B.

(4) Părțile păstrează un contact permanent, în mod direct sau prin intermediul subcomitetului menționat la articolul 32.66, cu privire la toate aspectele legate de punerea în aplicare și funcționarea prezentului capitol.

Articolul 32.65

Inițiative voluntare ale părților interesate

Fiecare parte depune eforturi pentru a facilita inițiativele voluntare ale părților interesate de reducere a încălcărilor drepturilor de proprietate intelectuală, inclusiv în mediul online și pe alte piețe, care să se axeze pe probleme concrete și să caute soluții practice realiste, echilibrate, proporționale și echitabile pentru toate părțile implicate, inclusiv în următoarele moduri:

- (a) fiecare parte depune eforturi pentru reunirea consensuală a părților interesate pe teritoriul său, cu scopul de a facilita inițiativele voluntare pentru găsirea de soluții și eliminarea diferențelor în ceea ce privește protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și reducerea încălcărilor;
- (b) fiecare parte depune eforturi pentru a face schimb de informații cu cealaltă parte cu privire la eforturile de facilitare a inițiativelor voluntare ale părților interesate pe teritoriul său; și
- (c) părțile depun eforturi pentru a promova dialogul deschis și cooperarea dintre părțile interesate ale fiecăreia dintre ele și pentru a încuraja părțile interesate să caute soluții comune și să elimine împreună diferențele în ceea ce privește protecția și asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală și reducerea încălcărilor.

Articolul 32.66

Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală

Subcomitetul pentru proprietatea intelectuală (denumit în continuare „subcomitetul”), instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1), monitorizează și asigură punerea în aplicare și funcționarea corespunzătoare a prezentului capitol și a anexelor 32-A, 32-B și 32-C. Subcomitetul îndeplinește, de asemenea, sarcinile specifice care îi sunt atribuite prin prezentul capitol, inclusiv prin articolul 32.40.

CAPITOLUL 33

COMERȚUL ȘI DEZVOLTAREA DURABILĂ

SECȚIUNEA A

Dispoziții comune

Articolul 33.1

Obiective

(1) Părțile reamintesc Agenda 21 privind mediul și dezvoltarea, adoptată la Conferința ONU privind mediul și dezvoltarea care a avut loc la Rio de Janeiro în perioada 3-14 iunie 1992, Planul de la Johannesburg de implementare a Summitului mondial privind dezvoltarea durabilă din 2002, Declarația Organizației Internaționale a Muncii (OIM) privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, adoptată de Conferința Internațională a Muncii în cadrul celei de a 97-a sesiuni, care a avut loc la Geneva la 10 iunie 2008 (denumită în continuare „Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă”), Documentul final al Conferinței ONU privind dezvoltarea durabilă din 2012, intitulat „Viitorul pe care ni-l dorim”, și Agenda 2030 și obiectivele de dezvoltare durabilă prevăzute de acestea.

(2) Părțile recunosc faptul că dezvoltarea durabilă include dezvoltarea economică, dezvoltarea socială și protecția mediului, toate trei fiind interdependente și consolidându-se reciproc pentru bunăstarea generațiilor prezente și viitoare.

(3) Având în vedere cele de mai sus, obiectivul prezentului capitol este de a consolida relațiile comerciale și de investiții dintre părți într-un mod care să contribuie la dezvoltarea durabilă, în special în dimensiunea sa legată de muncă⁽¹³⁾ și în cea legată de mediu, care sunt relevante pentru comerț și investiții.

(4) Prezentul capitol cuprinde o abordare de cooperare bazată pe valori și interese comune.

Articolul 33.2

Dreptul de reglementare și nivelurile de protecție

(1) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a-și stabili propriile politici și priorități în materie de dezvoltare durabilă, în special de a-și stabili propriile niveluri de protecție internă a muncii și a mediului și propriile priorități în domeniul muncii și al mediului și de a-și adopta sau modifica legislația și politicile privind munca și mediul în consecință.

(2) Nivelurile de protecție, legislația și politicile menționate la alineatul (1) trebuie să fie conforme cu angajamentul fiecărei părți față de acordurile multilaterale de mediu (AMM) și față de standardele și acordurile multilaterale în domeniul muncii, astfel cum sunt menționate în prezentul capitol, la care partea respectivă a aderat.

(3) Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că actele cu putere de lege, normele administrative și politicile sale în domeniul mediului și al muncii prevăd și încurajează un nivel ridicat de protecție a mediului și a muncii și depune eforturi pentru a-și îmbunătăți în continuare nivelurile de protecție a mediului și a muncii prevăzute în actele cu putere de lege, normele administrative și politicile sale.

(4) Niciuna dintre părți nu slăbește și nu reduce nivelurile de protecție prevăzute în actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului sau al muncii pentru a încuraja comerțul sau investițiile.

(5) Niciuna dintre părți nu renunță și nu derogă în alt mod, nici nu se oferă să procedeze astfel, de la actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului sau al muncii, astfel încât să slăbească sau să reducă nivelurile de protecție prevăzute în acestea pentru a încuraja comerțul sau investițiile.

(6) Niciuna dintre părți nu omite să asigure respectarea efectivă a actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul mediului și al muncii, prin acțiuni susținute sau repetate ori prin inacțiune, într-un mod care afectează comerțul sau investițiile.

(7) Fiecare parte își păstrează dreptul de a exercita o putere discreționară rezonabilă și de a lua decizii cu bună-credință cu privire la alocarea resurselor de asigurare a respectării legislației în conformitate cu prioritățile pentru asigurarea respectării actelor cu putere de lege și a normelor sale administrative în domeniul mediului și al muncii.

(8) Niciuna dintre părți nu aplică actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul mediului și al muncii într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a comerțului sau a investițiilor.

Articolul 33.3

Comerțul, conduita profesională responsabilă gestionarea responsabilă a lanțurilor de aprovizionare

(1) Părțile recunosc importanța gestionării responsabile a lanțurilor de aprovizionare printr-o conduită profesională responsabilă sau prin practici de responsabilitate socială a întreprinderilor, precum și rolul comerțului în urmărirea obiectivului respectiv.

(2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte:

(a) promovează o conduită profesională responsabilă sau responsabilitatea socială a întreprinderilor prin încurajarea adopției de către întreprinderi a unor practici relevante care sunt în concordanță cu principiile, standardele și orientările recunoscute la nivel internațional, inclusiv a cu orientările sectoriale privind diligența necesară, care au fost aprobate sau sunt sprijinite de partea respectivă; și

⁽¹³⁾ În sensul prezentului capitol, termenul „muncă” înseamnă obiectivele strategice ale OIM din cadrul Agendei privind munca decentă, care sunt exprimate în Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă.

(b) sprijină diseminarea și utilizarea instrumentelor internaționale relevante care au fost aprobate sau sunt sprijinite de partea respectivă, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale, Declarația tripartită de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială, adoptată la Geneva în noiembrie 1977 (denumită în continuare „Declarația tripartită de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială”), Pactul mondial al ONU și Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului, aprobate de Consiliul pentru Drepturile Omului prin Rezoluția 17/4 din 16 iunie 2011.

(3) Părțile recunosc utilitatea orientărilor sectoriale internaționale în domeniul responsabilității sociale a întreprinderilor sau al conduitei profesionale responsabile și promovează activitățile comune în acest sens. Părțile pun în aplicare, de asemenea, măsuri de promovare a aderării la Orientările OCDE privind diligența necesară.

(4) Părțile recunosc importanța promovării comerțului cu mărfuri care contribuie la îmbunătățirea condițiilor sociale și a practicilor ecologice, cum ar fi bunurile și serviciile de mediu care contribuie la o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și cu emisii scăzute de dioxid de carbon, bunurile a căror producție nu este legată de defrișări și bunurile care fac obiectul unor sisteme și mecanisme voluntare de asigurare a durabilității.

(5) Părțile fac schimb de informații, precum și de bune practici și, după caz, cooperează la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la chestiunile reglementate de prezentul articol.

Articolul 33.4

Informații științifice și tehnice

(1) Atunci când instituie sau pune în aplicare măsuri menite să protejeze mediul sau condițiile de muncă care pot afecta comerțul sau investițiile dintre părți, fiecare parte ține seama de dovezile științifice și tehnice disponibile, provenite de preferință de la organisme tehnice și științifice recunoscute, precum și de standardele, orientările și recomandările internaționale relevante, dacă există.

(2) În cazul în care dovezile sau informațiile științifice sunt insuficiente sau neconcludente și există un risc de degradare gravă a mediului sau un risc pentru securitatea și sănătatea în muncă pe teritoriul său, o parte poate adopta măsuri pe baza principiului precauției. Aceste măsuri fac obiectul unei revizuirii dacă devin disponibile informații științifice noi sau suplimentare.

(3) În cazul în care o măsură adoptată în conformitate cu alineatul (2) are un impact asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți, o parte poate solicita părții care a adoptat măsura respectivă să furnizeze informații care să indice că măsura este în concordanță cu nivelurile sale de protecție și poate solicita discutarea chestiunii în cadrul Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă.

(4) Aceste măsuri nu se aplică într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată sau o restricție disimulată a comerțului sau a investițiilor.

Articolul 33.5

Transparență și bune practici în materie de reglementare

Părțile recunosc importanța aplicării normelor privind transparența și a bunelor practici în materie de reglementare în conformitate cu capitolele 35 și 36, în special a normelor care oferă persoanelor interesate posibilitatea de a prezenta opinii cu privire la:

(a) măsuri menite să protejeze mediul sau condițiile de muncă care pot afecta comerțul sau investițiile; și

(b) măsuri privind comerțul sau investițiile care pot afecta protecția mediului sau a condițiilor de muncă.

Articolul 33.6

Sensibilizarea publicului, informarea, participarea și garanțiile procedurale

(1) Fiecare parte promovează sensibilizarea publicului cu privire la actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul muncii și al mediului, inclusiv prin asigurarea faptului că actele cu putere de lege și normele sale administrative în domeniul muncii și al mediului și procedurile sale de asigurare a respectării legislației și de conformitate sunt puse la dispoziția publicului.

(2) Fiecare parte încarcă să răspundă cererilor din partea oricărei persoane cu privire la punerea în aplicare de către partea respectivă a prezentei capitol.

(3) Fiecare parte utilizează mecanisme menționate la articolele 40.5, 40.6 și 40.7 pentru a solicita opinii cu privire la aspecte legate de punerea în aplicare a prezentei capitol.

(4) Fiecare parte prevede prin lege și luarea în considerare în mod corespunzător a comunicărilor și opiniilor prin intermediul observajilor scrise formulate de o persoană a părții respective cu privire la aspecte legate de punerea în aplicare a prezentei capitol în conformitate cu procedurile sale interne. O parte răspunde în scris și în timp util la observajile respective. Accesul poate notifica astfel de comunicări și opinii grupului său consultativ intern instituit în temeiul articolului 40.6 și punctului de contact al celeilalte părți desemnat în temeiul articolului 33.19 alinacul (6).

(5) Fiecare parte se asigură, în conformitate cu legislația sa, că este disponibil accesul la proceduri administrative sau judiciare pentru persoanele cu un interes recunoscut în mod legal cu privire la o anumită chestiune sau care susțin că le-a fost încălcat un drept, pentru a permite întreprinderii de acțiuni împotriva încălcării legislației sale în domeniul mediului, inclusiv măsurii reparatoare adecvate pentru încălcările legislației respective.

(6) Fiecare parte se asigură, în conformitate cu legislația sa, că procedurile menționate la alinacul (5) respectă garanțiile procedurale, nu sunt prohibitiv de consistență, nu presupun termene rezonabile sau întârzieri njustificate, oferă posibilitatea emiterii unei ordonanțe președințiale, dacă este cazul, și sunt corecte, echitabile și transparente.

Activități de cooperare

(1) Părțile recunosc importanța activităților de cooperare cu privire la aspectele legate de comerț ale poliților în domeniul mediului și al muncii în vederea atingerii obiectivelor prezentei acord și a punerii în aplicare a prezentei capitol.

(2) Activitățile de cooperare pot fi dezvoltate și puse în aplicare cu participarea organizațiilor internaționale și regionale, precum și cu părți terțe, interpretând, organizații patronale și sindicale, organizații din domeniul educației și cercetării și alie organizații neguvernamentale, după caz.

(3) Activitățile de cooperare se desfășoară pe teme și subiecte convenite de părți, astfel încât să abordeze chestiuni de interes comun.

(4) Părțile pot coopera cu privire la chestiunile prevăzute în prezenta capitol, precum și cu privire la următoarele, printre altele:

(a) aspecte legate de muncă și de mediu ale comerțului și ale dezvoltării durabile în cadrul forumelor internaționale, inclusiv în special, OMC, OIM, Forumul politic la nivel înalt pentru dezvoltare durabilă al ONU, Programul Națiunilor Unite pentru mediu (UNEP), acordurile OIM și acordurile multilaterale de mediu;

(b) impactul legislației și al standardelor de muncă și de mediu asupra comerțului și investițiilor;

(c) impactul legislației privind comerțul și investițiile asupra muncii și a mediului; și

(d) aspecte legate de comerț;

(f) ale inițiativelor privind producția și consumul durabile, inclusiv ale celor care vizează promovarea economiei circulare și a creșterii verzi și reducerea poluării; și

(ii) ale inițiativelor de promovare a bunurilor și serviciilor de mediu, inclusiv prin abordarea barierelor necesitare conexe.

(5) Prioritățile pentru activitățile de cooperare sunt stabilite în comun de către părți, pe baza domeniilor de interes reciproc și a resurselor disponibile.

(6) Părțile pot desigur activa activități în domeniile de cooperare prevăzute în prezenta capitol cu prezenta fizică sau prin orice mijloace tehnologice aflate la dispoziția lor.

SECȚIUNEA B

Mediu și comerț

Articol 33.8

Obiective

(1) Părțile urmăresc să promoveze politici comerciale și de mediu care se susțin reciproc, niveluri ridicate de protecție a resurselor lor naturale în conformitate cu AbM-Urile la care au aderat și asigurarea respectării eficace a acordurilor cu privire la lege și la mediu în conformitate cu AbM-Urile la care au aderat și să își consolideze capacitățile de abordarea aspectelor de mediu legate de comerț, inclusiv prin cooperare.

(2) Părțile recunosc că o cooperare consolidată în vederea proiectării și conservării mediului și a gestionării durabile a resurselor lor naturale are beneficii care pot contribui la dezvoltarea durabilă, le pot consolida guvernarea în materie de mediu și pot completa obiectivele prezentei acord.

(3) Părțile recunosc importanța unor politici și practici comerciale și de mediu care se susțin reciproc în vederea îmbunătățirii protecției mediului în promovarea dezvoltării durabile.

Articol 33.9

Guvernarea și acorduri multilaterale de mediu

(1) Părțile recunosc importanța Adunării ONU pentru mediu a UNEP, Părțile recunosc rolul esențial al AbM-Urilor în abordarea provocărilor globale, regionale și interne în materie de mediu. Părțile recunosc, de asemenea, necesitatea de a consolida susținerea reciprocă între politicile comerciale și de mediu, în consecință, fiecare parte pune efectiv în aplicare AbM-Urile, inclusiv protocoloale la acestea, la care a aderat.

(2) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a adopta sau de a adopta sau de a realiza a obiectivelor AbM-Urilor la care a aderat.

(3) Părțile se angajează într-un dialog și cooperează, după caz, cu privire la chestiunile comerciale și de mediu de interes reciproc, în special în ceea ce privește AbM-Urile. Aceasta include schimburi periodice de informații cu privire la inițiativele fiecărei părți referitoare la ratificarea AbM-Urilor, inclusiv a provocărilor și a modificărilor lor.

Comerțul și schimbările climatice

Articol 33.10

(1) Părțile recunosc importanța AbM-Urilor în domeniul schimbărilor climatice, în special necesitatea de a realiza obiectivul CCOUNSC, și scopul și obiectivele Acordului de la Paris, în vederea abordării amenințării urgente pe care o reprezintă schimbările climatice, în consecință, părțile recunosc rolul comerțului în realizarea obiectivului de dezvoltare durabilă și în abordarea schimbărilor climatice, precum și importanța eforturilor individuale și colective de abordare a impactului schimbărilor climatice prin acțiuni de atenuare și adaptare.

(2) În conformitate cu alinacul (1), fiecare parte:

(a) pune efectiv în aplicare CCOUNSC și Acordul de la Paris, inclusiv angajamentele asumate în ceea ce privește contribuțiile stabilite la nivel național;

(b) promovează contribuția pozitivă a comerțului la tranziția către o economie circulară și cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și la o dezvoltare rezilientă la efectele schimbărilor climatice, inclusiv prin achiziții de atenuare și adaptare;

(c) facilitează și promovează comerțul și investițiile în produse și servicii cu o relevanță deosebită pentru atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, pentru energia durabilă din surse regenerabile și pentru eficiența energetică, într-un mod compatibil cu celelalte dispoziții ale prezentului acord.

(3) În conformitate cu articolul 33.7, Părțile cooperează, după caz, în ceea ce privește aspectele legate de comerț ale schimbărilor climatice la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale, inclusiv în cadrul CCONUSC, al OMC și al Protocolului de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon, încheiat la Montreal la 16 septembrie 1987 (denumit în continuare „Protocolul de la Montreal”). În plus, părțile pot coopera, după caz, cu privire la chestiunile respective și în cadrul Organizației Maritime Internaționale.

(4) În conformitate cu alineatul (1), părțile cooperează în domenii precum:

(a) schimbul de cunoștințe și de experiență în ceea ce privește punerea în aplicare a Acordului de la Paris, de exemplu cu privire la inițiativele de promovare a rezilienței la efectele schimbărilor climatice, a energiei din surse regenerabile, a tehnologiilor cu emisii scăzute, a eficienței energetice, a tarifării carbonului, a transporturilor durabile, a dezvoltării unei infrastructuri durabile și reziliente la efectele schimbărilor climatice, a monitorizării emisiilor și a soluțiilor bazate pe natură, precum și explorarea opțiunilor de cooperare în domenii precum poluanții climatici cu durată scurtă de viață și sechestrarea carbonului în sol; și

(b) schimbul de cunoștințe și de experiență în ceea ce privește o eliminare treptată ambicioasă a substanțelor care diminuează stratul de ozon și reducerea treptată a hidrofluorocarbunilor, în temeiul Protocolului de la Montreal, prin măsuri de control al producției și consumului acestora și al comerțului cu acestea, introducerea unor alternative ecologice la acele substanțe care diminuează stratul de ozon și la hidrofluorocarburi, actualizarea standardelor de siguranță și a altor standarde relevante și combaterea comerțului ilegal cu substanțele reglementate de Protocolul de la Montreal, după caz.

Articolul 33.11

Comerțul și pădurile

(1) Părțile recunosc importanța gestionării durabile a pădurilor și rolul comerțului în urmărirea acestui obiectiv.

(2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte:

(a) pune în aplicare măsuri de combatere a exploatarea forestieră ilegală și a comerțului aferent, inclusiv prin activități de cooperare cu țări terțe, după caz;

(b) încurajează conservarea și gestionarea durabilă a pădurilor;

(c) promovează comerțul și consumul de lemn și de produse din lemn obținute în mod legal din păduri gestionate în mod durabil; și

(d) face schimb de informații și, după caz, cooperează cu cealaltă parte cu privire la inițiativele legate de comerț referitoare la combaterea exploatarea forestieră ilegală, gestionarea durabilă a pădurilor, defrișările și degradarea pădurilor, guvernarea în domeniul forestier și conservarea suprafețelor împădurite pentru a maximiza impactul și susținerea reciprocă a politicilor de interes reciproc ale părților.

(3) Recunoscând că pădurile și gestionarea lor durabilă au un rol esențial în combaterea schimbărilor climatice și în menținerea biodiversității, fiecare parte promovează inițiative de combatere a defrișărilor, inclusiv prin lanțuri de aprovizionare care nu implică defrișări. În plus, părțile cooperează, după caz și în conformitate cu articolul 33.7, la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale relevante, pentru a reduce la minimum defrișările și degradarea pădurilor la nivel mondial.

Articolul 33.12

Comerțul și speciile sălbatice de floră și faună

(1) Părțile recunosc importanța asigurării faptului că comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră nu pune în pericol supraviețuirea acestora, astfel cum se prevede în Convenția privind comerțul internațional cu specii ale faunei și florei sălbatice pe cale de dispariție, întocmită la Washington D.C. la 3 martie 1973 (CITES).

(2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte:

(a) pune în aplicare măsuri eficiente de combatere a comerțului ilegal cu specii sălbatice de floră și faună, inclusiv prin activități de cooperare cu țări terțe, după caz; și

(b) promovează conservarea pe termen lung și utilizarea durabilă a speciilor enumerate în appendicele la CITES, inclusiv prin cooperarea în cadrul organismelor CITES relevante pentru actualizarea appendicelor la CITES și prin promovarea includerii speciilor considerate ca fiind expuse riscului din cauza comerțului internațional și a altor criterii stabilite în temeiul CITES.

(3) În conformitate cu articolul 33.7, părțile pot, după caz, să coopereze sau să facă schimb de informații la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la chestiuni de interes reciproc legate de combaterea comerțului ilegal cu specii sălbatice de floră și faună, inclusiv prin sensibilizare în vederea reducerii cererii de produse ilegale derivate din specii sălbatice de faună și floră și prin inițiative de consolidare a cooperării privind schimbul de informații și asigurarea respectării legislației.

Articolul 33.13

Comerțul și diversitatea biologică

(1) Părțile recunosc importanța conservării și a utilizării durabile a diversității biologice și rolul comerțului în urmărirea acestor obiective, în concordanță cu Convenția privind diversitatea biologică, întocmită la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992, și cu alte IMM-uri la care au aderat, precum și cu deciziile adoptate în temeiul acestora.

(2) În conformitate cu alineatul (1), fiecare parte ia măsuri pentru conservarea diversității biologice atunci când aceasta este supusă unor presiuni legate de comerț și investiții, inclusiv prin schimbul de informații și de experiență, precum și măsuri de prevenire a răspândirii speciilor alogene invazive, recunoscând că circulația transfrontalieră a speciilor alogene invazive terestre și acvatice prin căi comerciale poate afecta mediul, activitățile economice și dezvoltarea, precum și sănătatea umană.

(3) Părțile recunosc importanța respectării, a conservării și a menținerii cunoștințelor și a practicilor populațiilor indigene și ale comunităților locale care înțucipează stiluri de viață tradiționale care contribuie la conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice, precum și rolul comerțului în sprijinirea acestor acțiuni.

(4) Părțile recunosc importanța facilitării accesului la resursele genetice și a promovării unei distribuiri corecte și echitabile a beneficiilor care rezultă din utilizarea resurselor genetice, în conformitate cu măsurile lor interne și cu obligațiile internaționale ale fiecărei părți.

(5) De asemenea, părțile recunosc importanța participării și consultării publicului, în conformitate cu legislația sau politicile lor, la elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor privind conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice.

(6) În conformitate cu articolul 33.7, părțile pot, după caz, să promoveze, să coopereze sau să facă schimb de informații la nivel bilateral, regional și în cadrul forurilor internaționale cu privire la aspectele legate de comerț ale politicilor și măsurilor privind diversitatea biologică care sunt de interes reciproc, precum:

(a) inițiativele și bunele practici privind comerțul cu produse bazate pe resurse naturale obținute printr-o utilizare durabilă a resurselor biologice și care contribuie la conservarea biodiversității;

(b) conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice, protejerea, refacerea și evaluarea ecosistemelor și a serviciilor acestora, precum și a instrumentelor economice conexe; și

- (c) accesul la resursele genetice și distribuția corectă și echitabilă a beneficiilor care rezultă din utilizarea lor.

Articolul 33.14

Comerțul și gestionarea durabilă a pescuitului și acvaculturii

- (1) Părțile recunosc importanța conservării și gestionării durabile a resurselor biologice marine și a ecosistemelor marine, precum și rolul comerțului în urmărirea acestor obiective.
- (2) Atunci când elaborează și pun în aplicare măsuri de conservare și gestionare, părțile iau în considerare îngrijorările de ordin social, comercial, de dezvoltare și de mediu, precum și importanța pescuitului artizanal sau la scară mică pentru mijloacele de subsistență ale comunităților locale de pescari.

- (3) Părțile recunosc că pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat (INN)⁽¹⁾ poate avea un impact negativ semnificativ asupra stocurilor de pește, asupra sustenabilității comerțului cu produse pescărești și asupra dezvoltării și a mediului și confirmă necesitatea de a se lua măsuri pentru a aborda problemele legate de pescuitul excesiv și de utilizarea nesustenabilă a resurselor piscicole.

- (4) În conformitate cu alineatele (1), (2) și (3) de la prezentul articol, fiecare parte:

- (a) pune în aplicare și acționează în conformitate cu principiile Convenției ONU privind dreptul mării, înțocmită la Montego Bay la 10 decembrie 1982, ale Acordului ONU pentru aplicarea prevederilor Convenției Organizației Națiunilor Unite asupra dreptului mării din 10 decembrie 1982 în legătură cu conservarea și gestionarea populațiilor transzonale și a stocurilor de pești mari migratori, adoptat la New York la 4 august 1995, ale Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), ale Acordului privind promovarea respectării măsurilor internaționale de conservare și gestionare de către navele de pescuit în marea liberă, adoptat la Roma la 24 noiembrie 1993, ale Codului FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc, adoptat prin Rezoluția 4/95 la 31 octombrie 1995 și ale Acordului FAO privind măsurile de competență statului portului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat, încheiat la Roma la 22 noiembrie 2009;

- (b) participă la inițiativa FAO privind Registrul mondial al navelor de pescuit, al navelor frigorifice de transport și al navelor de aprovizionare;

- (c) urmărește să opereze un sistem de gestionare a pescuitului bazat pe cele mai bune dovezi științifice disponibile și pe cele mai bune practici recunoscute la nivel internațional pentru gestionarea și conservarea resurselor piscicole, astfel cum se reflectă în dispozițiile relevante ale instrumentelor internaționale menite să asigure utilizarea și conservarea durabilă a speciilor marine⁽²⁾ și care vizează, printre altele:

- (i) prevenirea pescuitului excesiv și a supracapacității;

- (ii) reducerea capturilor accidentale de specii nevizate;

- (iii) promovarea refacerii stocurilor supraexploate pentru toate activitățile de pescuit marin; și

- (iv) promovarea gestionării pescuitului printr-o abordare ecosistemică, inclusiv prin cooperare între părți;

- (d) în sprijinul eforturilor de combatere a practicilor de pescuit INN și pentru a contribui la descurajarea comerțului cu produse provenite din speciile recoltate prin aceste practici:

⁽¹⁾ Termenul „pescuit ilegal, nedeclarat și nereglementat” trebuie înțeles ca având același sens cu cel prevăzut la punctul 3 din Planul internațional de acțiune pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură, adoptat la Roma în 2001 („Planul de acțiune din 2001 privind pescuitul INN”).

⁽²⁾ Instrumentele respective includ, printre altele și în măsura în care se pot aplica, Convenția ONU privind dreptul mării, Acordul ONU pentru aplicarea prevederilor Convenției Organizației Națiunilor Unite privind dreptul mării din decembrie 1982 în legătură cu conservarea și gestionarea populațiilor transzonale și a stocurilor de pești mari migratori, Codului FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc, Acordul FAO privind promovarea respectării măsurilor internaționale de conservare și gestionare de către navele de pescuit în marea liberă, Planul de acțiune din 2001 privind pescuitul INN și Acordul FAO privind măsurile de competență statului portului pentru prevenirea, descurajarea și eliminarea pescuitului ilegal, nedeclarat și nereglementat.

- (i) pune în aplicare măsuri eficiente de combatere a pescuitului INN;

- (ii) asigură utilizarea sistemelor de monitorizare, control, supraveghere, conformitate și asigurare a respectării legislației:

- (A) pentru a preveni și a descuraja, în conformitate cu obligațiile sale internaționale și cu legislația sa, navele care arborază pavilionul său și persoanele fizice proprii să se angajeze în activități de pescuit INN; și

- (B) pentru a aborda transbordarea pe mare a peștelui sau a produselor din pește astfel încât să descurajeze și să evite activitățile de pescuit INN;

- (iii) pune în aplicare măsurile de competență statului portului; și

- (iv) pune în aplicare măsuri de prevenire a intrării pescuitului INN și a produselor pescărești INN în lanțurile de aprovizionare ale flotei părți și cooperează în acest scop, inclusiv prin facilitarea schimbului de informații;

- (e) participă în mod activ la activitatea organizațiilor regionale de gestionare a pescuitului (ORGP) în care este membru, observator sau în care este parte necontractantă cooperantă, cu scopul de a realiza o bună guvernare în domeniul pescuitului și un pescuit sustenabil, de exemplu prin promovarea cercetării științifice și adoptarea de măsuri de conservare bazate pe cele mai bune dovezi științifice disponibile, prin consolidarea mecanismelor de asigurare a conformității, prin efectuarea de evaluări periodice ale performanței, prin adoptarea unui control, a unei monitorizări și a unei aplicări eficiente a măsurilor de gestionare ale ORGP și, după caz, prin adoptarea și punerea în aplicare a unor regimuri de documentare și certificare a capturilor și a unor măsuri de competență statului portului;

- (f) depune eforturi pentru a acționa în conformitate cu măsurile de conservare și gestionare relevante adoptate de ORGP din care nu face parte, astfel încât să nu submineze măsurile respective, și se străduiește să nu submineze regimurile de documentare a capturilor sau a comerțului operate de ORGP sau acordurile la care nu a aderat; și

- (g) promovează dezvoltarea unei acvaculturi sustenabile și responsabile, ținând seama de aspectele economice, sociale și de mediu ale acestora, în conformitate cu punerea în aplicare a obiectivelor și principiilor cuprinse în Codul FAO de conduită responsabilă privind activitățile din sectorul pescăresc.

- (5) Părțile cooperează, după caz și în conformitate cu articolul 33.7, la nivel bilateral și în cadrul ORGP, cu scopul de a promova practicile de pescuit sustenabile și comerțul cu produse pescărești provenite din activități de pescuit gestionate în mod durabil. În plus, părțile pot coopera pentru a face schimb de cunoștințe și de bune practici pentru a sprijini punerea în aplicare a prezentului articol.

SECȚIUNEA C

Munca și comerțul

Articolul 33.15

Obiective

- (1) Părțile recunosc că schimburile comerciale și investițiile oferă oportunități de creare de locuri de muncă și de muncă decentă, inclusiv pentru tineri, cu clauze și condiții de angajare care respectă principiile stabilite în Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă, adoptată de Conferința Internațională a Muncii de la Geneva din 18 iunie 1998 și modificată în 2022 (denumită în continuare „Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă”) și Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, adoptată la 10 iunie 2008, astfel cum a fost modificată în 2022 (denumită în continuare „Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă”).

- (2) Părțile urmăresc să asigure niveluri ridicate de protecție a muncii în conformitate cu standardele internaționale de muncă la care aderă și să promoveze politici comerciale și în domeniul muncii care se susțin reciproc în vederea îmbunătățirii condițiilor de muncă și a calității vieții profesionale a angajaților. Părțile vor depune eforturi pentru a îmbunătăți dezvoltarea și gestionarea capitalului uman în vederea creșterii capacității de inserție profesională, a excelenței în afaceri și a productivității, atât în beneficiul lucrătorilor, cât și al întreprinderilor. În consecință, părțile depun eforturi pentru a oferi tinerilor oportunități de dezvoltare a competențelor necesare pentru a avea acces și a rămâne cu succes pe piața forței de muncă.

- (3) Părțile urmăresc să coopereze cu privire la aspectele legate de comerț ale muncii care sunt de interes reciproc pentru a consolida relația mai amplă dintre părți.

Articolul 33.16

Standarde și acorduri multilaterale în domeniul muncii

(1) Părțile își afirmă angajamentul de a promova dezvoltarea comerțului internațional într-un mod care să favorizeze munca decentă pentru toți, în special pentru femei, tineri și persoanele cu handicap, în conformitate cu obligațiile care le revin în cadrul OIM, inclusiv cu cele prevăzute în Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă și în Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă.

(2) Reamintind Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, părțile iau act de faptul că încălcarea principiilor și a drepturilor fundamentale la locul de muncă nu poate fi invocată sau utilizată în alt mod ca avantaj comparativ legitim și că standardele de muncă nu ar trebui folosite în scopul protecționismului comercial.

(3) Fiecare parte pune efectiv în aplicare convențiile OIM ratificate de statele membre și, respectiv, de Chile.

(4) În conformitate cu Constituția OIM, adoptată ca partea XIII din Tratatul de la Versailles, semnat la 28 iunie 1919, și cu Declarația OIM cu privire la principiile și drepturile fundamentale la locul de muncă, fiecare parte trebuie să respecte, să promoveze și să pună efectiv în aplicare standardele fundamentale de muncă recunoscute la nivel internațional, astfel cum sunt definite în convențiile fundamentale ale OIM, și anume:

(a) libertatea de asociere și recunoașterea efectivă a dreptului de negociere colectivă;

(b) eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie;

(c) abolirea efectivă a muncii copiilor, inclusiv interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor;

(d) eliminarea discriminării cu privire la încadrarea în muncă și la profesie; și

(e) un mediu de lucru sigur și sănătos.

(5) Părțile fac schimb periodic de informații referitoare la progresele înregistrate în ceea ce privește ratificarea convențiilor sau a protocolelor OIM care sunt considerate actualizate de către OIM și la care nu au aderat încă.

(6) Fiecare parte promovează Agenda OIM privind munca decentă, prevăzută în Declarația OIM privind justiția socială pentru o globalizare echitabilă, în special în ceea ce privește:

(a) condițiile de muncă decente pentru toți, în ceea ce privește, printre altele, salariile și veniturile, timpul de lucru, alte condiții de muncă și protecția socială; și

(b) dialogul social pe probleme de muncă între lucrători și angajatori și între organizațiile acestora, precum și cu autoritățile guvernamentale relevante.

(7) În conformitate cu angajamentele asumate în cadrul OIM, fiecare parte:

(a) adoptă și pune în aplicare măsuri și politici privind securitatea și sănătatea în muncă; și

(b) menține un sistem de inspecție a muncii în conformitate cu standardele relevante ale OIM privind inspecția muncii.

Articolul 33.17

Munca forțată sau obligatorie

(1) Reamintind faptul că eliminarea muncii forțate se numără printre obiectivele Agendei 2030, părțile subliniază importanța ratificării și a punerii efective în aplicare a Protocolului din 2014 la Convenția privind munca forțată din 1930, adoptat la Geneva la 11 iunie 2014.

(2) Părțile recunosc obiectivul de a elimina toate formele de muncă forțată sau obligatorie, inclusiv munca forțată sau obligatorie a copiilor.

(3) În consecință, părțile identifică oportunități de cooperare, de schimb de informații, de experiență și de bune practici legate de eliminarea tuturor formelor de muncă forțată sau obligatorie.

Articolul 33.18

Cooperarea cu privire la aspecte legate de comerț și de muncă

În conformitate cu articolul 33.7, părțile se consultă și cooperează, după caz, la nivel bilateral și în contextul OIM, cu privire la aspectele legate de comerț ale muncii care sunt de interes reciproc, inclusiv, dar fără a se limita la:

(a) crearea de locuri de muncă și promovarea unor locuri de muncă productive și de înaltă calitate, inclusiv politici care să producă o creștere generatoare de locuri de muncă și să promoveze întreprinderile durabile și spiritul antreprenorial;

(b) promovarea unor îmbunătățiri ale productivității întreprinderilor și a muncii, în special în ceea ce privește întreprinderile mici și mijlocii;

(c) dezvoltarea capitalului uman, accesul la piața muncii și îmbunătățirea capacității de inserție profesională, în special a tinerilor, inclusiv prin învățare pe tot parcursul vieții și formare profesională, educație și formare continuă, precum și dezvoltarea și actualizarea competențelor, inclusiv în industriile emergente și de mediu;

(d) echilibrul dintre viața profesională și cea privată și practici inovatoare la locul de muncă pentru a spori bunăstarea lucrătorilor;

(e) promovarea sensibilizării cu privire la Agenda OIM privind munca decentă, inclusiv cu privire la interconexiunile dintre comerț și ocuparea integrală și productivă a forței de muncă, ajustarea pieței forței de muncă, standardele fundamentale de muncă, munca decentă în cadrul lanțurilor de aprovizionare globale, protecția socială și incluziunea socială, dialogul social și egalitatea de gen;

(f) promovarea prin comerț a unor locuri de muncă decente și de calitate, inclusiv a securității și sănătății în muncă în cazul lucrătoarelor gravide și al celor care au născut de curând;

(g) securitatea și sănătatea în muncă și inspecția muncii, de exemplu, îmbunătățirea mecanismelor de asigurare a conformității și de asigurare a respectării legislației;

(h) abordarea provocărilor și oportunităților unei forțe de muncă diverse și multigeneraționale, inclusiv prin:

(i) promovarea egalității și eliminarea discriminării în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă; și

(ii) protecția lucrătorilor vulnerabili;

(i) îmbunătățirea relațiilor de muncă, de exemplu, prin schimbul de cele mai bune practici în materie de soluționare alternativă a litigiilor și de consultare tripartită;

(j) punerea în aplicare a convențiilor fundamentale, prioritare și a altor convenții actualizate ale OIM, precum și a Declarației tripartite de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială și a Principiilor directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului; și

(k) statistici privind munca.

SECȚIUNEA D
Dispoziții instituționale

Articolul 33.19

Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă și punctele de contact

- (1) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă (denumit în continuare „subcomitetul”), instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1), este alcătuit, pentru Chile, din funcționari din instituțiile responsabile cu comerțul, munca, mediul și aspectele legate de gen.
- (2) Subcomitetul organizează sesiuni specifice pentru chestiunile legate de mediu și, respectiv, de muncă ⁽¹⁷⁾, precum și pentru aspectele transversale legate de comerț și de dezvoltarea durabilă.
- (3) Funcțiile subcomitetului sunt următoarele:
 - (a) de a facilita, monitoriza și analiza punerea în aplicare a prezentului capitol;
 - (b) de a stabili, organiza, supraveghea și evalua activitățile de cooperare prevăzute în prezentul capitol, inclusiv schimbul de informații și de experiență în domenii de interes reciproc;
 - (c) de a raporta și a face recomandări Comitetului mixt cu privire la orice aspect legat de prezentul capitol, inclusiv cu privire la subiectele de discuție cu mecanismele societății civile menționate la articolul 40.5;
 - (d) de a îndeplini sarcinile menționate la articolele 33.21 și 33.22;
 - (e) de a se coordona cu alte subcomitete instituite în temeiul prezentei părți a prezentului acord, după caz, inclusiv în ceea ce privește eforturile de integrare a aspectelor, considerentelor și activităților legate de gen în activitatea lor, astfel cum se menționează la articolul 34.4 alineatul (8); și
 - (f) de a îndeplini orice alte funcții convenite de părți.
- (4) Subcomitetul poate, conform celor stabilite de comun acord, să se consulte sau să solicite consiliere din partea părților interesate relevante sau a experților cu privire la aspectele legate de punerea în aplicare a prezentului capitol.
- (5) Subcomitetul întocmește, prin consens, un raport cu privire la fiecare reuniune și îl publică după reuniune.
- (6) Fiecare parte desemnează un punct de contact în cadrul administrației sale pentru facilitarea comunicării și a coordonării între părți cu privire la orice aspect legat de punerea în aplicare a prezentului capitol. Pentru Chile, punctul de contact specific pentru aspectele legate de muncă, mediu și gen este un reprezentant al Subsecretariatului pentru relații economice internaționale din cadrul Ministerului Afacerilor Externe sau al succesorului acestuia. Fiecare parte notifică cu promptitudine celeilalte părți punctele sale de contact și furnizează datele lor de contact.
- (7) Punctele de contact:
 - (a) facilitează comunicarea regulată și coordonarea între părți;
 - (b) în pofida articolului 8.7 alineatul (2), oferă asistență subcomitetului, inclusiv în ceea ce privește stabilirea ordinii de zi și desfășurarea tuturor celorlalte pregătiri necesare pentru reuniunile subcomitetului;
 - (c) comunică cu societatea civilă respectivă, după caz; și
 - (d) colaborează, inclusiv cu alte organisme corespunzătoare ale administrațiilor lor, pentru a dezvolta și a pune în aplicare activități de cooperare.

⁽¹⁷⁾ Chestiunile legate de mediu și de muncă pot fi discutate în sesiuni izolate sau în sesiuni consecutive.

Articolul 33.20
Soluționarea litigiilor

- (1) Părțile depun toate eforturile posibile, prin dialog, schimb de informații și cooperare, pentru a soluționa orice dezacord între părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol.
- (2) În cazul unui dezacord între părți cu privire la interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, părțile recurg exclusiv la procedurile de soluționare a litigiilor stabilite în temeiul articolelor 33.21 și 33.22.

Articolul 33.21
Consultări

- (1) O parte (denumită în continuare „partea solicitantă”) poate, în orice moment, să solicite consultări cu cealaltă parte (denumită în continuare „partea solicitată”) cu privire la orice chestiune care decurge din interpretarea sau aplicarea prezentului capitol, prin transmiterea unei cereri scrise punctului de contact al părții solicitate. Cererea trebuie să precizeze motivele pentru care se solicită consultări, inclusiv o descriere suficient de detaliată a chestiunii în cauză, și dispozițiile prezentului capitol pe care le consideră aplicabile.
- (2) Cu excepția cazului în care conține altfel pe partea solicitantă, partea solicitată răspunde în scris în termen de cel mult 10 zile de la data primirii cererii.
- (3) Cu excepția cazului în care conține altfel, părțile încep consultările în termen de cel mult 30 de zile de la data primirii cererii de către partea solicitată.
- (4) Consultările se pot desfășura cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice aflate la dispoziția părților. În cazul în care au loc cu prezență fizică, consultările se desfășoară pe teritoriul părții solicitate, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.
- (5) În cadrul consultărilor, părțile:
 - (a) furnizează suficiente informații pentru a permite o examinare completă a chestiunii în discuție; și
 - (b) tratează drept confidențiale orice informații schimbate în cursul consultărilor.
- (6) Părțile inițiază consultări cu scopul de a ajunge la o soluționare a chestiunii în cauză care să fie satisfăcătoare pentru ambele părți, ținând seama de oportunitățile de cooperare prezentate de chestiunea respectivă. În ceea ce privește chestiunile legate de acordurile multilaterale menționate în prezentul capitol, părțile iau în considerare informațiile furnizate de OIM sau de organisme relevante instituite în temeiul acordurilor respective. Dacă este cazul, părțile pot conveni să solicite consiliere din partea unor astfel de organizații sau organisme sau a oricărui alt expert sau organism pe care îl consideră adecvat, care să le ofere asistență în cadrul consultărilor.
- (7) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze chestiunea în termen de 60 de zile de la transmiterea cererii scrise de consultări în temeiul alineatului (1), fiecare parte poate, prin transmiterea unei cereri scrise punctului de contact al celeilalte părți, să solicite convocarea subcomitetului pentru examinarea chestiunii. Subcomitetul se reunește cu promptitudine și depune eforturi pentru a conveni asupra unei soluții.
- (8) Fiecare parte sau subcomitetul convocat în temeiul alineatului (7) de la prezentul articol poate, după caz, să solicite punctul de vedere al grupurilor consultative interne menționate la articolul 40.6 sau consiliere din partea altor experți.
- (9) În cazul în care părțile reușesc să soluționeze chestiunea, acestea documentează rezultatul, inclusiv, după caz, măsurile specifice și termenele convenite. Părțile pun rezultatul la dispoziția publicului, cu excepția cazului în care convin altfel.

Articolul 33.22
Comisie de experți

(1) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze chestiunea în termen de 60 de zile de la transmiterea unei cereri scrise de convocare a subcomitetului, astfel cum se menționează la articolul 33.21 alineatul (7), sau, în absența unei astfel de cereri, în termen de 120 de zile de la transmiterea unei cereri scrise de consultări în temeiul articolului 33.21 alineatul (1), partea solicitantă poate solicita instituirea unei comisii de experți care să examineze chestiunea.

Orice astfel de cerere se adresează în scris punctului de contact al părții solicitate. Cererea trebuie să precizeze motivele pentru care se solicită instituirea unei comisii de experți, inclusiv o descriere suficient de detaliată a chestiunii în cauză, și explică modul în care chestiunea respectivă constituie o încălcare a dispozițiilor specifice din prezentul capitol.

(2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul articol, articolele 38.6, 38.10 și 38.13, articolul 38.14 alineatul (1), articolele 38.15 și 38.19, articolul 38.20 alineatul (2), articolele 38.21, 38.22, 38.24, 38.32, 38.33, 38.34 și 38.35, precum și Regulamentul de procedură din anexa 38-A și Codul de conduită din anexa 38-B se aplică *mutatis mutandis*.

(3) La prima sa reuniune, subcomitetul recomandă Comitetului mixt stabilirea a cel puțin 15 persoane care doresc și sunt în măsură să facă parte din comisia de experți. Pe baza acestei recomandări, Comitetul mixt întocmește, în termen de cel mult un an de la intrarea în vigoare a prezentului acord, o listă a acestor persoane. Lista se compune din trei subliste:

(a) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor părții UE;

(b) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Republicii Chile; și

(c) o sublistă de persoane care nu sunt resortisanți ai niciunei părți și care vor exercita funcția de președinte al comisiei de experți.

(4) Fiecare sublistă este alcătuită din cel puțin cinci persoane. Comitetul mixt se asigură că lista este actualizată în permanență și cuprinde în orice moment acest număr minim de persoane.

(5) Persoanele menționate la alineatul (3) trebuie să aibă cunoștințe de specialitate sau expertiză în domeniul dreptului muncii sau al mediului, în chestiunile vizate de prezentul capitol sau în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri internaționale. Aceste persoane trebuie să fie independente, să își exercite funcțiile în nume propriu, să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau administrație publică cu privire la aspecte legate de dezacordul în cauză, să nu aibă nicio legătură cu administrația publică a vreunei părți și să respecte Codul de conduită din anexa 38-B.

(6) Atunci când comisia de experți este alcătuită în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 38.6 alineatele (3), (4) și (6), experții sunt selectați din sublistele relevante menționate la alineatul (3) de la prezentul articol.

(7) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel în termen de cinci zile de la data instituirii comisiei de experți, acestea îi revine următorul mandat:

„să examineze, având în vedere dispozițiile relevante ale capitolului 33 din Acordul-cadru avansat dintre Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte, chestiunea menționată în cererea de instituire a comisiei de experți și să prezinte, în conformitate cu articolul 33.23 din acordul respectiv, un raport conținând constatările și recomandările sale în vederea soluționării chestiunii”.

(8) În ceea ce privește chestiunile legate de acordurile multilaterale menționate în prezentul capitol, comisia de experți ar trebui să solicite informații de la OIM sau de la organismele relevante instituite în temeiul acordurilor respective, inclusiv orice orientări interpretative, constatări sau decizii pertinente disponibile adoptate de OIM și de organismele respective. Orice astfel de informații sunt puse la dispoziția ambelor părți în vederea formulării de observații.

(9) Comisia de experți interpretează dispozițiile prezentului capitol în conformitate cu normele obișnuite de interpretare a dreptului public internațional, inclusiv cu normele codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor.

(10) Comisia de experți transmite părților un raport intermediar și un raport final care prezintă constatările faptelor, aplicabilitatea dispozițiilor relevante și motivele care stau la baza oricăror constatări, concluzii și recomandări pe care le formulează.

(11) Comisia de experți le transmite părților raportul intermediar în termen de 100 de zile de la data constituirii sale. În cazul în care comisia de experți consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru în scris, precizând motivele întârzierii și data la care comisia de experți intenționează să transmită raportul intermediar. Termenul prevăzut la prezentul alineat poate fi prelungit prin acordul părților.

(12) O parte poate transmite comisiei de experți o cerere motivată de reexaminare a anumitor aspecte ale raportului intermediar în termen de 25 de zile de la primirea acestuia. O parte poate prezenta observații cu privire la cererea celeilalte părți în termen de 15 zile de la transmiterea cererii.

(13) După examinarea cererii și a observațiilor, comisia de experți pregătește raportul final. În cazul în care nu se transmite nicio cerere de reexaminare a anumitor aspecte ale raportului intermediar în termenul menționat la alineatul (12), raportul intermediar devine raportul final al comisiei de experți.

(14) În termen de 175 de zile de la data instituirii sale, comisia de experți prezintă părților raportul său final. În cazul în care comisia de experți consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru în scris, precizând motivele întârzierii și data la care comisia de experți intenționează să transmită raportul final. Termenul prevăzut la prezentul alineat poate fi prelungit prin acordul părților.

(15) Raportul final include o discuție referitoare la orice cerere scrisă a părților privind raportul intermediar și răspunde cu claritate la observațiile transmise de părți.

(16) Părțile pun la dispoziția publicului raportul final în termen de 15 zile de la transmiterea acestuia de către comisia de experți.

(17) În cazul în care comisia de experți constată în raportul final că una dintre părți nu a respectat obligațiile care îi revin în temeiul prezentului capitol, părțile discută cu privire la măsurile adecvate care trebuie puse în aplicare luând în considerare raportul și recomandările comisiei de experți. Partea solicitată aduce la cunoștința grupului său consultativ intern menționat la articolul 40.6 și a celeilalte părți deciziile sale cu privire la orice acțiuni sau măsuri care urmează să fie puse în aplicare în termen de cel mult trei luni de la data la care raportul a fost pus la dispoziția publicului.

(18) Subcomitetul monitorizează acțiunile întreprinse ca urmare a raportului final și a recomandărilor comisiei de experți. Grupurile consultative interne menționate la articolul 40.6 pot prezenta observații subcomitetului în acest sens.

Articolul 33.23

Reexaminare

(1) Pentru a îmbunătăți realizarea obiectivelor prezentului capitol, părțile discută în cadrul reuniunilor subcomitetului cu privire la punerea în aplicare efectivă, ținând seama, printre altele, de principalele evoluții ale politicilor fiecărei părți și de evoluțiile acordurilor internaționale.

(2) Având în vedere rezultatul acestor discuții, o parte poate solicita reexaminarea prezentului capitol în orice moment după data intrării în vigoare a prezentului acord. În acest scop, subcomitetul poate recomanda părților modificări ale dispozițiilor relevante din prezentul capitol în conformitate cu procedura de modificare stabilită la articolul 41.6 alineatul (1).

CAPITOLUL 34
COMERȚUL ȘI EGALITATEA DE GEN

Articolul 34.1
Context și obiective

- (1) Părțile sunt de acord cu privire la importanța includerii unei perspective de gen în promovarea creșterii economice favorabile incluziunii și cu privire la rolul-cheie pe care îl pot avea în această privință politicile care iau în considerare dimensiunea de gen. Acestea presupune eliminarea barierelor din calea participării femeilor la economie și la comerțul internațional, inclusiv îmbunătățirea egalității de șanse în ceea ce privește accesul la posturi și sectoare profesionale pentru bărbați și femei pe piața forței de muncă.
- (2) Părțile recunosc faptul că comerțul și investițiile internaționale sunt motoare ale creșterii economice și recunosc, de asemenea, contribuția importantă a femeilor la creșterea economică prin participarea lor la activitatea economică, inclusiv la afaceri și la comerțul internațional.
- (3) Părțile recunosc că participarea femeilor la comerțul internațional poate contribui la promovarea capacității lor economice și a independenței lor economice. În plus, accesul femeilor la resursele economice și deținerea acestora de către femei contribuie la o creștere economică durabilă și favorabilă incluziunii, la prosperitate, competitivitate și la bunăstarea societății. În consecință, părțile își subliniază intenția de a pune în aplicare prezenta parte a prezentului acord într-un mod care să promoveze și să consolideze egalitatea între bărbați și femei.
- (4) Părțile reamintesc Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite și ODD referitoare la comerț și la egalitatea de gen, în special obiectivul 5: realizarea egalității de gen și capacitatea tuturor femeilor și fetelor.
- (5) Părțile reamintesc obiectivele Declarației comune privind comerțul și capacitatea economică a femeilor cu ocazia Conferinței ministeriale a OMC de la Buenos Aires din decembrie 2017.
- (6) Părțile reamintesc angajamentele lor privind integrarea egalității de gen și capacitatea femeilor și fetelor, precum și respectarea principiilor democratice, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum sunt prevăzute în Declarația universală a drepturilor omului și în alte instrumente internaționale relevante privind drepturile omului legate de egalitatea de gen la care au aderat.
- (7) Părțile își reafirmă angajamentele asumate în cadrul Declarației și al Platformei de acțiune de la Beijing, adoptate în cadrul celei de a patra Conferințe mondiale a femeilor, care a avut loc la Beijing în perioada 4-15 septembrie 1995, luând act în special de obiectivele și dispozițiile referitoare la accesul egal al femeilor la resurse, locuri de muncă, piețe și comerț.
- (8) Părțile reafirmă importanța politicilor comerciale favorabile incluziunii care contribuie la promovarea egalității de drepturi, de tratament și de șanse între bărbați și femei, precum și la eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor.
- (9) Părțile subliniază rolul sectorului privat în promovarea egalității de gen prin aplicarea unor politici de nediscriminare și diversitate în activitățile lor corporative, în conformitate cu orientările și standardele internaționale aprobate sau sprijinite de părți.
- (10) Părțile urmăresc:
 - (a) să își consolideze relațiile comerciale, cooperarea și dialogul în moduri care să conducă la egalitatea de șanse și de tratament pentru femei și bărbați, în calitate de lucrători, producători, comercianți sau consumatori, în conformitate cu angajamentele lor internaționale;
 - (b) să faciliteze cooperarea și dialogul cu scopul de a consolida capacitatea și condițiile pentru accesul femeilor la oportunitățile create de schimburile comerciale;
 - (c) să își îmbunătățească în continuare capacitățile de abordare a aspectelor de gen legate de comerț, inclusiv prin schimbul de informații și de bune practici.

Articolul 34.2
Acorduri multilaterale

- (1) Fiecare parte își reafirmă angajamentul de a pune efectiv în aplicare obligațiile care îi revin în temeiul Convenției asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 18 decembrie 1979, luând act în special de dispozițiile acesteia referitoare la eliminarea discriminării împotriva femeilor în viața economică și în domeniul ocupării forței de muncă.
- (2) Părțile reamintesc obligațiile care le revin în temeiul articolului 33.16 din prezenta parte a prezentului acord cu privire la convențiile OIM referitoare la egalitatea de gen și la eliminarea discriminării în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă ratificate de statele membre și de Chile.
- (3) Fiecare parte își reafirmă angajamentul de a pune în aplicare efectiv obligațiile care îi revin în temeiul altor acorduri multilaterale la care a aderat și care abordează egalitatea de gen sau drepturile femeilor.

Articolul 34.3
Dispoziții generale

- (1) Părțile recunosc dreptul fiecărei părți de a-și stabili propriul domeniu de aplicare și propriile garanții privind egalitatea de șanse între bărbați și femei și de a adopta sau de a modifica în consecință legislația și politicile sale relevante, în conformitate cu angajamentele asumate în cadrul acordurilor internaționale menționate la articolul 34.2.
- (2) Fiecare parte depune eforturi pentru a se asigura că legislația și politicile sale relevante prevăd și promovează egalitatea de drepturi, de tratament și de șanse între bărbați și femei, în conformitate cu angajamentele sale internaționale. Fiecare parte depune eforturi pentru a îmbunătăți legislația și politicile respective.
- (3) Fiecare parte depune eforturi pentru a colecta date defalcate în funcție de sex privind comerțul și genul, în vederea unei mai bune înțelegeri a diferitelor efecte ale instrumentelor de politică comercială asupra femeilor și bărbaților în rolurile lor de lucrători, producători, comercianți sau consumatori.
- (4) Fiecare parte promovează pe teritoriul său sensibilizarea publicului cu privire la legislația și politicile sale referitoare la egalitatea de gen, inclusiv cu privire la impactul și relevanța acestora pentru creșterea economică favorabilă incluziunii și pentru politica comercială.
- (5) Dacă este cazul, fiecare parte ia în considerare obiectivul egalității între bărbați și femei atunci când formulează, pune în aplicare și revizuieste măsuri în domeniile vizate de prezenta parte a prezentului acord.
- (6) Fiecare parte încurajează comerțul și investițiile prin promovarea egalității de șanse și a participării femeilor și bărbaților la economie și la comerțul internațional. Aceasta presupune, printre altele, măsuri care vizează: eliminarea treptată a tuturor tipurilor de discriminare pe criterii de sex; promovarea principiului remunerații egale pentru o muncă de valoare egală, cu scopul de a elimina diferența de remunerație între femei și bărbați și de a facilita nediscriminarea femeilor în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă, inclusiv din motive de sarcină și maternitate.
- (7) Niciuna dintre părți nu slăbește și nu reduce protecția acordată în temeiul legislației sale care vizează asigurarea egalității de gen sau a egalității de șanse între femei și bărbați, pentru a încuraja comerțul sau investițiile.
- (8) Niciuna dintre părți nu renunță și nu derogă în alt mod, nici nu se oferă să procedeze astfel, de la legislația sa care vizează asigurarea egalității de gen sau a egalității de șanse între femei și bărbați, astfel încât să slăbească sau să reducă nivelurile de protecție prevăzute în legislația respectivă pentru a încuraja comerțul sau investițiile.
- (9) Niciuna dintre părți nu omite să asigure respectarea efectivă, prin acțiuni susținute sau repetate ori prin inacțiune, protecția acordată în temeiul legislației sale care vizează asigurarea egalității de gen sau a egalității de șanse între femei și bărbați, într-un mod care afectează comerțul sau investițiile.

Articolul 34.4

Activități de cooperare

- (1) Părțile recunosc avantajele schimbului de experiență cu privire la conceperea, punerea în aplicare, monitorizarea și consolidarea aspectelor legate de comerț ale măsurilor privind egalitatea de gen.
- (2) În conformitate cu alineatul (1), părțile desfășoară activități de cooperare menite să îmbunătățească capacitatea femeilor și condițiile necesare pentru ca, inclusiv în calitate de lucrătoare, femei de afaceri și antreprenoare, ele să aibă acces la oportunitățile create de prezenta parte a prezentului acord și să beneficieze pe deplin de acestea.
- (3) Activitățile de cooperare se desfășoară pe teme și subiecte convenite de părți.
- (4) Activitățile de cooperare pot fi dezvoltate și puse în aplicare cu participarea ONU, OMC, OIM, OCDE și a altor organizații internaționale, precum și cu părți terțe, întreprinderi, organizații patronale și sindicale, organizații din domeniul educației și cercetării și alte organizații neguvernamentale, după caz.
- (5) Domeniile de cooperare pot include schimbul de experiență și de bune practici privind politicile și programele de încurajare a unei participări sporite a femeilor la comerțul internațional, precum și aspecte legate de comerț privind:
- (a) promovarea incluziunii financiare și a educației femeilor, precum și accesul la finanțare și asistență financiară;
 - (b) promovarea rolului de lider al femeilor și dezvoltarea rețelelor femeilor;
 - (c) promovarea participării depline a femeilor la economie prin încurajarea participării, a asumării rolului de lider și a educației acestora, în special în domenii în care sunt subreprezentate, cum ar fi știința, tehnologia, ingineria, matematica (STEM), precum și inovarea și afacerile;
 - (d) promovarea egalității de gen în cadrul întreprinderilor;
 - (e) participarea femeilor la funcții de decizie în sectorul public și în cel privat;
 - (f) inițiative publice și private care vizează promovarea antreprenoriatului feminin, inclusiv integrarea femeilor în sectorul formal al economiei, creșterea competitivității întreprinderilor conduse de femei pentru a le permite să participe și să concureze în cadrul lanțurilor valorice locale, regionale și globale, precum și activități de promovare a internaționalizării întreprinderilor mici și mijlocii conduse de femei;
 - (g) politici și programe de îmbunătățire a competențelor digitale ale femeilor și a accesului la instrumente de afaceri online și la platforme de comerț electronic;
 - (h) promovarea politicilor și a programelor de îngrijire, precum și măsuri vizând echilibrul dintre viața profesională și cea privată cu o perspectivă de gen;
 - (i) analizarea legăturii dintre participarea sporită a femeilor la comerțul internațional și reducerea diferenței de remunerație între femei și bărbați;
 - (j) elaborarea unei analize bazate pe gen a politicilor comerciale, inclusiv în ceea ce privește elaborarea, punerea în aplicare și monitorizarea efectelor acestora;
 - (k) colectarea de date defalcate pe sexe, utilizarea indicatorilor, metodologiile de monitorizare și evaluare, precum și analiza statisticilor referitoare la comerț dintr-o perspectivă de gen;
 - (l) examinarea legăturilor dintre participarea femeilor la comerțul internațional și domenii precum munca decentă, segregarea ocupațională și condițiile de muncă ale femeilor, inclusiv securitatea și sănătatea în muncă a lucrătoarelor gravide și care au născut de curând, în conformitate cu articolul 33.18 litera (f);

- (m) politici și programe de prevenire, atenuare și răspuns la impactul economic diferențiat pe care îl au crizele și situațiile de urgență asupra femeilor și bărbaților; și
 - (n) alte chestiuni convenite de către părți.
- (6) Prioritățile pentru activitățile de cooperare sunt stabilite în comun de către părți, pe baza domeniilor de interes reciproc și a resurselor disponibile.
- (7) Cooperarea, inclusiv în domeniile prevăzute la alineatul (5), poate fi realizată cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice aflate la dispoziția părților, prin activități precum: ateliere, seminare, conferințe, programe și proiecte de colaborare; schimb de experiență și schimb de bune practici privind politicile și procedurile; și schimburi de experți.
- (8) Prin intermediul Subcomitetului pentru comerț și dezvoltare durabilă instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1), părțile încurajează eforturile depuse de organismele instituite în prezenta parte a prezentului acord pentru a integra aspectele, considerentele și activitățile legate de gen în activitatea lor.
- (9) Părțile încurajează participarea inclusivă a femeilor la punerea în aplicare a activităților de cooperare stabilite în temeiul prezentului articol, după caz.

Articolul 34.5

Dispoziții instituționale

- (1) Subcomitetul pentru comerț și dezvoltare durabilă instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1) este responsabil de punerea în aplicare a prezentului capitol. Articolul 33.19 se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis* ⁽¹⁴⁾.
- (2) Atunci când interacționează cu societatea civilă în cadrul grupurilor consultative interne create sau desemnate în temeiul articolului 40.6 și în cadrul Forumului societății civile organizat în temeiul articolului 40.7, părțile încurajează participarea organizațiilor care promovează egalitatea între bărbați și femei.

Articolul 34.6

Soluționarea litigiilor

Articolele 33.20, 33.21 și 33.22 se aplică prezentului capitol *mutatis mutandis* ⁽¹⁵⁾.

Articolul 34.7

Reexaminare

- (1) Părțile sunt de acord cu privire la importanța monitorizării și evaluării, în comun sau separat, prin intermediul proceselor și instituțiilor lor, precum și al celor instituite în temeiul prezentei părți a prezentului acord, a impactului pe care îl are punerea în aplicare a prezentei părți a prezentului acord asupra egalității între bărbați și femei și asupra oportunităților oferite femeilor în ceea ce privește comerțul.
- (2) Părțile pot reexamina dispozițiile prezentului capitol în lumina experienței acumulate în ceea ce privește punerea lor în aplicare și, dacă este necesar, pot sugera modalități de consolidare a acestora.

⁽¹⁴⁾ Pentru mai multă certitudine, orice trimitere la capitolul 33 sau la chestiuni ori aspecte legate de mediu și de muncă de la articolul respectiv se interpretează ca făcând trimitere la prezentul capitol sau la chestiuni ori aspecte legate de gen, după caz.

⁽¹⁵⁾ Pentru mai multă certitudine, orice trimitere la capitolul 33 sau la chestiuni, aspecte ori acte legislative legate de mediu și de muncă din articolele respective se interpretează ca făcând trimitere la prezentul capitol sau la chestiuni, aspecte ori acte normative legate de gen, după caz.

CAPITOLUL 35
TRANSPARENȚĂ**Articolul 35.1****Obiectiv**

(1) Recunoscând impactul pe care mediul lor de reglementare îl poate avea asupra comerțului și a investițiilor dintre ele, părțile urmăresc să ofere un mediu de reglementare previzibil și proceduri eficiente pentru operatorii economici, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii.

(2) Părțile își reafirmă angajamentele asumate în temeiul Acordului OMC și, în prezentul capitol, se bazează pe angajamentele respective și stabilesc modalități suplimentare de transparență.

Articolul 35.2**Definiții**

În sensul prezentului capitol:

- (a) „decizie administrativă” înseamnă o decizie sau o acțiune cu efect juridic care se aplică unei anumite persoane, unui anumit produs sau unui anumit serviciu într-un caz individual și acoperă, de asemenea, neadoptarea unei decizii administrative prevăzute de legislația uneia dintre părți; și
- (b) „hotărâre administrativă cu aplicabilitate generală” înseamnă o hotărâre sau o interpretare administrativă care se aplică tuturor persoanelor și situațiilor de fapt care se încadrează, în general, în domeniul de aplicare al respectivei hotărâri sau interpretări administrative și care stabilește o normă de conduită, dar nu include:
 - (i) o constatare sau o hotărâre pronunțată într-o procedură administrativă sau cvasijudiciară care se aplică unei anumite persoane, unui anumit produs sau unui anumit serviciu al celeilalte părți într-un caz specific; sau
 - (ii) o hotărâre care se pronunță în ceea ce privește un anumit act sau o anumită practică.

Articolul 35.3**Publicare**

- (1) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege, normele administrative, procedurile, hotărârile administrative cu aplicabilitate generală și hotărârile sale judecătorești referitoare la aspectele reglementate de prezenta parte a prezentului acord sunt publicate cu promptitudine printr-un mijloc desemnat în mod oficial și, dacă este fezabil, prin mijloace electronice sau sunt puse la dispoziție în alt mod, de așa manieră încât să îi permită oricui să ia cunoștință de acestea.
- (2) Fiecare parte oferă o explicație cu privire la obiectivul și justificarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative, a procedurilor, a hotărârilor administrative cu aplicabilitate generală și a hotărârilor sale judecătorești referitoare la aspectele reglementate de prezenta parte a prezentului acord.
- (3) Fiecare parte prevede o perioadă rezonabilă între data publicării și data intrării în vigoare a actelor cu putere de lege și a normelor administrative referitoare la orice aspect reglementat de prezenta parte a prezentului acord, cu excepția cazului în care acest lucru nu este posibil din motive de urgență. Prezentul alineat nu se aplică hotărârilor administrative cu aplicabilitate generală și hotărârilor judecătorești.

Articolul 35.4**Cereri de informații și furnizarea de informații**

(1) Fiecare parte instituie sau menține mecanisme adecvate pentru a răspunde cererilor de informații ale oricărei persoane cu privire la orice acte cu putere de lege sau norme administrative referitoare la un aspect reglementat de prezenta parte a prezentului acord.

(2) La cererea unei părți, cealaltă parte furnizează cu promptitudine informații și răspunde cu promptitudine cererilor cu privire la orice acte cu putere de lege sau norme administrative, în vigoare sau planificate, referitoare la un aspect reglementat de prezenta parte a prezentului acord, cu excepția cazului în care este instituit un mecanism specific în temeiul unui alt capitol din prezenta parte a prezentului acord.

Articolul 35.5**Proceduri administrative**

(1) Fiecare parte administrează în mod obiectiv, imparțial și rezonabil toate actele cu putere de lege, normele administrative, procedurile și hotărârile administrative cu aplicabilitate generală referitoare la orice aspect reglementat de prezenta parte a prezentului acord.

(2) În cazul în care sunt inițiate proceduri administrative referitoare la anumite persoane, bunuri sau servicii ale celeilalte părți în ceea ce privește aplicarea actelor cu putere de lege, a normelor administrative, a procedurilor sau a hotărârilor administrative cu aplicabilitate generală menționate la alineatul (1), fiecare parte:

- (a) depune eforturi pentru a transmite, atunci când se inițiază o procedură administrativă, persoanelor direct afectate de procedura respectivă un preaviz rezonabil în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, care să includă o descriere a naturii procedurii, o mențiune a bazei juridice în temeiul căreia este inițiată procedura și o descriere generală a chestiunii în cauză; și
- (b) acordă acestor persoane o posibilitate rezonabilă de a prezenta fapte și argumente în sprijinul poziției lor înaintea adoptării oricărei decizii administrative definitive, în măsura în care timpul, natura procedurii și interesul public o permit.

Articolul 35.6**Control și căi de atac**

(1) Fiecare parte constituie sau menține instanțe sau proceduri judiciare, de arbitraj sau de contencios administrativ cu scopul de a asigura o reexaminare promptă și, dacă acest lucru este justificat, corectarea deciziilor administrative cu privire la orice aspect reglementat de prezenta parte a prezentului acord.

(2) Fiecare parte se asigură că instanțele sale judiciare, de arbitraj sau de contencios administrativ desfășoară proceduri de atac sau de reexaminare în mod nediscriminatoriu și imparțial. Aceste instanțe trebuie să fie imparțiale și independente de autoritatea investită cu competențe de asigurare a respectării normelor administrative și să nu aibă niciun interes în ceea ce privește soluționarea chestiunii.

(3) În ceea ce privește instanțele sau procedurile menționate la alineatul (1), fiecare parte se asigură că, față de instanțele sau procedurile respective, părțile beneficiază de:

- (a) o posibilitate rezonabilă de a-și susține sau apăra poziția; și
 - (b) o decizie bazată pe probele și pe elementele depuse la dosar sau, dacă legislația sa impune acest lucru, pe dosarul constituit de autoritatea relevantă.
- (4) Fiecare parte se asigură că decizia menționată la alineatul (3) litera (b) este pusă în aplicare de autoritatea investită cu competențe de asigurare a respectării normelor administrative, sub rezerva unei căi de atac sau a unei reexaminări ulterioare, astfel cum se prevede în actele cu putere de lege și normele sale administrative.

Articolul 35.7**Relația cu alte capitole**

Dispozițiile prevăzute în prezentul capitol se aplică în plus față de normele specifice prevăzute în alte capitole din prezenta parte a prezentului acord.

CAPITOLUL 36

BUNE PRACTICI ÎN MATERIE DE REGLEMENTARE

Articolul 36.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică măsurilor de reglementare adoptate sau inițiate de autoritățile de reglementare cu privire la orice aspect reglementar de prezenta parte a prezentului acord.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică autorităților de reglementare și nici măsurilor, practicilor sau abordărilor de reglementare ale statelor membre.

Articolul 36.2

Principii generale

- (1) Părțile recunosc importanța:
- (a) utilizării bunelor practici în materie de reglementare în procesul de planificare, proiectare, emitere, punere în aplicare, evaluare și revizuire a măsurilor de reglementare pentru atingerea obiectivelor de politică internă; și
- (b) menținerii și sporirii beneficiilor oferite de prezenta parte a prezentului acord pentru facilitarea comerțului cu bunuri și servicii și creșterea investițiilor între părți.
- (2) Fiecare parte este liberă să își stabilească abordarea cu privire la bunele practici în materie de reglementare prevăzute în prezenta parte a prezentului acord într-un mod compatibil cu cadrul juridic, cu practicile juridice și cu principiile juridice fundamentale, printre care și principiul precauției, care stau la baza sistemului său de reglementare.
- (3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca impunând una dintre părți:
- (a) să se abată de la procedurile sale interne de pregătire și de adoptare a măsurilor de reglementare;
- (b) să ia măsuri care ar submina sau ar împiedica adoptarea la timp a măsurilor de reglementare necesare pentru a-și atinge obiectivele de politică publică; sau
- (c) să obțină un anumit rezultat în materie de reglementare.

Articolul 36.3

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „autoritate de reglementare” înseamnă:
- (i) pentru partea UE: Comisia Europeană; și
- (ii) pentru Chile: orice autoritate de reglementare a puterii executive; și
- (b) „măsuri de reglementare” înseamnă:
- (i) pentru partea UE:
- (A) regulamentele și directivele, astfel cum sunt prevăzute la articolul 288 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene; și
- (B) actele de punere în aplicare și actele delegate, astfel cum sunt prevăzute la articolul 290 și, respectiv, la articolul 291 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene; și

- (ii) pentru Chile: legile și decretul cu aplicabilitate generală adoptate de autoritățile de reglementare a căror respectare este obligatorie ⁽¹³⁾.

Articolul 36.4

Coordonarea internă a elaborării reglementărilor

Fiecare parte menține procese sau mecanisme de coordonare internă sau de revizuire pentru pregătirea, evaluarea și revizuirea măsurilor de reglementare. Aceste procese sau mecanisme ar trebui să urmărească, printre altele:

- (a) să promoveze bunele practici în materie de reglementare, inclusiv pe cele prevăzute în prezentul capitol;
- (b) să identifice și să evite suprapunerile inutile și incompatibilitatea cerințelor între măsurile de reglementare ale părții respective;
- (c) să asigure respectarea obligațiilor comerciale internaționale ale părții; și
- (d) să promoveze luarea în considerare a impactului măsurilor de reglementare aflate în curs de pregătire, inclusiv a impactului asupra întreprinderilor mici și mijlocii.

Articolul 36.5

Transparența proceselor și mecanismelor de reglementare

Fiecare parte pune la dispoziția publicului, în conformitate cu normele și procedurile proprii, descrierea proceselor și a mecanismelor utilizate de autoritatea sa de reglementare pentru pregătirea, evaluarea sau revizuirea măsurilor de reglementare. Descrierile respective trebuie să facă trimitere la orientările, normele sau procedurile relevante, inclusiv la cele care permit publicului să formuleze observații.

Articolul 36.6

Informare timpurie privind măsurile de reglementare planificate

- (1) Fiecare parte depune eforturi pentru a publica anual, în conformitate cu normele și procedurile proprii, informații privind măsurile de reglementare majore ⁽¹⁴⁾ planificate.
- (2) Cu privire la fiecare măsură de reglementare majoră menționată la alineatul (1), fiecare parte depune eforturi pentru a pune la dispoziția publicului, cu promptitudine:
- (a) o descriere succintă a domeniului său de aplicare și a obiectivelor sale; și
- (b) dacă este disponibil, calendarul estimat pentru adoptarea acesteia, inclusiv, după caz, posibilitățile de consultare publică.

Articolul 36.7

Consultări publice

- (1) Atunci când pregătește o măsură de reglementare majoră, fiecare parte, după caz, în conformitate cu normele și procedurile sale:
- (a) publică fie un proiect al măsurii de reglementare, fie documentele de consultare care conțin suficiente detalii cu privire la măsura de reglementare aflată în curs de pregătire pentru a-i permite oricărei persoane ⁽¹⁵⁾ să evalueze dacă și în ce mod interesele sale ar putea fi afectate semnificativ;

⁽¹³⁾ În conformitate cu punctul 11.1 din Instrucțiunea prezidențială nr. 3 din 2019 și modificările sale.

⁽¹⁴⁾ Autoritatea de reglementare a fiecărei părți poate stabili ce anume constituie măsură de reglementare majoră în sensul obligațiilor care îi revin în temeiul prezentului capitol.

⁽¹⁵⁾ Pentru mai multă certitudine, prezentul alineat nu împiedică o parte să organizeze consultări specifice cu persoanele interesate în condițiile definite de normele și procedurile sale.

- (b) oferă oricărei persoane, în mod nediscriminatoriu, posibilități rezonabile de a prezenta observații; și
- (c) analizează observațiile primite.
- (2) Autoritatea de reglementare a fiecărei părți depune eforturi să utilizeze mijloace electronice de comunicare și să încerce să mențină un portal electronic creat special în scopul furnizării de informații și al primirii de observații legate de consultările publice.
- (3) Autoritatea de reglementare a fiecărei părți depune eforturi pentru a pune la dispoziția publicului un rezumat al rezultatelor consultărilor și al observațiilor primite, cu excepția cazului în care este necesară protecția informațiilor confidențiale sau evitarea datelor cu caracter personal ori a conținutului inadecvat.

Articolul 36.8

Evaluarea impactului

- (1) Fiecare parte își reafirmă intenția de a se asigura că autoritatea sa de reglementare efectuează, în conformitate cu normele și procedurile aplicabile, o evaluare a impactului atunci când pregătește măsuri de reglementare majore.
- (2) Atunci când efectuează o evaluare a impactului, autoritatea de reglementare a fiecărei părți promovează procese și mecanisme care iau în considerare următorii factori:
- (a) necesitatea elaborării măsurii de reglementare respective, inclusiv natura și importanța problemei pe care aceasta urmărește să o abordeze;
- (b) măsurile alternative de reglementare și de altă natură fezabile și adecvate, dacă există, care ar permite atingerea obiectivelor de politică publică ale părții, inclusiv opțiunea de a nu reglementa;
- (c) în măsura în care este posibil și relevant, potențialul impact social, economic și de mediu al măsurilor alternative în cauză, inclusiv asupra comerțului internațional și a întreprinderilor mici și mijlocii; și
- (d) măsura în care opțiunile avute în vedere se corelează cu standardele internaționale relevante, dacă există, inclusiv motivele eventualelor divergențe, după caz.
- (3) Pentru orice evaluare a impactului unei măsuri de reglementare pe care a efectuat-o o autoritate de reglementare, autoritatea de reglementare respectivă întocmește un raport final în care prezintă în detaliu factorii luați în considerare în evaluarea sa și constatările relevante. Acest raport este pus la dispoziția publicului atunci când măsura de reglementare în cauză este pusă la dispoziția publicului.

Articolul 36.9

Evaluare retrospectivă

Părțile recunosc contribuția pozitivă a evaluărilor retrospective periodice ale măsurilor de reglementare existente la reducerea sarcinii de reglementare inutile, inclusiv asupra întreprinderilor mici și mijlocii, și la realizarea mai eficace a obiectivelor de politică publică. Părțile depun eforturi pentru a promova utilizarea evaluărilor retrospective periodice în sistemele lor de reglementare.

Articolul 36.10

Registrul de reglementare

Fiecare parte se asigură că măsurile de reglementare care sunt în vigoare sunt publicate într-un registru desemnat care identifică măsurile de reglementare în funcție de subiect și care este disponibil publicului pe un site unic cu acces gratuit. Site-ul respectiv ar trebui să permită căutarea unei măsuri de reglementare utilizând citate sau un anumit cuvânt. Fiecare parte își actualizează periodic registrul.

Articolul 36.11

Cooperare și schimb de informații

Părțile pot coopera pentru a facilita punerea în aplicare a prezentului capitol. Această cooperare poate include organizarea oricăror activități relevante pentru consolidarea cooperării dintre autoritățile lor de reglementare și schimbul de informații privind practicile de reglementare prevăzute în prezentul capitol.

Articolul 36.12

Puncte de contact

În termen de o lună de la data intrării în vigoare a prezentului acord, fiecare parte desemnează un punct de contact pentru a facilita schimbul de informații între părți.

Articolul 36.13

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 38 nu se aplică prezentului capitol.

CAPITOLUL 37

ÎNTERPRINDERILE MICI ȘI MIJLOCII

Articolul 37.1

Obiective

Părțile recunosc importanța întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri) în relațiile comerciale și de investiții bilaterale ale părților și își afirmă angajamentul de a spori capacitatea IMM-urilor de a beneficia de prezenta parte a prezentului acord.

Articolul 37.2

Schimb de informații

- (1) Fiecare parte stabilește sau menține un site specific IMM-urilor, accesibil publicului, care conține informații referitoare la prezenta parte a prezentului acord, inclusiv:
- (a) un rezumat al prezentei părți a prezentului acord; și
- (b) informații destinate IMM-urilor, care conțin:
- (i) o descriere a dispozițiilor din prezenta parte a prezentului acord pe care partea respectivă le consideră relevante pentru IMM-urile ambelor părți; și
- (ii) orice informații suplimentare pe care partea respectivă le consideră utile pentru IMM-urile interesate să beneficieze de oportunitățile oferite de prezenta parte a prezentului acord.
- (2) Fiecare parte include pe site-ul prevăzut la alineatul (1) un link intern către:
- (a) textul prezentei părți a prezentului acord, inclusiv anexele și appendicele, în special listele tarifare și regulile de origine specifice produselor;
- (b) site-ul echivalent al celeilalte părți; și
- (c) site-urile autorităților proprii despre care partea consideră că ar furniza informații utile persoanelor interesate să desfășoare activități comerciale și economice pe teritoriul său.

- (3) Fiecare parte include pe site-ul prevăzut la alineatul (1) un link internet către site-urile autorităților sale cu informații privind:
- (a) reglementările și procedurile vamale de import, export și tranzit, precum și formularele, documentele și alte informații relevante necesare;
 - (b) reglementările și procedurile referitoare la drepturile de proprietate intelectuală, inclusiv la indicațiile geografice;
 - (c) reglementările tehnice, inclusiv, atunci când este necesar, procedurile obligatorii de evaluare a conformității și linkuri către liste de organisme de evaluare a conformității, în cazurile în care este obligatorie evaluarea conformității de către o terță parte, astfel cum se prevede în capitolul 16;
 - (d) măsurile sanitare și fitosanitare referitoare la import și export prevăzute în capitolul 13;
 - (e) normele privind achizițiile publice și o bază de date care conține anunșurile de achiziții publice și alte dispoziții relevante ale capitolului 28;
 - (f) procedurile de înregistrare a societăților; și
 - (g) alte informații despre care partea respectivă consideră că ar putea fi de ajutor IMM-urilor.
- (4) Fiecare parte include pe site-ul prevăzut la alineatul (1) un link internet către o bază de date care este accesibilă pentru căutare electronică prin codul din Sistemul armonizat și care include următoarele informații privind accesul la piața sa:
- (a) nivelurile taxelor vamale și ale contingentelor, inclusiv nivelul taxelor vamale aplicabile națiunii celei mai favorizate, nivelurile taxelor vamale aplicabile țărilor care nu sunt incluse în regimul clauzei națiunii celei mai favorizate, nivelurile tarifare preferențiale și contingentele tarifare;
 - (b) accizele;
 - (c) taxele (precum taxa pe valoarea adăugată);
 - (d) taxele vamale sau de altă natură, inclusiv alte taxe specifice produselor;
 - (e) regulile de origine prevăzute în capitolul 10;
 - (f) rambursarea sau amânarea taxelor vamale sau alte tipuri de exonerare care permit reducerea sau rambursarea taxelor vamale ori scutirea de acestea;
 - (g) criteriile utilizate pentru determinarea valorii în vamă a mărfurilor;
 - (h) alte măsuri tarifare;
 - (i) informațiile necesare pentru procedurile de import; și
 - (j) informații referitoare la măsurile sau reglementările netarifare.
- (5) Fiecare parte actualizează, cu regularitate sau la solicitarea celeilalte părți, informațiile și linkurile menționate la alineatele (1)-(4) pe care le menține pe site-ul său, pentru a se asigura că acestea sunt actualizate și exacte.
- (6) Fiecare parte se asigură că informațiile menționate în prezentul articol sunt prezentate într-un mod adecvat pentru a fi utilizate de IMM-uri. Fiecare parte depune eforturi pentru a pune informațiile la dispoziție în limba engleză.
- (7) Niciuna dintre părți nu aplică o taxă pentru accesul la informațiile furnizate în temeiul alineatelor (1)-(4) al niciunei persoane a unei părți.

Articolul 37.3

Puncte de contact pentru IMM-uri

- (1) Fiecare parte comunică celeilalte părți punctul său de contact pentru IMM-uri care va îndeplini funcțiile enumerate în prezentul articol. O parte notifică celeilalte părți cu promptitudine orice modificare a datelor de contact ale punctelor de contact respective.
- (2) Punctele de contact pentru IMM-uri:
- (a) se asigură că nevoile IMM-urilor sunt luate în considerare la punerea în aplicare a prezentei părți a prezentului acord, astfel încât IMM-urile ambelor părți să poată beneficia de noile oportunități oferite de prezenta parte a prezentului acord;
 - (b) se asigură că informațiile menționate la articolul 37.2 sunt actualizate și relevante pentru IMM-uri; prin intermediul punctului de contact pentru IMM-uri, una dintre părți poate propune informații suplimentare pe care cealaltă parte le poate include în informațiile care trebuie să fie furnizate în conformitate cu articolul 37.2;
 - (c) examinează orice aspect relevant pentru IMM-uri în legătură cu punerea în aplicare a prezentei părți a prezentului acord, inclusiv:
 - (i) făcând schimb de informații pentru a oferi asistență Comitetului mixt în sarcinile sale de monitorizare și punere în aplicare a aspectelor legate de IMM-uri din prezenta parte a prezentului acord;
 - (ii) oferind asistență subcomitetelor și punctelor de contact instituite prin prezenta parte a prezentului acord în ceea ce privește analizarea chestiunilor care prezintă relevanță pentru IMM-uri;
 - (d) elaborează, în comun sau separat, rapoarte periodice privind activitățile realizate, care să fie prezentate spre examinare Comitetului mixt; și
 - (e) analizează orice altă chestiune care decurge din prezenta parte a prezentului acord și care privește IMM-urile, după cum convin părțile.
- (3) Punctele de contact pentru IMM-uri se reunesc în funcție de necesități și își desfășoară activitatea prin canalele de comunicare convenite de părți, care pot include poșta electronică, videoconferințele sau alte mijloace.
- (4) Pentru derularea activităților lor, punctele de contact pentru IMM-uri pot solicita cooperarea cu experți și organizații externe, după caz.

Articolul 37.4

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 38 nu se aplică prezentului capitol.

CAPITOLUL 38

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

SECȚIUNEA A

Obiectiv și domeniu de aplicare

Articolul 38.1

Obiectiv

Obiectivul prezentului capitol este de a stabili un mecanism eficient și eficient de evitare sau de soluționare a litigiilor dintre părți referitoare la interpretarea și aplicarea prezentei părți a prezentului acord, pentru a se ajunge la o soluție de comun acord.

Articolul 38.2

Domeniu de aplicare

Prezentul capitol se aplică cu privire la orice litigiu dintre părți referitor la interpretarea și aplicarea dispozițiilor prezentei părți a prezentului acord (denumite în continuare „dispozițiile vizate”), cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezenta parte a prezentului acord.

Articolul 38.3

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 38-A și 38-B:

- (a) „parte reclamantă” înseamnă partea care solicită instituirea unei comisii în temeiul articolului 38.5;
- (b) „mediator” înseamnă o persoană care a fost selectată ca mediator în conformitate cu articolul 38.27;
- (c) „comisie” înseamnă o comisie instituită în temeiul articolului 38.6;
- (d) „membru al comisiei” înseamnă un membru al unei comisii; și
- (e) „parte pârâtă” înseamnă partea acuzată de încălcarea unei dispoziții vizate.

SECȚIUNEA B

Consultări

Articolul 38.4

Consultări

- (1) Părțile depun eforturi pentru soluționarea litigiilor menționate la articolul 38.2, prin inițierea de consultări cu bună-credință, în vederea ajungerii la o soluție de comun acord.
- (2) O parte solicită consultări printr-o cerere scrisă transmisă celeilalte părți, în care precizează măsura în cauză și dispozițiile vizate pe care le consideră aplicabile.
- (3) Partea căreia îi este adresată cererea de consultări răspunde la aceasta cu promptitudine, dar în cel mult 10 zile de la data transmiterii cererii. Consultările se organizează în termen de 30 de zile de la data transmiterii cererii de consultări și au loc, cu excepția cazului în care părțile convin altfel, pe teritoriul părții căreia i-a fost adresată cererea. Consultările sunt considerate încheiate la 46 de zile de la data transmiterii cererii de consultări, cu excepția cazului în care părțile convin să le continue.
- (4) Consultările cu privire la chestiuni urgente, inclusiv cele referitoare la mărfurile perisabile sau produsele sau serviciile sezoniere, se organizează în termen de 15 zile de la data transmiterii cererii de consultări. Consultările sunt considerate încheiate la 23 de zile de la data transmiterii cererii de consultări, cu excepția cazului în care părțile convin să le continue.
- (5) În cursul consultărilor, fiecare parte furnizează suficiente informații concrete pentru a permite o examinare completă a modului în care măsura în cauză ar putea afecta aplicarea prezentei părți a prezentului acord. Fiecare parte depune eforturi pentru a asigura participarea unor membri ai personalului din cadrul autorităților sale publice competente care au expertiză în privința chestiunii care face obiectul consultărilor.
- (6) Consultările, în special toate informațiile desemnate ca fiind confidențiale și opiniile exprimate de o parte în cursul consultărilor, sunt confidențiale și nu aduc atingere drepturilor de care beneficiază părțile în cadrul oricărui procedurii ulterioare.

- (7) Dacă partea căreia îi este adresată cererea de consultări nu răspunde în termen de 10 zile de la data transmiterii acesteia, dacă consultările nu sunt organizate în termenul prevăzut la alineatul (3) sau (4), dacă părțile convin să nu organizeze consultări sau dacă consultările se încheie fără a se ajunge la o soluție de comun acord, partea care a solicitat consultările poate recurge la procedura menționată la articolul 38.5.

SECȚIUNEA C

Procedurile comisiei

Articolul 38.5

Inițierea procedurilor comisiei

- (1) În cazul în care părțile nu reușesc să soluționeze chestiunea prin consultări, astfel cum se prevede la articolul 38.4, partea care a solicitat consultările poate solicita instituirea unei comisii.
- (2) Cererea de instituire a unei comisii se face printr-o cerere scrisă transmisă celeilalte părți. În cererea sa, partea reclamantă identifică măsura în cauză, precizează dispozițiile vizate pe care le consideră aplicabile și explică motivul pentru care măsura respectivă constituie o încălcare a dispozițiilor vizate, într-un mod suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii.

Articolul 38.6

Instituirea unei comisii

- (1) O comisie se compune din trei membri.
- (2) În termen de 14 zile de la data transmiterii către partea pârâtă a cererii scrise de instituire a unei comisii, părțile se consultă pentru a ajunge la un acord cu privire la componența comisiei.
- (3) În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la componența comisiei în termenul prevăzut la alineatul (2) de la prezentul articol, fiecare parte numește, în termen de 10 zile de la expirarea termenului stabilit la alineatul (2) de la prezentul articol, un membru al comisiei din sublista părții respective întocmită în conformitate cu articolul 38.8 alineatul (1). În cazul în care partea pârâtă nu numește un membru al comisiei din sublista sa în acest termen, copreședintele Comitetului mixt al părții reclamante selectează prin tragere la sorți, în termen de cinci zile de la data expirării termenului respectiv, membrul din sublista părții în cauză. Copreședintele Comitetului mixt desemnat de partea reclamantă poate delega această selecție prin tragere la sorți a membrului comisiei.
- (4) În cazul în care părțile nu ajung la un acord cu privire la președintele comisiei în termenul prevăzut la alineatul (2) de la prezentul articol, copreședintele Comitetului mixt desemnat de partea reclamantă selectează prin tragere la sorți, în termen de 10 zile de la data expirării termenului respectiv, președintele comisiei din sublista președinților întocmită în conformitate cu articolul 38.8 alineatul (1) litera (c). Copreședintele Comitetului mixt desemnat de partea reclamantă poate delega această selecție prin tragere la sorți a președintelui comisiei.
- (5) Comisia se consideră a fi instituită la 15 zile de la data la care cei trei membri selectați au notificat părților că acceptă numirea în conformitate cu anexa 38-A, cu excepția cazului în care părțile convin altfel. Fiecare parte publică cu promptitudine data instituirii comisiei.
- (6) În cazul în care una dintre listele prevăzute la articolul 38.8 nu a fost întocmită sau nu conține suficiente nume în momentul în care se formulează o cerere în temeiul alineatului (3) sau (4) de la prezentul articol, membrii sunt selectați prin tragere la sorți dintre persoanele care au fost propuse în mod oficial de către una dintre părți sau de către ambele părți, în conformitate cu anexa 38-A.

Articolul 38.7

Alegerea forului

(1) În cazul în care apare un litigiu cu privire la o măsură specifică despre care se presupune că este incompatibilă cu o obligație în temeiul prezentei părți a prezentului acord și cu o obligație substanțial echivalentă în temeiul unui alt acord internațional la care ambele părți au aderat, inclusiv Acordul OMC, partea care solicită o măsură reparatorie alege forul în care să se soluționeze litigiul.

(2) După ce o parte a ales forul și a inițiat procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei secțiuni sau al unui alt acord comercial internațional cu privire la măsura specifică menționată la alineatul (1), partea respectivă nu inițiază proceduri de soluționare a litigiilor în temeiul aceluși alt acord internațional, respectiv al prezentei secțiuni decât dacă forul ales inițial nu se pronunță din motive procedurale sau jurisdicționale.

(3) În sensul prezentului articol:

(a) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei secțiuni sunt inițiate prin depunerea de către o parte a unei cereri de instituire a unei comisii în temeiul articolului 38.5;

(b) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul Acordului OMC sunt inițiate prin depunerea de către o parte a unei cereri de instituire a unei comisii în temeiul articolului 6 din Memorandumul de înțelegere privind regulile și procedurile de soluționare a litigiilor din anexa 2 la Acordul OMC; și

(c) se consideră că procedurile de soluționare a litigiilor în temeiul oricărui alt acord sunt inițiate în conformitate cu dispozițiile relevante ale acordului respectiv.

(4) Fără a se aduce atingere alineatului (2), nicio dispoziție din prezenta parte a prezentului acord nu împiedică o parte să suspende obligațiile autorizate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC sau autorizate în temeiul procedurilor de soluționare a litigiilor prevăzute de un alt acord internațional la care părțile au aderat. Acordul OMC sau orice alt acord internațional încheiat între părți nu poate fi invocat pentru a împiedica o parte să suspende obligații care decurg din prezenta secțiune.

Articolul 38.8

Liste de membri ai comisiei

(1) Comitetul mixt întocmește, în cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord, o listă cu cel puțin 15 persoane care doresc și sunt în măsură să îndeplinească rolul de membri ai unei comisii. Lista se compune din trei subliste:

(a) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor părții UE;

(b) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Republicii Chile; și

(c) o sublistă de persoane care nu sunt resortisanți ai niciunei părți și care vor exercita funcția de președinte al comisiei.

(2) Fiecare sublistă este alcătuită din cel puțin cinci persoane. Comitetul mixt se asigură că lista cuprinde în orice moment acest număr minim de persoane.

(3) Comitetul mixt poate întocmi liste suplimentare de persoane cu expertiză în sectoarele specifice reglementate de prezenta parte a prezentului acord. Dacă părțile sunt de acord, aceste liste suplimentare se utilizează pentru a alcătui comisia în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 38.6.

Articolul 38.9

Cerințe pentru membrii comisiei

(1) Fiecare membru al comisiei trebuie:

(a) să aibă o experiență confirmată în domeniul dreptului, al comerțului internațional și în alte domenii reglementate de prezenta parte a prezentului acord;

(b) să fie independent față de fiecare parte, să nu fie afiliat niciuneia dintre părți și să nu primească instrucțiuni din partea niciuneia dintre ele;

(c) să își exercite funcțiile în nume propriu și să nu accepte instrucțiuni de la nicio organizație sau administrație publică cu privire la aspecte legate de litigiu; și

(d) să îndeplinească cerințele din anexa 38-B.

(2) Pe lângă îndeplinirea cerințelor prevăzute la alineatul (1), președintele trebuie să aibă experiență în procedurile de soluționare a litigiilor.

(3) În funcție de obiectul unui anumit litigiu, părțile pot conveni să deroge de la cerințele enumerate la alineatul (1) litera (a).

Articolul 38.10

Funcțiile comisiei

Comisia:

(a) evaluează în mod obiectiv chestiunea care i-a fost sesizată, inclusiv elementele concrete ale cazului, aplicabilitatea dispozițiilor vizate și conformitatea cu acestea;

(b) expune, în deciziile și rapoartele sale, constatările cu privire la faptele examinate, aplicabilitatea dispozițiilor vizate și raționamentul de bază care a stat la baza constatărilor și a concluziilor formulate; și

(c) ar trebui să se consulte la intervale regulate cu părțile și să ofere oportunități adecvate pentru ajungerea la o soluție agreată de toate părțile.

Articolul 38.11

Mandat

(1) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel în termen de cinci zile de la data instituirii comisiei, acestea îi revine următorul mandat:

„Să examineze, având în vedere dispozițiile relevante ale părții III din Acordul-cadru avansat dintre Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte, citate de părți, chestiunea menționată în cererea de instituire a comisiei de experți, să formuleze constatări cu privire la conformitatea măsurii în cauză cu dispozițiile vizate ale părții III din acordul respectiv și să prezinte un raport în conformitate cu articolul 38.13 din acordul menționat”.

(2) În cazul în care convin un alt mandat decât cel prevăzut la alineatul (1), părțile notifică mandatul convenit comisiei în termenul prevăzut la alineatul (1).

Articolul 38.12

Decizie cu privire la chestiuni urgente

(1) În cazul în care o parte solicită acest lucru, comisia decide, în termen de 10 zile de la data instituirii sale, dacă respectivul caz se referă sau nu la o chestiune urgentă.

(2) În caz de urgență, termenele aplicabile prevăzute în prezenta secțiune sunt reduce la jumătate din perioada prevăzută în secțiunea menționată, cu excepția perioadelor prevăzute la articolele 38.6 și 38.11.

Articolul 38.13

Raport intermediar și final

- (1) În termen de 90 de zile de la data instituirii sale, comisia transmite părților un raport intermediar. În cazul în care comisia consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru, precizând motivele întârzierii și data la care comisia intenționează să transmită raportul intermediar. Comisia nu poate în niciun caz să își prezinte raportul intermediar mai târziu de 120 de zile de la data instituirii sale.
- (2) Fiecare parte poate adresa comisiei o cerere scrisă de reexaminare a unor aspecte precise ale raportului intermediar în termen de 10 zile de la data transmiterii acestuia. O parte poate prezenta observații cu privire la cererea celeilalte părți în termen de șase zile de la transmiterea acesteia.
- (3) În cazul în care nu se transmite nicio cerere în temeiul alineatului (2), raportul intermediar devine raportul final.
- (4) În termen de 120 de zile de la data instituirii sale, comisia prezintă părților raportul său final. În cazul în care comisia consideră că termenul respectiv nu poate fi respectat, președintele acesteia notifică părților acest lucru, precizând motivele întârzierii și data la care comisia intenționează să transmită raportul final. Comisia nu poate în niciun caz să își prezinte raportul final mai târziu de 150 de zile de la data instituirii sale.
- (5) Raportul final include o discuție referitoare la orice cerere scrisă a părților privind raportul intermediar și răspunde cu claritate la observațiile părților. Comisia prevede următoarele în raportul intermediar și în raportul final:
- (a) o secțiune descriptivă care conține un rezumat al argumentelor părților și al observațiilor menționate la alineatul (2);
- (b) constatările sale cu privire la situația de fapt din cazul respectiv și la aplicabilitatea dispozițiilor vizate relevante;
- (c) constatările sale cu privire la conformitatea sau neconformitatea măsurii în cauză cu dispozițiile vizate relevante; și
- (d) motivele care stau la baza constatărilor menționate la literele (b) și (c).
- (6) Raportul final este definitiv și obligatoriu pentru părți.

Articolul 38.14

Măsuri de conformare

- (1) Partea pârâtă adoptă orice măsură necesară pentru a se conforma cu promptitudine raportului final, astfel încât să respecte dispozițiile vizate.
- (2) În termen de cel mult 30 de zile de la data transmiterii raportului final, partea pârâtă transmite o notificare părții reclamante cu privire la orice măsuri pe care le-a luat sau pe care intenționează să le ia pentru a se conforma raportului final.

Articolul 38.15

Perioadă rezonabilă

- (1) În cazul în care nu este posibilă conformarea imediată, partea pârâtă notifică, în termen de cel mult 30 de zile de la data transmiterii raportului final, părții reclamante durata perioadei rezonabile de care va avea nevoie pentru a se conforma. Părțile depun eforturi pentru a conveni asupra perioadei rezonabile necesare pentru a se conforma raportului final.
- (2) În cazul în care părțile nu au ajuns la un acord cu privire la perioada rezonabilă, partea reclamantă poate, după cel puțin 20 de zile de la data transmiterii notificării menționate la alineatul (1), să solicite în scris comisiei inițiale să stabilească durata perioadei rezonabile. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 20 de zile de la data transmiterii cererii.

- (3) Cu cel puțin o lună înainte de încheierea perioadei rezonabile, partea pârâtă notifică părții reclamante progresele înregistrate în ceea ce privește conformarea cu raportul final.
- (4) Părțile pot conveni să prelungească perioada rezonabilă.

Articolul 38.16

Reexaminarea conformității

- (1) Partea pârâtă notifică în scris părții reclamante, până cel târziu la data încheierii perioadei rezonabile menționate la articolul 38.15, orice măsuri luate pentru a se conforma raportului final.
- (2) Atunci când părțile consideră că nu au fost întreprinse măsuri în vederea conformării sau că aceste măsuri nu sunt compatibile cu dispozițiile vizate, partea reclamantă poate transmite o cerere scrisă comisiei inițiale, solicitându-i să se pronunțe în această privință. În cererea respectivă se precizează măsura în cauză și se explică motivul pentru care măsura respectivă constituie o încălcare a dispozițiilor vizate, într-un mod suficient de detaliat pentru a prezenta cu claritate temeiul juridic al plângerii. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 46 de zile de la data transmiterii cererii.

Articolul 38.17

Măsuri reparatorii temporare

- (1) La cererea părții reclamante și după consultarea acesteia, partea pârâtă prezintă o ofertă de compensație temporară dacă:
- (a) partea pârâtă notifică părții reclamante că nu este posibil să se conformeze raportului final;
- (b) partea pârâtă nu notifică nicio măsură întreprinsă sau pe care intenționează să o întreprindă în vederea conformării în termenul menționat la articolul 38.14, sau nu notifică nicio măsură întreprinsă în vederea conformării înainte de data încheierii perioadei rezonabile menționate la articolul 38.15;
- (c) comisia consideră că nu există nicio măsură întreprinsă în vederea conformării, în conformitate cu articolul 38.16; sau
- (d) comisia consideră că măsura întreprinsă în vederea conformării nu este compatibilă cu dispozițiile vizate, în conformitate cu articolul 38.16.
- (2) În oricare dintre circumstanțele menționate la alineatul (1) litera (a), (b), (c) sau (d), partea reclamantă poate notifica părții pârâte intenția sa de a suspenda aplicarea obligațiilor prevăzute în dispozițiile vizate dacă:
- (a) partea reclamantă decide să nu transmită o cerere în temeiul alineatului (1); sau
- (b) partea reclamantă a formulat o cerere în temeiul alineatului (1), iar părțile nu convin asupra compensației temporare în termen de 20 de zile de la data încheierii perioadei rezonabile menționate la articolul 38.15 sau de la transmiterea deciziei comisiei în temeiul articolului 38.16.
- (3) Partea reclamantă poate suspenda obligațiile la 10 zile de la data transmiterii notificării menționate la alineatul (2), cu excepția cazului în care partea pârâtă a formulat o cerere în temeiul alineatului (6).
- (4) Nivelul suspendării obligațiilor nu trebuie să depășească nivelul echivalent cu anularea sau reducerea avantajelor cauzată de încălcare. În notificarea menționată la alineatul (2) se precizează nivelul suspendării preconizate a obligațiilor.
- (5) Atunci când analizează obligațiile care urmează să fie suspendate, partea reclamantă ar trebui să încerce mai întâi să suspende obligațiile în același sector sau în același sector care au fost afectate de măsura despre care comisia a considerat că este incompatibilă cu dispozițiile vizate. Suspendarea obligațiilor poate fi aplicată altui sector sau altor sectoare, reglementate de prezenta parte a prezentului acord, decât cele în care comisia a constatat anularea sau reducerea avantajelor, în special dacă partea reclamantă consideră că o astfel de suspendare în celălalt sector sau în celelalte sectoare este realizabilă sau eficientă în ceea ce privește determinarea conformării.

(6) În cazul în care consideră că nivelul notificat al suspendării preconizate a obligațiilor depășește un nivel echivalent cu anularea sau reducerea avantajelor cauzată de încălcare, partea pârâtă poate solicita în scris comisiei inițiale, înainte de încheierea perioadei prevăzute la alineatul (3), să se pronunțe în această privință. Comisia transmite părților decizia sa cu privire la nivelul suspendării obligațiilor în termen de 30 de zile de la data cererii. Partea reclamantă nu suspendă nicio obligație până când comisia nu își pronunță decizia. Suspendarea obligațiilor trebuie să fie conformă cu decizia respectivă.

(7) Suspendarea obligațiilor sau a compensației menționate în prezentul articol este temporară și nu se aplică după ce:

(a) părțile au ajuns la o soluție de comun acord în temeiul articolului 38.32;

(b) părțile au convenit că măsura întreprinsă în vederea conformării asigură conformitatea părții pârâte cu dispozițiile vizate; sau

(c) o măsură adoptată pentru a asigura conformitatea și pe care comisia a considerat-o incompatibilă cu dispozițiile vizate a fost retrasă sau modificată astfel încât să se asigure conformitatea părții pârâte cu dispozițiile respective.

Articolul 38.18

Reexaminarea măsurilor întreprinse în vederea conformării după adoptarea măsurilor reparatorii temporare

(1) Partea pârâtă notifică părții reclamante orice măsură întreprinsă în vederea conformării în urma suspendării obligațiilor sau în urma aplicării compensației temporare, după caz. Cu excepția cazurilor menționate la alineatul (2), partea reclamantă încetează suspendarea obligațiilor în termen de 30 de zile de la data transmiterii notificării respective. În cazurile în care a fost aplicată o compensație, cu excepția cazurilor menționate la alineatul (2), partea pârâtă poate înceta aplicarea compensației respective în termen de 30 de zile de la data transmiterii notificării privind conformarea sa.

(2) Dacă, în termen de 30 de zile de la data transmiterii notificării, părțile nu ajung la un acord cu privire la faptul că în urma luării măsurii notificate în conformitate cu alineatul (1) partea pârâtă se conformează dispozițiilor vizate, partea reclamantă solicită în scris comisiei inițiale să se pronunțe în această privință. Comisia transmite părților decizia sa în termen de 46 de zile de la data transmiterii cererii. În cazul în care comisia constată că măsura întreprinsă în vederea conformării este conformă cu dispozițiile vizate, suspendarea obligațiilor sau, după caz, aplicarea compensației încetează. Dacă este cazul, partea reclamantă ajustează nivelul suspendării obligațiilor sau nivelul compensației în funcție de decizia comisiei.

(3) În cazul în care consideră că nivelul suspendării pus în aplicare de partea reclamantă depășește nivelul echivalent cu anularea sau reducerea avantajelor cauzată de încălcare, partea pârâtă poate solicita în scris comisiei inițiale să se pronunțe în această privință.

Articolul 38.19

Înlocuirea membrilor comisiei

În cazul în care, în cursul procedurilor comisiei în temeiul prezentei secțiuni, un membru al comisiei nu poate participa, se retrage sau trebuie înlocuit deoarece nu îndeplinește cerințele prevăzute în anexa 38-B, se numește un nou membru al comisiei în conformitate cu articolul 38.6. Termenul pentru prezentarea raportului sau luarea deciziei menționat în prezenta secțiune se prelungește cu perioada necesară pentru numirea noului membru.

Articolul 38.20

Regulamentul de procedură

(1) Procedurile comisiei prevăzute în prezenta secțiune sunt reglementate de prezentul capitol și de anexa 38-A.

(2) Orice audiere a comisiei este deschisă publicului, cu excepția cazului în care se prevede altfel în anexa 38-A.

Articolul 38.21

Suspendare și încetare

(1) La cererea comună a părților, comisia își suspendă activitatea în orice moment, pentru o perioadă convenită de părți și care nu depășește 12 luni consecutive.

(2) Comisia își reia activitatea înainte de încheierea perioadei de suspendare la cererea scrisă a ambelor părți sau la sfârșitul perioadei de suspendare la cererea scrisă a uneia dintre părți. Partea solicitantă notifică acest lucru celeilalte părți. În cazul în care niciuna dintre părți nu solicită reluarea activității comisiei la sfârșitul perioadei de suspendare, autoritatea comisiei expiră, iar procedura de soluționare a litigiilor încetează.

(3) În cazul suspendării activității comisiei în temeiul prezentului articol, termenele relevante prevăzute în prezenta secțiune se prelungesc cu o perioadă egală cu cea în care activitatea comisiei a fost suspendată.

Articolul 38.22

Dreptul de a solicita informații

(1) La cererea unei părți sau din proprie inițiativă, comisia poate solicita părților informațiile pe care le consideră necesare și adecvate. Părțile răspund cu promptitudine și complet la orice cerere de informații transmisă de comisie.

(2) La cererea unei părți sau din proprie inițiativă, comisia poate solicita informațiile pe care le consideră necesare și adecvate din orice sursă. De asemenea, comisia are dreptul de a solicita opinia, inclusiv informații și consiliere tehnică, unor experți, după cum consideră adecvat și sub rezerva oricăror clauze și condiții convenite de părți, după caz.

(3) Comisia țin seama de observațiile *amicus curiae* primite din partea persoanelor fizice ale unei părți sau a persoanelor juridice stabilite pe teritoriul uneia dintre părți, în conformitate cu anexa 38-A.

(4) Orice informații obținute de comisie în temeiul prezentului articol sunt puse la dispoziția părților, iar părțile pot prezenta observații cu privire la informațiile respective.

Articolul 38.23

Reguli de interpretare

(1) Comisia interpretează dispozițiile vizate în conformitate cu regulile obișnuite de interpretare a dreptului public internațional, inclusiv cu cele codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor.

(2) Comisia ia în considerare și interpretările relevante din rapoartele elaborate de grupurile speciale de soluționare a litigiilor ale OMC și de Organul de apel al OMC și adoptate de Organul de soluționare a litigiilor al OMC.

(3) Rapoartele și deciziile comisiei nu pot extinde sau restrânge drepturile și obligațiile părților prevăzute în prezenta parte a prezentului acord.

Articolul 38.24

Rapoartele și deciziile comisiei

(1) Deliberările comisiei rămân confidențiale. Comisia depune toate eforturile pentru ca rapoartele elaborate și deciziile pronunțate să fie adoptate prin consens. În cazul în care acest lucru nu este posibil, comisia decide cu majoritate de voturi. În niciun caz nu se fac publice opiniile separate ale membrilor comisiei.

(2) Fiecare parte pune la dispoziția publicului comunicările sale și rapoartele și deciziile comisiei, sub rezerva protecției informațiilor confidențiale.

(3) Rapoartele și deciziile comisiei sunt acceptate necondiționat de către părți. Acestea nu creează drepturi sau obligații persoanelor.

- (4) Orice informații transmise de una dintre părți comisiei în conformitate cu anexa 38-A sunt tratate drept confidențiale de către comisie și de către părți.

SECȚIUNEA D Mecanismul de mediere

Articolul 38.25

Obiectiv

- (1) Obiectivul mecanismului de mediere este de a facilita găsirea unei soluții de comun acord pe baza unei proceduri complete și rapide, cu asistența unui mediator.
- (2) Procedura de mediere nu poate fi inițiată decât prin acordul părților, pentru a se putea analiza soluții găsite de comun acord și pentru a se lua în considerare eventualele recomandări și soluții propuse de mediator.

Articolul 38.26

Inițierea procedurii de mediere

- (1) O parte (denumită în continuare „partea solicitantă”) poate solicita în orice moment celeilalte părți (denumită în continuare „partea solicitată”), în scris, inițierea unei proceduri de mediere cu privire la orice măsură a părții solicitate care se presupune că afectează comerțul sau investițiile dintre părți.
- (2) Cererea menționată la alineatul (1) trebuie să fie suficient de detaliată pentru a expune în mod clar îngrijorările părții solicitante și:
- (a) să precizeze măsura în cauză;
 - (b) să conțină o expunere a efectelor negative pe care, în opinia părții solicitante, le are sau le va avea măsura asupra comerțului sau a investițiilor dintre părți; și
 - (c) să explice modul în care partea solicitantă consideră că respectivele efecte sunt legate de măsura în cauză.
- (3) Partea solicitată o examinează cererea în spirit pozitiv și transmite în scris părții solicitante acceptarea sau respingerea acesteia în termen de 10 zile de la data transmiterii ei; în caz contrar, cererea se consideră respinsă.

Articolul 38.27

Alegerea mediatorului

- (1) Părțile depun eforturi pentru a conveni asupra unui mediator în termen de 14 zile de la inițierea procedurii de mediere.
- (2) În cazul în care părțile nu reușesc să ajungă la un acord cu privire la mediator în termenul prevăzut la alineatul (1) de la prezentul articol, oricare dintre părți poate solicita copreședintelui Comitetului mixt desemnat de partea reclamantă să selecteze mediatorul prin tragere la sorți, în termen de cinci zile de la data cererii, din sublista președinților întocmită în temeiul articolului 38.8 alineatul (1) litera (c). Copreședintele Comitetului mixt desemnat de partea reclamantă poate delega această selecție prin tragere la sorți a mediatorului.
- (3) În cazul în care sublista președinților menționată la articolul 38.8 alineatul (1) litera (c), nu a fost întocmită în momentul formulării unei cereri în temeiul articolului 38.26, mediatorul este selectat prin tragere la sorți dintre persoanele care au fost propuse în mod oficial de una sau de ambele părți pentru sublista respectivă.
- (4) Mediatorul nu poate fi resortisant al uneia dintre părți, nici angajat de una dintre părți, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

- (5) Mediatorul trebuie să îndeplinească cerințele din anexa 38-B.

Articolul 38.28

Regulamentul procedurii de mediere

- (1) În termen de 10 zile de la data numirii mediatorului, partea solicitantă furnizează mediatorului și părții solicitate o descriere detaliată în scris a îngrijorărilor sale, în special în ceea ce privește funcționarea măsurii în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra comerțului sau a investițiilor. În termen de 20 de zile de la data transmiterii descrierii respective, partea solicitată poate prezenta observații scrise cu privire la descrierea respectivă. O parte poate include orice informații pe care le consideră relevante în descrierea sau în observațiile sale.
- (2) Mediatorul oferă asistență părților în mod transparent pentru a clarifica măsura în cauză și posibilele efecte negative ale acesteia asupra comerțului sau a investițiilor. În special, mediatorul poate să organizeze reuniuni între părți, să consulte părțile împreună sau separat, să se consulte cu experți și părți interesate relevante sau să solicite asistența acestora și să ofere orice sprijin suplimentar solicitat de către părți. Mediatorul se consultă cu părțile înainte de a consulta experți și părți interesate relevante sau de a solicita asistența acestora.
- (3) Mediatorul poate oferi recomandări și poate propune o soluție care să fie examinată de părți. Părțile pot accepta sau respinge soluția propusă sau pot conveni asupra unei soluții diferite. Mediatorul nu acordă consiliere și nu formulează observații referitoare la conformitatea măsurii în cauză cu prezenta parte a prezentului acord.
- (4) Procedura de mediere are loc pe teritoriul părții solicitate sau, de comun acord între părți, în orice alt loc sau prin orice alte mijloace.
- (5) Părțile depun eforturi pentru a găsi o soluție de comun acord în termen de 60 de zile de la data numirii mediatorului. Până la un acord final, părțile pot lua în considerare posibile soluții provizorii, în special dacă măsura se referă la mărfuri perisabile sau la produse sau servicii sezoniere.
- (6) La cererea oricăreia dintre părți, mediatorul transmite părților un proiect de raport factic care cuprinde:
- (a) un scurt rezumat al măsurii în cauză;
 - (b) procedurile urmate; și
 - (c) după caz, soluția stabilită de comun acord, inclusiv eventualele soluții provizorii.
- (7) Mediatorul prevede un termen de 15 zile de la data transmiterii proiectului de raport factic în care părțile pot să prezinte observații cu privire la acesta. După examinarea observațiilor primite de la părți, mediatorul transmite părților, în termen de 15 zile de la primirea observațiilor, un raport factic final. Proiectul de raport factic și raportul factic final nu trebuie să includă niciun fel de interpretare a prezentei părți a prezentului acord.
- (8) Procedura de mediere se încheie:
- (a) prin adoptarea unei soluții de comun acord de către părți, la data notificării mediatorului cu privire la aceasta;
 - (b) prin acordul părților în orice etapă a procedurii, la data notificării mediatorului cu privire la respectivul acord;
 - (c) printr-o declarație scrisă emisă de mediator după consultarea părților prin care se indică faptul că o continuare a medierii ar fi inutilă, la data notificării părților cu privire la declarația respectivă; sau
 - (d) printr-o declarație scrisă emisă de una dintre părți după examinarea soluțiilor stabilite de comun acord în cadrul procedurii de mediere și după examinarea recomandărilor și a soluțiilor propuse de mediator, la data notificării mediatorului și a celeilalte părți cu privire la declarația respectivă.

Articolul 38.29

Confidențialitate

Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, toate etapele procedurii de mediere, inclusiv orice recomandare sau soluție propusă, sunt confidențiale. O parte poate divulga publicului faptul că este în desfășurare o mediere.

Articolul 38.30

Relația cu procedurile de soluționare a litigiilor

- (1) Procedura de mediere nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care le revin părților în temeiul secțiunilor B și C sau procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul oricărui alt acord internațional.
- (2) O parte nu introduce ca probe și nu se bazează, în alte proceduri de soluționare a litigiilor prevăzute în prezentul acord sau în orice alt acord, pe următoarele elemente, iar comisia nu ia în considerare:
 - (a) pozițiile adoptate de cealaltă parte în cursul procedurii de mediere sau informațiile colectate în mod exclusiv în temeiul articolului 38.28 alineatul (2);
 - (b) faptul că cealaltă parte și-a exprimat disponibilitatea de a accepta o soluție pentru măsura supusă medierii; sau
 - (c) recomandările sau propunerile oferite de mediator.
- (3) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, un mediator nu poate avea calitatea de membru al unei comisii în cadrul procedurilor de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord sau al oricărui alt acord referitoare la aceeași chestiune pentru care a avut calitatea de mediator.

SECȚIUNEA E

Dispoziții comune

Articolul 38.31

Cerere de informații

- (1) Înainte de formularea unei cereri de consultări sau de mediere în temeiul articolului 38.4, respectiv 38.26, o parte poate solicita informații de la cealaltă parte cu privire la o măsură care se presupune că afectează comerțul sau investițiile dintre părți. Partea căreia i se adresează o astfel de cerere transmite, în termen de 20 de zile de la data transmiterii cererii, un răspuns scris care conține observațiile sale cu privire la informațiile solicitate.
- (2) În cazul în care consideră că nu va fi în măsură să transmită un răspuns în termen de 20 de zile de la data transmiterii cererii, partea căreia i se adresează cererea notifică cu promptitudine celeilalte părți acest lucru, precizând motivele întârzierii și furnizând o estimare a termenului cel mai scurt în care va fi în măsură să transmită răspunsul.
- (3) În mod normal, o parte trebuie să solicite informații în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol înainte de formularea unei cereri de consultări sau de mediere în temeiul articolului 38.4, respectiv 38.26.

Articolul 38.32

Soluție stabilită de comun acord

- (1) Părțile pot ajunge, în orice moment, la o soluție stabilită de comun acord în privința oricărui litigiu menționat la articolul 38.2.
- (2) În cazul în care se ajunge la o soluție stabilită de comun acord în cursul procedurii comisiei sau al procedurii de mediere, părțile notifică în comun soluția respectivă președintelui comisiei, respectiv mediatorului. În urma unei astfel de notificări, procedura comisiei sau procedura de mediere încetează.

- (3) Fiecare parte ia măsurile necesare pentru a pune în aplicare soluția stabilită de comun acord imediat sau în termenul convenit, după caz.

- (4) Cel târziu la expirarea termenului convenit, partea care pune în aplicare soluția stabilită de comun acord informează în scris cealaltă parte cu privire la orice măsură pe care a adoptat-o în acest scop.

Articolul 38.33

Termene

- (1) Toate termenele prevăzute în prezentul capitol se calculează începând cu ziua următoare celei actului la care se face referire.
- (2) Orice termen menționat în prezentul capitol poate fi modificat prin acordul părților.
- (3) În temeiul secțiunii C, comisia poate propune părților, în orice moment, să modifice un termen menționat în prezentul capitol, precizând motivele care stau la baza propunerii.

Articolul 38.34

Costuri

- (1) Fiecare parte suportă cheltuielile aferente participării sale la procedura comisiei sau la procedura de mediere.
- (2) Părțile suportă împreună și împart în mod egal cheltuielile care decurg din aspectele organizatorice, inclusiv pentru remunerația și cheltuielile membrilor comisiei și ale mediatorului. Remunerația membrilor comisiei se stabilește în conformitate cu anexa 38-A. Regulile privind remunerația membrilor comisiei prevăzute în anexa 38-A se aplică și mediatorilor *mutatis mutandis*.

Articolul 38.35

Modificarea anexelor

Consiliul mixt poate adopta o decizie de modificare a anexelor 38-A și 38-B în temeiul articolului 8.5 alineatul (1) litera (a).

CAPITOLUL 39

EXCEPȚII

Articolul 39.1

Excepții generale

- (1) În sensul capitolelor 9, 11, 15, 26 și 29 și al secțiunii B din capitolul 17⁽¹⁴⁾ din prezentul acord, articolul XX din GATT 1994, inclusiv notele și dispozițiile suplimentare ale acestuia, este încorporat în prezentul acord și face parte integrantă a acestuia *mutatis mutandis*.
- (2) Sub rezerva corinței ca aceste măsuri să nu fie aplicate astfel încât să constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între țări în care există condiții similare sau să constituie o restricție disimulată a liberalizării investițiilor sau a comerțului cu servicii, nicio dispoziție din capitolul 15, capitolele 18-27⁽¹⁴⁾, capitolul 29 sau secțiunea B din capitolul 17⁽¹⁴⁾ nu se interpretează ca împiedicând adoptarea sau aplicarea de către oricare dintre părți a măsurilor:

⁽¹⁴⁾ Această dispoziție nu se aplică articolului 17.10.

⁽¹⁴⁾ Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca limitând drepturile prevăzute în anexa 17-E.

⁽¹⁴⁾ Această dispoziție nu se aplică articolului 17.10.

- (a) necesare pentru protejarea securității publice sau a moralității publice ori pentru menținerea ordinii publice⁽¹⁴⁾;
- (b) necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;
- (c) necesare pentru a asigura respectarea actelor cu putere de lege sau a normelor administrative care nu sunt incompatibile cu prezenta parte a prezentului acord, inclusiv a celor privind:
- (i) prevenirea practicilor înșelătoare și frauduloase sau remedierea efectelor nerespectării contractelor;
 - (ii) protecția vieții private în contextul prelucrării și difuzării datelor cu caracter personal și protejarea confidențialității dosarelor și a conturilor personale; sau
 - (iii) siguranța.
- (3) Pentru mai multă certitudine, părțile înțeleg că, în măsura în care astfel de măsuri sunt incompatibile cu dispozițiile capitolelor din prezenta parte a prezentului acord menționate la alineatele (1) și (2) de la prezentul articol:
- (a) măsurile menționate la articolul XX litera (b) din GATT 1994 și la alineatul (2) litera (b) de la prezentul articol includ măsurile de mediu care sunt necesare pentru protejarea vieții și a sănătății oamenilor, animalelor sau plantelor;
- (b) articolul XX litera (g) din GATT 1994 se aplică măsurilor legate de conservarea resurselor naturale biologice și nebiologice epuizabile; și
- (c) măsurile luate pentru a pune în aplicare acordurile multilaterale de mediu pot intra sub incidența articolului XX litera (b) sau (g) din GATT 1994 sau a alineatului (2) litera (b) de la prezentul articol.
- (4) Înainte ca o parte să aplice una dintre măsurile prevăzute la articolul XX literele (i) și (j) din GATT 1994, partea respectivă pune la dispoziția celeilalte părți toate informațiile relevante, în vederea căutării unei soluții acceptabile pentru părți. Dacă nu se ajunge la o soluție acceptabilă în termen de 30 de zile de la furnizarea informațiilor relevante, partea care intenționează să aplice măsura poate face acest lucru. În cazul în care circumstanțe excepționale și critice care necesită o acțiune imediată împiedică furnizarea și examinarea prealabilă a informațiilor, partea care intenționează să aplice măsurile poate aplica imediat orice măsuri asigurătorii necesare pentru a remedia situația. Partea în cauză informează imediat cealaltă parte cu privire la aplicarea măsurilor respective.

Articolul 39.2

Excepții privind securitatea

Prezentei părți a prezentului acord i se aplică articolul 41.4.

Articolul 39.3

Fiscalitate

- (1) În sensul prezentului articol:
- (a) „reședință” înseamnă reședința fiscală;
- (b) „acord fiscal” înseamnă un acord care vizează evitarea dublei impuneri sau orice alt acord sau aranjament internațional care se referă în întregime sau în principal la fiscalitate și la care a aderat orice stat membru, Uniunea Europeană sau Republica Chile; și
- (c) „măsură fiscală” înseamnă o măsură care pune în aplicare legislația fiscală a Uniunii Europene, a oricărui stat membru sau a Republicii Chile.

⁽¹⁴⁾ Excepțiile prevăzute la această literă pot fi invocate doar în cazul în care există o amenințare reală și suficient de gravă la adresa unuia dintre interesele fundamentale ale societății.

- (2) Prezenta parte a prezentului acord se aplică măsurilor fiscale numai în măsura în care acest lucru este necesar pentru ca dispozițiile prezentei părți a prezentului acord să producă efecte.
- (3) Nicio dispoziție din prezenta parte a prezentului acord nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor care revin Uniunii Europene, statelor sale membre sau Republicii Chile în temeiul oricăror acorduri fiscale. În cazul unei neconcordanțe între prezenta parte a prezentului acord și un acord fiscal, acordul fiscal prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante. În ceea ce privește un acord fiscal între Uniunea Europeană sau statele sale membre și Chile, autoritățile competente relevante din Uniunea Europeană sau din statele sale membre, pe de o parte, și din Chile, pe de altă parte, stabilesc împreună, în temeiul prezentei părți a prezentului acord și al acordului fiscal respectiv, dacă există o neconcordanță între prezenta parte a prezentului acord și acordul fiscal respectiv.
- (4) O obligație din prezenta parte a prezentului acord pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate nu se aplică cu privire la un avantaj acordat de Uniunea Europeană, de statele membre ale acesteia sau de Chile în temeiul unui acord fiscal.
- (5) Sub rezerva cerinței ca măsurile de acest tip să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între țări în care există condiții similare sau ar constitui o restricție disimulată a comerțului și a investițiilor, nicio dispoziție din prezenta parte a prezentului acord nu se interpretează ca implicând o parte să adopte, să mențină sau să aplice o măsură menită să asigure impunerea sau colectarea efectivă sau echitabilă a impozitelor directe care:
- (a) stabilește o distincție între contribuabili care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința sau locul în care au fost investite capitalurile lor; sau
- (b) vizează prevenirea evitării obligațiilor fiscale sau a evaziunii fiscale în temeiul unui acord fiscal sau al legislației fiscale a părții respective.

Articolul 39.4

Comunicarea informațiilor

(1) Nicio dispoziție din prezenta parte a prezentului acord nu se interpretează ca impunând părților să comunice informații confidențiale disponibile a căror divulgare ar împiedica aplicarea legislației, ar contraveni în alt mod interesului public sau ar aduce atingere intereselor comerciale legitime ale unor întreprinderi publice sau private, cu excepția cazului în care o comisie solicită aceste informații confidențiale în cadrul procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul capitolului 38. În astfel de cazuri, comisia asigură protecția deplină a confidențialității.

(2) Atunci când o parte transmite informații considerate confidențiale în temeiul legislației sale Consiliului mixt, Comitetului mixt, subcomitetelor sau altor organisme instituite în temeiul prezentului acord, cealaltă parte tratează informațiile respective ca fiind confidențiale, cu excepția cazului în care partea care transmite informațiile convine altfel.

Articolul 39.5

Derogări OMC

În cazul în care o obligație prevăzută în prezenta parte a prezentului acord este substanțial echivalentă cu o obligație prevăzută în Acordul OMC, orice măsură luată în conformitate cu o derogare adoptată în temeiul articolului IX din Acordul OMC este considerată a fi în conformitate cu obligația substanțial echivalentă prevăzută în prezenta parte a prezentului acord.

PARTEA IV
CADRUL INSTITUȚIONAL GENERAL

CAPITOLUL 40
CADRUL INSTITUȚIONAL

Articolul 40.1
Consiliul mixt

- (1) Părțile instituie un Consiliu mixt. Acesta urmărește îndeplinirea obiectivelor prezentului acord și supraveghează punerea în aplicare a acestuia. Consiliul examinează orice aspecte care apar în cadrul prezentului acord și orice alte chestiuni bilaterale sau internaționale de interes reciproc.
- (2) Consiliul mixt se reunește în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord și, ulterior, o dată la doi ani sau în alt mod convenit de către părți. Reuniunile Consiliului mixt au loc cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice în conformitate cu regulamentul său de procedură. Reuniunile care se desfășoară cu prezență fizică au loc alternativ la Bruxelles și la Santiago.
- (3) Consiliul mixt este alcătuit, pentru partea UE, din reprezentanți la nivel ministerial și, pentru Chile, din ministrul afacerilor externe sau din persoanele desemnate de aceștia. Atunci când acționează în configurația „comerț” prevăzută la articolul 8.5, Consiliul mixt este alcătuit din reprezentanți ai părților responsabili cu aspectele legate de comerț și investiții.
- (4) Consiliul mixt are competența de a adopta decizii în cazurile prevăzute de prezentul acord și de a formula recomandări, în conformitate cu regulamentul său de procedură. Consiliul mixt adoptă decizii și formulează recomandări de comun acord. Deciziile sunt obligatorii pentru părți, care iau toate măsurile necesare pentru a le pune în aplicare. Recomandările nu au caracter obligatoriu.
- (5) Consiliul mixt este coprezidat de un reprezentant al fiecărei părți, în conformitate cu regulamentul său de procedură, ținând seama de chestiunile specifice care trebuie abordate la fiecare sesiune.
- (6) Consiliul mixt își stabilește propriul regulament de procedură, precum și regulamentul de procedură al Comitetului mixt în cadrul primei sale reuniuni.
- (7) Consiliul mixt poate delega Comitetului mixt oricare dintre funcțiile sale, inclusiv competența de a lua decizii cu caracter obligatoriu și de a formula recomandări.
- (8) În plus față de prezentul articol, atunci când Consiliul mixt acționează în configurația „comerț”, se aplică articolul 8.5.

Articolul 40.2
Comitetul mixt

- (1) Părțile instituie un Comitet mixt. Comitetul mixt oferă asistență Consiliului mixt în exercitarea funcțiilor sale.
- (2) Comitetul mixt este responsabil de punerea în aplicare generală a prezentului acord. Faptul că o temă sau o chestiune este examinată de Comitetul mixt nu împiedică examinarea acesteia și de către Consiliul mixt.
- (3) Comitetul mixt se reunește în termen de un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord și, ulterior, o dată pe an sau în alt mod convenit de către părți. Reuniunile Comitetului mixt au loc cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice în conformitate cu regulamentul său de procedură. Reuniunile care se desfășoară cu prezență fizică au loc alternativ la Bruxelles și la Santiago.

- (4) Comitetul mixt este alcătuit din reprezentanți ai părților și este coprezidat de un reprezentant al fiecărei părți, în conformitate cu regulamentul său de procedură, ținând seama de chestiunile specifice care trebuie abordate la fiecare sesiune.
- (5) Atunci când acționează în configurația „comerț” prevăzută la articolul 8.6, Comitetul mixt este alcătuit din reprezentanți ai părților responsabili cu aspectele legate de comerț și investiții.
- (6) Comitetul mixt are competența de a adopta decizii în cazurile prevăzute de prezentul acord sau atunci când această competență i-a fost delegată de Consiliul mixt în temeiul articolului 40.1 alineatul (7). Comitetul mixt are, de asemenea, competența de a formula recomandări, inclusiv atunci când această competență i-a fost delegată în temeiul articolului 40.1 alineatul (7). Comitetul mixt adoptă decizii și formulează recomandări de comun acord și în conformitate cu regulamentul său de procedură. Atunci când exercită funcții delegate, Comitetul mixt adoptă decizii și formulează recomandări în conformitate cu regulamentul de procedură al Consiliului mixt. Deciziile sunt obligatorii pentru părți, care iau toate măsurile necesare pentru a le pune în aplicare. Recomandările nu au caracter obligatoriu.
- (7) În plus față de prezentul articol, atunci când Comitetul mixt acționează în configurația „comerț”, se aplică articolul 8.6.

Articolul 40.3
Subcomitete și alte organisme

- (1) Prin prezentul acord se instituie un Subcomitet pentru dezvoltare și cooperare internațională pentru a coordona și a supraveghea punerea în aplicare a activităților de cooperare întreprinse în domeniile menționate în partea II a prezentului acord.
- (2) Subcomitetele specifice părții III a prezentului acord sunt instituite în temeiul articolului 8.8.
- (3) Consiliul mixt sau Comitetul mixt poate adopta o decizie de instituire a unui subcomitet sau a unui alt organism. Consiliul mixt sau Comitetul mixt poate atribui unui subcomitet sau unui alt organism instituit în temeiul prezentului alineat sarcini care țin de competența sa pentru a acorda asistență la îndeplinirea funcțiilor sale și pentru a aborda sarcini sau subiecte specifice. Consiliul mixt sau Comitetul mixt poate modifica sarcinile atribuite unui subcomitet sau organism instituit în temeiul prezentului alineat sau poate dizolva orice astfel de subcomitet sau organism.
- (4) Subcomitetele și celelalte organisme sunt alcătuite din reprezentanți ai părților și sunt coprezidate de un reprezentant al fiecărei părți.
- (5) Cu excepția cazului în care prezentul acord prevede altfel sau părțile convin altfel, subcomitetele se reunesc în termen de un an de la instituirea lor și, ulterior, la cererea oricăreia dintre părți, a Consiliului mixt sau a Comitetului mixt, la un nivel corespunzător. Subcomitetele se pot reuni și din proprie inițiativă, sub rezerva respectării regulamentelor lor de procedură. Reuniunile subcomitetelor au loc cu prezență fizică sau prin orice mijloace tehnologice în conformitate cu regulamentele lor de procedură. Reuniunile care se desfășoară cu prezență fizică au loc alternativ la Bruxelles și la Santiago.
- (6) Cu excepția cazului în care prezentul acord prevede altfel, subcomitetele și celelalte organisme prezintă Comitetului mixt rapoarte cu privire la activitățile lor, atât periodic, cât și la cererea Comitetului mixt.
- (7) Faptul că o temă sau o chestiune este examinată de unul dintre subcomitete sau dintre celelalte organisme nu împiedică examinarea ei și de către Consiliul mixt sau Comitetul mixt.
- (8) Consiliul mixt sau Comitetul mixt poate stabili regulamente de procedură pentru subcomitete și celelalte organisme, dacă consideră necesar acest lucru. În cazul în care Consiliul mixt sau Comitetul mixt nu își stabilește propriul regulament de procedură, se aplică regulamentul de procedură al Comitetului mixt *mutatis mutandis*.
- (9) Subcomitetele și celelalte organisme pot formula recomandări, în conformitate cu regulamentele lor de procedură. Subcomitetele și celelalte organisme formulează recomandări de comun acord. Recomandările subcomitetelor și ale celorlalte organisme nu au caracter obligatoriu.

(10) Subcomitetul pentru servicii și investiții, instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1), poate adopta decizii prin care se pronunță în conformitate cu articolul 17.39. Subcomitetul pentru servicii financiare, instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1), poate adopta decizii prin care se pronunță în conformitate cu articolul 25.20. Subcomitetele respective adoptă astfel de decizii de comun acord. Aceste decizii sunt obligatorii pentru părți.

Articolul 40.4

Comisia parlamentară mixtă

- (1) Prin prezentul acord se instituie o Comisie parlamentară mixtă. Aceasta este alcătuită din membri ai Parlamentului European și membri ai Congresului Republicii Chile.
- (2) Comisia parlamentară mixtă își stabilește propriul regulament de procedură.
- (3) Comisia parlamentară mixtă este un forum pentru reuniuni și schimburi de opinii, precum și pentru promovarea unor relații mai strânse. Aceasta se reunește de două ori pe an.
- (4) Comisia parlamentară mixtă este informată cu privire la deciziile și recomandările Consiliului mixt.
- (5) Comisia parlamentară mixtă poate face recomandări Consiliului mixt cu privire la punerea în aplicare a prezentului acord.

Articolul 40.5

Participarea societății civile

Fiecare parte promovează participarea societății civile la punerea în aplicare a prezentului acord, în special prin interacțiunea cu grupul său consultativ intern, menționat la articolul 40.6, și cu Forumul societății civile menționat la articolul 40.7.

Articolul 40.6

Grupuri consultative interne

- (1) Fiecare parte creează sau desemnează un grup consultativ intern în termen de doi ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Fiecare grup consultativ intern asigură o reprezentare echilibrată a organizațiilor independente ale societății civile, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale, a sindicatelor și a organizațiilor profesionale și patronale. În acest sens, fiecare parte își stabilește propriile reguli de numire pentru a determina componența grupului său consultativ intern, oferind posibilități de acces pentru actorii din diferite sectoare. Componența fiecărui grup consultativ intern se reînnoiește periodic, în conformitate cu regulile de numire stabilite în temeiul prezentului alineat.
- (2) Fiecare parte se reunește cu grupul său consultativ intern cel puțin o dată pe an, pentru a discuta punerea în aplicare a prezentului acord. Fiecare parte poate lua în considerare opiniile sau recomandările prezentate de grupul său consultativ intern.
- (3) Pentru a promova sensibilizarea publicului cu privire la grupul său consultativ intern, fiecare parte publică o listă a organizațiilor care participă la grupul consultativ intern respectiv, precum și datele de contact ale acestuia.
- (4) Părțile promovează interacțiunea dintre grupurile consultative interne prin mijloace adecvate.

Articolul 40.7

Forumul societății civile

- (1) Părțile promovează organizarea periodică a unui Forum al societății civile în vederea desfășurării unui dialog cu privire la punerea în aplicare a prezentului acord.

(2) Părțile convoacă de comun acord reuniuni ale Forumului societății civile. Atunci când convoacă o reuniune a Forumului societății civile, fiecare parte invită organizații independente ale societății civile stabilite pe teritoriul său, inclusiv membrii grupului său consultativ intern menționat la articolul 40.6. Fiecare parte promovează o reprezentare echilibrată, care să permită participarea organizațiilor neguvernamentale, a sindicatelor și a organizațiilor profesionale și patronale. Fiecare organizație suportă costurile aferente participării sale la Forumul societății civile.

(3) Reprezentanții părților care participă la Consiliul mixt sau la Comitetul mixt iau parte, după caz, la reuniunile Forumului societății civile. Părțile publică, împreună sau separat, orice declarații oficiale făcute în cadrul Forumului societății civile.

CAPITOLUL 41

DISPOZIȚII GENERALE ȘI FINALE

Articolul 41.1

Definirea părților

În sensul prezentului acord:

- (a) „parte” înseamnă:
 - (i) Uniunea Europeană sau statele sale membre sau Uniunea Europeană și statele sale membre, în funcție de domeniile respective de competență ale acestora („partea UE”) sau
 - (ii) Chile; și
- (b) „părți” înseamnă partea UE și Chile.

Articolul 41.2

Aplicare teritorială

- (1) Prezentul acord se aplică:
 - (a) în ceea ce privește partea UE, teritoriilor în care se aplică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în condițiile stabilite în aceste tratate; și
 - (b) în ceea ce privește Chile, spațiului terestru, maritim și aerian aflat sub suveranitatea sa, zonei economice exclusive și platformei continentale în care își exercită drepturile suverane și jurisdicția în conformitate cu dreptul internațional⁽¹⁴⁾ și cu dreptul Republicii Chile⁽¹⁵⁾.

Trimiterile la „teritoriu” din prezentul acord se interpretează în conformitate cu prezentul alineat, cu excepția cazului în care prezentul acord prevede altfel în mod expres.

- (2) În ceea ce privește dispozițiile referitoare la tratamentul tarifar al mărfurilor, inclusiv cele referitoare la regulile de origine și la suspendarea temporară a acestui tratament, prezentul acord se aplică și acelor zone de pe teritoriul vamal al Uniunii Europene în sensul articolului 4 din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului⁽¹⁶⁾ care nu sunt reglementate la alineatul (1) litera (a) de la prezentul articol.

⁽¹⁴⁾ Pentru mai multă certitudine, dreptul internațional include, în special, Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării, încheiată la Montego Bay la 10 decembrie 1982.

⁽¹⁵⁾ Pentru mai multă certitudine, în cazul unei neconcordanțe între dreptul Republicii Chile și dreptul internațional, prevalează dreptul internațional.

⁽¹⁶⁾ Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii (JO UE L 269, 10.10.2013, p. 1).

Articolul 41.3

Îndeplinirea obligațiilor

- (1) Fiecare parte ia toate măsurile cu caracter general sau specific necesare pentru a-și îndeplini obligațiile care îi revin în temeiul prezentului acord.
- (2) În cazul în care una dintre părți consideră că cealaltă parte nu și-a îndeplinit oricare dintre obligațiile care îi revin în temeiul părții III din prezentul acord, se aplică mecanismele specifice prevăzute în partea respectivă.
- (3) În cazul în care una dintre părți consideră că cealaltă parte nu și-a îndeplinit oricare dintre obligațiile descrise ca elemente esențiale la articolul 1.2 alineatul (2) sau la articolul 2.2 alineatul (1), aceasta poate lua măsuri adecvate. În sensul prezentului alineat, „măsurile adecvate” pot include suspendarea, parțială sau totală, a prezentului acord.
- (4) În cazul în care una dintre părți consideră că cealaltă parte nu și-a îndeplinit oricare dintre obligațiile prevăzute în prezentul acord, cu excepția celor care intră sub incidența alineatelor (2) și (3) de la prezentul articol, aceasta notifică cealaltă parte. Părțile organizează consultări sub auspiciile Consiliului mixt în vederea găsitului unei soluții reciproc acceptabile. Consiliul mixt depune eforturi pentru a ajunge cât mai curând posibil la o soluție reciproc acceptabilă. În cazul în care Consiliul mixt nu a reușit să ajungă la o soluție reciproc acceptabilă în termen de 60 de zile de la data notificării, partea care face notificarea poate lua măsurile adecvate. În sensul prezentului alineat, măsurile adecvate pot include numai suspendarea părților I, II și IV a prezentului acord.
- (5) Măsurile adecvate menționate la alineatele (3) și (4) de la prezentul articol se iau cu respectarea deplină a dreptului internațional și trebuie să fie proporționale cu neîndeplinirea obligațiilor care decurg din prezentul acord. Trebuie să se acorde prioritate acelor măsuri care perturbă cel mai puțin funcționarea prezentului acord.

Articolul 41.4

Excepții privind securitatea

- (1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează:
- (a) ca impunând unei părți obligația de a furniza sau de a oferi acces la o informație a cărei divulgare este considerată de partea respectivă contrară intereselor sale esențiale în domeniul securității; sau
- (b) ca împiedicând o parte să întreprindă o acțiune pe care partea respectivă o consideră necesară pentru protecția intereselor sale esențiale în domeniul securității:
- (i) legată de producerea sau traficul de arme, muniții și material de război, de traficul și tranzacțiile cu alte produse și materiale, servicii și tehnologii, precum și de activitățile economice efectuate direct sau indirect în scopul aprovizionării unei unități militare;
- (ii) legată de materialele fisionabile și fuzionabile sau de materialele din care sunt obținute acestea; sau
- (iii) întreprinsă pe timp de război sau în alte situații de urgență în relațiile internaționale; sau
- (c) ca împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune în temeiul obligațiilor care îi revin în temeiul Cartei Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii și securității internaționale.
- (2) O parte informează Comitetul mixt în cea mai mare măsură posibilă cu privire la orice acțiune pe care o întreprinde în temeiul alineatului (1) literelor (b) și (c) și cu privire la încetarea acțiunii respective.

Articolul 41.5

Intrarea în vigoare și aplicarea provizorie

- (1) Prezentul acord intră în vigoare în prima zi din a treia lună care urmează datei ultimei notificări prin care părțile se informează reciproc că au finalizat procedurile interne necesare pentru intrarea în vigoare a prezentului acord.

- (2) În pofida alineatului (1), părțile pot aplica prezentul acord, integral sau parțial, cu titlu provizoriu, în conformitate cu procedurile lor interne.
- (3) Aplicarea provizorie începe în prima zi a celei de a doua luni care urmează datei la care părțile își notifică reciproc finalizarea procedurilor lor interne necesare în acest scop, inclusiv confirmarea de către Chile a acordului său de a aplica cu titlu provizoriu părțile din prezentul acord propuse de partea UE.
- (4) Oricare dintre părți poate notifica în scris celeilalte părți intenția sa de a înceta aplicarea provizorie a prezentului acord. Aplicarea provizorie încetează în prima zi a celei de a doua luni care urmează notificării respective.
- (5) În cursul aplicării provizorii a prezentului acord, Consiliul mixt și celelalte organisme instituite în temeiul prezentului acord își pot exercita funcțiile în legătură cu dispozițiile care fac obiectul aplicării provizorii. Orice decizie adoptată în exercitarea funcțiilor lor încetează să mai producă efecte de la data la care aplicarea provizorie a prezentului acord încetează în conformitate cu alineatul (4). Efectele anterioare ale deciziilor executate în mod corespunzător înainte de această dată nu sunt afectate.
- (6) În cazul în care, în conformitate cu alineatele (2) și (3), o dispoziție a prezentului acord este aplicată provizoriu înainte de intrarea în vigoare a prezentului acord, orice trimitere la data de intrare în vigoare a prezentului acord care figurează în dispoziția respectivă se interpretează ca o trimitere la data de la care părțile aplică dispoziția în cauză în conformitate cu alineatul (3).
- (7) Notificările efectuate în conformitate cu prezentul articol se trimit, pentru partea UE, Secretarului General al Consiliului Uniunii Europene și, pentru Chile, Ministerului Afacerilor Externe.

Articolul 41.6

Modificări

- (1) Părțile pot conveni în scris să modifice prezentul acord. Modificările intră în vigoare în conformitate cu dispozițiile articolului 41.5, *mutatis mutandis*.
- (2) În pofida alineatului (1) de la prezentul articol, Consiliul mixt poate adopta decizii de modificare a prezentului acord în cazurile menționate la articolul 8.5 alineatul (1) litera (a) și la articolul 41.9 alineatul (5).

Articolul 41.7

Alte acorduri

- (1) Acordul de asociere, inclusiv orice decizie luată în temeiul cadrului său instituțional, încetează să mai producă efecte și este înlocuit de prezentul acord la data intrării în vigoare a prezentului acord.
- (2) Acordul comercial interimar încetează să mai producă efecte și este înlocuit de prezentul acord la data intrării în vigoare a prezentului acord.
- (3) Trimiterile la Acordul de asociere, inclusiv la orice decizie luată în temeiul cadrului său instituțional, sau la Acordul comercial interimar care figurează în toate celelalte acorduri și înțelegeri încheiate între părți se interpretează ca trimiteri la prezentul acord.
- (4) Părțile pot completa prezentul acord prin încheierea de acorduri specifice în orice domeniu de cooperare care se încadrează în sfera de aplicare a părții II a prezentului acord. Astfel de acorduri specifice fac parte integrantă din relațiile bilaterale generale reglementate de prezentul acord și fac obiectul unui cadru instituțional comun.
- (5) Acordurile bilaterale existente referitoare la domenii specifice de cooperare care intră sub incidența părții II a prezentului acord sunt considerate ca făcând parte din relațiile bilaterale generale reglementate de prezentul acord și fac obiectul unui cadru instituțional comun.
- (6) Acordurile existente care intră sub incidența părții III a prezentului acord încetează să mai producă efecte la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(7) La data intrării în vigoare a prezentului acord, orice recomandare sau decizie adoptată de Consiliul pentru comerț instituit prin Acordul comercial interimar se consideră adoptată de Consiliul mixt instituit prin articolul 40.1 din prezentul acord. Orice recomandare sau decizie adoptată de Comitetul pentru comerț instituit prin Acordul comercial interimar se consideră adoptată de Comitetul mixt instituit prin articolul 40.2 din prezentul acord.

(8) În pofida alineatului (2) de la prezentul articol:

(a) măsurile de salvagardare temporare adoptate în temeiul articolului 20.5 din Acordul comercial interimar care sunt în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord rămân aplicabile până la expirarea termenului stabilit;

(b) măsurile de salvagardare bilaterale adoptate în temeiul secțiunii C din capitolul 5 din Acordul comercial interimar care sunt în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord rămân aplicabile până la expirarea termenului stabilit;

(c) de la data intrării în vigoare a prezentului acord, procedurile de soluționare a litigiilor care au fost deja inițiate în temeiul articolului 26.22 alineatul (1) sau al articolului 31.5 din Acordul comercial interimar continuă până la finalizarea lor; și

(d) rezultatul obligatoriu al oricărei proceduri de soluționare a litigiilor inițiate în temeiul articolului 26.22 alineatul (1) sau al articolului 31.5 din Acordul comercial interimar rămâne obligatoriu pentru părți după data intrării în vigoare a prezentului acord.

(9) Părțile nu pot iniția proceduri de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului acord cu privire la chestiuni care au făcut obiectul unui raport final al comisiei în temeiul capitolului 26 sau al capitolului 31 din Acordul comercial interimar.

(10) Perioadele de tranziție care au fost deja încheiate integral sau parțial în temeiul Acordului comercial interimar se iau în considerare la calcularea perioadelor de tranziție prevăzute în dispozițiile echivalente din prezentul acord. Aceste perioade de tranziție în temeiul prezentului acord se calculează de la data intrării în vigoare a Acordului comercial interimar.

(11) Perioadele procedurale care au fost deja încheiate integral sau parțial în temeiul Acordului comercial interimar se iau în considerare la calcularea perioadelor procedurale prevăzute în dispozițiile echivalente din prezentul acord.

(12) Acordul privind comerțul cu vinuri din anexa V la Acordul de asociere (denumit în continuare „Acordul privind vinurile”) și Acordul privind comerțul cu băuturi spirtoase și băuturi aromatizate din anexa VI la Acordul de asociere (denumit în continuare „Acordul privind băuturile spirtoase”) ⁽¹⁴⁾, inclusiv toate apendicele, sunt încorporate în prezentul acord și fac parte integrantă din acesta, *mutatis mutandis* și după cum urmează:

(a) trimerile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase la mecanismul de soluționare a litigiilor menționat în partea IV din Acordul de asociere, precum și la Codul de conduită menționat în anexa XVI la Acordul de asociere se interpretează ca trimiteri la mecanismul de soluționare a litigiilor prevăzut în capitolul 38 și, respectiv, la Codul de conduită prevăzut în anexa 38-B la prezentul acord;

(b) trimerile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase referitoare la „Comunitate” se interpretează ca trimiteri la partea UE;

(c) trimerile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase la „Comitetul de asociere” instituit prin Acordul de asociere se interpretează ca trimiteri la Comitetul mixt instituit în temeiul articolului 40.2 din prezentul acord, acționând în configurația „comerț”;

(d) trimerile din Acordul privind vinurile și din Acordul privind băuturile spirtoase la anexa IV la Acordul de asociere se interpretează ca trimiteri la capitolul 13 din prezentul acord;

(e) pentru mai multă certitudine, Comitetul mixt instituit prin articolul 30 din Acordul privind vinurile și Comitetul mixt instituit prin articolul 17 din Acordul privind băuturile spirtoase trebuie să rămână în vigoare și să exercite în continuare funcțiile indicate la articolul 29 din Acordul privind vinurile și, respectiv, la articolul 16 din Acordul privind băuturile spirtoase;

(f) pentru mai multă certitudine, articolul 41.11 alineatul (2) din prezentul acord se aplică Acordului privind vinurile și Acordului privind băuturile spirtoase;

⁽¹⁴⁾ Pentru mai multă certitudine, data semnării și data intrării în vigoare a Acordului privind vinul și a Acordului privind băuturile spirtoase sunt aceleași cu data semnării și cu data intrării în vigoare a Acordului de asociere.

(g) Acordul privind vinurile și Acordul privind băuturile spirtoase, încorporate în prezentul acord, se interpretează ca incluzând orice modificări ale Acordului privind vinurile și ale Acordului privind băuturile spirtoase încorporate în Acordul comercial interimar.

(13) Orice decizie luată în temeiul cadrului instituțional al Acordului de asociere cu privire la Acordul privind vinurile sau la Acordul privind băuturile spirtoase, care este în vigoare la data intrării în vigoare a prezentului acord, se consideră adoptată de Comitetul mixt instituit în temeiul articolului 40.2 din prezentul acord, acționând în configurația „comerț”.

(14) Părțile pot modifica apendicele la Acordul privind vinurile și la Acordul privind băuturile spirtoase, astfel cum sunt încorporate, prin schimb de scrisori ⁽¹⁴⁾.

Articolul 41.8

Anexe, apendice, protocoale, note și note de subsol

Anexele, apendicele, protocoalele, notele și notele de subsol la prezentul acord fac parte integrantă din acesta.

Articolul 41.9

Aderări viitoare la Uniunea Europeană

(1) Partea UE notifică Republicii Chile orice cerere de aderare a unei țări terțe la Uniunea Europeană.

(2) Partea UE notifică Republicii Chile data semnării și data intrării în vigoare a tratatului de aderare a unui nou stat membru la Uniunea Europeană (denumit în continuare „tratatul de aderare”).

(3) Un nou stat membru aderă la prezentul acord în conformitate cu condițiile stabilite de Consiliul mixt. Această aderare produce efecte de la data aderării noului stat membru la Uniunea Europeană.

(4) În pofida alineatului (3) de la prezentul articol, partea III din prezentul acord se aplică între noul stat membru și Chile de la data aderării acestui nou stat membru la Uniunea Europeană.

(5) Pentru a facilita punerea în aplicare a alineatului (4) de la prezentul articol, de la data semnării unui tratat de aderare, Comitetul mixt examinează eventualele efecte asupra prezentului acord care decurg din aderarea unui nou stat membru la Uniunea Europeană, în conformitate cu articolul 8.6 alineatul (1) litera (f). Consiliul mixt adoptă o decizie cu privire la eventualele modificări necesare ale anexelor la prezentul acord, precum și cu privire la orice alte adaptări necesare, inclusiv la măsurile tranzitorii. Orice decizie a Consiliului mixt adoptată în temeiul prezentului alineat produce efecte la data aderării acestui nou stat membru la Uniunea Europeană.

Articolul 41.10

Drepturi private

(1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu se interpretează ca acordând în mod direct alte drepturi sau ca impunând alte obligații persoanelor decât cele create între părți în temeiul dreptului internațional public sau ca permițând invocarea directă a prezentului acord în sistemele juridice ale părților.

(2) O parte nu prevede un drept de acțiune în temeiul dreptului său intern împotriva celeilalte părți pe motiv că o măsură a celeilalte părți este incompatibilă cu prezentul acord.

Articolul 41.11

Trimiteri la legi și la alte acorduri

(1) Cu excepția cazului în care se prevede altfel, dacă în prezentul acord se face trimitere la actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți, trimiterea respectivă se interpretează ca incluzând orice modificări aduse acestora.

⁽¹⁴⁾ Pentru mai multă certitudine, Chile va pune în aplicare orice modificări ale Acordului privind vinurile și ale Acordului privind băuturile spirtoase, astfel cum sunt încorporate în prezentul acord, prin *actos de ejecución* (acorduri executive), în conformitate cu dreptul chilian.

(2) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, dacă în prezentul acord sunt menționate sau încorporate, integral sau parțial, acorduri internaționale, acestea se interpretează ca incluzând modificările care le sunt aduse sau acordurile care le succed și care intră în vigoare, pentru ambele părți, la data semnării prezentului acord sau ulterior.

(3) În cazul în care, ca urmare a unor astfel de modificări sau acorduri ulterioare menționate la alineatul (2), apare o problemă legată de punerea în aplicare sau de executarea prezentului acord, părțile se pot consulta, la cererea oricăreia dintre părți, în vederea găsirii unei soluții reciproc satisfăcătoare.

Articolul 41.12

Durată

Prezentul acord rămâne în vigoare pentru o perioadă nedeterminată.

Articolul 41.13

Denunțare

În pofida articolului 41.12, oricare dintre părți poate notifica celeilalte părți intenția sa de a denunța prezentul acord. Notificarea respectivă se transmite, pentru partea UE, Secretarului General al Consiliului Uniunii Europene și, pentru Chile, Ministerului Afacerilor Externe. Denunțarea produce efecte la șase luni de la data notificării.

Articolul 41.14

Texte autentice

Prezentul acord se redactează în dublu exemplar în limbile bulgară, croată, cehă, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, irlandeză, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, olandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă și suedeză, fiecare din aceste texte fiind în egală măsură autentic.

DREPT CARE subsemnapi, pe deplin autorizați, au semnat prezentul acord.

Съставено в Брюксел на тринадесети декември две хиляди двадесет и трета година.

Hecho en Bruselas, el trece de diciembre de dos mil veintitrés.

V Bruseli dne třináctého prosince dva tisíce dvacet tři.

Udfærdiget i Bruxelles den trettede december to tusind og treogtyve.

Geschehen zu Brüssel am dreizehnten Dezember zweitausenddreißig.

Kahe tuhande kahekümne kolmanda aasta detsembriku kolmeteistkümnenda päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις δέκα τρεις Δεκεμβρίου δύο χιλιάδες είκοσι τρία.

Done at Brussels on the thirteenth day of December in the year two thousand and twenty three.

Fait à Bruxelles, le treize décembre deux mille vingt-trois.

Ama dhéanamh sa Bhruiséil, an tríú lá déag de mhí na Nollag sa bhliain dhá mhíle fiche a trí.

Sastavljeno u Bruxellesu trinaestog prosinca godine dvije tisuće dvadeset treće.

Fatto a Bruxelles, addì tredici dicembre duemilaventitré.

Briselē, divi tūkstoši divdesmit trešā gada trīspadsmitajā decembrī.

Primta du tūkstančiai dvidešimt trečių metų gruodžio tryliką dieną Briuselyje.

Kelt Brüsselben, a kétézer-huszonharmadik év december havának tizenharmadik napján.

Magħmul fi Brussell, fit-tlettax-il jum ta' Diċembru fis-sena elfejn u tlieta u għoxrin.

Gedaan te Brussel, dertien december tweeduizend drieëntwintig.

Sporządzono w Brukseli dnia trzynastego grudnia roku dwa tysiące dwudziestego trzeciego.

Feito em Bruxelas, em treze de dezembro de dois mil e vinte e três.

Întocmit la Bruxelles la treisprezece decembrie două mii douăzeci și trei.

V Bruseli trinásteho decembra dvetisicdvadsaťtri.

V Bruslju, trinajstega decembra dva tisoč trindvajset.

Tehty Brysselissä kolmantentoista päivänä joulukuuta vuonna kaksituhattakaksikymmentäkolme.

Som skedde i Bryssel den trettonde december år tjugohundratjugotre.

Copie certificată pentru conformitate cu exemplarul
deținut de Ministerul Afacerilor Externe

Cristina Mezdrea, director
Direcția Tratat Internaționale
Ministerul Afacerilor Externe

RO

JO L 30.7.2024

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

Copie certificată pentru conformitate cu exemplarul
deţinut de Ministerul Afacerilor Externe

Cristina Mezdrea, director
Direcţia Tratatelor Internaţionale
Ministerul Afacerilor Externe

JO L 30.7.2024

RO

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar ceann na hÉireann
For Ireland

Copie certificată pentru conformitate cu exemplarul
deţinut de Ministerul Afacerilor Externe

Cristina Mezdrea, director
Direcţia Tratatelor Internaţionale
Ministerul Afacerilor Externe

RO

JO L. 30.7.2024

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

Copie certificată pentru conformitate cu exemplarul
deținut de Ministerul Afacerilor Externe

Cristina Mezdrea, director
Direcția Tratatelor Internaționale
Ministerul Afacerilor Externe

JO L. 30.7.2024

RO

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Copie certificată pentru conformitate cu exemplarul
deținut de Ministerul Afacerilor Externe

Cristina Mezdrea, director
Direcția Tratatelor Internaționale
Ministerul Afacerilor Externe

RO

JO L, 30.7.2024

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Copie certificată pentru conformitate cu exemplarul
deținut de Ministerul Afacerilor Externe

Cristina Mezdrea, director
Direcția Tratatate Internaționale
Ministerul Afacerilor Externe

JO L, 30.7.2024

RO

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

Pentru România

Copie certificată pentru conformitate cu exemplarul
deținut de Ministerul Afacerilor Externe

Cristina Mezdrea, director
Direcția Tratatate Internaționale
Ministerul Afacerilor Externe

RO

JO L 30.7.2024

Za Republika Slovenija

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavalta puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

Copie certifikată pentru conformitate cu exemplarul
deţinut de Ministerul Afacerilor Externe

Cristina Mezdrea, director
Direcția Tratatelor Internaționale
Ministerul Afacerilor Externe

JO L 30.7.2024

RO

За Европейския съюз
For la Unión Europea
Za Evropskou unii
For Den Europæiske Union
Für die Europäische Union
Euroopa Liidu nimel
Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
For the European Union
Pour l'Union européenne
Thar ceann an Aontais Eorpaigh
Za Evropsku uniju
Per l'Unione europea
Eiropas Savienības vārdā –
Europos Sąjungos vardu
Az Európai Unió részéről
Għall-Unjoni Ewropea
Voor de Europese Unie
W imieniu Unii Europejskiej
Pela União Europeia
Pentru Uniunea Europeană
Za Európsku úniu
Za Evropsko unijo
Euroopan unionin puolesta
För Europeiska unionen

Por la República de Chile

Copie certifikată pentru conformitate cu exemplarul
deţinut de Ministerul Afacerilor Externe

Cristina Mezdrea, director
Direcția Tratatelor Internaționale
Ministerul Afacerilor Externe